

**Caja Laboral Popular Coop. de
Crédito eta haren mendeko sozietateak
(Talde Bateratua)**

Ikuskaritza-txostena,
Urteko bateratu kontuak 2018ko abenduaren 31n
eta 2018 urtealdiko Kudeaketa-txostena

*Espainieraz idatzitako Urteko Kontuen Ikuskaritza-Txostenaren jatorrizko bertsioaren itzulpen librea.
Desadostasunik balego, espainierazko bertsioa nagusitzen da.*

Urteko kontu bateratuei buruzko auditoria-txostena, auditore independente batek emana

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito Entitate bazkideentzat:

Urteko kontu bateratuei buruzko txostena

Iritzia

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito (Entitate nagusia) entitatearen eta haren mendeko sozietateen (Taldea) urteko kontu bateratuak auditatu ditugu, honako hauek barne: 2018ko abenduaren 31ko balantzea, galdu-irabazien kontua, onartutako sarreren eta gastuen egoera-orria, ondare garbian gertatutako aldaketen egoera-orria, eskudiru-fluxuen egoera-orria eta txostena, guztiak ere bateratuak eta egun horretan amaitutako ekitaldiari dagozkionak.

Gure iritziz, erantsitako urteko kontu bateratuek aditzera ematen dute, beren alderdi adierazgarri guztietan, 2018ko abenduaren 31n Taldearen ondarearen benetako egoera eta finantza-egoera zein den, baita emaitza eta eskudiru-fluxuen irudia eta egoera zein den ere, guztiak ere bateratuta egonik egun horretan amaitutako ekitaldiari dagokionez, Europar Batasunak emandako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauak (FINA-EB) eta Espainian aplikatzekoak diren finantza-informazioko arau-esparruko gainerako xedapenak betez.

Iritziaren oinarria

Gure auditoria Espainian kontu-auditorien jarduera arautzeko indarrean dagoen araudiari jarraikiz egin dugu. Arau horiei jarraikiz dagozkigun erantzukizunak aurrerago deskribatu ditugu gure txostenean, *Auditorearen erantzukizunak urteko kontu bateratuen auditoriari dagokionez* atalean.

Taldetik independenteak gara, eta beraz, Espainian urteko kontu bateratuen gure auditoriari aplikatzekoak diren etika-eskakizunak betetzen ditugu, independentzia-betekizunak barne, kontu-auditorien jarduera erregulatzen duen araudiak eskatutakoaren arabera. Ildo horretan, kontu-auditoriaren zerbitzuaz bestelako zerbitzurik ez dugu eskaini, eta araudi erregulatuaren horretan ezarritakoa betez beharrezko independentzia hori kolokan jar zezakeen egoerarik edo gorabeherarik ere ez da gertatu.

Gure ustez, lortu dugun auditoria-ebidentziak oinarri nahikoa eta egokia eskaintzen du gure iritzia bermatzeko.

Auditoriaren funtsezko gaiak

Auditoriaren funtsezko gaiak dira, gure judizio profesionalaren arabera, aldi honetako urteko kontu bateratuei buruz egin dugun auditorian adierazgarrien gertatu direnak. Urteko kontu bateratu guztien gure auditoriaren testuinguruan eta haiei buruz dugun iritzia osatzerakoan aztertu dira gai horiek guztiak, eta beraz, gai horiei buruz uste duguna ez dugu aparteko atal batean bereizi.

Auditoriaren funtsezko gaiak	Auditorian nola aztertu diren
<p><i>Finantza-aktiboak narriatzeagatiko balio-zuzenketak, kreditu-zorroa</i></p> <p>Kreditu-zorroa narriatzearen ondoriozko balio-zuzenketak zehaztea zereginik konplexu eta garrantzitsuenetako bat izan da, honekin batera doazen urteko kontu bateratuak prestatzean.</p> <p>2018ko urtarrilaren leian, Finantza Informazioko Nazioarteko 9. Araua (FINA 9) sartu da indarrean. Arau horrek ekarritako aldaketa nagusiaren ondorioz, narriadura kalkulatzeko ereduetan, espero den galera hartu behar da aintzat, egindako galeraren orde.</p> <p>Kreditu-arriskuagatiko narriaduraren ebaluazioa eredu jakin batzuetan oinarritzen da, hain zuzen ere, narriaduragatiko galerak zehazteko judizio-osagai handia eskatzen duten ereduetan, honako elementu hauek aintzat hartuz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kreditu-zorroak kreditu-arriskuko profilararen arabera sailkatzea. • Zaintza bereziko edo narriatutako aktiboak identifikatu eta sailkatzea. • Horniduretan eragina duten hipotesiak erabiltzea, eta kreditudunek eskudiru-fluxuen maila jakin bat lortzeari dagokionez estimazioak egitea, narriadura banan-banan estimatzen delarik, eskuragarri dagoen azken informazioaren arabera. • Emandako kreditu-eragiketei lotutako benetako bermeen balio bihurtzea. <p>Testuinguru horretan, Taldeak darabiltzan ereduak aukera ematen diote kreditu-arriskuaren ondoriozko hornidura kolektiboak eta arriskueterako estimatutako hornidurak banan-banan kalkulatzeko, betiere, banku-sektorean duen esperientzia eta eskura duen informazioan oinarrituta, eta etorkizuneko egoerari buruz egindako aurreikuspenak kontuan hartuta.</p> <p>Ikusi honekin batera doazen urteko kontu bateratuen memoriako 2, 13.h), 26 eta 63 oharra.</p>	<p>Kreditu-zorroaren narriadura estimatzeko, barne-kontrolako esparru orokorra aztertu, ebaluatu eta egiaztatu egin dugu, eta xehetasun-probak egin ditugu horniduretan (kolektibo zein banakakoetan) eta arau lehen aldiz aplikatzearen ondoriozko eraginetan.</p> <p>Barne-kontrolako sistemari dagokionez besteak beste, honako prozedura hauek eraman ditugu aurrera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aplikatutako kalkulu-metodologiak ulertu eta berrikustea. • Taldeko Gobernu Organoek onartutako politika eta prozedurak arau-eskakizun aplikagarrietara egokitzen direla egiaztatzea. • Hornidura-kalkuluaren euskarri diren informazio-sistemen segurtasun-inguruneari dagokion alderdi nagusiak egiaztatzea. • Zaintza bereziko edo narriatutako jo litezkeen arriskuen identifikaziorako Taldeak egindako jarraipen-alerten eta -arriskuen aldi behingo ebaluazioa berrikustea. • Kontabilitate-sailkapenaren jarraipenerako eta narriaduraren erregistrorako kreditudunen espedienteak aldi behin berrikusteko prozesua, aplikatzen den kasuetan, ongi gauzatzen dela ebaluatzea. <p>Horrez gain, honako xehetasun-proba hauek egin ditugu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hornidurak kalkulatzeko datu-baseen egiaztapen selektiboak, ezaugarri nagusiak euskarri gisa erabiltzeko dokumentazioarekin alderatuz. • Kreditu-arriskuagatiko hornidura kolektiboen kalkularen berregiarritzea. • Eskudiru-fluxuen deskontu-ereduak, hornidurak azterketa indibidualizatuaren arabera kalkulatzeko egokiak ote diren ebaluatzea. • Hainbat espediente hautatu eta berrikustea, ongi sailkatuta eta erregistratuta ote dauden ebaluatzeko, eta, hala badagokio, dagokion narriadura zehazteko.

Kontu-auditoriaren funtsezko gaiak	Auditorian nola aztertu diren
<p><i>Zerga-, lege- eta arau-auziengatik hornidurak</i></p> <p>Prozedura administratiboetan eta judizialetan edo lege-, zerga- eta arau-izaerako gaiekin zerikusia duten beste edozein prozeduretan murgilduta dago Entitatea, nagusiki bere jardueraren ohiko bilakaeraren ondorioz .</p> <p>Testuinguru horretan, badira beste hainbat egoera, prozedura judizialaren eraginpean ez badaude ere, horniduren erregistroa eskatzen dutenak Zuzendaritzaren ebaluazioari jarraikiz, hala nola 1/2017 Errege Lege Dekretua, kontsumitzaileak zorklausuletatik babesteko neurriei buruzkoa, aplikatzearen ondorioz jasotako diruzenbatekoak itzultzeko beharrari aurre egiteko ezarritakoak, eta produktu jakin batzuk merkaturatzeagatik bezeroei ordaina emateko ezarritakoak.</p> <p>Prozedura horiek konplexuak direnez eta denbora luzean garatzen direnez, gai horiek oso konplexuak dira, eta nola bilakatuko diren eta/edo behin betiko zenbatekoa zein izango den ziur jakiterik ez dago. Horren ondorioz, auziengatik horniduren estimazioa da estimazio-osagai handiena dutenatariko bat, erantsitako urteko kontu bateratuetan izan dezakeen inpaktuari dagokionez.</p>	<p>Gure prozeduren emaitzen eta Zuzendaritzaren kalkuluen arteko desberdintasunak arrazoizko maila batean daude, honekin batera doazen urteko kontu bateratuetan adierazitako zenbatekoari dagokionez.</p> <p>Irekitako auzi eta prozesuak identifikatu eta ebaluatzeko Taldeak ezarritako prozesua eta Taldeak hornidurak erregistratzeko prozesua nola ulertzen dugun aztertu eta dokumentatu dugu, gure prozedurak honako hauetan zentratuz:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Erreklamazio eta auziak kalifikatzeko politika ulertzea eta hornidura esleitzea, hala badagokio. • Indarrean dauden demanda, erreklamazio eta auzien tipologia nagusiak aztertzea. • Taldearekin diharduten abokatu eta aholkularien berrespen-gutunak lortzea, erreklamazio edo auzietatik espero zuten emaitzaren ebaluazioa kontrastatzeko, informazio osoa jasotzeko, hornidurak behar bezala erregistratu direla egiaztatzeko eta bete gabe gera zitezkeen pasiboak identifikatzeko. • Gure barne-adituen laguntzarekin, zerga-prozedura adierazgarrietatik espero dugun emaitzaren estimazioa arrazoizkoa den edo ez aztertzea. • Ikuskatzeko irekitako aldi guztietarako zerga-betebeharrak betetzearen harira gerta litezkeenak ebaluatzea. • Kontabilitate-horniduren erregistroa, estimazioa eta mugimendua aztertzea.

Auditoriaren funtsezko gaiak	Auditorian nola aztertu diren
<p>Taldeak kontzeptu horiengatik hornidura erregistratu du, eta beraz, lotutako despoltsapena posibletzat jo du egindako estimazioen arabera, kalkulu-prozedura sendoak erabiliz, arrakasta-esperientziarekin, lege-azterketarekin eta betetzen dituzten betebeharrei dagozkien ziurgabetasun-baldintzekin.</p>	<p>Bereziki bezeroei konpentsatzeko horniduretarako eta lurzoru-klausulekin lotutako kontingentzien ondorioak estaltzeko, gure prozedurak honako hauetan zentratu ziren:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontrol-ingurunea ulertzea, kalkuluari lotutako kontrolak ebaluatu eta egiaztatzea eta lotutako hornidura berrikustea. • Taldeak erabilitako metodologia eta hipotesia ebaluatzea, aplikatzeko den kontabilitate-esparruarekin bat datozela egiaztatzeko. • Mantendu beharreko hornidurak erabakitzeko datu historikoak erabili direla egiaztatzea. • Hautatutako hainbat eskari eta erreklamazio aztertzea, hornidurak kalkulatzeko kasuak tipologiaren arabera ongi elkartu direla egiaztatuz. • Lurzoru-klausuladun hainbat eragiketa hautatu aztertzea, horniduraren ezaugarri nagusien trazabilitatea egiaztatuz Taldearen kalkuluei jarraikiz. • Barne- eta kanpo-abokatuak berrestea irekitako prozesu guztiei dagokienez.
<p>Ikus erantsitako urteko kontu bateratuen txostenaren 38. oharra.</p>	<p>Gure lanaren emaitzak agerian uzten du erantsitako urteko kontu bateratuetan bildutako zerga-, lege- eta arau-auziengatik hornidurak maila egoki batean daudela, haiek ebaluatu eta estimatzeko prozesuan arrazoizko judizioak aplikatu izanaren ondorioz, Taldeko Zuzendaritzak eta/edo lege- eta zerga-aholkulariek identifikatutako eta jakinarazitako erreklamazio, auzi eta gainerako kontingentziak kontuan hartuz.</p>

Aseguru-kontratuengatik pasiboen balioespena

Taldeak bizi-aseguruen jardueran dihardu, eta arriskuko bizi-aseguruak, aurrezteko bizi-aseguruak eta unit linked alorreko aseguruak merkaturatzen ditu. Bizi-arlokoak ez diren aseguruen jardueran ere dihardu, nagusiki automobiletako, erantzukizun zibileko eta arrisku anitzeko aseguruetan, etxekoen adarrean batez ere.

Bizi-aseguruen eta bizi-arlokoak ez diren kontratuengatik pasiboak estimatu eta erregistratzeko prozesua ulertzeko saioa egin dugu, alor horri lotutako barne-kontrolaren —informazio-sistema nagusien kontrolak barne— diseinua eta eraginkortasuna ebaluatzea barne. Gure prozedurak honako hauetan zentratu dira, besteak beste:

Auditoriaren funtsezko gaiak	Auditorian nola aztertu diren
<p>Taldeak kontratu horiei lotutako pasiboak erregistratu ditu aplikatzeko den erregulazio-araudiari jarraikiz, non, zenbaitetan, nolabaiteko judizio-osagaiak eta Taldeko zuzendaritzaren estimazioak biltzen dituen jaulkitako primen sortu gabeko zenbatekoak, hornidura matematikoa eta prestazioetarako hornidurak islatzeko.</p> <p>Arriskuko bizi-aseguruei dagokienez, besteak beste, urteko kontu bateratuen aurkezpen-egunerako likidatu, ordaindu eta aitortu gabe dauden ezbeharren kostu estimatua bildu da. Horrez gain, Taldeak pasibo bat aitortuko du likidatu gabe dauden ezbeharrek likidatzeko behar diren barne-gastuetarako, baita kontsumitu gabeko primetarako hornidura bat ere, eta, primarekin nahikoa ez bada, aribideko arrisku-eraketarako hornidura bat.</p> <p>Aurrezteko aseguruaren kasuan berriz, taldeak hornidura matematikoa kalkulatzeko du teknika aktuarial konplexuak erabiliz, kalkulu-hipotesi kritikoak oinarritzat hartuta, hala nola interes-tasa teknikoa, gastuen hipotesiak edo heriotza-tasen taulak, aplikatzeko den araudiaren araberakoak.</p> <p>Prestazioetarako horniduren kalkulua, eta, zehazkiago, aitortzeke dauden ezbeharren hornidura, estimazio konplexua da, eta Zuzendaritzak erabilitako proiektzio-metodoek eta onarpenek eragin handia dute estimazio horretan, esate baterako, ezbehar pertsonalen balioespenaren inpaktuak, aplikatzeko den araudiaren araberakoak.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bizi-aseguruen eta bizi-arlokoak ez direnen hornidurak kalkulatzeko metodologia ulertzea produktuen izaeraren arabera, eta irmotasunez aplikatzea aurreko ekitaldiaren aldean. • Bizi-aseguruen eta bizi-arlokoak ez direnen kontratuengatik horniduren kontabilitate-erregistro egokia eta haiek aldiaren dituzten aldaketak egiaztatzea. • Kontsumitu gabeko primen hornidurari dagokion kalkulua eta denbora-egoztea berrikustea. • Aldia ixtean eraturako erreserbei eta aldiaren egindako ordainketei buruzko informazioaren fidagarritasunari buruzko proba zehatzak egitea. <p>Zehazki hornidura matematikoari dagokionez, prozedura osagarriak garatu ditugu aktuario-espezialisten parte-hartzearekin, honako hauen harira:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalkulu tekniko-aktuarialen oinarritzko datuak osorik daudela eta bat datozela berrikustea. • Araudi aplikagarriari egokitutako hipotesi biometrikoen aplikazioa egiaztatzea. • Iraganeko esperientzian eta aseguru-sektorearen jardunbideetan oinarrituta Zuzendaritzak erabilitako hipotesi adierazgarriak berrikustea. • Polizak hautatzeko hornidura matematikoa birkalkulatzeko.
<p>Ikus erantsitako urteko kontu bateratuen txostenaren 37. oharra.</p>	<p>Bestetik, zehazki prestazioetarako hornidurari dagokionez, gure espezialista aktuarialek parte hartu dute, besteak beste, honako hauetan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kalkulu tekniko-aktuarialen oinarritzko datuak osorik daudela eta bat datozela berrikustea. • Adarren hautaketarako estatistika-proiektzio independenteetan oinarritutako berrikuspenean, garrantzi handiena dutenei eta estimazio-osagarri handiena dutenei arreta berezia eskainiz.

Auditoriaren funtsezko gaiak	Auditorian nola aztertu diren
	Gure prozeduren ondorioz Zuzendaritzaren kalkuluekin alderatuta lortutako alde guztiak arazoizko maila batean mantendu dira, erantsitako urteko kontu bateratuetan bildutako aseguru-kontratuengatik pasiboen zenbatekoari dagokionez.

Bestelako informazioa: Kudeaketa-txosten bateratua

Gainerako informazioa 2018ko ekitaldiko kudeaketa-txosten bateratuari dagokio soil-soilik, eta haren formulazioa Entitate nagusiaren administratzaileen erantzukizuna da, urteko kontu bateratuen parte ez delarik.

Urteko kontu bateratuei buruz eman dugun auditoria-iritziak ez du eraginik kudeaketa-txosten bateratuan. Kudeaketa-txosten bateratuan jasotako informazioari dagokionez dugun erantzukizuna kontu-auditoriaren jardura erregulatzen duen araudian zehaztu da, eta horrek bi maila bereizten ditu:

- a) Maila espezifikoa bat, informazio ez-finantzarioaren egoera-orriari eta Gobernu Korporatiboaren Urteko Txostenean bildutako informazio jakin batzuei aplikatzekoa, Kontu Auditoriari buruzko 22/2015 Legearen 35.2. b) artikuluan zehaztutakoaren arabera. Horri jarraikiz, aipatutako informazioa kudeaketa-txosten bateratuan jasota dagoela egiaztatu behar da bakarrik, edo, hala badagokio, informazio ez-finantzarioari buruzko txosten bereiziari dagokion aipamena txosten horri erantsi zaiola araudian aurreikusitako moduan, eta, hala ez bada, hori ezagutzera eman behar da.
- b) Maila orokor bat, kudeaketa-txosten bateratuan bildutako gainerako informazioari aplikatzekoa. Horren arabera, informazio hori urteko kontu bateratuekin bat ote datorren ebaluatu behar da eta hori ezagutzera eman behar da, urteko kontu bateratu horien auditoria egitean Taldeak dakienetik abiatuta eta auditoria horretan ebidentzia gisa lortutakoaz bestelako informaziorik erantsi gabe. Horrez gain, kudeaketa-txosten bateratuaren zati horren edukia eta aurkezpena aplikatzekoa den araudiarekin bat ote datozen ebaluatu behar da eta ebaluazioaren emaitza ezagutzera eman. Egin dugu lanean oinarrituta ondorioztatzen badugu akats materialak egin direla, horren berri eman beharko dugu nahitaez.

Aurrez deskribatutakoaren arabera egindako lanean oinarriturik, egiaztatu dugu aurreko a) atalean aipatutako informazio ez-finantzarioa jasota dagoela kudeaketa-txosten bateratuan, kudeaketa-txosten bateratuan dagoen gainerako informazioa bat datorrela 2018ko ekitaldiko urteko kontu bateratuetan dagoenarekin eta haren edukiak eta aurkezpenak bete egiten dituztela indarreko arauak.

Administratzaileen eta Auditoria Batzordearen erantzukizuna urteko kontu bateratuei dagokienez

Entitate Nagusiaren administratzaileek erantsitako urteko kontu bateratuak azaltzeko ardura dute, Taldearen ondarearen, finantza-egoeraren eta emaitza bateratuen benetako irudia adieraziz, FINA-EB arauarekin eta Taldeari Espainian aplikatu beharreko finantza-informazioko arauzko esparruko gainerako xedapenekin bat etorritik. Gainera, urteko kontuak iruzur edo okerren ondoriozko akats materialik gabe prestatzeko beharrezkotzat jotzen duten barne-kontrolaz arduratuko dira.

Urteko kontu bateratuak prestatzean, Entitate nagusiko administratzaileek beren gain hartu behar dute Taldeak jarduneko enpresa gisa jarraitzeko duen ahalmena balioestea, kasuan-kasuan jarduneko enpresarekin zerikusia duten gaien berri emanez, eta jarduneko enpresaren kontabilitate-printzipioa erabiliz, non eta administratzaileek Taldea likidatzeko eta jarduna bertan behera uzteko asmorik ez duten edota beste alternatiba errealistarik ez dagoen.

Entitate nagusiaren Auditoria Batzordeak bere gain hartuko du urteko kontu bateratuen elaborazio-eta aurkezpen-prozesua gainbegiratzeko ardura.

Auditorearen erantzukizunak urteko kontu bateratuen auditoriari dagokionez

Gure helburua da arrazoizko segurtasun batekin esan ahal izatea urteko kontu bateratuek, oro har, iruzur edo errorearen eraginez egindako akats materialik ez dutela, eta gure iritzia biltzen duen auditoria-txosten bat ematea.

Arrazoizko segurtasunak segurtasun-maila handia esan nahi du, baina horrek ez du bermatzen Espainian indarrean dagoen kontu-auditoriaren jarduera arautzen duen araudiari jarraikiz akats material guzti-guztiak detektatzen dituela. Iruzur edo errorearen eraginez gerta daitezke akatsak, eta materializat jotzen dira baldin eta, banaka edo multzoka hartuta, arrazoizkoa bada aurreikustea urteko kontu bateratuetan oinarrituta erabiltzaileek hartzen dituzten erabaki ekonomikoetan eragina izango dutela.

Espainian auditoria-jarduera erregulatzen indarrean dagoen araudia bete behar duen auditoria den heinean, gure judizio profesionala eman dugu, eta gure jarrera eszeptizismo profesionalean oinarritu da auditoria osoan. Horrez gain:

- Iruzur edo errorearen eraginez urteko kontu bateratuetan akats materialak izateko arriskuak identifikatu eta balioetsi ditugu, arrisku horiei erantzuteko auditoria-prozedurak aplikatu ditugu eta gure iritzia oinarritzeko moduko auditoria-ebidentzia nahikoa eta egokia lortu dugu. Iruzuraren ondorioz akats material bat ez detektatzeko arriskua handiagoa da errorearen ondorioz gertatutako akats materialen kasuan baino, iruzurrak kolisioa, faltsutzea, nahitako ez-egiteak, nahitako adierazpen okerrak edo barne-kontrola saihestea ekar ditzakeelako berekin.
- Auditoriarentzat garrantzitsua den barne-kontrolaren berri izan dugu zirkunstantzien arabera egokiak diren auditoria-prozedurak diseinatzeko helburuarekin, eta ez Taldearen barne-kontrolaren eraginkortasunaren gaineko iritzia emateko asmoarekin.
- Aplikaturako kontabilitate-politikak egokiak eta kontabilitate-estimazioak arrazoizkoak ote diren ebaluatu dugu, baita Entitate nagusiaren Administratzaileek emandako informazioa ere.
- Entitate nagusiko Administratzaileek jarduneko enpresaren kontabilitate-printzipioa erabiltzea egokia den edo ez ondorioztatu dugu, eta, lortutako auditoria-ebidentzian oinarrituta, zalantza materialik bazegoen edo ez ondorioztatu dugu, Taldeak jarduneko enpresa gisa jarraitzeko duen gaitasunaren inguruan zalantza esanguratsuak sorraraz ditzaketan gertaera edo baldintzei loturik. Eskatu digutenez, zalantza materiala dagoela ondorioztatzen badugu, gure auditoria-txostenean ohartarazi behar genuen urteko kontu bateratuetan jasotako informazioaz, edo, informazio hori ezagutaraztea egokia ez bazen, iritzi aldatu bat eman behar genuen. Gure auditoria-txostenean egun horretara arte lortutako auditoria-ebidentzian oinarritu dira gure ondorioak. Alabaina, litekeena da etorkizuneko gertaera edo baldintzen ondorioz Taldeak jarduneko enpresa bat izateari uztea.
- Urteko kontu bateratuen aurkezpen orokorra, egitura eta edukia ebaluatu dugu, jakitera emandako informazioa barne, eta urteko kontu bateratuek, azpiko transakzio eta gertaerak irudikatzean, benetako irudi bat ematen ote duten aditzera emanez.

- Taldearen barruko enpresa-jarduera edo entitateen finantza-informazioari buruzko ebidentzia nahikoa eta egokia lortu dugu, urteko kontu bateratuen gaineko iritzi bat emateko. Taldearen auditoria zuzendu, gainbegiratu eta egiteko ardura dugu. Gure auditoria-iritzia erantzule bakarrek gara.

Entitate nagusiaren Auditoria Batzordearekin harremanetan jarri gara, besteak beste, honako hauen berri emateko: auditoriaren norainokoa eta auditoria egiteko planifikatutako unea eta auditoriaren aurkikuntza esanguratsuak, bai eta auditoria egiten ari ginenean identifikatutako barne-kontrolaren edozein hutsune esanguratsu.

Entitate nagusiaren Auditoria Batzordeari helarazi diogu, halaber, aplikatzekoak diren etika-eskakizunak bete izanaren aitortzea, independentzia-eskakizunak barne, eta harekin harremanetan jarri gara, orobat, gure independentziarentzat mehatxagarri izan zitezkeen gaien eta, hala bazegokion, zegozkien babesen berri emateko.

Entitate nagusiaren Auditoria Batzordeari jakinarazi dizkiogun gaien artean, aldi honetako urteko kontu bateratuen auditorian guretzat adierazgarrienak zein diren erabaki dugu, eta, horren ondorioz, horietan izan dira auditoriaren funtsezkoak gaiak.

Gure auditoria-txostenean gai horiek guztiak deskribatu ditugu, non eta lege- edo arau-xedapenek gaia jendaurrean ezagutzera ematea debekatzen ez duten.

Beste lege- eta arau-errekerimendu batzuei buruzko txostena

Txosten gehigarria Entitate nagusiaren Auditoria Batzordearentzat

Txosten honetan emandako iritzia bat dator 2019ko martxoaren 8an Entitate Nagusiaren Auditoria Batzordearentzat egin dugun txosten gehigarrian adierazitakoarekin.

Kontratazioaren aldia

Entitate Nagusiak, 2018ko apirilaren 21ean egindako Ohiko Batzar Nagusian, urtebeterako auditore izendatu gintuen, 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiaz geroztik.

Aldez aurretik, Entitate Nagusiaren Ohiko Batzar Nagusiak hasierako aldi baterako izendatu gintuen, eta kontu-auditorien lanetan aritu gara, etengabe, 2001eko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiaz geroztik.

Emandako zerbitzuak

Kontu-auditoriaz aparte Taldeari eman dizkiogun zerbitzuak, erantsitako urteko kontu bateratuen txostenaren 11. oharrean jaso dira, zehatz-mehatz.

PricewaterhouseCoopers Auditores, S.L. (S0242)

(Jatorrizkoa espainieraz, José Antonio Simón Maestrok (15886) sinatua)

2019ko martxoaren 8a.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

BALANTZE BATERATUA, 2018KO ABENDUAREN 31KOA (Mila eurokotan adierazita)

AKTIBOA (*)	Oharra	2018	2017 (**)
Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk (***)	22	1.573.346	1.848.245
Negoziazteko eutsitako finantza-aktiboak	23	127.111	144.461
Deribatuak		4.342	3.796
Ondare-tresnak		494	541
Zorra adierazten duten baloreak		122.275	140.124
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegat. edo berme gisa emandakoak</i>		13.815	68.712
Negoziazteko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	27	62.136	
Ondare-tresnak		51.224	
Zorra adierazten duten baloreak		10.912	
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegat. edo berme gisa emandakoak</i>		-	
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	24	-	2.517
Ondare-tresnak		-	380
Zorra adierazten duten baloreak		-	2.137
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegat. edo berme gisa emandakoak</i>		-	-
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	25	1.136.015	
Ondare-tresnak		120.860	
Zorra adierazten duten baloreak		1.015.155	
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegat. edo berme gisa emandakoak</i>		54.456	
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	25		5.081.194
Ondare-tresnak			223.912
Zorra adierazten duten baloreak			4.857.282
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegat. edo berme gisa emandakoak</i>			612.103
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan	26	18.998.859	
Zorra adierazten duten baloreak		5.542.505	
Maileguak eta aurrerakinak		13.456.354	
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegat. edo berme gisa emandakoak</i>		807.602	
Maileguak eta kobratzeko partidak	26		13.796.818
Zorra adierazten duten baloreak			50.360
Maileguak eta aurrerakinak			13.746.458
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegat. edo berme gisa emandakoak</i>			-
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	26		410.937
<i>Pro memoria: saltzeko edo pignoratzeko eskubidearekin mailegat. edo berme gisa emandakoak</i>			-
Deribatuak - estaldura-kontabilitatea	28	148.906	143.642
Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak	29	2.845	3.088
Elkartuak		2.845	3.088
Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako aktiboak	30	30.395	27.239
Aktibo ukigarriak	31	321.755	328.955
Ibilgetu materiala		271.364	277.201
Erabilera propioak		256.433	263.773
Errentamendu operatiboan utzitakoa		14.931	12.699
Gizarte-ekintzari lotua		-	729
Ondasun higiezinak inbertsioak		50.391	51.754
<i>Horietatik: errentamendu operatiboan utzitakoa</i>		38.223	39.528
<i>Pro memoria: finantza-errentamenduan eskuratutakoa</i>		-	-
Aktibo ukiezinak	32	33.480	33.592
Merkataritzako fondoa		33.425	33.425
Bestelako aktibo ukiezinak		55	167
Zergen ondoriozko aktiboak	33	260.225	286.186
Zerga korronteen ondoriozko aktiboak		2.757	8.853
Geroratutako zergen ondoriozko aktiboak		257.468	277.333
Beste aktibo batzuk	34	86.764	101.680
Pentsioei lotutako aseguru-kontratuak		-	-
Izakinak		48.621	60.609
Bestelako gainerako aktiboak		38.143	41.071
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korrontek eta elementu-talde besterengarriak	35	207.496	227.235
AKTIBOA GUZTIRA		22.989.333	22.435.789

(*) Ikusi 2017ko abenduaren 31ko KNA 39aren eta 2018ko urtarrilaren 1eko FINA 9 arauaren arteko bat-etortzea (2.3 oharra).

(**) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik (2.5 oharra).

(***) Ikusi xehetasuna eskudiru-fluxuen egoera-orri bateratuan.

1etik 72ra bitarteko oharrek eta I.etik III.era bitarteko eranskinek 2018ko abenduaren 31ko balantze bateratua osatzen dute.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

BALANTZE BATERATUA, 2018KO ABENDUAREN 31KOA (Mila eurokotan adierazita)

PASIBOA (*)	Oharra	2018	2017 (**)
Negoiazteko utsitako finantza-pasiboak	23	1.893	1.533
Deribatua		1.893	1.533
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	36	20.229.145	19.505.437
Gordailuak		19.787.998	18.982.167
Banku zentralak		297.857	300.172
Kreditu-erakundeak		9.061	69.141
Bezeroak		19.481.080	18.612.854
Zorra adierazten duten balore jaulkiak		104.631	149.550
Beste finantza-pasibo batzuk		336.516	373.720
<i>Pro memoria: mendeko pasiboak</i>		-	-
Deribatua - estaldura-kontabilitatea	28	158.166	238.838
Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako pasiboak	37	590.477	579.907
Hornidurak	38	188.415	191.875
Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak		40.204	41.504
Enplegatuentzako epe luzerako bestelako ordainsariak		-	-
Ordaintzeko dauden zergen ondoriozko prozesu-gaiak eta auziak		-	-
Emandako konpromisoak eta bermeak		19.479	20.992
Gainerako hornidurak		128.732	129.379
Zergen ondoriozko pasiboak	33	58.043	112.498
Zerga korronteen ondoriozko pasiboak		4.474	4.572
Geroratutako zergen ondoriozko pasiboak		53.569	107.926
Beste pasibo batzuk	34	75.246	77.273
<i>Horietatik: gizarte-ekintzako fondoa</i>		13.089	13.017
Saltzeko utsitakotzat sailkatu diren elementu-talde besterengarrietan sartutako pasiboak		-	-
		21.301.385	20.707.361
PASIBOA GUZTIRA		21.301.385	20.707.361
ONDARE GARBIA (*)	Oharra	2018	2017
Fondo propioak	39	1.688.843	1.619.363
Kapitala		741.461	727.167
Ordaindutako kapitala		741.461	727.167
<i>Pro memoria: galdatu gabeko kapitala</i>		-	-
Metatutako irabaziak		-	-
Errebalorizazio-erreserbak		-	-
Bestelako erreserbak		858.321	809.891
Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioetan metatutako erreserbak edo galerak		191	144
Bestelakoak		858.130	809.747
(-) Norberaren akzioak		(1.620)	(1.431)
Entitate Nagusiko jabeen egotz dakiekeen emaitza		124.173	112.849
(-) Konturako dibidenduak		(33.492)	(29.113)
Beste emaitza global metatu bat	40	(895)	109.065
Emaitzetan birsailkatuko ez diren elementuak		14.940	-
Emaitzetan birsailka daitezkeen elementuak		(15.835)	109.065
Interes minoritarioak (nagusi ez diren partaidetzak)		-	-
Beste emaitza global metatu bat		-	-
Beste elementu batzuk		-	-
ONDARE GARBIA GUZTIRA		1.687.948	1.728.428
ONDARE GARBIA ETA PASIBOA GUZTIRA		22.989.333	22.435.789
Pro memoria: balantzetik kanpoko esposizioak			
Emandako finantza-bermeak	43	94.871	93.520
Emandako maileguen konpromisoak	44	989.896	960.576
Emandako bestelako konpromisoak	44	289.202	280.463

(*) Ikusi 2017ko abenduaren 31ko KNA 39aren eta 2018ko urtarrilaren 1eko FINA 9 arauaren arteko bat-etortzea (2.3 oharra).

(**) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik (2.5 oharra).

1etik 72ra bitarteko oharrek eta I.etik III.era bitarteko eranskinek 2018ko abenduaren 31ko balantze bateratua osatzen dute.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

GALDU-IRABAZIEN KONTU BATERATUA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (*)

(Mila eurokotan adierazita)

	Oharra	2018	2017 (**)
Interesen ondoriozko sarrerak	45	279.485	268.232
(Interesen ondoriozko gastuak)	46	33.013	20.889
INTERESEN MARJINA		246.472	247.343
Dibidenduen ondoriozko sarrerak	47	11.646	3.653
Partaidetzaren metodoaz balioztatutako erakundeen emaitzak	48	(168)	47
Komisioen ondoriozko sarrerak	49	114.107	107.923
(Komisioen ondoriozko gastuak)	50	12.582	11.527
Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	51	25.834	43.983
Negoizatzeko eutsitako finantza-aktiboen eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	52	69	870
Negoizatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	51	(3.638)	
Arrazoizko balioarekin izendatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	53	-	159
Estaladura-kontabilitatearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	54	(15.947)	117
Kanbio-alde [irabazi edo (-) galera] garbiak	55	543	(38)
Beste ustiapen-sarrerara batzuk	56	15.118	16.247
(Beste ustiapen-gastu batzuk)	57	41.323	47.187
<i>Horietatik: gizarte-ekintzako fondoetarako nahitaezko zuzkidurak</i>		9.485	8.591
Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako aktiboen sarrerak	58	194.780	202.919
(Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako pasiboen gastuak)	59	140.171	153.019
MARJINA GORDINA		394.740	411.490
(Administrazio-gastuak)	60	227.041	232.355
(Pertsonal-gastuak)		127.698	135.236
(Bestelako administrazio-gastuak)		99.343	97.119
(Amortizazioa)	61	17.424	18.027
(Hornidurak edo (-) hornidura-itzulketak)	62	21.375	26.785
(Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea eta aldaketaren ondoriozko galera edo (-) irabazi gabiak)	63	12.268	13.815
(Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan)		6.636	
(Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan)		5.632	
(Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak)			1.892
(Maileguak eta kobratzeko partidak)			11.923
(Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak)			-
(Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea)	64	-	-
(Aktibo ez-finantzarioen balioa narriatzea edo (-) narriadura itzultzea)	65	(136)	2.708
(Aktibo ukigarriak)		(136)	2.708
Aktibo ez-finantzarioei eta partaidetzei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	66	310	5.466
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen aktibo ez-korronteen eta elementu-talde besterengarrien ondoriozko irabazi edo (-) galerak	67	21.800	2.414
JARDUERA ETENGABEEN ONDORIOZKO ZERGA AURREKO IRABAZIAK EDO (-) GALERAK		138.878	125.680
(Jarduera etengabeen emaitzen gaineko zergen ondoriozko gastuak edo (-) sarrerak)	41	14.705	12.831
JARDUERA ETENGABEEN ONDORIOZKO ZERGA ONDORENGO IRABAZIAK EDO (-) GALERAK		124.173	112.849
Jarduera etenen ondoriozko zerga ondorengo irabaziak edo (-) galerak		-	-
EKITALDIKO EMAITZA		124.173	112.849
Interes minoritarioei (nagusi ez diren partaidetzei) egozteko modukoa		-	-
Entitate Nagusiko jabeai egozteko modukoa	39	124.173	112.849

(*) Ikusi 2018ko urtarrilaren 1ean FINA 9 araua aplikatzearen ondoriozko eraginaren xehetasuna (2.3 oharra).

(**) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik (2.5 oharra).

1etik 72ra bitarteko oharrek eta 1.etik III.era bitarteko eranskinek 2018ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko galdu-irabazien kontu bateratua osatzen dute.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

SARRERA ETA GASTU ONARTUEN EGOERA-ORRIA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (*) (Mila eurokotan adierazita)

	Oharra	2018	2017 (**)
EKITALDIKO EMAITZA		124.173	112.849
BESTE EMAITZA GLOBAL BAT		(31.671)	(22.460)
Emaizetan birsailkatuko ez diren elementuak		(6.588)	-
Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldaketak	40	(9.089)	
Irabazien gaineko zerga, birsailkatuko ez diren elementuena		2.501	-
Emaizetan birsailka daitezkeen elementuak		(25.083)	(22.460)
Azterriko negozioetako inbertsio garbien estaldura (zati efektiboarena)		-	-
Dibisa-bihurketa		-	-
Eskudiru-fluxuen estaldura (zati efektiboarena)	40	945	(26.810)
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak		945	(26.810)
Emaizetara transferitua		-	-
Beste birsailkapen batzuk		-	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	40		(4.384)
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak			37.288
Emaizetara transferitua			(41.672)
Beste birsailkapen batzuk			-
Estaldura-tresnak (izendatu gabeko elementuak)		-	
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten zor-tresnak arrazoizko balioan		(36.496)	
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak		(4.219)	
Emaizetara transferitua		(32.277)	
Beste birsailkapen batzuk		-	
Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak		-	-
Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioetako beste sarrera eta gastu aintzatetsi batzuetako partaidetza		-	-
Irabazien gaineko zerga, irabazietan edo (-) galeretan birsailka daitezkeen elementuena	41	10.468	8.734
EKITALDIKO GUZTIZKO EMAITZA GLOBALA		92.502	90.389
Interes minoritarioei (nagusi ez diren partaidetzei) egozteko modukoa		-	-
Entitate Nagusiko jabeei egozteko modukoa		92.502	90.389

(*) Ikusi 2018ko urtarrilaren 1ean FINA 9 araua aplikatzearen ondoriozko eraginaren xehetasuna (2.3 oharra).

(**) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik (2.5 oharra).

1etik 72ra bitarteko oharrek eta I.etik III.era bitarteko eranskinek 2018ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko sarrera eta gastu aintzatetsien egoera-orri bateratua osatzen dute.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

**ONDARE GARBIKO ALDAKETEN EGOERA-ORRI BATERATUA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

2018ko abenduaren 31n

Ondare garbiko aldaketan iturria (*)	Kapitala	Bestelako erreserbak	(-) Norberaren akzioak	Entitate Nagusiko jabeen egotz dakiekeen emaitza	(-) Konturako dibidenduak	Beste emaitza global metatu bat	Interes minoritarioak	Guztira
2018ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	727.167	809.891	(1.431)	112.849	(29.113)	109.065	-	1.728.428
Akatsen zuzenketaren eraginak	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontabilitate-politikatako aldaketan eraginak	-	(3.447)	-	-	-	(77.805)	-	(81.252)
2018ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa (**)	727.167	806.444	(1.431)	112.849	(29.113)	31.260	-	1.647.176
Ekitaldiko guztizko emaitza globala	-	-	-	124.173	-	(31.671)	-	92.502
Ondare garbiaren beste aldakuntza batzuk	14.294	51.877	(189)	(112.849)	(4.379)	(484)	-	(51.730)
Akzio arruntan jaulkipena	24.565	18	-	-	-	-	-	24.583
Lehentasunezko akzioen jaulkipena	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondareko beste tresna batzuen jaulkipena	-	-	-	-	-	-	-	-
Jaulkitako beste ondare-tresna batzuen erabilera edo muga-eguneratzea	-	-	-	-	-	-	-	-
Zorra ondare garbi bihurtzea	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapital-murrizketa	(10.271)	-	-	-	-	-	-	(10.271)
Dibidenduak (edo ordainketak bazkideei)	-	-	-	(21.478)	(33.492)	-	-	(54.970)
Norberaren akzioak erostea	-	-	(189)	-	-	-	-	(189)
Norberaren akzioak saltzea edo ezerezte	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiko finantza-tresnak pasibora birsailkatzea	-	-	-	-	-	-	-	-
Pasiboko finantza-tresnak ondare garbira birsailkatzea	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiko osagaien arteko transferentziak	-	49.371	-	(78.484)	29.113	-	-	-
Negozio-konbinazioen ondoriozko ondare garbiaren gehikuntza edo (-) murrizketa	-	-	-	-	-	-	-	-
Akzioetan oinarritutako ordainketak	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiaren beste gehikuntza edo (-) murrizketa batzuk	-	2.488	-	(12.887)	-	(484)	-	(10.883)
<i>Horietatik: obra eta fondo sozialetarako hautazko zuzkidura</i>	-	-	-	(12.887)	-	-	-	(12.887)
2018ko abenduaren 31ko itxierako saldoa	741.461	858.321	(1.620)	124.173	(33.492)	(895)	-	1.687.948

(*) Ikusi 2017ko abenduaren 31ko KNA 39aren eta 2018ko urtarrilaren 1eko FINA 9 arauaren arteko bat-etortzea (2.3 oharra).

(**) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik (2.5 oharra).

1etik 72ra bitarteko oharrek eta I.etik III.era bitarteko eranskinek 2018ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko ondare garbiko aldaketan egoera-orri bateratua osatzen dute.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

ONDARE GARBIKO ALDAKETEN EGOERA-ORRI BATERATUA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2017ko abenduaren 31n (*)

Ondare garbiko aldagaketen iturriak	Kapitala	Bestelako erreserbak	(-) Norberaren akzioak	Entitate Nagusiko jabeen egotz dakiekeen emaitza	(-) Konturako dibidenduak	Beste emaitza global metatu bat	Interes minoritarioak	Guztira
2017ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	712.957	766.469	(1.393)	103.473	(28.644)	131.525	-	1.684.387
Akatsen zuzenketaren eraginak	-	-	-	-	-	-	-	-
Kontabilitate-politikatako aldagaketen eraginak	-	-	-	-	-	-	-	-
2017ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	712.957	766.469	(1.393)	103.473	(28.644)	131.525	-	1.684.387
Ekitaldiko guztizko emaitza globala	-	-	-	112.849	-	(22.460)	-	90.389
Ondare garbiaren beste aldagakuntza batzuk	14.210	43.422	(38)	(103.473)	(469)	-	-	(46.348)
Akzio arruntzen jaulkipena	21.795	3	-	-	-	-	-	21.798
Lehentasunezko akzioen jaulkipena	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondareko beste tresna batzuen jaulkipena	-	-	-	-	-	-	-	-
Jaulkitako beste ondare-tresna batzuen erabilera edo muga-eguneratzea	-	-	-	-	-	-	-	-
Zorra ondare garbi bihurtzea	-	-	-	-	-	-	-	-
Kapital-murrizketa	(7.585)	-	-	-	-	-	-	(7.585)
Dibidenduak (edo ordainketak bazkideei)	-	-	-	(19.583)	(29.113)	-	-	(48.696)
Norberaren akzioak erostea	-	-	(38)	-	-	-	-	(38)
Norberaren akzioak saltzea edo ezerezte	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiko finantza-tresnak pasibora birsailkatzea	-	-	-	-	-	-	-	-
Pasiboko finantza-tresnak ondare garbira birsailkatzea	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiko osagaien arteko transferentziak	-	43.496	-	(72.140)	28.644	-	-	-
Negozio-konbinazioen ondoriozko ondare garbiaren gehikuntza edo (-) murrizketa	-	-	-	-	-	-	-	-
Akzioetan oinarritutako ordainketak	-	-	-	-	-	-	-	-
Ondare garbiaren beste gehikuntza edo (-) murrizketa batzuk	-	(77)	-	(11.750)	-	-	-	(11.827)
<i>Horietatik: obra eta fondo sozialetarako hautazko zuzkidura</i>	-	-	-	(11.750)	-	-	-	(11.750)
2017ko abenduaren 31ko itxierako saldoa	727.167	809.891	(1.431)	112.849	(29.113)	109.065	-	1.728.428

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

ESKUDIRU-FLUXUEN EGOERA-ORRI BATERATUA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

	Oharra	2018	2017 (**)
A) USTIAPEN-JARDUEREN ESKUDIRU-FLUXUAK		(253.226)	1.356.019
Ekitaldiko emaitza		124.173	112.849
Ustiapen-jardueren eskudiru-fluxuak lortzeko doikuntzak		65.552	63.990
Amortizazioa	61	17.424	18.027
Bestelako doikuntzak (a)		48.128	45.963
Ustiapen-aktiboaren gehikuntza/murrizketa garbia		(1.019.356)	156.853
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak		17.350	39.228
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak		39.338	
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan		-	(2.114)
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan		(81.963)	
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak			(65.380)
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan		(1.040.498)	
Maileguak eta kobratzeko partidak			158.554
Ustiapeneko beste aktibo batzuk		46.417	26.565
Ustiapen-pasiboaren gehikuntza/murrizketa garbia		577.183	1.023.305
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak		360	(764)
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-pasiboak arrazoizko balioan		-	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan		723.708	1.017.529
Beste ustiapen-pasibo batzuk		(146.885)	6.540
Irabazien gaineko zergen ondoriozko kobrantzak/ordainketak		(778)	(978)
B) INBERTSIO-JARDUEREN ESKUDIRU-FLUXUAK		32.061	85.470
Ordainketak		(21.115)	(23)
Aktibo ukigarriak	31	(21.115)	-
Aktibo ukiezinak		-	(23)
Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak		-	-
Mendeko erakundeak eta beste negozio-unitate batzuk	29	-	-
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta pasiboak		-	-
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak			-
Inbertsio-jarduerekin zerikusia duten beste ordainketa batzuk		-	-
Kobrantzak		53.176	85.493
Aktibo ukigarriak (b)	31	6.307	10.290
Aktibo ukiezinak		1	-
Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak	29	-	-
Mendeko erakundeak eta beste negozio-unitate batzuk	29	-	-
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta pasiboak		46.868	55.988
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak			19.215
Inbertsio-jarduerekin zerikusia duten beste kobrantza batzuk		-	-
C) FINANTZAKETA-JARDUEREN ESKUDIRU-FLUXUAK		(53.734)	(46.274)
Ordainketak		(56.839)	(48.487)
Dibidenduak	39	(33.492)	(29.113)
Mendeko pasiboak		-	-
Ondare propioaren tresnak amortizatzea	39	(10.271)	(7.585)
Ondare propioaren tresnak eskuratzea	39	(189)	(39)
Finantzaketa-jarduerekin zerikusia duten beste ordainketa batzuk	4	(12.877)	(11.750)
Kobrantzak		3.105	2.213
Mendeko pasiboak		-	-
Ondare propioaren tresnak jaulkitzea	39	3.105	2.213
Ondare propioaren tresnak besterentzea		-	-
Finantzaketa-jarduerekin zerikusia duten beste kobrantza batzuk		-	-
D) KANBIO-TASEN ALDAKETEN ERAGINA		-	-
E) ESKUDIRUAREN ETA ANTZEKOEN GEHIKUNTZA/MURRIZKETA GARBIA (A+B+C+D)		(274.899)	1.395.215
F) ESKUDIRUA ETA ANTZEKOAK EPEAREN HASIERAN		1.848.245	453.030
G) ESKUDIRUA ETA ANTZEKOAK EPEAREN AMAIERAN		1.573.346	1.848.245
PRO MEMORIA			
ESKUDIRUAREN ETA ANTZEKOEN OSAGIAIK EPEAREN AMAIERAN	22		
<i>Horretatik: taldeko erakundeek dituztenak baina taldeak erabili ezin dituenak</i>			
Eskudirua		67.318	72.514
Eskudirua pareko saldoak banku zentraletan		1.395.458	1.682.657
Beste finantza-aktibo batzuk		110.570	93.074
Ken: ageriko banku-zorpeko itzulgarriak		-	-

(*) Ikusi 2018ko urtarrilaren 1ean FINA 9 araua aplikatzearen ondoriozko eraginaren xehetasuna (2.3 oharra).

(**) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik (2.5 oharra).

(a) Batez ere fondoetarako zuzkidurak sartzen dira: nariaduraren ondoriozko zuzketen ondoriozkoak eta eskudiru-irteerarik ekarri ez duten hornikuntzen ondoriozkoak.

(b) Salmentan sortutako irabazia edo galera dago zenbateko horietan sartuta.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N

BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

1. Entitatearen izaera

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito -aurrerantzean Entitatea, Entitate Nagusia, Laboral Kutxa edo Caja Laborala-, helbide soziala Arrasaten (Gipuzkoan) duen eta 2012ko azaroaren 2an eratu zen kreditu-kooperatiba berria da. Caja Laboral Popular Coop. de Crédito eta Ipar Kutxa Rural S. Coop. de Crédito bat eginez sortu zuten. Kooperatiba kalifikatuaren izaera du Entitateak.

Espainiako Bankuak gainbegiratzen du Entitate Nagusia, eta, baloreak jaulkitzen dituenaz, baita Balore Merkatuko Komisio Nazionalak ere.

Entitate Nagusiaren kapitalak ez du burtsan kotizatzen.

1.1 Caja Laboralaren eta Ipar Kutxaren arteko bat-egitea

2012ko urtean, Caja Laboral Popular Coop. de Créditoren eta Ipar Kutxa Rural, S. Coop. de Créditoren gonernu-organoen erabakiz, bi erakundeek bat egin eta Kreditu Kooperatiba Berria sortu zuten. Caja Laboral Popular Coop. de Crédito du izena eta estatutu sozialetan zehaztuta dauden helburua, helbidea, kapitala eta gainerako ezaugarriak ditu. Kreditu Kooperatiben 1989ko maiatzaren 26ko 13/1989 Legeak eta legezko gainerako xedapen aplikagarriek arautzen dute.

Bat-egite horren eraginez, bat egindako kreditu-kooperatiba biak desegin eta iraungi egin ziren, likidazio-aldirik ireki gabe. 2012ko azaroaren 2an erregistratu zen Gipuzkoako Merkataritza Erregistroan, eta data hori ezarri zen bat egindako entitateen eragiketarako kontabilitateari begira Kreditu Kooperatiba Berriaren eragiketatzat hartzeko lehen eguntzat.

1.2 Estatutuak

Entitate Nagusiko estatutu sozialen arabera, bere jarduera ez dago inolako lurralde-eremutara mugatuta, eta bazkideen eta hirugarrenen finantza-beharrak kreditu-erakunde berezko jardueren bidez asetzea du helburu. Xede horrekin, gainerako kreditu-erakundeek egin ditzaketen mota guztietako eragiketa aktibo, pasibo eta zerbitzuzkoak egin ahal izango ditu, bere helburu kooperatiboak sustatzeko eta ondoen betetzeko balio dutenak barne. Arreta berezia eskainiko die bere bazkideen finantza-beharrei, eta hirugarrenetik eragiketa aktiboetarako legezko mugak errespetatuko ditu.

Kreditu-kooperatibei hauek agintzen dizkie, besteak beste, beren lege-araudiak:

- a) Espainiako Bankuan aktibo likidoen gutxieneko ehuneko bat gordailututa izatea, gutxieneko erreserben koefizientea estaltzeko.
- b) Gordailuen Berme Funtsera hainbateko bat bideratzea, gordailugileek euren gordailuen zenbateko jakin bat berreskuratu ahal izateko.
- c) Ekitaldi bakoitzeko soberakin garbia Heziketako eta Sustapeneko Fondora eta erreserbetara bideratzea.
- d) Baliabide propioen gutxieneko bat gordetzea, egindako inbertsioen eta onartutako arriskuen arabera.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Kooperatibarteko Lankidetzaren Erakundeetarako ekarpena

2016ko uztailaren 20an MONDRAGONek egindako Kongresuko erabakien arabera, Entitate Nagusiak aurreko ekitaldiko soberakinen (zergak eta kapitalerako interesak ordaindu ondorengoan) % 15eko dirulaguntza ematen die MONDRAGON Inversiones S. Coop. sozietateari eta MONDRAGON fundazioari. Zenbateko hori Kooperatiba arteko Fondo Sozialetik (KFStik) kentzen da.

Caja Laboral Popular Taldeak eta haren partaidetzako erakundeek osatzen duten Partaidetzako Erakundearen Taldeko -aurrerantzean Taldea edo Laboral Kutxa Taldea-Entitate Nagusia da Caja Laborala. Ondorioz, Entitate Nagusia behartuta dago, bere urteko kontu indibidualak gain -horiei ere nahitaezko auditorerantz egiten zaie-, Taldearen urteko kontu bateratuak egitera. Kontuok barne hartzen dituzte, dagokionean, mendeko erakundeetako eta erakunde taldeaniztunetako partaidetzak eta erakunde elkartuetako inbertsioak. Taldeko erakundeek jardueraren esparru ugari ukitzen dituzte.

2018ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiaren guztizko aktiboek, ondare garbiak eta emaitza garbiak Taldearen kontzeptu bereko kopuruen % 96,95, % 95,95 eta % 95,77 osatzen dute, hurrenez hurren (% 97,01, % 96,10 eta % 94,37, hurrenez hurren, 2017ko abenduaren 31n).

Ondoren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan Entitate Nagusiak zituen balantze indibiduala, galdu-irabazien kontu indibiduala, sarrera eta gastu aintzatetsien egoera-orri indibiduala, ondare garbiko aldaketen egoera-orri indibiduala eta eskudiru-fluxuen egoera-orri indibiduala aurkeztuko ditugu. Horiek guztiak Entitate Nagusiaren urteko kontu indibidualak egiteko erabili behar diren kontabilitate-printzipio eta -arau eta balioztapen-irizpide berberak aplikatuz egin dira.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

a) Balantze indibiduala, 2018ko abenduaren 31koa:

AKTIBOA	2018	2017 (*)
Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk	1.552.392	1.822.276
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	126.617	143.920
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	26.969	
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	640.278	
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak		4.563.443
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan	18.848.602	
Maileguak eta kobratzeko partidak		13.739.368
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak		349.525
Deribatuak - estaldura-kontabilitatea	148.906	143.642
Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak	141.128	159.694
Aktibo ukigarriak	297.989	304.941
Aktibo ukiezinak	-	-
Zergen ondoriozko aktiboak	257.828	278.164
Beste aktibo batzuk	43.356	45.241
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak	202.926	216.314
Aktiboa guztira	22.286.991	21.766.528
PASIBOA ETA ONDARE GARBIA	2018	2017 (*)
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak	1.893	1.533
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	20.210.125	19.515.330
Deribatuak - estaldura-kontabilitatea	158.166	238.838
Hornidurak	188.915	190.604
Zergen ondoriozko pasiboak	42.674	93.745
Ageriko kapital itzulgarria	-	-
Beste pasibo batzuk	65.579	65.378
Pasiboa guztira	20.667.352	20.105.428
Fondo propioak:	1.637.898	1.575.077
Kapitala	741.461	727.167
Bestelako erreserbak	811.076	770.589
Ekitaldiko emaitza	118.926	106.491
(Konturako dibidenduak)	(33.565)	(29.170)
Beste emaitza global metatu bat	(18.259)	86.023
Ondare garbia guztira	1.619.639	1.661.100
Ondare garbia eta pasiboa guztira	22.286.991	21.766.528
PRO MEMORIA		
Emandako finantza-bermeak	106.394	106.584
Emandako maileguen konpromisoak	990.296	970.976
Emandako bestelako konpromisoak	314.328	296.828

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

b) Galdu-irabazien kontu indibiduala, 2018ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldikoa:

	2018	2017 (*)
Interesen ondoriozko sarrerak (Interesen ondoriozko gastuak)	262.421 33.005	252.492 20.889
Interesen marjina	229.416	231.603
Dibidenduen ondoriozko sarrerak	17.361	10.804
Komisioen ondoriozko sarrerak (Komisioen ondoriozko gastuak)	101.101 6.634	95.729 5.367
Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboei kontuetan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	25.597	42.862
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboen eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	227	441
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	(1.951)	
Estaladura-kontabilitatearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	(15.947)	117
Kanbio-alde [irabazi edo (-) galera] garbiak	543	(38)
Beste ustiapen-sarrera batzuk (Beste ustiapen-gastu batzuk)	39.960 41.316	35.988 46.906
Marjina gordina	348.357	365.233
(Administrazio-gastuak)	183.686	184.841
(Amortizazioa)	16.896	17.415
(Hornidurak edo (-) hornidura-itzulketak)	21.375	26.785
(Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketa duten finantza-aktiboen balioa nariatzea edo (-) balioaren nariadura itzultzea eta aldaketaren ondoriozko galera edo (-) irabazi gabiak)	15.554	18.157
(Mendekoetako, baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioen balioa nariatzea edo (-) balioaren nariadura itzultzea)	(15.330)	(2.741)
(Aktibo ez-finantzarioen balioa nariatzea edo (-) nariadura itzultzea)	77	2.847
Aktibo ez-finantzarioei eta partaidetzei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	306	5.466
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen aktibo ez-korronteen eta elementu-talde besterengarrien ondoriozko irabazi edo (-) galerak	3.939	(8.222)
Jarduera etengabeen ondoriozko zerga aurreko irabaziak edo (-) galerak	130.344	115.173
(Jarduera etengabeen emaitzen gaineko zergen ondoriozko gastuak edo (-) sarrerak)	11.418	8.682
Jarduera etengabeen ondoriozko zerga ondorengo irabaziak edo (-) galerak	118.926	106.491
Jarduera etenen ondoriozko zerga ondorengo irabaziak edo (-) galerak	-	-
Ekitaldiko emaitza	118.926	106.491

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

c) Sarrera eta gastu aintzatetsien egoera-orri indibiduala, 2018ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldikoa:

	2018	2017 (*)
EKITALDIKO EMAITZA	118.926	106.491
BESTE EMAITZA GLOBAL BAT	(26.234)	(17.187)
Emaizetan birsailkatuko ez diren elementuak	(4.749)	-
Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldatetak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldatetak	(6.596)	
Irabazien gaineko zerga, birsailkatuko ez diren elementuena	1.847	-
Emaizetan birsailka daitezkeen elementuak	(21.485)	(17.187)
Ekudiru-fluxuen estaldura (zati efektiboarena)	945	(26.810)
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak	945	(26.810)
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak		2.940
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak		43.249
Emaizetara transferitua		(40.309)
Beste emaitza global batean aldatetak dituzten zor-tresnak arrazoizko balioan	(30.785)	
Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak	1.353	
Emaizetara transferitua	(32.138)	
Beste birsailkapen batzuk		
Irabazien gaineko zerga, irabazietan edo (-) galeretan birsailka daitezkeen elementuena	8.355	6.683
EKITALDIKO GUZTIZKO EMAITZA GLOBALA	92.692	89.304

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik.

d) Ondare garbiko aldateten egoera-orri indibiduala, 2018ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldikoa:

2018ko ekitaldiko aldatuntza

	Fondo propioak	Beste emaitza global metatu bat	Ondare garbia guztira
2018ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	1.575.077	86.023	1.661.100
Akatsen zuzenketaren eraginak	-	-	-
Kontabilitate-politikatako aldateten eraginak	(3.878)	(77.374)	(81.252)
2018ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	1.571.199	8.649	1.579.848
Ekitaldiko guztizko emaitza globala	118.926	(26.234)	92.692
Ondare garbiaren beste aldatuntza batzuk			
- Akzio arrunten jaulkipena	24.583	-	24.583
- Kapital-murrizketa	(10.271)	-	(10.271)
- Dibidenduak (edo ordainketak bazkideei)	(55.043)	-	(55.043)
- Ondare garbiko osagaien arteko transferentziak	-	-	-
- Ondare garbiaren beste gehikuntza edo (-) murrizketa batzuk	(11.496)	(674)	(12.170)
Ondare garbiaren beste aldatuntza batzuk guztira	(52.227)	(674)	(52.901)
2018ko abenduaren 31ko itxierako saldoa	1.637.898	(18.259)	1.619.639

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2017ko ekitaldiko aldakuntza (*)

	<u>Fondo propioak</u>	<u>Beste emaitza global metatu bat</u>	<u>Ondare garbia guztira</u>
2017ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	1.514.877	103.210	1.618.087
Akatsen zuzenketaren eraginak	-	-	-
Kontabilitate-politikatako aldaketaren eraginak	-	-	-
2017ko urtarrilaren 1eko irekierako saldoa	1.514.877	103.210	1.618.087
Ekitaldiko guztizko emaitza globala	106.491	(17.187)	89.304
Ondare garbiaren beste aldakuntza batzuk			
- Akzio arrunten jaulkipena	21.797	-	21.797
- Kapital-murrizketa	(7.585)	-	(7.585)
- Dibidenduak (edo ordainketak bazkideei)	(48.753)	-	(48.753)
- Ondare garbiko osagaien arteko transferentziak	-	-	-
- Ondare garbiaren beste gehikuntza edo (-) murrizketa batzuk	(11.750)	-	(11.750)
Ondare garbiaren beste aldakuntza batzuk guztira	(46.291)	-	(46.291)
2017ko abenduaren 31ko itxierako saldoa	1.575.077	86.023	1.661.100

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik.

e) Eskudiru-fluxuen egoera-orri indibiduala, 2018ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldikoa:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Ustiapen-jardueren eskudiru-fluxuak:	(280.693)	1.390.288
Ekitaldiko emaitza	118.926	106.491
Ustiapen-jardueren eskudiru-fluxuak lortzeko doikuntzak	47.300	100.937
Ustiapen-aktiboaren gehikuntza/murrizketa garbia	(1.024.755)	178.190
Ustiapen-pasiboaren gehikuntza/murrizketa garbia	578.614	1.005.649
Irabazien gaineko zergen ondoriozko kobrantzak/(ordainketak)	(778)	(979)
Inbertsio-jardueren eskudiru-fluxuak:	64.427	51.449
Ordainketak	(27.106)	(24.351)
Kobrantzak	91.533	75.800
Finantzaketa-jardueren eskudiru-fluxuak	(53.618)	(46.291)
Kanbio-tasen aldaketaren eragina	-	-
Eskudiruaren eta antzekoen gehikuntza/murrizketa garbia	(269.884)	1.395.446
Eskudirua eta antzekoak ekitaldiaren hasieran	1.822.276	426.830
Eskudirua eta antzekoak ekitaldiaren amaieran	1.552.392	1.822.276

(*) Alderatzeko helburuarekin aurkezten da soilik.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2. Urteko kontu bateratuak aurkezteko oinarriak

2.1 Egoera zehaztasunez

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2002ko uztailaren 19ko 1606/2002 Araudiarekin bat, sozietate bat Europar Batasuneko estatu kideen zuzenbidearen pean arautzen bada eta beraren balore-tituluak estatu kideren bateko merkatu arautuan kotizatzen badira, Finantza Informazioko Nazioarteko Arauen -aurrerantzean, FINA- eta Europar Batasunak onartutako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauen -aurrerantzean, FINA-EB- arabera aurkeztu behar dituzte, 2005eko urtarrilaren 1etik aurrera hasitako ekitaldi guztietako urteko kontu bateratuak. Hain zuzen ere, Espainiako kreditu-erakundeen kontabilitate-araubidea araudi horretara egokitzeko asmoz argitaratu zuen Espainiako Bankuak 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularra, finantza-informazio publiko eta isilpekoari buruzko arauari eta finantzetako egoera-orrien ereduari buruzkoa, gerora, 2018ko urtarrilaren 1ean, indargabetuta gelditu zena, Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularra indarrean jarri zenean.

Entitate Nagusiko kontseilariak Taldearen 2017ko ekitaldiko urteko kontu bateratuak egin zituzten, Europar Batasunak onartutako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauek xedatutakoaren arabera, Espainiako Bankuaren 4/2004 Zirkularra eta ondorengo aldaketak aintzat hartuz eta International Accounting Standards Boardek zehaztutako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauak (FINA - IASB) betez, eta urteko kontu horietako 2. oharrean deskribatutako bateratze-printzipioak, kontabilitate-politikak eta balioztapen-irizpideak ezarriz. Hortaz, 2017ko abenduaren 31n Entitatearen ondarearen eta finantza-egoeraren irudi zehatza ez ezik, 2017an izandako eragiketen, aintzatetsitako sarrera eta gastuen, ondare garbiaren aldaketan eta eskudiru-fluxuen irudi zehatza ere ematen dute.

Taldearen urteko kontu bateratu hauek aurkezteko, Europar Batasunak 2018ko abenduaren 31n onartutako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauek -aurrerantzean, FINA-EB- ezarritakoa hartu da oinarritzat. Bestalde, Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 22ko 4/2017 Zirkularra, Espainiako Bankuaren 2004ko abenduaren 22ko 4/2004 Zirkularra ordezkatzeko duena, eta ondorengo aldaketak hartu dira aintzat. Zirkular horren bidez, Europar Batasunak onartutako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauak (FINA) garatu egin dira eta Espainiako kreditu-erakundearen sektorerara egokitu.

Txosten honetan KNA eta FINA laburdurak erabili dira Kontabilitateko Nazioarteko Arauei eta Finantza Informazioko Nazioarteko Arauei buruz hitz egiteko, eta FINAIB eta SIC laburdurak Finantza Informazioko Nazioarteko Arauak Interpretatzeko Batzordearen eta aurretiko Interpretazio Batzordearen interpretazioei buruz hitz egiteko, hurrenez hurren. Horiek guztiak Europar Batasunak onartu ditu, eta urteko kontu bateratu hauek egiteko erabili dira.

Urteko kontu bateratuak egitean, beraietan eragin nabarmena duten kontabilitate-printzipio eta -arau guztiak eta nahitaez ezarri beharreko balioztapen-irizpideak erabili ditugu. Horiek horrela, 2018ko abenduaren 31n Taldearen ondarearen eta finantza-egoeraren irudi zehatza ez ezik, egun horretan amaitutako urteko ekitaldian Taldean gertatu diren eragiketen, ondare garbiaren aldaketan eta eskudiru-fluxuen emaitza bateratuen irudi zehatza ere ematen dute.

Txostenaren 13. oharrean laburtu ditugu Taldearen 2018ko ekitaldiko urteko kontu bateratuak egiteko erabilitako kontabilitate-printzipio eta -araurik eta balioztapen-irizpiderik nabarmenenak.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Urteko kontu bateratuak egiteko, Entitatearen eta Taldeko gainerako entitateen kontabilitate-erregistroak hartu dira aintzat. Dena den, gerta liteke Taldearen 2018ko ekitaldiko urteko kontu bateratuak egiteko aplikatu diren kontabilitate-printzipio eta -arauak eta balioztapen-irizpideak bat ez etortzea Taldeko zenbait erakundek erabilitakoekin. Hori dela eta, kontabilitate-printzipio eta -arauak eta balioztapen-irizpideak homogeneizatzeko eta Entitateak aplikatutako FINA-EB arauetara egokitzeko beharrezko doikuntza eta birsailkapenak egin ditugu baterakuntza-prozesuan.

Urteko kontu bateratu hauetan jaso den informazioa Taldeko Entitate Nagusiko kontseilarien erantzukizuna da.

Taldearen 2018ko ekitaldiko urteko kontu bateratuak Kontseilu Errektorearen 2019ko otsailaren 28ko bileran formulatu dituzte Entitate Nagusiko kontseilariak. Orain, Batzar Nagusiaren onespeneraren zain daude, eta espero da aldaketa esanguratsurik egin gabe onetsiko dituela.

Urteko kontu bateratuok, kontrakorik esaten ez bada, mila eurokotan aurkeztu dira.

2.2 Bateratzeko printzipioak

Taldearen definizioa Europar Batasunak erabakitako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauetan (FINAetan) ezarritakoaren arabera egin da. Partaidetzako erakundeak dira erakunde mendeko, baterako negozio eta elkartu guztiak.

2.2.1) Mendeko erakundeak

Taldearen kontrolpean dauden erakundeak jotzen dira "mendeko erakundetzat". Egoera hori gertatzen da Taldeak partaidetzakoan duen inplikaziotik datozen etekin aldakorrak jasotzeko eskubidea badu eta partaidetzakoaren gainean duen boterearen bidez etekin horietan eragiteko gaitasuna badu.

Kontrola dagoela onartzeko, bat etorri behar dute hauek:

- Botereak. Inbertitzaileak partaidetzako baten gaineko boterea duela esango dugu, baldin eta indarrean baditu jarduera garrantzitsuak, hau da, partaidetzakoaren etekinetan nabarmen eragiten dutenak, zuzentzeko gaitasuna ematen dioten eskubideak.
- Etekinak. Inbertitzaileak partaidetzakoan duen inplikazioagatik etekin aldakorrak jasotzeko eskubidea duela esango dugu, baldin eta inplikazio horregatik lortzen dituen etekinak aldatu egin badaitezke partaidetzakoaren bilakaera ekonomikoaren arabera. Inbertitzailearen mozkinak positiboak soilik, negatiboak soilik edo aldi berean positiboak eta negatiboak izan daitezke.
- Boterearen eta etekinen arteko erlazioak. Inbertitzaileak partaidetzakoa kontrolatzen duela esango dugu, baldin eta, partaidetzakoaren gainean boterea izateaz gain, eskubidea badu partaidetzakoan duen inplikazioagatik etekin aldakorrak jasotzeko eta botere hori partaidetzakoan duen inplikazioagatik etekinetan eragiteko erabil badezake.

Bestalde, kontrolik dagoen ala ez ebaluatzeko prozesuan eragin dezakeen edozein gertaera edo inguruabar kontuan hartzen du Taldeak, bai eta erreferentziazko araudiaren aplikazio-gidaliburuetan deskribatutako analisiak ere (adibidez, Taldeak boto-eskubideen % 50etik gorako zuzeneko edo zeharkako partaidetza duen, ebaluatzen ari den entitatean).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Mendeko erakundeetako partaidetzei buruzko 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko informazio garrantzitsua l. eranskinean jaso da.

Mendeko erakundeen urteko kontuak Entitatearenekin bateratzeko, integrazio globalaren metodoa erabiltzen da. Ondorioz, bateratutako erakundeen artean metodo honen bidez egindako transakzioetako saldo nabarmen guztiak kendu egin dira bateratze-prozesutik. Bestalde, hirugarrenen partaidetza honela aurkezten da hauetan:

- Taldearen ondare garbia, balantze bateratuko ondare garbiko "Interes minoritarioak (nagusi ez diren partaidetzak)" atalean.
- Ekitaldiko emaitza bateratuan, galdu-irabazien kontu bateratuko "Ekitaldiko emaitza - Interes minoritarioei (nagusi ez diren partaidetzei) egozteko modukoa" atalean.

Taldeak ekitaldian eskuratutako mendeko erakundeen emaitzak bateratzeko, eskurapen-egunetik ekitaldi-itxierara bitarteko epealdiko datuak bakarrik jasotzen dira. Bestalde, Taldeak ekitaldian besterendu dituen mendeko erakundeek sortutako emaitzak bateratzeko, ekitaldiaren hasieratik besterentze-egunera bitarteko epealdiko datuak bakarrik jasotzen dira.

Konpainien arteko eragiketak, saldoak eta Taldeko erakundeen arteko transakzioetako sarrera-gastuak kendu egin dira. Kendu egin dira, halaber, talde barruan egindako eta aktibo moduan onartutako transakzioen galdu-irabaziak ere. Mendeko erakundeen kontabilitate-politikak aldatu egin dira, Taldeak erabiltzen dituen politikekiko uniformetasuna bermatzeko beharrezkoa izan denean.

Mendeko erakundeez gain, IM Caja Laboral 1 ATF eta IM Caja Laboral 2 ATF titulizazio-fondoak ere sartu ditu Entitate Nagusiak. Hipoteka-maileguak titulizatu eta gero titulizazio-bonuak jaulkitzeko sortu dira erakunde horiek (ikusi 2.2.6 oharra).

Negozio-konbinazioak kontabilizatzeko, eskurapen-metodoa aplikatzen du Taldeak. Mendeko erakunde bat erosteagatik transferitzen den kontraprestazioa honako hauei dagokie: transferitutako aktiboen arrazoizko balioari, erositako erakundearen aurreko jabeekin egindako pasiboari eta Taldeak jaulkitako ondareko partaidetzei. Transferitutako kontraprestazioan, kontraprestazio kontingenteko akordio batek eragindako edozein aktiboren edo pasiboren arrazoizko balioa sartzan da. Eskuratutako aktibo identifikagarriak eta negozio-konbinazio batean onartutako pasiboak eta pasibo kontingenteak, hasiera batean, arrazoizko balioarekin balioztatzen dira, eskurapen-datan. Negozio-konbinazio bakoitzean, Taldeak arrazoizko balioaren arabera edo eskuratutako erakundearen aktibo garbien zenbateko aintzatetsietan nagusi ez den partaidetzaren zati proportzionalaren arabera baliozta dezake eskuratutako erakundean nagusi ez den edozein partaidetza.

Eskurapenarekin zerikusia duten kostuak dagokien ekitaldiko gastu moduan aintzatesten dira.

Negozioren konbinazioa etapaka egiten bada, eskuratuaren ondare garbiko (aurretik eskuratuzaileak zueneko) partaidetzaren eskurapen-datako arrazoizko balioa eskurapen-datako arrazoizko balioarekin balioztatzen da berriro, ekitaldiko emaitzaren bidez.

Taldeak transferitu beharreko edozein kontraprestazio kontingente arrazoizko balioarekin jasotzen da, eskurapen-datan. Aktibotzat edo pasibotzat hartzen den kontraprestazio kontingenteari ondoren arrazoizko balioan gertatzen zaizkion aldaketak, FINA 9 arauaren arabera, emaitzetan aintzatesten dira, edo ondare garbiaren aldaketatzat jo. Ondare garbitzat sailkatzen den kontraprestazio kontingentea ez da berriro balioztatzen, eta haren ondorengo likidazioa ondare garbian kontabilizatzen da.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Merkataritzako fondoa honela balioztatzen da, hasiera batean: transferitutako kontraprestazioaren soberakin gisa eta nagusi ez den partaidetzak eskuratutako aktibo identifikagarrien eta onartutako pasiboen arabera duen arrazoizko balio gisa. Kontraprestazio hori erositako mendeko erakundearen aktibo garbien arrazoizko balioa baino txikiagoa bada, aldea emaitza bateratuetan aintzatesten da.

Taldeko aseguru-entitateak hainbat erakundek gainbegiratzen eta arautzen dituzte. Jurisdikzio bakoitzean indarrean dauden legeek eragina izan dezakete fondoak eskudirutan, dibidenduetan, maileguetan edo aurrerakinetan transferitzeko erakunde horiek duten gaitasunean, eta kapitalari eta ikuskaritza-jarduerari lotutako gutxieneko baldintzak betetzeko premiak ere bai.

2.2.2) Mendeko erakundeen jabetzako partaidetza-aldaketak, kontrol-aldaketarik gabekoak

Nagusi ez diren partaidetzekin egindako transakzioak, kontrolaren galera eragiten ez badute, ondareko transakziozat kontabilizatzen dira, hau da, jabeekin egindako transakziozat. Ordaindutako kontraprestazioaren arrazoizko balioaren eta mendekoaren aktibo garbien liburuetaiko zenbatekoan eskuratutako ehunekoaren arteko aldea ondare garbian erregistratzen da. Nagusi ez diren partaidetzak besterentzeagatiko irabaziak edo galerak ere ondare garbian aintzatesten dira.

2.2.3) Mendeko erakundeak besterentzea

Taldeak kontrola izateari uzten dionean, Entitatean atxikitako edozein partaidetza arrazoizko balioarekin balioztatzen da berriro, kontrola galtzen den datan, eta aldaketa emaitzetan aintzatesten da, liburuetaiko zenbatekoan. Arrazoizko balioa hauxe da: liburuetaiko hasierako zenbatekoa, aintzat hartzen dena elkartutakotzat, baterako negoziotzat edo finantza-aktibotzat gordetako partaidetza gerora kontabilizatzeko. Gainera, Taldeak aktibo edo pasiboak zuzenean saldu balitu bezala kontabilizatzen da erakunde horren inguruan aurretiaz ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean aintzatesten den edozein zenbateko. Horrek esan nahiko du, agian, aurrez ondare garbian aintzatetsitako zenbatekoak emaitza-kontu bateratuan birsailkatuko direla.

2.2.4) Baterako negozioak - Erakunde taldeaniztunak

Baterako negozioak kontratu bidezko akordioak dira, eta, horien bitartez, bi erakundek edo gehiagok (partaide deritzenak) jarduera ekonomiko bati ekiten diote, elkarrekin kontrolatzeko. Hau da, kontratu horren pean, entitate edo jarduera ekonomiko baten finantzen eta ustiapenaren politikak zuzentzeko boterea partekatzen dute partaideek, egiten diren eragiketetatik mozkinak ateratzeko. Kontrola partekatzen duten partaide guztiek ados egon behar dute, eta aktibo garbien gaineko eskubideak dituzte, jarduera garrantzitsuen gaineko erabakiak hartu ahal izateko.

Baterako negoziotzat hartzen dira, halaber, mendekoak ez izan arren elkarren artean loturarik ez duten erakunde bik edo gehiagok kontrolatzen dituzten erakundeetako partaidetzak ere.

Bateratzeko prozesuan, partaidetzaren prozedura erabili dugu Baterako Negozioen - Erakunde Taldeaniztunen urteko kontuetarako, kontabilitate-arautegian ezarritakoari jarraikiz.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n ez zegoen partaidetzarik Erakunde Taldeaniztunetan.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2.2.5) Erakunde elkartuak

Erakunde elkartuak partaidetzako sozietateak dira, eta Taldeak horietan eragin nabarmena izateko ahalmena du. Eragin horren erakusle dugu, baina ez bakarra, zuzenean edo zeharka, beste partaidetzako sozietate baten edo hainbaten bidez, partaidetzako sozietateko boto-eskubideen % 20ko edo gehiagoko partaidetza izatea.

Baterakuntza-prozesuan, partaidetzaren metodoa aplikatu da erakunde elkartuetan ere, KNA 28 arauan zehaztuta dagoen moduan. Hortaz, erakunde elkartuetako partaidetzak balioztatzeko, Taldeak haren kapitalean duen partaidetzaren zatia hartzen da, baina jasotako dibidenduak eta beste ondare-ezabapen batzuk kontuan hartu ondoren. Erakunde elkartuekin egindako transakzioen emaitzak Taldearen partaidetzaren proportzioaren arabera kentzen dira. Erakunde elkartu batek galerak izaten baditu eta horren ondorioz kontabilitate-ondarea negatiboa bada, Taldearen balantze bateratuan balio nuluarekin agertuko da, baldin eta Taldeak hari estaldura finantzarioa emateko betebeharra ez badu.

Dena dela, 2017ko abenduaren 31n, Taldeak kapitalaren % 20tik gorako partaidetzak zituen hainbat sozietatetan, eta horiek ez ziren Erakunde Elkartu moduan sailkatu, Taldeak uste zuelako horietan ez zuela behar adinako eragina, MONDRAGON Inversiones SPE S. Coop. sozietateak konpromiso irmoa duelako partaidetza horiek salneurri finko batean erosteko. Erosteko konpromiso irmo hori 2018ko ekitaldian zehar gauzatu da, eta, horregatik, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 0 eta 3.943 mila euroko kontabilitate-balioa dute partaidetza horiek (25. oharra).

Erakunde elkartuetako partaidetzei buruzko 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko informazio garrantzitsua l. eranskinean jaso da.

Gerta liteke Taldearen 2018ko eta 2017ko ekitaldietako urteko kontu bateratuak egiteko aplikatu diren kontabilitate-printzipio eta -arauak eta balioztapen-irizpideak bat ez etortzea Taldeko zenbait erakunde mendeko, taldeaniztun eta elkartuk erabilitakoekin. Hori dela eta, baterakuntza-prozesuan beharrezko doikuntza eta birsailkapenak egin dira, kontabilitate-printzipio eta -arauak eta balioztapen-irizpideak homogeneizatzeko.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, Taldeko entitate batek ere ez zuen kapitalaren edo boto-eskubideen % 5eko edo gehiagoko partaidetza, Espainiako edo nazioarteko beste kreditu-erakunderen batean.

Orobat, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, Espainiako edo atzerriko kreditu-erakunde batek ere edo Espainiako edo atzerriko kreditu-erakunderen bat barne hartzen duen talde batek ere -Balore Merkatuen Legearen 4. artikuluan jasota dagoenaren arabera- ez zuen kapitalaren edo boto-eskubideen % 5eko edo gehiagoko partaidetza, Taldeko kreditu-erakunde batean.

2.2.6) Erakunde egituratuak

Taldeak erakunde batzuetan parte hartzen duenean edo erakundeak eratzen dituen arriskua transmititzeko edo bestelako helbururen baterako, adibidez bezeroei inbertsio jakin batzuetara iristea ahalbidetzeko, arauetan ezarritakoa aintzat hartuta eta aurrez deskribatutakoari jarraikiz, kontrolik dagoen erabakitzen da, eta, beraz, bateratu behar diren ala ez. Zehazki, aintzat hartzen da ia Taldeak komisio arrakastatsuak sortzen dituen eta azpiko aktiboen kudeatzaileak baliogabetzeko aukerarik dagoen. Erakunde horien artean daude "Aktiboak titulizatzeko fondoak". Horiek bateratu egiten dira, aurreko analisiaren arabera Taldeak kontrolatu egin dituela erabakitzen denean.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, erakunde egituratu bateratuei finantza-sostengua emateko kontratu bidezko akordioak bat datoz titulizazioen merkatuan erabilera arruntekoak diren laguntza-mekanismoekin, eta ez dago kontratu bidez ezarritakoaz bestelako finantza-sostengu esanguratsurik. Urteko kontu bateratuen 26. oharrean, entitate egituratu bateratuei lotutako saldoen berri ematen da.

Taldeak kudeatutako borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakundeek eta inbertsio- eta pentsio-fondoek ez dituzte betetzen erakunde egituratuztat jotzeko arategi-eskakizunak, eta gainerako mendeko erakundeen irizpide berberekin aztertzen dira. Esan beharra dago, kasurik gehienetan pertsonalitate juridikorik gabeko txikizkako fondoak izaten direla, eta, horien gainean, kudeatutako ondarearen jabetza ematen dieten unitate alikuotak eskuratzen dituzte inbertitzaileek.

Erakunde eta fondo horiek buruaskiak dira beren jardueretan; hau da, ez daude aparteko finantza-sostengurik gabe beren jarduerak aurrera eramatea eragotz diezaikeen kapital-egitura baten mende. Galdu-irabazien kontu bateratuko "Komisioen ondoriozko sarrerak" epigrafean (49. oharra) daude erregistratuta Taldeak ekitaldian erakunde eta fondo horiei emandako zerbitzuengatik (funtsean, ondareak kudeatzeko zerbitzuengatik eta zorroak gordailutzeagatik) sortutako komisioak, hirugarren batzuen zorroak gordailutzeagatik sortutako komisioekin batera.

2.2.7) Bateratze-perimetroko aldakuntzak

Bateratze-perimetroko aldakuntzak 2018an

2018ko ekitaldian zehar ez da aldakuntzarik gertatu bateratze-perimetroan.

Bateratze-perimetroko aldakuntzak 2017an

2017ko ekitaldian, Taldeko Credilka S.A. sozietatea desegin eta likidatu egin zen Kapital Sozietateen Legearen 38. artikuluan jasotakoaren arabera, baina horrek ez zuen eragin handirik izan 2017ko abenduaren 31ko finantzetako egoera-orri bateratuetan.

2.3 FINA 9 - Finantza-tresnak indarrean sartzea

2018ko urtarrilaren 1ean, Europar Batasunak onetsitako FINA 9 "Finantza-tresnak" araua sartu da indarrean. Arau horrek aldaketak eragin ditu aurreko araudian, finantza-aktiboak eta -pasiboak sailkatzearen, balioztatzearen eta aintzatestearen alorretan.

Araua ezartzearen inpaktua esanguratsua da, eta, horregatik, KNA 8an («Kontabilitate-politikak, kontabilitate-estimazioetako aldaketak eta erroreak») eta arau hori ezartzeko xedapen iragankorretan xedatutakoa hartu da aintzat (ikus 2.5 «Informazioa alderatzea» atala).

Hona hemen arau horren alderdi nagusiak:

- Balioztapen mistoko ereduari eutsi egiten dio FINA 9 arauak, baina sinplifikatuta, eta finantza-aktiboak balioztatzeko 3 modu nagusi ezartzen ditu: amortizatutako kostuan, arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela, eta arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela. Erakundearen negozio-ereduaren eta finantza-aktiboen kontratuzko eskudiru-fluxuaren ezaugarrien arabera da sailkapen-oinarria. Ondare garbiko tresnetako inbertsioak arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela balioztatu behar dira, baina hasieran aukera emanez arrazoizko balioarekin aldaketak beste emaitza global ez-birziklagarri batean aurkezteko, betiere tresnari negoziatzeko ez bazaio eusten. Negoziatzeko eusten bazaio ondare-tresnari, emaitzetan aurkeztu behar dira arrazoizko balioarekin aldaketak.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Finantza-pasiboei dagokienez, FINA 9 arauak ez du aldaketarik ekarri sailkapenean eta balioztapenean. Salbuespen bakarra dago: norberaren kredituaren arriskuko aldaketak beste emaitza global batean aintzatesi behar dira, arrazoizko balioarekin izendatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten pasiboetan.

- FINA 9 arauaren baitan, "espero diren kreditu-galeren" eredu berria dago; KNA 39ko "narriaduraren ondoriozko galeren" ereduak ordezkatzeko du, eta galerak arau horrekin baino lehenago aintzatestea dakar.

Metodologia horren arabera, hasierako aintzatespenaren ondoren "Stage 1" gisa sailkatzen dira eragiketak, eta espero diren galerak hurrengo 12 hilabeteetan aintzatesten dira. Eragiketaren hasierako aintzatespenean zenbatetsitakoa ez betetzeko arriskua nabarmen areagotzen bada, "Stage 2" gisa sailkatzen dira, eta espero diren galerak eragiketaren hondar-epemugari dagokion epean aintzatesten dira, ezar litezkeen hedapen-aukerak ere aintzat hartuta, dagokionean. Azkenik, eragiketak narriatuta badaude, hau da, diruaren denbora-balioa kontuan hartuta inbertsioaren zati bat ez berreskuratzea espero bada, "Stage 3" gisa sailkatzen dira, eta espero den galera eragiketen hondar-epemugan aintzatesten da. Orobat, eragiketa narriatuetan, kontabilitate-balioan (hornikuntzak kenduta) aintzatesten dira interesak, ez hornikuntzak egin aurretiko zenbateko gordina aintzat hartuta.

- FINA 9ak lasaitu egin ditu estalduraren eraginkortasunerako errekerimenduak, eta eskatzen du harreman ekonomikoa egon dadila estalitako partidaren eta estaldura-tresnaren artean, eta estalitako ratioa Entitateak arriskua gestionatzeko erabiltzen duena izan dadila. Aurreko araudiaren baitan, estaldura oso eraginkorra da, hala aurrera nola atzera begira.

2018ko urtarrilaren 1ean araua lehen aldiz ezartzeko, esparru hauek hartzen dituen egokitzapen-proiektua jorratu zuen Taldeak 2017an, Kontseilu Errektoreak gainbegiratuta:

a) Finantza-tresnen sailkapena eta balioztapena

Taldean dauden negozio-ereduak ebaluatu eta identifikatzeaz gain, tresnak sailkatu egin dira, negozio-eredu horiek kontuan hartuta eta "printzipalaren eta interesen ordainketa soilik" izeneko baldintzak bete diren ala ez kontuan hartuta (PIOS testa).

Hauek dira Taldeak esparru horretan izan dituen inpaktu kualitatibo nagusiak:

- "Maileguak eta kobratzeko partidak" zorroko finantza-aktiboen sailkapenak eta balioztapenak ez dute aldaketa handirik izan, kreditu-zorroen azpiko finantza-aktiboen kontratuzko fluxuak burutzean oinarritzen baita gure negozio-eredua. Era berean, egindako azterketan ez dugu antzeman inolako zorrerik, FINA 9 arauak amortizatutako kostuan neurtzeko ezartzen duen kontratuzko eskudiru-fluxuen irizpidea ez betetzea eragingo duten ezaugarri bereziak dituenik.
- Kontseilu Errektoreak eta Entitate Nagusiko Aktiboen eta Pasiboen Batzordeak 2018ko urtarrilaren 1ean ebaluatu dituzte "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" eta "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" izeneko zorro zaharrak osatzen zituzten azpi-zorroetarako negozio-eredu egokiak. Horretarako, faktore jakin batzuk hartu dituzte aintzat: maiztasuna, aurreko ekitaldietako salmenten egutegia eta zenbatekoa, saltzeko arrazoiak, interes-tasen sentikortasuna eta etorkizuneko salmenten proiektzioak. Ildo horretatik, zorra adierazten duten baloreen zorroetan birsailkapen nabarmenak egin dira, "arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela" kategoriatik "amortizatutako kostuan" kategoriarara. Era berean, birsailkatu egin dira FINA 9an xedatutako kontratuzko eskudiru-fluxuen irizpidea betetzen ez duten errenta finkoko aktiboak, "arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela"

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

kategoriatik "arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela" kategoriara.

- "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" zorroan sailkatuta zeuden kapital-tresna batzuk, batez ere inbertsio-kolektiboko erakundeak, "arrazoizko balioarekin eta emaitza-kontuan aldaketak dituztela" sailkatu dira.
- "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak" zorroak ez du aldaketarik izan, eta "arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela" sailkatu da.
- Taldeak ez du finantza-pasiboetan aldaketarik izan, ez duelako "arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela" balioztatutako pasiborik.

b) Finantza-tresnetan kreditu-arriskuaren narriadura nabarmena neurtzea

Aurreikusten diren kreditu-galeretan oinarritutako narriaduraren eredu berriaren ondorioz, handitu egin dira kreditu-inbertsioko zorroaren hornidurak. Taldeak estimazio kolektibo eta indibidualizatueta oinarritutako narriadura-ereduak erabili ditu aurreikusitako galerak estimatzeko, eragiketak arauaren arrisku-fase guztietara esleitzeko aukera ematen duen eragiketak sailkatzeko sistema baten bidez.

Narriadura estimatzeko prozesuan, kreditu-esposizio guztiak hartzen dira aintzat, bai zor-tresnak eta bai balantzetik kanpoko esposizioak. Indarreko FINA arauetan ezarritako parametroak eta metodologia (espero den galerarena) eta indarreko gainerako tokiko araudia erabili du Taldeak, eta, Espainiako banku-sektoreko erakundeen batez besteko portaerari buruzko datu eta eredu estatistikoak, FINA arauen esparruarekin erabat bateragarria den erakusten dutenak, oinarritzat harturik, Taldeak bezeroekin dituen balantzeko eta balantzetik kanpoko esposizioen narriaduraren sailkapena eta kalkulua zehazteko erabiltzen dira. Metodologiak, besteak beste, alderdi hauek hartzen ditu aintzat: eragiketari dagokion kreditu-arriskuaren segmentua, jasotako berme erreal eta pertsonal eraginkorrak, zordunaren egoera ekonomiko-finantzarioa eta, dagokionean, mugaeguneratutako zenbatekoen antzinatasuna.

c) Estaldura-kontabilitatea

Taldeak KNA 39aren estaldura-kontabilitateari eustea erabaki du, eta, ondorioz, arlo horretan ez da aldaketarik gertatu.

d) Beste eragin batzuk

Azpiparratu behar da, halaber, esleitutako higiezinaren kontabilitate-erregimenak ia bere horretan jarraitzen duela; hau da, ez duela ia aldaketarik izan indargabetutako 4/2016 Zirkularraren edukitik, azalpen batzuk gehitu badira ere. Alde batetik, azpiparratu da esleitutako aktiboak merkatuaren egungo baldintzen arabera balioztatu behar direla, etorkizuneko balio-handitzeak aintzat hartu gabe; eta, bestetik, esleitutako higiezinak sailkatzeko irizpideak oso-osorik bildu dira eta eutsi egin zaio lehenetsunez salmentarako prest dauden aktibo ez-korrontetzat aintzatesteko irizpideari, kreditu-erakundeek ahalik eta lasterren saltzeko ohiko asmoari jaramon eginez eta, beraz, euren ohiko jardueratik kanpo dauden erabilpen jarraiturako asmoak baztertuz. Era berean, Espainiako Bankuak gogortu egin ditu estaldura-ehunekoak, bere esperientzian eta Espainiako bankuen sektoreaz eta etorkizuneko aurreikuspenez duen informazioan oinarrituz. Hain zuzen ere, Entitateak ehuneko horiek ezartzea erabaki du. 2018ko urtarrilaren 1ean indarrean zeuden eragiketetan narriadura-irizpide berriek duten inpaktua estimatu du Entitateak.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Azkenik, inpaktu kualitatibo nagusi hauek eduki ditu Taldeak, 2018ko urtarrilaren 1ean indarrean zeuden kontratuetan arau hori atzeraeraginez ezarri ondoren:

- *Eragiketa horien etekina edo kostu efektiboa osatzen duten kreditu-komisioak:* FINA 9 arauaren pean, komisio horiek geroratu eta eragiketaren bizialdi osoan aintzatetsi behar dira galdu-irabazien kontu bateratuan. Hala, KNA 39 arauaren aurretiko irizpidea ordeztu egin da, haren arabera zerbitzuei lotutako kostu zuzenak eragiketaren hasieran egozteko aukera baitzegoen. 2018ko urtarrilaren 1ean indarrean zeuden eragiketetan aurretiaz egotzitako kostu zuzenak osorik geroratzeak duen inpaktua zenbatetsi du Entitateak.

Oharrak banakatzeari dagokionez, FINA 9 aruari loturiko aldaketak egungo aldian baino ez dira aplikatu. Alderaketarako informazio-aldiko oharren banakapenek eutsi egin diete aurreko ekitaldian ezartzen ziren banakapenei (2.5 oharra).

Ondoren, FINA 9 araua Taldean ezartzeak duen inpaktuari lotutako banakapenak zehaztuko ditugu.

Finantza-tresnen sailkapena eta neurketa

Hurrengo taulan jaso dira, batetik, 2017ko abenduaren 31ko KNA 39 arauaren eta 2018ko urtarrilaren 1ko FINA 9 arauaren arteko alderaketa, sailkapenari eta neurketari dagokiena (kontabilitate-balioaren narriadurarik eta eguneraketarik gabe, 2018ko urtarrilaren 1ean) eta, bestetik, liburuetako zenbatekoa.

Balantzea	KNA 39		FINA 9	
	Zorroa	Kontabilitate-balioa (mila eurokotan)	Zorroa	Kontabilitate-balioa (mila eurokotan)
Ondare-tresnak	Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak (abenduan kostuan balioztatzen zirenak ere sartuta)	223.912	Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	89.969
			Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arazoizko balioan	133.943
	Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arazoizko balioan	380	Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	380
Zorra adierazten duten baloreak	Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arazoizko balioan	2.137	Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	2.137
	Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	4.857.282	Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	8.988
			Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan	3.877.967
			Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arazoizko balioan	970.327
	Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	410.937	Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan	461.297
Maileguak eta kobratzeko partidak	50.360			
Maileguak eta aurrerakinak	Maileguak eta kobratzeko partidak	13.746.458	Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan	13.746.458

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak doitzea, KNA 39tik FINA 9ra

Hurrengo taulan jaso da 2017ko abenduaren 31ko KNA 39 arauaren eta 2018ko urtarrilaren 1eko FINA 9 arauaren arteko doikuntza, FINA 9 arauaren eskakizun berrien ondorioz finantza-tresnek izan duten narriaduraren ondoren (zorroak birsailkatu eta gero).

	Mila eurokotan		
	KNA 39 2017-12-31	Narriaduraren ondoriozko eragina	FINA 9 2018-01-01
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan	387.984	10.160	398.144
Maileguak eta aurrerakinak	387.441	10.160	397.601
Zorra adierazten duten baloreak	543	-	543
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	10.969	-	10.969
Zorra adierazten duten baloreak	10.969	-	10.969
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak	523.512	(219)	523.293
Emandako konpromisoak eta bermeak	20.992	-	20.992
	943.457	9.941	953.398

Balantzea doitzea, KNA 39tik FINA 9ra

Segidan, 2017ko abenduaren 31ko KNA 39 arautik 2018ko urtarrilaren 1eko FINA 9 araura bitartean balantze bateratuak izan duen doikuntza ikusiko dugu, FINA 9k sailkapenean, neurketan eta narriaduran duen inpaktua kontuan hartuta -aldatu diren balantze bateratuko epigrafeak baino ez ditugu jaso-.

AKTIBOA	Mila eurokotan				
	KNA 39 2017-12-31	Nomenklatura- aldaketa (*)	Sailkapenaren eta neurketaren ondoriozko inpaktua / Komisioak	Narriaduraren ondoriozko inpaktua / Bestelakoak	FINA 9 2018-01-01
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak		-	101.474	-	101.474
Ondare-tresnak		-	90.349 (c)	-	90.349
Zorra adierazten duten baloreak		-	11.125 (d)	-	11.125
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan		1.104.270	-	-	1.104.270
Ondare-tresnak		133.943 (c)	-	-	133.943
Zorra adierazten duten baloreak		970.327 (d)	-	-	970.327
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	2.517	-	(2.517)	-	-
Ondare-tresnak	380	-	(380) (i)	-	-
Zorra adierazten duten baloreak	2.137	-	(2.137) (i)	-	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	5.081.194	(1.104.270)	(3.976.924)	-	
Ondare-tresnak	223.912	(133.943) (c)	(89.969) (c)	-	
Zorra adierazten duten baloreak	4.857.282	(970.327) (d)	(3.886.955) (d)	-	
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan		14.207.755	3.775.053	(10.160)	17.972.648
Zorra adierazten duten baloreak		461.297 (b)	3.782.064 (d)	-	4.243.361
Maileguak eta aurrerakinak		13.746.458 (a)	(7.011) (f)	(10.160) (e)	13.729.287
Maileguak eta kobratzeko partidak	13.796.818	(13.796.818)	-	-	
Zorra adierazten duten baloreak	50.360	(50.360)	-	-	
Maileguak eta aurrerakinak	13.746.458	(13.746.458)	-	-	
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	410.937	(410.937)	-	-	
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak	227.235	-	-	219 (g)	227.454
Zergen ondoriozko aktiboak	286.186	-	-	4.524 (h)	290.710
AKTIBOA GUZTIRA	22.435.789	-	(102.914)	(5.417)	22.327.458

(*) FINA 9 indarrean sartzearen ondorioz.

a) 2017ko abenduaren 31n "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafean sailkatutako zenbatekoak "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" epigrafean sailkatu dira, zorroaren izena aldatu egin baita FINA 9 indarrean sartu ondoren.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

- b) 2017ko abenduaren 31n "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" epigrafean sailkatutako tresnak "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" epigrafean sailkatu dira, zorroaren izena aldatu egin baita FINA 9 indarrean sartu ondoren.
- c) 2017ko abenduaren 31n "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako ondare-tresnak "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean birsailkatu dira, zorro horren izena aldatu egin baita FINA 9 indarrean sartu ondoren. Hortik kanpo daude, ordea, PIOS testa betetzeko asmoa ez duten titulu jakin batzuk, batez ere inbertsio-fondoetako eta arrisku-kapitaleko fondoetako partaidetzak, halakoak "Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" epigrafean sailkatu baitira. 13.176 mila euroko ezkutuko gainbalioak erreserbetan sailkatu dira, PIOS testa bete ez duten azken aktibo horiek birsailkatu egin baitira.
- d) Zorroetako negozio-ereduak berrikusi ondoren, 2017ko abenduaren 31n 3.877.967 mila euroko arrazoizko balioa zuten zor-tresnen azpi-zorro batzuk identifikatu ditu Taldeak "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean, finantza-tresnei mugaeguneratu arte zorroan eustera bideratutako gestioarekin. Horregatik, "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafean sailkatu dira. Aipaturiko azpi-zorroetan dauden aktibo guztiek betetzen dute PIOS testa. Egin den sailkapen berriaren ondorioz, ezeztatu egin da 95.903 mila euroko ezkutuko gainbalio gordinen aintzatespena (ezkutuko elementuei lotutako mikroestaldurako doikuntzak kendu eta gero), amortizatutako kostuan balioztatzera igaro baitira. Bestalde, 2017ko abenduaren 31n "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako gainerako zor-tresnak "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean birsailkatu dira, zorro horren izena aldatu egin baita FINA 9 indarrean sartu ondoren. Hortik kanpo gelditu da, ordea, 8.988 mila euroko merkatu-balioa duen erreferentzia bat; izan ere, ez du PIOS testa bete eta, ondorioz, "Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" epigrafean sailkatu da. Azken aktibo horren 1.012 mila euroko minusbalio gordinak erreserbetan sailkatu dira (zerga kenduta).
- e) Hornikuntzak handitzeko beharri dagokio, kontabilitate-politika aldatu ondoren "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" epigrafean sartutako aktiboen balioa narriatu egin delako.
- f) Kreditu-komisioak erregistratzeko metodologia aldatu izanaren inpaktuari dagokio.
- g) "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafeko aktiboen balio-narriadurari dagokio: 219 mila eurokoak dira.
- h) Narriaduraren ondoriozko horniduren hazkunderaren eta komisioen zerga-eraginari dagokio.
- i) Taldeko aseguru-negozioak ekarritako errenta finkoko eta aldakorreko titulu jakin batzuk, 2017ko abenduaren 31n "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean sailkatuta zeudenak, "Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" epigrafean sailkatu dira, Entitate Nagusiaren gestio-ereduaren ildoari jarraikiz lantzeko zorroen gestio-eredua. Birsailkapen horrek ez du inpakturik izan "Erreserbak" eta "Beste emaitza global metatu bat" epigrafeetan.

PASIBOA	Mila eurokotan				
	KNA 39 2017-12-31	Nomenklatura -aldaketa (*)	Sailkapenaren eta neurketaren ondoriozko inpaktua / Komisioak	Narriaduraren ondoriozko inpaktua / Bestelakoak	FINA 9 2018-01-01
Zergen ondoriozko pasiboak	112.498	-	-	(27.079)	(a) 85.419
PASIBOA GUZTIRA	20.707.361	-	-	(27.079)	20.680.282

(*) FINA 9 indarrean sartzearen ondorioz.

a) 2018ko urtarrilaren 1ean zorroak birsailkatu arte ezagutzen ez ziren eta orduan azaleratu ziren ezkutuko plusbalioen (aurreko taulan aipatu direnen) zerga-eraginari dagokio.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

	KNA 39 2017-12-31	Nomenklatura -aldaketa (*)	Mila eurokotan		FINA 9 2018-01-01
			Sailkapenaren eta neurketaren ondoriozko inpaktua / Komisioak	Narriaduraren ondoriozko inpaktua / Bestelakoak	
ONDARE GARBIA					
FONDO PROPIOAK	1.619.363	-	3.710	(7.157)	1.615.916
Bestelako erreserbak	809.891	-	3.710 (d)	(7.157) (d)	806.444
Beste emaitza global metatu bat	109.065		(77.805)	-	31.260
Emaizetan birsailkatuko ez diren elementuak	-	31.393	(9.486)	-	21.907
Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldaketak		31.393 (a)	(9.486) (c)	-	21.907
Emaizetan birsailka daitezkeen elementuak	109.065	(31.393)	(68.319)	-	9.353
Estaldura-deribatutako. Eskudiru-fluxuen estaldurak (zati eraginkorra)	(30.837)	-	-	-	(30.837)
Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldaketak		108.509 (a)	(68.319) (b)	-	40.190
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	139.902	(139.902) (a)	-	-	
Zor-tresnak	108.509	(108.509)	-	-	
Ondare-tresnak	31.393	(31.393)	-	-	
ONDARE GARBIA	1.728.428	-	(74.095)	(7.157)	1.647.176
PASIBOA ETA ONDARE GARBIA GUZTIRA	22.435.789	-	(74.095)	(34.236)	22.327.458

(*) FINA 9 Zirkularra indarrean sartzearen ondorioz.

- a) 2017ko abenduaren 31n "Emaizetan birsailka daitezkeen elementuak - Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako zenbatekoak "Emaizetan birsailka daitezkeen elementuak - Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldaketak" epigrafean sailkatu dira, FINA 9 indarrean sartzearen ondorioz. Hortik kanpo gelditu dira ondare-tresnekin lotutakoak, ez baitira emaitzetan birziklagarriak eta, beraz, "Emaizetan birsailkatuko ez diren elementuak - Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldaketak" epigrafean birsailkatu dira.
- b) 2017ko abenduaren 31n "Saltzeko prest dauden finantza-tresnak" epigrafean sailkatuta egonik, "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" epigrafean erregistratu diren zor-tresnak amortizatutako kostuan balioztatzearen eragina.
- c) Inbertsio-fondoen eta arrisku-kapitaleko fondoen ezkutuko plusbalioak (PIOS testa betetzen ez duten aktiboak) beste emaitza global metatu batetik erreserbetara birsailkatzearen inpaktua.
- d) Hauei dagokie: kreditu-komisioak (-5.048 mila eurokoak) erregistratzeko metodologia aldatzearen inpaktuari, narriaduraren ondoriozko hornidurak (-7.157 mila eurokoak) handitzearen inpaktuari eta plusbalio garbiak (+8.758 mila eurokoak), 2017ko abenduaren 31n arrazoizko balioarekin eta ondare garbian aldaketak dituztela kategoriatik 2018ko urtarrilaren 1ean arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela kategoriara birsailkatu direnenak, intsuldatzearen inpaktuari.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Segidan, kontabilitate-zifretan agregatutako inpaktuak aurkeztuko ditugu:

	Miloi eurokotan
Balantzearen gaineko eragin garbia	(81,2)
Narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketen hazkundera	(10,1)
Esleitutako aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketen murrizketa	0,2
Kreditu-komisioetan egozteko dagoen sarreraren erregistroa	(7,0)
Inbertsio-zorroen birsailkapenak	(95,9)
Eraginei lotutako geroratutako zergak	31,6
Ondare garbiren gaineko eragin garbia (murrizketa)	(81,2)
Balioztapenaren ondoriozko doikuntzen gaineko eragina (murrizketa)	(77,8)
Erreserben gaineko eragina (murrizketa)	(3,4)

Errenta finkoko azpi-zorro batzuk arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela kategoriatik arrazoizko balioan eta emaitzetan aldaketak dituztela kategoriara eta amortizatutako kostuan kategoriara sailkatu izanak murrizketa handia eragin du balioztapenaren ondoriozko doikuntzetan.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafetik "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" epigrafera aldatu diren finantza-aktiboen arrazoizko balioa 3.154 milioi eurokoa eta 3.051 milioi eurokoa izan da, hurrenez hurren (2018an amortizatu diren erreferentzia jakin batzuk izan ezik). Birsailkatu diren tituluek "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean izango zuketzen inpaktua 74 milioi euro positibokoa izango zen, zerga-efektua kenduta.

FINA 9 araua ezartzeak eragin negatiboa izan du Talde bateragarriaren CET1 Fully loaded ratioan: oinarritzko 93 puntu ingurukoa.

Azkenean, Laboral Kutxa Taldeak erabaki du ez ezartzea Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2017ko abenduaren 12ko araudian FINA 9k kapitalean duen inpaktua arintzeko jasotzen diren doikuntza iragankorrak. Araudi horrek EBren 575/2013 Araudia aldatzen du, FINA 9aren inpaktua arintzeko eta edozein estatu kidetako dibisa nazionalean izendatutako sektore publikoaren esposizio handiak tratatzeko xedapen iragankorrei dagokienez.

2.4 FINA 16 "Errentamenduak" indarrean sartzea

FINA 16 arauak errentamendu-kontratuak aintzatesteko, zenbatesteko, aurkezteko eta banakatzeko printzipioak ezartzen ditu, errentariak nahiz errentatzaileak eragiketaren irudi zehatza erakutsiko duen informazio garrantzitsua ematen dutela bermatzeko. FINA 16 araua 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera sartu da indarrean, baina aurrez ezartzeko aukera ere ematen du, eta Taldeak hala jokatzeko erabaki du.

Errentarientzat eta errentatzaileentzat kontabilitate-eredu bakarra ezartzea da FINA 16k ekarri duen aldaketarik handiena. Ildo horretan, 12 hilabetetik gorako iraupena duten errentamendu guztien aktiboak eta pasiboak aitortzeko eskatzen die batzuei nahiz besteei, salbu eta ezkutuko aktiboa balio txikikoa edo ukiezina bada. Aldaketarik handiena, beraz, hau da: errentariak erabilera-eskubideagatik aktibo bat aintzatetsi behar du, errentan hartutako ezkutuko aktiboa erabiltzeagatik, eta, horrekin batera, errentamenduagatik pasiboa ere aintzatetsi behar du; hau da, errentamendua ordaintzeak dakarren balioa. Aktiboa kontratuaren iraupen osoan amortizatuko da, eta pasiboak finantza-gastua eragingo du.

Entitatearen kontratu-tipologia nagusiaren arabera, erabilera-eskubideagatik aktibo bat eta errentamenduagatik pasibo bat estimatu beharko ditu, ustiapen-jarduerari lotuta bulego moduan erabiltzeko ondasun higiezin errentamenduengatik.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Oraindik FINA 16 araua ezartzeko proiektuaren emaitzak berrikuste-fasean daudenez, arau hori ezarriz 34,5 milioi euro inguruko zenbatekoa duten aktiboa eta pasiboa erregistratu beharko lirateke; baina, horrek ez luke eraginik izango ondarean.

2.5 Informazioaren alderagarritasuna

2014ko uztaillean, IASBk FINA 9 araua argitaratu zuen, eta Taldeak 2018ko urtarrilaren 1etik aurrera ezarri du, haren ondorengo aldaketekin batera. Arauak berak ahalbidetzen duenez, alderatzeko finantzetako egoera-orririk ez adieraztea aukeratu du Taldeak, eta, beraz, 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiari buruzko informaziorik eman ez denez, ezin da alderaketarik egin. Dena dela, KNA 39 arauaren arabera adierazi diren 2017ko abenduaren 31ko saldoen eta FINA 9 arauaren arabera adierazi diren 2018ko urtarrilaren 1eko saldoen arteko parekatzea egin da 2.3 oharrean.

Ildo beretik, Espainiako kreditu-erakundearen kontabilitate-erregimena FINA 15 eta FINA 9 arauak dakartzaten aldaketetara egokitzeko asmoz, Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularra kaleratu zen 2017ko abenduaren 6an, 2004ko abenduaren 22ko 4/2004ko Zirkularra indargabetu zuena, 2018ko urtarrilaren 1etik aurrerako ekitaldietarako. Zirkular horrek aldatu egin du finantzetako egoera-orrien epigrafe batzuk banakatzeko eta aurkezteko modua, aipaturiko FINA 9 araura egokitzeko asmoz. 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko informazioa ez da Zirkular horren arabera berregin.

Era berean, deribatuekiko eragiketen ondorioz jasotako albokoak, 2017ko ekitaldian 143.430 mila euroko kostua zutenak eta "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan - Gordailuak - Kreditu-erakundeak" epigrafean sartzen zirenak, birsailkatu egin dira urteko kontu bateratu hauetan, egungo ekitaldiko "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan - Beste finantza-pasibo batzuk" epigrafearekin konparatu ahal izateko.

2018ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiaren kontabilitate-informazioa, Europar Batasunak onartutako Finantza Informazioko Nazioarteko Arauen irizpideekin bat adierazi dena, 2017ko ekitaldiko zifrei erreferentzia eginez aurkeztu da, alderatu ahal izateko. 2017ko ekitaldiko informazioa 2018koarekin alderatzeko helburu bakarrarekin aurkeztu da, eta ez da 2018ko ekitaldiko Taldearen urteko kontu bateratuetan sartuko.

2.6 Transakzioen urtarokotasuna

Taldearen jarduerak direla eta, transakzioak ez dira ziklikoki edo urtaroaren arabekoak. Horregatik, ez da banakapen berezirik sartu 2018ko ekitaldiko urteko kontu bateratuen txostenean.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

3. Aldaketak eta akatsak kontabilitate-irizpide eta -estimazioetan

a) Ziurgabetasuna balioztatu eta estimatzearen alderdi kritikoak

Urteko kontu bateratu hauetan jaso den informazioa Taldeko Entitate Nagusiko kontseilarien erantzukizuna da. Urteko kontu bateratu hauetan zenbait aktibo, pasibo, sarrera, gastu eta konpromiso balioztatzeko erabili diren estimazioak Entitate Nagusiko eta partaidetzako erakundeen goi-zuzendaritzako kideek egin dute, eta kontseilariak berretsi. Honako hauek hartu dira kontuan estimazio horietan:

- Finantza-aktiboak gestionatzeko erabiltzen diren negozio-ereduen aldakuntzak (13.e oharra).
- Zenbait finantza-aktibo narriatzeagatik galerak (13.h oharra).
- Aktibo ukigarrietako eta aktibo ukiezinetakako elementuei aplikatutako balio-bizitza (13.q eta 13.r oharrak).
- Merkatu arautuetan kotizatu ez diren zenbait finantza-aktiboren arrazoizko balioa (13.e oharra).
- Horniduretan eta pasibo kontingenteetan espero den kostua eta bilakaera (13.u oharra).
- Aseguruengatik pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesiak (13.t oharra).
- Enplegu ondoko ordainketen ondoriozko konpromisoak eta pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesi aktuarialak (13.o oharra).
- Kreditu fiskal aktibatuen berreskuragarritasunaren bilakaera (13.p oharra).
- Bateratzeko merkataritzako fondoaren narriaduraren ebaluazioa (13.ab oharra).
- Sozietateen gaineko zergaren estimazioa (41. oharra).

2018ko abenduaren 31n unean uneko kontu-sailari buruz eskuragarri genuen informaziorik onena erabili dugunez estimazioak egiteko, gerta liteke etorkizuneko gertakarien ondorioz horiek aldatu behar izatea hurrengo ekitaldietan. Edozein modutan ere, aldaketa hori prospektiboa izango da, eta estimazio-aldaketaren eraginak dagokion galdu-irabazien kontuan aintzatetsiko dira.

b) Kontabilitate-irizpideen aldaketak

Transakzio edo jazoera jakin bat arautzen duen kontabilitate-arauren bat aldatzen denean edo Entitate Nagusiko Kontseilu Errektoreak, behar bezala justifikatutako arrazoiak tarteko, kontabilitate-irizpideak aldatzea erabakitzen duenean, aldaketok atzeraeraginez aplikatzen dira, baldin eta:

- Ezinezkoa bada aurreragoko ekitaldi batean alderatzeko emandako informazioari buruzko kontabilitate-irizpide bat aldatzeak ekitaldi bakoitzean dituen eraginak zehaztea. Kasu horretan, atzeraeraginez aplika daitekeen ekitaldirik zaharreneko hasieran aplikatzen da kontabilitate-irizpide berria. Ezinezkoa ez bada kontabilitate-irizpide berria aurreko ekitaldi guztiei aplikatzeagatik uneko ekitaldian metatuko den eragina zehaztea. Kasu horretan, aplikatzea posible den datarik urrunekoenetik aurrera aplikatuko da irizpide berria.
- Irizpidea aldatu edo ezartzen duen xedapenak edo arauak noiztik aplikatu behar den esaten ez badu.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Taldeari aplikagarri zaion kontabilitate-araudian hainbat aldaketa izan dira 2018ko ekitaldian zehar, aurreko ekitaldian aplikatuarekin alderatuta. Ondoren, aldaketarik esanguratsuenen berri emango dugu:

i) 2018ko urtarrilaren 1ean hasitako ekitaldietan nahitaez erabili beharreko arau, aldaketa eta interpretazioak

- FINA 4 (aldaketa) «FINA 9 "Finantza-tresnak" FINA 4arekin "Aseguru-kontratuak" - FINA 4aren aldaketak» ezartzea»

IASBk 2016ko irailean argitaratu zituen FINA 4aren aldaketek hautazko 2 ikuspegi xertatu dituzte aseguru-etxeentzat:

- 2021era bitarteko denborazko salbuespena FINA 9rako, baldintza jakin batzuk (informazioa aurkezten duen entitatean aplikatuak) betetzen dituzten entitateentzat.
- "Gainjartze-ikuspegia": FINA 9 "Finantza-tresnak" aseguru-kontratuen arau berria kaleratu aurretik ezarriz gero, horren ondorioz sor litekeen hegakortasuna ekitaldiaren emaitzan aintzatesi beharrean beste emaitza global batean aitortzeko aukera ematen die aseguru-kontratuak jaulkitzen dituzten konpainia guztiei.

FINA 4 (orain argitaratu diren aldakuntzak barne hartuta) aseguru-kontratuen hurrengo arauak gaitutako du. Ondorioz, aseguru-arau berria indarrean sartzen denean aldi baterako salbuespena eta "gainjartze-ikuspegia" bertan behera gelditzea espero da.

FINA 4 arauari egindako aldaketen arabera, finantza-konglomeratu batean (2002/87/EB Zuzentarauaren 14. ataleko 2. artikuluan zehaztutako definizioaren arabera) parte hartzen duten aseguru-entitateek FINA 9 arauaren aplikazioa gerora dezakete, baldin eta 2017/1988 EB Erregelamenduaren 2. artikuluan ezarritako baldintzak betetzen baditu.

lido horretan, Taldeak ez du FINA 9 arauaren denbora-salbuespena aplikatu Taldeko aseguru-etxeen finantza-inbertsioetarako, ez baita finantza-konglomeratutzat hartzen.

- FINA 9 "Finantza-tresnak"

Aktibo eta pasibo finantzarioen sailkapenez, balioztapenez eta aintzatespenaz dihardu. FINA 9 arauaren bertsio osoa 2014ko uztailan argitaratu zen, eta KNA 39 arauaren, finantza-tresnak sailkatu eta balioztatzeari buruzkoaren, gidalerroak ordezkatzeko ditu. FINA 9ak mantendu baina sinplifikatu egin du balioztapen mistoaren eredia, eta finantza-aktiboak balioztatzeko 3 kategoria nagusi ezarri ditu: amortizatutako kostuan, arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela eta arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela. Erakundearen negozio-ereduaren eta finantza-aktiboen kontratuzko eskudiruflexuaren ezaugarrien arabera da sailkapen-oinarria. Ondare garbiko tresnetako inbertsioak arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela balioztatu behar dira, baina hasieran aukera emanez arrazoizko balioaren aldaketak beste emaitza global ez-birziklagarri batean aurkezteko, betiere tresnari negoziatzeko eusten ez bazaio. Negoziatzeko eusten bazaio ondare-tresnari, emaitzetan aurkeztu behar dira arrazoizko balioaren aldaketak. Finantza-pasiboak dagokienez, ez da aldaketarik izan sailkapenean eta balioztapenean. Salbuespen bakarra dago: norberaren kredituaren arriskuko aldaketak beste emaitza global batean onartu behar dira, arrazoizko balioaren izendatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten pasiboetan. FINA 9 arauaren baitan, balio-narriaduraren ondoriozko galeren eredu berria dago: espero diren kreditu-galeren eredia. Horrek KNA 39 arauko narriaduraren ondoriozko galeren eredia

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

ordezkatzen du, eta, horren bidez, KNA 39arekin baino lehen aintzatesiko dira. FINA 9 arauak lasaitu egin ditu estalduraren eraginkortasunerako errekerimenduak. KNA 39 arauaren baitan, estaldurak oso eraginkorra izan behar du, hala aurrera nola atzera begira. FINA 9ak ordezkatu egiten du lerro hori. Hala, harreman ekonomikoa eskatzen du estalitako partidaren eta estaldura-tresnaren artean, eta estalitako ratioa Entitateak arriskua gestionatzeko erabiltzen duena izan dadila. Dokumentazio garaikidea beharrezkoa da oraindik ere, baina ez da KNA 39 arauarekin prestatzen zena bezalakoa. Azkenik, informazio zabala eskatzen du, besteak beste hauek: aurreikusitako kreditu-galerak hornitzeko hasierako eta bukaerako zenbatekoak berdinkatzea, hipotesiak eta datuak, eta KNA 39 araupeko hasierako sailkapen-kategorien eta FINA 9 araupeko sailkapen-kategoria berrien arteko trantsizioa berdinkatzea.

FINA 9 araua 2018ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietarako egongo da indarrean. FINA 9 araua atzeraeraginez aplikatuko da, baina ez du eskatzen zifra konparatiboak berriro adieraztea.

FINA 9 araua ezartzearen ondoriozko inpaktuak 2.3 oharrean azaldu ditugu.

- FINA 15 "Bezeroekiko kontratuetatik datozen sarrera arruntak"

2014ko maiatzean, bezeroekiko kontratuetatik datozen sarrera arruntak aintzatesteari buruzko arau bateratzaile bat eman zuten IASBk eta FASBk, elkar harturik. Arau horri men eginez, bezeroak saldu den ondasun edo zerbitzuaren kontrola lortzen duenean aintzatesten dira sarrerak, hau da, ondasun edo zerbitzu horren erabilera zuzentzeko eta hartatik mozkinak lortzeko gaitasuna duenean. Sarrerak denboran zehar edo une jakin batean aintzatesi behar diren zehazteko gida bat erantsi du FINA horrek. FINA 15ak informazio zabala eskatzen du, bai aintzatesitako sarrerei buruz, bai dauden harremanak direla eta etorkizunean aintzatestekoak diren sarrerei buruz. Halaber, aintzatesten diren sarrerak zehazteko Zuzendaritzak emandako irizpide nabarmenei buruzko informazio kuantitatiboa eta kualitatiboa ere eskatzen du, bai eta irizpide horien gaineko aldaketei buruzkoa ere.

Ondoren, 2016ko apirilean, IASBk arau horretan egindako aldaketa batzuk argitaratu zituen. Halere, aldaketa horiek ez dituzte funtsezko alderdiak aldarazten, baina bai alderdirik konplexuenetako batzuk argitu.

FINA 15 araua 2018ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietarako egongo da indarrean.

Arautegi hori ezarri izanak ez du eragin handirik izan Taldearen urteko kontu bateratu hauetan.

- FINA 15 (aldaketa) «FINA 15 "Bezeroekiko kontratuetatik datozen sarrera arruntak" arauaren argibideak»

IASBk aldatu egin du FINA 15 araua. Hauexek dira aldaketaren helburuak:

- Gida argitzea, jarduera-obligazioak identifikatzeko, jabetza intelektualeko lizentziak kontabilizatzeko eta ebaluazio nagusia versus eragilea egiteko (sarrera arrunt garbiak versus sarrera arrunt gordinak aurkezteko).
- Gidaren area horietako bakoitzean adibide berri eta aldatuak txertatzea.
- Arau berrirako trantsiziorako baliabide praktiko gehigarriak ematea.

Aldaketa horiek ez dituzte FINA 15 arauaren funtsezko printzipioak aldarazten; arauaren alderdirik konplexuenetako batzuk argitzen dituzte.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Aldaketa horrek 2018ko urtarrilaren 1etik aurrerako ekitaldietarako izango du indarra.

Aldaketa hori ezarri izanak ez du eragin handirik izan Taldearen urteko kontu bateratu hauetan.

- FINA arauen urteko hobekuntzak, 2014-2016 zikloan

Aldaketek FINA 1 eta KNA 28 arauetan dute eragina eta 2018ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietan aplikatzen dira. Aldaketa nagusietan arau hauek ukitzen dira:

- FINA 1, "Finantza Informazioko Nazioarteko Arauak lehenengoz ezartzea". FINA arauak lehenengoz aplikatu dituzten entitateentzako epe laburreko salbuespenak ezabatzea.
- KNA 28 "Erakunde elkartuetako eta baterako negozioetako inbertsioak". Erakunde elkartu edo baterako negozio bateko inbertsioa arrazoizko balioarekin balioztatzea.

Arau horiek ezarri izanak ez du eragin handirik izan Taldearen urteko kontu bateratu hauetan.

- FINA 2 (aldaketa) "Akzioetan oinarritutako ordainketadun transakzioen sailkapena eta balioztatpena"

FINA 2 arauaren aldaketak, FINA arauak Interpretatzeko Batzordeak garatu zuenak, akzioetan oinarritutako ordainketadun transakzio-mota batzuk nola kontabilizatu argitzen du. Ildo horretatik, hauek kontabilizatzeko jarraibideak ematen ditu:

- Kontzesioaren errebokaезintasunerako baldintzen eta errebokaезintasunerako determinanteak ez diren baldintzen eraginak, eskudiruz likidatutako akzioetan oinarritutako ordainketen balioztatpenean.
- Akzioetan oinarritutako ordainketadun transakzioak, zerga-atxikipenerako obligazioetarako likidazio garbiko ezaugarria dutenak.
- Akzioetan oinarritutako ordainketaren terminoak eta baldintzak aldatu egiten ditu. Hau da, eskudiruz likidatutako transakzioetat sailkatu beharrean, ondare garbiaren bidez likidatutako transakzioetat sailkatuko da aurrerantzean.

Aldaketa horrek 2018ko urtarrilaren 1etik aurrerako ekitaldietarako izango du indarra.

Aldaketa hori ezarri izanak ez du eragin handirik izan Taldearen urteko kontu bateratu hauetan.

- KNA 40 (aldaketa) "Ondasun higiezinetakoko inbertsioen transferentziak"

Aldaketa horrek argitzen duenez, ondasun higiezinetakoko inbertsioetatik edota ondasun higiezinetakoko inbertsioetara transferentziaren bat egiteko, aldaketak egin behar dira erabileran. Erabileran aldaketarik egin den ondorioztatzeke, ebaluazioa egin behar da, eraikinak ondasun higiezinetakoko inbertsioen definizioa betetzen ote duen jakiteko. Aldaketa hori ebidentzia bidez justifikatu behar da. IASBk berretsi zuenez, asmoan aldaketa bat egitea, besterik gabe, ez da transferentziari eusteko arrazoi nahikoa.

Aldaketa 2018ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietan egongo da indarrean, baina alde aurretik ezartzea ere onartzen da.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Aldaketa hori ezarri izanak ez du eragin handirik izan Taldearen urteko kontu bateratu hauetan (ikusi 31. oharra).

- FINAIB 22 "Atzerri-dirutako transakzioak eta kontraprestazio aurreratuak

FINAIB horrek jarraibideak ematen ditu, atzerri-dirutako transakzioei buruzko KNA 21 araua aplikatzen denean transakzio-data zehazteko. Entitate batek atzerri-dirutan izendatutako kontratuetarako kontraprestazio aurreratuak ordaindu eta jasotzen dituenean aplikatzen da interpretazioa.

Transakzio-datak zehaztu egiten du zer kanbio-tasa erabili behar den, dagokion aktiboaren, gastuaren edo sarreraren hasierako aitorpenerako. Gai hori landu behar izateko arrazoia hau da: KNA 21ak "transakzioaren eguneko" kanbio-tasa erabiltzea eskatzen du; hau da, transakzioa lehen aldiz aitortzeko kalifikatzen den eguneko kanbio-tasa. Kontua da, beraz, zein den transakzio-data: ala aktiboa, gastua edo sarrera hasieran aintzatesteko data, ala kontraprestazio aurreratua ordaintzeko edo kobratzeko lehen data, ordainketa aurreratua edo sarrera geroratua eragiten duena.

Interpretazioak, beraz, jarraibideak finkatzen ditu ordainketa/kobrantsa bakar bat egiten denerako eta ordainketa/kobrantsa ugari dauden egoerarako. Praktikan aniztasuna murriztea da gidaren helburua.

Interpretazio horrek 2018ko urtarrilaren 1etik aurrerako ekitaldietarako izango du indarra.

Interpretazio hori ezarri izanak ez du eragin handirik izan Taldearen urteko kontu bateratu hauetan.

ii) Oraindik indarrean sartu ez diren baina aurretik erabil daitezkeen arau, aldaketa eta interpretazioak

Urteko kontu bateratu hauek formulatzeko egunean, IASB eta IFRS Interpretations Committee erakundeek jarraian azalduko ditugun arau, aldaketa eta interpretazioak argitaratu zituzten, baina Taldeak ez ditu aldeztu aurretik ezarri.

- FINA 16 "Errentamenduak"

2016ko urtarrilean, IASBk arau berri hori argitaratu zuen, FASBekin batera KNA 17 "Errentamenduak" araua indargabetzeko gauzatu duen proiektu baten ondorioz.

IASBk eta FASBk ondorio berberak atera dituzte errentamendu-kontratuak kontabilizatzearekin zerikusia duten arlo askotan, baita errentamenduaren definizioan, errentamenduak balantzean islatzeko eskakizunean eta errentamenduen ondoriozko pasiboak balioztatzearen ere. Errentatzailearen kontabilizatzearen moduan aldaketa handirik ez egitea ere erabaki zuten IASBk eta FASBk, eta, beraz, lehen zeudenetan geratu ziren aurreko arautegiko baldintzak.

Halere, desadostasunak daude IASBren eta FASBren artean, errentamenduen alorreko gastuak emaitza-kontuan eta eskudiru-fluxuen egoera-orrian aitortu eta aurkezteari dagokienez.

Arau hori 2019ko urtarrilaren 1etik aurrerako ekitaldietan aplikatuko da. Dena den, aurretik ere aplikatu daiteke.

FINA 16 araua aplikatzearen ondorio potentzialak 2.4 oharrean zehaztu ditugu.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- FINA 9 (aldaketa) "Konpentsazio negatibodun ordainketa aurreratuaren ezaugarriak"

Konpentsazio negatibodun ordainketa aurreratuaren ezaugarriak dituzten tresnen baldintzak ez zetozen bat kontratu baten hutsaltze aurreratuagatiko "arrazoizko kalte-ordain osagarriaren" nozioarekin, FINA 9aren arabera. Izan ere, gerta zitekeen mailegu-emaileak onartu beharreko ordainketa aurreratuaren zenbatekoa askoz txikiagoa izatea ordaindu gabeko maileguaren printzipalaren eta interesen batura baino. Ondorioz, tresna horiek ez lukete kontratuzko eskudiru-fluxurik izango. Horiek kapitalaren eta interesen ordainketa besterik ez direnez, arrazoizko balioarekin eta galdu-irabazien kontuan aldaketak dituztela kontabilizatzen ziren. FINA 9aren aldaketak argi uzten du alderdi batek arrazoizko konpentsazioa ordaindu edo jaso dezakeela, kontratu bat aldeztatik deuseztatzen denean. Horrek aukera eman lezake tresna horiek amortizatutako kostuan balioztatzeke, edo arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela balioztatzeke. Aldaketa 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietan egongo da indarrean, baina aldeztatik ezartzea ere onartzen da.

Ez dugu espero aldaketa horrek eragin handirik izango duenik Taldearen urteko kontu bateratuetan.

- FINAIB 23, "Irabazien gaineko zergaren tratamenduari buruzko ziurgabetasuna"

Interpretazioak emandako eskakizunak gehitu egin zaizkie KNA 12 "Irabazien gaineko zerga" arauak emandakoei, ziurgabetasunaren eraginak irabazien gaineko zergaren kontabilitatean nola islatu behar diren zehazteko. Kontabilitatean zer tratamendu eman argi ez dagoenean KNA 12 arauko aintzatespen- eta balioztapen-baldintzak nola aplikatu argitzen laguntzen du interpretazio horrek.

Interpretazioa 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietarako egongo da indarrean, baina aldeztatik ezartzea ere onartzen da.

Ez da espero arau berri horrek eragin handirik izango duenik Taldearen urteko kontu bateratuetan.

iii) Aurrez erabaki ezin diren edo Europar Batasunak bere egin ez dituen arauak, aldaketak eta interpretazioak

Urteko kontu bateratu hauek formulatzeko egunean, IASB eta IFRS Interpretations Committee erakundeek jarraian azalduko ditugun arau, aldaketa eta interpretazioak argitaratuak zituzten, baina Europar Batasunak ez ditu oraindik bere egin:

- FINA 10 (aldaketa) eta KNA 28 (aldaketa) "Aktiboak saltzea edo ekartzea inbertitzaile baten eta haren elkartuen edo baterako negozioen artean"

Inbertitzaile baten eta haren elkartuen edo baterako negozioen arteko aktibo-salmenten eta -ekarpenen kontabilitate-tratamendua argitzen dute aldaketa horiek. Erakunde elkartuari edo baterako negozioari saldutako edo ekarritako aktibo ez-monetarioak negozio diren ala ez, horren arabera da tratamendua. Aktibo ez-monetarioak negozio badira, irabazi edo galera osoa aitortu behar du inbertitzaileak. Aktiboak ez badatoz bat negozioaren definizioarekin, beste inbertitzaile batzuen interesen arabera aitortu behar ditu inbertitzaileak irabaziak edo galerak. Inbertitzaileak bere elkartuari edo baterako negozioari aktiboak saldu edo ekartzen dizkionean soilik ezarriko dira aldaketok.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Jatorrian, FINA 10 eta KNA 28 arauari egindako aldaketa horiek 2016ko urtarrilaren 1etik aurrera hasitako ekitaldietarako izango zuten indarra, eta aurrera begira aplikatuko ziren. Dena delarik ere, horien indarraldia atzeratzeko erabakia hartu zuen IASBk, 2015eko urtearen amaieran, baina ez zuen data zehatza finkatu. Zergatik hartu zuen erabaki hori? Berrikuspen zabalagoa ari delako prestatzen, halako eragiketen kontabilitatea eta erakunde elkartuen eta baterako negozioen beste alderdi batzuk erraztu ahal izateko.

Ez da espero aldaketek eragin nabarmenik izatea Taldearen urteko kontu bateratuetan, Europar Batasunak bere egiten baditu.

- FINA 17 "Aseguru-kontratuak"

2017ko maiatzean, IASBk aseguru-kontratuari buruzko kontabilitate-araua garatzeko iraupen luzeko proiektua amaitu eta FINA 17 araua, "Aseguru-kontratuak" izenekoa, argitaratu zuen. Gaur egun askotariko kontabilitate-jarduerak baimentzen dituen FINA 4 "Aseguru-kontratuak" araua ordezkatu du FINA 17ak. FINA 17 arauak kontabilitatea aldatuko du, eskatu ahalako partaidetza-osagaidun aseguru-kontratuak eta inbertsio-kontratuak jaulkitzen dituzten entitate guztientzat.

Arau hori 2021eko urtarrilaren 1etik aurrerako ekitaldietan aplikatu behar da, baina aurretik aplikatzeko aukera ere badago, baldin eta FINA 15 "Bezeroekiko kontratuetatik datozen sarrera arruntak" eta FINA 9 "Finantza-tresnak" arauak ere aplikatzen badira. FINA 17a Europar Batasunak onartzeko dago.

Taldea aztertzen ari da arau horrek urteko kontu bateratuetan izan dezakeen eragina, Europar Batasunak bere egiten badu.

- KNA 28 (aldaketa) "Erakunde elkartuetako eta baterako negozioetako epe luzerako interesak"

Irismen mugatuko aldaketa horrek argitzen duenez, elkartutako edo baterako negozioetako epe luzerako interesak FINA 9 "Finantza-tresnak" arauko eskakizunen arabera kontabilizatzen dira. Izan ere, funtsean, elkartutako edo baterako negozioan egindako inbertsioaren parte dira, baina ez zaie partaidetza-metodoa aplikatzen. Era berean, IASBk adibide bat argitaratu du, KNA 28aren eta FINA 9aren eskakizunak epe luzerako interes horiekin nola aplikatu behar diren azaltzeko. Aldaketa 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietan egongo da indarrean, baina alde aurretik ezartzea ere onartzen da.

Ez da espero aldaketak eragin nabarmenik izatea Taldearen urteko kontu bateratuetan, Europar Batasunak bere egiten badu.

- FINA arauen urteko hobekuntzak, 2015-2017 zikloa

Aldaketek FINA 3, FINA 11, KNA 12 eta KNA 23 arauetan izango du eragina eta 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietan aplikatuko dira, EBK onartzen baditu. Aldaketa nagusietan arau hauek ukitzen dira:

- FINA 3 "Negozio-konbinazioak". Negozioaren kontrola eskuratzen denean, berriro neurtuko da baterako eragiketa batean lehendik zegoen partaidetza.
- FINA 11 "Baterako akordioak". Negozioaren baterako kontrola eskuratzen denean, ez da berriro neurtuko baterako eragiketa batean lehendik zegoen partaidetza.
- KNA 12 "Irabazien gaineko zerga". Dibidenduak ordaintzearen zerga guztiak modu berean jasotzen dira kontabilitatean.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- KNA 23, "Interesengatiko kostuak". Jatorrian aktibo egoki bat garatzeko egindako edozein mailegu berezi, mailegu orokorretako zatizat hartzen da, aktiboa erabiltzeko edo saltzeko prest dagoenean.

Taldea aztertzen ari da aldaketek Taldearen urteko kontu bateratuetan izan dezaketen eragina, Europar Batasunak bere egiten baditu.

- KNA 29 (aldaketa) "Plana aldatzea, murriztea edo likidatzea"

Aldaketa honen bidez zehazten da, pentsioen ondoriozko gastuak nola finkatu behar dituzten enpresek, zehaztutako prestazioen plan batean aldaketak daudenean. Aldaketa horrek 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera izango du indarra, baldin eta Europar Batasunak hala erabakitzen badu.

Ez da espero aldaketak eragin nabarmenik izatea Taldearen urteko kontu bateratuetan, Europar Batasunak bere egiten badu.

- FINA 3 (aldaketa) "Negozio bat definitzea"

Aldaketa horiei esker, negozio baten edo aktibo-multzo baten eskurapena den zehaztu ahal izango da. Negozio baten xedea bezeroei ondasunak eta zerbitzuak ematea dela azpimarratzen du aldatutako definizioak. Aurreko definizioak, berriz, nabarmentzen zuen errentagarritasuna lortu behar zela inbertitzaileentzat eta beste batzuentzat, dibidenduen, kostu txikiagoen edo bestelako etekin ekonomikoen bidez. Definizioaren idazkera aldatzeaz gain, gida osagarri bat ere erantsi da. Eskurapen bat negoziotzat hartzeko, input bat eta prozesu bat hartu behar ditu barne, eta biek batera produktuak sortzeko ahalmena handitzen lagundu behar dute. Gida berriak esparru bat eskaintzen du, bi elementuok noiz agertzen diren aztertzeko (baita oraindik produkturik sortu ez duten enpresa berrietan ere). Emaizari gabeko negoziotzat hartzeko, orain nahitaezkoa da lanesku antolatua izatea.

Aldaketa horiek honako hauetan aplikatuko dira: eskurapen-data 2020ko urtarrilaren 1etik aurrera informazioa ematen den lehen ekitaldiaren hasieratik duten negozio-konbinazioetan eta ekitaldi horretatik aurrera egiten diren aktibo-eskurapenetan. Dena den, aurrez ere aplikatu daitezke.

Ez da espero aldaketak eragin nabarmenik izatea Taldearen urteko kontu bateratuetan, Europar Batasunak bere egiten badu.

- KNA 1 (aldaketa) eta KNA 8 (aldaketa) "Materialaren definizioa"

Aldaketa horiek "materialaren" definizioa argitzen dute, eta, erabiltzaileen erabakietan eragina izan dezaketen partida okerrak edo aipatu gabe utzi direnak ez ezik, informazio "ilunaren" kontzeptua ere erantsi dute. Aldaketa horiei esker, FINAk koherenteagoak izatea lortu da. Halere, ez dugu uste finantzetako egoera-orriak prestatzeko eragin nabarmenik izango dutenik.

2020ko urtarrilaren 1etik aurrera hasten diren ekitaldietarako sartuko dira indarrean, baina aurretik ere aplikatzeko aukera dago.

Ez da espero aldaketek eragin nabarmenik izatea Taldearen urteko kontu bateratuetan, Europar Batasunak bere egiten baditu.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

c) Erroreak eta aldaketak kontabilitate-estimazioetan

Kontabilitate-erroreak

Urteko kontu bateratuak egitean aurreko ekitaldietan sortutako erroreak ez-egiteen edo zehaztasun-falten ondorio dira. Horiek epealdi horietarako urteko kontu bateratuak egitean eskura zegoen eta Entitate Nagusiak egoera-orriok egitean erabili behar zukeen informazio fidagarriaren erabilerako hutsegiteek ekarri dituzte.

Aurreko ekitaldietako erroreak horiek aurkitu ondorengo lehen urteko kontu bateratuetan zuzentzen dira atzeraeraginez, inoiz egin izan ez balira bezala, eta:

- Errorea duten finantzetako egoera-orri bateratuetako partiden zenbatekoak (eta memoria bateratuko oharrak), urteko kontu bateratuetan alderatzeko argitaratzen direnak, berriro ematen dira, bai eta txostenaren oharrak ere.
- informazioa dugun ekitaldirik zaharrenaren irekiera-balantze bateratua berriro ematen da, baldin eta alderatzeko aurkezten diren finantzetako lehen egoera-orri bateratuak baino lehenago gertatu bazen errorea.

Aurreragoko ekitaldi batean alderatzeko emandako informazioa okerra izateak ekitaldi bakoitzean duen eragina zehaztea ezinezkoa denean, zuzendu egiten dira kopuruak berritzeko aukera ematen duten ekitaldirik zaharrenetako hasierako saldoak. Ezinezkoa bada errore batek aurreko ekitaldi guztietan izan duen eragin metatua uneko ekitaldian zehaztea, alderatzeko emandako informazioa berriro ematen da, errorea aurrera begira zuzenduz, posible den datarik urrunekoenetik aurrera.

Ondare garbi bateratuari eragiten dioten aurreko ekitaldietako erroreak horiek aurkitzen diren ekitaldian zuzentzen dira, kasuan kasuko ondare garbi bateratuaren kontua erabiliz, betiere. Aurreko ekitaldietako erroreak ez dira sekula horiek aurkitu direneko ekitaldiko galdu-irabazien kontu bateratua erabiliz zuzenduko. Bi salbuespen daude: garrantzi erlatiborik ez izatea eta, aurreko paragrafoan adierazitakoari jarraikiz, erroreak eragina zehaztea ezinezkoa izatea.

Aldaketak kontabilitate-estimazioetan

Kontabilitate-estimazioan aldaketak egitea, doikuntzak egitea da, hain zuzen ere aktibo edo pasibo baten kontabilitate-balioan edo aktibo baten aldizkako kontsumoan doikuntzak egitea. Horretarako, elementuaren egungo egoera, etorkizunean espero diren mozkinak eta kasuan kasuko aktibo eta pasiboetako lotutako betebeharrak hartzen dira kontuan.

Kontabilitate-estimazioetan aldaketak egin ahal izateko, aparteko informazioa edo gertakari berriak lortu behar dira, eta, beraz, aldaketak ez dira erroreen zuzenketak. Aldaketok etorkizunera begira onartzen dira aldaketak eragindako ekitaldiko edo etorkizuneko ekitaldiko edo ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuan.

2018ko eta 2017ko ekitaldietan ez da aurreko ekitaldiei dagokien errore-zuzenketa esanguratsurik egin. Bestalde, kontabilitate-estimazioetan ere ez da egin ekitaldi horiei eragiten dien edo etorkizuneko ekitaldiei eragin ahal dien aldaketa esanguratsurik.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

4. Ekitaldiko soberakinaren aplikazioa

Kreditu Kooperatibei buruzko 13/1989 Legearen arabera -Kooperatiben Erregimen Fiskalari buruzko 20/1990 Legeak aldatu zuen-, Nahitaezko Erreserba Fondora eta Heziketako eta Sustapeneko Fondora bideratzen ez diren zenbatekoak Batzar Nagusiaren esanera jarri behar dira. Batzarrak honela bana ditzake:

- Bazkideen artean.
- Borondatezko Erreserba Fondora bideratuta.

Entitate Nagusiaren estatutu sozialetan ezarrita dagoenez, soberakin erabilgarria honela banatuko da, nahitaezko kapitalari edo kaudimen-koefizienteari erantzuteko sortzen diren obligazioak betetakoan:

- % 50, gutxienez, Nahitaezko Erreserba Fondora.
- % 25, gehienez, sozietatearen eta kooperatiben arteko sustapen-beharrei erantzuteko. Zehazki, % 10 gutxienez Heziketako eta Sustapeneko Fondora bideratuko da eta % 15 gehienez Kooperatiba arteko Fondo Sozialera.
- Gainerakoa Batzar Nagusiaren esku egongo da, eta bazkideen itzulkinetarako, Borondatezko Erreserba Fondoak zuzkitzeko eta antzekoetarako erabili ahal izango du.

Kooperatiba-itzulkinetarako zenbatekoa lan-bazkideen eta gainerako bazkideen artean banatuko da.

Entitatearen estatutuen arabera, lan-bazkideek beren lan-aurrerakinen arabera jasoko dute bazkideentzako itzulkina, eta gainerako bazkideek Entitate Nagusiarekin egindako eragiketen arabera.

Entitate Nagusiaren 2018ko ekitaldiko emaitzen soberakina banatzeko proposamena, Entitate Nagusiko Kontseilu Errektoreak Batzar Nagusiari onesteko aurkeztuko diona, eta 2017rako onetsita dagoena, hauxe da:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Banaketa:		
- Kapital sozialera egindako ekarpenen ondoriozko ekitaldiko soberakin gordina aplikatzearen kontura banatutako interes gordinak		
Kapital soziala	33.565	29.170
- Nahitaezko Erreserba Fondoa	47.423	42.956
- Heziketako eta Sustapeneko Fondoa (*)	-	-
- Kooperatiba-itzulkinak	23.711	21.478
- Kooperatiba arteko Fondo Soziala	<u>14.227</u>	<u>12.887</u>
Ekitaldiko emaitza	<u>118.926</u>	<u>106.491</u>

(*) Heziketako eta Sustapeneko Fondorako zenbatekoa nahitaezko minimoari dagokio, eta 2018an 9.485 mila eurokoa eta 2017an 8.591 mila eurokoa izan da (57. oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

5. Negozio-segmentuen araberako informazioa

FINA 8 araua aplikatuta, negozio-segmentuen finantza-betetzeari buruzko informazioa emango dugu jarraian, Entitate Nagusiaren Zuzendaritzak segmentu horien etekina ebaluatzeko barruan erabiltzen duen informazioa oinarri hartuta.

FINA 8aren arabera, segmentu operatiboetarako buruzko informazioa eman beharra dago, baldin eta segmentu operatibo guztietako sarrera arrunt agregatuen % 10, gutxienez, osatzen duten sarrera arruntak badituzte, edo magnitude hauetako handienaren % 10eko emaitzak badituzte, gutxienez: (i) galerarik deklaratu ez duten segmentu operatibo guztien irabazien batura eta (ii) galerak deklaratu dituzten segmentu operatibo guztien galera deklaratu batura. Edo, bestela, haien aktiboak gutxienez segmentu operatibo guztien aktiboen baturaren % 10ekoak badira. Era berean, informazioa eman beharko da, modu agregatuan Taldearen sarrera arruntaren % 75etik gorako ekartzen duten segmentu operatiboetarako, tamaina edozein dutelarik ere.

Negozio-segmentuen araberako informazioa oinarrizko tresna da Laboral Kutxa Taldearen jardueren jarraipena eta gestioa egiteko:

- a. Segmentazio-irizpideak
  - Negozioen araberako segmentazioa

Jarraian azaltzen diren negozio-unitateak Laboral Kutxa Taldearen egiturak eta antolakuntzak ezarritako negozio-lerroen arabera ezarri dira:

- Txikizkako banku-jarduera
- Aseguruen negozioa

"Txikizkako Banka" negozioak inbertsio-produktuak eta aurrezki-produktuak eskaintzen ditu. Inbertsioari dagokionez, hipoteka-produktuak, kontsumorako kreditua, zirkulatzaila eta enpresentzako finantzaketa merkaturatzen dira bereziki. Aurrezkiari dagokionez, berriz, gordailuak (agerikoak eta eperakoak), abalak, ordainbideak (kreditu-txartelak eta zordunketa-txartelak), inbertsio-fondoak, pentsio-fondoak eta BGAEak dira produktu nagusiak. Caja Laboral Popular Coop. de Crédito bere bulego-sarearen bidez egiten du, batik bat, negozio hori, edo Entitate horrek % 100ean mendean dituen sozietate jakin batzuen bidez, Entitate Nagusiaren jardueraren luzapen zuzentzat hartzen baitira. Caja Laboral Popular Coop. de Créditoen Kontseilu Errektoreari dagokio erabaki estrategikoak, gestioari buruzkoak eta operatiboak hartzea.

"Aseguruen negozioaren" barruan sartzen dira Taldeak Seguros Lagun Aro Vida S.A.ren eta Seguros Lagun Aro S.A.ren bidez egiten dituen jarduerak. Taldeak bizitza-arriskuko, bizitza-aurrezkiako eta unit linked izeneko aseguruak merkaturatzen ditu bizitza-aseguruen jardueraren barruan. Horrez gain, bizitzakoak ez diren aseguruak merkaturatzen ditu, batik bat auto-aseguruak, erantzukizun zibilekoak eta arrisku anitzekoak, etxeak batez ere. Bi sozietateon Administrazio Kontseiluei dagokie erabaki estrategikoak, gestioari buruzkoak eta operatiboak hartzea.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hala ere, Taldearen negozio guztietako erabakiak Laboral Kutxa Taldearen barruan egoteagatik ezarritako kontrolpean hartzen dira.

- Segmentazio geografikoa

Taldeak 309 bulegoko sarearen bidez gauzatu du bere jardura, 2018ko abenduaren 31ko datuetan. Horietatik 187 Euskal Autonomia Erkidegoan daude, 40 Nafarroan eta 82 estatuko gainerako lurraldeetan (2017ko abenduaren 31n, 324 bulego ziren, horietatik 194 Euskal Autonomia Erkidegoan, 41 Nafarroan eta 89 estatuko gainerako lurraldeetan).

Taldearen finantza-aktiboen, eta maileguen eta kobratzeko kontu-sailen banaketa geografikoa urteko kontu bateratu hauen 21. oharrean zehaztu da. Taldearen diru-sarrerei dagokienez, gehientsuenak Espainian sortzen dira.

Beraz, esparru geografikoa segmentatzeko irizpideei dagokienez, ez da alderik ikusi Taldearen jardura-eremuen artean (Euskal Autonomia Erkidegoaren eta Nafarroaren eta estatuko gainerako lurraldeen artean), eta, beraz, ez dago irizpide horren arabera informazioa bereizi eta zatikatu beharrik.

- Informazio zatikatua lantzeko erabili diren oinarriak eta metodologia

Informazio hau osatzeko, Laboral Kutxa Taldea osatzen duten sozietateen kontabilitate indibiduala hartu da kontuan, dagozkion baterakuntzako ezabapenak eta doikuntzak eginda.

Negozio-unitate bakoitza negozio independentetzat hartzen denez, negozioen artean diru-sarreren eta gastuen fluxuak gertatzen dira produktuak, zerbitzuak edo sistemak banatzeko zerbitzuak emateagatik. Segmentuen arteko emaitzak ezabatzeari dagozkio, funtsean, doikuntzak eta ezabaketak. Horrek, azkenean, ez du eraginik Taldearen emaitza-kontuan.

- Negozioen araberrako segmentazioa

Jarraian, 2018ko eta 2017ko ekitaldietako balantze bateratura eta galdu-irabazien kontu bateratura egin diren ekarpen nagusiak azaltzen dira, kontuan hartu gabe taldeko entitateekin egindako transakzioen eragina:

	2018		
	Txikizkako banku-jarduera	Aseguruen negozioa	Taldean guztira
Galdu-irabazien kontu bateratua:			
Marjina gordinari ekarritakoa	361.248	33.492	394.740
Administrazio-gastuak	204.322	22.719	227.041
Ekitaldiko emaitza	115.665	8.508	124.173
Balantze bateratua:			
Aktiboak guztira	22.209.500	779.833	22.989.333
	2017		
	Txikizkako banku-jarduera	Aseguruen negozioa	Taldean guztira
Galdu-irabazien kontu bateratua:			
Marjina gordinari ekarritakoa	375.265	36.225	411.490
Administrazio-gastuak	207.925	24.430	232.355
Ekitaldiko emaitza	103.559	9.290	112.849
Balantze bateratua:			
Aktiboak guztira	21.669.009	766.780	22.435.789

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

6. Gutxieneko koefizienteak

6.1 Gutxieneko baliabide propioen koefizienteak

Basileako Banku Ikuskaritzako Batzordea arduratzen da nazioarteko finantza-arauketa bateratzeaz. Batzorde horrek hartutako erabakien bidez kreditu-erakundeetarako taxututako lehen arautegian, arrisku guztien gainean % 8ko gutxieneko kapitala finkatu zen (Basilea I, 1988). Geroago, 2004an, Basilea II hitzarmenak hobetu egin zuen arriskua estimatzeko mekanismoen sentiberatasuna, eta beste bi zutabe eman zituen: erakunde bakoitzak bere kapitala eta arriskuak ebaluatzearena (II. zutabea) eta merkatu-diziplinarena (III. zutabea). 2010eko abenduan, arau-esparru berria onartu zuen Batzordeak: Basilea III, alegia. Kalitate handiagoko tresnen bidez, kapital-eskakizunak handitzen ditu, eta sendoa izatea eta erakundeetan eta herrialdeetan homogeneotasunez aplikatzea du xede. Kapital-ratioen gardentasuna eta alderagarritasuna hobetzen ditu kapitalari buruzko akordio berriak. Gainera, zuhurtziazko tresna berriak ere erantsi zituen, likideziaren eta palanka-efektuaren alorretan.

Europar Batasunak bere ordenamendu juridikora eraman zituen Basilea III akordio horiek, 2019ko urtarrilaren 1era arte iraun zuen fasekako (phase-in) eredu baten bidez. Horretarako, arau hauek onartu zituen: Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013/36/EB Zuzentaraua (CRD-IV), 2013ko ekainaren 26koa, kreditu-erakundeen jardueran sartzeari eta kreditu-erakundeak eta inbertsio-enpresak zuhurtziaz gainbegiratzeari buruzkoa; eta Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 575/2013 Erregelamendua (EB), 2013ko ekainaren 26koa, kreditu-erakundeen eta inbertsio-enpresen zuhurtziazko betekizunei buruzkoa. Arau horiek, Europako Erkidegoen Egunkari Ofizialean argitaratu ondoren, 2014ko urtarrilaren 1etik aurrera aplikatzen dira.

Ordenamendu juridiko nazionala nazioartetik datozen araudi-aldaketetara egokitze asmoarekin, 2014ko ekainaren 26ko 10/2014 Legea, kreditu-erakundeen antolamendu, ikuskapen eta kaudimenari buruzkoa, onetsi zen, 2013ko azaroaren 29ko 14/2013 Errege Lege Dekretuak eta Espainiako Bankuaren 2/2014 Zirkularrak, trantsizio-epealdian aplikatzekoak diren errekerimenduetarako arautze-aukerak ezartzen dituenak, abiatutako transposizioari jarraikiz. Indarreko araudiak (I. zutabea) ezartzen dituen gutxieneko baliabide propioak kalkulatzeko, Taldearen kreditu-arriskua, truke-arriskua, negozioazio-zorroaren arriskua, merkatu-arriskua eta eragiketa-arriskua hartzen dira kontuan. Horrez gain, arrisku-kontzentrazioaren mugak bete behar ditu Taldeak.

2015eko otsailaren 13ko 84/2015 Errege Dekretuak, 2014ko ekainaren 26ko 10/2014 Legea, kreditu-entitateen antolamendu, ikuskapen eta kaudimenari buruzkoa, garatzen duenak, Lege horren araudi-garapena osatzen du, eta testu bakar batean elkartzen ditu kreditu-erakundeen antolamenduari eta diziplinari buruzko erregelamendu-mailako arau guztiak, hura argitaratu arte eman zirenak.

Halaber, azpimarratzekoa da 2015-2018 epealdian CRR Erregelamendua osatzen duten arau berriak argitaratu direla, fondo propioei, likideziari, I. zutabeko arriskuei eta kapital-errekerimenduei dagozkien gaietan.

Horrela, bada, 2016ko otsailaren 2an, Espainiako Bankuak 2/2016 Zirkularra jaulki zuen, Espainiako ordenamendu juridikoan 2013/36/EB Zuzentaruaren transposizioa egiteko helburuz, kreditu-erakundeei dagokienez. Horrez gain, 575/2013 Erregelamendua (EBrenak) nazioko agintaritzak eskudunari aitortzen dizkion aukeretako bat jasotzen du Zirkularrak, Espainiako Bankuak 2/2014 Zirkularrean erabilitakoak osatuz.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Zirkular horrek Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2011ko azaroaren 16ko 2011/89/EB Zuzentarauaren transposizioaren alderdi batzuk ere garatzen ditu. Zuzentarau horrek 98/78/EE, 2002/87/EE, 2006/48/EE eta 2009/138/EE Zuzentarauak aldatzen ditu, finantza-konglomeratu bat osatzen duten finantza-erakundeen gainbegiratze osagarriari dagokionez. Zuzentarau horren transposizioa, funtsean, eginda dago, bai 10/2014 Legeak bai 84/2015 Errege Dekretuak honako arau hauetan egindako aldaketan bidez, hurrenez hurren: 5/2005 Legean, apirilaren 22koan, finantza-konglomeratuen gainbegiratzeari buruzkoan eta finantza-sektoreko beste lege batzuk aldatzekoan, eta lege hori garatzen duen 1332/2005 Errege Dekretuan.

Azkenik, 2017ko ekitaldian kaleratu zen Espainiako Bankuaren 2017ko urriaren 24ko 3/2017 Zirkularra, 2014ko urtarrilaren 31ko 2/2014 Zirkularra aldatzen duena. Zirkular horren funtsezko helburua da 2/2014 Zirkularren alderdi batzuk, hain zuzen garrantzi gutxiagoko kreditu-erakundeei dagozkienak, Europako Banku Zentralak erakunde garrantzitsuentzat onartutako azken xedapenetara egokitzea -batez ere, Europako Banku Zentralaren 2017/697 (EB) Orientazioa, Europar Batasuneko zuzenbideak garrantzi gutxiagoko erakundeei dagokienez agintaritza nazional eskudunei eskaintzen dizkien aukera eta ahalmenei buruzkoa-. Era berean, kendu egin dira 2017ra arte ezarri beharrekoak ziren aukera iragankorrei buruzko arauak.

CRR Erregelamenduan ezarritako errekerimenduei jarraikiz, kapitalaren % 8ko ratioa bete beharko dute, une oro, kreditu-erakundeek. Dena den, kontuan izan behar dugu, arau-esparru berrian arautzaileek beren ahalmenak erabil ditzaketela, erakundeei aparteko kapital-maila bat eskatzeko.

Zentzu horretan, Entitatea Nagusiak jakinarazpen bat jaso zuen Espainiako Bankutik, Entitateari aplikagarri zaizkion zuzentziazko gutxiengo errekerimenduen inguruko erabakiari buruz. Horren arabera, Laboral Kutxak % 8,38ko CommonEquityTier 1 (CET 1) ratioa izan behar du, kapital erregulatorioaren gainean neurtua. Baldintza horrek barne hartzen ditu I. zutabeak eskatzen duen gutxiengoa eta II. zutabearen errekerimendua, bai eta kapitalari eusteko koltxoia ere. Aldi berean, I. zutabearen % 8ko eskakizunetik abiatuz, Kapital Osoaren gutxiengo errekerimenduak % 11,88koak dira.

CET1en % 8,38aren errekerimenduak osagai hauek ditu: I. zutabeak eskatzen duen CET1aren gutxiengoa (% 4,5ekoa), II. zutabearen errekerimendua (%1,38koa) eta kapitalari eusteko koltxoia (% 2,5ekoa).

Hona hemen Taldearen Entitate Nagusiaren zuzendaritzak baliabide propioen kudeaketaren inguruan finkatutako helburu estrategikoak:

- Gutxiengo baliabide propioen inguruan aplikatzekoa den araudia une oro betetzea, bai banaka bai taldean.
- Baliabide propioen kudeaketan efizientziarik handiena bilatzea, errentagarritasuneko eta arriskuko beste aldagai batzuekin batera baliabide propioen kontsumoa funtsezko aldagaitzat hartu dadin, Taldeko inbertsio-erabakiak hartzeko egiten diren analisietan.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Helburu horiek betetzeko, baliabide propioak kudeatzeko hainbat politika eta prozesu ditu Taldeak ezarrita. Hauek dira horien jarraibideak:

- Taldeak jarraipeneko eta kontroleko unitate bat du, Entitatearen Arriskuen Zuzendaritzaren menpean. Espainiako Bankuak baliabide propioez ezarrita duen araudia zenbateraino ari den betetzen aztertzen du.
- Taldearen antolamendu estrategiko eta komertzialean, horiek Taldearen baliabide propio konputagarrietan duten eragina eta kontsumoaren, errentagarritasunaren eta arriskuaren arteko erlazioa gakitza hartzen dira erabakiak hartzeko orduan.
- Taldearen kaudimen-egoerari eta etorkizuneko plangintzari etengabeko jarraipena eginez monitorizatzea. Bi agertoki hartzen dira kontuan: nagusia, datozen hiru ekitaldietarako gertagarriena den hipotesiarekin, eta hainbat estres-agertoki, askotariko aurkako egoerak gainditzeko duen finantza-gaitasuna ebaluatzeko helburuarekin.

Taldeak aurrez azaldu dugun kaudimen-araudian xedatutakoari lotuz kudeatzen ditu bere baliabide propioak, definizio kontzeptualei dagokienean.

	2018	2017
1. mailako kapital arrunta (CET1)		
Kapitala	741.454	727.161
Emitza onargarriak	76.381	70.792
Erreserbak	858.321	809.890
Balioztapenaren ondoriozko doikuntzak	(895)	109.065
(-) Beste kenketa batzuk	(61.829)	(59.769)
(-) CET1 doikuntzak, zuhurtziazko iragazkiak direla eta	18.513	(72.869)
	1.631.945	1.584.270
1. mailako kapital gehigarria		
Kapital-tresna onargarriak	-	-
	-	-
2. mailako kapitala		
Kapital-tresnak eta mendeko maileguak	-	-
Kreditu-arriskueterako estaldura osagarria metodo estandarren bidez	-	31.654
Balioztapenaren ondoriozko doikuntzak	-	-
Heziketako eta Sustapeneko Fondoak	-	-
(-) Doikuntza iragankorrak	-	-
	-	31.654
Beste kontzeptu eta kenketa batzuk	-	-
Fondo propio konputagarriak guztira	1.631.945	1.615.924
Gutxieneko fondo propioak guztira	696.041	698.698
Arriskuaren arabera haztatutako aktiboak	8.700.515	8.733.720

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n Taldeak zituen gutxieneko baliabide propioen daturik garrantzitsuenak:

	2018	2017
1. mailako kapital arruntaren ratioa (CET1)	% 18,76	% 18,14
1. mailako kapitalaren ratioa	% 18,76	% 18,14
Kapital-ratioa guztira	% 18,76	% 18,50

1. mailako gutxieneko kapital arruntaren ratioa % 4,5ekoa da eta 1. mailako gutxieneko kapitalaren ratioa % 6,0koa.

Urteko kontu bateratu hauek formulatzeko egunean, Taldeak betetzen du araudi hori.

6.2 Gutxieneko erreserben koefizienteak

1998ko irailaren 29ko 1/1998 Zirkular Monetarioak, 1999ko urtarrilaren 1ean indarrean sartu zenak, indargabetu egin zuen hamar urterako kutxa-koefizientea, eta, horren orde, gutxieneko erreserben koefizientea jarri zuen.

Europar Batasunaren 2011ko abenduaren 21eko egunkari ofizialak Europako Banku Zentralaren 2011ko abenduaren 14ko 1358/2011 EB Erregelamendua argitaratu zuen, Gutxieneko Erreserba Aplikatzeari buruzko 1745/2003 EB Erregelamendua aldatu zuena. Aldaketa honako hau izan da: Europako Banku Zentralaren Gobernu Kontseiluak 2011ko abenduaren 8an erabakitako erreserba-koefizientearen murrizketa jasotzea. Erabaki horren arabera, erakunde lotuek 2012ko urtarrilaren 18tik aurrera eutsi beharreko gutxieneko erreserba-koefizientea % 2tik % 1era murriztu zen.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, eta 2018ko eta 2017ko ekitaldietan zehar, araudi aplikagarriak une bakoitzean koefiziente horretarako ezarritako gutxienekoak betetzen zituen Entitate Nagusiak.

2018ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiak 1.395.458 mila euroko zenbatekoa du, helburu horrekin, Espainiako Bankuko kontuan (1.682.657 mila eurokoa 2017ko abenduaren 31n) (22. oharra). Dena den, araudi aplikagarriak gutxieneko erreserben koefiziente hori betetzeko eskatzen duen saldoaren kalkuluan, mantentze-aldian kontu horretan egunean dauden azken saldoen batez bestekoa hartzen da kontuan.

7. Entitate Nagusiko kontseilarien eta goi-zuzendarien ordainsariak

a) Estatutuetako ezarpenak

Kontseilu Errektoreko kide izateagatik identifikaturiko kolektiboko lan-bazkideek ez dute ordainsaririk jasotzen Kontseiluan parte hartzeagatik, ez finkorik ez aldakorrik, Entitate Nagusiko "ohiko" lanpostua betetzeagatik jasotzen dutena alde batera utzita. Era berean, Kontseilu Errektoreko gainerako kideek ere ez dute inolako ordainsaririk jaso kontseilari izateagatik.

Caja Laboral Popularrek ordaindu egiten du lehendakariaren lana, eta, zehaztutako prozeduren bitartez, Caja Laboral Popular Coop. de Crédito finkatutako ordainsariei buruzko irizpideak aplikatzen ditu.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Jarraian, Kontseilu Errektoreko lehendakariak jasotako ordainsariak ageri dira:

	Epe laburrerako ordainsariak eta dietak	
	2018	2017
Kontseilu Errektoreko lehendakaria	166	161
	166	161

b) Kontseilu Errektorearen eta goi-zuzendaritzako kideen beste ordainsari batzuk

Hona hemen Kontseilu Errektoreko 4 lan-bazkide kideek beren lanpostuetan jaso dutena, 2018ko abenduaren 31n (4 lan-bazkide 2017ko abenduaren 31n):

	Epe laburrerako ordainsariak eta dietak	
	2018	2017
Kontseilu Errektoreko kideak	257	249
	257	249

Era berean, 7 lagun hartu dira Entitate Nagusiko goi-zuzendaritzako kideetat, 2018ko abenduaren 31n Zuzendaritza Kontseilua osatzen dutenak alegia -2017ko abenduaren 31n 7 ziren-.

Taula honetan, talde horrek jasotakoak bildu ditugu, aurrez zehaztu ditugun eran:

	Epe laburrerako ordainsariak eta dietak	
	2018	2017
Goi-zuzendaritza	984	957
	984	957

Bestalde, 2018ko eta 2017ko ekitaldietan, Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideek 284,44 mila euro eta 243,99 mila euro jaso dituzte, hurrenez hurren, konturako kapital-ordainketengatik (interesengatik) eta erabilgarri dagoen soberakinaren (kooperatibaitzulkinen) banaketa osagarriagatik.

Entitate Nagusiko Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideen alde ekitaldian adierazitako ordainsariez gain, beste sarrera eta gastu batzuk ere erregistratu dira 2018ko eta 2017ko galdu-irabazien kontuan, hain zuzen ere Entitate Nagusiaren Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideekin egindako eragiketenak, eta horien xehetasunak aurkeztuko ditugu jarraian:

	Finantza-sarrerak		Finantza-gastuak		Komisioen ondoriozko sarrerak	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Kontseilu Errektoreko kideak eta goi-zuzendaritza	3	4	-	-	3	4

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKO (Mila eurokotan adierazita)

Taldeko partaidetzako erakundeen administrazio-kontseiluetan Entitate Nagusiaren izenean jarduten duten goi-zuzendariak ez dute, 2018an eta 2017an, inolako ordainsaririk jaso partaidetzako erakunde horietako Kontseilari izateagatik.

- c) Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideekiko mailegu, kreditu, eperako gordailu, abal eta konpromisoak

Entitate Nagusiko Kontseilu Errektoreko eta goi-zuzendaritzako kideekin egindako eragiketen ondorioz 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n balantzean erregistratu diren aktiboko eta pasiboko saldoen xehetasuna eskainiko dugu jarraian:

	Aktiboa - emandako maileguak (zenbateko gordina)		Aktiboa - kreditu-kontuak (zenbateko gordina)		Pasiboa - ageriko eta eperako gordailuak		Abalak eta konpromisoak	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Kontseilu Errektoreko kideak eta goi-zuzendaritza	1.548	1.703	-	-	914	700	-	-

8. Agentziako kontratuak

2015eko otsailaren 13ko 84/2015 Errege Dekretuaren 21. artikularekin bat -2014ko ekainaren 26ko 10/2014 Legea, kreditu-erakundeen antolamendu, ikuskapen eta kaudimenari buruzkoa garatzen du-, kreditu-erakundeen jarduerako ohiko eragiketak Entitate Nagusiaren izenean eta kontura bezeroekin negoziatzeko edo formalizatzeko 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n ahaldunduta dauden pertsona fisiko eta juridikoen zerrenda dator, II. eranskinean.

Zerrenda hori behar bezala jakinarazi zaio Espainiako Bankuari, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n.

9. Ingurumenarekiko inpaktua

Taldearen eragiketa globaletan, besteak beste, ingurumena eta langileen segurtasuna eta osasuna babesteko legeak zaintzen dira. Taldeak uste du behar bezala betetzen dituela legeok, eta horiek betetzen direla bermatzeko diseinatutako prozedurak dituela ezarrita.

Taldearen ustez, beharrezko neurriak hartu ditu ingurumena babestu eta hobetzeko edota, dagokionean, ingurumen-inpaktua minimizatzeko, betiere indarrean dagoen araudia betez. Horren haritik, 2001ean ISO 14001 Arauaren arabera Ingurumen Kudeaketaren Ziurtagiria lortu zuen Entitate Nagusiak, eta oraindik ere indarrean du. 2018ko eta 2017ko ekitaldietan zehar, Taldeak ez du inolako hornikuntzarik egin ingurumen-arrisku eta -gastuetarako, Entitate Nagusiko Kontseilu Errektorearen iritziz ez dagoelako urteko kontu bateratuetan eragin nabarmenik izan dezakeen era horretako kontingentziarik.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

10. Gordailuen Berme Funtsa

10.1 Suntsiarazpen Funts Bakarra

11/2015 Legeak, 2015eko ekainaren 18koak, eta hori garatzen duen 1012/2015 Errege Dekretuak, 2015eko azaroaren 6koak, 2014ko maiatzaren 15eko 2014/59/EB Zuzentaraua ordenamendu juridiko nazionalean transposizioz jasotzea arautzen dute. Arau horrek esparru berri bat finkatu du, kreditu-erakundeak eta inbertsio-zerbitzuetako enpresak suntsiarazteko. Hain zuzen, Suntsiarazpen Mekanismo Bakarra osatzen dutenetako bat da. Hala, 2014ko uztailaren 15eko 806/2014 (EB) Araudiak hainbat arau eta prozedura finkatzen ditu kreditu-erakundeak eta inbertsio-zerbitzuetako enpresak suntsiarazteko, Europako Suntsiarazpen Mekanismo Bakarraren eta Suntsiarazpen Funts Bakarraren esparruan.

Araudi hori garatzeko, 2016ko urtarrilaren 1ean Suntsiarazpen Funts Bakarra sartu zen indarrean. Suntsiarazpenaren alorreko erabakiak hartzeari dagokionez Europako agintaria den Suntsiarazpen Batzorde Bakarrarentzako finantzaketa-tresnatzat eratu zen, berak hartutako suntsiarazpen-neurriak eraginkortasunez ezartzeko asmoz. Berari atxikitako kreditu-erakundeek eta inbertsio-zerbitzuen enpresek elikatuko dute Suntsiarazpen Funts Bakarra.

Suntsiarazpen Mekanismo Bakarra Suntsiarazpen Funts Bakarrean euskarritzen da. Funts hori bankuen ekarpenez zuzkituko da, 2024ko abenduaren 31ra arteko epealdian, bermatutako gordailuen % 1eko tamainara iritsi arte.

EBren 2015/63 Erregelamenduak arautzen duen Suntsiarazpen Funts Bakarrera entitate bakoitzak egin beharreko ekarpena kalkulatzeko, atxikitako entitateen pasibo osoen guztizko agregatuan entitateari dagokion proportzioa hartzen da aintzat, entitatearen baliabide propioak eta gordailuetan bermatutako zenbatekoa kenduta. Ateratzen den kopurua entitatearen arrisku-profilari egokitzen zaio ondoren. Suntsiarazpen Funts Bakarrari ekarpena egiteko obligazioa urte bakoitzaren urtarrilaren 1ean sortzen da.

2018ko ekitaldian, erakunde horri egindako ekarpenaren gastua 2.852 mila eurokoa izan da (3.140 mila eurokoa 2017ko ekitaldian) (57. oharra). Gastu hori FINAIB 21 arauaren arabera kontabilizatu da, Gordailuen Berme Funtsek aitortutako gastuaren antzera.

10.2 Gordailuen Berme Funtsa

Entitate Nagusia Kreditu Erakundeen Gordailuen Berme Funtsean dago sartuta.

1996ko abenduaren 20ko 2606/1996 Errege Dekretuak, 2015eko azaroaren 6ko 1012/2015 Errege Dekretuak aldatu zuenak, hauxe ezartzen du: Gordailuen Berme Funtsean Gestio Batzordeak finkatuko dituela Kreditu Erakundeen Gordailuen Berme Funtsera atxikitako erakundeen urteko ekarpenak. 2018ko ekitaldian, 2018ko ekainaren 30ean bermatuta zeuden gordailuen milako 1,8ko ekarpena finkatu zuen Gestio Batzordeak (2017ko ekainaren 30ean bermatuta zeuden gordailuen milako 1,8koa izan zen 2017ko ekitaldian). Entitate bakoitzaren ekarpena kalkulatzeko, bermatutako gordailuen zenbatekoa eta arrisku-profila hartzen dira aintzat, bai eta zenbait adierazle ere: kapitalaren egokitasuna, aktiboaren kalitatea eta likidezia. Horiek Espainiako Bankuaren 2016ko maiatzaren 27ko 5/2016 Zirkularrak garatu ditu -1/2018 Zirkularrak aldatu zuen-. Era berean, 2018ko abenduaren 31n zaintzan dauden baloreen eta beste finantza-tresna batzuen % 5aren milako 2an finkatu da balore-bermeen konpartimentura egin beharreko ekarpena.

Aurreko paragrafoan aipatu diren ohiko ekarpenen gastua FINAIB 21en arabera sortzen da, ordainketa-betebeharra dagoenean -urte bakoitzeko abenduaren 31n izan ohi da-.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2012ko uztailearen 30ean, Gordailuen Berme Funttsaren Gestio Batzordeak berari atxikitako entitateen artean aparteko derrama bat egitea erabaki zuen: entitate bakoitzak urteko 10 kuota berdin ordainduko ditu. Entitate Nagusiaren derramaren zenbatekoa 35.277 mila eurokoa da: 3.522na mila euroko urteko 10 kuota. Dagokionean Entitate Nagusiak ordaintzen duen urteko ohiko ekarpenetik kenduko dira kuota horiek, ohiko ekarpen horren zenbatekoraino. 2018ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiak erregistratuta du 14.091 mila euroko (2017ko abenduaren 31n 17.614 mila euroko) konpromiso hori; hain zuzen, balantze bateratuko aktiboko "Beste aktibo batzuk - Bestelako gainerako aktiboak" epigrafean (34. oharra) eta balantze bateratuko pasiboko "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan - Beste finantza-pasibo batzuk" epigrafean (36. oharra).

6/2013 Errege Lege Dekretuak honako hau ezarri zuen, kreditu-erakundeen Gordailuen Berme Funttsaren ondarea sendotzeko xedez: Kreditu Erakundeen Gordailuen Berme Funtsei buruzko 1996ko abenduaren 20ko 2606/1996 Errege Dekretuaren 3. artikuluan aurreikusitako urteko ekarpena, erakunde lotuek 2012ko abenduaren 31n gordailuen gainean egin beharrekoa, beste milako 3 handituko da, salbuespenez eta behin bakarrik.

Gehikuntza hori 2 zatitan gauzatu zen:

- a) Lehen zatia, guztizkoaren 2/5en parekoa, 2013ko abenduaren 31tik aurrerako 20 egun baliodunetan ordaindu behar zen. Zati hori murriztu egin zen, araudian aurreikusitako kenketen ondorioz, eta 7.693 mila euroko zenbatekoarekin gastu moduan erregistratu zen, 2013ko ekitaldiko emaitza-kontuan.
- b) Bigarren zatia (24.455 mila eurokoa) gainerako hiru bostekoen parekoa da, eta 2014ko urtarrilaren 1etik aurrera Gestio Batzordeak zehaztuko duen egutegiaren arabera ordaindu beharko da, gehienez ere 7 urteko epearen barruan. FINAIB 21ean ezarritakoari jarraikiz, 2013ko martxoaren 22ko Errege Lege Dekretu hori indarrean sartzera sartutakotzat jo zen gastua, batetik Entitate Nagusiaren etorkizuneko jardueraren mende ez zegoen ekarpena zelako eta bestetik osotasunean pasibo gisa aitortu behar zelako egun horretan, noiz sortu zen aintzat hartu gabe. 2014ko irailaren 30ean, 3.494 mila euro abonatu zituen Entitate Nagusiak. Bestalde, 2014ko abenduaren 17an, Kreditu Erakundeen Gordailuen Berme Funttsaren Gestio Batzordeak, araudi horrek emandako gaikuntzaren barruan, ekarpenaren bigarren zati horren gainerako zatia kopuru bereko 2 tartetan ordaintzea erabaki zuen: 2015eko ekainaren 30ean lehena eta 2016ko ekainaren 30ean bigarrena. 2015eko ekainaren 30ean, 10.480 mila euro abonatu zituen Entitate Nagusiak, eta, beraz, 2015eko abenduaren 31n 10.480 mila euro geratzen zitzaizkion ordaintzeko. 2016ko ekainaren 30ean abonatu da zenbatekoa, eta, beraz, ordainduta geratu da 2. atal horretako kopuru osoa.

2018ko ekitaldian, erakunde horri egindako ekarpen guztien gastu osoa 24.786 mila eurokoa izan da (24.745 mila eurokoa, 2017ko ekitaldian), eta honi atxikitako galdu-irabazien kontu bateratuan jaso dugu, "Beste ustiapen-gastu batzuk" epigrafean (57. oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

11. Ikuskaritzako zerbitzu-sariak

Kanpo-ikuskaritzarako PricewaterhouseCoopers Auditores S.L.ri kontratatutakoaren zerbitzu-sariak 494 mila eurokoak izan dira, 2018ko ekitaldian (510 mila eurokoak 2017koan).

PricewaterhouseCoopers Auditores S.L.k eta PricewaterhouseCoopers markari lotutako beste sozietate batzuek emandako beste zerbitzu batzuek 114 mila euroko balioa izan dute 2018an (273 mila eurokoa 2017an). Beste zerbitzu horietatik, PricewaterhouseCoopers Auditores SLk 2018ko ekitaldian Taldeari emandako kontu-auditoretzaz bestelako zerbitzuak 114 mila eurokoak izan dira. Hauek dira zerbitzuok: batetik, auditorearen txosten independentea, bezeroen aktiboen babesari buruzkoa, Balore Merkatuko Komisio Nazionalaren 5/2009 Zirkularrak, azaroaren 25ekoak, hala eskatuta; bestetik, Datuak Babesteko Erregelamendu Orokorrari dagokionez, Entitate Nagusiaren egokitzapen-mailari buruzko aholkularitza.

Beste zerbitzu horietatik, PricewaterhouseCoopers Auditores S.L.k 2017ko ekitaldian Taldeari emandako kontu-auditoretzaz bestelako zerbitzuak 266 mila eurokoak izan ziren. Hauek ziren zerbitzuok: auditorearen txosten independentea, bezeroen aktiboen babesari buruzkoa, Balore Merkatuko Komisio Nazionalaren 5/2009 Zirkularrak, azaroaren 25ekoak, hala eskatuta; adostutako prozeduren txostena, Entitateak diseinatutako prozeduraren betetze-mailari buruzkoa, 2017ko urtarrilaren 20ko 1/2017 Errege Lege Dekretua, zoru-klausulak direla eta kontsumitzaileak babesteko premiazko neurriak ezarri zituen, oinarri hartuta; Entitatearen prozeduren eskuliburuaren betetze-mailari buruzko txostena, aipatutako 1/2017 Errege Lege Dekretuarekin lotuta; Internal Liquidity Adequacy Assessment Process (ILAAP) deritzonari buruzko aholkularitza; eta adostutako prozeduren txostena, berariazko helburuaz epe luzeagoan finantzatzeko eragiketen (TLTROen) inprimakien inguruko informazio jakin bati buruzkoa.

12. Ondorengo gertakariak

Urteko kontu bateratu hauen 2. oharrean aipatu denez, 2019ko urtarrilaren 1ean FINA 16 "Errentamenduak" araua sartu da indarrean. 2.4 oharrean zehazten dira Entitate Nagusiaren ustez arau horrek kontabilitate-zifretan izango dituen inpaktu kuantitatibo eta kualitatibo garrantzitsuenak.

2018ko abenduaren 31tik urteko kontu bateratu hauek egin bitarteko epealdian ez da Taldeari nabarmen eragiteko moduko aparteko gertakaririk jazo.

13. Aplikatutako kontabilitate-printzipio eta -arauak eta balioztapen-irizpideak

Ondoren, urteko kontu bateratu hauek egiteko erabili ditugun kontabilitate-printzipio eta -arau eta balioztapen-irizpiderik nabarmenenak azalduko ditugu:

a) Jarduneko enpresaren printzipioa

Urteko kontu bateratuak egitean, Taldeko erakundeek jarduerak etorkizunean ere jarraitu egingo duela hartu da kontuan. Hortaz, kontabilitate-arauak aplikatzearen helburua ez da izan ondare garbi oso bateratua edo zati bat transmititzeari begira horren balioa ezartzea edo likidazioa eginez gero emango lukeen zenbatekoa finkatzea.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

b) Sortzapen-printzipioa

Urteko kontu bateratu hauek, eskudiru-fluxuen egoera-orriekin zerikusia duten gaietan salbu, ondasun eta zerbitzuen korrante errearen arabera prestatu dira, noiz ordaindu edo kobratu diren kontuan hartu gabe.

c) Beste printzipio orokor batzuk

Kostu historikoaren ikuspegiari jarraikiz egin dira urteko kontu bateratuak. Dena den, 2004ko urtarrilaren 1ean (13.q oharrean adierazitakoaren arabera), lursailei eta eraikuntzei aplikatutako errealizazioa ere sartu da, bai eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboen eta finantza-aktibo eta -pasiboen balioztapena ere (deribatuak barne), arrazoizko balioan.

Urteko kontu bateratuak egiteko, kontabilitateko zenbait estimazio erabili behar dira. Bestalde, Taldearen kontabilitate-politikak aplikatzeko prozesuan bere iritzia erabili behar du Zuzendaritzak. Estimazio horiek eragina izan dezakete, bai urteko kontu bateratuen eguneko aktiboen eta pasiboen zenbatekoan eta aktibo eta pasibo kontingenteen banakapenean, bai urteko kontu bateratuen aldiko sarreraren eta gastuen zenbatekoan. Estimazioak Zuzendaritzaren egungo eta etorkizuneko gorabeheren ezagutzan oinarritzen badira ere, azken emaitzak bestelakoak izan daitezke.

d) Finantza-tresna deribatuen izaera eta funtzionamendua

Finantza-tresna deribatuak, galera edo irabazia emateaz gain, saldoei eta transakzioei lotutako kreditu- edo merkatu-arrisku guztiak edo batzuk konpentsa ditzakete, zenbait baldintzatan. Horretarako, interes-tasak, zenbait indize, balore batzuen prezioak, hainbat dibisaren kanbio-tasa gurutzatuak edo antzeko beste erreferentzia batzuk erabiliko dituzte azpiko elementu gisa. Taldeak merkatu antolatuetan negoziatutako finantza-tresna deribatuak erabiltzen ditu, edo, bestela, antolatutako merkatuetatik kanpo (OTC) aurkako alderdiarekin negoziatuak.

Eskatzen dituzten bezeroekin negoziatzeko erabiltzen dira finantza-tresna deribatuak, bai eta Taldearen posizioen arriskuak (estaldura-deribatuak) gestionatzeko eta horien salneurrien aldaketei onura ateratzeko ere. Estaldura-eragiketatzat hartu ezin diren finantza-tresna deribatuak negoziazio-deribatutzat hartzen dira. Hauek dira estaldura-kontabilitatea aplikatu ahal izateko baldintzak:

- i) Finantza-tresna deribatuak arrisku hauek estali behar ditu: interes-tasak edo kanbio-tasak gorabeherak izatearen ondorioz aktiboen eta pasiboen balioan aldaketak izatekoa (arrazoizko balioen estaldura); jatorria finantza-aktibo eta -pasiboetan, konpromisoetan eta aurreikusitako transakzio oso probableetan duten eskudiru-fluxu balioztatuetan gorabeherak izatekoa (eskudiru-fluxuen estaldura); eta atzerriko negozioetako inbertsio garbiarena (atzerriko negozioetako inbertsio garbien estaldura).
- ii) Estaldura-epean zehar, finantza-tresna deribatuak eraginkortasunez deuseztatu behar du estalitako elementu edo posizioaren berezko arriskuren bat. Hortaz, eraginkortasuna izan behar du: prospektiboa, erretrospektiboa eta estaldura baldintza normaletan kontratatzen den unekoa. Gainera, bermatu behar du estalitako elementu edo posizioaren bizitza osoan iraungo duela estalidurak.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Estalduren eraginkortasuna prospektiboa eta erretrospektiboa dela ziurtatzeko, eraginkortasun-testak erabiltzen ditu Taldeak. Horien bidez frogatzen du estaldura-tresnaren arrazoizko balioaren aldakuntza hein handian datorrela bat estalitako elementuaren arrazoizko balioaren aldakuntzarekin. Horrela, bada, indarreko arautegiari jarraikiz, estaldura eraginkorra izatekotan, estaldura-tresnaren arrazoizko balioaren aldakuntzak estalitako elementuaren arrazoizko balioaren aldakuntzaren % 80 eta % 125 bitartekoa izan behar du. Deribatu batek hasieran eraginkortasun-testa betetzen badu, baina aurrerago utzi egiten badio betetzeari, kontabilitatean negoziatio-deribatutzat hartuko da une horretatik, eta estaldurak eteteko araua aplikatuko zaio.

- iii) Finantza-tresna deribatua berariaz saldo edo transferentzia jakin batzuk estaltzeko kontratatu zela eta estaldura eraginkorra nola lortu eta neurtu nahi zen jaso behar da, betiere bat badator Taldeak arrisku propioak kudeatzeko duen moduarekin.

Elementu edo saldo indibidualak nahiz finantza-aktiboen eta -pasiboen zorroa estal daitezke. Azken kasu horretan, estaliko ditugun finantza-aktiboek edo -pasiboek arrisku-tasa bera izan behar dute. Baldintza hori betetzeko, elementu indibidualetan estalitako arriskuak aldaketarekiko duen sentikortasuna antzekoa izan behar da.

Estalduak gauzatzeko, hainbat izaeratako deribatuak erabiltzen ditu Entitate Nagusiak: interes-tasaren deribatuak, errenta aldakorrarenak, dibisarenak eta abarrenak, estali nahi den elementuaren ezkutuko arrisku-motaren arabera. Estaldura-tresna hauek erabil litezke: Interes Rate Swap (IRS) izenekoak, Call Money Swap (CMS) deritzenak, FRAk, interes-tasen gaineko gerokoak, bonuen gaineko gerokoak, errenta aldakorreko interesen gaineko gerokoak, akzioen gaineko gerokoak, eperako dibisa-salerosketa, interes-tasen gaineko aukerak, errenta aldakorreko indizeen gaineko aukerak, akzioen gaineko aukerak, dibisaren gaineko aukerak, interes-tasen egituren gaineko aukerak, errenta aldakorreko egituren gaineko aukerak eta Equity Swapak.

Taldeak kontratatutako eta tresna deribatuekin egindako estaldura-eragiketak arrazoizko balioko estalduratzat hartzen dira, oro har. Estaltzen dute, batetik, Entitate Nagusiak jaulkitako zenbait pasiboren edo gordailuren arrazoizko balioak interes-tasen gorabeherengatik izan dezakeen aldaketa-arriskua eta, bestetik, "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroko ondare-tresna eta zorra adierazten duten balore batzuen arrazoizko balioa.

Beste finantza-tresna batzuen edo beste kontratu nagusi batzuen finantza-tresna deribatu inplizituak bereizita erregistratzen dira deribatu gisa, horien arriskuak eta ezaugarriak kontratu nagusietakoekin estuki lotuta ez daudenean eta kontratu nagusi horiek "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak" eta "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboak arrazoizko balioan" epigrafeetan sailkatuta ez daudenean.

Entitate Nagusiak aurkako alderdiekin sinatutako nettingen eta kolateralen hitzarmenak erabiltzen ditu arriskuak arintzeko politika moduan; izan ere, aurkako alderdiaren balizko porrotarekiko esposizioa minimizatzen du horrela. 2018ko abenduaren 31n, berme kolateral gisa jasotako eta entregatutako gordailuak 113.585 eta 126.564 mila eurokoak dira, hurrenez hurren, eta "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan - Beste finantza-pasibo batzuk" eta "Finantza pasiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak" epigrafeetan daude erregistratuta (143.430 eta 259.689 mila euro, hurrenez hurren, 2017ko ekitaldian) (26. eta 36. oharra).

Ohar honetako e) atalean, finantza-aktiboei buruzkoan, finantza-tresna deribatuen balioztapen-irizpideak daude azalduta.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

e) Finantza-aktiboak

Balioztapen-ondoreetarako, finantza-aktiboak honako zorro hauetako batzuetan sartuta daude:

- i) Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan.
- ii) Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan.
- iii) Nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak.
  - a. Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak.
  - b. Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak.
- iv) Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan.
- v) Deribatuak - estaldura-kontabilitatea.

Aurreko kategoria horien sailkapena egiteko, 2 elementu hauek erabiltzen dira oinarritzat:

- finantza-aktiboak gestionatzeko Taldearen negozio-eredua
- finantza-aktiboen kontratuzko eskudiru-fluxuen ezaugarriak

Negozio-eredua

Eskudiru-fluxuak sortzeko finantza-aktiboak gestionatzeko modua da negozio-eredua. Negozio-eredua zehaztu ahal izateko, helburu zehatz bat lortzearren finantza-aktiboen multzoak batera nola gestionatzen diren hartzen da aintzat. Hartara, negozio-eredua ez dago Taldeak tresna jakin baterako duen asmoaren mende; aitzitik, tresna-multzo baterako zehazten da.

Hona hemen Taldeak erabiltzen dituen negozio-ereduak:

- Eredu horren arabera, kontratuzko eskudiru-fluxu zehatzak kobratzeko asmoz gestionatzen dira finantza-aktiboak, eta ez, ordea, errendimendu global bat eskuratzeko, aktibo horiek gordez eta salduz. Dena dela, egoera jakin batzuetan, aktiboak mugaeguneratu aurretik besterentzeko aukera dago. Aktiboak kontratuzko eskudiru-fluxuak jasotzeko asmoz mantentzeko ereduarekin bateragarriak diren salmenten artean daude oso maiztasun urriko edo garrantzi txikiko salmentak, muga-egunetik gertu dauden aktiboen salmentak, kreditu-arriskua hazi delako egindako salmentak, eta kontzentrazio-arriskua gestionatzeko egiten direnak.
- Finantza-aktiboen salmenta.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- Aurreko bi negozio-ereduak (finantza-aktiboak mantentzea kontratuzko eskudiru-fluxuak jasotzeko eta finantza-aktiboak saltzea) uztartzea. Negozio-eredu horretan, aktiboak maiztasun handiagoz eta zenbateko handiagoan saltzen dira, eta funtsezkoak izaten dira negozio-ereduan.

Finantza-aktiboen kontratuzko eskudiru-fluxuen ezaugarriak

Finantza-aktiboa hasieratik sailkatu behar da 2 kategoria hauetako batean:

- Kontratuko baldintzen ondorioz data jakin batzuetan eskudiru-fluxuak sorrarazten dituztenak, zor den kopuruaren printzipala eta interesak ordaintzean.
- Gainerako finantza-aktiboak.

Sailkapen horren ondoretarako, hasierako aintzatespenean duen arrazoizko balioa da finantza-aktiboaren printzipala, jakinik finantza-aktiboaren bizitzan aldaketak egon daitezkeela (adibidez, printzipala itzuliz gero). Era berean, interesaz ari garenean hainbat arrazoiren ondoriozko kontraprestazioaren baturaz dihardugu; alegia, diruaren denbora-balioaren, finantzaketa- eta egitura-kostuen eta aldi zehatz batean kobratzeko dagoen printzipalaren zenbatekoari lotutako kreditu-arriskuaren ondoriozko kontraprestazioaren baturaz; eta irabazi-marjina bat gehitzen zaio.

Zorroen sailkapena, balioztapen-ondoretarako

Taldeak honela sailkatzen ditu finantza-aktiboak, balioztapen-ondoretarako:

- "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" zorroan, bi baldintza hauek betetzen badira:
  - a. Erabiltzen den negozio-ereduan, finantza-aktiboak kontratuzko eskudiru-fluxuak jasotzeko asmoz mantentzea.
  - b. Kontratuko baldintzen ondorioz, data jakin batzuetan eskudiru-fluxuak sorraraztea, zor den kopuruaren printzipala eta interesak ordainduz (PIOS testa).
- "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroan, 2 baldintza hauek betetzen badira:
  - a. Erabiltzen den negozio-ereduan, finantza-aktiboak kontratuzko eskudiru-fluxuak jasotzeko eta saltzeko asmoa egotea.
  - b. Kontratuko baldintzen ondorioz, data jakin batzuetan eskudiru-fluxuak sorraraztea, zor den kopuruaren printzipala eta interesak ordainduz (PIOS testa).
- "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroan, baldin eta, Entitatearen negozio-ereduaren eta finantza-aktiboen kontratuzko eskudiru-fluxuaren ezaugarrien ondorioz, ezin bada sailkatu aurreko 2 zorrotako batean ere.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- "Nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" zorroan sartzen dira ezaugarri hauetakoren bat duten tresna guztiak:
  - a. Epe laburrean gauzatzeko asmoz sortu edo eskuratzen badira.
  - b. Batera identifikatu eta gestionatu diren finantza-tresnen multzo bateko parte izanik, berrikitan epe laburrean irabaziak eskuratzeko jarduketak egin direlako ebidentziak badaude.
  - c. Finantza-bermerako kontratuaren definizioa betetzen ez duten tresna deribatuak badira eta ez badira izendatu kontabilitate-estaldurarako tresnatzat.

Deskribatu berri ditugun balioztapen-irizpide orokorretatik kanpo gelditzen dira (salbuespenak dira) ondare-tresnetako inbertsioak. Oro har, Taldeak hasierako aintzatespenean eta era ezeztazinean gauzatzen du aukera, «Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan» zorroan sartzen dituelako negoziatzeko eutsitako tresna moduan sailkatzen ez diren ondare-tresna garbietan egindako inbertsioak, aukera hori gauzatu ezean "Nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" zorroan sailkatu beharko liratekeenak.

Negoio-ereduaren ebaluazioari dagokionez, ez dago tresna jakin baterako asmoen mende eta bai tresna-multzo baterako asmoen mende. Hala, aintzat hartzen dira aurreko ekitaldietako salmenten maiztasuna, zenbatekoa eta egutegia, arrazoiak eta etorkizuneko salmentetarako aurreikuspenak. Kontratzeko eskudiru-fluxuak jasotzeko aktiboak eustearen ereduarekin bateragarriak izan daitezke oso gutxitan egiten diren edo oso garrantzi txikia duten salmentak, aktiboaren muga-egunetik hurbil daudenak eta finantza-aktiboaren kreditu-arriskua handitu delako edo kontzentrazio-arriskua gestionatzeko egin direnak, besteak beste.

Finantza-aktibo baten kontratuko klausula batek egutegia edo kontratzeko eskudiru-fluxuen zenbatekoa aldatzeko aukera ematen badu (adibidez, amortizazio aurreratuko klausulak edo iraupena luzatzeko klausulak), Taldeak erabakitzen du ea kontratuko klausula hori erabiliz tresnaren bizitzan sortzen diren eskudiru-fluxuak zor den kopuruaren printzipalaren eta interesen ordainketak soilik diren. Horretarako, egutegia aldatu aurretik eta ondoren sor litezkeen kontratzeko eskudiru-fluxuak edo kontratzeko eskudiru-fluxuen zenbatekoa hartzen ditu aintzat.

Aldi berean, finantza-aktibo batek interes-tasa aldi behin doitzea jasotzen badu baina doikuntza horren maiztasuna ez badator bat erreferentziako interes-tasaren epearekin (adibidez, interes-tasa 3 hilean behin doitzen bada urtebeterako tasara), hasierako aintzatespena egiten duen unean ebaluatzen du Taldeak intereseko osagaien desdoikuntza, erabakitzeko ea kontratzeko eskudiru-fluxuak zor den kopuruaren printzipalaren eta interesen ordainketak soilik diren.

Hasierako aintzatespena egiteko unean eskudiru-fluxuen gainean oso eragin txikia duten edo gertatzeko oso zailak diren gorabehera berezien mende dauden kontratuko baldintzek (jaulkitzailearen likidazioak, adibidez) ez dute galarazten "Amortizatutako kostuan" edo "Arrazoizko balioan eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela" zorroetan sailkatzea.

- vi) Deribatuak - estaldura-kontabilitatea: Taldeak eskuratu edo jaulkitako finantza-tresna deribatuak hartzen ditu barne, kontabilitate-estaldurakotzat hartzeko kalifikatzen direnak alegia.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

vii) Interes-tasaren arriskua estalita duen zorro bateko elementu estalien arrazoizko balioaren aldaketak: galdu-irabazien kontuan ordaindutako zenbatekoen kontrapartida bateratuari dagokio, baldin eta zenbatekoak finantza-tresnen zorroen balioztapenean badute jatorria eta zorro horiek interes-tasaren arriskutik eraginkortasunez babestuta badaude arrazoizko balioa estaltzeko deribatuen bidez.

viii) Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak: erakunde taldeaniztunetako edo elkartuetako ondare-tresnak hartzen dituzte barne.

Erakunde taldeaniztunak dira, Taldearen eta Taldearekin eta baterako negozioekin loturarik ez du(t)en beste erakunde baten edo batzuen artean kontrolatutako partaidetzako erakundeak. Baterako negozioak dira, bi erakundek edo gehiagok eragiketaren bat edo aktiboak gordetzen badituzte, eta finantzei edo eragiketei lotutako edozein erabaki estrategiko bideratzeko, partaide guztien ahobatezko adostasuna behar bada, baina eragiketa edo aktibo horiek partaideen finantza-egituretan txertatuta egon gabe.

Taldearen eragin nabarmenaren pean dauden partaidetzako erakundeak dira erakunde elkartuak. Eragin nabarmen horren erakusle dugu, baina ez bakarra, zuzenean edo zeharka beste partaidetzako erakunde baten edo hainbaten bidez partaidetzako entitateko boto-eskubideen % 20ko edo gehiagoko partaidetza izatea.

ix) Aseguru- edo berraseguru-kontratuen bidez babestutako aktiboak: aseguru-polizek Planaren aktibotzat hartzeko baldintzak betetzen ez dituztenean prestazio-betebeharra ezeztatzeko behar den diru guztia edo zati bat itzultzea eskatzeko aseguru-entitateei galda dakizkiekeen itzultze-eskubideei dagozkie.

x) Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarri finantzarioak: erabiltzeko talde batean sartuta edo besterendu nahi den negozio-unitate batean -etendako eragiketak- dauden partida indibidualen liburuetako zenbatekoei dagozkie, baldin eta gaur egungo baldintzetan eta urtebeteko epean (urteko kontuetan azaltzen den datatik aurrera) saltzeko probabilitate handia badute. Hortaz, besterentzen direnean jasotzen den diruarekin berreskuratuko da, seguruenik, finantza-izaerako partida horien kontabilitate-balioa. Badira finantza-izaerarik ez duten eta salgai dauden beste aktibo ez-korronte batzuk, eta horien kontabilitate-tratamendua 13.v) oharrean jaso dugu.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Erregistroa eta balioztapena

Hasierako aintzatespenean, finantza-tresna guztiak arrazoizko balioarekin erregistratzen dira. Kontabilitate-itxiera bakoitzeko balioztapena egiteko, irizpide hauek hartzen dira kontuan:

- i) Finantza-aktiboak arrazoizko balioarekin balioztatzen dira. Salbuespenak: finantza-aktiboak amortizatutako kostuan; baterako negozioetan eta elkartuetan egindako inbertsioak; ondare-tresna horiek ezkutuko aktibotzat dituzten eta beroriek emanez likidatzen diren finantza-tresna deribatuak.
- ii) Finantza-aktibo batek egun jakin batean duen arrazoizko balioa da, egoki informatutako alderdi interesdunek independentziaz egindako transakzioan bata besteari emateko prezioa. Merkatu aktibo batean, hau da, merkatu antolatu, garden eta sakon batean, aktiboak duen kotizazio-balioa da arrazoizko balioa kalkulatzeko biderik garbiena.

Finantza-aktiboak merkatuko preziorik ez duenean, antzeko tresnekin egin diren transakzioetan erabilitakora jotzen da arrazoizko balioa kalkulatzeko, eta, bestela, behar bezala egiaztatutako balioztapen-ereduetara. Orobat, balioztatu nahi dugun aktiboaren bereizgarriak hartu behar dira kontuan, eragiten dioten arrisku-motak batik bat. Halere, garatutako balioztapen-ereduen mugak eta eredu horiek eskatzen dituzten datuen zehaztasun-falta direla eta, gerta liteke modu horretan ateratako arrazoizko balioa bat ez etortzea balioztapen-egunean erosi edo saltzeko izango lukeenarekin.

- iii) Eguneroko kotizazio-prezioa da merkatu aktiboan kotizazio-balioa duten finantza-tresna deribatuaren arrazoizko balioa; eta, ezohiko arrazoiengatik egun zehatz batean kotizazioa zehazterik ez badago, OTC finantza-deribatuak balioztatzeke erabiltzen diren pareko bideak erabiltzen dira.

Merkaturik gabeko deribatuak edo oso aktiboa ez den merkatua duten deribatuak balioztatzeke, metodologia ekonomikorik sendoenak eta egokienak erabiltzen dira, datu behagarrien erabilera maximizatuz eta merkatuko partaide batek balioztatutako lituzkeen faktore guztiak aintzat hartuz; alegia: a) antzekotasun handiko beste tresna batzuen bidez egindako transakzioak, b) eskudiru-fluxuen deskontua, c) aukerak balioztatzeke merkatu-ereduak. Merkatuko partaideek lehenesten dituzten eta tresnaren prezioaren estimaziorik errealistena emateko gaitasuna erakutsi duten teknikak ezarriko dira.

Hasierako aintzatespenean, arrazoizko balioarekin erregistratzen dira finantza-tresna deribatu guztiak. Hasierako aintzatespena egiten denean, transakzioaren prezioa izaten da finantza-tresna baten arrazoizko balioaren ebidentziarik onena. Laboral Kutxa Taldeak ez du eragiketa garrantzitsurik egiten, hasierako aintzatespenean transakzioaren prezioa ez den beste arrazoizko balio bat ezarria duten tresna deribatuekin.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- iv) "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" amortizatutako kostuarekin balioztatzen dira, eta interes-tasa efektiboaren metodoa erabiltzen da. Amortizatutako kostua finkatzeko, finantza-aktiboaren eskuratze-kostua hartzen da oinarri. Horri, baina, zuzenketa batzuk egiten zaizkio printzipaletik ateratako diru-kopuruekin eta galdu-irabazien kontu bateratuan sartutako zatiarekin, interes-tasa efektiboaren metodoa erabiliz. Hasierako kostuaren eta muga-eguneko itzultze-balioaren arteko aldea ere hartzen da kontuan. Gero, zuzenean edo balioa zuzentzeko kontu baten bidez, aktiboaren zenbatekoa murriztu egin dela aintzatesten duen narriaduraren ondoriozko balio-murrizketa kentzen zaio. Arrazoizko balioa estaltzeko eragiketetan estalitako maileguren eta kobratzeko partiden kasuan, estaldura-eragiketa horietan estalitako arriskuaren edo arriskuaren ondorioz arrazoizko balioan izaten dituzten aldakuntzak erregistratzen dira.

Interes-tasa efektiboa da finantza-tresna baten balioa tresna horri balio-bizitzan estimatu zaizkion eskudiru-fluxuekin parekatzen duen eguneratze-tasa. Kontratuko baldintzak hartzen dira oinarri horretarako, amortizazio aurreraturako aukerak esaterako, baina etorkizuneko kreditu-arriskuengatik galerak kontuan hartu gabe. Interes-tasa finkoa duten finantza-tresnetarako, eskuratu zirenean kontratuan ezarri zen interes-tasa da interes-tasa efektiboa, baina izaeragatik interes-tasen antzekoak diren komisioak eransten zaizkio, baldin badaude. Interes-tasa aldakorreko finantza-tresnei dagokienez, interes-tasa efektiboa bat dator erreferentziako interes-tasa lehen aldiz berrikusi arte kontzeptu guztiengatik indarrean dagoen errendimendu-tasarekin.

Arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela erregistratzen ez diren finantza-tresnei dagokienez, erosteko edo jaulkitzeko zuzenean egotzi diren transakzio-kostuak gehituz edo kenduz doitzen da arrazoizko balioaren zenbatekoa. Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-tresnei dagokienez, zuzenean egotz dakizkiekeen transakzio-kostuak galdu-irabazien kontu bateratuan aintzatesten dira berehala.

Transakzio-kostuak honela definitzen dira: finantza-aktibo bat eskuratzeari edo erabiltzeari zuzenean egotz dakizkiekeen gastuak, edota Entitateak transakzioa burutu ez balu sortuko litzatekeen finantza-pasiboa jaulkitzeari edo onartzeari zuzenean egotz dakizkiekeenak.

Finantzaketa-izaera esanguratsurik ez duten eragiketa komertzialengatik kobratu beharreko partidak eta hasieran transakzio-prezioan edo printzipalaren prezioan, hurrenez hurren, balioztatu diren kreditu komertzialak eta epe laburrerako zor-tresnak zenbateko horretan bertan balioztatzen jarraituko dira, 13. ohar honen h) atalean deskribatzen den moduan estimatutako narriaduraren ondoriozko balio-doikuntza kenduta.

Entitateak barne-proiektu bat lantzen dihardu gaur egun, aktiboko eragiketen transakzio-kostu zuzenak eta gehikuntzakoak identifikatzeko asmoz. Proiektu horretan, identifikatutako transakzio-kostuak kontuan hartzen dira interes-tasa efektiboa zehazteko, eta finantza-aktiboetarako kendu egiten da. Hala, eragiketaren iraunaldi osoan periodifikatu egingo lirateke.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Finantza-aktiboen liburuetakoz zenbatekoan gertatzen diren aldakuntzak, oro har, galdu-irabazien kontu bateratuan kontrapartida jasoz erregistratzen dira. Horretarako, bereizi egiten dira jatorria interesen sortzapenean eta antzeko kontzeptuetan dutenak eta beste arrazoi batzuk dituztenak. Lehenak "Interesen ondoriozko sarrerak" epigrafean jasotzen dira eta bigarrenak galdu-irabazien kontu bateratuko "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak", "Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen irabazi edo (-) galera garbiak" edo "Arrazoizko balioarekin izendatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten aktibo eta pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak" epigrafeetan, zenbateko garbian.

Halere, "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafeko tresnen liburuetakoz zenbatekoaren gorabeherak ondare garbi bateratuko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean jasotzen dira aldi baterako, baldin eta finantza-aktibo monetarioen kanbio-aldeen ondoriozkoak ez badira. "Beste emaitza global metatu bat" epigrafeko zenbatekoek ondare garbia osatzen dute, harik eta horien jatorri den aktiboari balantzean baja ematen zaion arte; une horretan, galdu-irabazien kontuaren kontra ezereztzen dira, eta "Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboek kontuetan baja ematearen ondoriozko irabaziak edo galerak" epigrafean erregistratu.

Estalitako eta kontabilitateko estaldurako partida gisa hartzen diren finantza-aktiboetan, irizpide hauek kontuan izanda erregistratzen dira balioztapen-aldeak:

- i) Arrazoizko balioaren estalduretan, galdu-irabazien kontuan jasotzen dira, zuzenean, estalitako arrisku-motari dagokionez estaldura-elementuetan eta estalitako elementuetan gertatzen diren aldeak.
- ii) Eskudiru-fluxuen estaldura-eragiketetan eta atzerriko negozioetako inbertsio garbietan eraginkorra ez den zatiaren balioztapen-aldeak galdu-irabazien kontuan sartzen dira zuzenean.
- iii) Eskudiru-fluxuen estalduretan, ondare garbi bateratuko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean jasotzen dira, aldi baterako, estaldura-elementuen estalduran eraginkorra den zatiaren balioztapen-aldeak.
- iv) Atzerriko negozioetako inbertsio garbien estalduretan, ondare garbi bateratuko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean jasotzen dira, aldi baterako, estaldura-elementuen estalduran eraginkorra den zatiaren balioztapen-aldeak.

Azken bi kasu horietan, balioztapen-aldeak ez dira emaitza gisa jasotzen, harik eta estalitako elementuaren galerak edo irabaziak galdu-irabazien kontu bateratuan erregistratzen diren arte edo estalitako elementuaren muga-egunera arte.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Finantza-tresnen zorroen arteko birsailkapena

Taldeak finantza-aktiboak gestionatzeko negozio-eredua aldatzen duenean, eragindako finantza-aktibo guztiak atal hauen arabera birsailkatzen dira. Birsailkapenaren egunetik era prospektiboan burutzen da birsailkapena, baina ez da beharrezkoa aurretiaz aintzatetsitako irabaziak, galerak edo interesak berriro adieraztea. Oro har, oso gutxitan gertatzen da negozio-eredua aldatzea; supostu hauetan, hain zuzen:

- i) Taldeak "amortizatuko kostuan" zorrotik "arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela" zorrora birsailkatzen bada zor-tresnaren bat, birsailkatu den eguneko arrazoizko balioa estimatu beharko du. Aurretiko amortizazio-kostuaren eta arrazoizko balioaren artean aldea dagoelako galerarik edo irabazirik gertatzen bada, galdu-irabazien kontu bateratuan aintzatetsiko da.
- ii) Taldeak "arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela" zorrotik "amortizatuko kostuan" zorrora birsailkatzen bada zor-tresnaren bat, birsailkatu den egunean aktiboak duen arrazoizko balioa izango da bere liburu-etako zenbateko gordin berria.
- iii) Taldeak "amortizatuko kostuan" zorrotik "arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela" zorrora birsailkatzen bada zor-tresnaren bat, birsailkatu den eguneko arrazoizko balioa estimatu beharko du. Aurretiko amortizazio-kostuaren eta arrazoizko balioaren artean aldea dagoelako galerarik edo irabazirik gertatuz gero, beste emaitza global bateko epigrafean aintzatetsiko da. Birsailkapenaren ondorioz ez dira doitu behar izango interes-tasa efektiboa eta aurreikusten diren kreditu-galeren estimazioa.
- iv) Zor-tresnaren bat "arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela" zorrotik "amortizatutako kostuan" zorrora birsailkatzen bada, birsailkatu den eguneko arrazoizko balioaren arabera birsailkatuko da. Ondare garbiko beste emaitza global metatu batean birsailkatu den eguneko galera edo irabazi metatua ezereztu egingo da. Horretarako, birsailkapenaren egunean aktiboak duen liburu-etako zenbatekoa erabiliko da kontrapartida moduan. Hala, zor-tresna beti amortizatutako kostuan balioztatu balitz bezala balioztatuko da, birsailkapenaren egunean. Birsailkapenaren ondorioz ez dira doitu behar izango interes-tasa efektiboa eta aurreikusten diren kreditu-galeren estimazioa.
- v) Taldeak "arrazoizko balioarekin eta emaitza globalean aldaketak dituztela" zorrotik "arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela" zorrora birsailkatzen bada zor-tresnaren bat, finantza-aktiboa arrazoizko balioarekin balioztatzen jarraituko da, aurretiaz erregistratutako balio-aldaketen kontabilizazioa aldatu gabe.
- vi) Taldeak "arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela" zorrotik "arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela" zorrora birsailkatzen bada zor-tresnaren bat, finantza-aktiboa arrazoizko balioarekin balioztatzen jarraituko da. Aurretiaz ondare garbiko "beste emaitza global metatu bat" epigrafean jasotako galera edo irabazi metatua aldi horretako emaitzara intsuldatuko da, birsailkapenaren egunean.
- vii) Mendeko erakunde batean, baterako negozio batean edo elkartu batean egindako inbertsioak halakotzat kalifikatzeari uzten dionean, eutsi zaion inbertsioa, dagokionean, birsailkatu den eguneko arrazoizko balioaren arabera neurtuko da, eta birsailkatu aurretik zeukan liburu-etako zenbatekoaren eta arrazoizko balioaren artean aldea dagoelako sortzen den galera edo irabazia emaitzetan edo beste emaitza global batean aintzatetsiko da, eutsitako inbertsioaren ondorengo balioztapenaren arabera.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko ekitaldietan FINA 9 indarrean sartzearen ondorioz egindako birsailkapenez gain -2.3 oharrean azaldu dira horiek guztiak-, ez da finantza-tresnen zorroen arteko birsailkapenik egin, ez eta amortizatutako kostuan balioztatutako finantza-aktiboen edo muga-egunera arte eutsitako inbertsioen salmentarik ere.

f) Finantza-pasiboak

Sailkapena

Finantza-aktiboak balantze bateratuan sailkatzeko, irizpide hauek erabiltzen dira:

- i) Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak: epe laburrera berriro eskuratzeko jaulki diren finantza-pasiboak hartzen ditu barne. Elkarrekin identifikatu eta kudeatzen diren finantza-tresnen zorro bateko zati bat dira -baldin eta berrikian zorroa eguneratu egin bada, epe laburrera irabaziak lortzeko-, edo kontabilitateko estaldura-tresnatzat hartu ez diren tresna deribatuak, edo aldi baterako eskuratu edo mailegutan hartu diren finantza-aktiboen salmenta irmoak sortuak.
- ii) Emaizetan aldaketak dituzten finantza-pasiboak arrazoizko balioan: Taldeak hasierako aintzatespenean izendatzen dituen finantza-pasiboak dira, edo informazio nabarmenagoa lortzeko izendatzen dituen, helburu hauekin:
  - Galerak edo irabaziak irizpide desberdinekin aintzatesteagatik edo aktiboak edo pasiboak irizpide desberdinekin balioztatzeagatik, aintzatespenean edo balioztapenean sortuko liratekeen inkoherentziak guztiz desagerrarazi edo nabarmen murrizteko.
  - Finantza-pasiboen edo finantza-aktibo eta -pasiboen talde bat kudeatu eta errendimendua arrazoizko balioan oinarrituz ebaluatzeko, arriskua kudeatzeko edo inbertsioa dokumentatzeko estrategia erabiliz, eta talde horren informazioa Zuzendaritzako funtsezko langileei emateko, arrazoizko balioa oinarritzat harturik.
- iii) Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan: egoera-balantze bateratuko gainerako ataletan sartu ezin direnak dira, finantza-erakundearen fondoak lortzeko ohiko jardueren ondoriozkoak, eta berdin dio nola instrumentalizatzen diren eta zer muga-egun duten.
- iv) Deribatuak - estaldura-kontabilitatea: Taldeak eskuratu edo jaulkitako finantza-deribatuak hartzen ditu barne, kontabilitate-estaldurakotzat hartzeko kalifikatzen direnak, alegia.
- v) Interes-tasaren arriskua estalita duen zorro bateko estalitako elementuen arrazoizko balioaren aldaketak: galdu-irabazien kontuan ordaindutako zenbatekoen kontrapartida bateratuari dagokio, baldin eta zenbatekoak finantza-tresnen zorroen balioztapenean badute jatorria eta zorro horiek interes-tasaren arriskutik eraginkortasunez babestuta badaude arrazoizko balioa estaltzeko deribatuen bidez.
- vi) Aseguru- edo berraseguru-kontratuen bidez babestutako pasiboak: ekitaldi-amaieran indarrean dauden aseguru-kontratuen ondoriozko erreklamazioak estaltzeko Taldeak sortutako hornidura teknikoak dira.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- vii) Ageriko kapital itzulgarria: Taldeak jaulkitako finantza-tresnen zenbatekoa hartzen du barne. Kapitalaren izaera juridikoa dute, baina ez dituzte betetzen ondare garbian sartzeko baldintzak. "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan" izendatu balituzte bezala balioztatzen dira, betiere Taldeak "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-pasiboak arrazoizko balioan" zorroan izendatu ez baditu, horretarako baldintzak bete eta gero.

Entitate Nagusiaren estatutuetan ezarrienez, bazkideen ekarpenak itzultzeko nahitaezkoa izango da Kontseilu Errektoreak aldeko erabakia hartzea eta itzulketa egin ondoren gutxieneko kapital soziala, baliabide propioak edo kaudimen-koefizientea behar adina estalita geratzea.

- viii) Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren elementu-talde besterengarrietan sartutako pasiboak: "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean jatorria duten saldo hartzekodunei dagozkie.

Erregistroa eta balioztatpena

Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan erregistratzen dira, hain zuzen ere, 13.e oharrean finantza-aktiboentzat zehaztu den eran. Dena den, badira salbuespenak:

- i) "Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak" eta "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-pasiboak arrazoizko balioan" epigrafeetako finantza-pasiboak arrazoizko balioarekin balioztatzen dira, 13.e oharrean finantza-aktiboentzat zehaztu den eran. Arrazoizko balioa estaltzeko eragiketetan estalitako finantza-pasiboen kasuan, estaldura-eragiketa horietan estalita dagoen arriskuaren ondorioz arrazoizko balioan izaten dituzten aldaketak erregistratzen dira, finantza-pasibo horiei dagokien "Mikroestaldurako eragiketak" atalean.
- ii) Arrazoizko balioa behar bezalako objektibotasunez zehaztu ezin zaien ondare-tresnak azpian dituzten eta horiek entregatuz likidatzen diren finantza-deribatuak eskuratzeko-kostuan jasotzen dira.

Finantza-pasiboen liburu-talderako zenbatekoan gertatzen diren aldakuntzak, oro har, galdu-irabazien kontu bateratuan kontrapartida jasoz erregistratzen dira. Horretarako, bereizi egiten dira jatorria interesen sortzapenean eta antzeko kontzeptuetan dutenak eta beste arrazoi batzuk dituztenak. Lehenak "Interesen ondoriozko gastuak" epigrafean jasotzen dira eta bigarrenak galdu-irabazien kontu bateratuko "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak" edo "Arrazoizko balioarekin izendatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten aktibo eta pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak" epigrafeetan, zenbateko garbian.

Estalitako eta kontabilitateko estaldurako partida gisa hartzen diren finantza-aktiboetan, irizpide hauek kontuan izanda erregistratzen dira balioztatpen-aldeak:

- g) Finantza-tresnak transferitzea eta egoera-balantze bateratuan baja ematea

Finantza-tresnen transferentziak kontabilizatzeko, transferitutako finantza-tresnei lotutako arriskuak eta irabaziak intsuldatzeko modua hartzen da aintzat, irizpide hauek kontuan izanda:

- i) Arriskuak eta mozkinak, funtsean, hirugarrenei intsuldatzen bazaizkie, transferitutako finantza-tresnari baja ematen zaio balantze bateratuan, eta, aldi berean, transferentziaren ondorioz atxikitako edo sortutako edozein eskubide edo obligazio aintzatesten da. Eragiketa-mota horietan sartzen dira baldintzarik gabeko salmentak; berrerosteko egunean arrazoizko balioan berrerosteko ituna

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

duten salmentak; finantza-aktiboen salmentak, dirua alde batera utzita erosteko aukera eskuratua edo saltzeko aukera emana dutenak; aktiboen titulazioak, lagatzaileak ez duenean mendeko finantzaketarik atxikitzen eta ez dienean titular berriei kreditu-hobekuntzarik eskaintzen; eta abar.

- ii) Transferitutako tresnari dagozkion arriskuen eta mozkinen funtsezko atxikipena egiten bada, transferitutako finantza-tresnari ez zaio bazarik ematen balantze bateratuan, eta transferentziaren aurretik erabiltzen ziren irizpide berberekin balioztatzen jarraitzen da. Eragiketa-mota horietan sartzen dira salneurri finkoarekin edo salmenta-prezioari interes bat erantsita berrerosteko ituna duten finantza-aktiboen salmentak; baloreak mailegatzeko kontratuak, mailegu-hartzaileak horiek edo antzeko aktiboak itzultzeko betebeharra duenean; eta abar. Halarik ere, finantza-pasiboa kontabilitatean aintzatesteko, hauek hartzen dira kontuan: jasotako kontraprestazioaren zenbatekoa (geroago amortizatutako kostuan balioztatua), transferitu den baina bazarik eman ez zaion finantza-aktiboaren sarrerak eta finantza-pasibo berriaren gastuak.
- iii) Transferitutako tresnari dagozkion arriskuen eta mozkinen funtsezko transferentzia eta atxikipena egiten ez bada, bi aukera daude -eragiketa-mota horietan sartzen dira finantza-aktiboen salmentak, diruaren barruan nahiz kanpoan sakonki ez dauden erosteko aukera eskuratua edo saltzeko aukera emana dutenak; titulazioak, lagatzaileak transferitutako aktiboaren zati batean bere gain hartzen duenean mendeko finantzaketa edo beste kreditu-hobekuntza batzuk -:
  - Taldeak ez badio transferitutako finantza-tresnaren kontrolari eusten, baja ematen zaio balantzean eta transferentziaren ondorioz atxikitako edo sortutako edozein eskubide edo obligazio aintzatesten da.
  - Taldeak eutsi egiten badio transferitutako finantza-tresnaren kontrolari, egoera-balantzean jasotzen jarraitzen du, jaso litzakeen balio-aldaketen esposizioaren pareko zenbatekoan, eta jasotako kontraprestazioaren pareko zenbatekodun finantza-pasiboa aintzatesten da. Pasibo hori amortizatutako kostuan balioztatuko da gerora, baldin eta "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-pasiboak arrazoizko balioan" atalean sailkatzeko baldintzak betetzen ez baditu. Gaur egun betebeharra ez denez, finantza-pasibo horren zenbatekoa kalkulatzeko, finantza-aktiboak eskualdatu zaizkion Entitatearentzat finantzaketa-iturri diren finantzaketa-tresnen (adibidez, titulazio-bonu eta maileguen) zenbatekoa kendu egingo da, finantza-tresna horiek eskualdatutako aktiboak finantzatzeko erabiltzen diren heinean. Transferitutako aktiboaren eta lotutako pasiboaren zenbateko garbia hauxe izango da: atxikitako eskubide eta obligazioen amortizatutako kostua, baldin eta transferitutako aktiboa amortizatutako kostuan neurtzen bada, edota atxikitako eskubide eta obligazioen arrazoizko balioa, baldin eta transferitutako aktiboa arrazoizko balioan neurtzen bada.

Beraz, finantza-aktiboak 2 kasutan bakarrik geratuko dira balantze bateratutik at: sortutako eskudiru-fluxuak agortzen direnean edo arrisku eta etekin gehienak hirugarrenen esku uzten direnean. Halaber, finantza-pasiboei egoera-balantzetik baja emateko, sortzen dituzten obligazioak agortuta egon behar dira, edo, bestela, berriro kitatu edo birkokatze helburuarekin eskuratu behar dira.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

2018ko eta 2017ko ekitaldietako urteko kontu bateratuetan, IM Caja Laboral 1 ATF eta IM Caja Laboral 2 ATF titulizazio-fondoak sartu ditu Taldeak, integrazio global bidez; izan ere, zenbait mailegu transferitu zizkion 2006ko eta 2008ko ekitaldietan, hurrenez hurren (26. eta 36. oharra).

Dena den, Taldeak ez ditu aintzatesi 2004ko urtarrilaren 1aren aurretik egin diren transakzioen ondoriozko finantza-aktibo eta -pasiboak, baldin eta tresna deribatuak ez badira, aurretik aplikatzen zen arautegiaren indarrez egoera-balantze bateratutik baja emanda badaude eta geroagoko transakzio edo gertaeraren baten emaitza direlako jaso beharrekoak ez badira.

h) Finantza-aktiboen eta beste kreditu-esposizio batzuen balioa narriatzea

Taldeak balio-narriaduraren inguruko eskakizunak aplikatzen dizkie emaitza globalean aldaketak dituzten eta amortizatutako kostuan eta arrazoizko balioarekin balioztatzen diren zor-tresnei, bai eta kreditu-arriskua dakarten beste esposizio batzuei ere, hala nola emandako maileguen konpromisoei, emandako finantza-bermeei eta emandako beste konpromiso batzuei.

FINA 9ak balio-narriaduraren inguruan zehazten dituen eskakizunen helburua hau da: kolektiboki edo banaka ebaluatutako eragiketetan espero diren kreditu-galerak aintzatestea, eskura dagoen arrazoizko eta zentzuzko informazio guztia, baita aurrera begirakoa ere, kontuan hartuta.

Ekitaldian zor-tresnetan narriaduraren ondorioz izan diren galerak gastutat aintzatesten dira galdu-irabazien kontu bateratuko "Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea" epigrafean. Aktiboaren liburuetaiko zenbatekoa txikitzen duen hornidurak zuzentzeko kontu batean aintzatesten dira zor-tresnen narriaduraren ondoriozko galerak amortizatutako kostuan. Arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituztela balioztatutakoak, berriz, beste emaitza global metatu batean aintzatesten dira.

Zor-tresnak ez diren eta kreditu-arriskua dakarten esposizioetako narriaduraren ondoriozko galeren estaldurak horniduratzat erregistratzen dira balantzeko pasiboko "Hornidurak - Emandako konpromiso eta bermeak" epigrafean. Estaldura horien hornidurak eta itzulketak galdu-irabazien kontu bateratuko "Hornidurak edo (-) hornidura-itzulketak" epigrafearen kargura erregistratzen dira.

Ondoren, narriadura-irizpideak laburtuko ditugu, tresna-motaren eta zorroaren arabera sailkatuta:

Amortizatutako kostuan balioztatutako zor-tresnak eta balantzetik kanpoko esposizioak

Narriaduraren ondoriozko galerak zehazteko asmoz, Taldeak zordunen banan-banako jarraipena egiten du, zordun garrantzitsuak izan daitezkeen kasuan behintzat. Era berean, finantza-aktiboko taldeen jarraipen kolektiboa ere egiten du, zordunek zorrak ordaintzeko gaitasunari buruz aipatu dugun kreditu-arriskuaren antzeko ezaugarriak dituztenean. Tresna jakin bat ezin bada antzeko arrisku-ezaugarriak dituzten aktiboen multzo batean sartu, banaka eta eskusiboki aztertuko da narriatuta dagoen zehazteko eta, dagokionean, narriaduraren ondoriozko galera estimatzeko.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Kreditu-arriskuen ondorioz izan ditzakeen galerak estimatzeko politikak, metodoak eta prozedurak ditu Taldeak, bai kontrako alderdiari egotz dakioken kaudimengabeziaren kasuetarako, bai herrialde-arriskuaren kasuetarako. Zor-tresnetako eragiketak eta balantzetik kanpoko esposizioak aitortu, aldatu, ebaluatu, jarraitu eta kontrolatzen direnean ezartzen dira politika, metodo eta prozedura horiek, bai eta beraien narriadura posiblea identifikatzen denean eta, dagokionean, aurreikusitako galerak estaltzeko zenbatekoak kalkulatzeko direnean ere.

Kaudimengabeziagatiko kreditu-arriskuaren arabera kontabilitate-sailkapena

Taldeak ezarritako irizpideen bitartez, ahuleziak eta narriadura-ebidentzia objektiboak dituzten kreditudunak identifikatu eta kreditu-arriskuaren arabera sailkatzen ditu.

Hurrengo ataletan, Taldeak erabiltzen dituen sailkapen-printzipioen eta -metodologiaren berri emango dugu.

1) Sailkapen-kategorien definizioa:

Negoizatzeko eutsitako finantza-aktiboen zorroan sartu ez diren zor-tresnak, balantzetik kanpoko esposizioak bezalaxe, kaudimengabeziagatiko kreditu-arriskuaren arabera sailkatzen dira; honela:

- i) Arrisku normala:
  - a. Beste kategoria batean sailkatzeko baldintzak betetzen ez dituzten eragiketa guztiak hartzen ditu (Stage 1).
  - b. Zaintza bereziko arrisku normala: Kategoria horretan sartzen dira, banaka zalantzazko arriskutzat edo kobraezintzat sailkatzeko irizpideak bete gabe, hasierako aintzatespenetik kreditu-arriskuaren hazkunde esanguratsua izan dutenak (Stage 2).
- ii) Zalantzazko arriskua (Stage 3).
  - a. Zalantzazko arriskua, titularraren berankortasuna dela eta. Kategoria horretan sartzen da zor-tresnen zenbatekoa, titularra eta bermea edozein direlarik ere, baldin eta 90 egunetik gorako antzinatasuneko zenbatekoren bat (printzipala, interesak edo kontratuz hitzartutako gastuak) mugaeguneratuta badute, salbu eta kobraezintzat sailkatzea badagokie. Emandako bermeak ere kategoria horretan sartuko dira, abalduna berandutzean erori bada abalaturako eragiketan.

Titular baten eragiketa guztiak ere kategoria horretan bertan sartuko dira, muga-egunetik zenbatuta 90 egunetik gorako antzinatasuna duten eragiketak kobratzeko dagoen zenbatekoaren %20 baino handiagoak direnean. Ehuneko hori zehazteko, zenbakitzailean jarriko da mugaeguneratutako zenbatekoak dituztelako berankortasuna duten zalantzazko eragiketen liburuetako zenbateko gordina, eta izendatzailean, berriz, titularrari emandako zor-tresna guztien liburuetako zenbateko gordina. Horrela kalkulaturako ehuneko % 20tik gorakoa bada, titular horren zor-tresnak nahiz kreditu-arriskua dakarten balantzetik kanpoko esposizioak berankortasunagatiko zalantzazkoetara eramango dira.
  - b. Zalantzazko arriskua, titularraren berankortasuna ez den beste arrazoiz batzuen ondorioz. Mugaeguneratuta nahiz mugaeguneratu gabe dauden zor-tresnak hartzen ditu barne, baldin eta, nahiz eta titularraren

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

berankortasuna dela eta kobraezinen edo zalantzazkoen kategorietan sailkatzeko baldintza nahikorik ez egon, arrazoizko zalantzarik badago kontratuz hitzartutako terminoetan osorik (printzipala eta interesak) itzultzeko. Ildo beretik, hor sartzen dira balantzetik kanpoko esposizioak ere, baldin eta, nahiz eta titularraren berankortasuna dela eta zalantzazkotzat sailkatuta ez egon, Taldeak ordainduko dituela probablea bada eta berreskuratzeko zalantzak badaude.

Kategoria horretan sartuko dira, besteak beste, euren kaudimena narriatzeko moduko egoeretan dauden titularren eragiketak.

- iii) Arrisku kobraezina. Kategoria horretan sartzen dira, mugaeguneratuta egon ala ez, banaka egindako azterketaren arabera berreskuratu ezinezkotzat jotzen diren zor-tresnak, eragiketaren edo titularraren kaudimenean ageriko narriadura berreskuraezina gertatu delako. Kategoria horretan sailkatuz gero, eragiketaren liburuetaiko zenbateko gordina oso-osorik saneatu eta aktibotik erabateko baja eman beharko zaio.

2) Eragiketak sailkatzeko irizpideak:

Taldeak orotariko irizpideak erabiltzen ditu kreditu-hartzaileak nahiz eragiketak kategoria batean edo bestean sailkatzeko, kreditu-arriskuaren arabera. Horien artean daude hauek:

- Irizpide automatikoak.
- Birfinantzamenduetarako berariazko irizpideak.
- Jarraipen-ereduetan oinarritutako irizpideak, parametro jakin batzuen jarraipenean oinarrituak.

Faktore automatikoak eta birfinantzamenduetarako berariazko sailkapen-irizpideak zorro osoaren gainean ezartzen diren sailkapen- eta saneamendu-prozesuak dira. Era berean, eragiketen ahuleziak eta narriadurak ahalik eta lasterren antzemateko asmoz, Taldeak zehaztuta duen jarraipen-ereduak tratamendu zehatz bat esleitzen dio eragiketa bakoitzari, ez ordaintzeko arrisku-mailen arabera.

Kreditu-hartzaile garrantzitsuen kasuan, ez-ordaintze posibleak iragartzeko eredu bat erabiltzen du Entitateak. Aldagai- eta alerta-sistema baten bidez, bezeroen etorkizuneko ez-ordaintzeak antzematea, larritasuna neurtu eta kuantifikatzea eta ez ordaintzeko arrisku-aukerak mailakatzea du helburu. Arrisku-analista aditu-talde batek aztertzen ditu alerta aktiboak dituzten kreditu-hartzaileak, ahuleziarik edo narriadura-ebidentzia objektiborik dagoen erabakitzeo eta, narriadura-ebidentziarik badago, galera eragin duen gertakariak finantza-aktiboaren edo taldearen etorkizuneko eskudiru-fluxu estimatuen gainean inpakturik ba ote duen erabakitzeo.

Zalantzazko arriskutzat sailkatzeko beste arrazoirik ez badago, berankortasun-arrazoen ondorioz zalantzazkoen kategorian sailkatutako eragiketak arrisku normalekotzat sailkatu ahal izango dira berriro ere, baldin eta, mugaeguneratutako zenbatekoen zati bat kobratu ondoren, zalantzazko arriskutzat sailkatzeko arrazoiak desagertzen badira eta eragiketa arrisku normalekotzat sailkatzeko egunean titularrak ez badu 90 egun baino gehiagoko antzinatasuna duen beste eragiketarik. Berankortasuna ez den beste arrazoi batzuegatiko zalantzazkoei dagokienez, berriro ere arrisku normalekoen kategorian sailkatu ahal izango dira, baldin eta kontratuan hitzartutako baldintzetan erabat ordainduko duelako arrazoizko zalantzak desagertzen badira eta eragiketa arrisku normalekotzat sailkatzeko egunean titularrak ez badu 90 egun baino gehiagoko antzinatasuna duen beste eragiketarik.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Kreditu-narriadurarekin erosi edo sortutako eragiketak

Horrelako aktiboak erosi edo sortzean espero den kreditu-galera ez da sartuko estalduran, ezta, hasierako aitopenean, liburu-etako zenbateko gordinean ere. Eragiketa bat kreditu-narriadurarekin erosi edo sortzen denean, estaldura honako hau izango da: hasierako aintzatespenaren ondoren eragiketen bizitzan zehar espero diren kreditu-galeren aldaketen zenbateko metatua. Aktibo horien interesen bidezko sarrerak, berriz, honela kalkulatu dira: finantza-aktiboaren amortizatutako kostuari interes-tasa efektiboa aplikatuta, interes-tasa hori kreditu-kalitatearen arabera doitu ondoren.

Birfinantzamendu- eta berregituratze-eragiketak

Taldeak kreditu-arriskuen kudeaketaren alorrean erabiltzen dituen politiken eta prozeduren bidez, bermatuta dago kreditu-hartzaileei jarraipen zehatza egitea; gainera, beraien kaudimenean narriadura-zantzuak egonez gero, zuzkidurak egiteko beharra azaleratzen dute. Horregatik, berregituratze- edo birfinantzamendu-eragiketetan kreditu-hartzailearen egoerak hala eskatzen badu, behar diren kaudimengabezia-zuzkidurak egiten ditu Taldeak. Hauek dira berregituratze- eta birfinantzamendu-eragiketak:

- Birfinantzamendu-eragiketak. Eragiketa horiek ematen edo erabiltzen dira, titularra eta bermeak edozein izanik ere, titularrak (edo titularrek) gaur egun ditu(zt)en edo etorkizunean aurreikusten zaizki(o/e)n zailtasun finantzarioei lotutako arrazoi ekonomiko edo legezkoengatik, Entitateak berak nahiz Taldeko beste erakunde batzuek titularrari (edo titularrei) nahiz talde ekonomikoko beste enpresa bati edo hainbati emandako eragiketa bat edo batzuk berreskuratze, edota eragiketa horien ordaintzeko betebeharra (osoa edo zati bat) egunean jartzeko, berreskuratutako edo birfinantzatutako eragiketen titularrei zorra (printzipala eta interesak) ordaintzen laguntzeko, hain zuzen ere egungo egoeran ezin dutelako hitzartutako denboran eta moduan ordaindu, edo etorkizunean ezingo dutela aurreikusten denean.
- Eragiketa berregituratuak. Eragiketa horietan, titularrak (edo titularrek) gaur egun ditu(zt)en edo etorkizunean aurreikusten zaizki(o/e)n zailtasun finantzarioei lotutako arrazoi ekonomiko edo legezkoengatik, baldintza finantzarioak aldatu egiten dira, zorra (printzipala eta interesak) ordaintzen laguntzeko, hain zuzen ere egungo egoeran ezin du(t)elako hitzartutako denboran eta moduan ordaindu, edo etorkizunean ezingo du(t)ela aurreikusten denean, nahiz eta aldaketa hori kontratuan aurreikusita egon. Nolanahi ere, berregituratutako eragiketatzat jotzen dira kita egiten zaien edo zorra murrizteko ondasunak jasotzen dituzten eragiketak, edota baldintzak aldatzen zaizkienak, muga-eguna luzatzeko, amortizazio-taula aldatzeko (epe laburrean kuoten zenbatekoa edo maiztasuna gutxitzeko) edo printzipalaren, interesen edo bien gabealdia ezarri edo luzatzeko; salbu eta frogatzen bada baldintzak aldatzeko arrazoiak ez dela titularren finantza-arazoa eta aldaketa egiten den egunean merkatuan antzeko arrisku-profila duten erabiltzaileei ezartzen zaizkien antzeko baldintzak ezartzen badira.

Eragiketa bat arrisku-kategoria jakin batean sailkatuta badago, birfinantzamendu-eragiketak ez du eragingo haren arrisku-maila hobetzea. Birfinantzatutako eragiketetan, hasierako sailkapena beraien ezaugarrien arabera zehazten da; batik bat, kreditu-hartzaileak finantza-arazoak izatea eta zenbait klausula (adibidez gabealdi luzeak) indarrean egotea hartzen dira aintzat.

Eragiketaren hasierako kalifikazioaren ondoren, arrisku txikiagoko beste kategoria bateko kalifikazioa justifikatuko da agerikoa denean eragiketa berreskuratze aurreikuspenak hobetu egin direla, dela kreditu-hartzaileak denboraldi luzean etengabe bete dituelako ordaintzeko betebeharrak, dela hasierako zorra ehuneko handi batean berrordaindu delako.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Estaldurak estimatzeko irizpideak

Kreditu-arriskuaren ondoriozko galeren estaldurak kalkulatzeko, aurrerago zehaztu ditugun irizpideak erabiltzen ditu Taldeak.

Arrisku hautemangarririk gabetzat sailkatutako eragiketei (funtsean banku zentralekin, administrazio eta enpresa publikoekin eta finantza-erakundeekin egindakoei eta Europar Batasunekoak edo arriskurik gabekotzat jotako beste herrialde batzuetakoak direnei) % 0ko estaldura-ehunekoa ezartzen zaie, baldin eta zalantzazko eragiketatzat sailkatuta ez badaude, kasu horretan banaka estimatzen baitzaie narriadura.

1) Estalduren banakako zenbatespenak

Hauek dira banakako estimazioa egiten zaien estaldurak:

- i) Banaka nabarmenak diren kreditu-hartzaileen zalantzazko eragiketen estaldurak. Taldeak 3 milioi euroko atalasea ezarri du arriskuarekiko guztizko esposizioan, kreditu-hartzaileak nabarmentzat hartzeko.
- ii) Arrisku-talde homogeen batekoak ez diren zalantzazko eragiketen estaldurak.
- iii) Berankortasunaren ondorioz edo bestelako arrazoiren bategatik zalantzazkotzat sailkatutako eta arrisku hautemangarririk gabetzat identifikatutako eragiketen estaldurak.

Estaldura horiek zenbatesteko erabiltzen diren irizpideen bidez, analistek hornidura-maila esleitzen dute, bezeroaren egoera zehatzaren eta eragiketaren arabera eta hauek aintzat hartuz:

- i) Kutxa-fluxuen sorrera: zordunek beren negozioaren bidez etorkizunean kutxa-fluxuak sortzeko gaitasuna dutenean, eta, aukera dutenean beren jardueraren eta egitura ekonomiko-finantzarioaren bidez zorraren zati bat edo osotasuna ordaintzeko.
- ii) Bermeen berreskurapena: zordunek beren negozioarekin kutxa-fluxuak sortzeko gaitasunik ez dutenean, bermeak exekutitzen dira zorra berreskuratzeko.

Bestalde, banakako estimaziorako aintzat hartu beharreko gutxieneko estaldurak hauek izango dira: zalantzazko arriskueterako estimazio kolektiboko irizpideak erabiliz aplikatzekoak direnak, edo, sustatzaileen sektoreko eragiketen kasuan, 2012ko otsailaren 3ko 2/2012 Errege Lege Dekretuan zehaztutako irizpideei jarraiki ezarri beharrekoak.

2) Estalduren estimazio kolektiboak

Hauek dira estimazio kolektiboa egiten zaien estaldurak:

- i) Arrisku normaltzat sailkatutako esposizioak (zaintza berezikotzat sailkatuak barne), salbu eta kreditu-hartzailearen bat badago, gutxienez 90 eguneko ez-ordaintzerik gabe, eta, haren egoera ekonomiko-finantzarioa zehatz-mehatz aztertu ondoren Taldeak erabakitzen badu, berankortasuna ez beste arrazoiren bategatik zalantzazkotzat ez jotzea, nahiz eta estimatutako hornidura-bolumena handitu beharra eduki. Hornidurak estimatzeko, hornidura kolektibo bat kalkulatu da, kreditu-hartzaileari dagokion kreditu-arriskuaren segmentuaren arabera.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Nabarmen izatera heltzen ez diren eta, gainera, zalantzakotzat jo ez diren kreditu-hartzaileentzat parametro jakin batzuk finkatu ditu Taldeak. Horiek gainditzen badituzte, zaintza bereziko arrisku normaltzat sailkatuko dira berehala. Oro har, ez-ordaintzeak 30 egun baino handiagoak eta 90 egun baino txikiagoak izango dira, eta mugaeguneratutako zenbatekoak 300 eurotik gorakoak.

- ii) Zalantzakotzat sailkatutako eta estalduren banakako zenbatespenaren bidez ebaluatzen ez diren esposizioak.

Narriadura estimatzeko prozesuan, kreditu-esposizio guztiak hartzen dira aintzat, bai zortresnak eta bai balantzetik kanpoko esposizioak. Horrela, bada, indarreko FINA arauetan ezarritako parametroak eta metodologia (aurreikusitako galerarena) eta indarreko gainerako tokiko araudia erabili du Taldeak, eta, Espainiako banku-sektoreko erakundeen batez besteko portaerari buruzko datu eta eredu estatistikoak, FINA arauen esparruarekin erabat bateragarria den erakusten dutenak, oinarritzat harturik, Taldeak bezeroekin dituen balantzeko eta balantzetik kanpoko esposizioen narriaduraren sailkapena eta kalkulua zehazteko erabiltzen dira. Metodologiak, besteak beste, kontzeptu hauek hartzen ditu aintzat: eragiketari dagokion kreditu-arriskuaren segmentua, jasotako berme erreal eta pertsonal eraginkorrak, zordunaren egoera ekonomiko-finantzarioa eta, dagokionean, mugaeguneratutako zenbatekoen antzinatasuna.

Kreditu-arriskuagatiko galeren estalduren estimazioetan, higiezin-bermeetatik berreskuratu beharreko zenbatekoa berme horien erreferentzia-balioa doitzearen emaitza izango da; hau da, honako hauek behar bezala jasotzeko doikuntzak eginda: estimazioaren ziurgabetasuna, bermeak exekutatu eta saldu arte izan litzakeen balio-galerak, exekuzio-kostuak, mantentze-kostuak eta salmenta-kostuak.

Berme erreal eraginkorretatik berreskuratu beharreko zenbatekoa zehazteko, Espainiako Bankuak 4/2017 Zirkularrean estimatutako deskontuak aplikatzen ditu Taldeak horien erreferentziako balioaren gainean. Horretarako, Espainiako banku-sektoreari buruz duen esperientzia eta informazioa hartzen ditu oinarri.

Herralde-arriskuagatiko kreditu-arriskuaren araberako sailkapena eta estaldura

Herralde-arriskutzat hartzen da herralde jakin batean bizi diren titularrekin egindako eragiketek ohiko merkataritza-arriskuaz beste arrazoi batzuegatik izan lezaketan arriskua (arrisku subiranoa, transferentzia-arriskua edo nazioarteko finantza-jarduerak eragindako arriskua). Hirugarrenekin egiten dituen eragiketak taldeka banatzen ditu Taldeak, herraldeetako hainbat elementu aintzat hartuta: bilakaera ekonomikoa, egoera politikoa, arau- eta erakunde-esparrua, ordainketak egiteko gaitasuna eta esperientzia. Hala, herralde bakoitzari kaudimengabeziagatiko zuzkidurarako ehuneko jakin bat ezartzen dio, indarreko araudian ezarritakoarekin bat.

Herralde-arriskuagatiko zalantzakotzat aktibotzat jotzen dira aldi luzez beren zorrari aurre egiteko zailtasunak dituzten herraldeetan bizi diren azken obligaziodunekin egindako eragiketak, berreskuratzeko aukera zalantzakotza denean. Ildo beretik, herraldeari egotz dakizkiokeen gorabeheren ondorioz berreskuratzeko aukera urruna duten balantzetik kanpoko esposizioek ere kategoria bera izango dute.

2018ko eta 2017ko ekitaldien itxieran, Taldeak ez du inolako zuzkidurarik kontzeptu horren pean.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Bermeak

Eraginkortzat jotzen dira Taldeak kreditu-arriskua arintzeko baliagarria dela frogatzeko balio duten berme errealak eta berme pertsonalak. Bermeen eraginkortasunaren analisiak kontuan hartzen ditu, besteak beste, bermeak gauzatzeko behar den denbora eta Taldeak horiek gauzatzeko duen gaitasuna, bai eta halakoak gauzatzeko duen esperientzia ere.

Ez dira inola ere berme eraginkortzat hartuko beren eraginkortasuna, funtsean, zordunaren kreditu-kalitatearen mende edo, dagokionean, zordunak parte hartzen duen talde ekonomikoaren mende dutenak.

Baldintza horiek betez gero, eraginkortzat jo daitezke berme-mota hauek:

- i) Lehen kargako ondasun higiezinaren hipoteka moduan eratutako higiezin-bermeak:
  - a. Bukatutako eraikinak eta eraikinetako elementuak:
    - Etxebizitzak.
    - Bulego eta lokal komertzialak, eta balio anitzeko pabiloiak.
    - Gainerako eraikinak, hala nola balio anitzekoak ez diren pabiloiak eta hotelak.
  - b. Hiri-lurzorua eta urbanizagarri antolatua.
  - c. Gainerako ondasun higiezinak.
- ii) Finantza-tresnen gaineko pignorazio-bermeak:
  - Diru-gordailuak.
  - Kaudimen handiko jaulkitzaileen ondare-tresnak edo zorra adierazten duten baloreak.
- iii) Beste berme erreal batzuk:
  - Bermean jasotako ondasun higigarriak.
  - Higiezinaren gaineko bigarren eta hurrengo hipotekak.
- iv) Abal-emaile berrien bezeroarekiko erantzukizun zuzen eta mankomunatuak dakarten berme pertsonalak, betiere pertsona edo entitate horien kaudimena nahikoa frogatuta badago, hitzartutako baldintzetan eragiketa osorik itzuliko dutela bermatzeko.

Espanian kokatutako aktiboetarako, indarreko araudiarekin bat datozen irizpideak erabiltzen ditu Taldeak, berme errealak balioztatzeko. Zehazki, balioztatpenen hornitzaileak hautatu eta kontratatutako Taldeak erabiltzen dituen irizpideen xedea da horien independentzia eta balioztatpenen kalitatea bermatzea. Guztiak ere Espainiako Bankuaren Tasazio Sozietateen Erregistro Berezian erregistratutako tasazio-sozietate eta -agentziak dira, eta balioztatpenak egiteko irizpideak ECO/805/2003 Aginduan, ondasun higiezinak eta eskubide jakin batzuk finantza-xede jakin batzuetarako balioztatzeko arauen gainekoan, daude ezarrita.

Kreditu-eragiketen higiezin-bermeak eta higiezinak eurak eragiketa egiten denean tasatzen dira (azken horiek, erosketa, esleipen edo ordainean emate bidez), eta aktiboaren balioa nabarmen erortzen denean. Era berean, Espainiako Bankuaren 4/2017 Zirkularrak ezartzen dituen eguneratze-irizpideak erabiltzen dira; horien artean nabarmentzen da urtean behin zalantzarikoa arriskuak eta esleitutakoak eguneratzea.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Arrazoizko balioarekin balioztatutako finantza-tresnak

"Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean sartutako zorra adierazten duten baloreen narriaduraren ondoriozko galeren zenbatekoa honela kalkulatzen da: eskuratze-kostuaren (printzipalaren edozein amortizazio kendu ostean) eta bere arrazoizko kostuaren arteko aldeari galdu-irabazien kontu bateratuan aurrez aitzatetsitako narriaduraren ondoriozko edozein galera kentzen zaio.

Ebidentzia objektiboak ditugunean arrazoizko balioa narriaduragatik txikitu dela egiaztatzeko, zuzenean ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean aitzatetsitako ezkutuko minusbalioak galdu-irabazien kontuan erregistratzen dira berehala. Aurrerago narriaduraren ondoriozko galera batzuk edo guztiak berreskuratzen badira, horien zenbatekoa berreskurapen-epeko galdu-irabazien kontu bateratuan jasotzen da.

"Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean edo "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako zorra adierazten duten baloreen kasuan, Entitate Nagusiaren ustez narriadura dago, baldin eta printzipalean edota kupoian 90 egunetik gorako ez-ordaintzea gertatu bada, edota kostuan eta kreditu-kalifikazioan % 40tik gorako balio-galtzea gertatu bada.

"Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean sailkatuta dauden zor-tresnetan, aurrez ondare garbi bateratuan erregistratutako galerak egindakotzat jotzeko, galdu-irabazien kontu bateratuan aintzatesten dira, sailkapena egiten den egunean.

Ondare-tresnak

"Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean sartutako ondare-tresnetan gertatutako narriaduraren ondoriozko galeren zenbatekoa honela kalkulatzen da: eskuratze-kostuaren eta arrazoizko balioaren arteko alde positiboari aurrez galdu-irabazien kontu bateratuan aitzatetsitako narriaduraren ondoriozko edozein galera kenduta.

Ebidentzia objektiboak ditugunean arrazoizko balioa narriaduragatik txikitu dela egiaztatzeko, zuzenean ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean aitzatetsitako ezkutuko minusbalioak "Bestelako erreserba bateratuak" epigrafean erregistratzen dira berehala. Geroago narriaduraren ondoriozko galera batzuk edo guztiak berreskuratzen badira, horien zenbatekoa ondare garbi bateratuko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean aintzatesten da.

"Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean sailkatuta dauden ondare-tresnetan, aurrez ondare garbi bateratuan erregistratutako galerak egindakotzat jotzeko, galdu-irabazien kontu bateratuan jasotzen dira, sailkapena egiten den egunean.

Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioen kasuan, Taldeak zenbateko berreskuragarria eta liburu-etako zenbatekoa alderatzen ditu, narriaduraren ondoriozko galerak estimatzeko. Narriaduraren ondoriozko galera horiek, gertatzen diren epealdiko galdu-irabazien kontu bateratuan erregistratzen dira, eta ondorengo berreskurapenak, horiek gertatzen diren epeko galdu-irabazien kontu bateratuan.

Taldeak, narriaduraren ebidentziarik dagoen jakiteko, zantzu hauek hartzen ditu aintzat, besteak beste:

- Finantza-zailtasun nabarmenak egotea.
- Finantza-zailtasunen ondorioz tresna horrentzako merkatu aktibo bat desagertzea.
- Emaitzetan aldaketa nabarmenak gertatzea, aurrekontu, negozio-plan edo helburuetan jasotako datuekin alderatuta.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- Aldaketa nabarmenak egotea jaulkitzailearen ondare garbiko tresnen merkatuan edo haren produktuenean.
- Aldaketa nabarmenak egotea ekonomia globalean edo jaulkitzaileak diharduen inguruneke ekonomian.
- Aldaketa nabarmenak egotea jaulkitzaileak diharduen ingurune teknologikoan edo legezkoan.

"Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak" epigrafean sartutako mendeko eta elkartutako entitateetako partaidetzen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketen zenbatekoa estimatzeko, haien zenbateko berreskuragarria eta kontabilitate-balioa alderatzen dira. Kontabilitate-balioa, berriz, bi zenbateko hauen artean handiena izango da: arrazoizko balioa ken salmenta-kostua eta erabilera-balioa.

i) Kontuen balioztapena atzerri-dirutan

Euroa da Taldeak bere jardunean darabilen dibisa. Beraz, eurotan ez dauden saldo eta transakzio guztiak atzerri-dirutan egindakotzat joko dira.

Ondoren, Taldeak 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n atzerri-dirutan guztira dituen aktiboen eta pasiboen kontrabalioa agertzen da eurotan:

	2018		2017	
	Aktiboak	Pasiboak	Aktiboak	Pasiboak
AEBko dolarrak	54.943	26.054	59.841	27.762
Libera esterlinak	5.280	1.505	4.389	1.152
Yen japoniarrak	160	165	2.243	112
Franko suitzarrak	760	103	679	126
Bestelakoak	1.239	909	1.297	366
	62.382	28.736	68.449	29.518

Ondoren, Taldeak 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n atzerri-dirutan guztira dituen aktiboen eta pasiboen kontrabalioa agertzen da, mila eurokotan, izaeraren arabera sailkatuta:

	2018		2017	
	Aktiboak	Pasiboak	Aktiboak	Pasiboak
Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk	12.068	-	18.330	-
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	15	-	-	-
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	8.826	-		
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	27.963	-	36.099 (a)	-
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan	13.510	-	14.020 (b)	-
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak	-	20	-	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	-	27.747	-	28.016
Emandako konpromisoak eta bermeak	-	969	-	1.502
	62.382	28.736	68.449	29.518

- (a) "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikusi 2.3 oharra).
(b) "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikusi 2.3 oharra).

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Hasierako erregistroan, eurotara bihurtzen dira atzerri-dirutan dauden saldo zordun eta hartzekodunak. Helburu horretarako, erregistroaren eguneko eskurako kanbio-tasa erabiltzen da, hau da, berehala entregatzeko kanbio-tasa. Hasierako erregistroaren ondoren, arau hauek erabiltzen dira atzerri-dirutan dauden saldoak eurotara bihurtzeko:

- i) Izaera monetarioko aktibo eta pasiboak itxierako kanbio-tasara bihurtzen dira, hau da, finantzetako egoera-orrien eguneko eskurako batez besteko kanbio-tasara.
- ii) Kostu historikoarekin balioztatutako partida ez-monetarioak eskurapen-eguneko kanbio-tasara bihurtzen dira.
- iii) Arrazoizko balioarekin balioztatutako partida ez-monetarioak arrazoizko balio hori zehazten den eguneko kanbio-tasara bihurtzen dira.
- iv) Sarrerak eta gastuak bihurtzeko, berriz, eragiketaren eguneko kanbio-tasa aplikatzen da. Dena den, epealdiko eragiketa guztietan batez besteko kanbio-tasa bera erabiltzen da, aldaketa nabarmenik izan ez badu, behinik behin. Amortizazioak dagokien aktiboari aplikatutako kanbio-tasara bihurtzen dira.

Atzerri-dirutan dauden saldo zordun eta hartzekodunak bihurtzean sortutako kanbio-aldeak galdu-irabazien kontu bateratuan erregistratzen dira, oro har. Halarik ere, arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta arrazoizko balio horretara egindako doikuntza ondare garbi bateratuko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean jasotzen zaien partida ez-monetarioetan dauden kanbio-aldeen kasuan, kanbio-tasaren osagaia bereizi egiten da monetarioa ez den elementuaren errebalorizaziotik.

Ohiko jardueran euroa erabiltzen ez duten partaidetzako erakundeetan, urteko kontuetako saldoak eurotara bihurtzen dira, honela:

- i) Aktiboak eta pasiboak ekitaldiaren itxierako kanbio-tasa aplikatuta bihurtzen dira.
- ii) Sarrerak eta gastuak eta altxortegiko fluxuak bihurtzeko, ekitaldiko batez besteko kanbio-tasak aplikatzen dira.
- iii) Ondare garbia kanbio-tasa historikoetara bihurtzen da.

Ohiko jardueran euroa erabiltzen ez duten partaidetzako erakundeetako urteko kontuak bihurtzean sortutako kanbio-aldeak ondare garbi bateratuko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean jasotzen dira.

Partaidetzako erakundeek ohiko jardueran erabiltzen dituzten dibisen artean bat bera ere ez da oso ekonomia inflazionistakotzat jo, gai horren inguruan ezarrita dauden irizpideen arabera. Beraz, 2018ko eta 2017ko ekitaldien kontabilitate-itxieran ez da beharrezkoa izan partaidetzako erakundeetan finantzetako egoera-orriak doitzea, inflazioaren eraginak zuzentzeko.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

j) Sarrerak eta gastuak aintzatestea

Interesen eta antzeko kontzeptuen ondoriozko sarrerak eta gastuak sortzapen-epareen arabera eta interes-tasa efektiboaren metodoaren bidez erregistratzen dira, oro har, kontabilitatean. Beste erakunde batzuetatik jasotako dibidenduak sarrera gisa aintzatesten dira, horiek eskuratzeko eskubidea sortzen den unean.

Finantza-zerbitzuengatik ordaindutako eta kobratutako komisioak, kontratuan duten izendapena gorabehera, honela sailkatzen dira, eta sailkapenaren arabera egozten zaizkio galdu-irabazien kontu bateratuari:

- a) Kreditu-komisioak. Finantza-eragiketa baten etekina edo kostu efektiboa osatzen dutenak. Komisio horiek alde zuzenetik jasotzen dira, eta mota hauetakoak izan daitezke:
  - i) Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta galdu-irabazietan aldaketak dituzten finantzaketa-eragiketak sortu edo eskuratzegatik jasotako komisioak. Hainbat jardura betetzeagatik jasotako ordainsariak har ditzakete barne, hala nola maileguaren finantza-egoeraren ebaluazioa, zenbait bermeren ebaluazioa eta erregistroa, eragiketa-baldintzen negoziazioa, dokumentazioaren prestaketa eta tratamendua, eta transakzioaren itxiera. Eragiketaren etekinari edo kostu efektiboari egindako doikuntza gisa bereizten eta erregistratzen dira galdu-irabazien kontuan, eragiketaren bizitzan zehar. Hona hemen 2018an eta 2017an sortutako komisioak, produktuaren arabera: 2018an, 6.561 mila euroko finantza-komisioak sortu dira (2017an, 5.030 mila eurokoak).
  - ii) Finantzaketa emateko konpromisoagatik adostutako komisioak, konpromiso hori arrazoizko balioarekin balioztatzen ez denean, galdu-irabazien kontuak aldaketak dituztenean eta Taldeak berariazko mailegu-akordioa egin dezakeenean. Komisio horien ondoriozko sarreraren erregistroa atzeratu egiten da, eta eragiketaren doikuntzari edo kostu efektiboari egindako doikuntza gisa esleitzen da galdu-irabazien kontuan, finantzaketa-eragiketaren bizitzan zehar. Konpromisoa iraungitzen bada Entitateak mailegua eman gabe, komisioa sarrera gisa aintzatesten da konpromisoa iraungitzeko unean.
  - iii) Amortizatutako kostuan balioztatutako finantza-pasiboen jaulkipenean ordaindutako komisioak. Finantza-pasiboaren liburu-etako zenbatekoan izandako kostu zuzen lotuekin batera sartzen dira, eta eragiketaren kostu efektiboari egindako doikuntza gisa esleitzen dira galdu-irabazien kontuan.
- b) Finantzaketa-eragiketak ez diren finantza-zerbitzuak emateagatik ordaindutakoak dira, eta honelakoak izan daitezke:
  - i) Denboran zehar emandako zerbitzu batekin lotutakoak, hala nola kontuak administratzeagatik komisioak eta kreditu-txartelak jaulki edo berritzeagatik alde zuzenetik jasotakoak. Sarrerak galdu-irabazien kontu bateratuan jasoko dira denboran zehar, gauzatze-betebeharra erabat betetzeko aurrerapausoak neurtuz, hurrengo atalean zehaztutako irizpideen arabera. Hirugarrenek inbertsioak administratzeagatik komisioak badira, betebeharra betetzeko aurrerapausoak neurtuz jasoko dira, eta kontratua lortu eta betetzearen kostuei sarrerak eta gastuak erregistratzeko irizpide orokorrak aplikatuko zaizkie.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

- ii) Une jakin batean ematen den zerbitzu bati lotutakoak. Bezeroak zerbitzuaren gaineko kontrola duenean sortzen dira komisio horiek, adibidez baloreak harpidetzean, dibisa trukitzean edo maileguen aholkularitza edo sindikazioa egitean (kasu horretan, Taldeak beretzat eragiketaren zatirik atxikitzen ez duenean edo gainerako parte-hartzaileen arrisku-baldintza beretan atxikitzen duenean). Kreditu-eragiketetan, kredituaren esku dagoenean fondoak erabili edo ez, erabili ez den kredituaren zatiari dagokion erabilgarritasun-komisioa sarrera gisa erregistratuko da galdu-irabazien kontu bateratuan, kobratzen den unean.

Aurreko irizpideen salbuespena dira arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-tresnak. Tresna horien komisioaren zenbatekoa berehala erregistratzen da galdu-irabazien kontu bateratuan.

Finantza-jardueraren ohiko produktu edo zerbitzuen ondorioz sortutako komisioak bereizi egiten dira ohiko jarduerari ez dagozkion produktu eta zerbitzuen ondoriozko komisioetatik, eta azken horiek galdu-irabazien kontu bateratuko "Beste ustiapen-sarrera batzuk" epigrafean sartzen dira.

k) Saldoak konpentsatzea

Kontratuaren edo lege-mailako arau baten ondorioz konpentsatzeko aukera duten transakzioen saldo zordun eta hartzekodunak zenbateko garbiarekin jasotzen dira balantze bateratuan, baldin eta horiek zenbateko garbiarekin likidatzeko edo aldi berean aktiboa egin eta pasiboa ordaintzeko asmoa badago.

l) Finantza-bermeak

Finantza-bermedun kontratuetan, jaulkitzaileak ordainketa espezifikokoak egin behar dizkio hartzekodunari, baldin eta zordun jakin batek ez badu ordaintzeko betebeharra betetzen eta, ondorioz, hartzekodunak dirua galtzen badu, zor-tresna batean -berdin dio zer egitura juridiko duen: fidantza, finantza-abala, aseguru-kontratua edo kreditu-deribatua- hitzartutako baldintzen (jatorrizkoen nahiz aldatuen) arabera.

Finantza-bermedun kontratuen erakunde jaulkitzaileak "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan - Beste finantza-pasibo batzuk" partidan jasotzen ditu horrelakoak. Bertan, arrazoizko balioa gehi jaulkipenari zuzenean dagozkion transakzio-kostuak zehazten dira, aseguru-entitateek egindako kontratuetan izan ezik.

Hasieran, kontrako ebidentziarik egon ezean, hauxe da loturarik ez duen hirugarren baten alde, eragiketa isolatu batean eta erabateko independentziaz jaulkitako finantza-bermedun kontratuen arrazoizko balioa: jasotako hobaria gehi, dagokionean, jaso beharreko eskudiru-fluxuen egungo balioa, Entitateak antzeko epearekin eta arriskuarekin emandako finantza-aktiboen interes-tasa bertsua erabiliz. Era berean, aktiboko kreditu gisa aitortuko da jasotzeko dauden etorkizuneko eskudiru-fluxuen egungo balioa, lehen aipatutako interes-tasa erabilita.

Hasierako aintzatespenaren ondoren, kontratuak irizpide hauen arabera erregistratzen dira:

- i) Finantza-bermeen ondorioz jaso beharreko komisio edo primen balioa eguneratzeko, aldeak galdu-irabazien kontuan adierazten dira finantza-sarrera gisa.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- ii) Zalantzazkoak ez diren finantza-bermedun kontratuen balioa honela kalkulatzen da: pasiboan hasieran zehaztutako zenbatekoaren eta bermearentzat aurreikusitako bizitzan zehar galdu-irabazien kontuan linealki jasotako zenbatekoaren arteko kenketa eginez. Ildo horretan, linealki jasotako zenbatekoaren ordeztu beste irizpide bat ere erabil daiteke, bermearen ekonomia-efektuak eta -arriskuak zehatzago islatzeko balio badu behintzat.

Finantza-bermedun kontratuak zalantzazkotzat hartzen direnean, "Hornidurak - Emandako konpromiso eta bermeak" epigrafean birsailkatu behar dira nahitaez. Balioztapenari dagokionez, aurreko 13.h oharrean adierazitakoa aplikatzen da.

m) Errentamenduak

Eragiketaren ekonomia-fondoaren arabera aurkezten dira errentamendu-kontratuak, edozein egitura juridiko dutelarik ere, eta finantza- edo eragiketa-errentamendu gisa sailkatzen dira hasieratik.

- i) Kontratuko aktiboaren jabetzari atxikitako arrisku eta mozkinen funtsezko transferentzia egiten denean hartzen dira errentamenduak finantza-errentamendutzat.

Taldeak ondasunak errentan ematen dituenean, errentariak emango dizkion zenbatekoen egungo balioen eta bermatutako hondar-balioaren arteko batura hirugarrenei emandako finantzaketa gisa erregistratzen da, eta, beraz, balantzeko "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafean sartzen da, errentariaren izaeraren arabera. Bermatutako hondar-balioa kontratua amaitzen denean errentariak erosteko aukera erabiltzearen prezioa izan ohi da.

Bestalde, Taldeak errentari jarduten duenean, galdu-irabazien kontu bateratuan jasotzen dira errentamendu-gastuak, kontratuak xede duen ondasunaren izaeraren arabera. Aldi berean, zenbateko bereko pasibo bat erregistratzen da, eta horren balioa bi hauetatik txikiena izaten da: errentan hartutako ondasunaren arrazoizko balioa edo errentatzaileari ordaindu beharreko egungo zenbatekoen batura gehi, dagokionean, erosketa-aukeraren prezioa. Erabilera propioko aktibo materialetan aplikatzen direnen antzeko irizpideez amortizatzen dira aktibo horiek.

Jatorria kontratu horietan duten finantza-sarrerak eta -gastuak galdu-irabazien kontu bateratuan ordaindu eta kargatzen dira, hurrenez hurren, kontratuen bizitzan zehar errendimendua konstantea izateko moduan.

- ii) Finantza-errentamendutzat hartzen ez diren errentamendu-kontratuak eragiketa-errentamendu gisa sailkatzen dira.

Taldea denean errentatzailea, errentan emandako ondasunen eskuratze-kostua "Aktibo ukigarriak - Ibilgetu materiala" epigrafean erregistratzen da. Erabilera propioko antzeko aktibo materialetan erabiltzen diren politiken arabera amortizatzen dira horiek, eta errentamendu-kontratuen ondoriozko sarrerak linealki jasotzen dira galdu-irabazien kontuan.

Beste alde batetik, Taldeak errentari jarduten duenean, galdu-irabazien kontu bateratuan jasotzen dira errentamendu-gastuak gehi, behar denean, errentatzaileak emandako pizgarriak.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOIA**
(Mila eurokotan adierazita)

n) Kudeatutako ondareak

Taldeak kudeatzen dituen hirugarrenen jabetzako ondareak ez dira balantze bateratuan sartzen. Jarduera horrek emandako komisioak galdu-irabazien kontu bateratuko "Komisioen ondoriozko sarrerak" epigrafean erregistratzen dira (49. oharra).

ñ) Taldeak kudeatutako inbertsio-fondoak eta pentsio-fondoak

Taldeak kudeatutako inbertsio-fondoak eta pentsio-fondo zein BGAEak ez dira balantze bateratuan aurkezten, horietako ondarea hirugarren batzuen delako (69. oharra). Taldeak fondo horiei emandako zerbitzuen -ondareak kudeatzeko zerbitzuak, zorroen gordailuak - ondoriozko ekitaldiko komisioak galdu-irabazien kontu bateratuko "Komisioen ondoriozko sarrerak" epigrafean erregistratzen dira (49. oharra).

o) Pertsonal-gastuak eta enplegu ondoko ordainketak

Langileei emandako ordainsariak, enplegualdia amaitzen denean likidatzen direnak, enplegu ondoko ordainketatzat hartzen dira. Enplegu ondoko ordainketak, pentsioen barruko nahiz kanpoko fondoez estalitakoak ere bai, ekarpen mugatuko plan edo prestazio-plan mugatu gisa sailkatzen dira, obligazioen baldintzen arabera. Hartutako konpromiso guztiak hartzen dira kontuan, langileekin formalki hitzartutakoaren barruan nahiz kanpoan hartuak.

Enplegu ondoko ordainketak honela jasotzen dira:

- i) Galdu-irabazien kontu bateratuan. Langileek emandako zerbitzuaren kostua (ekitaldi horretakoa nahiz aurreko ekitaldietakoa baina beraietan aitortu gabea), horniduraren (aktiboaren) gaineko interes gordina eta likidatzeko unean gertatzen den irabazia edo galera.
- ii) Ondare garbiaren aldaketen egoera-orri bateratuan. Irabazi edo galera aktuariaren ondorioz horniduraren (aktiboaren) gaineko interes garbian sartu ez diren planeko aktiboaren errendimenduaren ondorioz egindako horniduraren (aktiboaren) balioztapen berriak, eta Taldearentzat erabilgarri dauden fluxuen balioan izandako aldaketen ondorioz egungo balioak izan dituen aldaketak, baldin eta horniduraren (aktiboaren) gaineko interes garbian sartuta ez badaude. Ondare garbiko aldaketen egoera-orrian aintzatetsitako zenbatekoak ez dira hurrengo ekitaldi bateko galdu-irabazien kontu bateratuan birsailkatzen.

Horrela, prestazio-plan mugatuak galdu-irabazien kontu bateratuan jasotzen dira, irizpide hauei jarraikiz:

- a) Indarrean dagoen aldiko zerbitzuen kostua, pertsonal-gastutzat.
- b) Horniduraren gaineko interes garbia, interesen ondoriozko gastutzat.
- c) Aktiboaren gaineko interes garbia, interesen ondoriozko sarreratzat.
- d) Iragandako zerbitzuen kostua, hornidura edo (-) hornidura-itzulketatzat.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

PD II

Caja Laboralak eta Ipar Kutxak bat egitearen ondorioz (1. oharra), Entitate Nagusiak PD II izeneko plana formalizatu zuen, 2012ko ekitaldian. Plan hori lehengo Caja Laboralaren Kontseilu Errektoreak onartu zuen eta lehengo Caja Laboralaren lan-bazkideen kolektibo zehatz bati zuzenduta zegoen. 2013ko urtarrilaren 1ean hasi zen eta 2018ko abenduaren 31ra arte egongo da indarrean. Plan hau borondatezkoa da, eta helburu duen taldean aplikatuko da soilik. Horretarako, bazkide langileak idatziz jakinarazi behar du planari atxikitzeko gogoia.

Hona hemen plan berriaren ezaugarri nagusiak:

- i) 1953an eta 1954an jaiotako bazkideei aukera ematen zien, 60 edo 61 urte bete eta jarduera uzterakoan, kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, kontratua sinatzerakoan hautatu zuten aukeraren arabera. 1955ean jaiotakoek modalitate hori hautatzeko aukera izan zuten; baina, horretarako, jarduera 60 urterekin utzi behar zuten, hau da, ezin ziren 61 urterekin erretiratu.
- ii) 1953 eta 1957 bitartean jaio ziren eta 2013ko urtarrilaren 1etik 4ra bitartean izena eman zuten bazkideei aukera eman zitzaien lan-baldintza berezi batzuk eskuratzeko eta kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, bazkideak zerbitzu emateari uzten zion egunera arte.

2018ko eta 2017ko ekitaldien amaieran sortutako betebeharra balantze bateratuko "Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak" epigrafean dago jasota (38. oharra).

PD 58

Era berean, Entitate Nagusiak PD 58 izeneko plana formalizatu zuen, 2016ko ekitaldian. Plan hori Kontseilu Errektoreak onartu zuen eta Caja Laboral Popular Coop. de Créditoko lan-bazkideen kolektibo zehatz bati dago zuzenduta. 2017ko urtarrilaren 1etik 2020ko ekainaren 30era arte egongo da indarrean. Plan hau borondatezkoa da, eta helburu duen taldean aplikatuko da soilik. Horretarako, bazkide langileak idatziz jakinarazi behar du planari atxikitzeko gogoia.

Hona hemen plan horren ezaugarri nagusia:

- i) 1958an jaiotako bazkideei aukera ematen zaie, 60 edo 61 urte betetakoan jarduera uzten dutenean kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, kontratua sinatzerakoan hautatu duten aukeraren arabera.

2018ko eta 2017ko ekitaldien amaieran sortutako betebeharra balantzeko "Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak" epigrafean dago jasota (38. oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Sare Berria

2016ko, 2017ko eta 2018ko ekitaldietan, baldintza laboral eta ekonomiko zehatz batzuk finkatu ditu Entitate Nagusiak, Caja Laboral Popular Coop. de Crédito baskide-talde jakin bati begira. Plan horren barruan, zenbait baskide lan-baldintza jakin batzuetara atxiki dira, eta kontraprestazio ekonomiko bat jasoko dute, zerbitzu emateari uzten dioten egunera arte.

2018ko eta 2017ko ekitaldien amaieran sortutako betebeharra balantzeko "Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak" epigrafean dago jasota (38. oharra).

PD 59

Era berean, Entitate Nagusiak PD 59 izeneko plana formalizatu zuen, 2017ko ekitaldian. Plan hori Kontseilu Errektoreak onartu zuen eta Caja Laboral Popular Coop. de Crédito lan-baskideen kolektibo zehatz bati dago zuzenduta. 2018ko urtarrilaren 1etik 2021eko ekainaren 30era arte egongo da indarrean. Aurreko planak bezala, hau ere borondatezkoa da, eta helburu duen taldean aplikatuko da soilik. Horretarako, baskide langileak idatziz jakinarazi behar du planari atxikitzeko gogoia.

Hona hemen plan horren ezaugarri nagusia:

- i) 1959an jaiotako baskideei aukera ematen zaie, 60 edo 61 urte betetakoan jarduera uzten dutenean kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, kontratua sinatzerakoan hautatu duten aukeraren arabera.

2018ko eta 2017ko ekitaldien amaieran sortutako betebeharra balantzeko "Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak" epigrafean dago jasota (38. oharra).

PD 60

Era berean, Entitate Nagusiak PD 60 izeneko plana formalizatu du, 2018ko ekitaldian. Plan hori Kontseilu Errektoreak onartu du eta Caja Laboral Popular Coop. de Crédito lan-baskideen kolektibo zehatz bati dago zuzenduta. 2019ko urtarrilaren 1etik 2022ko ekainaren 30era arte egongo da indarrean. Aurreko planak bezala, berri hau ere borondatezkoa da, eta helburu duen taldean aplikatuko da soilik. Horretarako, baskide langileak idatziz jakinarazi behar du planari atxikitzeko gogoia.

Hona hemen plan horren ezaugarri nagusia:

- i) 1960an jaiotako baskideei aukera ematen zaie, 60 edo 61 urte betetakoan jarduera uzten dutenean kontraprestazio edo laguntza ekonomiko bat jasotzeko, kontratua sinatzerakoan hautatu duten aukeraren arabera.

2018ko ekitaldiaren amaieran sortutako betebeharra balantzeko "Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak" epigrafean dago jasota (38. oharra).

Kaleratzearen ondoriozko kalte-ordainak

Indarrean dagoen legeriaren arabera, bidezko arrazoirik gabe kaleratzen diren enplegatuei kalte-ordaina eman behar die Taldeak. Pertsonala murrizteko asmorik ez dagoenez, ez da beharrezkoa horretarako zuzkidurarik sortzea.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

p) Jarduera etengabeen ondoriozko irabazien gaineko zerga

Sozietateen gaineko zerga gastutzat hartzen da, eta galdu-irabazien kontu bateratuko "Jarduera etengabeen irabazien gaineko zergen ondoriozko gastuak eta sarrerak" epigrafean erregistratzen da.

"Jarduera etengabeen irabazien gaineko zergen ondoriozko gastuak eta sarrerak" epigrafeko gastua, ordaindu beharreko zergak zehazten du. Zerga hori ekitaldiko zerga-oinarriaren gainean kalkulatzen da, denbora-aldeak, kenkari eta hobarien ondoriozko kredituak eta zerga-oinarri negatiboak direla eta ekitaldian izandako aldaketak aintzat hartuta. Gerta liteke ekitaldiko zerga-oinarria ez bat etortzea galdu-irabazien kontu bateratuan aurkeztutako emaitza garbia bateratuekin. Izan ere, beste ekitaldi batzuetan kargatzekoak edo deduzitzekoak diren partidak eta kargatzen eta deduzitzen ez diren partidak kanpoan uzten ditu.

Finantzetako egoera-orrietako aktiboen eta pasiboen liburuetakoz zenbatekoen eta horien zerga-oinarrien arteko aldeetatik ordaindu edo berreskuratzea espero diren zergak sartzen dira geroratutako zergen ondoriozko aktiboetan eta pasiboetan. Balantze bateratuan kontabilizatzen dira pasiboaren metodoa erabiliz, eta berreskuratu edo likidatzea espero den karga-tasari dagokion denbora-aldea edo kreditua aplikatuz kuantifikatzen dira.

Geroratutako zergaren ondoriozko aktiboa, aurreratutako zerga, dedukzioen eta hobarien ondoriozko kreditua eta zerga-oinarri negatiboen ondoriozko kreditua aitortzeko, horiek efektibo egiteko adina irabazi fiskal lortzeko itxaropena izan behar du Taldeak. Esan dezakegu Taldeak etorkizunean behar adina irabazi fiskal lortzeko itxaropena izango duela kasu hauetan:

- i) Geroratutako zergen ondoriozko pasibo batzuk geroratutako zergen ondoriozko aktiboak gauzatzen diren ekitaldi berean kita daitezke, edo ondorengo beste batean, lehendik dagoen edo zenbateko aurreratuak eragiten duen zerga-oinarri negatiboa konpentsatu ahal badute.
- ii) Zerga-oinarri negatiboak sortu dituzten arrazoiak nekez errepikatzeakoak direnean.

Aurrekoa gorabehera, erakunde mendeko, taldeaniztun eta elkartuetako inbertsioen kontabilitate-erregistroan sortzen den geroratutako zergaren ondoriozko aktiboa aintzatesiko da, baldin eta hori etorkizunean gauzatzeko asmoa badago, eta etorkizunean behar adina irabazi fiskal izateko itxaropena badago, aktibo hori efektibo egiteko. Hasieran negozio-konbinazioa ez den ondare-elementu bat erregistratzen denean ere ez da aintzatesen, baldin eta aintzatespenaren unean kontabilitate-emaitzari eta emaitza fiskalari eragin ez badio.

Geroratutako zergen ondoriozko pasiboak beti jasotzen dira kontabilitatean, merkataritzako fondo bat aintzatesen denean edo pasiboak erakunde mendeko, taldeaniztun edo elkartuen inbertsioak kontabilizatzean sortzen direnean izan ezik. Baldintza da, Taldea gai izatea denbora-aldea itzultzeko unea kontrolatzeko eta alde hori ez itzultzea aurreikusteko moduko etorkizunean. Hasieran negozio-konbinazioa ez den ondare-elementu bat erregistratzen denean ere ez da aintzatesen geroratutako zergaren ondoriozko pasiboa, baldin eta aintzatespenaren unean kontabilitate-emaitzari eta emaitza fiskalari eragin ez badio.

Kontabilitate-itxiera bakoitzean erregistratutako geroratutako zergak berrikusten dira, bai aktiboak eta bai pasiboak, indarrean jarraitzen dutela egiaztatzeko, eta beharrezko zuzenketak egiten dira.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Deskribatutako azterketa egiteko, aldagai hauek hartzen dira aintzat:

- Erakunde bakoitzaren emaitza-proiekzioak, erakunde horietako gobernu-organismoek onartutako finantza-aurrekontuetan oinarritutakoak, geroratuko zergen ondoriozko aktiboak erregistratzeko aukera sortu zutenak (zerga-bateratzeko talderik ez zegoelako), gerora erakunde bakoitzeko zuzendaritzak estimatutako hazkunde-tasa iraunkorrak ezarrita.
- Denbora-aldeak itzultzearen estimazioa, izaeraren arabera.
- Indarreko legediak zergen ondoriozko aktiboak itzultzeko ezarritako epea edo muga.

Zuzenean ondare garbi bateratuan erregistratutako sarrerak edo gastuak, emaitza fiskalean edo alderantziz eraginik ez dutenak, denbora-alde moduan kontabilizatzen dira.

q) Aktibo ukigarriak

Aktibo ukigarrietan hauek sartzen dira: Taldeak gaur egun edo etorkizunean erabiltzeko duen eta ekitaldi batean baino gehiagoan erabiltzeko asmoa duen ibilgetu materiala, bezeroei errentamendu operatiboan lagatzen zaien ibilgetu materiala, gizarte-ekintzari atxikia eta ondasun higiezinak inbertsioak, aktiboak barne hartzen dituztenak alokairu-erregimenean ustiatzeko. Aktibo ukigarriak eskurapen-kostuaren arabera balioztatzen dira, baina metatutako amortizazioa kenduta eta, dagokionean, elementu bakoitzaren balio garbia eta zenbateko berreskuragarria alderatuz ateratzen den narriaduraren ondoriozko edozein galera kenduta. Erabilera propioko eta libreko aktibo materialeko elementu batzuen eskurapen-kostuan horiek 2004ko urtarrilaren 1ean arrazoizko balioan zuten balioztapena sartzen da, 4/2004 Zirkularraren (4/2017 Zirkularrak indargabetutakoaren) Lehen Xedapen Iragankorrean ezarritakoari jarraikiz. 2004ko urtarrilaren 1eko arrazoizko balio hori aditu independenteek egindako tasazioetan oinarrituta lortu zen.

Esleitutako aktiboen kasuan, horien esleipenaren truke emandako finantza-aktiboen zenbateko garbia da eskuratzeko-kostua.

Amortizazioak metodo lineala erabiliz kalkulatu dira. Elementuen erabilera-bizitzako urteak aplikatzen zaizkio aktiboen eskurapen-kostuari, eta gero, hondar-balioa kendu. Eraikinak eta bestelako eraikuntzak dauden lursailen kasuan, bizitza mugagabea dutela ulertzen da, eta, beraz, ez dira amortizatzen. Aktibo materiala amortizatzeagatiko urteko zuzkidurak galdu-irabazien kontu bateratuaren kargura erregistratu dira, eta elementu guztiei batez beste estimatzen zaizkien balio-bizitzako urteen arabera kalkulatu dira.

	Balio-bizitzako urteak
Eraikinak eta urbanizazioak	33 - 50
Altzariak	7 - 10
Instalazioak	7 - 10
Makineria, ekipamendu elektronikoa eta beste batzuk	4 - 6

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Kontabilitatearen itxiera bakoitzean, Taldeak azterketa egiten du ikusteko ea, barruan nahiz kanpoan, zerbaitek erakusten duen aktibo materialeko elementuen balio garbia handiagoa dela zenbateko berreskuragarria baino. Kasu horretan, elementu horren liburu-etako zenbatekoa kopuru berreskuragarriaraino murrizten du Taldeak, eta etorkizuneko amortizazioagatik karguak doitu egiten ditu, kontabilitate-balio berriaren eta geratzen zaion balio-bizitza berriaren arabera, baldin eta berriro kalkulatu beharra badago. Bestalde, elementu jakin baten balioa berreskuratu dela garbi dagoenean, aurreko epealdietan kontabilizatutako narriaduraren ondoriozko galeraren itzulketa erregistratzen du Taldeak, eta amortizazioagatik etorkizunean egin beharreko karguak doitzen ditu. Elementu baten narriaduraren ondoriozko galera itzultzeak ezin du inola ere eragin liburu-etako zenbateko handiagoa aurreko ekitaldietan narriaduraren ondoriozko galerak aitortu ez balitzaizkio izango zukeena baino.

Taldeak, ekitaldi bakoitzaren amaieran behinik behin, erabilera propioko aktibo materialeko elementuen balio-bizitza berrikusten du, horietan aldaketa esanguratsurik dagoen ikusteko. Halako aldaketarik badago, doitu egiten ditu; horretarako, dagozkion zuzenketak egiten ditu, balio-bizitza berriaren arabera amortizatu behar denaren zuzkidura etorkizuneko ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuan erregistratzen.

Erabilera propioko aktibo ukigarriak zaindu eta mantentzeagatik gastuak, egiten diren ekitaldiko galdu-irabazien kontu bateratuan erregistratzen dira.

Aktibo ukigarrietako ibilgetuetako inbertsioetan, Taldeak dituen lursail, eraikin eta beste eraikuntza batzuen balioa sartzan da, baina dagokien amortizazio metatua kenduta. Ondasun horiek alokairu bidez ustiatzeko edo salmentarekin (etorkizunean merkatuko prezioetan izaten diren igoeren ondorioz) gainbalioa lortzeko ditu Taldeak.

Taldeak erabilera propioko aktibo materialean erabiltzen dituen irizpide berberak aplikatzen ditu errentamendu operatiboan emandako aktiboen eskuratze-kostua aintzatesteko, amortizatze, horien balio-bizitzak kalkulatzeko eta narriaduraren ondoriozko galderak erregistratzeko.

r) Aktibo ukiezinak

Irudi fisikorik ez duten aktibo monetario identifikagarriak dira aktibo ukiezinak. Aktibo ukiezinak identifikagarritzat jotzen dira beste aktibo batzuetatik bereiz daitezkeenean, dela besterendu, errentan hartu edo banaka erabili daitezkeelako, dela kontratu edo bestelako negozio juridiko baten ondorioz sortu direlako. Aktibo ukiezina aintzatestekotan, aurreko definizioa betetzeaz gain, Taldeak horren ondorioz mozkin ekonomikoak lortzeko asmoa izan behar du, eta haren kostua modu fidagarrian estimatzeko aukera egon behar da.

Kostuaren arabera aintzatesten dira, hasieran, aktibo ukiezinak. Eskurapeneko edo produktioa izan daiteke kostu hori. Aurrerantzean, kostu horri amortizazio metatua eta narriaduraren ondoriozko galerak kentzen zaizkio, behar denean.

Merkataritzako fondoak

Merkataritzako fondoak hauxe adierazten du: Taldeak eskuratutako entitate baten aktiboen ondoriozko etorkizuneko etekin ekonomikoen ordainketa aurreratua, aktibo horiek banaka identifikagarriak ez badira. Negozio-konbinazio batean kostu bidez eskuratzen denean soilik aintzatesten da.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Erakunde taldeaniztun eta elkartuen kapitalerako partaidetzen kostuaren eta hartutako balio teoriko eta kontabilitatekoen arteko alde positiboak, lehen baterakuntza-egunean doituak, honela egozten dira.

- i) Eskuratutako erakundeen ondare-elementu jakin batzuei badagozkie, aktiboen balioa handituz edo pasiboen balioa murriztuz egozten dira, kontuan hartuta haien merkatuko balioa hurrenez hurren handiagoa edo txikiagoa den dagozkien balantzeetan dituzten kontabilitate-balio garbiak baino, eta horien kontabilitate-tratamendua Taldeko aktiboek eta pasiboek dutenaren antzekoa den.
- ii) Aktibo ukiezinei esleitzekoak badira, balantze bateratuan aitortzen dira, eskuratzeguneko arrazoizko balioa modu fidagarrian finka badaiteke.
- iii) Egotzi ezin diren gainerako aldeak merkataritzako fondo gisa erregistratzen dira, eta eskudirua sortzen duen unitate bati edo gehiagori esleitzen zaio.

Erakunde taldeaniztun eta elkartuen kapitalerako partaidetzen kostuaren eta hartutako balio teoriko eta kontabilitatekoen arteko alde negatiboak, berriz, lehen baterakuntza-egunean doituak, honela egozten dira.

- i) Eskuratutako erakundeen ondare-elementu jakin batzuei badagozkie, aktiboen balioa handituz edo pasiboen balioa murriztuz egozten dira, kontuan hartuta haien merkatuko balioa hurrenez hurren handiagoa edo txikiagoa den dagozkien egoera-balantzeetan dituzten kontabilitate-balio garbiak baino, eta horien kontabilitate-tratamendua Taldeko pasiboek edo aktiboek dutenaren antzekoa den.
- ii) Egotzi ezin diren gainerako kopuruak kapitala eskuratu den ekitaldiko galdu-irabazien kontu bateratuan erregistratzen dira.

Gainerako aktibo ukiezinek bizitza mugatua dute eta bizitza horren arabera amortizatzen dira, aktibo materialekoen antzerako irizpideak erabiliz.

Edozein modutan ere, aktibo horientzat erregistratu den balioan narriaduragatik gertatzen diren galerak galdu-irabazien kontuan kontrapartida eginez erregistratzen dira kontabilitatean. Aktibo horien narriaduraren ondoriozko galerak eta, behar denean, aurreko ekitaldietan erregistratutako narriaduraren ondoriozko galeren berreskuratzeak aintzatesteko irizpideak aktibo ukigarrietan erabilitakoen antzekoak dira.

s) Izakinak

Izakinak aktibo ez-finantzarioak dira, eta hiru egoeratan egon daitezke: Taldeak negozioaren ohiko jardunean saltzeko prest, produkzio-, eraikuntza- edo garapen-prozesuan (saltzeko asmoz) edo produkzio-prozesuan edo zerbitzuak ematean kontsumitzeko. Izakinetan, besteak beste, Taldeak higiezinaren sustapenaren jardueran saltzeko dituen lursailak eta gainerako jabetzak sartzen dira.

Izakinak balioztatzeko, bi zenbaterako hauetatik txikiena hartzen da aintzat: kostu-balioa - eskuratzeko eta eraldatzeko eragindako kostu guztiak eta egungo izaera eta kokapena emateko eragindako gainerako kostuak, zuzenak eta zeharkakoak, barne hartuta- edo burutzapen-balio garbia. Izakinen burutzapen-balio garbitzat hartzen da salmenta-prezio estimatua negozioaren ohiko jardunean, ken produkzioa amaitzeko eta salmenta burutzeko ordaindu behar diren kostuak.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ohi bezala trukatzerik ez dagoen izakinen eta proiektu jakin batzuetarako ekoitzi eta segregatutako ondasun eta zerbitzuen kostua zehazteko, banakako kostuak bereizten dira. Gero, gainerako izakinen kosturako, lehen sarrera lehen irteera (FIFO) izeneko metodoa aplikatzen da.

Izakinen balioztapenagatiko edozein doikuntzaren zenbatekoa, hala nola kalteen, zaharkitzearen eta salmenta-prezioa txikitzearen ondoriozkoa, burutzapen-balio garbia eta beste kontzeptu batzuegatiko galerak gastu moduan aintzatesten dira, narriadura edo galera gertatu den ekitaldiko galdu-irabazien kontu bateratuan. Ondorengo balio-berreskuratzeak, ostera, gertatzen diren ekitaldiko galdu-irabazien kontu bateratuan aintzatesten dira.

Izakinen kontabilitate-balioari balantze bateratuan ematen zaio baja, eta salmentaren ondoriozko sarrera aintzatesten den ekitaldiko gastu-irabazien kontu bateratuan erregistratzen da gastu moduan. Gastu hori galdu-irabazien kontu bateratuko "Beste ustiapen-gastu batzuk" epigrafean sartzen da.

t) Aseguru-eragiketak

Aseguru-erakundeak diren mendeko erakundeek galdu-irabazien kontu bateratuan ordaintzen dituzte jaulkitzen dituzten primen zenbatekoak, eta galdu-irabazien kontu bateratuan kargatzen dituzte ordaindu behar dituzten ezbeharren kostuak, horien azken likidazioa egitean. Bestalde, ekitaldiaren amaieran periodifikatzen dira bai galdu-irabazien kontu bateratuan ordaindu diren baina egun horretan sortu gabe dauden zenbatekoak, bai galdu-irabazien kontu bateratuan kargatu ez diren kostuak, nahiz eta sortuta egon.

Ondoren, zuzeneko aseguruaren jarduerari dagozkion hornidura teknikorik esanguratsuenak azalduko ditugu:

- i) Kontsumitu gabeko primetarako hornidura teknikoa. Segurtasun-errekargua kenduta etorkizuneko ekitaldiei egoztekoa den ekitaldian kobratutako tarifadun primari dagokio.
- ii) Uneko arriskueterako hornidura teknikoa. Kontsumitu gabeko primetarako hornidura teknikoa osatzen du, azken hori itxiera-datan igaro ez den estaldura-epeari dagozkion arrisku eta gastuen balioztapena estaltzeko nahikoa ez den zenbatekoan.
- iii) Prestazioetarako hornidura teknikoa. Ekitaldia itxi baino lehen gertatutako ezbeharrek eragin dituzten eta ordaintzeko dauden obligazioen balioztapen estimatuei dagokie. Likidatu edo ordaindu gabe dauden ezbeharrek eta aitortzeko daudenak sartzen dira hornidura tekniko horretan. Ordaintzeko dauden obligazioak kalkulatzeko, egindako kontuko ordainketak kentzen dira eta ezbeharren barruko zein kanpoko likidazio-gastuak hartzen dira kontuan, baita, dagokionean, tramitazio luzeko ezbeharren balioztapenetan izandako desbiderapena estaltzeko behar diren hornidura osagarriak ere.
- iv) Bizitza-aseguruaren hornidura teknikoa:
  - Estaldura-epea ekitaldi batekoa edo txikiagoa duten bizitza-aseguruetan, kontsumitu gabeko primetarako hornidura teknikoa etorkizuneko ekitaldiei egoztekoa den ekitaldian kobratutako tarifadun primari dagokio. Hornidura teknikoa nahikoa ez denean, hori osatzen duen uneko arriskueterako hornidura teknikoa kalkulatzen da. Azken hornidura horrek ekitaldia itxeko datan igaro ez den epean aurreikusitako arriskuen eta gastuen balioztapena estaltzen du.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- Urtebetetik gorako estaldura-epea duten bizitza-aseguruetan hornidura tekniko matematikoa kalkulatzeko, etorkizuneko obligazioen eta aseguruaren hartzailearen obligazioen egungo balio aktuarialaren arteko aldea ateratzen da. Ekitaldian sortutako inbentario-prima hartzen da kalkulu-oinarritzat, eta hori ateratzeko, prima garbiari administrazio-gastuetarako errekargua eransten zaio, oinarri teknikoen arabera.
  - Inbertsioaren arriskua aseguru-hartzaileek hartzen duten bizitza-aseguruetan, eskubideen balioa zehazteko bereziki kontuan hartzen diren aktiboen arabera finkatzen da hornidura teknikoa.
- v) Mozkinetako partaidetzarako eta estornuetarako hornidura teknikoa: aseguru-hartzaileek, aseguratzailerik edo onuradunek sortutako mozkinetik eta aseguru-hartzaileei itzuli beharreko primen mozkinetik dagokie. Hartzaileari prima horiek itzultzea, aseguraturako arriskuaren portaeraren mende egongo da, eta partaideei banan-banan esleitu ez bazaizkie gertatuko da.
- vi) Egonkortzeko erreserbak. Aseguru-adar batzuetako berariazko segurtasun-errekarguaren zenbatekogatik ekitaldi bakoitzean hornitutako kopurua da, oinarri teknikoan aurreikusitako muga du eta metatu egiten da.

Onartutako berraseguruaren hornidura teknikoak kalkulatzeko, zuzeneko aseguruetan aplikatzen diren antzeko irizpideak erabiltzen dira. Oro har, erakunde lagatzaileak emandako informazioa hartzen da oinarri.

Zuzeneko aseguruaren eta onartutako berraseguruaren hornidura teknikoak balantze bateratuko "Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako pasiboak" epigrafean sartzen dira. Dena den, ekitaldi-amaieran indarrean dauden aseguru-kontratuen ondoriozkoak ez diren etorkizuneko erreklamazioetarako hornidura teknikoak (egonkortze-erreserba, adibidez) ez dira balantze bateratuko "Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako pasiboak" epigrafean jasotzen.

Taldeak berraseguru-kontratuengatik jasotzeko eskubidea duen zenbatekoak egoera-balantze bateratuko "Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako pasiboak" epigrafean erregistratzen dira. Aktibo horiek zuzeneko aseguruetarako erabilitako irizpide berberak erabiliz zehazten dira indarreko kontratuen arabera. Aktibo horiek narriatuta dauden begiratzen du Taldeak; hala bada, galera galdu-irabazien kontu bateratuan jasotzen du, zuzenean epigrafe horren kargura.

u) Hornidurak eta pasibo kontingenteak

Iraganeko gertaeren ondorioz sortutako Taldearen egungo obligazioak hartzen dira horniduratzat. Horien izaera argi eta garbi zehaztuta dago finantzetako egoera-orrien egunean, baina zenbatekoa edo kitatzeko unea ez. Horiek kitatzeko, mozkin ekonomikoak ematen dituzten baliabideak besterendu beharko ditu muga-egunean Taldeak. Obligazio horiek iturri ugari izan ditzakete:

- i) Lege- edo kontratu-xedapen bat.
- ii) Obligazio inplizitu edo isilbidezkoa, hirugarrenen aurrean ardura batzuk hartzeari buruz Taldeak sortutako baliozko itxaropenean jatorria duena. Itxaropenok sortzen dira, Taldeak jendaurrean hartzen dituen ardurak, iraganeko portaeren ondorioz edo jabari publikoko enpresa-politikan oinarrituta.
- iii) Araudiek alderdi jakin batzuetan duten bilakaera ia segurua; zehazki, Taldeak nahitaez bete behar dituen araudi-proiektuak.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Iraganeko gertaeren ondorioz sortutako obligazio posibleak dira pasibo kontingenteak, eta Taldearen borondatearekin zerikusirik ez duten etorkizuneko gertaera bat edo gehiago gertatzearen edo ez gertatzearen mende egoten dira. Taldearen egungo obligazioak sartzen dira pasibo kontingenteetan; hain zuzen ere, kitatuz gero mozkin ekonomikoak ematen dituzten baliabideak murriztea ekarriko ez dutenak eta behar adinako fidagarritasunez zehazteko moduko zenbatekoa dutenak, kasu oso arraroetan izan ezik.

Hornidura eta pasibo kontingenteak honela sailkatzen dira: probableak, gertatzea errazagoa denean ez gertatzea baino; posibleak, gertatzea zailagoa denean ez gertatzea baino; eta gertagaitzak, gertatzea oso zaila denean.

Taldeak hornidura eta pasibo kontingente nabarmen guztiak sartzen ditu urteko kontu bateratuetan; alegia, obligazioari erantzun behar izateko aukera handiagoa denean ez erantzutetako baino. Posibletzat jotako pasibo kontingenteak ez dira urteko kontu bateratuetan jasotzen. Besterik gabe horien berri ematen da, baldin eta ez bada mozkin ekonomikoak ematen dituzten baliabideak galtzeko aukerarik ikusten.

Hornidurak kuantifikatzeko, horiek sortu dituen gertaeraren ondorioei buruzko informaziorik onena hartzen da kontuan, eta kontabilitate-itxiera guztietan balioztatzen dira. Dagozkien obligazioei aurre egiteko erabiltzen dira, eta, obligazio horiek desagertu edo txikitu egiten badira, kopuru osoa edo zati bat itzuli egiten da.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, bere jardueren ohiko garapenean sortutako hainbat auziri, erantzukizuni eta obligaziori erantzun beharra izan zezakeen Taldeak. Taldeko legegohokularien eta Entitate Nagusiaren kontseilarien ustetan, prozedura eta erreklamazio horiek ez dute eragin handirik izango, ez, behintzat, egindako hornidura baino handiagoa, mugaeguneratzen diren ekitaldietako urteko kontu bateratuetan.

- v) Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren elementu-talde besterengarrietan sartutako aktibo ez-korronteak eta pasiboak

Balantze bateratuko "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean aktiboak sartzen dira, duten izaera gorabehera, ustiapen-jardueretatik kanpo daudelarik aurreikuspenen arabera urtebeteko gauzatze- edo berreskuratze-epea dutenak, epigrafe honetan sailkatu zirenetik.

Salbuespenez, salmenta urtebetetik gorako epean gertatzea aurreikusten denean, Taldeak salmenta-kostua balio eguneratuan balioztatzen du, eta denbora igaro ahalako balio-igoera erregistratzen du galdu-irabazien kontu bateratuko "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen aktibo ez-korronteen eta elementu-talde besterengarrien ondoriozko irabazi edo (-) galerak" epigrafean.

Hortaz, besterentzen direnean jasotzen den diruarekin berreskuratuko da, seguruenik, kontu-sail horien liburuetao zenbatekoa. Kontu-sailok izaera finantzariokoak eta ez-finantzariokoak izan daitezke.

Beraz, zordunek Taldeari zor osoak edo zati bat ordaintzeko emandako aktibo higiezinak edo beste aktibo ez-korronte batzuk, salgai dauden aktibo ez-korrontetzat hartzen dira, baldin eta Taldeak horiek etengabe erabiltzea erabaki ez badu.

Bestalde, "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren elementu-talde besterengarrietan sartutako pasiboak" epigrafean, Taldeko erabilera-taldeekin edo etendako eragiketekin zerikusia duten saldo hartzekodunak sartzen dira.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

"Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" partidaren sailkatutako aktiboak balioztatzeko, oro har, kopururik txikiena hartzen da, aintzatesten diren unean duten kontabilitate-balioaren eta arrazoizko balioaren artean; azken horri, baina, aktiboak estimatu zaizkien salmenta-kostuak kentzen zaizkio, finantza-izaerakoak salbu, horiek 13.e.x oharrean ezarritakoaren arabera balioztatzen dira eta. "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean sailkatuta dirauten bitartean, beraien izaeragatik amortizagarriak diren aktibo ukigarri eta ukiezinak ez dira amortizatzen.

Zorrak ordaintzeko esleitu edo jasotako aktibo higiezinak erregistratzeko, erabilitako forma juridikoa edozein dela ere, bi zenbateko hauetatik txikiena hartzen da aintzat, hasiera batean: aplikatutako finantza-aktiboen liburu-tako zenbatekoa -hau da, amortizatutako kostua, narriadura estimatua kontuan izanda- edo aktiboak esleitzeko edo hartzeko unean duen arrazoizko balioa ken salmenta-kostu estimatuak -hau da, banakako tasazio osoetan emandako merkatuko balioa ken salmenta-kostuak-.

Prozesuko gastu guztiak, sortzen diren esleipen-epealdiko galdu-irabazien kontuan aitortzen dira, berehala. Erregistro-gastuak eta likidatutako zergak hasieran aitortu zaien balioaz jaso ahal izango dira, baldin eta horrela arrazoizko balioa gainditzen ez bada, estimatutako salmenta-kostuak kendu ondoren. Esleipen-egunetik salmenta-egunera arte aktiboa mantentzeko eta babesteko egiten diren kostu guztiak (aseguruak, segurtasun-zerbitzuak eta beste) sortu diren epealdiko galdu-irabazien kontu bateratuan aintzatetsiko dira.

Esleitu edo jaso ondoren, arrazoizko balioa zenbatesteko abiapuntutzat erabiltzen den erreferentziako balioa eguneratuko da. Salmenta-kostuaren arrazoizko balio garbia zehazteko, Taldeak kontuan hartzen ditu sozietate tasatzaileek -guztiak ere Espainiako Bankuko Erregistro berezian daude erregistratuta- egindako balioztapenak, bai eta Espainiako Bankuak, bere esperientzian eta Espainiako banku-sektorearen inguruan duen informazioan oinarrituta, erreferentziako balioaren gainean estimatu dituen deskontuak ere. Era berean, higiezinak 300.000 euroko edo hortik beherako arrazoizko balioa bada, balioztapen-eredu automatizatuak erabiliz eguneratuko da. Dena dela, higiezinak balantzean hiru urte ematen dituztenean, tasazio osoa eginez eguneratuko dira. Era berean, balioztapenaren eguneratzea egiten duen tasazio-sozietatea ez da izango aurre-aurreko tasazioa egin duen berbera.

Liburu-tako zenbatekoa handiagoa bada aktiboen arrazoizko balioa baino (salmenta-kostuak kendu ondoren), Taldeak doikuntza egiten du aktiboen kontabilitate-balioan. Horrela, bada, sobera hori galdu-irabazien kontu bateratuko "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen aktibo ez-korronteen eta elementu-talde besterengarrien ondoriozko irabaziak edo (-) galerak" epigrafean kontrapartida eginez jasotzen da. Aktiboen arrazoizko balioa hazi egiten bada aurrerago, Taldeak itzuli egin ditzake aurrez kontabilizatuta dituen galerak, eta aktiboen liburu-tako zenbatekoa handitzen du, narriatu aurreko zenbatekoaren mugarekin eta galdu-irabazien kontu bateratuko "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen elementu-talde besterengarrien eta aktibo ez-korronteen ondoriozko irabaziak edo (-) galerak" epigrafean kontrapartida eginez.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Eragiketa etenak

Eragiketa edo jarduera etentzat hartzen da Taldean besterendu egin den, edo beste era batera erabili den, edo salgai dagoen aktibo ez-korronte moduan sailkatu den eta, gainera, hauetako baldintzaren bat betetzen duen osagaia:

- Nabarmena eta gainerakotik independentea den ustiapenaren negozio-ildoak edo eremu geografikoa adierazten du.
- Nabarmena eta gainerakoetatik independentea den ustiapenaren negozio-ildoak edo eremu geografikoa besterentzeko edo beste bide batzuetatik eskuratzeko plan indibidual eta koordinatu baten atala da.
- Saltzeko asmo hutsez eskuratu den mendeko erakundea da.

Eragiketa etentzat hartzen diren Taldeko osagaiek ekitaldian zehar sorrarazitako emaitzak galdu-irabazien kontu bateratuko "Jarduera etenen ondoriozko zerga ondorengo irabaziak edo (-) galerak" atalean jasotzen dira, bai Taldearen osagaia aktiboan baja emanda badago eta bai ekitaldiaren bukaeran bertan jarraitzen badu. Eragiketa etentzat aurkeztu ondoren eragiketak jarraituzat sailkatzen badira, ekitaldiko galdu-irabazien kontu bateratuan ez ezik, urteko kontu bateratuetan argitaratutako ekitaldi konparatiboan ere aurkezten dira sarrerak eta gastuak, beraien izaeraren arabera dagozkien partidetan.

w) Eskudiru-fluxuen egoera-orri bateratua

Eskudiru-fluxuen egoera-orri bateratuan erabiltzen diren kontzeptuak honela definitzen dira:

- i) Eskudiru-fluxuak: eskudiruaren eta antzekoen sarrerak eta irteerak. Likidezia handia eta balio-aldaketak izateko arrisku txikia duten epe laburrerako inbertsioak sartzen dira antzekoetan.
- ii) Ustiapen-jarduerak: Taldearen ohiko jarduerak eta inbertsio edo finantzaketak hartu ezin diren beste jarduera batzuk, eta jasotako edozein finantzaketarengatik ordaindutako interesak, finantzaketa-jardueratzat sailkatutako finantza-pasiboak egokitu arren.
- iii) Inbertsio-jarduerak. Epe luzeko aktiboak eta eskudiruan edo antzekoetan sartuta ez dauden beste inbertsio hauek eskuratzeko, besterentzeko edo beste bide batzuk erabiliz erabiltzeko jarduerak dira: aktibo ukigarriak, aktibo ukiezinak, mendekoetako inbertsioak, baterako negozioak eta elkartuak, "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean sailkatutako aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak eta talde horietan sartutako pasiboak.

Negozio edo jarduera-lerro bat osatzen duten aktibo edo pasiboen multzoa eskuratzeko edo besterentzeko eragindako aldaketak "Beste negozio-unitate batzuk" partidan sartuko dira, banakako finantzaketako egoera-orrietan, eta "Mendeko erakundeak eta beste negozio-unitate batzuk" partidan, finantzaketako egoera-orri bateratuetan, haien zeinuaren arabera.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- iv) Finantzaketa-jarduerak: ondare garbi bateratuaren eta ustiapen-jardueretan sartzen ez diren pasiboen tamainan eta osaeran aldaketak eragiten dituzten jarduerak.

Taldeak balantze bateratuetako "Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk" epigrafean sartutako saldoak hartzen ditu eskudiru eta antzekotzat.

- x) Heziketako, Prestakuntzako eta Kooperatiba Sustapeneko Fondoa (HSF)

Heziketako eta Sustapeneko Fondoa egoera-balantze bateratuko "Beste pasibo batzuk" epigrafean erregistratzen da.

Kooperatiben Legearen eta Entitate Nagusiaren estatutuen arabera fondo horretara nahitaez egiten diren zuzkidurak ekitaldiko gastu gisa kontabilizatzen dira, nahiz eta kuantifikazioa egiteko ekitaldiko emaitza hartzen den oinarri. Zuzkitzen diren aparteko kopuruak ekitaldiko emaitzaren aplikazio moduan aintzatetsiko dira.

Legeari jarraikiz Heziketako eta Kooperatiba Sustapeneko Fondoari lotuta dauden dirulaguntzak, dohaintzak eta gainerako laguntzak, eta kooperatibak bazkideei ezarritako zehapen ekonomikoen ondoriozko fondoak, arautegiaren arabera fondo horri lotuta badaude, kooperatibaren sarreratzat aintzatetsiko dira, eta fondo horretan sartu.

Heziketako, Prestakuntzako eta Kooperatiba Sustapeneko Fondoa bere xederako aplikatzen denean, baja ematen zaio eta, normalean, altxortegiko kontuetan egiten da abonua. Bestalde, fondoaren aplikazioa kreditu-erakundeak berezkoak dituen jardueren bidez gauzatzen denean, Heziketako, Prestakuntzako eta Kooperatiba Sustapeneko Fondoaren zenbatekoa txikitu egiten da eta, aldi berean, sarrera bat erregistratzen da kreditu-kooperatibaren galdu-irabazien kontuan, horrelako jardueretarako merkatuan dauden baldintzen arabera.

Heziketako eta Sustapeneko Fondoari loturiko ibilgetu materiala "Aktibo ukigarriak" epigrafean agertzen da. Horren zenbatekoa zehazteko, eskuratze-kostu eguneratua hartzen da -aurreko r) ataleko arauen arabera-, eta metatutako amortizazioak kentzen zaizkio.

Ibilgetuko elementuen amortizazioa, kostu-balioen edo kostu eguneratuaren gainean egiten da, elementu-talde bakoitzari estimatu zaion balio-bizitzan zehar metodo lineala erabiliz eta aurreko q) atalean agertzen diren koefizienteak erabiliz.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- y) Ondare garbiko aldaketen egoera-orri bateratua eta aintzatetsitako sarreraren eta gastuen egoera-orri bateratua

Ekitaldian zehar ondare garbi bateratuak izan dituen aldaketen berri ematen dute urteko kontu bateratu hauetan aurkeztu ditugun egoera-orri horiek. Segidan, bi egoera-orriotako informazioaren ezaugarri nagusiak zehaztuko ditugu:

- i) Aintzatetsitako sarreraren eta gastuen egoera-orria

Egoera-orri honetan, Taldeak ekitaldian zehar bere jarduerarekin sortutako sarrera eta gastuak aurkezten dira, baina bereizita: batetik, ekitaldiko galdu-irabazien kontu bateratuan emaitza moduan erregistratutakoak eta, bestetik, indarreko arautegian xedatutakoari jarraikiz zuzenean ondare garbian erregistratutako gainerako sarrera eta gastuak.

Hortaz, egoera-orri horretan hauek aurkeztu ditugu:

- a) Ekitaldiko emaitza bateratua.
- b) "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean aintzatetsitako sarreraren eta gastuen zenbateko garbia, emaitzetan birsailkatuko ez dena.
- c) "Beste emaitza global metatu bat" epigrafean aintzatetsitako sarreraren eta gastuen zenbateko garbia, emaitzetan birsailka daitekeena.
- d) "Ekitaldiko guztizko emaitza globala", aurreko hirurak batuta kalkulatua.

"Beste emaitza global bat" eta "Emaitzetan birsailkatuko ez diren elementuak" epigrafeetan aintzatetsitako sarreretan eta gastuetan egondako aldakuntzak honela daude banatuta:

- a) Prestazio mugatuko pentsio-planetako irabazi edo galera aktuarialak. Epealdiko irabaziak edo galerak jasoko ditu, horien eragileak hauek direnean: obligazioen balioztapenean izandako aldaketak, hipotesi aktuarialen aldaketen eta ezberdintasunen ondorioz; planari lotutako aktiboaren etekin jakin batzuk; eta aktiboaren mugaren aldaketak.
- b) Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak. Epealdiko galerak eta irabaziak jasoko ditu, aktibo horien balioztapenaren ondorioz beste emaitza global batean erregistratu behar direnean eta ondoren emaitzetan birsailkatu behar ez direnean.
- c) Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioetako beste sarrera eta gastu aintzatetsi batzuetako partaidetza. Partida hori aintzatetsitako sarrera eta gastuen egoera-orrian soilik ageriko da, eta partaidetzaren metodoaz balioztatutako entitateen epealdiko galerak eta irabaziak jasoko ditu, baldin eta entitate horiek beste emaitza global batean erregistratu behar badira eta ondoren ez badira emaitzetan birsailkatuko.
- d) Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldaketak: Ondare garbiko tresnetako inbertsioen arrazoizko balioaren aldaketek epealdian eragindako galerak eta irabaziak jasoko ditu, Entitateak beste emaitza global batean aintzatesteko erabaki errebokaezina hartu duenean.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

- e) Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen estaldura-kontabilitatearen ondoriozko irabazi edo galera garbiak. Arrazoizko balioaren estalduretan metatutako estalduraren eraginkortasunik ezak epealdian izandako aldaketa irudikatzen du. Estalitako partida ondare garbiko tresna bat da, arrazoizko balioarekin eta beste emaitza global batean aldaketak dituela balioztatua. Bi hauen arteko aldea jasoko du: "Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldaketak (elementu estalia)" partidari erregistratutako ondare garbiko inbertsioaren arrazoizko balioaren aldaketen eta "Arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta beste emaitza global batean aldaketak dituzten ondare-tresnen arrazoizko balioaren aldaketak (estaldura-tresna)" partidari erregistratutako estaldura-deribatuen arrazoizko balioaren aldaketen arteko aldea.
- f) Arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela balioztatutako finantza-pasiboen arrazoizko balioaren aldaketak, kreditu-arriskuaren aldaketei egoztekoak direnak. Arrazoizko balioarekin eta emaitzetan aldaketak dituztela balioztatutako finantza-pasiboek epealdian izandako arrazoizko balioaren aldaketak jasoko ditu, kreditu-arriskuaren aldaketei egoztekoak direnak.

"Beste emaitza global bat" eta "Emaitzetan birsailka daitezkeen elementuak" epigrafeetan aintzatetsitako sarreretan eta gastuetan egondako aldakuntzak honela daude banatuta:

- a) Atzerriko negozioetako inbertsio garbien estaldura (zati eraginkorrarena). Atzerriko negozioetako estalduren (iraunkorren nahiz etenen) zati eraginkorraren kanbio-tasaren aldakuntzen ondorioz metatutako emaitzek epealdian izandako aldaketa jasoko du.
- b) Dibisa-bihurketa. Dibisa funtzionaleko partidak aurkezpen-dirutara bihurtzearen ondorioz epealdian sortutako aldeak jasoko ditu.
- c) Eskudiru-fluxuen estaldurak (zati eraginkorrarenak). Horrelako estaldura-erlazioetan, estaldura-tresnen arrazoizko balioaren aldakuntzen zati eraginkorrak epealdian izandako galerak eta irabaziak jasoko ditu.
- d) Estaldura-tresnak (izendatu gabeko elementuak). Ondorengo elementuen arrazoizko balioan metatutako aldaketek epealdian izan dituzten aldakuntzak jasoko ditu, baldin eta estalduren osagai izendatu ez badira: aukeren denbora-balioarena, gerokoen kontratuen etorkizuneko elementuena eta finantza-tresnen kanbio-aldeen oinarrizko diferentzialarena.
- e) Beste emaitza global batean aldaketak dituzten zor-tresnak arrazoizko balioan. Tresna horiek epealdian izandako galerak edo irabaziak jasoko ditu, ez badira narriaduraren edo kanbio-aldeen ondorioz gertatu. Azken horiek galdu-irabazien kontuko epigrafe hauetan erregistratuko dira, hurrenez hurren: "Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea" eta "Kanbio-alde (irabazi edo galera) garbiak".
- f) Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak. Horrelako aktiboen balioztatapenaren ondorioz beste emaitza global batean erregistratu behar diren eta, geroago, emaitzetan birsailka daitezkeen epealdiko galerak eta irabaziak jasotzen ditu.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- g) Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioetako beste sarrera eta gastu aintzatetsi batzuetako partaidetza. Partida hori aintzatetsitako sarrera eta gastuen egoera-orri bateratuan soilik azalduko da. Partaidetza-metodoaz balioztatutako erakundeetatik datozen ekitaldiko irabaziak eta galerak jasoko ditu, beste emaitza global batean erregistratu eta, geroago, emaitzetan birsailka daitezkeenak.

Horrez gain, aurreko ataleko partida bakoitza honela banakatuko da:

- a) Ondare garbian kontabilizatutako balio-irabaziak edo (-) -galerak. Zuzenean ondare garbian aintzatetsitako sarreraren zenbatekoa bilduko du, baina ekitaldian sortutako gastuak kenduta. Ekitaldian ondare garbian aintzatetsitako zenbatekoak partida horretan mantenduko dira, nahiz eta ekitaldi berean galdu-irabazien kontura edo aktibo eta pasiboen hasierako liburutako zenbatekora transferitu edo beste partida batean birsailkatu, b), c) eta d) letren arabera, hurrenez hurren. Banakapenak, aurreko ataleko b) letrari dagokionean, "Ondare garbian kontabilizatutako dibisa-trukeagatiko irabaziak edo galerak" izena hartuko du.
- b) Emaitzetara transferitua. Aurretik -ekitaldian bertan izan daiteke- ondare garbian aintzatetsitako balioztapenagatiko irabazien edo galeren zenbatekoa biltzen du; horiek galdu-irabazien kontuan onartzen dira (batzuetan, aurkezpen horren ondorioari "sarrera eta gastuen birziklapena" esaten zaio, eta transferitutako zenbatekoari "birsailkapenaren ondoriozko doikuntza").
- c) Estalitako elementuen hasierako liburutako zenbatekora transferitua. Banakapen hau aurreko ataleko c) letrako partidarako aurkeztuko da soilik, eta aurretik -ekitaldian bertan izan daiteke- ondare garbian aintzatetsitako balioztapenagatiko irabazien edo galeren zenbatekoa bilduko du, baldin eta eskudiru-fluxuen estalduraren ondorioz aktiboaren edo pasiboaren liburutako zenbatekoan aintzatesten badira.
- d) Beste birsailkapen batzuk. Partiden artean ekitaldian egindako intsuldaketen zenbatekoa bilduko du, titulu honetako arauetan ezarritako irizpideei jarraikiz.

Egoera-orri horretako partiden zenbatekoak kopuru gordinetan erregistratuko dira, eta azkenean, dagokion irabazien gaineko zerga -emaitzetan birsailka daitezkeen elementuena zein sailkatu ezin direnena- partida bereizi batean sartuko da.

- ii) Ondare garbi bateratuko aldaketen egoera-orria guztira

Egoera-orri honetan, ondare garbi bateratuan izandako mugimendu guztiak aurkezten dira, kontabilitate-irizpideen aldaketetan eta errore-zuzenketetan jatorria dutenak barne hartuta. Hortaz, ekitaldiaren hasieran eta amaieran ondare garbi bateratua osatzen duten partida guztiek liburutetan duten zenbatekoaren berdinkatzea jaso da egoera-orri honetan. Mugimenduak izaeraren arabera multzokatu dira kontu-sail hauetan:

- a) Kontabilitate-politikatako aldaketen eraginak eta Akatsen zuzenketaren eraginak: kontabilitate-politiken aldaketetan eta akatsen zuzenketan jatorria duten finantzetako egoera-orrietako saldoak atzeraeraginez berriro ematearen ondorioz ondare garbi bateratuan gertatutako aldaketak hartzen ditu barne.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

- b) Ekitaldiko guztizko emaitza globala: lehenago adierazi dugun "Aintzatetsitako sarreren eta gastuen egoera-orri bateratua" epigrafean erregistratutako partida guztiak biltzen ditu.
- c) Ondare garbiaren beste aldakuntza batzuk: ondare garbi bateratuan erregistratutako gainerako partidak biltzen ditu, hala nola kapitalaren gehikuntzak edo murrizketak, emaitzen banaketa, norberaren kapital-tresnez egindako eragiketak, kapital-tresnen bidezko ordainketak, ondare garbi bateratuko partiden arteko intsuldaketak eta ondare garbi bateratuko beste edozein gehikuntza edo murrizketa.

z) **Negozio-konbinazioak**

Entitate edo batasun ekonomiko bi edo gehiago entitate- edo sozietate-talde bakarrean bateratzen dituen eragiketari esaten zaio negozio-konbinazioa.

Negozio-konbinazioaren ondorioz entitate bakarra sortzen denean eta bateratutako entitate bi edo gehiagoren bazkideei partaidetzak jaulkitzen zaizkienean, aurretik zegoen entitateetako bat eskuratzailer gisa hartuko da eta entitate batek beste bat eskuratzeko duenean moduan kontabilizatuko da transakzioa.

Negozio-konbinazioak kontabilizatzeko, eskurapen-metodoa aplikatzen du Taldeak. Beste erakunde bat eskuratzeari transferitzen den kontraprestazioa honako hauei dagokie: transferitutako aktiboen arrazoizko balioari, erositako erakundearen aurreko jabeekin egindako pasiboei eta Entitateak jaulkitako ondareko partaidetzei. Transferitutako kontraprestazioan, kontraprestazio kontingenteko akordio batek eragindako edozein aktiboren edo pasiboren arrazoizko balioa sartzen da. Eskuratutako aktibo identifikagarriak eta negozio-konbinazio batean onartutako pasiboak eta pasibo kontingenteak, hasiera batean, arrazoizko balioarekin balioztatzen dira, eskurapen-datan. Negozio-konbinazio bakoitzean, Entitateak arrazoizko balioaren arabera edo eskuratutako erakundearen aktibo garbier zenbateko aintzatetsietan nagusi ez den partaidetzaren zati proportzionalaren arabera baliozta dezake eskuratutako erakundearen nagusi ez den edozein partaidetza.

Eskurapenarekin zerikusia duten kostuak dagokien ekitaldiko gastutzat aintzatesten dira.

Entitateak transferitu beharreko edozein kontraprestazio kontingente arrazoizko balioarekin jasotzen da, eskurapen-datan. Aktibotzat edo pasibotzat hartzen den kontraprestazio kontingenteari arrazoizko balioan gertatzen zaizkion aldaketak, KNA 39 arauaren arabera, emaitzetan jasotzen dira, edo ondare garbiaren aldaketatzat jo. Ondare garbi bateratutzat sailkatzen den kontraprestazio kontingentea ez da berriro balioztatzen, eta haren ondorengo likidazioa ondare garbian kontabilizatzen da.

Merkataritzako fondoa honela balioztatzen da, hasiera batean: transferitutako kontraprestazioaren soberakin gisa eta nagusi ez den partaidetzak eskuratutako aktibo identifikagarrien eta onartutako pasiboen arabera duen arrazoizko balio gisa. Kontraprestazio hori erositako mendeko erakundearen aktibo garbier arrazoizko balioa baino txikiagoa bada, aldea emaitzetan jasotzen da.

Negozio-konbinazioaren datatik aurrera, urtebeteko epea ("neurketa-epea") ezartzen da, aintzatetsitako behin-behineko zenbatekoak doi ditzan eskuratzailerak, negozio-konbinazioaren ondorengo lehen urteko kontu bateratuak formulatzeko unean beharrezkoak diren zenbatespenak egin ostean.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

aa) Merkataritzako fondoa

Negozio-konbinazioen kostuaren eta arrazoizko balioari eskuratutako erakundeen aktibo eta pasibo kontingenteak kenduta ematen duen eskurapen-ehunekoaren arteko alde positiboak, merkataritzako fondo moduan erregistratzen dira balantze bateratuko aktiboan. Hala, Taldeak eskuratutako erakunde baten aktiboen etorkizuneko irabazien ordainketa aurreratua adierazten du merkataritzako fondoak, aktibo horiek banaka eta bereizita ezin badira identifikatu. Negozio-konbinazio batean kostu bidez eskuratzen denean soilik aintzatesten da. Merkataritzako fondo horiek ez dira amortizatzen. Kontabilitate-itxieretan, horien arrazoizko balioa erregistratutako kostu garbitik behera murriztuko duen narriaduraren bat egon den balioztatzen da. Baiezkoan, saneatu egiten dira, galdu-irabazien kontu bateratuaren kontra.

Merkataritzako fondoak narriadura-zantzurik duen ikusteko, balioztapenak egiten dira, banatutako mozkinen deskontuaren metodoa erabiliz, batez ere. Metodo horretan, parametro hauek hartzen dira kontuan:

- Negozioaren funtsezko hipotesiak. Hipotesi horietan oinarritzen dira balioztapenean jasotako eskudiru-fluxuen proiektzioak. Finantza-jarduera duten negozioetan hainbat aldagai proiektatzen dira, hala nola: kredituaren, berankortasunaren, bezeroen gordailuen eta interes-tasen bilakaera, aurreikusitako agertoki makroekonomiko zehatz baten eta kapital-eskakizun zehatz baten arabera.
- Aldagai makroekonomikoen zenbatespena, eta beste finantza-balore batzuk.
- Proiektzioen epea. Eskuarki, 5 urteko proiektzio-epea erabiltzen da. Hortik aurrera, etekina eta errentagarritasuna errepikari bihurtzen dira, eta, ondorio horietarako, balioztapena egiteko uneko egoera ekonomikoa hartzen da kontuan.
- Deskontu-tasa. Etorkizuneko fluxuen egungo balioa (erabilerako balioa lortzeko erabilia) kalkulatzeko, merkatuko partaide baten ikuspegitik Entitateak duen kapital-kostua (K_e) erabili da deskontu-tasatzat. Hori zehazteko, CAPM metodoa erabiltzen da, formula honen arabera: " $K_e = R_f + \beta = \text{sozietatearen arrisku sistemikoaren koefizientea}, R_m = \text{espero den merkatu-errentagarritasuna eta } \alpha = \text{arrisku ez-sistemikoagatikoko prima}$ ".
- Hazkunde-tasa hori erabiltzen da eskudiru-fluxuen proiektzioak azken aurreikuspenen epealdiaz aurrerago estrapolatzeko. Makroekonomia-magnitude nagusien eta negozioaren funtsezko aldagaien epe luzeko estimazioetan oinarritzen da, finantza-merkatuen egoera une oro kontuan izanda. Bada, % 1eko betiko hazkunde-tasa estimatzen da.

Merkataritzako fondoaren narriaduraren ondoriozko galerak ez dira geroago itzultzen.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

14. Bezeroaren arreta

Zerbitzu honek bezeroen kontsulta, kexa eta erreklamazioei erantzutea du helburu; horretarako, hainbat bide dituzte bezeroek.

Idazkia jasotzen denetik 2 hilabeteko epe ofiziala dago erantzuteko; dena den, Taldeak ahalik eta bizkorren erantzuteko konpromisoa du hartuta, hau da, lehen aipatutako epea baino lehen.

Entitate Nagusiaren, Caja Laboral Gestión SGIIC S.A.ren eta Caja Laboral Pensiones GFP S.A.ren Bezeroarentzako Arreta Zerbitzuaren jarduerari dagokionez, 2018an zehar, 9.253 espediente ireki dira guztira (2017an 15.748). Horietatik, 6.186 tramitatu eta erantzun dira (2017an 14.131). 3.067 espediente tramitatu gabe geratu dira (2017an 1.617), aurkeztutako kexak eta erreklamazioak baztertzeko Bezeroarentzako Arreta Zerbitzuaren Arautegian jasota dauden zenbait arrazoi tarteko.

	2018	2017
Irekitako espediente-kopurua		
- Idatziak: liburuxka / gutuna	7.511	12.996
- Internet bidezkoak	1.258	1.475
- Telefono bidezkoak	4	2
- Erakunde publikoak: KIUB / gobernu autonomikoak	480	1.275
	9.253	15.748
Tramitatutako espediente-kopurua	6.186	14.131
Espedienteen izaera		
- Kexak	7.587	11.986
- Erreklamazioak	1.334	3.367
- Kontsultak	6	12
- Iradokizunak	9	6
- Zorionak edo eskerrak emateko gutunak	-	1
- Hainbat eskaera	312	376
- Beste batzuk	5	-
	9.253	15.748
	2018	2017
Erreklamaturako kopuruak		
- Erakundearen alde ebatzitako espedienteen zenbatekoa	1.627	6.394
- Bezeroaren alde ebatzitako espedienteen zenbatekoak	44	129
Entitateak kalte-ordainetan emandako kopuruak	44	129
	1.671	6.523

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Espedienteak irekitzeko arrazoiari dagokionez, jarduera-esparru hauek bereiz daitezke:

	2018	2017
Baldintza ekonomikoak	% 16	% 9
Komisioak eta gastuak	% 71	% 83
Informazioa falta da edo okerra da	% 1	% 1
Bezeroentzako zerbitzuak	% 3	% 1
Bulegoak, elementu objektiboengatik	% 2	% 1
Beharren estaldura	% 1	% 1
Bezeroekin harremanak izateko elementuak	% 1	% 1
Besterik:	% 5	% 3
- Arintasuna eta eraginkortasuna kutxazainetan	% 1	% 1
- Bestelakoak	% 4	% 2
	% 100	% 100

Erreklamaturako zenbatekoen ehunekoak, berriz, hauek dira:

	2018	2017
= < 10 euro	% 0,04	% 0,01
> 10 <= 60 euro	% 0,33	% 0,09
> 60 <= 100 euro	% 0,12	% 0,04
> 100 <= 250 euro	% 0,67	% 0,13
> 250 <= 1.000 euro	% 17,28	% 8,48
> 1.000 euro	% 81,56	% 91,25

Seguros Lagun Aro Vida S.A.ren Bezeroarentzako Arreta Zerbitzuak, berriz, 25 kexa eta erreklamazio jaso ditu 2018ko ekitaldian (32 2017an), eta horietako 27 espediente bideratu dira (2017an 29). Erreklamazioak edo kexak aurkezteko arrazoiak kalte-ordainarekin eta erreskatearekin ados ez egotea izan dira. 2018ko eta 2017ko ekitaldietan tramitatzeko irekita dauden espedienteetatik bideraturako emaitzak hauek dira:

	2018	2017
Bezeroaren aldekoak	15	11
Entitatearen aldekoak	10	17
Beste batzuk	2	1
	27	29

Guztira, bezeroaren aldeko erreklamazio eta kexek 79.461 euroko gastua ekarri diote Entitateari 2018an (15.802 eurokoa 2017an). 9 egunekoak izan da erreklamazio eta kexei erantzuteko batez besteko epea (7 egunekoak 2017an).

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Seguros Lagun Aro S.A.ren Bezeroarentzako Arreta Zerbitzuak, berriz, 696 kexa eta erreklamazio jaso ditu 2018ko ekitaldian (681 2017an), eta horietako 689 espediente tramitatu dira (2017an 691). Erreklamazio edo kexen arrazoiari dagokionez, kalte-ordainekin, zerbitzuko atzerapenekin eta aseguruaren prezioarekin ados ez egotearen ondoriozkoak izan dira batik bat.

2018ko eta 2017ko ekitaldietan tramitatzeko irekita dauden espedienteetatik bideratutakoen emaitzak hauek dira:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Bezeroaren aldekoak	316	269
Entitatearen aldekoak	361	400
Beste batzuk	12	22
	<u>689</u>	<u>691</u>

Guztira, bezeroaren aldeko erreklamazio eta kexek 43.639 euroko gastua ekarri diote Taldeari 2017an (32.569 eurokoa 2017an). 2018an 10 egunekoa izan da erantzuteko batez besteko epea (8 egunekoa 2017an).

Caja Laboral Bancaseguros OBSV S.L.U.ren Bezeroarentzako Arreta Zerbitzuak, berriz, 16 kexa eta erreklamazio jaso ditu ekitaldian (31 2017an), eta 2018an 19 espediente bideratu dira (30 2017an). Erreklamazio edo kexen arrazoiari dagokionez, kalte-ordainekin, zerbitzuko atzerapenekin eta aseguruaren prezioarekin ados ez egotearen ondoriozkoak izan dira batik bat.

2018ko eta 2017ko ekitaldietan tramitatzeko irekita dauden espedienteetatik bideratutakoen emaitzak hauek dira:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Bezeroaren aldekoak	3	1
Entitatearen aldekoak	3	6
Beste batzuk	13	23
	<u>19</u>	<u>30</u>

Guztira, bezeroaren aldeko erreklamazio eta kexek 0 euroko gastua ekarri diote Taldeari 2018ko ekitaldian (0 eurokoa 2017an). 2018an 2 egunekoa izan da erantzuteko batez besteko epea (2 egunekoa 2017an).

15. Kreditu-arriskua

Aurkako alderdiak Laboral Kutxa Taldeari zor dizkion guztiak edo batzuk ez ordaintzearen nahiz hitzartutako epeetatik kanpo ibiltzearen ondorioz egon daitekeen galera-arriskua da kreditu-arriskua. Gestioaren ikuspegitik, bi arrisku-mota bereizten ditugu Laboral Kutxan: altxortegiko eta kapital-merkatuko jardueraren -finantza-erakundeak eta errenta finko pribatua- ondoriozkoa eta bezeroekiko kreditu-arriskua, inbertsio-jarduera tradizionalaren ondoriozkoa.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Azken horien harira, Entitate Nagusiko Kontseilu Errektoreak Eragiketa Batzorde Nagusian eskuordetu ditu arriskuei lotutako zenbateko eta figura guztien eskumenak, bai eta zenbateko-mugarik gabeko kobraezinak baimentzea ere. Batzorde Nagusiak, bere aldetik, Batzorde Delegatuan eskuordetzen ditu eskumenak, eta horrek Arriskuen Gestioa Departamentuan eta Sare Komertzialean. Sareko berrespen-ahalmena arrisku-mailaren eta alerta-sistema baten arabera da; arriskuaren bolumena, produktu-mota eta eragiketaren marjina hartzen dira kontuan.

Arriskuen Area hori zuzendari nagusiaren mende dago, eta Arriskuen Gestioaren, Arriskuaren Kontrol Globalaren eta Aholkularitza Juridikoaren Departamentuak biltzen ditu, eta kreditu-arriskua onartu, jarraitu eta berreskuratzeko prozesuetan efizientzia handitzea ekarri du, bai eta Entitate Nagusiaren arriskuen kontrol integralean sakontzea ere.

Etxeko eta Merkataritzako kreditu-arriskuari dagokionez, alderdi horiek guztiak Kontseilu Errektoreak azken eguneratzea 2019ko urtarrilaren 31n onetsi zion Arrisku-politikari buruzko eskuliburuan eta horri lotutako beste dokumentu batzuetan daude zehaztuta; hauek dira beste dokumentu horiek: Kreditu-arriskuari buruzko eskuliburua - Laburpena, eta Jardunbide egokiei buruzko eskuliburua, etxeko eta mikroenpresen, autonomoen eta ETE-en arriskuak emateari dagokionez.

Dokumentu horietan, kreditu-arriskuak eman, kontrolatu eta jarraitzearen alorreko prozedurak zehazten dira, bai eta erabil daitezkeen eredu prediktiboen, horien aldagaien, haztapenen, arriskuen zehapenerako eskudantzia eta irizpideen, onarpen-prozesuaren eta arriskuak arindu eta murrizteko politiken azalpena ere.

Entitate Nagusiak politika, metodo eta prozedura horiei jarraipen eraginkorra egiteko ezarritako kontrol-mekanismoak Entitate Nagusian ezarri diren Arrisku Globalaren Kontrolerako Sistemetan euskarritzen dira eta Barne Ikuskaritzako Departamentuaren ikuskapen independentean oinarritu, arriskua onartzeko eta kudeatzeko sistemen kalitatea bermatuz.

Arriskuen Gestioaren Departamentua zorroan sartutako enpresak onartu eta horiei jarraipena egiteaz arduratzen da, Enpresa Handien Arriskuen Azterketa eta ETE-en Arriskuen Azterketa sekzioen bitartez. Adiskidantzako Berreskurapenaren eta Auzi-aurrearen sekzioak, berriz, zorroan sartu gabeko enpresetako berandutze aurreko alertei lotutako protokoloak kudeatzea eta adiskidantzako konponketaren faseko (< 75 eguneko ez-ordaintzeko) eta auzi-aurreko faseko (> 75 eguneko ez-ordaintzeko) eragiketetan ahalik eta berreskurapenik gehien lortzea du helburu. Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentuak, bere aldetik, barne-ereduak sortu eta mantentzea du zeregin, eta interes-tasen eta likideziaren inguruko egiturazko arriskuak eta merkatu- eta eragiketa-arriskuak neurtu eta kontrolatzea ere bai. Bukatzeko, Aholkularitza Juridikoa arrisku-eragiketetan aholkularitza eta estaldura dokumental juridikoa emateaz arduratzen da, hala hasierako eragiketetan, nola zorraren birfinantzamendu edo berregituratze posibleetan. Berreskuratzeko auzia kudeatzea eta bezeroen eta hirugarrenen erreklamazioen aurrean Entitateari defentsa juridikoa ematea ere haren ardura da.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Eragiketen kreditu-arriskua ebaluatzeko, Laboral Kutxak bere rating- eta scoring-ereduak garatu ditu, bezeroak (rating) eta eragiketak (scoring) bakoitzaren arrisku-mailaren arabera bereizteko. Horrela, arriskuaren onarpen errektiborako prozesuari scoring lotesleen bidez erantzuten zaio Partikularretan. Horrekin batera, gainera, ratingean oinarritutako aurrez emandako kontsumorako mailegu proaktiboak eskaintzen dira, eta bezeroak automatikoki beregana ditzake, eskura dituen kanalen bidez. Enpresen Areak, berriz, analista-gestorea binomioan oinarritutako eskemaren arabera funtzionatzen dute onarpen-prozesuek, eta bezeroak-analista binomioan oinarrituta zorreratzen dira. Erabakiak hartzeko, barne-ratinga eta berandutze aurreko alerta-eredua erabiltzen ditu analistak euskarritzat. Barneko ereduak, hortaz, oinarritzkoak dira arriskua emateari begira, eta, gainera, espero daitekeen galera eta eragiketa bakoitzari esleitutako kapital erregulatorioa kalkulatzeko aukera ematen diote Entitate Nagusiari.

Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentuak sortutako barruko ereduak, beraz, erabakitze-prozesuetan ez ezik, datu-base integratuak eraiki eta garatzeko ere erabiltzen dira. Basileako Kapital Hitzarmen Berriaren eskakizunen barruan zorrotasunak, espero diren galerak, kapital kontsumoa... kalkulatzeko erabiltzen dira datu-base horiek. Bestalde, bai scoring-ereduek bai rating-ereduek partikularren eta enpresaren areetako eragiketei lotutako kostuak kalkulatzeko eta pricinga ezartzeko aukera ematen diote Entitate Nagusiari.

Arriskua arintzeko eta murrizteko politikei dagokienez, helburu horrekin hainbat bide erabiltzen dira:

- Onarpen-prozesuan, onartzeko irizpideak mailegu-hartzaileen ordaintzeko gaitasunean oinarritzen badira ere -hori estimatzeko, funtsezkoak dira barne-ereduak-, bermeak dira zorrak berreskuratzeko bigarren bidea. Aintzat harturik inbertsio-jarduerarik handiena etxebizitzaren finantzaketara bideratuta dagoela, hipoteka-bermea da berme nagusia, eta eragiketen LTV erlazioa balioztatzen da zehazki. Halaber, garrantzi handikoa da abal bidezko bermea; pisu espezifiko txikiagoa dute, berriz, diru-gordailuen bermeek eta finantza-aktiboek.
- Jarraipen-prozesuan, berandutze aurreko barne-ereduak erabiltzen ditu Entitate Nagusiak. Horien bidez, ez-ordaintzei aurrea hartzen zaie, eta ez-ordaintzeak gertatzeko aukera handiak proaktibotasunez kudeatzen dira.
- Berreskurapenen gestioari dagokionez, prozedura bat dago finkatuta; horren arabera, hainbat eragilek hartzen dute parte berandutzea berreskuratzen, bezero berankorra zer fasetan dagoen aintzat hartuta. Testuinguru horretan, berreskurapena kudeatzen barruko eragileek (bulegoak, Telebankak, auzi-aurreak eta auziak) eta kanpokoek (berreskuratze-agentziek) hartzen dute parte.

Entitate Nagusiak, oro har, berme errealak ondasun higiezin moduan balioztatzen ditu, tasazio-balioan. Gainera, higiezinaren balioa eguneratzeko politika finkatu du, Espainiako Bankuaren arautegian ezarritako betekizunei jarraikiz.

Altxortegiaren eta kapital-merkatuaren alorretan, finantza-erakundeekiko kreditu-arriskuari eta errenta finko pribatuaren arriskuari dagokienez, aurkako alderdiaren arabera mugak, erreferentziaren nahiz gestorearen eta herrialdearen arabera kontzentraziokoak, finkatzen dira urtero. Horretarako, mugak finkatzeko prozedura ezarri da, kanpoko ratingak eta alerta-sistema oinarri hartuta. Hori guztia Kontseilu Errektoreak onetsitako "Altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arriskuak" dokumentuetan eta haien eranskinetan dago jasota. Entitate Nagusiaren altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arrisku-politika dago horietan finkatuta.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, Bezeroen maileguen eta aurrerakinen -"Beste finantza-aktibo batzuk" sartu gabe- kontrako alderdiगतिको 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko xehakapena aurkeztuko dugu. Berme nagusietako bakoitzak estaltzen duen zenbatekoa zehazteaz gain, berme errealeko finantzaketen banaketaren berri ere ematen dugu, finantzaketen kontabilitate-balioak eskura dugun bermearen azken tasazioaren edo balioztapenaren zenbatekoaren gainean duen ehunekoaren arabera.

2018

	Guztira	Horietatik: higiezin bermea	Horietatik: gainerako berme errealak	Berme erreala duten maileguak. Eskura dagoen azken <i>loan to value</i> tasazioaren kopuruaren gaineko liburutako zenbatekoa				
				% 40koa edo txikiagoa	% 40koa baino hand. eta % 60koa edo txik.	% 60koa baino hand. eta % 80koa edo txik.	% 80koa baino hand. eta % 100koa edo txik.	% 100koa baino handiagoa
Administrazio publikoak	199.449	30.472	-	1.335	14.706	1.352	-	13.079
Beste finantza-sozietate batzuk eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduera finantzarioa)	21.834	2.361	-	1.128	1.233	-	-	-
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduera ez-finantzarioa)	2.396.684	894.476	10.841	408.931	234.406	133.236	32.777	95.967
- Eraikuntza eta higiezinaren sustapena (lurzorua barne)	61.645	53.687	-	2.448	14.530	6.819	8.164	21.726
- Obra zibileko eraikuntza	58.728	7.914	21	4.157	1.541	1.962	-	275
- Gainerako helburuak	2.276.311	832.875	10.820	402.326	218.335	124.455	24.613	73.966
Enpresa handiak	361.576	28.303	459	6.982	1.575	754	1.376	18.075
ETEak eta enpresaburu indibidualak	1.914.735	804.572	10.361	395.344	216.760	123.701	23.237	55.891
Gainerako etxeak	10.596.188	9.805.297	14.174	2.701.587	2.961.224	2.645.979	551.233	959.448
- Etxebizitzak	9.865.216	9.628.950	12.258	2.610.236	2.919.734	2.621.132	546.023	944.083
- Kontsumoa	404.934	35.975	654	25.323	5.921	2.314	692	2.379
- Beste helburu batzuk	326.038	140.372	1.262	66.028	35.569	22.533	4.518	12.986
GUZTIRA	13.214.155	10.732.606	25.015	3.112.981	3.211.569	2.780.567	584.010	1.068.494
PRO MEMORIA								
Birfinantzamendu-eragiketak, birfinantzuak eta berregituratuak	275.081	223.300	512	35.897	48.384	44.289	22.905	72.335

2017

	Guztira	Horietatik: higiezin bermea	Horietatik: gainerako berme errealak	Berme erreala duten maileguak. Eskura dagoen azken <i>loan to value</i> tasazioaren kopuruaren gaineko liburutako zenbatekoa				
				% 40koa edo txikiagoa	% 40koa baino hand. eta % 60koa edo txik.	% 60koa baino hand. eta % 80koa edo txik.	% 80koa baino hand. eta % 100koa edo txik.	% 100koa baino handiagoa
Administrazio publikoak	228.962	36.356	377	139	16.182	5.521	-	14.891
Beste finantza-sozietate batzuk eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduera finantzarioa)	18.700	-	344	-	-	-	-	344
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduera ez-finantzarioa)	2.386.038	680.072	301.767	436.972	236.538	147.620	38.083	122.626
- Eraikuntza eta higiezinaren sustapena (lurzorua barne)	84.640	75.248	209	2.776	12.486	15.319	11.002	33.874
- Obra zibileko eraikuntza	59.176	3.662	2.350	3.541	1.026	1.005	214	226
- Gainerako helburuak	2.242.222	601.162	299.208	430.655	223.026	131.296	26.867	88.526
Enpresa handiak	302.072	28.010	6.244	11.919	721	814	623	20.177
ETEak eta enpresaburu indibidualak	1.940.150	573.152	292.964	418.736	222.305	130.482	26.244	68.349
Gainerako etxeak	10.685.744	9.924.329	30.864	2.707.417	3.065.446	3.028.991	548.137	605.202
- Etxebizitzak	9.985.115	9.753.039	10.461	2.609.329	3.018.895	3.002.340	543.343	589.593
- Kontsumoa	374.951	37.826	837	26.972	6.607	2.615	448	2.021
- Beste helburu batzuk	325.678	133.464	19.566	71.116	39.944	24.036	3.346	13.588
GUZTIRA	13.319.444	10.640.757	333.352	3.144.528	3.318.166	3.182.132	586.220	743.063
PRO MEMORIA								
Birfinantzamendu-eragiketak, birfinantzuak eta berregituratuak	304.602	227.547	19.856	33.495	52.381	52.774	31.467	77.287

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n berme nagusietako batek estalita duen Entitate Nagusiaren kreditu-arriskuaren gehienezko zenbatekoaren xehetasuna emango dugu:

	2018							Guztira
	Higiezin bermea	Pignorazio -bermea	Beste berme erreal batzuk	Abal edo asegurdun berme pertsonala	Abalik gabeko berme pertsonala	Sailkatu gabea	Balioztape nagatiko doikuntzak	
Bezeroen maileguak eta aurrerakinak								
Saldo erabilia	11.373.919	19.457	350.601	673.872	1.825.511	(649.873)	(358.905)	13.234.582
Bermearen balioa	28.755.999	29.530	1.690.107	673.872	286.656	-	-	31.436.164
	2017							
	Higiezin bermea	Pignorazio -bermea	Beste berme erreal batzuk	Abal edo asegurdun berme pertsonala	Abalik gabeko berme pertsonala	Sailkatu gabea	Balioztape nagatiko doikuntzak	Guztira
Bezeroen maileguak eta aurrerakinak								
Saldo erabilia	11.708.843	21.148	370.803	652.591	1.765.774	(737.567)	(384.288)	13.397.304
Bermearen balioa	28.616.935	31.559	1.470.315	652.591	231.576	-	-	31.002.976

Hona hemen bezeroekiko eragiketak kobratzen direla bermatzeko jasotako bermeen balioa, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa, berme errealak eta beste berme batzuk bereizita:

Jasotako bermeen balioa	2018	2017
Berme errealeen balioa	30.446.105	30.087.250
<i>Horretan: zalantzazko arriskuak bermatzen ditu</i>	1.006.979	1.104.144
Beste berme batzuen balioa	990.059	915.726
<i>Horretan: zalantzazko arriskuak bermatzen ditu</i>	10.015	6.823
Jasotako bermeen balioa guztira	31.436.164	31.002.976

Jarraian, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n emanda dauden finantza-bermeen balioari buruzko informazioa emango dugu:

	2018	2017
Emandako maileguen konpromisoak	989.896	960.576
<i>Horretan: zalantzazkotzat sailkatutako zenbatekoa</i>	4.610	8.127
Balantzeko pasiboan erregistratutako zenbatekoa	-	-
Emandako finantza-bermeak	94.871	93.520
<i>Horretan: zalantzazkotzat sailkatutako zenbatekoa</i>	20.073	15.683
Balantzeko pasiboan erregistratutako zenbatekoa	12.719	11.015
Emandako bestelako konpromisoak	289.202	280.463
<i>Horretan: zalantzazkotzat sailkatutako zenbatekoa</i>	10.579	-
Balantzeko pasiboan erregistratutako zenbatekoa	6.761	9.977

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Eraikuntza eta higiezinaren sustapena finantzatzen, etxebizitzaren eskurapena eta zorrak ordaintzeko eskuraturako aktiboak finantzatzen eta merkatuetako finantzaketa-beharrak balioztatzen erabili beharreko gardentasunaz Espainiako Bankuak emandako gomendioei jarraikiz eta Espainiako Bankuaren 2011ko azaroaren 30eko 5/2011 Zirkularrean ezarritako banakapen-ereduak aintzat hartuta, Taldeak argibide hauek eman ditu:

a) Eraikuntzaren eta higiezinaren sustapenaren sektorearekiko esposizioa

Eraikuntzari eta higiezinaren sustapenari zuzendutako finantzaketa eta estaldura hauek dira, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n:

	2018		
	Liburuetako zenbateko gordina	Berme erreal eraginkorren gehienezko zenbateko berreskuragarriaren gaineko esposizio gordinaren soberakina	Balio-narriadura metatua
Eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratutako finantzaketa (lurzorua barne) (Espainiako negozioak)	106.580	50.793	44.935
Horietatik: ez-betetzadunak/zalantzasak	71.361	35.910	43.489
Pro memoria:			
Aktibo kobraezinak	361.586		
Pro memoria:	Zenbatekoa		
- Administrazio publikoei ez beste bezeroei emandako maileguak (Espainiako negozioetan)	13.039.763		
- Aktiboa guztira (negozio guztietan)	22.989.333		
- Balio-narriadura eta normalizat sailkatutako esposizioetarako hornidurak (negozio guztietan)	64.687		
	2017		
	Liburuetako zenbateko gordina	Berme erreal eraginkorren gehienezko zenbateko berreskuragarriaren gaineko esposizio gordinaren soberakina	Balio-narriadura metatua
Eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratutako finantzaketa (lurzorua barne) (Espainiako negozioak)	157.013	82.667	71.284
Horietatik: ez-betetzadunak/zalantzasak	120.735	65.450	70.032
Pro memoria:			
Aktibo kobraezinak	328.436		
Pro memoria:	Zenbatekoa		
- Administrazio publikoei ez beste bezeroei emandako maileguak (Espainiako negozioetan)	13.090.482		
- Aktiboa guztira (negozio guztietan)	22.435.790		
- Balio-narriadura eta normalizat sailkatutako esposizioetarako hornidurak (negozio guztietan)	95.308		

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Jarraian, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n eraikuntzarako, higiezinaren sustapenerako eta etxebizitza eskuratzeko erabilitako finantzaketaren xehakapena aurkeztuko dugu:

	Eraikuntzara eta higiezinaren sustapenera bideratutako finantzaketa. Liburuetako zenbateko gordina	
	2018	2017
Higiezinaren bermerik gabe	15.240	18.103
Higiezinaren bermearekin	91.340	138.910
Eraikinak eta bukatutako bestelako eraikuntzak	61.441	92.436
Etxebizitza	52.756	72.552
Gainerakoak	8.685	19.884
Eraikinak eta eraikitze-bidean dauden bestelako eraikuntzak	3.363	2.339
Etxebizitza	2.667	522
Gainerakoak	696	1.817
Lurzorua	26.536	44.135
Hiri-lurzoru finkatua	23.314	36.371
Gainerako lurzorua	3.222	7.764
Guztira	106.580	157.013

Etxebizitza eskuratzeko emandako kredituaren xehakapena hauxe da, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n:

	2018		2017	
	Liburuetako zenbateko gordina	Horietatik: zalantzak	Liburuetako zenbateko gordina	Horietatik: zalantzak
Etxebizitza eskuratzeko maileguak	9.608.398	203.302	9.709.343	230.601
Ondasun higiezinaren hipotekarik gabe	187.625	3.397	183.242	3.075
Ondasun higiezinaren hipotekarekin	9.420.773	199.905	9.526.101	227.526

Hauetara etxebizitza eskuratzeko familiei emandako hipoteka-bermedun kredituaren xehakapenak, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n eskura dagoen azken tasazioaren gainean arrisku osoak duen ehunekoaren arabera:

	Liburuetako zenbateko gordina azken <i>loan to value</i> tasazio erabilgarriaren zenbatekoaren gainean					
	2018					
	% 40koa edo txikiagoa	% 40koa baino hand. eta % 60koa edo txik.	% 60koa baino hand. eta % 80koa edo txik.	% 80koa baino hand. eta % 100ekoa edo txik.	% 100ekoa baino handiagoa	Guztira
Liburuetako zenbateko gordina	2.436.180	2.865.141	2.601.704	547.811	969.937	9.420.773
Horietatik: ez-betetzedunak/zalantzak	14.684	22.211	32.887	28.235	101.888	199.905
	Liburuetako zenbateko gordina azken <i>loan to value</i> tasazio erabilgarriaren zenbatekoaren gainean					
	2017					
	% 40koa edo txikiagoa	% 40koa baino hand. eta % 60koa edo txik.	% 60koa baino hand. eta % 80koa edo txik.	% 80koa baino hand. eta % 100ekoa edo txik.	% 100ekoa baino handiagoa	Guztira
Liburuetako zenbateko gordina	2.423.213	2.960.408	2.979.684	547.626	615.170	9.526.101
Horietatik: ez-betetzedunak/zalantzak	15.793	26.967	41.575	35.653	107.538	227.526

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen zorrak ordaintzeko jasotako aktiboen xehetasuna, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n:

	2018		2017	
	Liburuetako zenbateko gordina	Balio-narriadura metatua	Liburuetako zenbateko gordina	Balio-narriadura metatua
Eraikuntzako eta higiezinaren sustapenerako enpresetarako finantzaketetatik datozen aktibo higiezinak	699.020	509.213	568.501	343.002
Amaitutako eraikinak eta eraikuntzak	74.250	43.763	28.160	11.125
Etxebizitza	28.364	12.243	11.147	2.815
Gainerakoak	45.886	31.520	17.013	8.310
Eraikinak eta eraikitze-bidean dauden bestelako eraikuntzak	119.359	73.086	130.929	67.871
Etxebizitza	118.913	72.672	130.929	67.871
Gainerakoak	446	414	-	-
Lursailak	505.411	392.364	409.412	264.006
Hiri-lurzoru finkatua	230.644	183.571	391.975	255.866
Gainerako lurzorua	274.767	208.793	17.437	8.140
Familiei etxebizitza erosteko emandako hipoteka-finantzaketetatik datozen aktibo higiezinak	31.670	8.580	35.651	7.544
Zorrak ordaintzeko esleitutako edo jasotako gainerako aktibo higiezinak	28.509	7.248	21.750	5.980
Zorrak ordaintzeko esleitutako edo jasotako kapital-tresnak	-	-	-	-
Zorrak ordaintzeko esleitutako edo jasotako aktibo higiezinak dituzten erakundearen kapital-tresnak	-	-	-	-
Zorrak ordaintzeko esleitutako edo jasotako aktibo higiezinak dituzten erakundeentzako finantzaketa	34	1	-	-
Guztira	759.233	525.042	625.902	356.256

Segidan, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n eraikuntzarako eta higiezinaren sustapenerako erabilitako finantzaketari lotutako bermeen balioa aurkeztuko dugu:

Jasotako bermeen balioa - Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	2018	2017
Berme errealeko balioa	288.196	366.461
<i>Horretan: zalantza arriskuak bermatzen ditu</i>	<i>145.387</i>	<i>244.714</i>
Beste berme batzuen balioa	1.311	431
<i>Horretan: zalantza arriskuak bermatzen ditu</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Jasotako bermeen balioa guztira	289.507	366.892

Eraikuntzara eta higiezinaren sustapenerako bideratutako eragiketei emandako berme finantzarioen balioa, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa, aurkeztuko dugu jarraian:

	2018	2017
Eraikuntzarako eta higiezinaren sustapenerako emandako finantza-bermeak	26.013	17.917
Balantzeko pasiboan erregistratutako zenbatekoa	2.013	3.137

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Sustapen-sektoreko arrisku arazotsuaren gestioa

Aldez aurretiko oharra

Gaur egun Taldeak politika murriztailea darabil.

Onartzeko irizpideak adieraziko ditugu ondoren:

- Indarrean dauden arriskuei dagokienez:
  - Ez-ordaintzeak, enbargo-arriskua edo konkurtsoan sartzeko arriskua duten sustatzaileekin ditugun arriskuak berreskuratzea, dela adjudikazio bidea erabiliz eta aktiboak erosiz (adiskidetasunezko konponbidea), dela auzibidea erabiliz.
  - Zorra berrantolatzea, baldin eta jarduketa horren ondorioz hasierako egoera hobetzea lortzen bada (esposizioa murriztuz edota bermeak hobetuz) eta aparteko zuzkidurarik egin behar ez bada.
- Arrisku-eskaera berriei dagokienez:
  - Lurzoruak. Ez dugu zoru-erosketarik finantzatzen. Gehienez ere, Laboral Kutxaren aktiboak dituen sozietateak sustatzaile fidagarriei lurra saltzeko eragiketara mugatzen gara.
  - Eraikuntza. Kreditu-hartzaileak eta finantzaketa-proiektuak baldintza zorrotzak bete behar dituzte, bideragarriak direla ziurtatzeko.
    - Kaudimena frogatuta duten sustatzaileentzat soilik. Sektorean eskarmentu frogatua izatea eskatuko da, bai eta finantza-balantze saneatua, zorbolumen jasangarria eta proiektu bideragarriak ere.
    - Proiektuei eskatu beharreko baldintzak:
      - Kargarik gabe eta guztiz ordainduta dagoen lurzorua ekartzea; hau da, zorrik ez izatea, baldintza suntsiarazlerik edo erosketari lotutako abalik ez izatea, trukerik ere ez...
      - Sustatzaileak proiektuaren kostu osoaren % 30 eman behar du gutxienez, edota lurzoruaren balioa bestela, baldin eta hura baino handiagoa bada.

Lurzorua berrikitan erosi bada, erosketa-balioa (zergak kenduta) edo tasazio-balioa hartuko da haren balioztat, bietan txikiena.

Beraz, Laboral Kutxak kostuaren % 70 emango du gehienez, orubearen kostua barne hartuta.
    - Merkaturatze-maila, hau da, aurretiko salmentak (salmenta-kontratua sinatu ostekoak) salmenta-bolumenaren % 70ekoak izango dira gutxienez edota, sustapenen proposamenetan, eman beharreko maileguaren % 100eko bolumena izan behar dute gutxi jota.
    - 2-3 urterako epea, gutxi gorabehera, obra burutzeko epearen eta merkaturatzeko arazoizko aldiaren arabera.
    - Finantzaketaren eskuragarritasuna. Gehienez, obra-zuzendaria den arkitektoak sinatutako obra-ziurtagiriaren % 100ekoa izango da, betiere zorra tasazio-balioaren % 70etik beherakoa bada.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

8/2012 Legeak xedatutakoa betez, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n Entitateak aktiboak kudeatzeko hainbat sozietatetan ditu eraikuntza eta higiezinaren sustapena finantzatzetik datozen aktibo higiezinak. Horien xehetasuna eta partaidetzaren ehunekoa urteko kontu hauen txostenaren I. eranskinean azaltzen da.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 566.598 eta 624.860 mila eurokoak dira sozietate horietako aktiboaren esleipen-balioak. 2018ko abenduaren 31n, hurrenez hurren 566.598 eta 93.883 mila eurokoak dira entitate horien finantzaketaren saldoa eta bazkideen kapitala edo ekarpenak (624.860 eta 113.154 mila eurokoak, hurrenez hurren, 2017ko abenduaren 31n). Saldo horiek, data horretan, 429.220 eta 64.840 mila euroko balio-zuzenketa dute, hurrenez hurren (474.884 eta 65.455 mila eurokoa, hurrenez hurren, 2017ko abenduaren 31n).

b) Birfinantzamendu-eragiketak

Entitate Nagusiak onartuta dauka arriskuak berrantolatzeko politika. Horren arabera, arriskuak kudeatzeko tresna da eragiketak berrantolatzea, eta adiskidantzako berreskurapenera zuzenduta dago. Hala, birfinantzamendu-eragiketak eta berregituratutako edo berritutako eragiketak bereizten dira. Lehenengoetan, eragiketa berri bat ematen da aurretikoa ezerezteko; bigarrenetan, berriz, irekita dagoen eragiketa baten baldintza bat edo batzuk aldatzen dira.

Politika horretan, halaber, halako eragiketak berresteko ahalmenak ezarri dira, horiek ordaindu gabeko kuotak (berankorrak) izan ala ez. Ahalmen hori Arriskuen Gestioaren Departamentuak (eta bere sekzioek) izango du beti.

Zalantzaren ondorioetarako, birfinantzamendu- edo berregituratze-eragiketa bakar bat ere ez da normalizat kalifikatuko. Hona hemen kalifikatzeko tipologiak:

A) Normala, zaintza berezian

Zalantzazkoak eta kobraezinak ez direnak, baina ahuleziak dituztenak. Operatiboki, gainerakoak baztertu ondoren esleituko da tipologia hori: birfinantzatzeko edo berregituratzeko eragiketa geroago zerrendatuko diren tipologiaren batean sailkatzen ez bada, "Normala, zaintza berezian" izenpean sailkatuko da.

B) Zalantzazkoa, berankortasunaren ondorioz

90 egunetik gorako ez-betetzeak dituzten birfinantzatzeko edo berregituratutako eragiketak.

C) Zalantzazkoa, berankortasuna ez den beste arrazoi batzuegatik

Osorik itzuliko ote den arrazoizko zalantzak daudenean. Egoera horren aztarnak edo adierazleak aztertuko dira.

Kreditu-arriskuagatiko galera (nahitaezko zuzkidura) estaltzeko, zenbatespen kolektiboa egingo da, "garrantzizkotzat" jotzen direnak (3 milioi euro) edota faktore ez-automatikoengatik eta berankortasuna ez den beste arrazoi batzuen ondorioz Zalantzazkotzat sailkatu direnak izan ezik. Halakoetan, banaka aztertuz erabakiko da beharrezko zuzkidura.

Estimazio banakatua egiteko, ereditik lortutako zuzkidura-proposamena izango du arrisku-analistak esku artean, eta, azkenean, ereduaren proposamena eta eragiketaz duen ezagutza aintzat hartuta erabakiko du beharrezko zuzkidura.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIOA (Mila eurokotan adierazita)

Eragiketa-motak (birfinantzamendu-eragiketa, birfinantzatutako eragiketa eta berregituratutako eragiketa) bereizteko irizpideak zehazten dituen 2012ko irailaren 28ko 6/2012 Zirkularrak eta 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularrak egindako aldaketak betez, eta Entitate Nagusiak horren harira zehaztutako politikei jarraikiz, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko birfinantzamendu-eragiketen, birfinantzatutako eragiketen eta berregituratutako eragiketen xehetasunak azalduko ditugu.

2018ko ekitaldia

	GUZTIRA						Horietatik: ez-betetzadunak/zalantzak							
	Berme errealik gabe		Berme errealarekin			Balio-nariadura metatua	Berme errealik gabe		Berme errealarekin			Balio-nariadura metatua		
	Eragiketa-kopurua	Liburutako zenbateko gordina	Eragiketa-kopurua	Liburutako zenbateko gordina	Kontuan har daitekeen berme errealaren gehienezko zenbatekoa		Eragiketa-kopurua	Liburutako zenbateko gordina	Eragiketa-kopurua	Liburutako zenbateko gordina	Kontuan har daitekeen berme errealaren gehienezko zenbatekoa			
				Higiezin bermea	gainerako berme errealik					Higiezin bermea	gainerako berme errealik			
Kreditu-erakundeak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Administrazio publikoak	-	-	10	11.221	7.184	-	(1.909)	-	-	1	6.916	5.007	-	(1.909)
Beste finantza-sozietate batzuk eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduera finantzarioa)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finantzen alorrekoak ez diren sozietateak eta enpresaburu indibidualak (finantzen alorrekoa ez den enpresa-jarduera)	1.175	73.148	763	215.598	83.143	164	(135.796)	961	31.006	584	186.930	58.398	60	(127.463)
<i>Horietatik: eraikuntzara eta higiezin sustapenera bideratutako finantzaketa (lurzorua barne)</i>	7	659	79	51.855	21.094	-	(29.387)	6	656	67	48.237	18.502	-	(28.362)
Gainerako familiak	915	9.461	1.497	143.530	103.834	10	(40.172)	600	6.137	1.101	109.888	73.248	2	(38.780)
GUZTIRA	2.090	82.609	2.270	370.349	194.161	174	(177.877)	1.561	37.143	1.686	303.734	136.653	62	(168.152)
INFORMAZIO GEHIGARRIA														
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korrente eta elementu-talde besterengarri gisa sailkatutako finantzaketa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

2017ko ekitaldia

	GUZTIRA						Horietatik: ez-betetzadunak/zalantzak							
	Berme errealik gabe		Berme errealarekin			Balio-nariadura metatua	Berme errealik gabe		Berme errealarekin			Balio-nariadura metatua		
	Eragiketa-kopurua	Liburutako zenbateko gordina	Eragiketa-kopurua	Liburutako zenbateko gordina	Kontuan har daitekeen berme errealaren gehienezko zenbatekoa		Eragiketa-kopurua	Liburutako zenbateko gordina	Eragiketa-kopurua	Liburutako zenbateko gordina	Kontuan har daitekeen berme errealaren gehienezko zenbatekoa			
				Higiezin bermea	gainerako berme errealik					Higiezin bermea	gainerako berme errealik			
Kreditu-erakundeak	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Administrazio publikoak	-	-	9	11.607	1.421	8.094	-	-	-	1	7.107	-	7.106	-
Beste finantza-sozietate batzuk eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduera finantzarioa)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Finantzen alorrekoak ez diren sozietateak eta enpresaburu indibidualak (finantzen alorrekoa ez den enpresa-jarduera)	1.036	78.072	817	260.331	57.786	42.231	(160.878)	805	30.822	687	192.996	45.543	31.581	(127.531)
<i>Horietatik: eraikuntzara eta higiezin sustapenera bideratutako finantzaketa (lurzorua barne)</i>	9	958	103	89.052	21.723	14.753	(50.490)	9	958	90	83.763	18.667	13.322	(49.687)
Gainerako familiak	839	8.071	1.455	146.073	106.970	3.422	(38.674)	619	5.941	1.178	119.181	80.845	3.247	(38.105)
GUZTIRA	1.875	86.143	2.281	418.011	166.177	53.747	(199.552)	1.424	36.763	1.866	319.284	126.388	41.934	(165.636)
INFORMAZIO GEHIGARRIA														
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korrente eta elementu-talde besterengarri gisa sailkatutako finantzaketa	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Jarraian, birfinantzatu edo berregituratu ostean zalantzazkotzat sailkatutako eragiketen zenbateko gordin osoa (2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa) dago xehatuta:

	2018		
	Zenbateko gordina		
	Erabateko higiezin bidezko hipoteka-bermea	Gainerako berme errealak	Berme errealik gabe
Administrazio publikoak	-	-	-
Gainerako pertsona juridikoak eta enpresaburu indibidualak	7.636	-	6.323
<i>Horretan: eraikuntzari eta higiezinaren sustapenari zuzendutako finantzaketa</i>	3.656	-	-
Gainerako pertsona fisikoak	8.048	-	459
	2017		
	Zenbateko gordina		
	Erabateko higiezin bidezko hipoteka-bermea	Gainerako berme errealak	Berme errealik gabe
Administrazio publikoak	-	-	-
Gainerako pertsona juridikoak eta enpresaburu indibidualak	4.147	1.845	6.841
<i>Horretan: eraikuntzari eta higiezinaren sustapenari zuzendutako finantzaketa</i>	1.225	-	-
Gainerako pertsona fisikoak	23.596	-	313

Hona hemen birfinantzamendu- eta berregituratze-eragiketak kobratzen direla bermatzeko jasotako bermeen balioa, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa, berme errealak eta beste berme batzuk bereizita:

Jasotako bermeen balioa - Birfinantzamenduak	2018	2017
Berme errealeen balioa	1.853.355	1.803.823
<i>Horretan: zalantzazko arriskuak bermatzen ditu</i>	612.177	591.137
Beste berme batzuen balioa	17.622	10.569
<i>Horretan: zalantzazko arriskuak bermatzen ditu</i>	3.745	2.740
Jasotako bermeen balioa guztira	1.870.977	1.814.392

Hona hemen 2018ko eta 2017ko ekitaldietako birfinantzamenduen eta berregituratzeen saldoa, lotutako hornidurak kenduta:

	2018	2017
Irekierako saldoa	304.602	327.626
(+) Epealdiko birfinantzamenduak eta berregituratzeak	2.974	9.563
<i>Pro memoria: epealdiko galdu-irabazien kontuan erregistratutako eragina</i>	(8.913)	(22.944)
(-) Zorraren amortizazioak	(32.825)	(39.163)
(-) Esleipenak	(4.749)	(4.370)
(-) Balantzeko baja (kobraezinetan birsailkatzea)	(3)	(4)
(+)/(-) Bestelako aldakuntzak	5.082	10.950
Ekitaldi-amaierako saldoa	275.081	304.602

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

16. Likidezia-arriskua

Likidezia-arriskuak bi definizio ditu:

- **Fondoan likidezia-arriskua:** Entitate Nagusia gai ez izatea egungo eta etorkizuneko aurreikusitako eta ezusteko kutxako fluxuei eta ordainketa-obligazioen ondoriozko berme-ekarpenei eraginkortasunez erantzuteko, eguneroko jardunari edo finantza-egoerari kalterik eragin gabe.
- **Merkatuko likidezia-arriskua:** merkatuan sakontasunik ez izatearen edo distortsioak egotearen ondorioz finantza-erakundeek posizio bat merkatuko prezioetan konpentsatu edo desegiteko gaitasunik ez izateari egiten dio erreferentzia.

Entitate Nagusiak helburu estrategikotzat jo izan du, beti, likidezia; ondorioz, sistematikoki kudeatu eta kontrolatu izan du, azken bi hamarkadetan. Testuinguru horretan, Likidezia-arriskuaren inguruko politika eta prozeduren eskuliburua du Laboral Kutxak, Kontseilu Errektoreak onartuta. Eskuliburua horrek, Basileako Banku Ikuskaritzako Batzordearen "Likidezia-arriskua egoki kudeatzeko eta gainbegiratzeko printzipioak" (2008ko iraileko dokumentua) betetzeaz gain, hainbat likidezia-helburu ez ezik, alerta-mailak eta jarduketa-protokoloak jasotzen dituen kontingentzia-plana ere finkatzen du. Egoera horretan, aipatzekoa da, halaber, Entitate Nagusiak Arriskuarekiko Grinaren Esparrua sortu zuela 2015ean. Baimentze- eta hobetze-prozesu sistematikoa ezartzen zaio, eta, bertan, likidezia-arriskuaren funtsezko adierazle batzuetarako grinaren eta tolerantziaren atalaseak jaso dira. Bestalde, Recovery Plana ere egin zuen, likidezia-krisietarako alerta-mailak eta jarduketa-protokoloak eguneratzeko.

Prozeduretan ezarritako eginkizunetan sakonduz, likideziaren kudeaketak kontrol-sistema bat du euskarri. Horren bidez, batetik, funtsezko zenbait adierazletarako mugak eta aurreko adierazleetarako edo aparteko beste batzuetarako epe ertainerako hileko likidezia-helburuak ezartzen dira eta, bestetik, muga eta helburu horiek zenbateraino bete diren sistematikoki kontrolatu. Muga eta helburu horiek finantzaketa-plan baten bidez kontrolatzen dira. Hilean behin eguneratzen da eta inbertitzeko moduko baliabideen, kreditu-inbertsioaren eta handizkako finantzaketaren bilakaerari buruzko aurreikuspenak jasotzen ditu -aurreikuspenok mugen eta helburuen xede diren adierazleen bilakaera zehazten dute-. Horrela, Aktiboan eta Pasiboen Batzordeak (APBk) aukera du epe ertainean adierazle horiei eta likideziari aurreikusten zaien bilakaerari buruzko informazioa eguneratuta izateko etengabe. Horrela, agregatuen bilakaeran likidezian eragiten duten desorekak zuzentzeko ekintzak bidera ditzake APBk, behar adinako aurrerapenez. Likidezia-helburuen artean, aktibo likido erabilgarriak eta hainbat likidezia-ratio daude, LCR ratioa barne hartuta. 2018ko ekitaldia ixtean, Entitateak maila oso altua du bertan; izan ere, aise bete du arautzaileak 2018ko urtarrilaren 1erako ezarritako muga.

Zehazki, 2018ko itxieran, Entitate Nagusiak honako hauek ditu:

- % 541eko LCR ratioa.
- Haircutak aplikatu ostean, 5.064 milioi euroko aktibo likido deskontagarriak (eta erabilgarriak), Europako Banku Zentralean (EBZn), ezusteko kontingentziei aurre egiteko. Zenbateko horretatik, 723 milioi euro EBZren polizan daude eskuragarri, eta 4.341 milioi euro EBZko aktibo aukeragarriak dira, pignorazioaren bidez eskuratzeko modukoak. Entitate Nagusiak likidezia-maila garbi positiboari eutsi dio urtean zehar. Beste alde batetik, 2017ko martxoan Entitate Nagusiak 300 milioi euro eskuratu zituen EBZren TLTRO II epe luzerako finantzaketa-eragiketen esparruan. Eragiketa horiek, ordea, ez dute likidezia-handitzerik ekarri, kolaterala pignoratuz eskuratu baitziren.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

- 1.395,6 milioi euroko saldoa, Espainiako Bankuko kontu korrontean; horietatik 173,6 milioi euro kutxa-koefizienteari dagozkio.
- % 74ko Loan to Deposits ratioa.
- Entitate Nagusiak zuhertasun-politika erabili duen handizkako finantzaketa:
  - 1.525 milioi euroko zenbatekoa bildu du, balantze osoaren % 7koa. Kopuru horretan sartuta daude merkaturako zedulak eta EBZtik jasotako dirua eta ez daude sartuta autozorrorako zedulak, titulizazioak eta KOI finantzaketa, horien muga-eguneko fluxuak lotuta baitaude finantzatzen dituzten aktiboei dagozkienekin.
  - Finantzaketa-iturrietan dibertsifikazioa erabili du. Horrela, Caja Laboralak honako hauek ditu, ekitaldiaren itxieran: 1.225 milioi euroren hipoteka-zedulen jaulkipenak (autozorroa kanpo utzita) eta EBZtik hartutako dirua (TLTRO II), 300 milioi euro alegia (36. oharra). Bestalde, Entitate Nagusiak 138 milioi euroko finantzaketa du merkaturako, hipoteka-partaidetzak titulizatzearen bidez (Entitateak berak eskuratutako bitartek deskontatuta), bai eta KOIk bitartekotutako 9 milioi euroko finantzaketa ere. Dena den, lehen esan dugunez, ez KOI finantzaketak ez titulizazioek ez dute muga-egunearan birfinantzatzeko premiarik.
  - Muga-egunetan dibertsifikazioa erabili du. Horrela, hipoteka-zedulak 2019az gerokoak dira, dibertsifikatuak gainera, eta EBZtik jasotakoa 2021eko martxoan muga-eguneratzea dago aurreikusita.

Entitate Nagusiaren finantzaketa-egitura honela dago banatuta:

Finantzaketa-egitura	2018	
	Miloi eurokotan	%
Bezeroen gordailuak	17.337	77,79
Hipoteka-zedulak (1)	1.225	5,50
EBZtik jasoa	300	1,35
Titulizazioak (1)	138	0,62
KOI + EIB finantzaketa	9	0,04
Aktiboa guztira	22.287	

(1) Autozorroa ez da sartzen.

Handizkako finantzaketa 2019. urtetik aurrera muga-eguneratuko da, banakapen honen arabera:

Handizkako jaulkipenen muga-eguna	Miloi eurokotan			
	2019	2020	2021	>2021
Bonuak eta hipoteka-zedulak	100	500	625	-
Lurralde-zedulak	-	-	-	-
Senior zorra	-	-	-	-
Estatuak abala emandako jaulkipenak	-	-	-	-
Mendekoak, lehentasunezkoak eta bihurtgarriak	-	-	-	-
Hirugarrenei saldatutako titulizazioak	19	17	16	86
EBZtik jasoa	-	-	300	-
KOI + EIB finantzaketa	3	2	1	3
	122	519	942	89

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Epe ertainerako likidezia-beharrak behar bezala estalita daude, finantzaketa-gaitasunen bidez. Horrela, bada, *haircutak* aplikatu ostean eskuragarri dauden aktibo likido garbiak eta Entitate Nagusiaren jaulkipen-gaitasuna aurkeztuko ditugu ondorengo tauletan:

	Milioi eurokotan	
	31.12.2018	
	Erabilia	Erabilgarria
Aktibo likido garbiak (2)	-	5.064

(2) Espainiako Bankuaren likideziaren egoera-orrietarako irizpideak (errenta aldakorra kanpo utzita).

Jaulkipen-gaitasuna	Milioi eurokotan
Hipoteka-zedulak jaulkitzeko gaitasuna	4.597
Lurralde-zedulak jaulkitzeko gaitasuna	136
Estatuak abala emandako jaulkipenetatik erabilgarri dagoena	-
	4.733

Bestalde, taula honetan Entitate Nagusiaren aktiboen eta pasiboen azterketa jaso da (milioi eurokotan), Espainiako Bankuak igorritako egoera-orrien likideziari buruzko irizpideei jarraikiz, hondar-epemuga kontuan hartuta -kanpo utzi dira mugaeguneratutako saldoak, zalantzazko kreditu-inbertsioa, esleituak eta kobraezinak-:

2018

AKTIBOEN ETA PASIBOEN BANAKETA MUGA-EGUNEKO TARTEEN ARABERA

	Milioi eurokotan							
	Saldoa guztira	Agerikoak	Hilabetera artekoak	1 eta 3 hilabete artekoak	3 eta 6 hilabete artekoak	6 hilabete eta urtebete artekoak	1 eta 5 urte artekoak	5 urtetik gorakoak
Sarrerak GUZTIRA	18.886	90	509	455	635	1.391	5.083	10.723
Irteerak GUZTIRA	(19.826)	(15.287)	(1.086)	(385)	(426)	(1.009)	(1.573)	(60)
Garbia	(940)	(15.197)	(577)	70	209	382	3.510	10.663

2017

AKTIBOEN ETA PASIBOEN BANAKETA MUGA-EGUNEKO TARTEEN ARABERA

	Milioi eurokotan							
	Saldoa guztira	Agerikoak	Hilabetera artekoak	1 eta 3 hilabete artekoak	3 eta 6 hilabete artekoak	6 hilabete eta urtebete artekoak	1 eta 5 urte artekoak	5 urtetik gorakoak
Sarrerak GUZTIRA	17.761	67	589	441	390	1.373	5.894	9.007
Irteerak GUZTIRA	(19.059)	(14.358)	(783)	(448)	(515)	(1.163)	(1.695)	(97)
Garbia	(1.298)	(14.291)	(194)	(7)	(125)	210	4.199	8.910

17. Interes-tasaren arriskua

Entitate Nagusiaren emaitza-kontuan eta ondare-balioan interes-tasek aurkako mugimendu bat eragitearen ondoriozko galerekin du zerikusia interes-tasaren arriskuak.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Kontseilu Errektoreak Aktibo eta Pasiboen Batzordearen (APBren) eskutan du utzita arrisku hori kontrolatu eta kudeatzeko zeregina, eta Kontseilu Errektoreak finkatu eta urtean behin berrikusitako mugen barruan jarduten du. Merkatuko eta kontrako egoera bateko interes-tasen artean gehienez onar daitekeen galeraren arabera ezartzen dira mugok.

APBk sistematikoki aztertzen du interes-tasaren arriskuaren eragina, eta, kudeaketa aktiboaren bidez, merkatuko interes-tasen bilakaera kaskarrek epe ertainera galdu-irabazien kontuan izan dezaketen eragin negatiboari aurrea hartzen saiatzen da. Erabaki bat edo beste bat hartzeko, APB simulazioetan oinarritzen da. Simulazioek balantzeko eta balantzetik kanpoko egiturazko posizioak aztertu eta interes-tasa ezberdinen aurrean Entitate Nagusiak epe luzera izango dituen emaitzak neurtzen dituzte.

Interes-tasekiko sentikorrek diren partiden gap estatikoa bildu dugu ondoko taulan. Entitate Nagusiak interes-tasen gorabeheren aurrean duen arriskuarekiko lehen hurbilpena da. Halere, gaparen berezko supostuen mugak kontuan hartuta, Caja Laboralak arrisku hori neurtzeko erabili izan duen teknika, aurreko paragrafoan azaldu dena, ez da egokia.

	Milioi eurokotan								
	Balantzeko saldoa 18-12-31n	Hilabetera artekoak	1 eta 3 hilabete artekoak	3 hilabete eta urtebete artekoak	1 eta 2 urte artekoak	2 eta 3 urte artekoak	3 eta 4 urte artekoak	4 eta 5 urte artekoak	5 urtetik gorakoak
Aktibo sentiberak	21.303	4.844	3.486	8.602	619	1.057	291	364	2.040
Diru-merkatua	1.681	1.681	-	-	-	-	-	-	-
Kreditu-merkatua	14.123	2.694	3.044	5.874	403	304	252	225	1.327
Balore-merkatua	5.499	469	442	2.728	216	753	39	139	713
Pasibo sentiberak	19.930	6.442	1.901	4.284	96	422	22	6.763	-
Handizkako merkatua	1.764	227	526	608	4	399	-	-	-
Gainerako hartzekodunak	18.166	6.215	1.375	3.676	92	23	22	6.763	-
GAP arrunta		(1.598)	1.585	4.318	523	635	269	(6.399)	2.040
Pasibo Osoarekiko %a		(% 8)	% 7	% 20	% 2	% 3	% 1	(% 30)	% 10
GAP metatua		(1.598)	(13)	4.305	4.828	5.463	5.732	(667)	1.373
Pasibo Osoarekiko %a		(% 8)	(% 0)	% 20	% 23	% 26	% 27	(% 3)	% 6

	Milioi eurokotan								
	Balantzeko saldoa 17-12-31n	Hilabetera artekoak	1 eta 3 hilabete artekoak	3 hilabete eta urtebete artekoak	1 eta 2 urte artekoak	2 eta 3 urte artekoak	3 eta 4 urte artekoak	4 eta 5 urte artekoak	5 urtetik gorakoak
Aktibo sentiberak	20.320	5.452	3.590	7.576	978	482	953	208	1.081
Diru-merkatua	2.016	1.994	-	22	-	-	-	-	-
Kreditu-merkatua	14.160	2.864	3.188	5.875	427	286	219	188	1.113
Balore-merkatua	4.144	594	402	1.679	551	196	734	20	(32)
Pasibo sentiberak	19.188	7.050	2.019	4.495	106	29	425	5.067	(3)
Handizkako merkatua	1.911	362	527	611	5	5	404	(0)	(3)
Gainerako hartzekodunak	17.277	6.688	1.492	3.884	101	24	21	5.067	-
GAP arrunta		(1.598)	1.571	3.081	872	453	528	(4.859)	1.084
Pasibo Osoarekiko %a		(% 8)	% 8	% 15	% 4	% 2	% 3	(% 24)	% 5
GAP metatua		(1.598)	(27)	3.054	3.926	4.379	4.907	48	1.132
Pasibo Osoarekiko %a		(% 8)	(% 0)	% 15	% 19	% 22	% 24	% 0	% 6

Kontratuan interes-tasa bat ezarrita duten partidak interes-tasekiko sentikorrek dira, eta, beraz, gapean jasotzen dira. Gainerakoak kanpoan geratzen dira, hau da: balioztapenagatiko doikuntzak, kreditu sailkaezina, kutxa, ibilgetua (esleituak barne), deribatuak, hainbat kontu eta periodifikatze-kontuak, Gizarte Ekintzako Fondoak, fondo bereziak, kapitala eta erreserbak, eta ekitaldiko emaitzak.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Gap horretan, sentikortzat jotako partidak dagokien denbora-tarteetan banatzen dira, ondoren adierazten ditugun irizpideei jarraikiz. Interes-tasa aldakorrek produktuak interes-tasa berrikusten (balioa handitzen) zaien denbora-tartean kokatzen dira. Bestalde, interes-tasa finkoko partidak hondar-epemugaren arabera banatzen dira. Ageriko produktuatarako, saldoen aldakortasun-estimazioak kontuan hartuta, haien portaerari buruzko hipotesiak eman ditu Entitate Nagusiak. Epemuga espliziturik gabeko kontu-mota bakoitzerako - ordainketarik gabeko kontuak, administratuak eta erreferentziatuak- analisi ekonometrikoak egin dira, kontu horien interes-tasaren eta merkatuaren interes-tasaren bilakaera aintzat hartuta.

Entitate Nagusiak gainbegiralearentzat egiten dituen inpaktu-azterketen arabera, interes-tasek oinarrizko 200 puntu behera eginez gero, marjina gordina % 2,21 inguru txikituko litzateke, lehen urtean. Gainbegiraleak azterketa horiek egiteko ezarritako irizpideak hauek dira: hasierako saldoei eta balantzearen egiturari eustea, interes-tasak merkatu-aurreikuspenen arabera garatzea, ordainketarik gabeko kontu korranteetarako 5 urteko iraupena finkatzea eta merkatuko interes-tasetarako % 0ko zorua ezartzea, salbu eta une honetan negatiboan badaude; kasu horretan, maila horrek osatuko du zorua.

Balio ekonomikoaren gaineko inpaktuari dagokionez, interes-tasetako oinarrizko 200 puntuko beherakadak 46,3 milioi euroko hazkundera eragingo luke Entitate Nagusiaren balio ekonomikoan, hau da, baliabide propioen % 2,91 ingurukoa. Halaber, magnitude bera handituz gero, 291,5 milioi euroko hazkundera eragingo luke Entitate Nagusiaren balio ekonomikoan, hau da, baliabide propioen % 18,29 ingurukoa. Ondare-balioa kalkulatzeko, interes-tasaren gaparen atalean aipatutako irizpide berberak erabili dira.

18. Merkatuko beste arrisku batzuk

2017a hazkunde maximoekin ixtea aurreikusi ostean, arrisku-aktiboen inguruko zantzu onekin heldu genion urte berriari. Alabaina, zantzuak zantzu, errentagarritasun negatiboak izan dituzten azpikoen ehunekoa inoizko handienetakoa izan da 2018. urtean. Dibertsifikazioak ez du emaitza onik lortu eta inbertitzaile globalentzat ia ez da egon babesgunerik aurkitzeko aktiborik. Hainbat faktorek izan dute eragina merkatuen portaera horretan; izan ere, onetik txarrerako bidea egin da, eta azken hiruhilekoa oso negatibotzat jo behar dugu.

Paradoxikoki, aldagai makroekonomikoen bilakaerari erreparatzen badiogu, 2018ko ekitaldiaren amaieran BPGdaren hazkunde sendoa ikusi dugu maila globalean: % 3,7ko hazkundera eta hamarren eskas bateko dezelerazioa aurreko urtearen aldean. Esan behar da, ordea, eremu geografiko batetik bestera alde handiak antzematen direla. Adibidez, eremu ekonomiko handien artean, alde batetik AEBko ekonomiaren egoera positiboa nabarmentzen da: % 2,9ko hazkundera (aurreko urtean baino 7 hamarren handiagoa), Trumpen administrazioak ezarritako zerga-bultzadak lagunduta. Garatzeko bidean dauden herrialdeek, berriz, berriro ere herrialde garatuek baino hazkunde handiagoa izan dute (% 4,6koa, alegia), aurreko urtekoaren aldean hamarren bateko dezelerazio txikia izan arren. Alde negatiboan, berriz, euroguneak % 1,8ko hazkundera eta 6 hamarreneko dezelerazioa izan du, 2017. urtearen aldean.

Hazkundearen urteko erregistroei erreparatuta, ekonomiak maila globalean portaera ona izan duela esan genezake; alabaina, hazkunde horrek urtean zehar izan duen bilakaerak eta eremu geografikoen arabera izan duen portaerak baldintzatu egin dute merkatuen nondik norakoa. Izan ere, urteak aurrera egin ahala, hazkundearen dezelerazioa gero eta agerikoagoa izan da, bereziki eurogunean. Hainbat faktorek bultzatu dute dezelerazio hori, baina guztiek indartu dute elementu bat: zalantza.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

FEDek jorratutako diru-politikaren normalizazio-bidea izan da elementurik azpimarragarrienetako bat. Estatu Batuetako banku zentralak lau aldiz igo ditu interes-tasak urtean (oinarrizko 25 puntuan bakoitza) eta, horrekin batera, bere balantze bateratua murrizten hasi da, ez baititu berriro inbertitu bere QEa ezarriz eskuratutako tituluen ondoriozko muga-eguneratzeak. Eta, aldi berean, maila neutralagoak lortzeko, politika ekonomikoa normalizatzeko bide gehiago egin behar duela iragarri du. Horren guztiaren ondorioz, dolarren interes-tasek gora egin dute (bai epe laburrekoak, bai epe luzekoak), eta, horrenbestez, dolarrek balioa irabazi duen bitartean, balioa galdu dute garatzeko bidean dauden herrialdeetako dibisek. Euren dibisek balioa galdu dutelarik, herrialde batzuek oso une latzak izan dituzte, eta, oro har, garatzeko bidean dauden herrialdeetako merkatuen aurreikuspenak ilundu egin dira (besteak beste, herrialde batzuek interes-tasa altxatu egin behar izan dutelako euren dibisak defendatzeko).

Eurogunean, EBZk 2018ko abenduan amaitu du bere erosketa-programa, eta iragarri du, 2019ko uda osterara arte behintzat, aldatu gabe eutsiko diela erreferentziako tasei. Horiek horrela, urteko hirugarren hiruhilekotik aurrera interes-tasa handitzen hasiko dela ulertu du merkatuak.

Zalantza handia eragin duen bigarren faktorea hauxe izan da: AEBrekin superabit handia duten herrialdeen aurka, eta bereziki Txinaren aurka, Trumpen administrazioak abian jarritako "gera komertziala". Bi herrialdeen arteko negoziazioak egiteko moduaren eta Trump presidentearen taktika ez oso ortodoxoen ondorioz, gatazka luzatu egin da denboran, eta, horren eraginez, inbertsio-proiektuak geldiarazi eta nazioarteko merkataritza txikitu egin ditu.

Brexitak ere eragin du zalantza, are gehiago Europan. UK-ko gobernuaren eta Europar Batasunaren artean lortutako akordioek ez dute parlamentu britainiarraren babesik jaso, eta, beraz, linbo moduko bat sortu da, Erresuma Batuko klase politikoak ez baitu lortzen EBK onartzeko moduko aukerarik adostea. Denbora gutxi geratzen dela kontuan hartuta, Brexit gogorra gauzatzeko aukerak gero eta ugariagoak dira, eta horrek aurreikusi ezin diren ondorioak eragingo lituzke bai UKn bai Europa osoan.

Azkenik, Europan bertan, Italia zalantza-iturri garrantzitsua izan da, lehenengo eta behin gobernu-koalizioak Europako Komisioak zehaztutako mugak gainditzen dituen aurrekontuak aurkezteko demari eutsi diolako eta EBrekiko diskurtso gogorra egin duelako, eta, urte-amaierako atzeraldi tekniko baten ondorioz, hazkunde-datu eskasak erakutsi dituelako. Italia, zor-maila altua izanik, kezka-iturria izan da merkatuentzat.

Faktore horiek guztiek urtean gero eta zalantza handiagoa sustatu dute, eta konfiantza-adierazleak jaitzarazi dituzte. Gauzak horrela, dezelerazio ekonomikoa areagotzeko beldurra zabaldu da urtearen amaieran. Ondorioz, azken hiruhilekoan merkatuak gainbeheran erori dira, eta horrek, berriro ere, aurreikuspenetan eragin du. Azken batean, amaierarik gabeko sorgin-zuloa sortu da.

Zalantza horien aurrean, aktibo arriskutsuek portaera negatiboa izan dute ia kategoria guztietan, baina azken hiruhilekoan gertatu dira galerarik gehienak. Halatan, errenta aldakorreko indize nagusiak gorritan itxi dira, batetik besterako aldeak egon arren. Portaera erlatiborik onena AEBko indizeek izan dute (S&P500k -% 6,24koa eta Nasdaqek -% 3,88koa); Europako eta garatzeko bidean dauden herrialdeetako indizeak, berriz, atzealdean gelditu dira -Eurostoxx50 -% 14,34, Ibex35 -% 14,97 eta garatzeko bidean dauden herrialdeetako MSCI -% 16,63-.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Errenta finko pribatuko diferentzietan izandako hazkunde orokorrek (kreditu-kalitaterik txarreneko ezkutukoetan are handiagoak izan dira) errentagarritasun negatiboa ekarri dute ia kategoría guztietan. Europan, inbertsio-graduko korporazioen Iboxx indizeak -% 1,29ko errentagarritasunarekin itxi du ekitaldia, high yieldak -% 3,61ekoarekin eta bankuen mendekoen indizeak -% 3,31koarekin. Beste alde batetik, Credit Suisseren garatzeko bidean dauden herrialdeetako korporazioen indizeak -% 2,26 egin du behera, eta JP Morganen garatzeko bidean dauden herrialdeetako gobernuenak -% 4,61. Beste muturrean, Barclaysen High Yield US indizeak +% 2,64ko igoera izan du.

Kreditu-merkatuek oro har galerak izan dituzten bitartean, zor-merkatuek, espero zenaren aurka, errentagarritasun positiboa lortu dute, hain zuzen ere errentagarritasun negatiboak ekarriko zituzten interes-tasen igoerak espero bazituzten ere inbertitzaile gehienek. Portaerarik onena izan dutenen artean aipatzekoak dira Alemaniako eta Espainiako zor-merkatuak. Batean eta bestean itzulkinaren barne-tasak jaitsi egin ziren eta, horri esker, erreferentziako indizeek errentagarritasun positiboarekin amaitu dute urtea. Horren adibide dira Alemaniako eta Espainiako zor publikoaren Iboxx indizeak, bata nahiz besteak +% 2,5 inguruko igoera izan baitute. Alde negatiboan, Italiako zor publikoa nabarmendu da berriro. Diferentzialen handitze nabarmenaren ondoren, bertako erreferentziako indizeek galerak izan dituzte (-% 1,29koa Iboxx indizean). AEBko zor publikoaren merkatuari dagokionez, zor publikoaren indizeek positiboan itxi ahal izan dute (+% 0,85ean Barclays indizea) hainbat arrazoi tarteko: portaera txarra izan ondoren, urtean zehar itzulkinaren barne-tasak pixkana igotzea (10 urterako bonua % 3,25era ere iritsi zen); urtearen azken zatian arrisku-merkatuak gainbeheran erortzea; eta zor publikoak babes-aktiboaren lana egitea (10 urterako bonua % 2,65eko itzulkinaren barne-tasarekin itxi zuen).

Egoera horretan, arrazoizko balioarekin eta ondarean aldaketak dituztela kontabilizatu diren zorrotako tituluek merkatuaren bilakaerari lotutako portaera izan dute, balioztapenagatiko doikuntzen kontuetan ageri diren gainbalioen eta minusbalioen saldoan ikusi den bezala.

19. Eragiketa-arriskua

Prozesuetan, pertsonalean nahiz barruko sistemetan gertatutako desegokitasunaren edo akatsen, edo kanpoko faktoreen ondorioz Entitateak izan ditzakeen galerei buruzkoa da eragiketa-arriskua.

Laboral Kutxak metodo estandarra erabiliz informatzen du arautzailea, hain zuzen ere, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko ekainaren 26ko 575/2013 Erregelamenduan deskribatutako metodologiaren arabera.

Ikuspegi kualitatiboari begira, departamentu guztien arrisku- eta kontrol-mapak ditu Entitate Nagusiak. Arrisku horiek urtero ebaluatzen dira, eta, ondoren, arriskurik larrienak arintzeko ekintza-planak taxutzen dira.

Gaur egun, Entitate Nagusiak 56 koordinatzaileko eta 28 balidatzaileko sarea du, sistemak eskatzen dituen zereginak (autoebaluazioak eta ekintza-planak) gauzatu ahal izateko.

Ikuspegi kuantitatibotik, 2002tik eragiketetan galdutakoen datu-basea du Entitate Nagusiak. Galera bakoitza Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko ekainaren 26ko 575/2013 Erregelamendua zehaztutako gertaera-mota eta negozio-linea bati dago esleituta.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Laboral Kutxa CERO (Consortio Español de Riesgo Operacional - Eragiketa Arriskuaren Espainiako Partzuergoa) taldeko partaide da. Bertan, estatuko finantza-erakunde nagusiak daude ordezkaturak, eta eragiketa-arriskuaren alorreko informazioa eta esperientziak partekatzen dira.

20. Aseguru-eragiketen arriskua

Aseguru-kontratuak harpidetzeagatik arriskuen artean badira aldagai batzuk etorkizuneko eskudiru-fluxuetan eragin nabarmena izan dezaketenak, hala zenbatekoan nola banaketa kronologikoan.

Hilkortasun-, baliaezintasun eta longebitate-taulak ezbehar-tasari eragiten dioten aldagaiak dira, eta, beraz, ezbeharrak ordaintzeko eskudiruaren irteera-fluxuari ere bai. Taldeak, aldi behin, egokitu egiten ditu bere oinarri teknikoak: hilkortasun- eta iraupen-taulak nazioko eta nazioarteko sektorekako lantaldeek emandako daturik berrienetara eta Aseguruen eta Pentsio Fondoen Zuzendaritza Orokorrek onetsitako estatistiketara moldatzen ditu.

Aseguruen Zuzendaritza Orokorrek zehaztutako araudiari jarraikiz, Taldeak PERM/F-2000 taulak aplikatu dizkio 2000ko urriaren 15etik aurrerako aurrezki-aseguruen produkzio berriari. Produkzio berriko heriotza-arrisku-eraketarako PASEM-2010 taulak eta ezintasun-arrisku-eraketarako PEAIM-2007 taulak erabiltzen dira. Bestalde, taulak aplikatzeko egunean indarrean zegoen zorroko defizita xurgatu egin zen 2007an, nahiz eta indarreko arautegiaren arabera 15 urteko epea zegoen 1999ko urtarrilaren 1etik zenbatzen hasita.

1998ko azaroaren 20ko 2486/1998 Errege Dekretuaren bidez araututako Aseguru Pribatuen Antolamendu eta Gainbegiraketarako Erregelamendua (aurrerantzean, Erregelamendua) indarrean sartu baino lehenago interes-tasa tekniko bermatua zuten polizei dagokienez, Erregelamendu horren Bigarren Xedapen Iragankorrean jasotakoa erabiltzen du Taldeak; hau da, poliza horiei atxikitako inbertsioetan lortutako benetako etekina polizetan jasotako interes-tasa teknikoa baino handiagoa dela egiaztatzen du.

Erregelamendua indarrean sartu ondoren jaulkitako polizei dagokienez, 2016ko Erregelamenduko Bosgarren Xedapen Gehigarrian jasotakoa erabiltzen du Taldeak. Hau da, arriskuko kurba librea ezartzen du zorroan, hegakortasunagatik doikuntzari lotutako osagaia sartuta. Horretarako, 10 urteko egokitzapen-epera arte (2015-12-31tik abiatuta) kalkulu linealeko metodoa erabiltzen du, eta 2016-01-01etik aurrera egindako kontratuetan, ordea, zuzenean arriskuko kurba librea ezartzen du, hegakortasunagatik doikuntzari lotutako osagaia ere sartuta.

Zentzu horretan, Erregelamenduan ezarritakoari lotu zaio Taldea. Aktibo-mota horiei zorro bat eta finantza-inbertsioak esleitu dizkie, eta aktiboen benetako errentagarritasuna hornidura matematikoaren batez besteko errentagarritasuna baino handiagoa den begiratu du urtero.

Taldeak Erregelamenduaren 33.2 artikuluan ezarritakoari men egiten ez badio ere, batera monitorizatzen ditu aktiboko eta pasiboko fluxuen proiektzioak. Hilkortasun- eta baliaezintasun-tasak, erreskatea eta gastuak kalkulatzeko, barne-hipotesien ondoriozko proiektzioak aplikatzen ditu, bai eta hipotesi horien barruan finantza-inbertsioak pasibo konprometituetara zenbateraino egokitzen diren egiaztatu ere.

Espainiako legeria aplikatuz, Aseguruen Konpentsazio Partzuergoak, Ekonomia eta Ogasun Ministerioaren mende dagoenak, bere egindako hondamen-arriskuen ondorioak estalita ditu Taldeak bere kontratuetan.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Beste alde batetik, kontratueta ezbehar-tasaren arriskua murriztu ahal izateko, berraseguru-kontratuak erabiltzen ditu Taldeak.

Ez da jotzen arrisku-metaketa esanguratsua dagoenik; izan ere, Taldearen aseguru-negozioa batez ere partikularren arrisku pertsonalak aseguratzean datzanez, oso arrisku-maila apala dauka, dagoeneko Aseguruen Konpentsazio Partzuergoak estaltzen duen hondamendi-arriskuari dagokionez izan ezik.

Prestazioetarako hornidura kalkulatzeko, Aseguru Pribatuen Ordenazio eta Gainbegiratzeari buruzko Arautegian ezarritakoa betetzen da.

Urteko kontu hauek formulatzeko egunean, Entitate Nagusiko kontseilariak berretsi dute arriskuen eta kaudimenaren barneko ebaluazioa egina dagoela eta Taldeko aseguru-erakundeek kaudimen-betebehar globalak betetzen dituztela, euren arrisku-profila, onartutako arrisku-tolerantziaren mugak eta negozio-estrategia kontuan hartuta.

Jarduerari lotutako arriskuen izaerari, bolumenari eta konplexutasunari egokitutako prozesuak ezarri dira eta, horiei esker, epe labur eta luzera Taldeko aseguru-erakundeek izan litzaketen eta aurre egin behar lieketen arriskuak egoki zehaztu eta ebaluatzeko aukera du.

Era berean, Entitate Nagusiko kontseilariak berretsi dutenez, Taldeko aseguru-erakundeek etengabe betetzen dituzte kapital-errekerimenduak eta hornidura teknikoan arloko eskakizunak.

21. Arriskuen kontzentrazioa

Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 575/2013 Erregelamenduaren eta kaudimen-errekerimenduen gainean ondoren egin zaizkion aldaketan arabera, arrisku handietan - baliabide propioen % 10 gainditzen dutenak dira- pertsona edo talde batekin ezin da baliabide propioen % 25 baino gehiago arriskatu. Aparteko kasu batean, esposizioek muga hori gainditzen badute, Entitateak berehala jakinaraziko die esposizioaren balioa agintaritzaren eskudunei. Egoerak hala eskatzen badu, dagokion mugara itzultzeko denbora-epe mugatua aitortu diezaioke Entitateari agintariak. Entitatearen arriskuak onartzeko politikak kontuan hartzen ditu muga eta irizpide horiek, eta eskakizunei dagozkien aurkako alderdiaren ondoriozko arrisku-mugak eta soberak kontrolatzeko prozedurak ezarri dira.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, MONDRAGON taldeko kooperatibekiko arriskua, esposizio handien ondoretarako arriskuen unitate ekonomikotzat hartzen dena, bakarrik jo daiteke "esposizio handitzat", baliabide propioen % 10 gainditzen du eta.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Taldearen arriskuen kontzentrazioak eta horien kontabilitate-balioak hauek izan dira, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, arriskuari dagokion geografia-sektorea eta aurkako alderdien motak kontuan hartuta:

2018

	Guztira (liburuetako zenbatekoa) (a)	Espainia	Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	Amerika	Munduko gainerako lurraldeak
Banku zentralak eta kreditu-erakundeak	2.044.340	1.579.971	445.482	14.838	4.049
Administrazio publikoak	6.644.178	6.074.433	569.745	-	-
– Administrazio zentrala	6.241.641	5.672.624	569.017	-	-
– Beste administrazio publiko batzuk	402.537	401.809	728	-	-
Beste sozietate finantzario batzuk eta enpresaburu indibidualak	175.510	104.976	32.122	15.948	22.464
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak	2.751.370	2.695.306	49.581	4.980	1.503
– Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	91.764	91.764	-	-	-
– Obra zibileko eraikuntza	119.561	119.440	121	-	-
– Gainerako helburuak	2.540.045	2.484.102	49.460	4.980	1.503
Enpresa handiak	509.133	461.205	43.631	3.712	585
ETEak eta enpresaburu indibidualak	2.030.912	2.022.897	5.829	1.268	918
Gainerako etxeak	10.605.335	10.584.500	15.902	2.987	1.946
– Etxebizitzak	9.865.216	9.845.352	15.177	2.752	1.935
– Kontsumoa	404.934	404.654	235	34	11
– Beste helburu batzuk	335.185	334.494	490	201	-
GUZTIRA	22.220.733	21.039.186	1.112.832	38.753	29.962

2017

	Guztira (liburuetako zenbatekoa) (a)	Espainia	Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	Amerika	Munduko gainerako lurraldeak
Banku zentralak eta kreditu-erakundeak	2.556.359	1.893.559	638.591	19.302	4.907
Administrazio publikoak	5.355.574	4.826.328	529.246	-	-
– Administrazio zentrala	4.949.377	4.420.131	529.246	-	-
– Beste administrazio publiko batzuk	406.197	406.197	-	-	-
Beste sozietate finantzario batzuk eta enpresaburu indibidualak	254.035	154.264	59.748	20.210	19.813
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak	2.726.937	2.674.113	47.294	4.246	1.284
– Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	92.030	91.949	81	-	-
– Obra zibileko eraikuntza	133.305	133.187	118	-	-
– Gainerako helburuak	2.501.602	2.448.977	47.095	4.246	1.284
Enpresa handiak	444.025	393.343	46.618	2.982	1.082
ETEak eta enpresaburu indibidualak	2.057.577	2.055.634	477	1.264	202
Gainerako etxeak	10.694.750	10.674.375	15.283	2.843	2.249
– Etxebizitzak	9.985.115	9.965.785	14.504	2.599	2.227
– Kontsumoa	374.951	374.613	288	28	22
– Beste helburu batzuk	334.684	333.977	491	216	-
GUZTIRA	21.587.655	20.222.639	1.290.162	46.601	28.253

(a) Esposizioen definizioak bere baitan hartzen ditu maileguak eta aurrerakinak; zorra adierazten duten baloreak; ondare-tresnak; deribatuak (negoziatzeko eutsitakoak eta estaldurakoak); baterako negoziotetan eta elkartuetan egindako inbertsioak; eta emandako bermeak, balantzean edozein partidatan sartuta daudela ere.

Mailegu-hartzaileen, balore-jaulkitzeen eta deribatuen eta emandako bermeen kontrako alderdiak zer herrialdetan edo autonomia-erkidegotan dauden kontuan hartuta banatuko da jarduera eremu geografikoetan.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018

Espainiako jarduera	AUTONOMIA-ERKIDEGOAK				
	Guztira (liburuetako zenbatekoa) (a)	EAE	Nafarroa	Madril	Gainerakoak
Banku zentralak eta kreditu-erakundeak	1.579.971	27.217	-	1.499.608	53.146
Administrazio publikoak	6.074.433	191.208	9.123	187.984	5.686.118
– Administrazio zentrala	5.672.624	-	-	-	5.672.624
– Beste administrazio publiko batzuk	401.809	191.208	9.123	187.984	13.494
Beste sozietate finantzario batzuk eta enpresaburu indibidualak	104.976	60.376	618	36.391	7.591
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak	2.695.306	1.653.505	250.443	218.497	572.861
– Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	91.764	60.853	4.801	7.685	18.425
– Obra zibileko eraikuntza	119.440	69.768	6.524	34.581	8.567
– Gainerako helburuak	2.484.102	1.522.884	239.118	176.231	545.869
Enpresa handiak	461.205	311.527	23.626	62.192	63.860
ETEak eta enpresaburu indibidualak	2.022.897	1.211.357	215.492	114.039	482.009
Gainerako etxeak	10.584.500	6.130.198	1.236.735	497.461	2.720.106
– Etxebizitzak	9.845.352	5.735.152	1.156.318	367.091	2.586.791
– Kontsumoa	404.654	252.402	47.898	11.260	93.094
– Beste helburu batzuk	334.494	142.644	32.519	119.110	40.221
GUZTIRA	21.039.186	8.062.504	1.496.919	2.439.941	9.039.822

2017

Espainiako jarduera	AUTONOMIA-ERKIDEGOAK				
	Guztira (liburuetako zenbatekoa) (a)	EAE	Nafarroa	Madril	Gainerakoak
Banku zentralak eta kreditu-erakundeak	1.893.559	33.455	-	1.783.769	76.335
Administrazio publikoak	4.826.328	222.482	8.941	163.746	4.431.159
– Administrazio zentrala	4.420.131	-	-	-	4.420.131
– Beste administrazio publiko batzuk	406.197	222.482	8.941	163.746	11.028
Beste sozietate finantzario batzuk eta enpresaburu indibidualak	154.264	66.987	674	46.762	39.841
Sozietate ez-finantzarioak eta enpresaburu indibidualak	2.674.113	1.648.705	267.857	214.960	542.591
– Eraikuntza eta higiezinaren sustapena	91.949	60.151	6.627	1.782	23.389
– Obra zibileko eraikuntza	133.187	74.613	6.578	42.670	9.326
– Gainerako helburuak	2.448.977	1.513.941	254.652	170.508	509.876
Enpresa handiak	393.343	283.533	27.031	45.875	36.904
ETEak eta enpresaburu indibidualak	2.055.634	1.230.408	227.621	124.633	472.972
Gainerako etxeak	10.674.375	6.189.158	1.268.594	463.024	2.753.599
– Etxebizitzak	9.965.785	5.808.101	1.188.489	341.833	2.627.362
– Kontsumoa	374.613	234.788	43.183	10.729	85.913
– Beste helburu batzuk	333.977	146.269	36.922	110.462	40.324
GUZTIRA	20.222.639	8.160.787	1.546.066	2.672.261	7.843.525

(a) Esposizioen definizioak bere baitan hartzen ditu maileguak eta aurrerakinak; zorra adierazten duten baloreak; ondare-tresnak; deribatuak (negoziatzeko eutsitakoak eta estaldurakoak); baterako negozioetan eta elkartuetan egindako inbertsioak; eta emandako bermeak, balantzean edozein partidatan sartuta daudela ere.

Ondorengo oharretan, Taldearen arrisku-kontzentrazioaren xehetasunak bildu dira, eragiketa-motaren, jarduera- eta geografia-eremuaren, monetaren, arrisku-kalitatearen eta abarren arabera.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

22. Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Eskudirua	67.318	72.514
Eskudirutako saldoak banku zentraletan	1.395.458	1.682.657
Ageriko beste gordailu batzuk	110.570	93.074
	<u>1.573.346</u>	<u>1.848.245</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	1.561.278	1.829.915
Dolarretan	8.340	13.406
Franko suitzarretan	127	73
Libera esterlinatan	2.306	1.369
Yen japoniarretan	114	2.185
Beste batzuk	1.181	1.297
	<u>1.573.346</u>	<u>1.848.245</u>

Hurrenez hurren, % 0,039koa eta % 0,032koa izan dira, banku zentraletako eta ageriko beste gordailu batzuetako eskudirutako saldoek 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa.

Europako Banku Zentralaren 1745/2003 zenbakiko Erregelamenduaren (EErenaren) arabera, Europar Batasuneko estatu kideetako kreditu-erakundeek araudi horretan zehaztutako pasibo konputagarrien % 1eko gutxieneko erreserba-koefizientea izan behar dute, hurrenez hurren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n. 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, gutxieneko erreserben koefizientea bete behar du Espainiako Bankuko kontu korrontean eutsitako saldoaren zati batek. Entitate Nagusiak betetzen ditu indarrean dagoen araudiak koefiziente horretarako agintzen dituen gutxienekoak.

23. Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak eta -pasiboak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe hauek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duten banakapena:

	<u>Aktiboa</u>		<u>Pasiboa</u>	
	<u>2018</u>	<u>2017</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Deribatuak	4.342	3.796	1.893	1.533
Ondare-tresnak	494	541	-	-
Zorra adierazten duten baloreak	122.275	140.124	-	-
	<u>127.111</u>	<u>144.461</u>	<u>1.893</u>	<u>1.533</u>

2018ko ekitaldian zehar, "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak" 17 milioi euro inguru murriztu dira, batez ere Estatuak jaulkitako zorra eta altxorraren letrak eta errenta finkoko beste balore batzuk saltzearen ondorioz. 2017ko ekitaldian zehar, negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak 39 milioi euro inguru murriztu dira, batez ere estatuak eta autonomia-erkidegoek jaulkitako zorra eta errenta finkoko beste balore batzuk saltzearen ondorioz.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak eta -pasiboak" epigrafean dauden elementuen arrazoizko balioa eta erabilitako balioztapen-teknikak 42. oharrean sartu dira.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

"Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak eta -pasiboak" multzoan sailkatutako elementuen arrazoizko balioan izandako aldaketek eragina izan dute 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuetan (52. oharra). Hona hemen:

	Irabaziak		Galerak	
	2018	2017	2018	2017
Deribatuak	48.649	5.653	62.448	5.364
Ondare-tresnak	315	-	358	-
Zorra adierazten duten baloreak	47.458	57.032	33.547	56.451
	96.422	62.685	96.353	61.815

Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboan eta -pasiboan zorroetako elementuen arrazoizko balioan izandako aldaketek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontuetan eragindakoa banakatu egin dugu, arrazoizko balioa zehazteko irizpidea erabiliz, eta honako hau da banakapena:

	Irabaziak		Galerak	
	2018	2017	2018	2017
Arrazoizko balioa honela ateratzen zaien elementuak:				
Kotizazioak erreferentziatzen harturik (1. maila)	47.773	57.032	33.905	56.451
Honako hauetan oinarritutako teknika baten bidez:				
Merkatutik datozen datuetan (2. maila)	48.649	5.653	62.448	5.364
Merkatutik ez datozen datuetan (3. maila)	-	-	-	-
	96.422	62.685	96.353	61.815

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak" eta "Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak" epigrafeetako deribatuen saldoen banakapena, dibisen eta muga-egunen arabera:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2018	2017	2018	2017
Dibisaren arabera:				
Eurotan	127.096	144.461	1.873	1.533
AEBko dolarretan	15	-	20	-
	127.111	144.461	1.893	1.533
Muga-egunaren arabera:				
Hilabetera artekoak	117	169	50	510
Hilabete 1 eta 3 artekoak	157	275	131	127
3 hilabete eta urtebete artekoak	791	1.085	200	166
1 eta 5 urte artekoak	33.800	41.351	436	566
5 urtetik gorakoak	91.752	101.040	1.071	164
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	494	541	5	-
	127.111	144.461	1.893	1.533

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

a) Kreditu-arriskua

Arriskuen kontzentrazioaren eta egun jakin batzuetan horiek zuten liburu-tako zenbatekoaren berri emango dugu jarraian, arriskuari dagokion geografia-sektorea, aurkako alderdien motak eta tresna-motak kontuan hartuta:

	2018		2017	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
Geografia-sektorearen arabera:				
Estatua	126.761	% 99,72	144.447	% 99,99
Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	350	% 0,28	14	% 0,01
Munduko gainerako lurraldeak	-	-	-	-
	127.111	% 100,00	144.461	% 100,00
Aurkako alderdien motaren arabera:				
Kreditu-erakundeak	3.696	% 2,51	2.599	% 1,80
Administrazio publiko egoiliarak	122.275	% 96,20	140.124	% 97,00
Beste sektore egoiliar batzuk	1.140	% 1,29	1.738	% 1,20
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	-	-	-	-
	127.111	% 100,00	144.461	% 100,00
Tresna-motaren arabera:				
Kotizatutako obligazioak eta bonuak	122.275	% 96,20	140.124	% 97,00
Errenta finkoko beste balore batzuk	-	-	-	-
Antolatutako merkatuetan negoziatu ez diren deribatuak	4.342	% 3,42	3.796	% 2,63
Akzio kotizatuak	494	% 0,38	541	% 0,37
	127.111	% 100,00	144.461	% 100,00

Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak banakatuko ditugu ondoren, kalifikazio-agentzia nagusiek emandako kanpoko kreditu-kalifikazioen arabera:

	2018		2017	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
A ratinga eman zaien arriskuak	123.632	% 97,26	54	% 0,03
B ratinga eman zaien arriskuak	411	% 0,32	137.564	% 95,23
Esleitu gabeko zenbatekoak	3.068	% 2,42	6.843	% 4,74
	127.111	% 100,00	144.461	% 100,00

b) Zorra adierazten duten baloreak

Segidan, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuko aktiboko "Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeko saldoaren banakapena azaltzen da:

	2018	2017
Espainiako / autonomia-erkidegoko zor publikoa	118.312	135.764
Kreditu Ofizialeko Institutua	25	-
Errenta finkoko beste balore batzuk	3.938	4.360
	122.275	140.124

Hurrenez hurren, % 0,857koa eta % 0,988koa izan dira banku-negozioko "Zorra adierazten duten baloreak" 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

c) Ondare-tresnak

Hauxe da 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako aktiboko "Ondare-tresnak" epigrafeko saldoaren banakapena:

	2018	2017
Espainiako erakundeetako partaidetzak	-	-
Atzerriko erakundeetako partaidetzak	-	-
Inbertsio-fondoetako partaidetzak	494	541
Bestelako partaidetzak	-	-
	494	541

d) Negoziatzeko eutsitako deribatuak

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak" eta "Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak" epigrafeetako deribatuen saldoaren banakapena:

	Balio nozionala	2018	
		Arrazoizko balioa Aktiboa	Pasiboa
Mugaeguneratu gabeko dibisen salerosketa			
Erosketak	78.790	1.199	68
Salmentak	34.954	95	338
Baloreen, indizeen eta interes-tasen gaineko gerokoak			
Erositakoak	11.200	-	-
Saldutakoak	4.600	-	-
Baloreen gaineko aukerak			
Erositakoak	57.130	682	-
Saldutakoak	1.316.078	-	-
Dibisen gaineko aukerak			
Erositakoak	1.922	15	-
Saldutakoak	1.922	-	20
Interes-tasen gaineko aukerak			
Erositakoak	19.947	722	-
Saldutakoak	1.868	-	3
Interes-tasen gaineko beste eragiketa batzuk			
FRAk	-	-	-
Finantza-trukeak	19.016	195	143
Call Money Swapak (CMSak)	-	-	-
Eperako beste eragiketa batzuk	-	1.434	1.321
		4.342	1.893

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

	Balio nozionala	2017	
		Aktiboa	Pasiboa
Mugaeguneratu gabeko dibisen salerosketa			
Erosketak	29.678	23	784
Salmentak	45.540	1.517	20
Baloreen eta interes-tasen gaineko gerokoak			
Erositakoak	-	-	-
Saldutakoak	-	-	-
Baloreen gaineko aukerak			
Erositakoak	39.180	948	-
Saldutakoak	1.383.798	-	-
Dibisen gaineko aukerak			
Erositakoak	-	-	-
Saldutakoak	-	-	-
Interes-tasen gaineko aukerak			
Erositakoak	19.998	896	-
Saldutakoak	1.398	-	5
Interes-tasen gaineko beste eragiketa batzuk			
FRAk	-	-	-
Finantza-trukeak	23.526	207	136
Call Money Swapak (CMSak)	-	-	-
Eperako beste eragiketa batzuk	-	205	588
		3.796	1.533

Negoziatzeko eutsitako deribatuen kontratuetako zenbateko nozionalean eta/edo kontratukoan ez da Taldeak bere gain hartutako arriskua kuantifikatzen, posizio garbia tresna horiek konpentsatu eta/edo konbinatuzetik lortzen delako.

Taldeak inbertsio-fondo eta borondatezko gizarte-aurreikuspeneko erakunde batzuei emandako bermeak -guztiak ere Laboral Kutxa Taldeko sozietateek gestionatutakoak dira, (ikusi I. eranskina)-, baloreen gainean jaulkitako aukera gisa erregistratzen dira. 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, eragiketa horien balio nominala 1.316 eta 1.384 milioi eurokoa da, hurrenez hurren. Bataren eta bestearen arrazoizko balioa 0 mila eurokoa da.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n negoziatzeko eutsitako deribatuen balioztapenean kontrapartida-arriskua nahiz arrisku propioa aintzat hartuz gero, eragina hutsala da.

Bezeroei erositako eta saldutako deribatuen balioak eta kontrapartidei erositako eta saldutako deribatuen balioak ez dute alde handirik (kasu batean eta bestean Taldearentzat marjina sortu dutenak kontuan hartuta).

24. Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak eta -pasiboak arrazoizko balioan

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe hauek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duten banakapena:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2018	2017	2018	2017
Zorra adierazten duten baloreak	-	2.137	-	-
Kapital-tresnak	-	380	-	-
	-	2.517	-	-

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Taldeko aseguru-negozioak ekarrita, 2017ko abenduaren 31n "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean sailkatuta dauden errenta finkoko eta errenta aldakorreko titulu guztiak "Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" epigrafean sailkatu dira (27. oharra), zorroak gestionatzeko eredu bat etor dadin Entitate Nagusiak erabiltzen duenarekin. Sailkapen horrek ez du eraginik izan "Erreserbak" eta "Beste emaitza global metatu bat" epigrafeetan.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n atal honetan dauden elementuen arrazoizko balioa eta erabilitako balioztapen-teknikak 42. oharrean sartu dira.

"Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak eta -pasiboak arrazoizko balioan" atalean jasotako elementuek arrazoizko balioan izandako gorabeherak eragin hau izan dute, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuetan (53. oharra):

	Irabaziak		Galerak	
	2018	2017	2018	2017
Ondare-tresnak	-	124	-	48
Zorra adierazten duten baloreak	-	111	-	28
	-	235	-	76

"Galdu-irabazietan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboak arrazoizko balioan" atalean jasotako elementuek arrazoizko balioan izandako aldaketek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuan izandako eragina banakatu egin dugu, arrazoizko balioa zehazteko irizpidea erabiliz, eta honako hau da banakapena:

	Irabaziak		Galerak	
	2018	2017	2018	2017
Arrazoizko balioa honela ateratzen zaien elementuak:				
Kotizazioak erreferentziatzen harturik (1. maila)	-	235	-	76
Honako hauetan oinarritutako teknika baten bidez:				
Merkatutik datozen datuetan (2. maila)	-	-	-	-
Merkatutik ez datozen datuetan (3. maila)	-	-	-	-
	-	235	-	76

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboak arrazoizko balioan" epigrafeen banakapena, dibisak eta muga-egunak kontuan hartuta:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2018	2017	2018	2017
Dibisaren arabera:				
Eurotan	-	2.517	-	-
	-	2.517	-	-
Muga-egunaren arabera:				
Agerikoak	-	-	-	-
3 hilabete eta urtebete artekoak	-	-	-	-
1 eta 5 urte artekoak	-	-	-	-
5 urtetik gorakoak	-	2.137	-	-
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	-	380	-	-
	-	2.517	-	-

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

a) Kreditu-arriskua

Arriskuaren kontzentrazioen eta egun jakin batzuetan horiek zuten liburuetako zenbatekoaren berri emango dugu jarraian, arriskuari dagokion geografia-sektorea, aurkako alderdien motak eta tresna-motak kontuan hartuta:

	2018		2017	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
Geografia-sektorearen arabera:				
Estatua	-	-	2.517	% 100,00
Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	-	-	-	-
Munduko gainerako lurraldeak	-	-	-	-
	-	-	2.517	% 100,00
Aurkako alderdien motaren arabera:				
Kreditu-erakundeak	-	-	2.137	% 84,90
Administrazio publiko egoiliarrak	-	-	-	-
Beste sektore egoiliar batzuk	-	-	380	% 15,10
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	-	-	-	-
	-	-	2.517	% 100,00
Tresna-motaren arabera:				
Kotizatutako obligazioak eta bonuak	-	-	2.137	% 84,90
Errenta finkoko beste balore batzuk	-	-	-	-
Inbertsio-fondoetako partaidetzak	-	-	380	% 15,10
	-	-	2.517	% 100,00

"Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" atala banakatuko dugu ondoren, kalifikazio-agentzia nagusiek emandako kanpoko kreditu-kalifikazioen arabera:

	2018		2017	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
A ratinga eman zaien arriskuak	-	-	-	-
B ratinga eman zaien arriskuak	-	-	2.137	% 84,90
Esleitu gabeko zenbatekoak	-	-	380	% 15,10
	-	-	2.517	% 100,00

b) Zorra adierazten duten baloreak

Segidan, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuko aktiboko "Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeko saldoaren banakapena azaltzen da:

	2018	2017
Espainiako zor publikoa	-	-
Errenta finkoko beste balore batzuk	-	2.137
	-	2.137

Hurrenez hurren, % 9,58koa izan dira aseguruaren negozioko "Zorra adierazten duten baloreak" atalak 2017ko ekitaldian lortu duen urteko batez besteko interes-tasa.

c) Ondare-tresnak

2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuko aktiboko "Ondare-tresnak" epigrafeko saldoa, berriz, Taldeak kudeatutako inbertsio kolektiboko erakundeetako partaidetzei dagokio.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

25. Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	2018	2017 (*)
Ondare-tresnak	120.860	223.912
Espainiako erakundeetako partaidetzak	35.198	47.686
Atzerriko erakundeetako partaidetzak	25.817	33.090
Inbertsio-fondoetako partaidetzak (**)	-	76.359
Arrisku-kapitaleko erakundeekiko partaidetzak (**)	56.408	63.340
Heziketako eta Sustapeneko Fondoari atxikitako baloreak	3.437	3.437
Zorra adierazten duten baloreak	1.015.155	4.857.282
Espainiako zor publikoa	336.203	4.003.606
Altxor-letrak	-	-
Estatuaren obligazioak eta bonuak	336.203	4.003.606
Bestelako zor anotatuak	-	-
Espainiako beste administrazio publiko batzuen zorra	34.974	39.278
Atzerriko zor publikoa	556.427	25.370
Kreditu-erakundeek jaulkitakoak	57.239	258.548
Egoiliarrak	22.483	25.288
Ez-egoiliarrak	34.756	233.260
Errenta finkoko beste balore batzuk	30.312	524.823
Beste egoiliar batzuek jaulkitakoak	16.941	20.731
Beste ez-egoiliar batzuek jaulkitakoak	13.371	504.092
Zalantzazko aktiboak	17.632	16.626
Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	(17.632)	(10.969)
Mikro-estaldurako eragiketak	-	-
	1.136.015	5.081.194

(*) "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

(**) 2017ko abenduaren 31n, 4.865 mila euro dira Taldeak gestionatutako inbertsio-fondoak. 2018ko urtarrilaren 1ean, inbertsio-fondoetako partaidetza guztiak eta arrisku-kapitaleko fondo jakin batzuk "Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" epigrafean sailkatu dira, ez dutelako betetzen PIOS testa (2.3 eta 27 oharrek).

2018ko urtarrilaren 1ean eta abenduaren 31n, zorro honetako erreferentziarik gehienak Stage 1 atalean daude sailkatuta, eta Stage 3an 17 eta 18 milioi euro daude, hurrenez hurren.

2018ko abenduaren 18an, MONDRAGON Inversiones SPE S. Coop. sozietateak eta Entitate Nagusiak MONDRAGON Promoción Empresarial S.A.ren (2018an MONDRAGON Promoción Empresarial S.A. eta MONDRAGON Innovación S.A. sozietateak bat egitearen ondorioz sortu zenaren) 7.919 partaidetza saltzea adostu dute. Partaidetzen kontabilitate-balio gordina 3.943 mila eurokoa izan da. Hortaz, 2017ko abenduaren 31n, "Ondare-tresnak" epigrafean 3.943 mila euroko kopurua agertzen zen, sozietateetako partaidetzenak. Entitate Nagusiak horiek egun jakin batean saltzeko konpromisoa zuen hartuta, eta, salmenta-prezioa ateratzeko, eskuratze-kostuari Euriborra erreferentziazat harturik ateratako errendimendua gehituko zion.

"Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafeko elementuen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko arrazoizko balioa eta erabilitako balioztapen-teknikak 42. oharrean sartu dira.

40. oharrean, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko ondare garbi bateratuko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafeko saldoa banakatu dugu. Saldo hori "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafeko elementuen arrazoizko balioan gertatu diren aldaketek eragin dute.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan, hurrenez hurren, 17.947 mila eurori eta 31.668 mila eurori eman zaie baja ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafetik, eta, "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroan sailkatutako finantza-tresnak saltzearen ondorioz, galdu-irabazien kontu bateratuan aintzatetsi dira; bi zenbatekooi kendu egin zaie zerga-eragina (40. oharra).

Era berean, 2018ko ekitaldian ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat - Emaizetan birsailkatuko ez diren elementuak" epigrafetik baja eman zaie, "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroan sailkatutako errenta aldakorreko finantza-tresnak saldu direlako. Salmentaren zenbateko gordina 484 mila eurokoa izan da, zergak kenduta.

2017ko ekitaldian zehar, estatu italiarrak eta gainerako administrazio publikoek jaulkitako zorra erosi zuen Entitate Nagusiak, eta, ondorioz, 410 milioi inguru euroan handitu da halako tresnetarako esposizioa.

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafearen banakapena, dibisak eta muga-egunak kontuan hartuta:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	1.108.052	5.045.095
AEBko dolarretan	24.413	32.637
Libera esterlinatan	2.965	2.909
Franko suitzarretan	585	553
Gainerakoak	-	-
	<u>1.136.015</u>	<u>5.081.194</u>
Muga-egunaren arabera:		
Hilabetera artekoak	1.324	92.006
Hilabete 1 eta 3 artekoak	14.065	12.807
3 hilabete eta urtebete artekoak	60.538	767.544
1 eta 5 urte artekoak	790.055	2.982.085
5 urtetik gorakoak	149.435	1.013.809
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	138.230	223.912
Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	<u>(17.632)</u>	<u>(10.969)</u>
	<u>1.136.015</u>	<u>5.081.194</u>

(*) "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

Ondoren, "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aurreko ekitaldi-itxierako saldoa	5.081.194	5.048.900
FINA 9 arauaren lehen aplikazioaren eragina (2.3 oharra)	(3.976.924)	-
Ekitaldi-hasierako saldoa	1.104.270	5.048.900
Gehikuntza/baja garbiak	83.985	21.816
Arrazoizko balioaren aldaketengatiko mugimenduak	(45.604)	12.370
Narriaduraren ondoriozko galerak (garbiak), emaitzetan kargatzekoak (63. oharra)	(6.636)	(1.892)
Beste batzuk	-	-
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>1.136.015</u>	<u>5.081.194</u>

(*) "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hurrenez hurren, % 0,762koa eta % 1,211koa izan dira banku-negozioko "Zorra adierazten duten baloreek" 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa. Hurrenez hurren, % 2,33koa eta % 2,68koa izan dira aseguru-etako negozioiko "Zorra adierazten duten baloreak" atalak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu duen urteko batez besteko interes-tasa.

2017ko abenduaren 31n, "Zorra adierazten duten baloreak - Kreditu-erakunde ez-egoiliarrek jaulkitakoak" epigrafean lau jaulkipen zeuden sartuta, eta 109 milioi euroko zenbatekoa osatzen zuten guztira. 2018an mugaeguneratzen ziren, eta goiko eta beheko topeak mugatu zaizkien interes-tasak hartzen zituzten erreferentziatzat.

Bestalde, 2018ko abenduaren 31n, 445 mila euroko mendeko beste zor-tresna batzuk zituen "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroan (466 mila eurokoak 2017ko abenduaren 31n).

Kotizatu gabeko hainbat sozietateren kapitalean partaidetzak harpidetuta ditu Entitate Nagusiak, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n. Horiek galdatu ez diren eta egiteko dauden ordainketak dituzte, hurrenez hurren 30 eta 397 mila eurokoak, alegia.

2017ko abenduaren 31n, 1.219.382 mila euroko zenbateko nominaleko eskudiru-fluxuen estaldura bat du Entitate Nagusiak errenta finkoko hainbat jaulkipenen gainean, hain zuzen ere "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" zorroan. Kreditu-erakundeekin OTC finantza-trukeak (interes-tasa - eurogunearen inflazioa) kontratatuz egin zen estaldura. 2017ko abenduaren 31n, 138.953 mila eurokoa zen horien arrazoizko balioa. 2018ko urtarrilaren 1ean, jaulkipen horiek "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafean sailkatu dira, FINA 9 ezartzeagatik izena aldatu egin delako (2.3 oharra). 2018ko ekitaldian, Entitate Nagusiak 410.000 mila euroko zenbateko nominaleko jaulkipenak saldu ditu, eta 25.948 mila euroko gainbalio gordinak lortu ditu horrela. 2018ko ekitaldiko galdu-irabazien kontuko "Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboei kontuetan baja ematearen ondoriozko irabazi eta (-) galera garbiak" epigrafean jaso dira (51. oharra). Era berean, Entitate Nagusiak finantza-trukeen bidez desegin du estaldura, eta 15.983 mila euroko galera gordina izan du. 2018ko ekitaldiko galdu-irabazien kontuko "Estaldura-kontabilitatearen ondoriozko irabazi eta (-) galera garbiak" epigrafean jaso dira (54. oharra).

Horren arabera, 2018ko abenduaren 31n 3.166.973 mila euroko zenbateko nominala duen eskudiru-fluxuen estaldura bat du, Entitate Nagusiak, errenta finkoko hainbat jaulkipenen gainean, hain zuzen ere "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroan. Kreditu-erakundeekin OTC finantza-trukeak (interes-tasa - eurogunearen inflazioa) kontratatuz egin da estaldura. 2018ko abenduaren 31n, 22.636 mila eurokoa da horien arrazoizko balioa.

2018ko abenduaren 31n "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroan eta 2017ko abenduaren 31n "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" zorroan sartutako errenta finkoko jaulkipen batzuen gaineko estaldura du Entitate Nagusiak, arrazoizko balioan. Lehenak 275.000 mila euroko balio nominala du eta bigarrenak 225.000 mila eurokoa. Kreditu-erakundeekin interes-tasen gaineko OTC finantza-trukeak kontratatuz egin da estaldura. 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, hurrenez hurren, 45.124 eta 50.299 mila eurokoa zen horien arrazoizko balioa.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

a) Kreditu-arriskua

Hona hemen "Zorra adierazten duten baloreak" zorroko geografia-sektoreagatiko arrisku-kontzentrazioak:

	2018		2017(*)	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
Estatua	428.233	% 41,46	4.104.976	% 84,32
Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	597.972	% 57,90	758.313	% 15,58
Europako gainerako herrialdeak	-	-	-	-
Munduko gainerako lurraldeak	6.582	% 0,64	4.962	% 0,10
	<u>1.032.787</u>	<u>% 100,00</u>	<u>4.868.251</u>	<u>% 100,00</u>
Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	<u>(17.632)</u>		<u>(10.969)</u>	
	<u>1.015.155</u>		<u>4.857.282</u>	

(*)"Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

Zorra adierazten duten baloreen banakapena honako hau da, kalifikazio-agentzia nagusiek emandako kanpoko kreditu-kalifikazioen arabera:

	2018		2017 (*)	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
A ratinga eman zaien arriskuak	441.575	% 43,50	150.946	% 3,11
B ratinga eman zaien arriskuak	572.056	% 56,35	4.700.109	% 96,76
C ratinga eman zaien arriskuak	-	-	-	-
Ratingik gabeko zalantzazko aktiboak	-	-	5.841	% 0,12
Esleitu gabeko zenbatekoak	1.524	% 0,15	386	% 0,01
	<u>1.015.155</u>	<u>% 100,00</u>	<u>4.857.282</u>	<u>% 100,00</u>

(*) "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

Batez ere finantza-aktibo batzuen etorkizuneko fluxuak berreskuratzeko itzaropena, burtsamerkatuen bilakaera, errenta finkoko jaulkipen batzuen likidezia eta kreditu-arriskuaren ondoriozko diferentzialen gorakada tarteko, Taldeak narriatutzat jo zituen "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak" zorroko zenbait zor-tresna.

b) Narriaduraren ondoriozko galerak

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuetako "Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea eta aldaketaren ondoriozko galerak edo (-) irabazi garbiak - Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafeko saldoaren banakapena emango dugu jarraian (63. oharra):

	2018	2017 (*)
Zorra adierazten duten baloreak	6.636	1.263
Ondare-tresnak	-	629
	<u>6.636</u>	<u>1.892</u>
Emitzen kargurako zuzkidurak		
Banaka zehaztutakoak	6.680	3.001
Taldeen zehaztutakoak	-	(265)
Emitzetan ordaintzeko zuzkiduren berreskuratzekak	(44)	(844)
	<u>6.636</u>	<u>1.892</u>

(*) "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoen narriadurari dagokie (ikus 2.3 oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeko Narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak ataleko saldoak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	10.969	9.706
Emaitzetan kargatzeko/(ordaintzeko) zuzkidura/(berreskuratze) garbiak	6.636	1.263
Kobraezinetara intsuldatzea eratutako fondoek kargura	-	-
Beste mugimendu batzuk	<u>27</u>	<u>-</u>
	<u>17.632</u>	<u>10.969</u>

(*) "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoen narriadurari dagokio (ikus 2.3 oharra).

Hauxe da "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" epigrafeko Aktiboek narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak ataleko saldoaren 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko banakapena, zehaztapenaren irizpidea erabiliz:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Zehazteko moduaren arabera:		
Banaka zehaztutakoa	17.632	10.951
Taldean zehaztutakoa	<u>-</u>	<u>18</u>
	<u>17.632</u>	<u>10.969</u>

(*) "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoen narriadurari dagokio (ikus 2.3 oharra).

26. Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Zorra adierazten duten baloreak	5.542.505	461.297
Maileguak eta aurrerakinak	<u>13.456.354</u>	<u>13.746.458</u>
Kreditu-erakundeak	203.631	342.130
Bezeroak	<u>13.252.723</u>	<u>13.404.328</u>
	<u>18.998.859</u>	<u>14.207.755</u>

(*) "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" eta "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafeetan sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" epigrafearen banakapena egingo dugu, dibisen eta muga-egunen arabera:

	2018	2017 (*)
Dibisaren arabera:		
Eurotan	19.261.894	14.531.197
Dolarretan	13.350	13.798
Libera esterlinatan	7	111
Yen japoniarretan	45	58
Franko suitzarretan	48	53
Bestelakoak	60	-
Balioztapenagatiko doikuntzak	<u>(276.545)</u>	<u>(337.462)</u>
	18.998.859	14.207.755
Muga-egunaren arabera:		
Agerikoak	160.018	421.628
Hilabetera artekoak	131.468	103.449
Hilabete 1 eta 3 artekoak	51.656	50.826
3 hilabete eta urtebete artekoak	1.230.779	195.856
1 eta 5 urte artekoak	2.597.578	1.395.133
5 urtetik gorakoak	14.435.670	11.801.181
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	668.235	577.144
Balioztapenagatiko doikuntzak	<u>(276.545)</u>	<u>(337.462)</u>
	18.998.859	14.207.755

(*) "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" eta "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafeetan sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

a) Zorra adierazten duten baloreak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	2018	2017 (*)
Obligazioak eta bonuak:		
Espainiako zor publikoa	5.435.445	416.082
Atzerriko zor publikoa	5.293.430	363.199
Frantziako zor publikoa	13.340	12.982
Alemaniko zor publikoa	1.030	1.031
Holandako zor publikoa	4.515	4.539
Zor publiko belgikarra	765	781
Kreditu-erakundeek jaulkitakoak	7.030	6.631
Egoiliarrak	127.636	38.862
Ez-egoiliarrak	1.323	1.321
Beste sektore batzuek jaulkitakoak	126.313	37.541
Egoiliarrak	1.039	1.039
Ez-egoiliarrak	-	-
Ordaindukoak eta errenta finkoko beste jaulkipen batzuk:	1.039	1.039
Beste sektore batzuek jaulkitakoak	25.055	-
Egoiliarrak	25.055	-
Ez-egoiliarrak	-	-
Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	(543)	(543)
Mikro-estaldurako eragiketak	82.548	45.758
	<u>5.542.505</u>	<u>461.297</u>

(*) "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" eta "Maileguak eta kobratzeko partidak - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeetan sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko urtarrilaren 1ean eta abenduaren 31n, zorro honetako erreferentzia guztiak Stage 1 atalean daude sailkatuta.

Ondoren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafearen banakapena egingo dugu, dibisen, muga-egunen eta ratingaren arabera:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	5.542.505	461.297
	<u>5.542.505</u>	<u>461.297</u>
Muga-egunaren arabera:		
Urte 1era artekoak	997.260	7.318
1 eta 5 urte artekoak	1.352.197	48.726
5 urtetik gorakoak	3.110.500	359.495
Balioztapenagatiko doikuntzak	82.548	45.758
	<u>5.542.505</u>	<u>461.297</u>
Ratingen arabera:		
A ratingarekin sailkatutako arriskuak	5.482.718	17.606
B ratingarekin sailkatutako arriskuak	34.732	443.691
Esleitu gabeko zenbatekoak	25.055	-
	<u>5.542.505</u>	<u>461.297</u>

(*) "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" eta "Maileguak eta kobratzeko partidak - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeetan sailkatutako saldoi dagokie (ikus 2.3 oharra).

Ondoren, "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafean 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Aurreko ekitaldi-itxierako saldoa	461.297	488.814
FINA 9 arauaren lehen aplikazioaren eragina (2.3 oharra)	3.782.064	-
Ekitaldi-hasierako saldoa	4.243.361	488.814
Erosketen ondoriozko gehikuntzak	2.026.947	2.485
Amortizazioak	(724.524)	(21.040)
Mikro-estaldurengatiko doikuntzak	36.790	(9.381)
Kobratutako interesak	(91.414)	(15.056)
Interesen periodokatzak	51.345	15.475
Narriadurak (63. oharra)	-	-
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>5.542.505</u>	<u>461.297</u>

(*) "Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak" eta "Maileguak eta kobratzeko partidak - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeetan sailkatutako saldoi dagokie (ikus 2.3 oharra).

Hurrenez hurren, % 1,851koa eta % 2,023koa izan dira banku-negozioko "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu dituen urteko batez besteko interes-tasak. Hurrenez hurren, % 3,53koa eta % 3,63koa izan dira aseguruaren negozioko "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu dituen urteko batez besteko interes-tasak.

Aurreko tauletan erakutsi dugun liburu-tako zenbatekoak horietan sartutako finantza-tresnekin zerikusia duen kreditu-arriskuarekiko esposizioaren gorengo maila erakusten du.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

"Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Zorra adierazten duten baloreak" epigrafeko elementuen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko arrazoizko balio kuantifikagarria eta erabilitako balioztapen-teknikak 42. oharrean sartu dira.

2018an, Entitate Nagusiak estatuaren zor publikoa erosi du, eta 1.982 milioi euroko nominala du. Bestalde, 2018ko ekitaldian zehar, Entitate Nagusiak 724 milioi euroko nominala zuten jaulkipenak amortizatu ditu muga-egunean; horietatik, 600 milioi euro estatuak jaulkitako bonuei dagozkie eta 100 milioi kreditu-erakunde ez-egoiliarren jaulkipenei.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, 200.000 mila euroko zenbateko nominala duen arrazoizko balioaren estaldura bat du Entitate Nagusiak estatuaren obligazioetan, "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Epemugako inbertsioa" zorroan daudenetan. Kreditu-erakunde ez-egoiliarrekin interes-tasen gaineko OTC finantza-trukeak kontratatuz egin da estaldura. 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, hurrenez hurren, 46.055 eta 49.364 mila eurokoa zen horien arrazoizko balioa.

b) Maileguak eta aurrerakinak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Maileguak eta aurrerakinak		
Kreditu-erakundeak	203.631	342.130
Bezeroak	<u>13.252.723</u>	<u>13.404.328</u>
	<u>13.456.354</u>	<u>13.746.458</u>

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

"Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" esleitutako kanpoko nahiz barruko kreditu-sailkapenen arabera banakatzeari eta inbertsio horietako ez-ordaintzeen tasei dagokienez, kreditu-arriskuari buruzko oharrean azaldu denez, Entitate Nagusiak barruko rating- eta scoring-ereduak garatu ditu, bezeroak (rating) eta eragiketak (scoring) bakoitzaren arrisku-mailaren arabera bereizteko. Helburuak dira arriskuaren kudeaketa hobetzea eta barruko eredu horiek baliozkotzea, Basileako eskakizunen arabera kapital erregulatorioa kalkulatzeko.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko ekitaldiak ixtean, partikularren hipoteka- eta kontsumo-eragiketarako scoring-ereduei eta ETE-entzako rating-ereduei buruzko informazioa du Entitate Nagusiak. Dena den, Taldearen inbertsio-arriskuaren gaineko informazio osoa emateko asmoarekin, erabaki da "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak" ataleko xehetasuna 2018ko eta 2017ko abenduaren 31rako zuten kreditu-kalitatearen arabera sartzea.

	2018		
	Zenbateko gordina	Narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	Liburutako zenbatekoa
Stage 1 (normala)	12.908.714	25.042	12.883.672
Stage 2 (zaintza berezia)	292.884	37.398	255.486
Stage 3 (normala)	608.750	291.554	317.196
GUZTIRA	13.810.348	353.994	13.456.354
	2017 (*)		
	Zenbateko gordina	Narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	Liburutako zenbatekoa
Stage 1 (normala)	13.154.728	25.759	13.128.969
Stage 2 (zaintza berezia)	292.194	55.717	236.477
Stage 3 (normala)	686.977	305.965	381.012
GUZTIRA	14.133.899	387.441	13.746.458

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (ikus 2.3 oharra).

Ondoren, Entitate Nagusiaren berankortasun-tasaren berri emango dugu. Hori kalkulatzeko, kontabilitatean zalantzazkotzat sailkatutako saldoen eta "Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" ataleko saldoaren arteko erlazioa hartu da kontuan, balioztapenagatiko doikuntzak kontuan hartu gabe.

2018	2017	2016
% 4,48	% 4,98	% 5,71

b.1) Maileguak eta aurrerakinak - Kreditu-erakundeak

Hauxe da balantze bateratuko epigrafe honek tresnaren izaeraren arabera duen xehetasuna:

	2018	2017 (*)
Eperako kontuak	70.072	90.209
Aktiboan aldi baterako eskurapena	-	-
Bestelako kontuak	131.991	251.852
Balioztapenagatiko doikuntzak	-	-
Aktiboan narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	-	-
Gainerakoak	1.568	69
	203.631	342.130

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

Hurrenez hurren, % 3,521ekoa eta % 1,703koa izan dira "Maileguak eta aurrerakinak - Kreditu-erakundeak" atalak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu duen urteko batez besteko interes-tasa.

2018ko urtarrilaren 1ean eta abenduaren 31n, zorro honetako erreferentzia guztiak Stage 1 atalean daude sailkatuta.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

b.2) Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak

"Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak" epigrafeko bezeroen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko saldoa banakatu dugu, hainbat irizpide erabiliz:

	2018	2017 (*)
Modalitatearen eta egoeraren arabera:		
Espainiako administrazio publikoak	194.145	329.137
Kreditu komertziala	304.030	329.288
Hipoteka-bermedun zordunak	10.381.228	10.539.618
Beste berme erreal batzuk dituzten zordunak	38.888	43.212
Eperako beste zordun batzuk	1.589.305	1.456.910
Finantza-errentamenduak	195.946	194.535
Ageriko zordunak eta beste hainbat	243.008	117.825
Aktiboen aldi baterako eskurapena kontrapartidadun erakundeekin	-	-
Zalantza-aktiboak	608.750	686.977
Beste finantza-aktibo batzuk	57.541	91.356
Balioztapenagatiko doikuntzak	(360.118)	(384.530)
Sortutako interesak	8.830	10.106
Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	(353.994)	(387.441)
Komisioak	(14.954)	(7.195)
	13.252.723	13.404.328
Kreditu-hartzailearen jarduera-sektorearen arabera:		
Espainiako administrazio publikoak	199.449	336.488
Beste sektore egoiliar batzuk:	13.333.357	13.334.947
Nekazaritza, abeltzaintza, ehiza eta basozaintza, eta arrantza	72.409	61.907
Industriak	770.963	760.965
Eraikuntza	246.135	294.930
Zerbitzuak:	1.342.044	1.257.708
Merkataritza eta ostalaritza	672.499	679.415
Garraioak eta komunikazioak	194.501	195.321
Beste zerbitzu batzuk	475.044	382.972
Partikularrentzako kredituak	10.599.224	10.687.076
Etxebizitza	9.588.997	9.690.959
Kontsumoa eta beste batzuk	1.010.227	996.117
Saillatu gabe	303.382	272.361
Balioztapenagatiko doikuntzak	(360.118)	(384.530)
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	40.668	32.538
Beste finantza-aktibo batzuk	38.567	84.885
Aktiboen aldi baterako eskurapena kontrapartidadun erakundeekin	-	-
	13.252.723	13.404.328
Eremu geografikoaren arabera:		
- Bizkaia	3.640.761	3.719.930
- Gipuzkoa	3.295.610	3.255.634
- Araba	1.457.689	1.489.372
- Nafarroa	1.513.228	1.564.390
- Sare Berria	3.705.553	3.759.532
- Saillatu gabe	-	-
Balioztapenagatiko doikuntzak	(360.118)	(384.530)
	13.252.723	13.404.328
Aplikaturako interes-tasaren arabera:		
Interes-tasa finkoa	1.745.491	1.530.046
Euriborra erreferentziatut duen interes-tasa aldakorra	11.337.902	11.686.724
CECA erreferentziatut duen interes-tasa aldakorra	-	-
IRMH erreferentziatut duen interes-tasa aldakorra	218.343	247.017
Beste batzuk	311.105	325.071
Balioztapenagatiko doikuntzak	(360.118)	(384.530)
	13.252.723	13.404.328

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hauxe da 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak" epigrafeko bezeroen saldoaren banakapena, dibisak eta muga-egunak kontuan hartuta:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	13.599.331	13.774.495
AEBko dolarretan	13.350	14.045
Libera esterlinatan	7	109
Yen japoniarretan	45	156
Franko suitzarretan	48	53
Beste batzuk	60	-
Balioztapenagatiko doikuntzak	<u>(360.118)</u>	<u>(384.530)</u>
	<u>13.252.723</u>	<u>13.404.328</u>
Muga-egunaren arabera:		
Agerikoak	134.963	220.724
Hilabetera artekoak	111.396	103.449
Hilabete 1 eta 3 artekoak	92.285	50.826
3 hilabete eta urtebete artekoak	167.945	168.466
1 eta 5 urte artekoak	1.250.044	1.276.336
5 urtetik gorakoak	11.319.964	11.441.142
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	536.244	527.915
Balioztapenagatiko doikuntzak	<u>(360.118)</u>	<u>(384.530)</u>
	<u>13.252.723</u>	<u>13.404.328</u>

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, Taldeak ez du mendeko mailegurik erregistratuta epigrafe horretan.

"Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak" epigrafeko bezeroen saldoaren zenbateko gordinak mugimendu hau izan du 2018ko eta 2017ko ekitaldietan:

	<u>Stage 1</u>	<u>Stage 2</u>	<u>Stage 3</u>	<u>Guztira</u>
Aurreko ekitaldi-itxierako saldoa (*)	13.154.728	292.194	686.977	14.133.899
FINA 9 arauaren lehen aplikazioaren eragina (2.3 oharra) (**)	-	-	3.871	3.871
Ekitaldi-hasierako saldoa	13.154.728	292.194	690.848	14.137.770
Kontsezio/(Amortizazio) garbiak	(179.668)	(18.733)	(44.413)	(242.814)
Saldo gordinen arteko transferentziak	(65.639)	19.546	46.093	-
Aktibo ez-korronteak salgai atalerako intsuldaketa	-	-	(31.765)	(31.765)
Kobraezinetarako intsuldaketa	(707)	(123)	(52.013)	(52.843)
2018ko ekitaldi-itxierako saldoa	<u>12.908.714</u>	<u>292.884</u>	<u>608.750</u>	<u>13.810.348</u>

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

(**) FINA 9 ezarriz, 3.871 mila euroko zalantzazko aktiboen interesak aitortzeari dagokie (2.3 oharra). 2018ko urtarilaren 1ean, % 100 zuzkitu dira.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, aktibo ukigarrien gaineko finantza-errentamenduko kontratuak ditu Taldeak bezeroekin sinatuta, eta 13.m oharrean azaldutakoaren arabera kontabilizatu dira. Kontratu horien hondar-balioa bat dator errentamenduko azken kuotaren zenbatekoarekin, eta errentamenduaren helburu den ondasunak berak bermatzen du. 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, honako hau da inbertsio biziaren eta hondar-balioen banakapena, finantzatutako objektuaren motaren arabera:

Printzipala	2018	2017 (*)
Ekipamendu-ondasunak	44.817	39.215
Informatika-ekipamenduak	910	905
Materiala eta garraiobideak	62.490	58.809
Automobilak	22.759	23.371
Beste ondasun batzuk	9.517	8.875
Ondasun higigarriak guztira	140.493	131.175
Ondasun higiezinak	35.403	43.588
GUZTIRA	175.896	174.763

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

Hondar-balioa	2018	2017 (*)
Ekipamendu-ondasunak	1.451	1.326
Informatika-ekipamenduak	39	38
Materiala eta garraiobideak	6.267	6.263
Automobilak	11.946	11.959
Beste ondasun batzuk	382	519
Ondasun higigarriak guztira	20.085	20.105
Ondasun higiezinak	4.397	5.502
GUZTIRA	24.482	25.607

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

Saldo horietatik, 4.432 mila euro 2018ko abenduaren 31n eta 5.835 mila euro 2017ko abenduaren 31n, narriatutako aktiboenak dira, eta "Zalantzazko aktiboak" atalean sartu dira.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n Entitate Nagusiak eginda dituen titulizazioen eta aktiboen beste transferentzia batzuen xehetasuna jaso dugu ondoren:

	2018	2017 (*)
Balantzean erabat baja emanda daudenak:	-	-
Hipoteka-partaidetzen bidez titulizatutako hipoteka-aktiboak	-	-
<i>Pro memoria: balantzean baja emanda daudenak</i>		
<i>2004ko urtarrilaren 1a baino lehen</i>	-	-
Balantzean oso-osorik eutsi zaienak:	550.340	608.118
Transmisio-ziurtagirien bidez titulizatutako hipoteka-aktiboak	550.340	608.118
Hipotekarioa	550.340	608.118
Titulizatutako beste aktibo batzuk	-	-
	550.340	608.118

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Aurreko ekitaldietan, aktiboak titulizatzeko hainbat programa garatu zituen Taldeak, eta IM Caja Laboral 1, ATF eta IM Caja Laboral 2, ATF titulizazio-fondoetara 900.000 eta 600.000 mila euroren hipoteka-maileguak eta enpresenak transmititu zituen. Aktiboen transferentzia horiek ez dituzte Finantza Informazioko Nazioarteko Arauetan ezarritako baldintzak betetzen, balantzetik transferitutako aktiboei baja emateari dagokionez. Izan ere, aktiboen jabegoari lotutako arriskuak eta mozkinak atxiki eta kontrolatu egiten ditu Entitate Nagusiak. Ondorioz, aurrez aipatu ditugun fondoetara transferitutako aktibo garbiei lotutako pasiboa erregistratu da (36. oharra).

2018ko abenduaren 31n, 550.340 mila euroko saldo bizia dute aktibo horiek (608.118 mila eurokoa 2017ko abenduaren 31n). Gainera, ezin esan gabe utzi, Entitate Nagusiak IM Caja Laboral 2 ATF fondoan titulizazio-bonu guztiak izenpetu dituela. Titulu horiek berme kolateral gisa erabiltzeko asmoa du Entitate Nagusiak, eurosistemako kreditu-eragiketetan, hain zuzen ere.

Bestalde, 2018ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiak 26.237 mila euroko mendeko maileguak ditu emanda, Aktiboak Titulizatzeko Fondo horietarako (27.021 mila eurokoak 2017ko abenduaren 31n).

c) Narriaduraren ondoriozko galerak

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuetako "Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea eta aldaketaren ondoriozko galerak edo (-) irabazi garbiak - Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak" epigrafeko saldoaren banakapena emango dugu jarraian (63. oharra):

	2018	2017 (*)
Kredituak	5.632	11.923
Zuzkidurak	126.787	118.524
Aktibo kobraezinen berreskuratzeak	(4.178)	(6.523)
Gainerako berreskuratzeak	(116.977)	(100.078)
	5.632	11.923
Emitzen kargurako zuzkidurak	126.787	118.524
Banaka zehaztutakoak	54.341	45.594
Taldean zehaztutakoak	72.446	72.930
Emaitzetan ordaintzeko zuzkiduren berreskuratzeak	(116.977)	(100.078)
Etenda dauden partida berreskuratutakoak	(4.178)	(6.523)
	5.632	11.923

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hauxe da "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak" epigrafeko "Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak" ataleko saldoaren 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko xehetasuna:

	2018	2017 (*)
Estaladura-motaren arabera:		
Estaladura espezifikoa	291.554	305.965
Estaladura generikoa	62.440	81.476
	353.994	387.441
Zehazteko moduaren arabera:		
Banaka zehaztutakoa	138.506	144.362
Taldean zehaztutakoa	215.488	243.079
	353.994	387.441
Aurkako alderdien arabera:		
Beste sektore egoiliar batzuk	352.883	387.159
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	1.111	282
	353.994	387.441

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

2018ko abenduaren 31n, estaladura generikoaren saldoa 37.398 mila eurokoa da, arrisku normalekotzat baina zaintza berezikotzat sailkatutako 292.884 mila euroko eragiketen balio-zuzenketagatik (2017ko abenduaren 31n, 55.717 eta 292.194 mila eurokoak, hurrenez hurren).

Ondoren, "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak" epigrafeko "Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak" ataleko saldoak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	Stage 1	Stage 2	Stage 3	Guztira
2016ko ekitaldi-itxierako saldoa	25.806	53.777	365.792	445.375
Emaitzetan kargatzeko zuzkidura garbiak	(301)	2.153	16.594	18.446
Kobraezinetara intsuldatzea eraturako fondoer kargura	-	-	(67.474)	(67.474)
Balio-zuzenketen arteko transferentzia	-	-	-	-
Beste batzuk	41	-	(8.947)	(8.906)
2017ko ekitaldi-itxierako saldoa (*)	25.546	55.930	305.965	387.441
FINA 9 arauaren lehen aplikazioaren eragina (2.3 oharra) (**)	(1.468)	3.090	12.409	14.031
Saldoa 2018ko urtarrilaren 1ean	24.078	59.020	318.374	401.472
Emaitzetan kargatzeko zuzkidura garbiak	164	(21.622)	30.804	9.346
Kobraezinetara intsuldatzea eraturako fondoer kargura	-	-	(48.757)	(48.757)
Balio-zuzenketen arteko transferentzia	-	-	-	-
Beste batzuk	800	-	(8.867)	(8.067)
2018ko ekitaldi-itxierako saldoa	25.042	37.398	291.554	353.994

(*) "Maileguak eta kobratzeko partidak - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak" epigrafean sailkatutako saldoei dagokie (2.3 oharra).

(**) 3.871 mila euroko narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketa ere sartuta dago; FINA 9 ezartzearen ondorioz zalantzazko aktiboen interesengatik aktiboak aintzatesteari dagokio (2.3 oharra). % 100 zuzkituta daude guztiak ere.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko ekitaldietan, higiezin sozietate instrumentalei emandako finantzaketaren estaldura espezifikoa "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafean sailkatzeko eragiketa (hurrenez hurren, 9.039 eta 10.921 mila eurokoa) jasotzen du, batez ere, "Bestelakoak" atalak (35. oharra).

Galdu-irabazien kontu bateratuan aintzatetsi ez diren narriatutako finantza-aktiboen finantza-sarrera metatuen zenbatekoak 63.806 mila eurokoa eta 76.696 mila eurokoa izan dira, hurrenez hurren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n.

Hona hemen, narriatutako aktiboen liburu-etako zenbatekoa, narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak kendu gabe:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Eremu geografikoaren arabera:		
- Bizkaia	128.878	177.131
- Gipuzkoa	187.668	164.059
- Araba	43.194	55.190
- Nafarroa	75.313	81.213
- Sare Berria	173.697	209.384
- Sailkatu gabe	-	-
	<u>608.750</u>	<u>686.977</u>
Aurkako alderdien arabera:		
Espainiako administrazio publikoak	6.919	7.144
Beste sektore egoiliar batzuk	600.734	679.632
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	1.097	201
	<u>608.750</u>	<u>686.977</u>
Tresna-motaren arabera:		
Kreditu komertziala	12.215	12.428
Maileguak eta kredituak	573.358	647.137
Finantza-errentamenduak	8.299	12.517
Gainerakoak	14.878	14.895
	<u>608.750</u>	<u>686.977</u>

Hona hemen muga-eguneratutako zenbatekoen antzintasunaren araberako xehetasuna:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
6 hilabetera artekoak	274.690	253.425
6 eta 9 hilabete artekoak	33.077	42.163
9 eta 12 hilabete artekoak	25.000	32.916
12 eta 15 hilabete artekoak	16.762	22.158
15 eta 18 hilabete artekoak	15.136	21.940
18 eta 21 hilabete artekoak	16.625	14.547
21 hilabetetik gorakoak	227.460	299.828
	<u>608.750</u>	<u>686.977</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Berreskuratzeko zailak direla erabaki delako Taldearen balantze bateratuan baja eman zaien finantza-aktiboaren saldoak, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koak, banakatuko ditugu ondoren:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak	534.630	499.294
	<u>534.630</u>	<u>499.294</u>

Berreskuratzeko zailak direla erabaki delako aktibotik baja eman zaien nariatutako finantza-aktiboek honako mugimendu hau izan dute:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	499.294	460.167
Gehikuntzak:	52.843	75.591
Aktiboaren nariaduraren ondoriozko balio-zuzenketa	52.843	75.591
Berreskurapenak:	(4.178)	(6.523)
Printzipala eskudirutan kobratzeagatik	(4.178)	(6.523)
Behin betiko bajak:	(13.329)	(29.941)
Barkatzearen ondoriozkoak	(13.329)	(29.941)
Ekitaldi-amaierako saldoa	<u>534.630</u>	<u>499.294</u>

27. Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ondare-tresnak	51.224	
Inbertsio kolektiboko erakundeetako partaidetzak (*)	51.224	
Zorra adierazten duten baloreak	10.912	
	<u>62.136</u>	

(*) 2018ko abenduaren 31n, 3.071 mila euro dira Taldeak gestionatutako inbertsio-fondoak. 2017ko abenduaren 31n, inbertsio kolektiboko erakundeetako partaidetza guztiak "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" eta "Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioak" epigrafeetan zeuden sailkatuta (2.3 oharra).

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n "Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaezko arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" epigrafean dauden elementuen arrazoizko balioa eta erabilitako balioztapen-teknikak 42. oharrean sartu dira.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

"Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" atalean sailkatutako elementuek arrazoizko balioan izandako aldaketek eragin hau izan dute, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuetan:

	Irabaziak		Galerak	
	2018	2017	2018	2017
Ondare-tresnak	7.552		(10.859)	
Zorra adierazten duten baloreak	524		(855)	
	8.076		(11.714)	

"Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" zorroko elementuek arrazoizko balioan izandako aldaketek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuan izandako eragina banakatu egin dugu, arrazoizko balioa zehazteko irizpidea erabiliz, eta honako hau da banakapena:

	Irabaziak		Galerak	
	2018	2017	2018	2017
Arrazoizko balioa honela ateratzen zaien elementuak:				
Kotizazioak erreferentziatzen harturik (1. maila)	7.281	-	(10.492)	-
Honako hauetan oinarritutako teknika baten bidez:				
Merkatutik datozen datuetan (2. maila)	-	-	(226)	-
Merkatutik ez datozen datuetan (3. maila)	795	-	(996)	-
	8.076	-	(11.714)	-

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" epigrafeko saldoen banakapena, dibisak eta muga-egunak kontuan hartuta:

	2018	2017
Dibisaren arabera:		
Eurotan	53.310	
AEBko dolarretan	8.826	
	62.136	
Muga-egunaren arabera:		
Hilabetera artekoak	-	
Hilabete 1 eta 3 artekoak	-	
3 hilabete eta urtebete artekoak	-	
1 eta 5 urte artekoak	-	
5 urtetik gorakoak	10.912	
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	51.224	
	62.136	

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Arriskuen kontzentrazioaren eta egun jakin batzuetan horiek zuten kontabilitate-balioaren berri emango dugu jarraian, arriskuari dagokion geografia-sektorea, kontrako alderdien motak eta tresna-motak kontuan hartuta:

	2018		2017	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
Geografia-sektorearen arabera:				
Estatua	40.701	% 65,50		
Europar Batasuneko gainerako herrialdeak	3.610	% 5,81		
Munduko gainerako lurraldeak	17.825	% 28,69		
	62.136	% 100,00		
Aurkako alderdien motaren arabera:				
Kreditu-erakundeak	44.167	% 71,08		
Administrazio publiko egoiliarak	-	-		
Beste sektore egoiliar batzuk	5.534	% 8,91		
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	12.435	% 20,01		
	62.136	% 100,00		
Tresna-motaren arabera:				
Kotizatutako obligazioak eta bonuak	1.912	% 3,08		
Errenta finkoko beste balore batzuk	9.000	% 14,48		
Antolatutako merkatuetan negoziatu ez diren deribatuak	-	-		
Inbertsio kolektiboko erakundeetako partaidetzak	51.224	% 82,44		
Akzio kotizatuak	-	-		
	62.136	% 100,00		

"Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak" atala banakatuko dugu ondoren, kalifikazio-agentzia nagusiek emandako kanpoko kreditu-kalifikazioen arabera:

	2018		2017	
	Zenbatekoa	%	Zenbatekoa	%
A ratinga eman zaien arriskuak	9.000	% 14,48		
B ratinga eman zaien arriskuak	1.912	% 3,08		
Esleitu gabeko zenbatekoak	51.224	% 82,44		
	62.136	% 100,00		

28. Deribatuak - Aktiboko eta pasiboko estaldura-kontabilitatea

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe hauek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duten banakapena:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2018	2017	2018	2017
Mikro-estaldurak:	148.906	143.642	158.166	238.838
Arrazoizko balioaren estaldurak	104.998	143.642	91.622	99.885
Eskudiru-fluxuen estaldurak	43.908	-	66.544	138.953
	148.906	143.642	158.166	238.838

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako aktiboko eta pasiboko "Deribatuak - Estaldura-kontabilitatea" epigrafeen banakapena, dibisak eta muga-egunak kontuan hartuta:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2018	2017	2018	2017
Dibisaren arabera:				
Eurotan	148.906	143.642	158.166	238.838
	148.906	143.642	158.166	238.838
Muga-egunaren arabera:				
Hilabetera artekoak	-	-	-	-
Hilabete 1 eta 3 artekoak	-	-	-	-
3 hilabete eta urtebete artekoak	4.200	-	19.681	-
1 eta 5 urte artekoak	111.713	141.205	12.447	102.624
5 urtetik gorakoak	32.993	2.437	126.038	136.214
	148.906	143.642	158.166	238.838

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako aktiboko eta pasiboko "Deribatuak - Estaldura-deribatuak" epigrafeetako saldoaren banakapena:

	Balio nozionala	2018	
		Arrazoizko balioa	
		Aktiboa	Pasiboa
Interes-tasen gaineko beste eragiketa batzuk			
Finantza-trukeak	4.780.352	148.906	158.166
Akzioen gaineko beste eragiketa batzuk			
Finantza-trukeak	-	-	-
		148.906	158.166
	Balio nozionala	2017	
		Arrazoizko balioa	
		Aktiboa	Pasiboa
Interes-tasen gaineko beste eragiketa batzuk			
Finantza-trukeak	2.783.600	143.642	238.838
Akzioen gaineko beste eragiketa batzuk			
Finantza-trukeak	-	-	-
		143.642	238.838

Aktiboko eta pasiboko "Deribatuak - Estaldura-kontabilitatea" ataleko kontratuetako zenbateko nozionalan edo kontratukoan ez da Taldeak bere gain hartutako arriskua sartzen, posizio garbia tresna horiek konpentsatu edo konbinatuzetik lortzen delako.

Segidan, Taldeak 2018ko abenduaren 31n dituen estaldura nagusien ezaugarriak eta 2017ko abenduarekiko aldakuntzak deskribatuko ditugu:

Arrazoizko balioaren estaldurak:

- Arrazoizko balioa aldatzeko arriskurako mikroestaldurak, banaka jasota eta "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" eta "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" zorrotan sailkatuta dauden zor publikoko tresna batzuen arriskutik kanpoko interes-tasan aldakuntzak egon direlako. Estaldura horien bidez, interes-tasa finkoko esposizioa interes-tasa aldakorreko esposizio bihurtzen da.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, zor-tresna horiek (estalitako partidek) 475.000 eta 425.000 mila euroko balio nominala dute, hurrenez hurren (25. eta 27. oharra).

- Arrazoizko balioa aldatzeko arriskurako mikroestaldurak, banaka jasota eta "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan" zorroan sailkatuta dauden finantzaketak (hipoteka-zedula) batzuen arriskutik kanpoko interes-tasan aldakuntzak egon direlako. Estaldura horien bidez, interes-tasa finkoko esposizioa interes-tasa aldakorreko esposizio bihurtzen da.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, amortizatutako kostuko finantza-pasibo horiek (estalitako partidek) 1.125.000 mila euroko balio nominala dute, kasu batean nahiz bestean (36. oharra). Ekitaldian ez da estaldura berririk eratu, banaka hartuta eta "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan" atalean sailkatuta dauden finantzaketa-tresnen gainean.

Eskudiru-fluxuen estaldurak

- Inflazioagatik eskudiru-fluxuak aldatzeko arriskurako mikroestaldurak, "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" zorroko bonu jakin batzuen gainean. 2017ko abenduaren 31n, "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" zorroan zeuden sailkatuta (2.3 oharra). Bonu horien kupoia euroguneko inflazioari lotuta dago. Finantza-trukeak erabiltzen dira kanbio-tasa hori estaltzeko. 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n 3.166.973 eta 1.219.382 mila euroko zenbateko nozionala zuten, hurrenez hurren. Ekitaldian, 2.357.591 mila euroko zenbateko nozionaleko mikroestaldurak eratu dira, guztira, oraingo eta etorkizuneko inflazioaren gainean.

29. Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Erakunde taldeaniztunak:		
Balio garbia	-	-
Kotizatu gabeak	-	-
Aktiboaren narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	-	-
Erakunde elkartuak:		
Balio garbia	2.845	3.088
Kotizatu gabeak	2.845	3.088
Aktiboaren narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	-	-
	<u>2.845</u>	<u>3.088</u>

Jarraian, "Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioak" epigrafeko saldoak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduaren berri emango dugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	3.088	3.042
Eskurapenak	-	-
Salmenten ondoriozko bajak	-	-
Kapitala itzultzearen ondoriozko bajak	-	-
Partaidetza emaitzetan (48. oharra)	(168)	47
Narriaduraren ondoriozko zuzkidura (64. oharra)	-	-
Balioztapenaren ondoriozko irabazietako/(galeretako) parte-hartzea	-	-
Dibidenduen banaketa	-	-
Beste batzuk	(75)	(1)
Ekitaldi-amaierako saldoa	<u>2.845</u>	<u>3.088</u>

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

I. eranskinean txertatu da erakunde taldeaniztun eta elkartuetako eta integrazio globalaren metodoa erabiliz bateratu diren mendeko erakundeetako partaidetzei buruzko 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko informazioa.

30. Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako aktiboak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Kontsumitu gabeko primetarako hornidura teknikoak	11.983	11.540
Bizitza-aseguruetarako hornidura teknikoak	958	981
Prestazioetarako hornidura teknikoak	16.762	13.798
Berraseguru-eragiketengatiko kredituak	692	920
	<u>30.395</u>	<u>27.239</u>

31. Aktibo ukigarriak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
<u>Ibilgetu materiala</u>	<u>271.364</u>	<u>277.201</u>
Erabilera propioak:	256.433	263.773
Tresna informatikoak eta instalazioak	5.217	5.878
Altzariak, ibilgailuak eta gainerako instalazioak	34.447	33.097
Eraikinak	252.863	263.065
Uneko obrak	-	1.244
Beste batzuk	-	2
Narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	(36.094)	(39.513)
Errentamendu operatiboan utzitakoak	14.931	12.699
Gizarte-ekintzari lotua	-	729
Altzariak eta instalazioak	-	3
Higiezinak	-	726
<u>Ondasun higiezinak inbertsioak</u>	<u>50.391</u>	<u>51.754</u>
Eraikinak	59.092	61.119
Landa-finkak, lursailak eta orubeak	1.349	1.349
Narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	(10.050)	(10.714)
	<u>321.755</u>	<u>328.955</u>

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Jarraian, "Aktibo ukigarriak" epigrafeko saldoak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduaren berri emango dugu:

	Erabilera propiokoa	Errentamendu operatiboan utzitakoak	Gizarte- ekintzari lotua	Ondasun higiezinak inbertsioak	Guztira
Gordina					
Saldoa 2017ko urtarrilaren 1ean	563.345	19.608	2.135	82.591	667.679
Gehikuntzak	12.765	11.586	-	-	24.351
Ateratzeak	(50.039)	(10.851)	-	(4.282)	(65.172)
Intsuldatetak	673	-	-	(673)	-
Korronteak ez diren eta salgai dauden aktiboetatik/etara intsuldatzea	(16)	-	-	(601)	(617)
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	<u>526.728</u>	<u>20.343</u>	<u>2.135</u>	<u>77.035</u>	<u>626.241</u>
Gehikuntzak	12.159	8.956	-	-	21.115
Ateratzeak	(11.778)	(4.646)	(2.135)	(4.929)	(23.488)
Intsuldatetak	(1.018)	-	-	1.018	-
Korronteak ez diren eta salgai dauden aktiboetatik/etara intsuldatzea	(10.301)	-	-	1.745	(8.556)
Saldoa 2018ko abenduaren 31n	<u>515.790</u>	<u>24.653</u>	<u>-</u>	<u>74.869</u>	<u>615.312</u>
Metatutako amortizazioa					
Saldoa 2017ko urtarrilaren 1ean	235.018	8.637	1.375	15.156	260.186
Zuzkidurak	12.447	4.633	31	848	17.959
Ateratzeak	(23.750)	(5.626)	-	(1.653)	(31.029)
Intsuldatetak	(250)	-	-	250	-
Korronteak ez diren eta salgai dauden aktiboetatik/etara intsuldatzea	(16)	-	-	(34)	(50)
Beste batzuk	(7)	-	-	-	(7)
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	<u>223.442</u>	<u>7.644</u>	<u>1.406</u>	<u>14.567</u>	<u>247.059</u>
Zuzkidurak	11.190	5.389	26	734	17.339
Ateratzeak	(9.342)	(3.311)	(1.432)	(1.156)	(15.241)
Intsuldatetak	(4)	-	-	4	-
Korronteak ez diren eta salgai dauden aktiboetatik/etara intsuldatzea	(2.023)	-	-	279	(1.744)
Beste batzuk	-	-	-	-	-
Saldoa 2018ko abenduaren 31n	<u>223.263</u>	<u>9.722</u>	<u>-</u>	<u>14.428</u>	<u>247.413</u>
Aktiboaren narriaduraren ondoriozko balio- zuzenketak					
Saldoa 2017ko urtarrilaren 1ean	(41.400)	-	-	(11.546)	(52.946)
Zuzkidurak (65. oharra)	(2.823)	-	-	115	(2.708)
Ateratzeak	4.710	-	-	717	5.427
Intsuldatetak	-	-	-	-	-
Beste batzuk	-	-	-	-	-
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	<u>(39.513)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(10.714)</u>	<u>(50.227)</u>
Zuzkidurak (65. oharra)	(21)	-	-	157	136
Ateratzeak	278	-	-	1.972	2.250
Intsuldatetak	3.162	-	-	(1.465)	1.697
Beste batzuk	-	-	-	-	-
Saldoa 2018ko abenduaren 31n	<u>(36.094)</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>(10.050)</u>	<u>(46.144)</u>
Garbia					
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	<u>263.773</u>	<u>12.699</u>	<u>729</u>	<u>51.754</u>	<u>328.955</u>
Saldoa 2018ko abenduaren 31n	<u>256.433</u>	<u>14.931</u>	<u>-</u>	<u>50.391</u>	<u>321.755</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

2018ko uztailaren 4an, Gizarte-lanari atxikitako ibilgetu materialeko elementu guztiei (guztira 2.135 mila euroko balio gordina eta 703 mila euroko balio garbia dutenei) baja emateko dohaintzako eskritura publikoa aurkeztu zuten Entitate Nagusiak eta MONDRAGON Fundazioak.

2018ko eta 2017ko ekitaldietan zehar, baja eman zaie hurrenez hurren 11.778 eta 50.039 mila euroko balio gordina duten erabilera propioko ibilgetu materialeko elementuei. 2.158 eta 21.579 mila euroko balio garbia zuten, hurrenez hurren. 2018ko abenduaren 31n, erabilera propioko ibilgetuko bajak 1.015 mila euroko kontabilitate-balio garbia duten 3 eraikinen salmentari dagozkie, batik bat, (21.507 mila euroko kontabilitate-balio garbiko 9 eraikinen salmentari, 2017ko abenduaren 31n).

2018ko ekitaldian zehar, baja eman zaie 4.929 mila euroko balio gordina duten ondasun higiezinetakako inbertsio-elementuei (2017an 4.282 mila euro izan ziren); batez ere garajeak eta higiezinak saltzeari dagozkie. 2018ko eta 2017ko ekitaldietan, 310 eta 5.465 mila euroko irabaziak (galerak) lortu dira aktibo ukigarriak saltzearen ondorioz (66. oharra).

2018ko ekitaldian, 37 mila euroko kontabilitate-balio garbiko intsuldaketak egin dira "Erabilera propioko ibilgetua" eta "Ondasun higiezinetakako inbertsioak" epigrafeen artean, eta 978 mila euroko kontabilitate-balio garbiko intsuldaketak "Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak" eta "Ondasun higiezinetakako inbertsioak" epigrafeen artean (2017an, 923 mila euroko intsuldaketak "Ondasun higiezinetakako inbertsioak" eta "Erabilera propioko ibilgetua" epigrafeen artean, hirugarrenei alokatzeari utzi zaien 2 bulegoengatik, eta 260 mila euroko intsuldaketak "Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak" eta "Ondasun higiezinetakako inbertsioak" epigrafeen artean).

2018ko ekitaldian zehar, 6.093 mila euroko zenbateko garbiko intsuldaketak egin dira "Erabilera propioko ibilgetua" epigrafetik "Saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteak" epigraferara (0 mila eurokoak 2017an), batez ere 15 bulego ixteagatik.

Balantze bateratuetako "Erabilera propioko ibilgetu materiala" epigrafeko saldoa, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa, banakatuko dugu orain:

	Gordina	Metatutako amortizazioa	Narriaduraren ondoriozko zuzenketak	Garbia
2018ko abenduaren 31n				
Tresna informatikoak eta instalazioak	47.376	(42.159)	-	5.217
Altzariak, ibilgailuak eta gainerako instalazioak	162.636	(128.189)	-	34.447
Eraikinak	304.886	(52.023)	(36.094)	216.769
Uneko obrak	-	-	-	-
Beste batzuk	892	(892)	-	-
	515.790	(223.263)	(36.094)	256.433
2017ko abenduaren 31n				
Tresna informatikoak eta instalazioak	45.363	(39.485)	-	5.878
Altzariak, ibilgailuak eta gainerako instalazioak	164.426	(131.329)	-	33.097
Eraikinak	314.803	(51.739)	(39.513)	223.551
Uneko obrak	1.244	-	-	1.244
Beste batzuk	892	(889)	-	3
	526.728	(223.442)	(39.513)	263.773

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

"Erabilera propioko ibilgetu materiala" atalaren arrazoizko balioa txostenaren 42. oharrean agertzen da.

"Erabilera propioko ibilgetu materiala" atalaren 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko saldo garbian ez da sartzen erabiltzen ez den aktibo materialaren zenbatekorik.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n erabiltzen diren eta erabat amortizatuta dauden Taldearen "Erabilera propioko ibilgetu materiala" ataleko elementuen balio gordina 149.324 mila eurokoa eta 148.599 mila eurokoa dira, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren.

Balantze bateratuetako "Ondasun higiezinetak inbertsioak" epigrafeko saldoa, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa, banakatuko dugu jarraian:

	<u>Gordina</u>	<u>Metatutako amortizazioa</u>	<u>Narriaduraren ondoriozko zuzenketak</u>	<u>Garbia</u>
2018ko abenduaren 31n				
Eraikinak	73.520	(14.428)	(10.050)	49.042
Landa-finkak, lursailak eta orubeak	1.349	-	-	1.349
	<u>74.869</u>	<u>(14.428)</u>	<u>(10.050)</u>	<u>50.391</u>
2017ko abenduaren 31n				
Eraikinak	75.686	(14.567)	(10.714)	50.405
Landa-finkak, lursailak eta orubeak	1.349	-	-	1.349
	<u>77.035</u>	<u>(14.567)</u>	<u>(10.714)</u>	<u>51.754</u>

"Ondasun higiezin inbertsioak" epigrafeko arrazoizko balioa txostenaren 42. oharrean agertzen da.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n errentan hartuta eta erabat amortizatuta dauden "Ondasun higiezinetak inbertsioak" ataleko elementuen balio gordina 2.145 mila eurokoa eta 2.238 mila eurokoa dira, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren.

2018ko eta 2017ko ekitaldietan Taldearen Ondasun higiezinetak inbertsioetatik lortutako ustiapen-sarrera garbiak 2.482 mila eurokoak eta 2.432 mila eurokoak izan dira, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren.

Merkataritzarako lokalak edo antzekoak errentan hartzeko kontratuek, ostera, badute muga-eguna, eta kasuaren arabera zehazten da.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Balantze bateratuetako "Errentamendu operatiboan utzitako aktiboak" epigrafeko saldoa, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa, banakatu dugu hemen:

	<u>Gordina</u>	<u>Metatutako amortizazioa</u>	<u>Garbia</u>
2018ko abenduaren 31n			
Makineria	5.300	(2.154)	3.146
Altzariak eta lanabesak	1.144	(314)	830
Eraikinak	-	-	-
Informatika-ekipamenduak	14.432	(5.936)	8.496
Mediku-ekipamenduak	469	(180)	289
Garraio-elementuak	2.057	(709)	1.348
Beste batzuk	1.251	(429)	822
	<u>24.653</u>	<u>(9.722)</u>	<u>14.931</u>
2017ko abenduaren 31n			
Makineria	4.667	(2.109)	2.558
Altzariak eta lanabesak	322	(129)	193
Eraikinak	-	-	-
Informatika-ekipamenduak	12.358	(4.910)	7.448
Mediku-ekipamenduak	339	(85)	254
Garraio-elementuak	2.000	(105)	1.895
Beste batzuk	657	(306)	351
	<u>20.343</u>	<u>(7.644)</u>	<u>12.699</u>

2018ko eta 2017ko ekitaldietan Taldeak Errentamendu operatiboan utzitako aktiboen errentetatik lortutako sarrerak 6.261 mila eurokoak eta 5.568 mila eurokoak izan dira, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren. 2018ko eta 2017ko ekitaldietan, Taldeak Errentamendu operatiboan utzitako aktiboen ustiapen-gastuak 373 mila eurokoak eta 380 mila eurokoak izan dira, gutxi gorabehera eta hurrenez hurren (56. oharra).

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, Taldeak konpromiso hau du hartuta aktibo ukigarrien inguruan:

- Ondasun higiezin batzuen errentatzailea da Taldea; 2018ko eta 2017ko ekitaldietan, 5.748 mila euro eta 5.867 mila euro sortu ditu, hurrenez hurren, horien alokairuagatik (60.b oharra). 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, 15 urteko batez besteko hondar-bizitza dute errentamendu-kontratu horiek.
- Segidan, hurrengo epealdietan egin beharreko etorkizuneko gutxieneko ordainketa guztien egungo balioa aurkeztuko dugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Urte 1era artekoak	4.439	4.408
1 eta 5 urte artekoak	13.337	13.533
5 urtetik gorakoak	12.462	11.771
	<u>30.328</u>	<u>29.712</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

32. Aktibo ukiezinak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Merkataritzako fondoa	33.425	33.425
Bestelako aktibo ukiezina	<u>55</u>	<u>167</u>
Balio-bizitza mugagabekoa	55	167
Amortizatutako kostua	55	167
Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	-	-
Balio-bizitza mugatukoa	-	-
Amortizatutako kostua	-	-
	<u>33.480</u>	<u>33.592</u>

Balantze bateratuetako "Merkataritzako fondoa" epigrafeko saldoa, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa, banakatuko dugu jarraian:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Seguros Lagun Aro S.A.		
Gordina	33.425	33.425
Narriaduraren ondoriozko zuzenketak	-	-
	<u>33.425</u>	<u>33.425</u>

2011ko abenduaren 20ra arte, Taldeak Seguros Lagun Aro S.A.ren kapital sozialaren % 36,05 izan zuen zuzenean eta % 4,94 zeharka. Data horretan, Taldeak Seguros Lagun Aro S.A.ren kapital sozialaren % 59,01 eskuratu zuen. Horrela, Seguros Lagun Aro S.A.ren kontrola bereganatu zuen. Aseguruen sozietate horrek bizitzakoak ez diren atal nagusietako arriskuak aseguratzeko dituen, adar bakoitzerako legeak finkatutako estaldurekin.

Eskurapenaren ondoriozko merkataritzako fondoak (33.425 mila eurokoak) 2 iturburu ditu: batetik, eskuratutako bezero-oinarria eta, bestetik, Taldearen eta Seguros Lagun Aro S.A.ren eragiketak uztartuz ziurrenik sortuko diren eskala-ekonomiak.

Entitate Nagusiko kontseilariak esku artean dituzten estimazioen eta proiektzioen arabera, merkataritzako fondoak sortzen dituzten partaidetzako erakundeen taldeari egotz dakizkiokeen sarrera-aurreikuspenek arazorik gabe eusten diote beraien balio garbi erregistratuari.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, "Merkataritzako fondoa" atalak "Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak" aintzat hartu gabe 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	33.425	33.425
Negozio-konbinazioaren ondorioz bateratze-perimetrao aldatzeagatik sarrerak	-	-
	<u>33.425</u>	<u>33.425</u>

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuko "Aktibo ez-finantzarioen balioaren narriadura edo (-) narriaduraren itzulketa - Merkataritzako fondoa" epigrafean ez da narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketarik egin.

Hauek dira merkataritzako fondoaren narriadura ebaluatzeko erabilitako hipotesi makroekonomikoak eta interes-tasen ingurukoak:

Urtean behin, kontabilitate-arauetan finkatutako narriadura-azterketa egiten dio Entitate Nagusiak merkataritzako fondoari, Seguros Lagun Aro S.A.ren % 100 erostean bereganatutakoari, eta sentikortasuna ere aztertzen da. Merkataritzako fondo hori eskudirua sortzen duen unitate bati esleitu zaio, Seguros Lagun Aro S.A.ri, hain zuzen, eta azken horren narriadura-azterketa da fondoaren azterketaren oinarria. Unitatea narriatuta legoke bere kontabilitate-balioa erabilera-balioaren gainetik balego. Erabilera-balioa unitatearen zenbatetsitako eskudiru-fluxuen gaur egungo balioa da. Ez da horrelakorik gertatu eskuratu zenetik.

Estimatutako eskudiru-fluxuak Seguros Lagun Aro S.A. sozietatearen negozio-planaren agertokirik zuhurrenaren ondoriozkoak dira: hazkunde-tasa apalak eta negozioaren edo haren eraginkortasunaren egiturazko aldaketan ondorioz sor litezkeen fluxu positibo garbiak bazterrean utzita. Zehazki, plangintzan sartu diren ekitaldien emaitzen proiektzioa erabili da eskudiru-fluxuen proiektzioak egiteko abiapuntuko hipotesizat.

Seguros Lagun Aro S.A.tik datozen aktiboak erosi izanaren ondoriozko negozio-konbinazioan sortutako merkataritzako fondoari lotuta, 2018ko eta 2017ko itxieran, Taldeak Seguros Lagun Aro S.A.ren merkataritzako fondoaren narriaduraren aztarnarik ote dagoen balioztatu du eta zenbateko berreskuragarria zenbatetsi. Zenbateko berreskuragarri horiek haien liburuetaiko zenbatekoak baino handiagoak direnez, ez da narriaturarik gertatu.

Balioztatzeko, metodologia hau erabili du: aseguru-sozietatearen jarduerari lotutako etorkizuneko mozkin garbi banagarriak 5 urteko (2023ra arteko) proiektzioarekin deskontatzea, eta amaierako balioa kalkulatzeko, % 1eko betiko hazkunde-tasa erabiliz. Tasa hori bat dator sozietatearen jarduera-eremua dagoen ingurune ekonomikoaren helburuko inflazioarekin. Aurreko esperientzia % 1 horretatik gorakoa da. Hauek dira finantza-proiektzioak eraikitzeke funtsezko aldagaiak: zuzeneko aseguruaren marjina gordinaren bilakaera -espero diren negozio-bolumenen eta interes-tasen menpe egongo da eta emaitza-kontuko gainerako partiden eta kaudimen-mailaren bilakaera.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Banatuko diren fluxuen egungo balioa (erabilerako balioa lortzeko erabili dena) kalkulatzeko, merkatu-partaide baten ikuspegitik Seguros Lagun Aro S.A.k duen kapital-kostua (Ke) erabili da deskontu-tasatzat. Hori zehazteko, CAPM (Capital Asset Pricing Model) metodoa erabili da.

Metodo horren arabera, eskudiru-fluxuen proiektioei aplikatutako zerga aurreko deskontu-tasa % 5,72koa izan da, kapitalaren kostua barruan hartu baita kontuan. Kapitalaren kostuaren zenbatespena bat dator sektoreko analista independenteek aplikatutakoekin.

Proiektatutako aldiaren erabili diren urteko hazkunde-tasak (CAGRak) % 1 eta % 1,80 bitartekoak izan dira eskuratutako primetan eta % 1 eta % 3,90 bitartekoak aseguruaren gastu teknikoetan.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, balioztapenaren funtsezko aldagaien sentsibilitate-azterketa egin da, eta hor ere ez da antzeman narriadura-aztarnarik.

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n indarrean dagoen zerga-araudiaren arabera, sortutako merkataritzako fondoa ez da kengarria zergetan.

33. Zergen ondoriozko aktiboak eta pasiboak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe hauek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duten banakapena:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2018	2017	2018	2017
Zerga korranteak:	2.757	8.853	4.474	4.572
Sozietateen gaineko zerga	-	-	3.620	4.277
BEZa	1.980	7.875	-	-
Ogasun publikoa zordun atxikipenengatik	777	978	-	-
Beste batzuk	-	-	854	295
Geroratutako zergak:	257.468	277.333	53.569	107.926
Saltzeko prest dagoen zorroaren balioztapenagatik	-	-	-	-
doikuntzak	17.585	27.767	18.046	71.826
Higiezinak errealizatzea	-	-	30.493	31.070
Irekitze-komisioak	1.606	-	-	-
Kreditu fiskalak	186.861	197.760	-	-
Ibilgetua berriro inbertitzea	-	-	-	-
Pentsioetarako eta antzeko obligazioetarako fondoa	11.257	11.621	-	-
Kaudimengabeziarako eta bestelako horniduretarako fondoa	35.765	35.871	-	-
Ibilgetuaren amortizazioa	-	-	-	-
Partaidetzen narriadura	-	-	-	-
Finantza-pasibo propioen eta hipoteka-zedulen errealizazioa	-	-	5.030	5.030
Gordailuen Berme Funtsa	-	-	-	-
Beste kontzeptu batzuk	4.394	4.314	-	-
	260.225	286.186	58.043	112.498

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Entitate Nagusiari eta partaidetzako erakundeei aplikatzekoa den sozietateen gaineko zergaren inguruan indarrean dagoen araudi fiskalaren ondorioz, 2018ko eta 2017ko ekitaldietan aldeak sortu dira irizpide kontableen eta fiskalen artean. Alde horiek aktiboko eta pasiboko "Geroratutako zergak" epigrafean erregistratu dira, jarduera etengabeen irabazien gaineko zerga kalkulatu eta erregistratzean.

Ondoren, aktiboko eta pasiboko "Geroratutako zergak" epigrafeko saldoek 2018 eta 2017 ekitaldietan izandako mugimenduak azalduko ditugu:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2018	2017	2018	2017
Ekitaldi-hasierako saldoa	277.333	285.960	107.926	117.495
Gehikuntzak / (murrizketak)	(19.865)	(8.627)	(54.357)	(9.569)
Kaudimengabeziatarako eta bestelako horniduretarako fondorako zuzkidura	(106)	(5.318)	-	-
Ibilgetua berriro inbertitzea	-	-	-	-
Saltzeko prest dagoen zorroa balioztatzeagatiko doikuntzak	(10.182)	2.146	(53.780)	(4.624)
Higiezinaren errebalorizazioa	-	-	(577)	(2.967)
Irekitze-komisioak	1.606	(141)	-	-
Kreditu fiskalak	(10.899)	(7.755)	-	-
Pentsioetarako eta antzeko obligazioetarako fondoak	(364)	1.589	-	-
Gordailuen Berme Funtsa	-	-	-	-
Beste batzuk	80	852	-	(1.978)
Ekitaldi-itxierako saldoa	257.468	277.333	53.569	107.926

Ekitaldia itxi eta hurrengo 10 urteetako onura fiskalen bidez konpentsatzeko aukera probablea dela egiaztatzen den heinean aintzatesten dira zerga-oinarri negatiboengatik eta konpentsatzeko dauden kenkariengatik geroratutako zergen ondoriozko aktiboak. 2018ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiak 157.459 mila euroko eta 29.402 mila euroko aktiboak aintzatzetsi ditu, hurrenez hurren, aipatu berri ditugun kontzeptuengatik geroratutako zergen ondorioz (169.629 mila eurokoak eta 28.131 mila eurokoak, hurrenez hurren, 2017ko abenduaren 31n). Horiek guztiak etorkizuneko ekitaldietan Entitate Nagusiak sortutako onura fiskalen kontra konpentsatzea espero da, Zuzendaritzak prestatutako urteko Gestio Planetan aurreikusi denez.

2013ko azaroaren 29ko 14/2013 Errege Lege Dekretuak, Espainiako zuzenbidea Europar Batasuneko finantza-erakundeen gainbegiratzeari eta kaudimenari buruzko araudiaren arabera egokitzeko premiazko neurriak ezarri zituenak, Bigarren Azken Xedapenean finkatutakoarekin bat, eta Dekretu hori foru-araudian jasotzeko erabakia (Gipuzkoako Foru Aldundiaren 2014ko abenduaren 16ko 17/2014 Foru Araua) betez, zerga-administrazioari eskatzeko kreditu bihur daitezkeen zerga geroratuengatik aktiboak ditu Taldeak, 2018ko abenduaren 31n. Estimaturako zenbatekoa: 158 milioi euro (170 milioi euro 2017ko abenduaren 31n). Era berean, 2016ko ekitalditik aurrera, bihurtze hori efektiboa izan dadin, % 1,5eko ondare-prestazioa eramango du lotuta, aktibo horien zenbatekoaren gainean (57. oharra).

41. oharrean Taldearen egoera fiskalari buruzko xehetasunak jaso ditugu.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

34. Beste aktibo eta pasibo batzuk

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe hauek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duten banakapena:

	Aktiboa		Pasiboa	
	2018	2017	2018	2017
Izakinak	48.621	60.609	-	-
Sortutako komisioen ondoriozko periodifikatzeak	22.396	22.002	-	-
Beste periodifikatze batzuk	14.089	17.614	57.621	58.818
Bideratzen ari diren eragiketak	39	931	300	244
Hartzekodun komertzialak eta ordaintzeko beste kontu batzuk	-	-	-	3.805
Gizarte Ekintzako Fondoa	-	-	13.089	13.017
Beste kontzeptu batzuk	1.619	524	4.236	1.389
	86.764	101.680	75.246	77.273

10. oharrean adierazi denez, "Beste aktibo batzuk - Beste periodifikatze batzuk" epigrafeak 14.091 eta 17.614 mila euro biltzen ditu, hurrenez hurren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, 2012ko otsailaren 3ko 2/2012 Errege Lege Dekretuan ezarritakoari jarraikiz Gordailuen Berme Funtsari egin beharreko derramarenak.

2018ko eta 2017ko ekitaldietan, 7.951 eta 17.626 mila euro mugitu dira "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafetik "Beste aktibo batzuk - Izakinak" epigrafera, aktibo esleituengatik. Aktibo horiek sustatu eta garatu egingo ditu Taldeak.

Gizarte Ekintzako Fondoa

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantzeetako "Beste pasibo batzuk" epigrafeko "Gizarte Ekintzako Fondoa" kapituluaren banakapena:

	2018	2017
Heziketako eta Sustapeneko Fondoa	13.089	13.017
Zuzkidura:	13.089	12.638
Aktibo materialari aplikatua	-	350
Beste inbertsio batzuei - Beste emaitza global batean aldaketak dituzten/saltzeko prest dauden finantza-aktiboak arazoizko balioan atalari aplikatua (25. oharra)	3.437	3.437
Ekitaldian konprometitutako gastuak	8.591	7.833
Uneko ekitaldiko mantentze-gastuak	(8.591)	(7.833)
Konprometitu gabeko zenbatekoa	9.652	8.851
Errebalorizazio-erreserbak	-	379
	13.089	13.017

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Gizarte Ekintzako Fondoko saldoak mugimendu hauek izan ditu 2018 eta 2017 ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	13.017	12.030
Ekitaldiko soberakinaren kargura egin beharreko nahitaezko zuzkidura (4. eta 57. oharra)	9.485	8.591
Ekitaldiko mantentze-gastuak	(8.591)	(7.833)
Ibilgetuaren amortizazioa (31. oharra)	(26)	(31)
Gizarte-lanari lotutako ibilgetuaren baja (31. oharra)	(703)	-
Beste batzuk	(93)	260
	<u>13.089</u>	<u>13.017</u>
Ekitaldi-amaierako saldoa	<u>13.089</u>	<u>13.017</u>

Kreditu-kooperatibei buruzko 13/1989 Legeak, Kooperatiben Erregimen Fiskalari buruzko 20/1990 Legeak aldatu zuenak, hauxe agintzen du, 1978ko azaroaren 3ko 2860/1978 Errege Dekretuan ezarritako banaketa-irizpideei eutsiz: gutxienez soberakin garbiaren % 10 Heziketako eta Sustapeneko Fondora bideratuko da (4. oharra).

Fondo horretara egiten diren zuzkidurek kooperatibismoaren garapena, komunitateko kultura- eta asistentzia-beharrei erantzutea edo helburu horietan lagunduko duten ibilgetuak izango dituzte xede, besteak beste. Ildo horretatik, 2017ko eta 2016ko ekitaldietako nahitaezko zuzkiduratik -8.591 eta 7.833 mila eurokoak izan ziren, hurrenez hurren, 4.338 mila euro MONDRAGON Taldeko korporazio-erakundeak finantzatzeko eta 1.504 mila euro Heziketako eta Kooperatiba arteko Sustapeneko Fondorako izan dira 2018an (4.739 eta 588 mila euro 2017an).

35. Saltzeko utsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aktibo ukigarria	207.496	227.235
Erabilera propioko aktibo ukigarria	30.031	25.068
Ondasun higiezinetakako inbertsioak	6.075	11.391
Esleitutako aktibo ukigarria	647.825	714.288
Aktiboaren narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak	(476.435)	(523.512)
	<u>207.496</u>	<u>227.235</u>

Ondoren, "Saltzeko utsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafeak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Banakako partidak:		
Aurreko ekitaldi-itxierako saldoa	227.235	278.987
FINA 9 arauaren lehen aplikazioaren eragina (2.3 oharra)	219	-
Ekitaldi-hasierako saldoa	227.454	278.987
Gehikuntzak	22.726	27.227
Salmentaren ondoriozko bajak	(11.749)	(92.097)
Narriaduraren ondoriozko zuzkidura garbiak (67. oharra)	(28.099)	30.127
Aktibo ukigarrien intsuldaketak (31. oharra)	5.115	617
Aktibo kobraezinetarako intsuldaketak	-	-
Izakinetakoko intsuldaketak (34. oharra)	(7.951)	(17.626)
	<u>207.496</u>	<u>227.235</u>
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>207.496</u>	<u>227.235</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Segidan, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuko "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" atalaren galeren edo narriaduraren ondoriozko itzultzeak xehatuko ditugu (67. oharra):

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aktibo ukigarriak	(28.099)	30.127
Beste aktibo batzuk	-	-
	<u>(28.099)</u>	<u>30.127</u>
Emaizten kargurako zuzkidurak	(28.099)	30.127
	<u>(28.099)</u>	<u>30.127</u>

Hauxe da "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafeko "Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak" ataleko saldoak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimendua:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aurreko ekitaldi-itxierako saldoa	523.512	567.747
FINA 9 arauaren lehen aplikazioaren eragina (2.3 oharra)	(219)	-
Ekitaldi-hasierako saldoa	523.293	567.747
Emaizetan kargatzeko zuzkidura garbiak	28.099	(30.127)
Intsuldaketa Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan ataletik (26. oharra)	9.039	10.921
Aktibo kobraezinetarako intsuldaketa eratutako fondoan eta salmenten ondoriozko bajen kargura	(58.158)	5.673
Izakineterako intsuldaketa (34. oharra)	(27.535)	(30.702)
Aktibo ukigarrien intsuldaketak (31. oharra)	1.697	-
	<u>476.435</u>	<u>523.512</u>

Hauxe da "Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak" epigrafeko "Aktiboen narriaduraren ondoriozko balio-zuzenketak" ataleko saldoak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimendua:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Banakako partidak	476.435	523.512
	<u>476.435</u>	<u>523.512</u>

36. Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Banku zentraletako gordailuak	297.857	300.172
Kreditu-erakundeen gordailuak	9.061	69.141
Bezeroen gordailuak	19.481.080	18.612.854
Zorra adierazten duten balore jaulkiak	104.631	149.550
Beste finantza-pasibo batzuk	336.516	373.720
	<u>20.229.145</u>	<u>19.505.437</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Ondoren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan" epigrafearen banakapena egingo dugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Dibisaren arabera:		
Eurotan	20.201.398	19.477.421
Dolarretan	25.143	26.437
Libera esterlinatan	1.505	1.152
Franko suitzarretan	103	126
Yen japoniarretan	162	112
Gainerakoak	834	189
	<u>20.229.145</u>	<u>19.505.437</u>
Muga-egunaren arabera:		
Agerikoak	14.735.748	13.891.164
Hilabetera artekoak	1.097.430	736.099
Hilabete 1 eta 3 artekoak	573.183	631.524
3 hilabete eta urtebete artekoak	1.856.722	2.070.880
1 eta 5 urte artekoak	1.509.653	1.316.938
5 urtetik gorakoak	134.491	481.700
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	213.322	228.394
Balioztapenagatiko doikuntzak	<u>108.596</u>	<u>148.738</u>
	<u>20.229.145</u>	<u>19.505.437</u>

a) Banku zentraletako gordailuak

Jarraian, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetan "Banku zentraletako gordailuak" epigrafeko saldoak duen banakapena emango dugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Espainiako Bankua	300.000	300.000
Balioztapenagatiko doikuntzak	<u>(2.143)</u>	<u>172</u>
	<u>297.857</u>	<u>300.172</u>

16. oharrean adierazitakoari jarraikiz, Entitateko finantzaketari eta likideziari jarraipena egiteko politika aktiboarekin bat, 2017ko ekitaldian Europako Banku Zentralak iragarritako berariazko helburuaz epe luzeagoan finantzatzeko eragiketen -TLTRO II- bigarren sortara jo zen -300 milioi eurokoa da-.

Hurrenez hurren, -% 0,40koa eta % 0,00koa izan dira banku zentraletako gordailuek 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu duten urteko batez besteko interes-tasa.

2018ko abenduaren 31n, Espainiako Bankuak fondo publikoen bermedun kredituen sisteman Entitate Nagusiari esleitutako muga 1.023.476 mila eurokoa da (1.054.981 mila eurokoa 2017ko abenduaren 31n).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

b) Kreditu-erakundeen gordailuak

2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Kreditu-erakundeen gordailuak" epigrafeko saldoaren banakapena hauxe da:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Eperako kontuak	9.042	12.761
Aktiboak aldi baterako lagatzea	-	55.715
Bestelako kontuak	2	568
Balioztapenagatiko doikuntzak	17	97
	<u>9.061</u>	<u>69.141</u>

Hurrenez hurren, % 1,135ekoa eta % 0,714koa izan dira "Kreditu-erakundeen gordailuak" atalak 2018ko eta 2017ko ekitaldietan lortu duen urteko batez besteko interes-tasa.

c) Bezeroen gordailuak

Jarraian, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetan "Bezeroen gordailuak" epigrafeko saldoak duen banakapena emango dugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Espainiako administrazio publikoak	279.613	273.377
Aktiboak aldi baterako lagatzea kontrapartidadun erakundeekin	-	3.414
Beste sektore egoiliar batzuk:	<u>19.158.050</u>	<u>18.294.153</u>
Ageriko gordailuak:	<u>14.294.314</u>	<u>13.376.301</u>
Kontu korronteak	4.392.563	4.065.579
Aurrezki-kontuak	9.879.834	9.286.661
Beste batzuk	21.917	24.061
Eperako gordailuak:	<u>3.930.104</u>	<u>4.341.443</u>
Eperako ezarpenak	3.884.735	4.297.440
Beste batzuk	45.369	44.003
Aktiboak aldi baterako lagatzea	822.910	427.940
Balioztapenagatiko doikuntzak	<u>110.722</u>	<u>148.469</u>
Sortutako interesak	29.629	27.495
Mikro-estaldurako eragiketak	81.093	120.974
Beste sektore ez-egoiliar batzuk	<u>43.417</u>	<u>41.910</u>
	<u>19.481.080</u>	<u>18.612.854</u>

Bezeroen gordailuek honako batez besteko interes-tasa hau eman dute, produktuaren arabera, 2018ko eta 2017ko ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ageriko gordailuak	% 0,02	% 0,05
Eperako gordailuak	% 0,11	% 0,15

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko abenduaren 31n, balantzeko "Eperako gordailuak - Eperako ezarpenak" atalean, 1.225 milioi euro agertzen dira erregistratuta (1.225 milioi euro 2017ko abenduaren 31n), Entitate Nagusiak hipoteka-zedula bereziak jaulkitzearen ondorioz. Horiek Aktiboak Titulizatzeko zenbait Fondok harpidetu dituzte; hona hemen horien ezaugarriak:

Fondoaren izena	Despoltsapen-eguna	Hipoteka-zedula Zenbateko nominala (mila eurokotan)		Muga-eguna
		2018	2017	
Cédulas TDA5 Aktiboak Titulizatzeko Fondoa	29.11.04	100.000	100.000	27.11.19
IM Cédulas 5 Aktiboak Titulizatzeko Fondoa	15.06.05	500.000	500.000	15.06.20
IM Cédulas 7 Aktiboak Titulizatzeko Fondoa	31.03.06	625.000	625.000	31.03.21
		<u>1.225.000</u>	<u>1.225.000</u>	

Jaulkitako zedulen urteko interes-tasa nominala % 3,50 eta % 4,12 artekoa da, 2018ko abenduaren 31n (% 3,50 eta % 4,12 bitartekoa 2017ko abenduaren 31n). "Beste sektore egoiliar batzuk - Balioztapenagatiko doikuntzak" epigrafean, 81.093 mila euro agertzen dira 2018ko abenduaren 31n (120.974 mila euro 2017ko abenduaren 31n). Funtsean, hipoteka-zedulek arrazoizko balioan izandako aldaketei dagozkie. Aldaketok interes-tasaren arriskuaren ondorioz gertatu dira, eta, esan beharra dago, arrisku horri kontabilitate-estaldura eman zaiola, 28. oharrean azaldu denez.

"Beste sektore egoiliar batzuk - Eperako gordailuak - Bestelakoak" atalean, 103.934 mila euroko zenbatekoa dago 2018ko abenduaren 31n (149.061 mila eurokoa 2017ko abenduaren 31n). IM Caja Laboral 1 ATF eta IM Caja Laboral 2 ATF titulizazio-fondo bidez bonuen jaulkipenean lortutako finantzaketaren zenbateko garbia da hori. Titulizazio-fondo horiei hainbat mailegu atxiki zitzaizkion, eta, baja emateko baldintzak betetzen ez dituztenez, Taldearen balantzean jarraitzen dute 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n (26. oharra).

Epigrafe honetan, fondo horiei ekarritako maileguen saldo bizia, 549.004 mila eurokoa (606.799 mila eurokoa 2017ko abenduaren 31n), sartu da batik bat, Taldeak harpidetu dituen 410.170 mila euroko (2017ko abenduaren 31n 422.209 mila euroko) bonuen zenbatekoa kendu ondoren.

Esan beharra dago, IM Caja Laboral 2 ATF fondoan harpidetutako bonuak berme kolateral gisa erabiltzeko asmoa duela Taldeak, eurosistemako kreditu-eragiketetan.

2009ko apirilaren 24ko 716/2009 Errege Dekretuaren 21. artikuluan eta Espainiako Bankuaren 2010eko azaroaren 30eko 7/2010 Zirkularrean ezarritakoari jarraikiz, Laboral Kutxak hipoteka-zedulak jaulkitzen dituzenez, hipoteka-zedula eta -bonuak jaulkitzen dituzten erakundeei aplikatzeko kontabilitate-erregistro bereziari buruzko informazioa txertatu dugu, urteko kontu bateratu hauen 70. oharrean.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Jarraian, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetan "Bezeroen gordailuak" epigrafeko saldoak duen banakapena emango dugu, dibisen eta muga-egunen arabera:

	2018	2017
Dibisaren arabera:		
Eurotan	19.453.333	18.584.838
Dolarretan	25.143	26.437
Libera esterlinatan	1.505	1.152
Franko suitzarretan	103	126
Yen japoniarretan	162	112
Gainerakoak	834	189
	19.481.080	18.612.854
Muga-egunaren arabera:		
Agerikoak	14.586.429	13.662.497
Hilabetera artekoak	1.097.430	736.099
Hilabete 1 eta 3 artekoak	573.183	631.524
3 hilabete eta urtebete artekoak	1.856.629	2.070.865
1 eta 5 urte artekoak	1.209.650	1.316.938
5 urtetik gorakoak	10.939	11.761
Zehaztu gabeko muga-egunekoak	36.098	34.701
	19.370.358	18.464.385
Balioztapenagatiko doikuntzak	110.722	148.469
	19.481.080	18.612.854

d) Zorra adierazten duten balore jaulkiak

Segidan, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantze bateratuetako "Balore negoziagarriek ordezkaturako zorrak" epigrafeko saldoaren banakapena azaltzen da:

	2018	2017
Ordaindukoak eta efektuak	-	-
Bihurgarriak ez diren beste balore batzuk	-	-
Hipoteka-tituluak	254.631	299.550
Balore propioak	(150.000)	(150.000)
Balioztapenagatiko doikuntzak	-	-
	104.631	149.550

Hipoteka-tituluak

2006an zehar, titulizazio-bonuak jaulkitzeko hipoteka-mailegu batzuk ekarri zituen Taldeak IM Caja Laboral 1 ATF titulizazio-fondora. 2008ko eta 2011ko ekitaldian ere, titulizazio-bonuak jaulkitzeko mailegu batzuk ekarri zituen Taldeak IM Caja Laboral 2 ATF eta IM Caja Laboral Empresas 1 ATF titulizazio-fondoetara -azken hori 2016ko ekitaldian likidatu zen aurretiaz (26. oharra)-, eta Taldeak guzti-guztiak harpidetu ditu. Harpidetutako bonu horiek berme kolateral gisa erabiltzeko asmoa du Taldeak, eurosistemako kreditu-eragiketetan, hain zuzen ere.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

2018ko abenduaren 31n, 104.631 mila eurokoa da IM Caja Laboral 1 ATF titulizazio-fondoaren bitartez jaulki diren eta Taldekoak ez diren hirugarrenek harpidetu dituzten titulizazio-bonuen zenbateko efektiboa (149.550 mila eurokoa, 2017ko abenduaren 31n). Bonuok 2049ko urrian eta 2051ko urtarrilean mugaeguneratuko dira, hurrenez hurren, eta Euriborrari hurrenez hurren % 0,15 eta % 0,21 arteko eta % 0,30 eta % 1 arteko diferentziala gehituta ateratzen den interes-tasa sortzen dute urtean.

2014ko abenduaren 31n, atal honetan 150 milioi euroko balio nominala agertzen zen erregistratuta, hipoteka-zedulen 2 jaulkipenen ondorioz. Europako Inbertsio Bankuak harpidetu zituen osotasunean eta 2019an eta 2020an mugaeguneratuko dira.

2015eko ekitaldian zehar, Entitate Nagusiak exekutatu egin zuen Europako Inbertsio Bankutik lortutako finantzaketa kitatzearen ondorioz hipoteka-zedulen jaulkitzaileari esleitzen zaion erosteko aukera. Hortaz, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, kapitulu horrek ez du inolako saldorik, hipoteka-zedula horien balio nominala "Balore propioak" atalean jasota dagoelako.

2020an eta 2019an mugaeguneratzen diren Europako Inbertsio Bankuak harpidetutako baloreen errendimendua interes-tasa aldakorraren bidez zegoen zehaztuta, 3 hilerako Euriborrari % 5,50eko eta % 3,35eko marjina gehituta ateratzen den balio nominala aintzat hartuta, eta hiru hilean behin ordaintzen da.

Era berean, 2012ko ekitaldian Entitate Nagusiak 700na milioi euroko 2 hipoteka-zedula jaulki zituen, 2016ko eta 2017ko muga-egunekin. Horiek autozorro gisa gorde ziren "Balore propioak" atalean, Europako Banku Zentralarekin birdeskontuko lineak eskuratzeko berme kolateral gisa erabiltzeko.

Ondoren, "Zorra adierazten duten balore jaulkiak" epigrafean 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ekitaldi-hasierako saldoa	149.550	174.810
Jaulkipenak	-	-
Hirugarrenek harpidetutako baloreak	-	-
Amortizazioak	(45.128)	(725.144)
Taldearen balore propioak	-	700.000
Balioztapenagatiko doikuntzak	<u>209</u>	<u>(116)</u>
Ekitaldi-itxierako saldoa	<u>104.631</u>	<u>149.550</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

e) Beste finantza-pasibo batzuk

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko balantzeetako "Beste finantza-pasibo batzuk" epigrafearen saldoak duen xehakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ordaindu beharreko obligazioak	6.721	7.159
Jasotako fidantzak	117.299	147.102
Konpentsazio-ganberak	13.136	30.063
Bilketa-kontuak	101.621	97.992
Kontu bereziak	2.608	1.224
Finantza-bermeen ondoriozko periodifikatzeak	2.368	2.544
Beste kontzeptu batzuk	92.763	87.636
	<u>336.516</u>	<u>373.720</u>

37. Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako pasiboak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aseguruetarako hornidura teknikoak	490.168	482.054
Kontsumitu gabeko primetarako eta uneko arriskueterako hornidura teknikoak:	69.527	68.797
Zuzeneko aseguruak	69.527	68.797
Hornidura tekniko matematikoak	420.641	413.257
Zuzeneko aseguruak	420.641	413.257
Bizitza-aseguruetarako hornidura teknikoak, inbertsio-arriskua hartzaileen esku geratzen denean:	298	326
Zuzeneko aseguruak	298	326
Prestazioetarako hornidura teknikoak:	86.409	83.265
Zuzeneko aseguruak	86.409	83.265
Mozkinetako partaidetzetarako eta estornuetarako hornidura teknikoak:	64	35
Zuzeneko aseguruak	64	35
Lagatako berraseguruagatik jasotako gordailuak	10.887	10.937
Berraseguru-eragiketen ondoriozko zorrak	2.651	3.290
	<u>590.477</u>	<u>579.907</u>

38. Hornidurak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Pentsioak eta enplegu ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak	40.204	41.504
Enplegatuentzako epe luzerako bestelako ordainsariak	-	-
Ordaintzeko dauden zergen ondoriozko prozesu-gaiak eta auziak	-	-
Emandako konpromisoak eta bermeak	19.479	20.992
Gainerako hornidurak	128.732	129.379
	<u>188.415</u>	<u>191.875</u>

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Ondoren, "Hornidurak" epigrafean 2018 eta 2017 ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	Pentsioak eta enplegu ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak	Enplegatuen-tzako epe luzerako bestelako ordainsariak	Ordaintzeko dauden zergen ondoriozko prozesu-gaiak eta auziak	Emandako konpromisoak eta bermeak	Gainerako hornidurak	Guztira
2017ko abenduaren 31n						
Ekitaldi-hasierako saldoa	35.830	-	-	25.411	147.268	208.509
Gehikuntzak, dauden horniduren igoerak barne	19.704	-	-	-	12.779	32.483
(-) Erabilitako zenbatekoak	(12.775)	-	-	-	(38.501)	(51.276)
(-) Erabili gabeko zenbatekoak, epealdian berrinbertituak	(1.255)	-	-	(4.443)	-	(5.698)
Beste mugimendu batzuk	-	-	-	24	7.833	7.857
Ekitaldi-itxierako saldoa	41.504	-	-	20.992	129.379	191.875
2018ko abenduaren 31n						
Ekitaldi-hasierako saldoa	41.504	-	-	20.992	129.379	191.875
Gehikuntzak, dauden horniduren igoerak barne	12.514	-	-	15.074	15.156	42.744
(-) Erabilitako zenbatekoak	(12.590)	-	-	-	(24.618)	(37.208)
(-) Erabili gabeko zenbatekoak, epealdian berrinbertituak	(1.224)	-	-	(16.073)	(4.072)	(21.369)
Beste mugimendu batzuk	-	-	-	(514)	12.887	12.373
Ekitaldi-itxierako saldoa	40.204	-	-	19.479	128.732	188.415

a) Pentsioak eta enplegu ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak

Entitate Nagusiak PD II, PD 58, PD 59, PD 60 eta Sare Berria planetara atxikitzeko borondatezko erabakiaren ondoriozko etorkizuneko konpromisoak ditu bazkide batzuekin hartuta, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n. Horrela, bada, benetan erretiratu bitartean jarduneko langileek jasoko dituzten soldata-osagaien eta beste gizarte-zama batzuen ondoriozko konpromisoei erantzuteko fondoak ditu eratuta Entitate Nagusiak. Konpromisook plana ezarri zenetik bazkideek Entitate Nagusiari zerbitzu emateari uzten dioten egunera bitartean sortutakoak izango dira.

Entitate Nagusiak enplegu ondoko ordainketetan hartutako konpromisoen egungo balioa eta konpromiso horiek nola estaltzen ziren azalduko dugu jarraian:

	2018	2017
Hartutako konpromisoak	40.204	41.504
	40.204	41.504
Estaldurak Barruko fondoak	40.204	41.504
	40.204	41.504

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, enplegu ondoko ordainketen ondoriozko konpromisoak estaltzeari buruzko etorkizuneko prestazio-fluxuak balioztatu dira. Horretarako, proiektatutako kreditu-unitatearena hartu da kalkulua egiteko metodotzat, eta erretiratzeko eskubidea ematen duen lehena erretiratzeko adintzat.

Hona hemen balioztapen aktuarialean kontuan hartutako hipotesi finantzario-aktuariala:

	2018	2017
Deskontu-tasa	% 0	% 0
Kontsumo-aurrerakin gordinaren etorkizunerako hazkundea	% 0	% 0
Prestazioen hazkundea	% 0	% 0
KPIaren hazkundea	% 2	% 2
Erretiro-adina	Ahalik eta adinik txikienean	Ahalik eta adinik txikienean

Obligazioak deskontatzeko interes-tasa konpromisoaren iraupenaren (1,8 urteren) arabera zehaztu da, eta erreferentziako kurba kalkulatzeko, berriz, 2018ko abenduaren 31ko Euro Denominated Corporate Bonds AA kurba hartu da erreferentziazat (iturria: Bloomberg).

b) Gainerako hornidurak

"Hornidurak - Gainerako hornidurak" epigrafeak gastu posibleei edo galerei aurre egiteko edo abian diren erreklamazio eta auzietatik datozen erantzukizun probable edo ziurrei edo Taldearen jardueraren ondoriozko betebeharrak erantzuteko hornidurak hartzen ditu, besteak beste, bere baitan. Epigrafe horren saldoa zenbatesteko, kalkulu-prozedura zuhur eta sendoak erabili dira, estali behar dituzten betebeharrak dakarten zalantza kontuan hartuta.

Taldearen politika orokorraren arabera, galtzeko arrisku probablea duten legezko prozesuetarako hornikuntzak erregistratzen dira; galtzeko arriskua posiblea edo urrunekoa bada, ordea, ez da hornikuntzarik erregistratzen. Hornitu beharreko zenbatekoa kalkulatzeko, dagokion erreklamazioa likidatzeko behar izango den zenbatekoa zenbatesten da ahalik eta doien. Horretarako, besteak beste, gertaeren banakako azterketa eta barneko eta kanpoko lege-aholkularien iritzia hartzen dira aintzat, antzeko demanden ondoriozko galeren batez besteko historikoa ikusirik. Taldeari etekin ekonomikoak ekarriko dizkieten baliabideen behin betiko irteera-data betebeharrak bakoitzaren arabera izango da. Batzuetan, betebeharrak ez dute likidazio-epe finkorik eta, beste batzuetan, abian diren lege-prozesuen mende izaten dira.

Taldeak erreklamazio edo lege-prozesu bakoitzari lotutako betebeharrak zenbatetsi ditu, eta, beharrezkoa izan denean, jasotako erreklamazioetatik edo legezko prozesu judizialetatik etor litezkeen pasiboak arrazoiz estaltzeko hornikuntza egokiak aitortu ditu.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

39. Fondo propioak

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Kapitala	741.461	727.167
Bestelako erreserbak (Norberaren akzioak)	858.321 (1.620)	809.891 (1.431)
Entitate Nagusiko jabeen egotz dakiekeen emaitza (Konturako dibidenduak)	124.173 (33.492)	112.849 (29.113)
	<u>1.688.843</u>	<u>1.619.363</u>

Kapitala

Entitate Nagusiaren kapital soziala lan-bazkideek, bazkide laguntzaileek eta kooperatiba elkartuek egindako ekarpenek osatzen dute. Entitate Nagusiko estatutu sozialen arabera (1. oharra), bazkide bakoitzaren ekarpenen zenbateko osoak ezin izango du kapital sozialaren % 20 gainditu pertsona juridikoa denean eta % 2,5 pertsona fisikoa denean. Bazkideek zor sozialetan duten erantzukizuna beraien ekarpenetara mugatuko da.

Ekitaldi bakoitzean, Kontseilu Errektoreak ekarpenei aplikatuko zaien interes-tasa proposatzen dio Batzar Nagusiari, horrek onespena eman diezaion. Kreditu Kooperatiben Legeak ezartzen duen araudiaren arabera, interes hori ezin da inoiz izan diruaren legezko interes-tasa baino 6 puntu handiagoa. 2018ko eta 2017ko ekitaldietan % 4,5ekoa eta %4koa izan da ohiko ekarpenetarako urteko interes.

Ondoren, Entitate Nagusiaren "Kapitala" epigrafeko saldoan 2018ko eta 2017ko ekitaldietan izandako mugimenduak erakutsiko ditugu:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ekitaldi-hasierako saldoak	727.167	712.957
Aurreko ekitaldiko soberakinaren banaketatik sortutako kooperatiba-itzulkinak (4. oharra)	21.478	19.583
Uneko ekitaldiko kapital sozialari egindako ekarpenetatik kapitalizatutako ordainketak	-	-
Kapital sozialerako ekarpenak		
- Kooperatiba elkartuenak	1.497	463
- Bazkideenak eta beste batzuenak	1.590	1.749
Ken, bajengatiko ekarpenen likidazioa		
- Kooperatiba elkartuenak	(2.529)	(913)
- Bazkideenak eta beste batzuenak	(7.742)	(6.672)
Finantza-pasiboaren izaerako kapitalerako intsuldaketak	-	-
Ekitaldi-itxierako saldoak	<u>741.461</u>	<u>727.167</u>

2018ko abenduaren 31n, Lagun Aro Borondatezko Gizarte Aurreikuspeneko Erakundea da zuzenean edo zeharka Entitate Nagusiaren kapital sozialean % 10etik gorako partaidetza duen erakunde bakarra; % 15,21ekoa da partaidetza (2017an % 15,26koa).

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

2013ko eta 2012ko ekitaldietan, kapital-ekarpeneko 2 jaulkipen egin zituen Entitate Nagusiak.

- i) Lehenengo jaulkipena lan-bazkideei, bazkide laguntzaileei eta kooperatiba elkartuei zuzendu zitzairen, eta 2012ko apiriletik urrira bitarteko harpidetze-aldia izan zuen. 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, lehen jaulkipen horretan harpidetutako zenbatekoa 35.563 eta 36.874 mila eurokoa izan da, hurrenez hurren. Lehen jaulkipen horretan, urtean % 7,5eko ordainketa finkoa lortu zen, 2015eko abenduaren 15era arte. Hortik aurrera, Entitateko Batzar Nagusiak gainerako ohiko ekarpenetarako onartu zuen tasaren pareko ordainketa ezarri zen.
- ii) Bigarren jaulkipena 2012ko abenduan abiatu zen, eta Entitatearekin lotura zehatz bat duten bezeroei zuzendu zitzairen. 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, bigarren jaulkipen horretan harpidetutako zenbatekoa 56.091 eta 56.511 mila eurokoa izan da, hurrenez hurren. Bigarren jaulkipen horretarako, urtean % 6ko ordainketa finkoa zehaztu zen, 2014ko abenduaren 30era arte. Hortik aurrera, Entitate Nagusiko Batzar Nagusiak gainerako ohiko ekarpenetarako onartu zuen tasaren pareko ordainketa ezarri zen.

Ekarpenak (elkarte-zatiak) inter vivos eskualdagarriak dira, baina baldintza batekin: ekarpena jasotzen duena bazkide izatea edo bazkide bihurtzea, Entitate Nagusiaren estatutuetan ezarritako baldintzen arabera. Bestalde, mortis causa oinordetza bidez ere transmiti daitezke, eskubidedunak bazkideak badira edo bazkide bihurtzen badira 6 hileko epean. Bazkideren batek baja hartuz gero, bazkide horrek, edo dagozkion eskubidedunek, kapital sozialari egindako ekarpenak itzultzeko eska dezakete. Kasu horretan, behin betiko baja-egunaren osteko lehen Batzar Nagusiak onartutako egoera-balantzearen arabera zehaztuko da ekarpenaren balioa, eta, bazkide izateari utzi izanaren arrazoia arabera, gerta daiteke zenbatekoa txikitzea Kontseilu Errektoreak erabakitako ehuneko aplikatuz. Halaber, Kontseilu Errektoreak zehaztuko du ekarpena itzultzeko epea. Kasu guztietan, baja-egunetik 5 urte igaro orduko itzuli beharko da, eta, bazkidearen bajaren arrazoia heriotza bada, urtebete baino lehen, heriotza-egunetik zenbatzen hasita.

2005eko azaroaren 4ko 1309/2005 Errege Dekretuaren Seigarren Azken Xedapenak hainbat aldaketa ekarri zituen, kreditu-kooperatiben arautegia onartu zuen 84/1993 Errege Dekretuaren 10. artikuluan, eta, horien bidez, kreditu-kooperatibek aukera dute estatutuetan bazkideen kapitalerako ekarpenen itzulketa mugatzeko. Entitate Nagusiaren estatutu sozialetan ezarri da, bazkideen ekarpenak itzultzeko nahitaezkoa izango dela Kontseilu Errektoreak aldeko erabakia hartzea eta itzulketa egin ondoren gutxieneko kapital soziala, baliabide propioak edo kaudimen-koefizientea behar adina estalita geratzea.

Entitate Nagusiaren estatutuen arabera, erabat itzuli behar den gutxieneko kapital soziala 10.000 mila eurokoa da.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiaren eta Caja Laboral Euskadiko Kutxa Cartera S.L.U.ren esku dauden mendeko erakundeen kapital-tresnak, horien balio nominala eta egun horietan egin gabe dauden ordainketak honako hauek dira:

	2018			2017		
	Akzio-kop.	Balio nominala (eurotan)	Egiteko dauden ordainketak	Akzio-kop.	Balio nominala (eurotan)	Egiteko dauden ordainketak
Seguros Lagun Aro Vida S.A.	285.000	111,88	8.565	285.000	111,88	8.565
Seguros Lagun Aro S.A.	87.360	90,15	-	87.360	90,15	-
Caja Laboral Gestión SGIC S.A.	1.045.000	6,01	-	1.045.000	6,01	-
Caja Laboral Pensiones GFP S.A.	250.000	10	-	250.000	10	-
Caja Laboral Euskadiko Kutxa Cartera S.L.U.	1.237.500	6	-	1.237.500	6	-
Caja Laboral Bancaseguros OBSV S.L.U.	10.000	1	-	10.000	1	-
Sociedad Gestión Activos Caja Laboral S.A.U.	995.889	1	-	995.889	1	-
Credilka S.A. (*)	-	-	-	-	-	-
ISGA Inmuebles S.A.	60.000	1	-	60.000	1	-

(*) 2017ko ekitaldian, Credilka S.A. sozietatea likidatu zen.

Bestelako erreserbak

Balantze bateratuetako "Bestelako erreserbak" epigrafeko saldoa, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31koa, banakatuko dugu jarraian:

	2018	2017
Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioetan metatutako erreserbak edo galerak:	191	144
Erakunde elkartuak	191	144
Erakunde taldeaniztunak	-	-
Errebalorizazio-erreserbak:	-	-
Entitate Nagusia	-	-
Beste batzuk:	858.130	809.747
Entitate Nagusiari egotzitako erreserbak (galerak)	999.423	940.963
Mendeko erakundeei egotzitako erreserbak (galerak)	(141.293)	(131.216)
	858.321	809.891

Hona hemen "Bestelako erreserbak" epigrafearen saldoan 2018ko eta 2017ko ekitaldietan gertatutako mugimenduak:

	2018	2017
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	809.891	766.469
FINA 9 arauaren lehen aplikazioaren eragina (2.3 oharra)	(3.447)	-
Saldoa 2018ko urtarrilaren 1ean	806.444	766.469
Aurreko ekitaldiko emaitzaren banaketa	49.371	43.496
Bazkideen ekarpen garbiak	18	3
Beste batzuk	2.488	(77)
Saldoa 2018ko abenduaren 31n	858.321	809.891

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

1989ko maiatzaren 26ko Kreditu Kooperatiben 13/1989 Legeak -gero Kooperatiben Erregimen Fiskalari buruzko 1990eko abenduaren 19ko 20/1990 Legeak partzialki aldatu zuen- kreditua antolatzeke oinarri berriak ezarri zizkien erakunde horiei. 1993ko ekitaldian, berriz, Kreditu Kooperatiben 1989ko maiatzaren 26ko 13/1989 Legearen garapenerako arautegia onartu zen, 1993ko urtarrilaren 22ko 84/1993 Errege Dekretuaren bidez. Ekitaldian eskuragarri dagoen soberakina banatzeko irizpideak 4. oharrean jaso ditugu.

Nahitazko Erreserba Fondoa

"Bestelako erreserbak" epigrafeak Nahitazko Erreserba Fondoaren 666.048 mila euroak eta 623.074 mila euroak biltzen ditu, hurrenez hurren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n. 13/1989 Legearen arabera, Nahitazko Erreserba Fondora bideratu behar zen ekitaldiko soberakin erabilgarriaren % 50 gutxienez. 20/1990 legeak aldatu egin zuen aurreko araua, ekitaldian Nahitazko Erreserba Fondora bideratu beharreko gutxienezkoa % 20ra txikitzeko. Entitate Nagusiaren estatutuetan ezarrita dagoen banaketa ekitaldian erabilgarri dagoen soberakinaren % 50ekoa da gutxienez, eta 4. oharrean banakatu da.

Kaudimengabezia-arriskuak aurreikusteko erreserba

13/1989 Legea indarrean sartu arte, kreditu-kooperatiba kalifikatuek gutxienez ekitaldiko soberakinaren % 15 bideratu behar zuten erreserba horretara. 13/1989 Legeak eta 20/1990 Legeak, ordea, ez dute zehazten ekitaldiko soberakinaren banaketa egitean erreserbei ezer zuzkitu behar zaienik, kaudimengabezia-arriskuak aurreikusteko.

Errebalorizazio-erreserba

Entitate Nagusiak bere egin zuen aktibo materialen errebalorizazioaz Espainiako Bankuaren 4/2004 Zirkularraren Lehen Xedapen Iragankorrak dioena. Horren arabera, 2004ko urtarrilaren 1etik aurrera erakundeek aktibo materialeko edozein elementu arrazoizko balioarekin baliozta dezakete, baldin eta aktiboak erabilera askekoak badira.

Borondatezko erreserbak

2011ko abenduaren 26an, Entitate Nagusiko Kontseilu Errektoreak, baliabide propioen (eta batez ere erreserben) osaera soiltzeko asmoz, aztertu egin zituen eta konturatu zen beraiek osatzeko arrazoia eta orduz geroztik igaro den denbora ikusirik, erabilera askeko erreserbak direla "Kaudimengabezietarako arriskuak hornitzeko erreserbak", "Errebalorizazio-erreserbak", "Lehen aplikazioko erreserbak" epigrafeak eta beste batzuk. Hori dela eta, Caja Laboralaren Batzar Nagusiak 2012ko apirilaren 28an erabaki zuen, erabilera askeko erreserba horien saldoak epigrafe bakar batean bateratzea; "Borondatezko erreserbak" du izena eta guztira 88.947 mila euroko zenbatekoa biltzen du. Intsuldaketa hori 2011 ekitaldiaren amaieran erregistratu zuen Entitate Nagusiak.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n mendeko erakundeei egotzitako "Beste erreserba batzuk - Erreserbak/(galerak)" epigrafearen saldoa, erakundeen arabera banakatuta:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Seguros Lagun-Aro Vida S.A.	2.597	54
Caja Laboral Gestión SGIIC S.A.	1.256	1.257
Caja Laboral Pensiones GFP S.A.	105	99
Seguros Lagun-Aro S.A.	10.858	2.123
Caja Laboral Kutxa Cartera S.L.U.	1.505	4.979
Caja Laboral Bancaseguros OBSV S.L.U.	2.631	2.337
Sociedad Gestión Activos Caja Laboral S.A.U.	(13.149)	(13.707)
ISGA Inmuebles S.A.	(147.096)	(128.358)
	<u>(141.293)</u>	<u>(131.216)</u>

"Baterako negoziotako eta elkartuetako inbertsioetan metatutako erreserbak edo galerak" ataleko saldoak 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n zuen xehakapena hauxe da:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Erakunde elkartuak:	191	144
ICR Institutional Investment Management SGIIC S.A.	191	144
Erakunde taldeaniztunak:	-	-
	<u>191</u>	<u>144</u>

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n Taldeari egotzitako emaitzetarako ekarpena banakatuko dugu jarraian, erakundeen arabera:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Entitate Nagusia	104.932	117.561
Mendeko erakundeak:	19.409	(4.759)
Seguros Lagun Aro Vida S.A.	2.209	2.319
Caja Laboral Gestión SGIIC S.A.	1.352	921
Caja Laboral Pensiones GFP S.A.	44	66
Seguros Lagun Aro S.A.	6.299	6.971
Caja Laboral Euskadiko Kutxa Cartera S.L.U.	(11)	(11)
Caja Laboral BancaSeguros OBSV S.L.U.	1.790	1.702
Credilka S.A.	-	-
Sociedad Gestión Activos Caja Laboral S.A.U.	852	876
ISGA Inmuebles S.A.	6.874	(17.603)
Partaidetzaren metodoaz balioztatutako erakundeak:	(168)	47
- Erakunde elkartuak:	(168)	47
ICR Institutional Investment Management SGIIC S.A.	-	47
- Erakunde taldeaniztunak:	-	-
Fomenclar S.L.	-	-
Higiezinak sustatzeko sozietateak (ikus I. eranskina)	-	-
IK - LKS Corporate S.L.	-	-
	<u>124.173</u>	<u>112.849</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

40. Beste emaitza global metatu bat

Hona hemen balantze bateratuetako epigrafe honek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017 (*)</u>
Emaitzetan birsailka daitezkeen elementuak:	(15.835)	109.065
Estaldua-deribatuak. Eskudiru-fluxuen estaldua (zati eraginkorra):	(30.156)	(30.837)
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak / Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak:	14.321	139.902
Zor-tresnak	14.321	108.509
Ondare-tresnak	-	31.393
Emaitzetan birsailkatuko ez diren elementuak	14.940	
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak:	14.940	
Ondare-tresnak	14.940	
	<u>(895)</u>	<u>109.065</u>

(*) Ikusi 2017ko abenduaren 31ko KNA 39aren eta 2018ko urtarrilaren 1eko FINA 9 araren arteko bat-etortzea (2.3 oharra).

Ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat - Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak - Zor-tresnak" epigrafeko saldoan, Taldearen ondare garbiaren barruan sartu behar diren errenta finkoko finantza-tresna horien arrazoizko balioaren aldakuntzen zenbateko garbia biltzen da. Finantza-aktiboak saltzen direnean, aldeak galdu-irabazien kontu bateratuan jasotzen dira.

Ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat - Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak - Ondare-tresnak" epigrafeko saldoan, Taldearen ondare garbiaren barruan sartu behar diren ondare-tresna horien arrazoizko balioaren aldakuntzen zenbateko garbia biltzen da. Finantza-aktiboak saltzen direnean, aldakuntzak ondare garbiko "Bestelako erreserbak" epigrafean jasotzen dira (39. oharra).

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafearen banakapena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aurreko ekitaldi-itxierako saldoa	109.065	131.525
FINA 9 araua aplikatzearen eragina (2.3 oharra)	(77.805)	-
Ekitaldi-hasierako saldoa	31.260	131.525
Erreserben kargura egindako mugimendu garbia	(484)	-
Emaitzetan kargatzeko/(abonatzeko) mugimendu garbia	(22.415)	(30.306)
Salmentak eta amortizazioak	(17.637)	(31.668)
Narriaduraren ondoriozko galerak (garbiak), emaitzetan kargatzekoak	(4.778)	1.362
Errebalorizazio / (Minusbalio) garbiak	(9.936)	27.150
Eskudiru-fluxuen mikroestalduraren aldakuntzak	680	(19.304)
Beste batzuk	-	-
	<u>(895)</u>	<u>109.065</u>

Epigrafe honen bilakaera egoki irakurtzeko, 2018ko eta 2017ko ekitaldietan finantza-merkatuetan gertatutako inguruabarrak hartu behar dira kontuan; 18. oharrean azaldu dira.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Hona hemen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat" epigrafeko zenbatekoaren banakapena, erakundeen arabera:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Entitate Nagusia	(18.259)	86.023
Mendeko erakundeak:	<u>17.364</u>	<u>23.042</u>
- Seguros Lagun-Aro Vida S.A.	17.568	20.579
- Seguros Lagun Aro S.A.	(204)	2.463
Erakunde elkartuak eta taldeaniztunak	<u>-</u>	<u>-</u>
	<u>(895)</u>	<u>109.065</u>

41. Egoera fiskala

Entitate Nagusiak eta partaidetzako erakundeek bakoitzaren arautegi fiskal aplikagarriaren arabera banaka aurkezten dituzte sozietateen gaineko zergaren aitorpenak.

Gipuzkoako Kooperatiben erregimen fiskalari buruzko 2/97 Foru Arauaren arabera, kreditu-kooperatibei aplikatu beharreko zerga-tasa bakarra da, hain zuzen, % 28koa. Gainerako mendeko finantza-sozietateetan, 2018an eta 2017an % 28koa zen aplikatu beharreko zerga-tasa.

Partaidetzako erakunde nagusien 2018ko sozietateen gaineko zerga likidatzeko, Gipuzkoako Foru Aldundiaren 2014ko urtarrilaren 17ko 2/2014 Foru Araua eta Bizkaiko Foru Aldundiaren 2013ko abenduaren 5eko 11/2013 Foru Araua aplikatu behar dira, partaidetzakoak bere jarduera ler lurraldetan garatzen duen eta, beraz, sozietateen gaineko zergaren likidazioa non aurkezten duen.

Entitate Nagusiko kontseilariak eta partaidetzako entitateek 2018ko ekitaldian zerga horri dagozkion zenbatekoak kalkulatu dituzte, baita ekitaldiaren itxieran indarrean dagoen foru-araudiaren arabera ikuskapena egiteko prest dauden ekitaldietakoak ere.

Zerga-oinarri negatiboek eta Gipuzkoako foru-araudiaren babesean sortutako kenketek 15 urteko aplikazio-muga dute.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen Entitate Nagusiaren 2018ko eta 2017ko ekitaldietako kontabilitate-emaizta indibidualaren eta sozietateen gaineko zergaren zerga-oinarriaren berdinkatzeari buruzko informazioa:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Ekitaldiko zerga aurreko kontabilitate-emaizta (*)	139.829	123.764
Diferentzia iraunkorrak		
Gehikuntzak		
- Kengarriak ez diren gastuak	107	118
- Beste kontzeptu batzuk	2.561	
Murrizketak		
- Heziketako eta Sustapeneko Fondorako nahitaezko zuzkidura (57. oharra) (*)	(9.485)	(8.591)
- Kooperatiba arteko Fondo Sozialerako zuzkidura	(12.887)	(11.750)
- Kapital sozialerako ekarpenengatik kontura ordaindutako interes gordin kengarriak	(33.565)	(29.170)
- Nahitaezko Erreserba Fondorako nahitaezko zuzkiduraren % 50	(23.711)	(21.478)
- Ustiapenari lotutako higiezinak saltzeagatik berrinbertitutako gainbalioak	(10.927)	(9.922)
- Ezarpen bikoitzagatik kenkariak	(6.788)	(8.289)
- Beste kontzeptu batzuk	-	-
Zergaren kontabilitate-oinarria	<u>45.134</u>	<u>34.682</u>
Denbora-aldeak		
- Uneko ekitaldian sortutakoak	<u>(2.953)</u>	<u>(13.317)</u>
- Dinamizazio Plana	(1.300)	5.675
- Beste hornidura batzuen zuzkidurak	(378)	(18.992)
- Irekitze-komisioak (FINA 9 - 2.3 oharra)	(1.275)	-
- Beste batzuk	-	-
- Aurreko ekitaldietan sortutakoak	<u>1.967</u>	<u>10.003</u>
Zerga-oinarri fiskala	<u>44.148</u>	<u>31.368</u>
Zerga-oinarri negatiboen konpentsazioa	<u>(44.148)</u>	<u>(31.368)</u>
Likidazio-oinarria	<u>-</u>	<u>-</u>
Kuota osoa (% 28)	-	-
Kenketak eta hobariak	-	-
Kuota likidoa	-	-
Kontuko atxikipenak eta ordainketak	<u>(778)</u>	<u>(978)</u>
Sartu / (itzuli) beharreko sozietateen gaineko zerga	<u>(778)</u>	<u>(978)</u>

(*) Zerga aurreko emaitza, galdu-irabazien kontuko "Beste ustiapen-gastu batzuk" epigrafearen barruko Gizarte Ekintzako Fondoetarako nahitaezko zuzkidura aintzat hartu gabe (57. oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen Entitate Nagusiaren galdu-irabazien kontuko "Jarduera etengabeen irabazien gaineko zergen ondoriozko gastuak edo (-) sarrerak" epigrafearen osaera, 2018ko eta 2017ko ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Kontabilitate-oinarria tasa aplikagarrian	12.637	9.711
Kenketak eta hobariak	(1.235)	(782)
Beste kontzeptu batzuk	16	(247)
	<u>11.418</u>	<u>8.682</u>

Hona hemen galdu-irabazien kontuko "Jarduera etengabeen emaitzen gaineko zergen ondoriozko gastuak edo (-) sarrerak" epigrafearen osaera, 2018ko eta 2017ko ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Kontabilitate-oinarria tasa aplikagarrian	12.637	9.711
Kenketak eta hobariak	(1.235)	(782)
Beste kontzeptu batzuk	16	(247)
Entitate Nagusiaren mozkinen gaineko zerga	<u>11.418</u>	<u>8.682</u>
Partaidetzako erakundeen mozkinen gaineko zerga:		
Kontabilitate-oinarria tasa aplikagarrian	3.287	4.149
Beste kontzeptu batzuk	-	-
	<u>14.705</u>	<u>12.831</u>

2018ko eta 2017ko ekitaldietan, galdu-irabazien kontuko "Jarduera etengabeen emaitzen gaineko zergen ondoriozko gastuak edo (-) sarrerak" ez ezik, ondare garbiko "Beste emaitza global metatu bat" atalaren ondoriozko zerga geroratuak sortu edo itzuli dira, kontzeptu eta zenbateko hauen arabera:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Emaitzetan birsailka daitezkeen elementuak:		
Beste emaitza global batean aldatetak dituzten / saltzeko prest dauden finantza-aktiboak arazoizko balioan	265	(1.227)
Estaladura-deribatuak. Eskudiru-fluxuen estaldura (zati efektiboarena)	(10.733)	(7.507)
	<u>(10.468)</u>	<u>(8.734)</u>

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, etorkizuneko ekitaldietan konpentsatzeko dauden aurreko ekitaldietako Entitate Nagusiaren zerga-oinarri negatiboak hauexek dira:

	Kompentsazioaren azken ekitaldia	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Zerga-oinarri negatiboak	2027	<u>562.354</u>	<u>605.817</u>
		<u>562.354</u>	<u>605.817</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, hauxe da etorkizuneko ekitaldietan erabiltzeko dauden Entitate Nagusiaren sozietateen gaineko zergaren kuotaren kenkari eta hobarien xehetasuna:

	Erabileraren azken ekitaldia	2018	2017
Ezarpen bikoitzagatiko kenkariak	2033	10.982	10.891
Kuotaren gaineko baterako mugadun kenkariak	2033	12.601	12.588
Kuotaren gaineko baterako mugarik gabeko kenkariak	2033	5.820	4.652
		<u>29.403</u>	<u>28.131</u>

Kuotaren gaineko baterako mugarik gabeko kenkariak Entitate Nagusiak I+G+i-an egindako inbertsioen ondoriozko kenkariei dagozkie, batez ere.

Entitate Nagusiko kontseilarien iritzian, adierazi ditugun zenbatekoak aplikatzea ahalbidetuko duten onura fiskalak sor daitezke etorkizunean. Horregatik, kenkari, hobari eta zerga-oinarri negatibo horiek "Geroratutako zergen ondoriozko aktiboak" atalean aktibatu dira (33. oharra).

Indarrean dagoen legeriaren arabera, zergak ezin dira behin betiko likidatutzat jo, harik eta aurkeztu diren aitortpenak aginte fiskalek ikuskatzen dituzten arte edo 4 urteko iraungipen-epea iragan arte.

2018ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiak agintari fiskalek ikuskatzeko ditu 2014tik 2017ra bitarteko ekitaldiei aplikagarri zaizkien zerga nagusi guztiak.

Entitate Nagusiko kontseilarien aburuz, ikuskatzeko dauden eta preskribatu ez diren ekitaldietako pasiboek (baldin badaude) ez dute eragin handirik izango, 2018ko ekitaldiko urteko kontu bateratuetan. Halaber, Taldeak eginiko eragiketei aplikatzekoa den araudi fiskala modu askotara uler daitekeenez, zenbait pasibo fiskal kontingente sor litezke ikuskatzeko dauden urteetan. Hala eta guztiz ere, Entitate Nagusiko kontseilarien iritziz, oso zaila izango da pasibo kontingente horiek gauzatzea, eta, edozein modutan, sor lezaketen zerga-zorraz ez luke eragin handirik izango Taldearen urteko kontu bateratuetan.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

42. Balantze bateratuko aktiboen eta pasiboen arrazoizko balioa

i) Aktibo eta pasibo finantzarioen arrazoizko balioa

13. oharrean adierazienez, "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" atala izan ezik, Taldearen finantza-aktiboak arrazoizko balioarekin daude jasota honekin batera doan balantze bateratuan. Era berean, "Ageriko kapital itzulgarria" atala eta "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan" atala -kontabilitatean ez da estaltzen- izan ezik, Taldearen finantza-pasiboak ere arrazoizko balioarekin daude jasota, honekin batera doan balantze bateratuan.

Taula honetan, 2018ko eta 2017ko ekitaldi-itxieretako arrazoizko balioak laburtu ditugu, arrazoizko balioa zehazteko Taldeak erabilitako balioztapen-metodologiaren arabera sailkatuta:

	<u>2018</u>				
	<u>Balantzea guztira</u>	<u>Arrazoizko balioa</u>	<u>Arrazoizko balioaren hierarkia</u>		
			<u>1. maila</u>	<u>2. maila</u>	<u>3. maila</u>
Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk	1.573.346	1.573.346	-	-	1.573.346
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	127.111	127.111	124.203	2.908	-
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	1.136.015	1.136.015	1.029.578	28.532	77.905
Negoziatzeko helbururik ez duten eta nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren finantza-aktiboak	62.136	62.136	40.557	1.911	19.668
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan	18.998.859	19.124.240	5.593.467	50.364	13.481.409
Deribatua - estaldura-kontabilitatea	148.906	148.906	-	148.906	-
FINANTZA-AKTIBOAK GUZTIRA	22.046.373	22.171.754	6.787.805	232.621	15.152.328
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak	1.893	1.893	1.321	572	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	20.229.145	20.229.145	-	-	20.229.145
Deribatua - estaldura-kontabilitatea	158.166	158.166	-	157.890	276
FINANTZA-PASIBOAK GUZTIRA	20.389.204	20.389.204	1.321	158.462	20.229.421
	<u>2017</u>				
	<u>Balantzea guztira</u>	<u>Arrazoizko balioa</u>	<u>Arrazoizko balioaren hierarkia</u>		
			<u>1. maila</u>	<u>2. maila</u>	<u>3. maila</u>
Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk	1.848.245	1.848.245	-	-	1.848.245
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	144.461	144.461	140.870	3.591	-
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	2.517	2.517	380	2.137	-
Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	5.081.194	5.081.013	4.716.263	224.436	140.314
Maileguak eta kobratzeko partidak	13.796.818	13.801.350	-	55.434	13.745.916
Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	410.937	371.512	370.270	1.242	-
Deribatua - estaldura-kontabilitatea	143.642	143.642	-	143.642	-
FINANTZA-AKTIBOAK GUZTIRA	21.427.814	21.392.740	5.227.783	430.482	15.734.475
Negoziatzeko eutsitako finantza-pasiboak	1.533	1.533	589	944	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	19.505.437	19.505.437	-	-	19.505.437
Deribatua - estaldura-kontabilitatea	238.838	238.838	-	238.772	66
FINANTZA-PASIBOAK GUZTIRA	19.745.808	19.745.808	589	239.716	19.505.503

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA

(Mila eurokotan adierazita)

Hauek dira arrazoizko balioak zehazteko erabili diren irizpideak:

1. maila: finantza-tresna horientzat jarduneko merkatuetan kotizatutako prezioak erabiltzea.
2. maila: antzeko finantza-tresnentzat jarduneko merkatuetan kotizatutako prezioak edo bestelako balioztapen-teknika batzuk erabiltzea (horietan, input esanguratsu guztiak zuzenean edo zeharka behatzekoak diren merkatu-datuetan oinarritzen dira).
3. maila: merkatu-datu behagarrietan oinarrituta ez dagoen input esanguratsuren bat duten balioztapen-teknikak erabiltzea.

Zehazki, balioztapen-teknika eta hipotesi hauek erabili dira, arrazoizko balioak zehazteko:

- Eskudirua, banku zentraletako eskudirutako saldoak eta ageriko beste gordailu batzuk: Ageriko saldoak edo epe laburrera egitekoak direnez, horien arrazoizko balioa kontabilitatekoarekin bat datorrela erabaki da.
- Zorra adierazten duten baloreak. Zor publikoko aktiboetarako eta kreditu-erakundeek jaulkitako errenta finkoko balore jakin batzuetarako, merkatu aktiboetan argitaratutako kotizazioa hartu da aintzat (1. maila). Interes-tasen bilakaerari lotutako errentagarritasuna duten errenta finkoko balore batzuetarako, berriz, fluxuen deskontuan oinarritutako balioztapen-teknikak erabili dira, interes-tasen kurban eta antzeko tresnetarako merkatuaren spreadean oinarrituta (2. maila). Zorra adierazten duten gainerako baloreetarako, kanpoko balioztapen-agente baimenduek kalkulaturako prezioak erabili dira (3. maila).
- Ondare-tresnak. Jarduneko merkatuetan argitaratutako kotizazioa hartu da aintzat (1. maila), inbertsio-fondo eta arrisku-kapitaleko fondo jakin batzuetarako salbu, horietarako kanpoko balioztapen-agente baimenduek kalkulaturako prezioak erabili baitira (2. eta 3. mailak).
- Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan - Maileguak eta aurrerakinak - Bezeroak. Erabaki da ez dagoela alde handirik horien kontabilitate-balioaren eta arrazoizko balioaren artean. Izan ere, Caja Laboralak emandako mailegu gehienek interes-tasa aldakorra dute erreferentziatza edo, bestela, haien muga-eguna 12 hiletik beherakoa da. Era berean, kreditu-arriskuaren zorroan dagoen kreditu-arriskuaren ondoriozko hornidura-maila kuantifikatu egin da, ezarri beharreko kontabilitate-araudiarekin bat, eta kreditu-arriskua estaltzeko nahikoa dela ikusi da.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Dena dela, egungo ekonomia- eta finantza-ingurunea kontuan hartuta eta finantza-aktibo horientzako merkaturik ez dagoenez, litekeena da aktibo horiek alderdi interesdunen artean trukaturuz gero har lezaketen zenbatekoa eta erregistratutako balio garbia desberdinak izatea. Izan ere, balizko erosleak galerak deskontatzeko aukera izango luke, bai kontabilitate-araudi aplikagarriari jarraikiz sortutako eta kontabilizatutako galerak, bai egungo egoera ekonomikoak, bere iraunaldia dela eta ezohikoak, etorkizunean jarraituz gero izan litzakeenak.

- Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan. Erabaki da ez dagoela alde handirik horien kontabilitate-balioaren eta arrazoizko balioaren artean. Izan ere, gehienek interes-tasa aldakorra dute erreferentziatzat edo, bestela, haien muga-eguna 12 hiletik beherakoa da.

Finantza-tresnen arrazoizko balioaren eta kontabilitate-balioaren artean aldea egotea hainbat arrazoiren ondorio izan daiteke:

- Tasa finkoarekin jaulkitako tresnetan, horien arrazoizko balioa merkatuko interes-tasen bilakaeraren arabera aldatzen da. Tresnaren hondar-bizitza zenbat eta handiagoa, orduan eta aldakuntza handiagoa.
- Tasa aldakorrarekin jaulkitako tresnetan, erreferentziatzko interes-tasarekiko marjina aldatu egiten bada tresna jaulki zenetik, gerta liteke arrazoizko balioa eta kontabilitate-balioa desberdinak izatea. Marjinak aldatzen ez badira, arrazoizko balioa eta kontabilitate-balioa birbalioztatzeko datetan bakarrik etorriko dira bat. Gainerako datetan, zehaztuta dauden fluxuak interes-tasaren arriskuaren menpe egongo dira.

Honekin batera doazen balantze bateratuetan 3. mailan sailkatu eta arrazoizko balioarekin erregistratu diren finantza-aktibo eta -pasiboen saldoen mugimendua azalduko dugu jarraian:

	Aktiboa	Pasiboa
Saldoa 2016ko abenduaren 31n	272.186	-
Emaitzetan erregistratutako balioztapen-doikuntzak	30.856	-
Emaitzetan erregistratu ez diren balioztapen-doikuntzak	12.286	66
Erosketak, salmentak eta likidazioak	(175.014)	-
Sarrera / (irteera) garbiak 3. mailan	-	-
Kanbio-aldeak eta beste batzuk	-	-
Saldoa 2017ko abenduaren 31n	140.314	66
Emaitzetan erregistratutako balioztapen-doikuntzak	102.192	210
Emaitzetan erregistratu ez diren balioztapen-doikuntzak	671	-
Erosketak, salmentak eta likidazioak	(145.604)	-
Sarrera / (irteera) garbiak 3. mailan	-	-
Kanbio-aldeak eta beste batzuk	-	-
Saldoa 2018ko abenduaren 31n	97.573	276

2018ko eta 2017ko ekitaldietan zehar ez da finantza-aktiboen intsuldaketarik egin balioztapen-maila ezberdinen artean.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

ii) Aktibo ez-finantzarioen arrazoizko balioa

Taula honetan, arrazoizko balioaren irizpidez balioztatzen ez diren Taldearen aktibo ez-finantzarioek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n balantze bateratuan duten balioa jaso dugu, dagokien arrazoizko balioarekin batera, biak alderatzeko:

	2018		2017	
	Balio erregistratua	Arrazoizko balioa	Balio erregistratua	Arrazoizko balioa
Aktiboa				
Aktibo ukigarria:				
Erabilera propiokoa eta ondasun higiezinetakoinbertsioak	306.824	351.522	315.527	360.671
Saltzeko eutsitakotzat sailkatu diren aktibo ez-korronteak eta elementu-talde besterengarriak	207.496	207.496	227.235	227.235
Izakinak	48.621	48.621	60.609	60.609

Honela zehaztu da aktibo horien arrazoizko balioa:

- 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, "Erabilera propioko ibilgetu materiala" eta "Ondasun higiezinetakoinbertsioak" epigrafeetan sartutako ondasun higiezinaren arrazoizko balioa kalkulatzeko, hurrenez hurren kontabilitate-balioaren % 97rako eta % 87rako, erakunde independenteek 2012aren eta 2018aren artean emandako tasazio-balioak hartu dira kontuan, Espainiako Bankuak ezarritako arauari jarraituz. Gainerako higiezinetakoinbertsioak, 2011ko balioztapenak (barruko tasazioak eta balioztapenak) eguneratu egin ziren. Horiei, uneko abagunea eta merkatu-itxaropenak aintzat hartuta, objektibotasunez estimatutako zuzenketa-faktore bat aplikatu die Entitateak.

Aktibo ukigarriko gainerako elementuetarako, kontabilitate-balio garbia hartu dugu, egun horietan merkatuan zuten balioaren estimaziorik fidagarriena delakoan.

- Estatuan saltzeko eutsitako aktibo ez-korronteen arrazoizko balioa estimatzeko, horiek berreskuratzeko aukera hartu da kontuan, Espainiako Bankuaren 4/2017 Zirkularraren IX. eranskinaren V. atalean jasotako parametroak ezarriz. 2011ko abenduaren 31n higiezinaren sustapenari lotuta zeuden aktiboen kasuan, berriz, 2012ko otsailaren 3ko 2/2012 Errege Lege Dekretuan zehaztutako irizpideak erabili dira. Ildo beretik, aipaturiko balioa zehazteko, input osagarritzat hartu dira Espainiako Bankuaren Erregistroan izena emana duten tasazio-sozietateek egindako tasazioak, martxoaren 27ko ECO/805/3002 Ministerio Aginduan xedatutakoa betez, eta aintzat hartu da, halaber, higiezinaren merkatuaren eta ziklo ekonomikoaren gaur egungo egoera ere.

Entitateak tasazio-sozietate hauek erabiltzen ditu, batez ere: Sociedad de Tasación S.A., Krata S.A., Técnicas de Tasación S.A. eta Servicios Vascos de Tasaciones S.A..

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

43. Finantza-bermeak

Taldeak ohiko jardunean hartutako konpromisoen ondorioz ordaintzera behartuta daudenez ordaindu ezean, Taldeak berak ordaindu beharko du haien kontura. Epigrafe honetan bildu dira 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n Taldeak kontzeptu horregatik ordaindu beharreko zenbatekoak:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Finantza-bermeak	94.871	93.520
	<u>94.871</u>	<u>93.520</u>

44. Emandako maileguen konpromisoak eta emandako bestelako konpromisoak

Hona hemen epigrafe honen banaketa 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
<u>Emandako maileguen konpromisoak:</u>	989.896	960.576
Hirugarrenek erabiltzeko modukoak:	989.896	960.576
Kreditu-entitateek	168	165
Administrazio publikoen sektoreak	174.702	137.152
Beste sektore egoiliar batzuek	814.935	823.077
Ez-egoiliarrek	91	182
<u>Emandako bestelako konpromisoak</u>	289.202	280.463
Zor anotatua erostea	-	-
Ordaintzeko dauden harpidetutako baloreak	30	398
Emandako beste abal eta berrespen batzuk	113.063	124.192
Dokumentu-kreditu ezeztazinak	14.429	11.553
Bestelako konpromiso kontingenteak:	161.680	144.320
Konpentsazio-ganberei emandako dokumentuak	161.680	144.320
	<u>1.279.098</u>	<u>1.241.039</u>

45. Interesen ondoriozko sarrerak

Galdu-irabazien kontuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	1.012	1.387
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	-	48
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan (*)	11.847	76.451
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan (**)	237.339	188.191
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	157	-
Deribatuak - estaldura-kontabilitatea, interes-tasaren arriskua	22.408	1.201
Beste aktibo batzuk	2.146	8
Pasiboen interesengatiko sarrerak	4.576	946
	<u>279.485</u>	<u>268.232</u>

(*) 2017ko abenduaren 31n saltzeko prest dauden finantza-aktibo moduan sailkatutako saldoen interesei dagokien saldo konparatiboa (2.3 oharra).

(**) 2017ko abenduaren 31n mailegu eta kobratzeko partida moduan eta muga-egunera arte eutsitako inbertsio moduan sailkatutako saldoen interesei dagokien saldo konparatiboa (2.3 oharra).

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

2018ko ekitaldian, hipoteka-bermedun eragiketei dagozkien 105.503 mila euro daude "Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan" epigrafean (2017an 111.946 mila euro izan ziren).

Interesen ondoriozko sarrera gehienak Entitate Nagusiko finantza-aktiboek sortu dituzte, eta amortizatutako kostuarekin edo arrazoizko balioarekin eta ondare garbian aldaketak dituztela balioztatzen dira.

Aurreko taulako Interesen ondoriozko sarrera gehienak, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, interes-tasa efektiboaren metodoa erabiliz kalkulatu dira.

Hona hemen Taldearen banku-bulegoek 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n duten kokapena lurraldeka:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Bizkaia	89	92
Gipuzkoa	67	69
Araba	31	33
Nafarroa	40	41
Sare Berria	82	89
	<u>309</u>	<u>324</u>

46. Interesen ondoriozko gastuak

Galdu-irabazien kontuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Negoizatzeko eutsitako finantza-pasiboak	-	-
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-pasiboak arrazoizko balioan	-	-
Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan	53.251	53.468
Deribatuak - estaldura-kontabilitatea, interes-tasaren arriskua	(45.343)	(45.238)
Beste pasibo batzuk	37	89
Aktiboen interesengatiko sarrerak	25.068	12.570
	<u>33.013</u>	<u>20.889</u>

Interesen ondoriozko gastu gehienak Entitate Nagusiko finantza-aktiboek sortu dituzte, eta amortizatutako kostuan balioztatzen dira.

Aurreko taulako Interesengatiko gastu gehienak, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, interes-tasa efektiboaren metodoa erabiliz kalkulatu dira.

Estaldura-eragiketen ondoriozko gastuen zuzenketan, hipoteka-zedulen jaulkipen batzuen arrazoizko balioa estaltzeko kontratatutako finantza-trukeko eragiketak jasotzen dira, nagusiki (36. eta 28. oharrek).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

47. Dibidenduen ondoriozko sarrerak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	8.208	-
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan (*)	<u>3.438</u>	<u>3.653</u>
	<u>11.646</u>	<u>3.653</u>

(*) 2017ko "Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak" epigrafean sailkatutako saldoen ondoriozko sarrerei dagokie alderatzeko emandako zenbatekoa (ikus 2. oharra).

48. Partaidetzaren metodoaz balioztatutako erakundeen emaitzak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan (29. oharra):

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Erakunde elkartuak	(168)	47
Erakunde taldeaniztunak	-	-
	<u>(168)</u>	<u>47</u>

49. Komisioen ondoriozko sarrerak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Arrisku kontingenteengatik	2.773	3.140
Konpromiso kontingenteengatik	1.081	1.038
Atzerriko bankuetako dibisak eta billeteak aldatzeagatik	103	103
Kobrantza- eta ordainketa-zerbitzuengatik	49.945	47.815
Balore-zerbitzuengatik:	<u>25.595</u>	<u>22.756</u>
Baloreak aseguratuta eta kokatzea	-	-
Baloreak saldu eta erostea	839	870
Administrazioa eta zainketa	1.494	1.545
Ondarearen gestioa	23.262	20.341
Banku-jarduerakoak ez diren finantza-produktuen komertzializazioagatik:	19.254	18.448
Inbertsio-fondoak	<u>2.282</u>	<u>1.920</u>
Pentsio-fondoak	15.675	15.056
Aseguruak	1.297	1.472
Beste batzuk	-	-
Bestelako komisioak	<u>15.356</u>	<u>14.623</u>
	<u>114.107</u>	<u>107.923</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

50. Komisioen ondoriozko gastuak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	2018	2017
Eragiketa aktibo eta pasiboetako artekari-sariak	32	34
Beste erakunde korrespontsal batzuei lagatuko komisioak	4.675	3.805
Efektuak kobratu edo itzultzeagatikoak	4	4
Beste arrazoi batzuegatikoak	4.671	3.801
Balore-eragiketengatik ordaindutako komisioak	915	934
Bitartekari monetarioekin	872	895
Beste batzuekin	43	39
Bestelako komisioak	6.960	6.754
	12.582	11.527

51. Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta pasiboekin kontuetan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak, eta negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboekin irabazi edo (-) galera garbiak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafeok banakapen hau dute 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan, osatzen duten partiden jatorria aintzat hartuta:

	2018	2017
Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboekin kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	25.834	43.983
Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak / Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak	25.834	43.564
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan / Maileguak eta kobratzeko partidak / Muga-egunera arte eutsitako inbertsioak	-	419
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboekin ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak	(3.638)	
Negoziatzeko helbururik ez duten, nahitaez arrazoizko balioarekin balioztatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak	(3.638)	
	22.196	43.983
Irabaziak	34.955	51.699
Galerak	(12.759)	(7.716)
	22.196	43.983

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Bestalde, hauxe da 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan saldo horiek eman dituzten finantza-tresnen banakapena, horien izaera aintzat hartuta:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Zorra adierazten duten baloreak	25.504	19.166
Ondare-tresnak	(3.308)	24.817
Deribatuak	-	-
	<u>22.196</u>	<u>43.983</u>

52. Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboan eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan, osatzen duten partiden jatorria aintzat hartuta:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Negoziatzeko eutsitako finantza-aktiboak	69	870
	<u>69</u>	<u>870</u>
Irabaziak	96.422	62.685
Galerak	(96.353)	(61.815)
	<u>69</u>	<u>870</u>

Bestalde, hauxe da 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan saldo horiek eman dituzten finantza-tresnen banakapena, horien izaera aintzat hartuta:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Zorra adierazten duten baloreak	13.910	581
Ondare-tresnak	(43)	-
Deribatuak	(13.798)	289
	<u>69</u>	<u>870</u>

53. Arrazoizko balioarekin izendatu diren eta emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktibo eta -pasiboen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Emaitzetan aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan	-	159
	<u>-</u>	<u>159</u>
Irabaziak	-	235
Galerak	-	(76)
	<u>-</u>	<u>159</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

54. Estaldura-kontabilitatearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak

Galdu-irabazien kontuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Estaldura-deribatuak	(55.847)	(43.286)
Estalitako partidak	39.900	43.403
	<u>(15.947)</u>	<u>117</u>
Irabaziak	297.563	277.217
Galerak	(313.510)	(277.100)
	<u>(15.947)</u>	<u>(117)</u>

"Estaldura-kontabilitatearen ondoriozko irabaziak edo (-) galerak - Estaldura-deribatuak" epigrafean, Entitateak 2018an eta 2016an zituen arrazoizko balioko estaldura-tresnen balioztapenagatiko doikuntzak sartzen dira. Bestalde, "Estaldura-kontabilitatearen ondoriozko irabaziak edo (-) galerak - Estalitako partidak" epigrafean, arrazoizko balioa estaltzeko izendatutako kontratu horiek estali dituzten elementuen balioztapenagatiko doikuntzak sartzen dira (ikus 13.e oharra).

55. Kanbio-alde [irabazi edo (-) galera] garbiak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Irabaziak	52.038	92.703
Galerak	(51.495)	(92.741)
	<u>543</u>	<u>(38)</u>

56. Beste ustiapen-sarrera batzuk

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Zerbitzuak emateagatiko salmentak eta sarrerak	2.017	2.062
Gainerako ustiapen-produktuak	13.101	14.185
Kostuak konpentsatzeko finantza-komisioak	2	2.888
Beste errentamendu operatibo batzuen sarrerak (garbiak) (31. oharra)	5.888	5.188
Aktibo higiezinaren ondoriozko izakinen aldakuntza	-	-
Beste produktu batzuk	7.211	6.109
	<u>15.118</u>	<u>16.247</u>

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

57. Beste ustiapen-gastu batzuk

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Gordailuen Berme Funtserako ekarpena (10. oharra)	24.786	24.745
Suntsiarazpen Fondo Nazionalerako ekarpena (10. oharra)	2.852	3.140
Gizarte-lanetarako fondoetarako nahitaezko zuzkidura (4. eta 34. oharrak)	9.485	8.591
Aktibo higiezin erosketak eta gastuak	-	-
Beste kontzeptu batzuk	4.200	10.711
Izakinetak aldakuntzak	-	-
	<u>41.323</u>	<u>47.187</u>

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldietako galdu-irabazien kontu bateratuetako "Beste ustiapen-gastu batzuk - Gizarte Ekintzako Fondoetarako nahitaezko zuzkidura" epigrafean erregistratutako zenbatekoak (9.485 mila eurokoak eta 8.591 mila eurokoak, hurrenez hurren) Kooperatiben Legean eta Entitatearen estatutuetan ezarritako irarrikiz Heziketako eta Sustapeneko Fondora egin beharreko nahitaezko zuzkidurari dagozkio (4. oharra).

Era berean, "Beste ustiapen-gastu batzuk - Beste kontzeptu batzuk" epigrafean jaso da geroratutako zergen ondoriozko aktiboak zerga-administrazioaren aurrean galdagarriak diren kreditu bihurtzearen ondoriozko ondare-prestazioaren estimazioa, 2018ko abenduaren 31koa; 2.527 mila euroko kopurua osatzen du (2.568 mila eurokoa 2017ko ekitaldian).

58. Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako aktiboen sarrerak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Jaulkitako aseguru- eta berraseguru-kontratuen sarrerak	194.780	202.919
	<u>194.780</u>	<u>202.919</u>

59. Aseguru- eta berraseguru-kontratuek babestutako pasiboen gastuak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Jaulkitako aseguru- eta berraseguru-kontratuen gastuak	140.171	153.019
	<u>140.171</u>	<u>153.019</u>

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

60. Administrazio-gastuak

a) Pertsonal-gastuak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Pertsonal aktiboaren soldatak eta eskersariak	120.009	125.729
Gizarte-segurantzaren kuotak	5.076	5.436
Kaleratzeen ondoriozko kalte-ordainak	637	2.137
Prestakuntza-gastuak	1.020	1.144
Beste pertsonal-gastu batzuk	956	790
	<u>127.698</u>	<u>135.236</u>

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiaren jarduerari loturiko zerbitzuak ematearen ondoriozko ordainketak daude, honako hauek, hain zuzen:

	<u>2018</u>			<u>2017</u>		
	Interes hobariduna	Merkatuko interesa	Diferentzia	Interes hobariduna	Merkatuko interesa	Diferentzia
Interes-tasa txikiko maileguak	<u>1</u>	<u>295</u>	<u>294</u>	<u>5</u>	<u>364</u>	<u>359</u>

Ondoren, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n zegoen enplegatuen batez besteko kopurua zehazten da kategoriaren arabera banatuta:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Zuzendariak	55	52
Buruak	438	453
Teknikariak	810	869
Administrariak	968	1.016
	<u>2.271</u>	<u>2.390</u>

2018ko abenduaren 31n, plantilla osoko 19 lagunek desgaitasun-mailaren bat zuten aintzatetsita (2017ko abenduaren 31n, 15ek).

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, hauxe zen Taldeko langileen banaketa, generoari begiratuta:

	<u>Langile-kopurua</u>					
	<u>2018</u>			<u>2017</u>		
	<u>Emakum.</u>	<u>Gizonak</u>	<u>Guztira</u>	<u>Emakum.</u>	<u>Gizonak</u>	<u>Guztira</u>
Zuzendariak	8	47	55	7	46	53
Buruak	138	295	433	140	312	452
Teknikariak	424	376	800	462	400	862
Administrariak	581	383	964	604	395	999
	<u>1.151</u>	<u>1.101</u>	<u>2.252</u>	<u>1.213</u>	<u>1.153</u>	<u>2.366</u>
Entitate Nagusia	923	1.015	1.938	946	1.042	1.988
Gainerako erakundeak: Mendekoak	228	86	314	267	111	378
	<u>1.151</u>	<u>1.101</u>	<u>2.252</u>	<u>1.213</u>	<u>1.153</u>	<u>2.366</u>

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Hona hemen Entitate Nagusiaren Kontseilu Errektoreak 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n zuen banaketa, generoari dagokionez:

	Kide-kopurua					
	2018			2017		
	Emakum.	Gizonak	Guztira	Emakum.	Gizonak	Guztira
Kontseilu Errektoreko kideak	6	6	12	6	6	12

b) Beste administrazio-gastu batzuk

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	2018	2017
Higiezinak, instalazioak eta materiala:	15.706	16.669
Alokairuak (31. oharra)	5.748	5.867
Ibilgetuaren mantentze-lana	6.392	6.683
Argiteria, ura eta berokuntza	2.283	2.658
Inprimakiak eta bulegoko materiala	1.283	1.461
Informatika	8.896	7.862
Komunikazioak	5.504	5.336
Publizitatea eta propaganda	8.367	8.025
Gastu judizialak eta letratuenak	2.588	3.957
Txosten teknikoak	32.131	28.412
Fondoak zaindu eta lekualdatzeko zerbitzuak	1.880	1.898
Aseguru- eta autoaseguru-primak	1.085	962
Gobernu- eta kontrol-organoak	145	177
Langileek entitatea ordezkatzeko eta joan-etorrietan egindako gastuak	1.696	1.822
Elkarteen kuotak	270	216
Azpiktratatutako administrazio-zerbitzuak	6.699	6.354
Kontribuzioak eta zergak	10.389	9.362
Beste gastu batzuk	3.987	6.067
	99.343	97.119

Taldearen errentamendu-gastuak, gehienetan, Entitate Nagusiak merkataritza-sareko bulegoak jartzeko alokatzen dituen lokal komertzialenak dira. Iraupen jakin bateko (normalean 20 urtetik gorako) kontratuen bidez hartzen ditu.

2018ko ekitaldian Entitate Nagusiko kontseilari eta zuzendari guztien erantzukizun zibilerako aseguru kolektiboaren prima ordaindu da, kargua betetzean egindako edo ustez egindako egintza okerrekin eragin litzaketan balizko kalteak estaltzeko. 35 mila euroko zenbatekoa ordaindu da guztira (35 mila eurokoa 2017ko ekitaldian).

Era berean, "Beste administrazio-gastu batzuk - Kontribuzioak eta zergak" epigrafeak kreditu-erakundeen gordailuen gaineko zerga ere hartzen du 2018ko abenduaren 31n. 5.694 mila euroko zenbatekoa du guztira (5.402 mila eurokoa 2017an) (33. oharra).

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

61. Amortizazioa

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	2018	2017
Aktibo materiala	17.313	17.928
Ibilgetu ukigarria	16.579	17.080
Erabilera propiokoa	11.190	12.447
Finantza-errentamenduan lagatakoak	5.389	4.633
Ondasun higiezinetak inbertsioak	734	848
Aktibo ukiezina	111	99
	17.424	18.027

62. Hornidurak edo (-) hornidura-itzulketak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	2018	2017
Hornidurak - Pentsioak eta enplegu-ostean zehaztutako prestazioen bestelako obligazioak (38. oharra)	11.290	18.449
Emandako konpromiso eta bermeetarako hornidurak (38. oharra)	(999)	(4.443)
Hornidurak, ordaintzeko dauden zergen ondoriozko prozesu-gai eta auzietarako (38. oharra)	-	-
Gainerako hornidurak (38. oharra)	11.084	12.779
	21.375	26.785

63. Arrazoizko balioarekin balioztatu ez diren eta emaitzetan aldatetako dituzten finantza-aktiboaren balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea eta aldatetaren ondoriozko galera edo (-) irabazi gabiak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	2018	2017
Beste emaitza global batean aldatetako dituzten finantza-aktiboak / Saltzeko prest dauden finantza-aktiboak (25. oharra)	6.636	1.892
Zorra adierazten duten baloreak	6.636	1.263
Ondare-tresnak	-	629
Finantza-aktiboak amortizatutako kostuan / Maileguak eta kobratzeko partidak (*) (26. oharra)	5.632	11.923
Bezeroak	5.632	11.923
	12.268	13.815

(*) Kaudimengabeziaren amortizazioa eta aktibo kobraezinen berreskurapena hartzen du barne; hurrenez hurren, 3.845 eta 4.178 mila eurokoak izan dira 2018ko ekitaldian (2017koan, hurrenez hurren 8.626 eta 6.523 mila eurokoak).

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

64. Baterako negozioetako eta elkartuetako inbertsioen balioa narriatzea edo (-) balioaren narriadura itzultzea)

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Erakunde elkartuetako partaidetzak (29. oharra)	-	-
Erakunde taldeaniztunetako partaidetzak (29. oharra)	-	-
	<u>-</u>	<u>-</u>

65. Aktibo ez-finantzarioen balioa narriatzea edo (-) narriadura itzultzea

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aktibo ukigarriak (31. oharra)	(136)	2.708
Beste aktibo batzuk	-	-
	<u>(136)</u>	<u>2.708</u>

66. Aktibo ez-finantzarioei eta partaidetzei kontuan baja ematearen ondoriozko irabazi edo (-) galera garbiak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aktibo ukigarriak saltzeagatiko irabazi (galera) garbiak	310	5.465
Partaidetzak saltzeagatiko irabazi (galera) garbiak	-	1
	<u>310</u>	<u>5.466</u>

67. Saltzeko utsitakotzat sailkatu diren eta jarduera etentzat har ez daitezkeen aktibo ez-korronteen eta elementu-talde besterengarrien ondoriozko irabazi edo (-) galerak

Galdu-irabazien kontu bateratuko epigrafe honek banakapen hau du 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n bukatutako ekitaldietan:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Korronteak ez diren eta salgai dauden aktiboak saltzeagatiko irabazi (galera) garbiak	49.899	(27.713)
Salgai dauden aktibo ez-korronteen narriaduraren ondoriozko zuzkidura garbiak (35. oharra)	(28.099)	30.127
	<u>21.800</u>	<u>2.414</u>

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

68. Erakunde taldeaniztun eta elkartuekin egindako eragiketak

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n Entitate Nagusiaren eta mendeko erakundearen artean dituzten saldo esanguratsuak eta egun horietan bukatutako ekitaldietan horien artean egindako transakzioen eragina ez dira baterakuntza-prozesuan sartu. Hona hemen sozietate taldeaniztun eta elkartuekin egindako aktiboko eta pasiboko eragiketen 2018ko eta 2017ko abenduaren 31ko saldoen laburpena:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Saldoak		
Bezeroen gordailuak	-	-
Aktibo ez-korronteak salgai	-	-
Abalak	-	-

Sozietate taldeaniztun eta elkartuekin 2018ko eta 2017ko ekitaldietan egindako transakzioerik adierazgarrienak aipatuko ditugu ondoren:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Interesak eta antzeko zamak	-	-
Jasotako komisioak	-	-
Interesak eta antzeko errendimenduak	-	-

69. Bestelako informazioa

Hona hemen Taldearen egoera-balantze bateratutik kanpo dauden bezeroen baliabideen xehetasuna, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Entitatearen Taldeak gestionatutakoak:	4.399.165	4.282.539
Inbertsio-sozietateak eta -fondoak	2.358.225	2.208.094
Pentsio-fondoak eta BGAEak	1.635.791	1.670.810
Aseguru-kontratuak aurrezkoa	405.149	403.635
Diskrezioz kudeatutako bezero-zorroak	-	-
Entitatearen Taldeak komertzializatutakoak baina ez kudeatuak	921.746	843.894
	<u>5.320.911</u>	<u>5.126.433</u>

2018ko abenduaren 31n, 4.854.781 mila eurokoa da hirugarrenen jabetzako baloreen gordailuen saldoa (4.321.753 mila eurokoa 2017ko abenduaren 31n).

Taldeak 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n lagatako "Zorra adierazten duten baloreen" lagapena 875.873 mila eurokoa eta 680.815 mila eurokoa da, hurrenez hurren. Zor-baloreek hirugarrenei laga zitzaizkien, eta balantzeko "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan - Bezeroen gordailuak" epigrafean agertzen dira batez ere. Ekitaldi bakoitzaren itxierako gainerako saldoa, balantzeko "Finantza-pasiboak amortizatutako kostuan - Kreditu-erakundearen gordailuak" epigrafean dago.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

70. Hipoteka-merkatuko jaulkitzaileen eta kontabilitate-erregistro bereziaren gainerako informazioa

Txosteneko 36. oharrean adierazi denez, hipoteka-zedulak jaulki ditu Entitate Nagusiak. Hori dela eta, 2009ko apirilaren 24ko 716/2009 Errege Dekretuaren 21. artikuluan aipatzen den kontabilitate-erregistro berezian entitate jaulkitzaileari buruz dauden datuak erantsi ditugu jarraian, 7/2010 Zirkularrean ezarritakoari jarraikiz. Zirkular horrek, hipoteka-merkatuaren hainbat alderdi garatzen ditu, Espainiako Bankuaren 2011ko azaroaren 30eko 5/2011 Zirkularrean ezarritako banaketarekin.

Era berean, 2009ko apirilaren 24ko 716/2009 Errege Dekretuak ezarritakoaren arabera - hipoteka-merkatua eta hipoteka-sistema finantzarioa arautzen dituen 1981eko martxoaren 25eko 2/1981 Legearen hainbat alderdi garatzen ditu-, Entitate Nagusiaren Administrazio Kontseiluak hauxe jakinarazi du: 2018ko abenduaren 31n, hipoteka-merkatua arautzen duen araudia betetzen dela bermatzeko politika eta prozedura multzoa du ezarrita Entitate Nagusiak, eta betetzen dela ziurtatzeaz arduratzen da.

Politika eta prozedura horietan, besteak beste, gai hauen inguruko irizpideak sartzen dira:

Arriskua onartzeko irizpideak mailegu-hartzaileen ordaintzeko gaitasunean oinarritzen dira. Gaitasun hori estimatzeko, funtsezkoak dira barne-ereduak (scoringak eta ratingak).

Hipoteka-bermea eta abal-emaileak dira onartutako arintzaile nagusiak. Hipoteka-bermean, eragiketen LTV erlazioa (arriskua eta tasazioa) balioztatzen da, bereziki.

Eredu horiek gai dira ez ordaintzeko probabilitatea estimatzeko, eta, beraz, eskabidearen lehen kreditu-kalifikazioa esleitzeko, idatzitako datuetan eta aldagai batzuen portaera historikoetan oinarrituta. Eragiketa bakoitza kalifikatzeko, arrisku-mailarik txikienetik handienera doan eskala bat erabiltzen da, eta maila horietako bakoitzaren arabera ez-ordaintzeak izateko probabilitatea esleitzen zaio.

Ereduek aldagai batzuk aztertzen dituzte: errenta- edo sarrera-maila, ondarea edo zorpetzea, ordaintzetan izandako portaera, kreditu-hartzailearen atxikimendua eta alderdi pertsonalak eta arrisku-eragiketari lotutako ezaugarri jakin batzuk.

Zehazki, aldagai-mota hauek bereizten dituzte indarrean dauden ereduek: ezaugarri pertsonalak, ez-ordaintzeen historikoa, errentak edo sarrerak lortzeko ahalmena, zorpetzea, ondare garbia, Entitatearekiko atxikimendua, eragiketaren ezaugarriak eta kredituaren estaldura (arintzaileak).

Gainera, prozedura batzuk daude, sartutako datuen ganean sisteman jasotako informazioa egiaztatzeko, bereziki gai hauetan: sarrerak, ondarea, hipoteka-bermea (higiezina tasatzearen bidez), finantzaketaren helburua, bezeroaren datu orokorrak eta bezeroaren portaeraren oinarriak.

Arrisku-eragiketak formalizatzeko, tasazioak egiten dira, hipoteka-bermetzat erabiltzen diren aktibo higiezinen balioa zehazteko. Tasazioak baldintza hauek bete behar ditu:

- Espainiako Bankuaren Tasazio Erregistro Ofizialean erregistratutako tasazio-sozietateek egin behar dute.
- ECO/805/2003 Ministerio Agindua, 2003ko martxoaren 27koa, bete behar du.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Aktibo horien balioa maiztasun aldakor batekin berrikusten da, horien bidez bermatutako eragiketaren kalifikazioa, zenbatekoa eta LTVa (aktiboaren arriskua/balioa) kontuan hartuta. Eragiketaren kalifikazioaren arabera politikak ezartzen dira, eragiketa arazotsuak (zalantzazkoak edo esleituak), normalak edo jarraipen berezikoak diren.

a) Eragiketa aktiboak

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n ordaintzeko dauden hipoteka-mailegu eta -kredituen balio nominala 10.116 milioi eurokoa eta 10.312 milioi eurokoa da, hurrenez hurren. Horietatik, aukeratzeko modukoak izateko ezaugarriak 7.471 eta 7.301 milioi eurok dituzte, hurrenez hurren (Errege Dekretu horren 12. artikulua finkatuta dituen mugak aintzat hartu gabe).

Ondoren, Entitate Nagusiaren hipoteka-bermedun mailegu eta kredituen balio nominala aurkeztuko dugu, bai eta araudi aplikagarrian xedatutakoaren arabera hipoteka-bonuen eta hipoteka-zedulen jaulkipen-muga kalkulatzeko aukeragarriak direnak ere:

	Mila eurokotan	
	2018	2017
	Balio nominala	Balio nominala
Maileguak guztira (a)	10.666.060	10.919.853
Jaulkitako hipoteka-partaidetzak	-	-
Horietatik: aktiboan aintzatetsitako maileguak	-	-
Jaulkitako hipoteka-maileguen ziurtagiriak	550.339	608.119
Horietatik: aktiboan aintzatetsitako maileguak	550.339	608.119
Jasotako finantzaketak bermatzeko hipoteka-maileguak	-	-
Hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena babesteko maileguak	10.115.721	10.311.734
Mailegu ez-aukeragarriak (b)	2.644.266	3.010.861
Aukeragarriak izateko baldintzak betetzen dituzte, salbu eta 716/2009 EDaren 5.1 artikuluan xedatutako muga	1.717.776	1.565.096
Gainerako mailegu ez-aukeragarriak	926.490	1.445.765
Mailegu aukeragarriak (c)	7.471.455	7.300.873
Hipoteka-bonuen jaulkipenak estaltzen dituzten maileguak	-	-
Hipoteka-zedulen jaulkipenak estaltzeko mailegu egokiak	7.471.455	7.300.873
Zenbateko ez-konputagarriak (d)	7.042	7.948
Zenbateko konputagarriak	7.464.413	7.292.925

- (a) Entitatearen alde hipoteka bidez bermatutako maileguetan -hipoteka-partaidetzen eta hipoteka-transmisioko egiaztagirien bidez eskuratutakoak ere kontuan hartuta- erabilia eta kobratu gabe dagoen printzipala, balantzetik baja emanda egon arren eta zenbateko horrek azken *loan to value* tasazioaren zenbatekoan duen ehuneko edozein izanik ere.
- (b) Hipoteka-bermedun maileguak, hirugarrenei transferitu ez zaizkienak, jasotako finantzaketei lotuta ez daudenak eta hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarritzat jotzeko baldintzak betetzen ez dituztenak, 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikuluan zehaztutakoaren arabera.
- (c) 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikulua arabera hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak, Errege Dekretu berorren 12. artikulua ezarritako zenbatekora murriztu gabe mugak.
- (d) 716/2009 Errege Dekretuaren 12. artikuluan finkatutako irizpideen arabera hipoteka-bonuen eta hipoteka-zedulen jaulkipena estaltzeko zenbakarriak ez diren mailegu aukeragarrien zenbatekoa.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Segidan, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n hipoteka-mailegu eta -kredituek hainbat zenbatekoko atributuen arabera duten banakapena aurkeztuko dugu:

	Mila eurokotan			
	2018		2017	
	Hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena babesten duten maileguak (a)	Horietatik: mailegu aukeragarriak (b)	Hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena babesten duten maileguak (a)	Horietatik: mailegu aukeragarriak (b)
GUZTIRA	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
1 ERAGIKETEN JATORRIA	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
1.1 Entitateak sortuak	10.046.551	7.421.395	10.235.212	7.244.025
1.2 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	69.170	50.060	76.522	56.848
1.3 Gainerakoak	-	-	-	-
2 DIBISA	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
2.1 Euroa	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
2.2 Gainerako dibisak	-	-	-	-
3 ORDAINKETAREN EGOERA	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
3.1 Normala	9.604.415	7.295.144	9.666.714	7.096.804
3.2 Beste egoera batzuk	511.306	176.311	645.020	204.069
4 BATEZ BESTEKO HONDAR-EPEMUGA	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
4.1 10 urtera artekoa	4.475.430	3.070.373	4.502.459	2.966.686
4.2 10 eta 20 urte artekoa	5.638.056	4.399.958	5.803.340	4.330.503
4.3 20 eta 30 urte artekoa	2.235	1.124	5.935	3.684
4.4 30 urtetik gorakoa	-	-	-	-
5 INTERES-TASAK	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
5.1 Finkoa	452.251	278.467	323.186	160.182
5.2 Aldakorra	-	-	-	-
5.3 Mistoa	9.663.470	7.192.988	9.988.548	7.140.691
6 TITULARRAK	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
6.1 Pertsona juridikoak eta enpresaburu indibidualak (enpresa-jarduerak)	1.036.047	1.470	1.141.059	1.431
<i>Horietatik: eraikuntza eta higiezinaren sustapena</i>	91.714	-	85.685	312
6.2 Gainerako familiak	9.079.674	7.469.985	9.170.675	7.299.442
7 BERME-MOTA	10.115.721	7.471.455	10.311.734	7.300.873
7.1 Bukatutako aktiboak/eraikinak	10.044.381	7.461.367	10.212.491	7.289.439
7.1.1 Etxebizitzak	9.473.650	7.441.848	9.621.741	7.269.717
<i>Horietatik: babes ofizialeko etxebizitzak</i>	251.332	190.701	280.077	201.322
7.1.2 Bulegoak eta lokal komertzialak	321.396	16.139	325.745	16.216
7.1.3 Gainerako eraikin eta eraikuntzak	249.335	3.380	265.005	3.506
7.2 Eraikitze-bidean dauden eraikinak/aktiboak	7.257	-	8.044	-
7.2.1 Etxebizitzak	5.357	-	8.044	-
<i>Horietatik: babes ofizialeko etxebizitzak</i>	-	-	-	-
7.2.2 Bulegoak eta lokal komertzialak	1.900	-	-	-
7.2.3 Gainerako eraikin eta eraikuntzak	-	-	-	-
7.3 Lursailak	64.083	10.088	91.199	11.434
7.3.1 Hiri-lurzoru finkatua	28.250	5.097	32.832	5.922
7.3.2 Gainerako lursailak	35.833	4.991	58.367	5.512

(a) Hirugarrenei transferitu ez zaizkien eta jasotako finantzaketei lotuta ez dauden hipoteka-bermedun maileguetan erabilita eta kobratu gabe dagoen printzipala, zenbateko horrek azken loan to value tasazioaren zenbatekoan duen ehunekoia edozein izanik ere.

(b) 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikuluaaren arabera hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak, Errege Dekretu berorren 12. artikulua ezarritako zenbatekora murriztu gabe mugak.

Errege Dekretu hartako 12. artikuluan finkatutako irizpideen arabera 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n hipoteka-tituluen jaulkipena estaltzeko kontuan hartuko den zenbatekoa 7.464 eta 7.293 milioi eurokoa da, hurrenez hurren.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

Balio nominalari eta eguneratuari dagokienez -azken hori Errege Dekretu horretako 23. artikuluan ezarritakoari jarraikiz kalkulatu da- Entitate Nagusiak ez du hipoteka-bonuen jaulkipenik, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n. Bestalde, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n zorroan dauden eta hipoteka-partaidetzen bidez edo hipoteka-transmisioko ziurtagirien bidez mugitu diren balio nominala 550 eta 608 milioi eurokoa da, hurrenez hurren.

Aukeragarriak ez diren hipoteka-mailegu eta -kreditu guztien balio nominala 2.645 milioi eurokoa zen 2018ko abenduaren 31n (3.011 milioi eurokoa 2017ko abenduaren 31n). Horietatik, 2018ko eta 2017ko ekitaldiak ixtean, 1.718 eta 1.565 milioi eurok, hurrenez hurren, ez dituzte betetzen 716/2009 Errege Dekretuaren 5.1 artikuluan zehaztutako mugak eta, beraz, ez dira aukeragarriak; alabaina, aukeragarriei eskatzen zaizkien gainerako baldintzak betetzen dituzte (arau horren 4. artikuluan adierazitakoak, alegia).

Hauxe da, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko hipoteka-mailegu eta -kreditu aukeragarrien balio nominalaren banaketa, hipoteka-merkatuaren ondoretarako eskura dugun azken tasazioaren gaineko arriskuaren ehuneko aintzat hartuta:

2018ko abenduaren 31n

	Mila eurokotan					GUZTIRA
	Eskura dugun azken <i>loan to value</i> tasazioaren zenbatekotik erabilitako printzipala (b)					
	2018					
% 40koa edo txikiagoa	% 40koa baino hand. eta % 60koa edo txik.	% 60koa baino handiagoa	% 60koa baino hand. eta % 80koa edo txik.	% 80koa baino handiagoa		
Hipoteka-bonu eta -zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak (a)	2.406.228	2.714.414	9.091	2.341.722	-	7.471.455
- Etxebizitzaren gainekoak	2.387.714	2.700.000	-	2.341.722	-	7.429.436
- Gainerakoak	18.514	14.414	9.091	-	-	42.019

2017ko abenduaren 31n

	Mila eurokotan					GUZTIRA
	Eskura dugun azken <i>loan to value</i> tasazioaren zenbatekotik erabilitako printzipala (b)					
	2017					
% 40koa edo txikiagoa	% 40koa baino hand. eta % 60koa edo txik.	% 60koa baino handiagoa	% 60koa baino hand. eta % 80koa edo txik.	% 80koa baino handiagoa		
Hipoteka-bonu eta -zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak (a)	2.328.465	2.675.986	9.111	2.287.311	-	7.300.873
- Etxebizitzaren gainekoak	2.310.186	2.660.644	-	2.287.311	-	7.258.141
- Gainerakoak	18.279	15.342	9.111	-	-	42.732

- (a) 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikuluan arabera hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak, Errege Dekretu horren 12. artikuluan ezarritako zenbatekora murriztu gabe mugak.
- (b) Loan to value ratioa lortzeko, eragiketa bakoitzean erabilitako printzipala bermearen azken tasazioaren zenbatekoarekin zatitzen da.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA
(Mila eurokotan adierazita)**

Hipoteka-bonu eta hipoteka-zedula aukeragarriak eta ez-aukeragarriak jaulkitzea babesten duten hipoteka-mailegu eta -kredituen balio nominaleko mugimenduak hauek dira, 2018an eta 2017an:

	Mila eurokotan	
	Mailegu aukeragarriak (a)	Mailegu ez-aukeragarriak (b)
1 Saldoa 2017a irekitzean	7.548.727	3.087.621
2 Epealdiko bajak	574.313	621.653
2.1 Mugaeguneratutako eta eskudirutan kobratutako printzipala	14.922	21.158
2.2 Ezerezte aurreratuak	113.325	78.181
2.3 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	1.623	1.449
2.4 Gainerako bajak	444.443	520.865
3 Epealdiko altak	326.459	544.893
3.1 Entitateak sortuak	324.250	541.800
3.2 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	2.209	3.093
3.3. Gainerako altak	-	-
3.4. Negozio-konbinazioen ondoriozko altak	-	-
4 Saldoa 2017a ixtean	7.300.873	3.010.861
1 Saldoa 2018a irekitzean	7.300.873	3.010.861
2 Epealdiko bajak	906.385	1.088.368
2.1 Mugaeguneratutako eta eskudirutan kobratutako printzipala	16.426	14.561
2.2 Ezerezte aurreratuak	135.053	101.210
2.3 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	1.120	463
2.4 Gainerako bajak	753.786	972.134
3 Epealdiko altak	1.076.967	721.773
3.1 Entitateak sortuak	1.058.371	703.740
3.2 Beste erakunde batzuetatik subrogatuak	6.191	2.774
3.3. Gainerako altak	12.405	15.259
3.4. Negozio-konbinazioen ondoriozko altak	-	-
4 Saldoa 2018a ixtean	7.471.455	2.644.266

(a) 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikulua arabera hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarriak diren maileguak, Errege Dekretu berorren 12. artikulua ezarritako zenbatekora murriztu gabe mugak.

(b) Hipoteka-bermedun maileguak, hirugarrenei transferitu ez zaizkienak, jasotako finantzaketei lotuta ez daudenak eta hipoteka-bonuak eta hipoteka-zedulak jaulkitzeko aukeragarritzat jotzeko baldintzak betetzen ez dituztenak, 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikuluan zehaztutakoaren arabera.

Hauek dira hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena estaltzen duten hipoteka-mailegu eta -kredituen saldo erabilgarriak, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n:

	Mila eurokotan	
	2018 Printzipal erabilgarriak (a)	2017 Printzipal erabilgarriak (a)
Hipoteka-bonu eta -zedulen jaulkipena estaltzen duten hipoteka-maileguak	32.232	33.283
- Aukeragarriak izan daitezkeenak (b)	-	-
- Ez-hautagarriak	32.232	33.283

(a) Konprometitutako zenbatekoak (muga) ken hirugarrenei transferitu ez zaizkien eta jasotako finantzaketei lotuta ez dauden hipoteka-bermedun mailegu guztietan erabilitako zenbatekoak, edozein dela ere azken loan to value tasazioaren zenbatekoaren gaineko arrisku osoaren ehunekoak. Sustatzaileei etxebizitzak saltzen direnean soilik ematen zaizkien zenbatekoak ere barne hartzen ditu saldo erabilgarriak.

(b) Hipoteka-bonuak eta -zedulak jaulkitzeko aukeragarriak izan daitezkeen maileguak, 716/2009 Errege Dekretuaren 3. artikulua arabera.

URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N BUKATUTAKO EKITALDIKOA (Mila eurokotan adierazita)

2018ko eta 2017ko abenduaren 31n, Entitate Nagusiak ez du hipoteka-zedula biziak jaulkitzeko ordezkapen-aktiborik identifikatuta; izan ere, ez du beharrezkotzat jotzen, egindako jaulkipenen ehunekoak jaulkipenak babesteko aukeratzeko moduko aktiboen gainetik dagoelako data horietan, % 18,40an eta % 18,83an, hurrenez hurren. 1981eko martxoaren 25eko 2/1981 Legearen, Hipoteka Merkatua Arautzekoaren, 16. artikuluan % 80an du gehieneko kopurua ezarrita.

b) Eragiketa pasiboak

Segidan, 2018ko eta 2017ko abenduaren 31n Entitate Nagusiaren hipoteka-mailegu eta -kredituen zorrotik egindako eta kolateralizatutako jaulkipenak banakatuko ditugu:

Hipoteka-tituluak	Mila eurokotan			
	2018	Batez besteko hondar-epemuga (hilabetetan)	2017	Batez besteko hondar-epemuga (hilabetetan)
	Balio nominala		Balio nominala	
1 Jaulkitako hipoteka-bonuak	-		-	
2 Jaulkitako hipoteka-zedulak (a)	1.375.000		1.375.000	
<i>Horetatik: pasiboan aintzatetsiak</i>	1.225.000		1.225.000	
2.1 Zorra adierazten duten baloreak Eskaintza publiko bidez jaulkitakoak	150.000		150.000	
2.1.1 Urtebetera arteko hondar-epemuga	75.000		-	
2.1.2 Urtebetetik bi urtera arteko hondar-epemuga	75.000		75.000	
2.1.3 Bi urtetik hiru urtera arteko hondar-epemuga	-		75.000	
2.1.4 Hiru urtetik bost urtera arteko hondar-epemuga	-		-	
2.1.5 Bost urtetik hamar urtera arteko hondar-epemuga	-		-	
2.1.6 Hamar urtetik gorako hondar-epemuga	-		-	
2.2 Zorra adierazten duten baloreak Gainerako jaulkipenak	-		-	
2.2.1 Urtebetera arteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.2 Urtebetetik bi urtera arteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.3 Bi urtetik hiru urtera arteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.4 Hiru urtetik bost urtera arteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.5 Bost urtetik hamar urtera arteko hondar-epemuga	-		-	
2.2.6 Hamar urtetik gorako hondar-epemuga	-		-	
2.3 Gordailuak	1.225.000		1.225.000	
2.3.1 Urtebetera arteko hondar-epemuga	100.000		-	
2.3.2 Urtebetetik bi urtera arteko hondar-epemuga	500.000		100.000	
2.3.3 Bi urtetik hiru urtera arteko hondar-epemuga	625.000		500.000	
2.3.4 Hiru urtetik bost urtera arteko hondar-epemuga	-		625.000	
2.3.5 Bost urtetik hamar urtera arteko hondar-epemuga	-		-	
2.3.6 Hamar urtetik gorako hondar-epemuga	-		-	
3 Jaulkitako hipoteka-partaidetzak (b)	-		-	
3.1 Eskaintza publiko bidez jaulkitakoak	-		-	
3.2 Gainerako jaulkipenak	-		-	
4 Jaulkitako hipoteka-transmisioko ziurtagiriak (b)	550.340	228	608.119	235
4.1 Eskaintza publiko bidez jaulkitakoak	-	-	-	-
4.2 Gainerako jaulkipenak	550.340	228	608.119	235

(a) Hipoteka-zeduletan, Entitateak jaulki eta amortizatu gabe daudenak ere hartzen dira barne, nahiz eta pasiboan erregistratuta ez egon (hirugarrenei saldu ez zaizkielako edo berrerosi egin direlako).

(b) Aktiboan erregistratutako (eta balantzean eutsitako) hipoteka-maileguei eta -kredituei soilik dagozkien hipoteka-partaidetzen eta hipoteka-transmisioko ziurtagirien zenbatekoa.

**URTEKO KONTU BATERATUEN TXOSTENA, 2018KO ABENDUAREN 31N
BUKATUTAKO EKITALDIKOA**
(Mila eurokotan adierazita)

**71. Hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epealdiari buruzko informazioa.
Hirugarren xedapen gehigarria. 2010eko uztailaren 5eko 15/2010 Legearen
"informatzeko beharra"**

Jarraian, 2018ko eta 2017ko ekitaldietan hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epealdiari buruzko informazioa emango dugu, arau hauek aintzat hartuta: batetik, 31/2014 Legea, abenduaren 3koa, gobernu korporatiboa hobetzeari buruzkoa, 15/2010 Legearen, uztailaren 5ekoaren, Hirugarren Xedapen Gehigarria aldatzen duena -azken Lege horrek 3/2004 Legea aldatu zuen, abenduaren 29koa, merkataritza-eragiketetan berankortasunaren aurkako neurriak ezartzen zituena-; eta bestetik, Kontabilitate eta Kontuen Ikuskaritza Institutuaren 2016ko urtarrilaren 29ko Ebazpenaren Xedapen Bakarra, eskatutako informazio-betebeharra betetzeari buruzkoa.

	Egunak	
	2018	2017
Hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epealdia	19	10
Ordaindutako eragiketen ratioa	19	10
Ordaintzeko eragiketen ratioa	19	22
	Zenbatekoa (mila eurokotan)	
	2018	2017
Egindako ordainketak guztira	245.614	281.418
Ordaintzekoak guztira	10.405	5.643

72. Erakunde mendeko, taldeaniztun edo elkartuetako negozio-konbinazioak eta partaidetzen eskurapenak

a) Erakunde mendeko, taldeaniztun edo elkartuetako kapitaleko eskurapenei buruzko informazioa

2018ko ekitaldian zehar, ez da Taldearentzat garrantzizkoa den eskurapenik gertatu erakunde mendeko, taldeaniztun edo elkartuetako kapitalean.

b) Negozio-konbinazioak

2018ko ekitaldian zehar, Taldearentzat ez da garrantzizko negozio-konbinaziorik gertatu.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
**TALDEKO ENPRESETAN DITUGUN PARTAIDETZEN ETA BESTE PARTAIDETZA BATZUEN XEHETASUNAK, 2018KO ABENDUAREN 31KOAK
(Mila eurokotan adierazita)**

Sozietatea	Helbidea	Jarduera	2018								
			Partaidetzaren %-a		Kontabilitate-balioa			Partaidetzako erakundearen datuak (*)			
			Zuzena	Zeharkakoa	Gordina	Narriadura	Garbia	Aktiboak	Ondare garbia	Zerbitzuen / salmenten sarrerak	Eraitza garbia
<i>Mendeko erakundeak</i>											
Seguros Lagun-Aro Vida S.A. (a)	Bilbo	Aseguruak	% 76	% 24	25.943	-	25.943	547.346	64.825	56.608	3.021
Seguros Lagun-Aro S.A.	Bilbo	Aseguruak	% 49,64	% 50,36	17.649	-	17.649	226.467	65.493	93.375	7.062
Caja Laboral Gestión SGIC S.A.	Arrasate	Inbertsio-fondoan gestorea	% 100	-	6.281	-	6.281	13.656	8.888	19.096	1.352
Caja Laboral Pensiones GFP S.A.	Arrasate	Pentsio-fondoan gestorea	% 100	-	2.500	-	2.500	3.303	2.650	2.974	44
Caja Laboral Euskadiko Kutxa Cartera S.L.U.	Arrasate	Partaidetza-edukitzailea	% 100	-	59.673	-	59.673	61.166	61.162	-	(15)
Caja Laboral Bancaseguros OBSV S.L.U.	Bilbo	Banka-aseguruetakoa operadorea	% 100	-	10	-	10	13.089	4.180	39.758	1.790
Sociedad Gestión Activos Caja Laboral S.A.U.	Arrasate	Aktibo higiezin gestorea	% 100	-	4.968	(4.000)	968	7.751	7.330	1.672	836
ISGA Inmuebles S.A.	Arrasate	Aktibo higiezin gestorea	% 100	-	88.914	(60.840)	28.074	191.038	157.116	95.253	6.569
					<u>205.938</u>	<u>(64.840)</u>	<u>141.098</u>				

Sozietatea	Helbidea	Jarduera	2018								
			Partaidetzaren %-a		Kontabilitate-balioa			Partaidetzako erakundearen datuak (*)			
			Zuzena	Zeharkakoa	Gordina	Narriadura	Garbia	Aktiboak	Ondare garbia	Zerbitzuen / salmenten sarrerak	Eraitza garbia
<i>Erakunde elkartuak</i>											
ICR Institutional Investment Management SGIC S.A.	Madril	Inbertsio-fondoan gestorea	% 21,43	-	30	-	30	795	201	989	(783)
					<u>30</u>	<u>-</u>	<u>30</u>				

(a) 2018ko abenduaren 31n, Entitateak 8.565 mila euroko zenbatekoa du ordaintzeko, Seguros Lagun-Aro Vida S.A. sozietatean duen partaidetzagatik.

(*) Honekin batera doazen ondareari buruzko datuak partaidetzako sozietateek 2018ko abenduaren 31n zituzten finantzeta egoera-orri homogeneizatuak dagozkie.

Eranskin honek urteko kontu indibidualei buruzko txostenaren 27. oharra osatzen du, eta, beraz, berarekin batera irakurri behar da.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO
**TALDEKO ENPRESETAN DITUGUN PARTAIDETZEN ETA BESTE PARTAIDETZA BATZUEN XEHETASUNAK, 2017KO ABENDUAREN 31KOAK
(Mila eurokotan adierazita)**

Sozietatea	Helbidea	Jarduera	2017								
			Partaidetzaren %-a		Kontabilitate-balioa			Partaidetzako erakundearen datuak (*)			
			Zuzena	Zeharka-koa	Gordina	Narriadura	Garbia	Aktiboak	Ondare garbia	Zerbitzuen / salmenten sarrerak	Emitza garbia
<i>Mendeko erakundeak</i>											
Seguros Lagun-Aro Vida S.A. (a)	Bilbo	Aseguruak	% 76	% 24	25.943	-	25.943	546.386	65.361	69.886	2.319
Seguros Lagun-Aro S.A.	Bilbo	Aseguruak	% 49,64	% 50,36	17.649	-	17.649	220.394	59.873	92.280	6.971
Caja Laboral Gestión SGIIC S.A.	Arrasate	Inbertsio-fondoan gestorea	% 100	-	6.281	-	6.281	12.753	8.458	16.128	921
Caja Laboral Pensiones GFP S.A.	Arrasate	Pentsio-fondoan gestorea	% 100	-	2.500	-	2.500	3.399	2.665	2.975	66
Caja Laboral Euskadiko Kutxa Cartera S.L.U.	Arrasate	Partaidetza-edukitzailea	% 100	-	59.673	-	59.673	64.645	64.637	3.485	3.469
Caja Laboral Bancaseguros OBSV S.L.U.	Bilbo	Banka-aseguruetao operadorea	% 100	-	10	-	10	12.654	4.091	35.746	1.702
Sociedad Gestión Activos Caja Laboral S.A.U.	Arrasate	Aktibo higiezin gestorea	% 100	-	4.968	(4.000)	968	8.002	7.182	2.998	(29)
ISGA Inmuebles S.A.	Arrasate	Aktibo higiezin gestorea	% 100	-	108.085	(61.445)	46.640	225.225	190.282	50.462	(21.854)
					<u>225.109</u>	<u>(65.445)</u>	<u>159.664</u>				

Sozietatea	Helbidea	Jarduera	2017								
			Partaidetzaren %-a		Kontabilitate-balioa			Partaidetzako erakundearen datuak (*)			
			Zuzena	Zeharka-koa	Gordina	Narriadura	Garbia	Aktiboak	Ondare garbia	Zerbitzuen / salmenten sarrerak	Emitza garbia
<i>Erakunde elkartuak</i>											
ICR Institutional Investment Management SGIIC S.A.	Madril	Inbertsio-fondoan gestorea	% 21,43	-	30	-	30	1.123	985	1.482	217
					<u>30</u>	<u>-</u>	<u>30</u>				

(a) 2017ko abenduaren 31n, Entitateak 8.565 mila euroko zenbatekoa du ordaintzeko, Seguros Lagun-Aro Vida S.A. sozietatean duen partaidetzagatik.

(*) Honekin batera doazen ondareari buruzko datuak partaidetzako sozietateek 2017ko abenduaren 31n zituzten finantzetao egoera-orri homogeneizatuak dagozkie.

Eranskin honek urteko kontu indibidualei buruzko txostenaren 27. oharra osatzen du, eta, beraz, berarekin batera irakurri behar da.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

AGENTZIA-KONTRATUAK, 2018KO ETA 2017KO ABENDUAREN 31KOAK

Izena	Helbidea	Identifikazio-kodea	Ahalmenen egilespen-data	Agintearen amaiera-data	Jardueraren eremu geografikoa	Ordezkapenaren norainokoa
Caja Laboral Bancaseguros OBSV S.L.U.	Diego Lopez de Haro kale nagusia, 2, Bilbo	B 75060988	2013-01-01	Mugagabea	Estatua	<ul style="list-style-type: none"> - Kontu korronteko, aurrezki-libretako eta epe finkorako ezarpenetako, inbertsio-fondoetako eta pentsio- eta aurreikuspen-planetako eragiketak tramitatzea, eta horretarako behar diren agiriak sinatzea. - Entitateari kredituen eta beste arrisku-eragiketa batzuen tramiteak egitea. - Entitatearekin posta-harremana eta publikoarekin kontaktua izatea. Berak egokitzat jotzen duen moduan antolatuko du lan-moldea eta ordutegia, Entitateak agintzen dizkion arau eta jarraibideen baitan.

URTEKO BANKU-TXOSTENA

Laboral Kutxa Taldearen 2018ko abenduaren 31ko informazioa, Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 10/2014 Legea eta 2013/36/EE Zuzentaraua betetzeko emana

Informazio hau prestatzeko, 2014ko ekainaren 27ko Estatuko Aldizkari Ofizialean argitaratutako 2014ko ekainaren 26ko 10/2014 Legearen, kreditu-erakundeen antolamendu, ikuskapen eta kaudimenari buruzkoaren, 87. artikuluan eta Hamabigarren Xedapen Iragankorrean xedatutakoa bete dugu. Lege horrek Europako Parlamentuaren eta Kontseiluaren 2013ko ekainaren 26ko 2013/36/EB Zuzentaruaren, kreditu-erakundeen jardueran sartzeari eta kreditu-erakundeak eta inbertsio-zerbitzuak ematen dituzten enpresak zuhurtziaz gainbegiratzeari buruzkoaren, 89. artikulua transposatzen du. Zuzentarau horrek, berriz, 2002/87/EE Zuzentaraua aldatzen du eta 2006/48/EE eta 2006/49/EE -CRD IV izenez ezaguna- Zuzentarauak indargabetzen.

Araudi horri jarraikiz, kreditu-erakundeek Espainiako Bankuari bidali beharko diote, eta urtero argitaratu, ekitaldi bakoitzeko informazio bateratu hau, zer herrialdetan ezarrita dauden adierazita:

- a) Jardueraren izena, izaera eta kokapen geografikoa
- b) Negozio-bolumena
- c) Arduraldi osoko langile-kopurua
- d) Zerga aurreko emaitza gordina
- e) Emaitzaren gaineko zerga
- f) Jasotako dirulaguntzak edo laguntza publikoak

Aurrekoaren ildotik, eskatutako informazio hori zehaztuko dugu ondoren:

- a) Jardueraren izena, izaera eta kokapen geografikoa

Caja Laboral Popular Coop. de Crédito (aurrerantzean Entitate Nagusia, Laboral Kutxa edo Caja Laborala), helbide soziala Arrasaten (Gipuzkoan) duen eta 2012ko azaroaren 2an eratu zen kreditu-kooperatiba berria da. Caja Laboral Popular Coop. de Crédito eta Ipar Kutxa Rural S. Coop. de Crédito bat eginez sortu zuten. Kooperatiba kalifikatuaren izaera du Entitateak.

Entitate Nagusiko estatutu sozialen arabera, beraren jarduera ez dago inolako lurralde-eremutara mugatuta, eta bazkideen eta hirugarrenen finantza-beharrak kreditu-erakunde berezko jardueren bidez asetzea du helburu. Xede horrekin, gainerako kreditu-erakundeekin egin ditzaketen mota guztietako eragiketa aktibo, pasibo eta zerbitzuzkoak egin ahal izango ditu, bere helburu kooperatiboak sustatzeko eta ahalik eta ondoen betetzeko balio dutenak barne. Arreta berezia eskainiko die bere bazkideen finantza-beharrei, eta hirugarrenekiko eragiketa aktiboetarako legezko mugak errespetatuko ditu.

2018ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko Laboral Kutxaren kontu bateratu hauen I. eranskinean, jurisdikzio bakoitzean diharduten sozietateak xehatu ditugu, haien izena, kokapena eta jardueraren izaera zehaztuta.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

III. ERANSKINA

- b) Negozio-bolumena, arduraldi osoko langile-kopurua, zerga aurreko emaitza gordina eta emaitzaren gaineko zerga

	Negozio-bolumena (mila eurokotan)	Arduraldi osoko langile-kopurua	Zerga aurreko emaitza gordina	Emaitzaren gaineko zerga
Espainia	394.740	2.156	138.878	14.705
GUZTIRA	394.740	2.156	138.878	14.705

Informazio honen eraginetarako, 2018ko abenduko emaitza-kontu bateratuaren marjina gordina hartu dugu negozio-bolumentzat. Arduraldi osoko langile-kopuru baliokideari buruzko datuak sozietate/herrialde bakoitzeko plantillatik hartu ditugu, 2018ko ekitaldiaren itxieran.

Taldeko aktiboen etekinak, hau da, Entitate Nagusiaren emaitza garbia zati guztira dituen aktiboak, % 0,54koak dira, 2018ko abenduaren 31n.

- c) Jasotako dirulaguntzak edo laguntza publikoak

Laboral Kutxa Taldeak 2018ko ekitaldian zehar jasotako dirulaguntza edo laguntza publikoen zenbatekoa ez da nabarmena.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

KUDEAKETA-TXOSTEN BATERATUA, 2018KO EKITALDIKOA

Nazioarteko Diru Funtsak (NDFk) munduko BPGdaren bilakaerari buruz egindako aurreikuspenen arabera, 2018an % 3,7ko hazkundera espero zen, 2017ko ekitaldian baino hamarren bat txikiagoa.

2018ko ekitaldian eragin nabarmena izan dute AEBn ezarritako babes-neurriek eta, horien ondorioz, ukitutako herrialdeetan hartutako errepresalia komertzialek. Egoera horrek, epe laburreko hazkunderan ez ezik, inbertsioan ere izan lezake eragina, sortutako ziurgabetasunaren ondorioz.

Bestalde, azpimarratzekoa da petrolioaren prezioak ekitaldian zehar izan duen aldakortasuna: prezio-igoerak izan dira lehen hiru hiruhilekoetan eta % 20ko igoera metatua 2017ko itxierako prezioen aldean, eta jaitsiera nabaria laugarren hiruhilekoan, ekitaldiaren bukaerako prezioa hasierakoa baino % 15 txikiagoa izatera heldu arte. Euroak, bere aldetik, balioaren % 4,5 baino gehiago galdu du dolarraren aldean, 2015. urteaz geroztik zekarren beherako joerari eutsita (2017an balio-igoera txiki bat izan bazuen ere).

Estatu Batuetan, eta diru-politikaren harira, interes-tasetan laugarren igoera erabaki zuen FEDek 2018an, eta % 2,25eko eta % 2,50eko tartean kokatu zuen. Hala eta guztiz ere, Estatu Batuek 2018. Urtea ixtean % 2,9ko hazkunde ekonomikoa lortzea aurreikusten da. Horri esker, langabezia-tasa azken 50 urteetako mailarik onenean kokatu da, baina horrek inflazio-presioa areagotu lezake.

Euroguneari dagokionez, NDFk hazkunderaren dezelerazioa aurreikusten du, 2017ko % 2,4tik 2018ko % 1,8ra jaitsiko baita BPGda. Brexitak eragindako tentsio politikoak eta Italiako, Espainiako eta Frantziako ezegonkortasun politikoa dira arrisku nagusiak. 2018ko ekitaldian, EBZk ez ditu interes-tasak aldatu, eta ohiz kanpoko diru-neurriak ezartzen jarraitu du, baina 2017an baino hein txikiagoan.

Espainiako ekonomiak susperraldiari eutsiko badio ere, hazkunde-tasa portzentajezko puntu erdi jaitsi da batez beste, eta % 2,2koa izango da 2018an, Gobernuaren arabera. Hazkundera ekonomiaren potentzialaren ginetik dagoenez, langabezia-tasak jaisten jarraituko du; prezioen igoera, berriz, EBZk nahi duen % 2ko tasara hurbiltzen ari da pixkanaka, nahiz eta 2018ko inflazio-tasa oraindik % 1,2koa izan.

Euskal ekonomiak, berriz, Estatuko ekonomiaren ereduari jarraitu dio 2018an, eta % 2,8ko hazkunde-tasa aurreikusten da. Horri esker, langabezia tasa % 9,7 ingururaino jaitsi da eta inflazioa % 1ean kokatu, 2018aren itxieran. Hazkunderaren bultzatzaile nagusia kontsumoa izan da, eta kontsumoaren eragileak, berriz, enpleguaren hobekuntza eta, hein txikiagoan, industria, kaltetua izan baita esportazioen dezelerazioen ondorioz.

Europako Banku Agintaritzak (EBAk) aurten argitaratutako gardentasun-probek erakutsi dutenez, Europako finantza-erakundeek kapitalizazioa hobetu dute, eta aktibo ez-produktiboan maila jaitsi, 2017an argitaratutakoaren ildotik. Sektorearen ahultasunik handiena negozioaren errentagarritasun urria da.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

KUDEAKETA-TXOSTEN BATERATUA, 2018KO EKITALDIKOA

Espainiako banku-sektorean, 2018ko ekitaldian murrizten jarraitzen du sektore pribaturako kredituak, nahiz eta beherakada zertxobait leundu egin den, kontsumorako eta higiezinetakoa ez diren enpresentzako finantzaketaren hazkunde jarraituari esker.

Zalantzazko aktiboek ere murrizten jarraitzen dute, eta sektore pribaturako kreditu-inbertsioaren zalantza-ratioa % 5,84an kokatu da, batez ere ekitaldiko zorro-salmentek eragindako beherakada handiei esker.

Gordailuak % 1,5 handitu dira, eta eperako posizioak ageriko posizioetara bideratzen ari direla ikusten da. Gauzak horrela, 2018a ixtean, litekeena da azken horiek gordailuen % 80 baino gehiago izatea.

Banku-negoziaren errentagarritasunari dagokionez, 2018aren itxieran aurreikusitako irabazi garbia 13.900 milioi eurokoa da. Aurreko ekitaldian, berriz, 3.900 milioi euroko galerak izan ziren, Banco Popularren suntsiarazpenaren ondorioz. Sektoreko interesen marjinak estutzen jarraitzen du (% 2,15), baina aurreko urteetan baino hein txikiagoan. Komisioak % 6tik gora handitu dira, ordea, eta, horri esker, sektoreak marjina gordina hobetu ahal izango du.

Transformazio-kostuak murrizten jarraitzea lortu du sektoreak: % 10 jaitsi dira ekitaldian. Bestalde, hornidurek eta aktiboen narriadurak 8.000 milioi euro eraman dituzte (22.000 milioi 2017an).

Erakundeen kaudimenari begiratuta, 2018a ixtean CET1 ratioa % 11,8koa izatea espero da, aurreko ekitaldian % 12,7koa izan ondoren.

Testuinguru horretan, Laboral Kutxa Taldeak finantza-jardueraren marjinen jaitsiera konpentsatu ahal izan du, gastuari eusteko politika egokiari eta bere kreditu-zorroaren kalitate handiari esker. Hala, sendotu egin du berez handia duen kaudimen-maila.

Ondoren, negozioaren zifrarik garrantzitsuenak jaso ditugu.

Aktibo osoa 22.989,3 milioi eurora iritsi da, hau da, % 2,47ko igoera izan du aurreko urteko itxierakoaren aldean.

Bezeroen gordailuak 19.481,1 milioi eurokoak dira, 2017ko itxieran baino % 4,66 handiagoak, batik bat ageriko kontuek izan duten 918 milioi euroko (% 6,86ko) gorakadaren eraginez. Hein batean, eperako ezarpenen epigrafetik fondoak ateratzeagatik gertatu da, 411,3 milioi txikitu baita horren saldoa.

Maileguak eta bezeroen aurrerakinak 13.252,7 milioi eurokoak dira 2018ko ekitaldiaren amaieran. Beste finantza-aktibo batzuen aldakuntzaren eragina alde batera utzita, kreditu-inbertsio tradizionala % 0,95 txikitu da, nahiz eta formalizazioak nabarmen hazi, hala etxebizitza eskuratzeko finantzaketan nola kontsumorako eta enpresentzako finantzaketan.

Bezeroei emandako kredituaren zalantzazko arriskuen bolumena % 11,39 txikitu da; ondorioz, "Beste sektore egoiliar batzuk" epigrafeko berankortasun-ratioa % 4,51ra jaitsi da 2018aren amaieran. Datu hori sektoreko batez bestekoa baino zertxobait txikiagoa da, gordailu-erakundeetakoa % 5,84koa baita.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

KUDEAKETA-TXOSTEN BATERATUA, 2018KO EKITALDIKOA

Bestalde, errenta finkoko eta errenta aldakorreko zorroen sailkapena eta balioztapena aldatu egin dira 2018an, 2017ko itxieraren aldean, FINA 9 arauaren aplikazioaren ondorioz, urteko kontu bateratu hauetako 2.3 oharrean jasotzen den bezala. "Beste emaitza global batean aldaketak dituzten finantza-aktiboak arrazoizko balioan" eta "Zorra adierazten duten baloreak amortizatutako kostuan" epigrafeek, hurrenez hurren, 1.136 eta 5.542,5 milioi euroko zenbatekoak dituzte. Horrela, amortizatutako kostuko zorroak % 24,1eko pisua du balantze osoan.

Efizientziari eta likidezari buruzko adierazleek parametro egokietan jarraitzen dute, bai termino absolutuetan bai erlatiboetan. Efizientzia-indizea, KHSFaren aurreko marjina gordinaren gaineko administrazio-gastu moduan neurtua, % 56,2an kokatu da 2018an. Egiturazko likidezaren ratioa, emandako kredituen gaineko gordailuetan oinarritua, berriz, % 74,6koa izan da.

Kaudimenari dagokionez, Taldearen baliabide propio konputagarriak 1.631,9 milioi eurokoak dira 2018ko abenduaren 31n. CET1 (Common Equity Tier 1) ratioa, sektoreko nabarmenenetako bat, % 18,76an kokatu da, eta bat dator guztizko kaudimenaren ratioarekin.

Galdu-irabazien kontuan sarrera eta gastuen atal hauek nabarmentzen dira:

Zerga ondorengo emaitza 124,2 milioi eurokoa da 2018an, gizarte-ekintzako zuzkidura egin aurretik 133,7 milioiko irabazia lortuz, eta, beraz, gainditu egin dira Taldearen Gestio Planeko aurreikuspenak.

Egungo interes-tasa apalek eragin zuzena dute lehen marjinetan. Halere, interesen marjina 246,5 milioi eurora heldu da.

Dibidenduak, komisio garbiak, finantza-tresnen zorroen errebalorizaziotik eta besterentzetik lortutako irabaziak batuta, gehi beste ustiapen-emaitza batzuk eta aseguruaren negozioaren ondoriozkoak, 148,2 milioi eurora heldu dira 2018an. Horrenbestez, marjina gordina 394,7 milioi eurokoa da.

Kostuen atalean, Taldeak kostuei eusteko eta arrazionalizatzeko politikari eutsi dio. Horrela, administrazio-gastuak % 2,29 jaitsi dira eta 227 milioi euroan kokatu.

Narriaduraren ondoriozko galerek, hornikuntzetarako zuzkidurek eta saltzeko prest dauden aktibo ez-korronteen ondoriozko emaitzek 11,7 milioi euroko eragina izan dute emaitzetan. Kreditu-inbertsioaren ondoriozko hornidurak murriztu egin dira eta esleitutako aktiboengatik irabaziak lortu. Ildo horretan, Taldeak eutsi egin dio ohiko balioztapen-politikari.

Taldearen arrisku nagusiei dagokionez, horien xehetasuna 2018ko ekitaldiko urteko kontuetako 15.etik 21.era bitarteko oharretan jaso da.

Aseguruaren negozioak 38,9 milioi euroko emaitza globalak ekarri dizkio Laboral Kutxa Taldeari, primetan lortutako hazkundearen ondorioz, batez ere etxearen eta bizitza-arriskuaren ataletan.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

KUDEAKETA-TXOSTEN BATERATUA, 2018KO EKITALDIKOA

Higiezinaren alorrari dagokionez, 2018an eutsi egin dio higiezinaren sustapenaren eta eraikuntzaren jarduerarekin arrisku-posizioak murrizteko prozesuari: 130,8 milioi euro txikitu ostean, 802,8 milioi eurotan kokatu da urte-itxieran. Lotutako estaldurek saldo horren % 67 gainditzen dute.

Berriz ere, interes-tasa apalek oztopatu egingo dituzte 2019an kreditu-erakundearen errentagarritasun-mailak. Beraz, funtsezkoak izango dira, alde batetik, berankortasunaren jaitsierak ekarriko duen hornidura-behar txikiagoa eta, bestetik, aktibo ez-emankorren gestio egokia.

Gauzak horrela, hurrengo ekitaldiari begira, interes-marjina handitzea aurreikusten du Entitateak, azken urteetan lehen aldiz, batik bat kreditu-inbertsioen formalizazio handiagoei eta prezio eta marjinen gestio egokiari esker. Era berean, marjina gordinak maila berari eutsiko dio, administrazio-gastuak txikitu egingo dira eta hornidura gutxiago beharko dira. Horrenbestez, zerga ondorengo emaitza 2018koa baino zertxobait handiagoa izatea espero da.

Negozio-bolumenari eta baliabide bitartekotuei dagokienez, pasiboaren kostuak behetik jarraituko du ekitaldian; horrela, eperako saldoek ageriko aurrezkira mugitzen jarraituko dute, azken urteetan gertatu den bezala, eta balantzetik kanpoko baliabideak gehitu egingo dira.

Bestalde, kontsumorako kredituak eta higiezinaren arlokoak ez diren enpresentzako arrisku-zenbatekoak handitu egingo direla aurreikusten da. Etxebizitzarako kredituen formalizazioak nabarmen egingo du gora, eta, sendotasun horri esker, atal horretako saldoei eutsi ahal izango diegu. Horrez gain, merkataritza-sektorerako kredituaren saldoa ere handitu egingo da. Horrenbestez, kreditu-inbertsioaren zenbatekoa igo egingo da pixka bat.

Zalantzazko arriskuaren bolumenak beheraka jarraituko du, berandutzean sartzen direnak gutxitu egingo direlako. Horrela, zalantza-ratioa ehuneko puntu erdi inguru jaitsiko da.

Interes-tasa nuluak edo negatiboak eta emaitza-kontuari errentagarritasuna ateratzeko zailtasunak nagusi diren merkatu-ingurune batean, oinarrizko ikuspegi estrategikoak bikoitza izaten jarraitzen du. Batetik, merkataritzaren alorrean, marjina errepikaria optimizatzen jarraitzea, negozioaren hazkundera ez ezik kostu eta prezioen kontrol zorrotza ere bilatuz. Bestetik, egiturari dagokionez, efizientzia, produktibitatea eta ustiapen-kostuen murrizketa bilatzea, eta, aldi berean, merkataritza-eredua eta erakundearen egitura negozioaren ingurunera egokitzea. Izan ere, digitalizazioa eta omnikanalitatea banku-negozioan izaten ari diren aurrerakuntza biziaren ondorioz, aurrez egokitzea eskatzen du.

Hornitzaileei ordaintzeko batez besteko epea 19 egunekoa izan da 2018an, 2010eko uztailaren 5eko 15/2010 Legeak, merkataritzako eragiketetan berankortasunaren aurkako neurriak ezartzekoak, gehienez finkatutako 30 eguneko epea baino laburragoa. Aintzat hartu dira, gainera, 2014ko abenduaren 3ko 31/2014 Legea, gobernu korporatiboa hobetzeko Kapital Sozietateen Legea aldatzen duena, eta Kontabilitate eta Kontuen Ikuskaritza Institutuaren 2016ko urtarrilaren 29ko Ebazpenaren Xedapen Gehigarri Bakarra. Batez besteko ordainketa kalkulatzeko, Lege horretan ezarritakoa hartu da aintzat.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

KUDEAKETA-TXOSTEN BATERATUA, 2018KO EKITALDIKOA

2018ko abenduaren 28ko 11/2018 Legeak, informazio ez-finantzarioari eta dibertsitateari buruzkoak, arautzen du bi alderdi horien inguruan eman beharreko informazioa. Caja Laboralak, interes publikoko erakundea izanik, Gestio Txostenari atxikitako agiri gehigarri batean argitaratu du Caja Laboral Taldeari buruzko informazio ez-finantzarioaren egoera-orria, aipaturiko araudiak agindutako betebeharrei erantzuteko.

Bai Laboral Kutxak eta bai Seguros Lagun Aro osatzen duten bi aseguru-erakundeek Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Txostenak (EGE txostenak) aurkezten dituzte, urtean behin, nazioarteko estandarrei jarraikiz. Hain zuzen ere, hemen bildutako informazioak horietan daude xehetasun handiagoz azalduta.

Ondoren, indarrean dagoen legediaren arabera, Caja Laboraleko Gobernu Korporatiboaren Urteko Txostena aurkeztuko dugu, kudeaketa-txosten bateratuaren eranskin gisa.

**EGOERA-ORRIA,
INFORMAZIO
EZ-FINANTZARIOARENA**

2019ko otsailaren 20a

LABORAL
kutxa

1. INFORMAZIO OROKORRA

Egoera-orri hau 2018ko abenduaren 28ko 11/2018 Legean informazio ez-finantzarioaren eta dibertsitatearen alorretan araututakoa betetzeko sortu da. Aintzat hartu du, halaber, Europako Batzordearen 2017/C 215/01 Jakinarazpena, Txosten ez-finantzarioak aurkezteari buruzko zuzentarauen ingurukoa.

Talde bateratua du mintzagai, eta banku- nahiz aseguru-jarduerak biltzen ditu. Bai Caja Laboral Popular Coop. de Crédito —aurrerantzean, Laboral Kutxa; egoitza: J.M. Arizmendiarieta pasealekua, 4, 20500, Arrasate, Gipuzkoa— eta bai Lagun Aro Aseguruak osatzen duten bi aseguru-erakundeek Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Txostenak (EGE txostenak) aurkezten dituzte urtean behin, nazioarteko estandarrei jarraikiz. Hain zuzen ere, hemen bildutako informazioak horietan daude xehetasun handiagoz azalduta. Laboral Kutxaren EGE txostenean, Caja Laboral BancaSeguros OBSVren informazioa ere txertatzen da. LKren partaidetzako sozietate horrek aseguruaren bitartekaritza du eginkizun, eta bertako langileak, lehengo Lagun Aro Aseguruak sozietatearen bulego-saretik datozenak, Laboral Kutxaren bulegoetan dihardute 2013az geroztik. Egoera-orri honetan, Laboral Kutxaren informazioan txertatuta ez dagoenean soilik emango da BankaSegurosi buruzko informazioa. Bi aseguru-konpainiei buruzko informazioa batera emango da, ordea. Gainerako sozietateei buruzko informazioa, berriz, horien tamaina eta jarduera direla eta, Laboral Kutxarekin batera eman dugu, bereizi jasotzea eskatzen duen alderdi bereziren bat egon denean izan ezik.

Egoera-orri hau motzean egin nahi izan dugu, informaziorik nabarmenena ezagutarazteko helburuarekin. Informazioa aurkezteko, Global Reporting Initiativeren (GRIren) estandarrik erabili dira, Laboral Kutxak ere estandar horiek erabiltzen baititu bere EGE txostena egiteko eta ikuskatzeko, eta txosten hori da egoera-orri hau egiteko oinarria. Lagun Aro Aseguruak sozietatea osatzen duten bi aseguru-etxeei buruzko datuak bateratuta emango dira.

1.1. NEGOZIO-EREDUAREN DESKRIBAPENA

Laboral Kutxa, web korporatiboan bere burua aurkezteko dioen moduan, **banka kooperatibo eta parte-hartzailearen eredu sendo eta arduratsua da**. «Banka egiteko beste modu bat du Laboral Kutxak, kooperazioan eta gure gizartearekiko konpromisoan oinarritua. Gure helburu nagusiak bezero bakoitza gogobetetzea eta ingurunean aberastasuna eta enplegua sortzea dira. Gurea banka kooperatiboa da, eta, gidalerrotzat zehaztuta dituen balioei eta filosofiarri jarraituz, guztion interesa lehenesten dugu, erabakiak parte hartuz eta arduraz hartzen ditugu eta gure mozkinak gizartean inbertitzen ditugu».

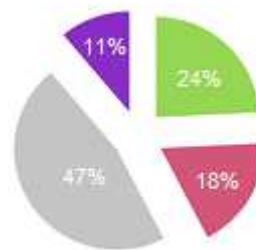
Kreditu-kooperatiba honetan, MONDRAGON taldeko kooperatiben eta jarduneko eta erretiratutako bazkide langileen (laguntzaileen) esku dago kapitalaren zatirik handiena.

KAPITAL SOZIALA 2018-12-31N

741,4 M EURO

Banaketa, motaren arabera:

- **Lan-bazkideak**
- **Bazkide laguntzaileak**
- **Gainerako pertsona fisikoak**
- **Elkartutako kooperatibak**

PRODUKTUAK ETA MERKATUAK

Grafiko honetan, hausnarketa estrategikoan jaso diren oinarrizko ardatzak azaltzen dira, eta ekitaldian gure jardunean lehentasuna izan duten produktu eta merkatuen berri ematen dute.

G P 2 0 1 9 A r d a t z E s t r a t e g i k o a k	Negozio-eredua 	Gestio-eredua
	1. Hipoteken negozioa 2. Kontsumoaren negozioa 3. Lehentasunezko bezeroen Δ 4. Gazteen arteko posizionamendua 5. BGAE-etako kuotaren Δ 6. PBko eta Premium bezero eta saldoen Δ 7. Aseguruen negozioa 8. Enpresen negozioa 9. Altzortegiaren eta kap.-merkatuaren neg. 10. Posizionamendu estrategikoa eta desberdintze lehiakorra	11. Banaketa-eredua eta erakundea berregituratzea 12. Zerbitzuen kobrantza-gestioa 13. Kostuen gestioa 14. Arriskuen gestioa
	Eraldaketa digitala 	
	15. Digitalizazioa. Efizientzia operatiboa 16. Omnikanalitatea 17. Pertsonen garapen digitala	18. Araudietako errekerimenduetara egokitzea
	Antolamendu-kultura eta balioak 	
Gobernu korporatiboa 		

Hona hemen Laboral Kutxaren bulegoen kokapena, jarduera gauzatzen duen lurraldearen arabera:

Eremu geografikoa	Partikularren bulegoen kopurua	
	2017. urtea	2018. urtea
Araba	33	31
Aragoi	19	18
Asturias	10	9
Bizkaia	92	89
Kantabria	4	4
Gaztela eta Leon	38	34
Katalunia	1	1
Gipuzkoa	69	67
Errioxa	8	7
Madril	9	9
Nafarroa	41	40
1. Lurralde Zuzendaritza	172	160
2. Lurralde Zuzendaritza	152	149
Bulegoak guztira	324	309

Era berean, Enpresan Espezializaturiko Sarea ere badu, bai eta Kooperatiben eta Enpresa Handien bulegoa eta Sektore Publikoaren bulegoa ere. Honela daude banatuta:

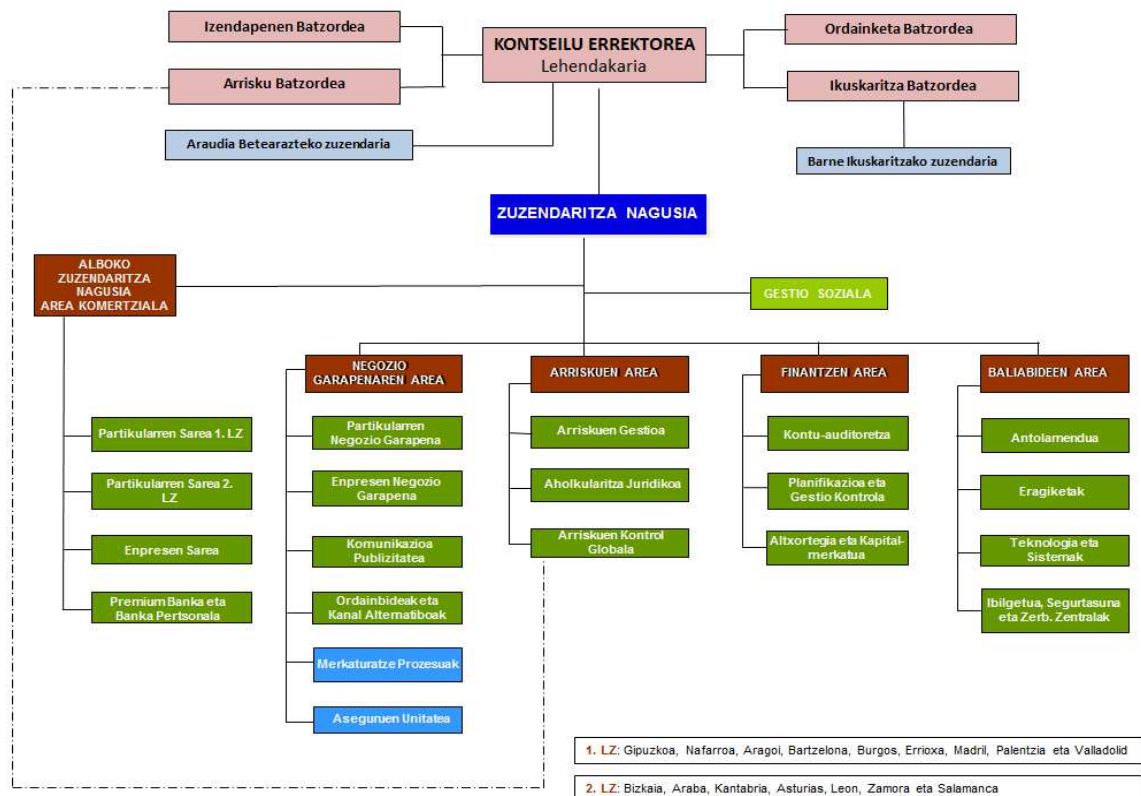
Eremu geografikoa	2017	2018
Gipuzkoa	2	2
Nafarroa	1	1
Madril	1	1
Gaztela eta Leon	1	1
Bizkaia	3	3
Araba - Errioxa	1	1
Bulegoak guztira	9	9

Partikularren bulegoen kopurua eta banaketa geografikoa

ERAKUNDEAREN EGITURA

Laboral Kutxaren egitura 5 area funtzional handitan dago banatuta. Area funtzional bakoitza, berriz, departamentutan, sekzioetan, zonetan eta bulego-sarean banatzen da.

PARTAIDETZAKO ENPRESAK

Jarraian, Laboral Kutxa Taldea osatzen duten partaidetzako enpresak zerrendatuko ditugu:

Mendeko erakundeak	Jarduera	Partaidetza %-tan	Egoitza
Seguros Lagun Aro Vida SA	Aseguruak	% 100	Basurtuko Kaputxinoen kalea, 6, 2, 48013, Bilbo (Bizkaia)
Seguros Lagun Aro SA	Aseguruak	% 100	
Caja Laboral Gestión SGIIC SA	Inbertsio-fondoan gestorea	% 100	Jose Maria Arizmendiarieta pasealekua, 5, 1, Arrasate, 20500, Gipuzkoa
Caja Laboral Pensiones GFP SA	Pentsio-fondoan gestorea	% 100	Jose Maria Arizmendiarieta pasealekua, zk.g., 5. eraikina, 1, Arrasate, 20500, Gipuzkoa
ISGA Inmuebles SA	Higiezin sustatzailea	% 100	Jose Maria Arizmendiarieta pasealekua, 4, Arrasate, 20500, Gipuzkoa
Caja Laboral Euskadiko Kutxa Cartera SLU	Partaidetza-erakundea	% 100	
Sociedad Gestión Activos Caja Laboral SAU	Aktibo higiezin gestorea	% 100	
Caja Laboral Bancaseguros OBSV SLU	Banka-aseguruetakoa operadorea	% 100	On Diego Lopez de Haro Kale Nagusia, 2, 1, Bilbo, 48001, Bizkaia
Erakunde elkartuak			
ICR Institutional Investment Management SGIIC SA	Inbertsio-fondoan gestorea	% 21,43	Velázquez kalea, 14, BJD, Madril, 28001, Madril

Laboral Kutxak banka-aseguruen estrategian biltzen du aseguruaren jardueraren, eta, beraz, Taldeko sozietateek (Seguros Lagun Aro SAK bizitzakoak EZ diren adarretan eta Seguros Lagun Aro Vidak) Laboral Kutxaren bulegoaren eta webguneari bidez merkaturatzen dituzte produkturik gehienak. Lagun Aro Aseguruak sozietateak hautatutako bitartekariaren sare baten bidez osatzen ditu banku-kanal horiek.

Partikularren bulegoetan Laboral Kutxako langileak daude, bai eta beraren partaidetzako **Caja Laboral BancaSeguros SLU banka-aseguruetakoa operadore lotetsia-CLBS** sozietateko pertsonak ere. Lagun Aro Aseguruak konpainiako «zuzeneko kanaleko» sare komertziala osatzen zuten pertsona guztiak sartu ziren **CLBSn**, bai eta laguntzako beste batzuk ere, batik bat marketin-jardueretan.

1.2. TALDEAREN POLITIKEN DESKRIBAPENA

Laboral Kutxak tresna hauek erabiltzen ditu analisia, arriskuen kontrola eta gainbegiratzea egiteko:

Batzordea/Erakundea	Eginkizunak	Erak. urtea
Administrazio-organoaren egitura		
Kontseilu Errektorea	Goi-mailako gestioa, Zuzendaritza gainbegiratzea, Entitatea ordezkatzeta. EGEari lotutako alderdiak urtean behin aztertzen ditu, eta, etengabe, inpaktu, arrisku eta aukera ekonomiko eta sozialak.	1960
Errekurtso Batzordea	Kontseilu Errektorearen erabakien aurkako errekurtsuak ebazteko eskumena duen organoa, estatutuen arabera. Batzar Nagusiak aukeratzen du.	1993
Ikuskaritza Batzordea	Barne-ikuskaritzako zerbitzuak gainbegiratzen ditu, finantza-informazioaren prozesua eta barne-kontrolerako sistemak ezagutzen ditu eta jokabide-kodeak eta gobernu korporatiboaren arauak betetzen direla egiaztatzen du.	2004
Izendapenen Batzordea	Kontseilu Errektorerako hautagaiak identifikatzen ditu, eta bertako kideen egokitasuna ez ezik, taldearen gaitasunen, aniztasunaren eta eskarmentuaren oreka ere ebaluatzen du. Ordezkapenik txikiena duen sexuarentzako ordezkaritza-helburua bilatzen du.	2012
Arrisku Batzordea	Kontseilu Errektoreari arrisku garrantzitsu guztien gestioari eta ikuskaritzari buruzko aholkuak ematen dizkio, eta Entitatearen estrategiari egokitutako arriskurako joera globalaren ezarpena zaintzen laguntzen dio.	2015
Ordainsarien Batzordea	Kontseilu Errektoreari ordainsari-politika orokorra proposatzen dio, politika horren ezarpena independentziaz ebaluatzen du, urtean behin, eta «identifikaturiko kolektiboko» zuzendarien ordainsari-politikari buruzko informazioa ematen dio.	2016
Gainbegiratzeko eta aholkatzeko organoak		
Kontseilu Soziala	Lan-erregimenaz arduratzen da eta Kontseilu Errektoreari eta Zuzendaritza Nagusiarri aholku emateaz.	1960
Bezeroarentzako Arreta Zerbitzua	Bezeroen kontsultak, kezak eta erreklamazioak kudeatzen ditu.	1994
Segurtasun eta Osasun Batzordea	Lan-arriskuak prebenitzearen inguruko organo aholku-emailea da.	1996
Hizkuntza Batzordea	Hizkuntza-normalizaziorako batzordea da.	2000
Ingurumen Batzordea	Ingurumen Sistema kudeatzen du.	2001
Kapitalak Zuritzari Aurrea hartzeko Batzordea	Kapitalak Zuritzeari Aurrea hartzearen alorreko kontrolatzeko eta komunikatzeko organoa da.	2003
EGEaren Batzordea	EGEaren arloan Zuzendaritza Batzordea ordezkatzeko du, eta Area guztietako kideek osatzen dute. EGEari buruzko txostena onartzen du. Kalitate Zuzendaria da burua, eta berorrek egiten du deskargua, urtean behin, Kontseilu Errektorearen aurrean.	2008
Arriskuaren Kontrol Globala eta APB	Likidezia-arriskua, interes-tasaren arriskua, kreditu-arriskua, merkatu-arriskua eta eragiketa-arriskua kontrolatzen ditu. APB Aktiboaren eta Pasiboaren Batzordea da.	2008
Berdintasun Batzordea	Emakumeen eta gizonezkoen arteko berdintasuna sustatu eta bermatzen du, eta indarrean dagoen Berdintasun Planaren jarraipenaz arduratzen da.	2009
Eragiketa Arriskuaren Batzordea	Eragiketa-arriskuaren kontrol globalaz arduratzen da.	2010
Etika Batzordea	Jardueraren printzipio eta balioak, bereziki Entitatearen <i>Etika eta jokabide profesionalaren kodean</i> jasotakoak, ezartzen direla zaintzen du.	2015
Produktuaren Batzordea	Bezeroei eskaintzen zaizkien produktuaren arriskuak ebaluatu eta onartzen ditu, MiFID zuzentzarauan agindutakoarekin bat.	2015
Segurtasun Integralaren Batzordea	Segurtasun fisiko nahiz logiko integraleko estrategia bermatzen du.	2015
Proiektu Batzordea	Departamentu-arteko proiektuak lehentasunaren arabera antolatzen ditu, arrakasta izango dutela bermatzeko.	2017

Entitatearen eta Kontseilu Errektoreko kideen arteko interes-gatazkak saihesteko, estatutu sozialetan eta Balore Merkatuko Jokabideen Barne Araudian ezarritako ezgaitasunen eta bateraezintasunen erregimenaz gain, gatazka horiek sor ditzaketen erabakiak hartzeko bozketa-sistemari buruzko araudi espezifikoak dago Kontseilu Errektorearen erregelamenduan.

Prozedura horiek aurreko txostenetan ere jaso izan dira, eta honako hauek biltzen dituzte:

- Kontseilu Errektoreko kideen ezintasunak eta bateraezintasunak.
- Balore Merkatuko Jokabideen Araudia.
- Kontseilu Errektorearen erregelamenduaren erregulazioa, interes-gatazkak saihesteko.

Etika Batzordearen eginkizuna da Laboral Kutxak jarduera guztietan portaera etikoa izan dezan sustatzea. Zuzendari nagusiaren mendeko organo autonomoa da, eta Etika eta jokabide profesionalaren kodea betetzen ez denerako *Salaketak Gestionatzeko Sistemaren* bidea izatez gain, zigor-alorreko gaiez eta diziplina-espeditenteak gestionatzeaz ere arduratzen da. Egoera arazotsurik gertatzen bada, *ebaluazio-txostena* eramaten du, urtean behin, Zuzendaritza Kontseilura. 6 lagunek osatzen dute batzordea; une honetan, 4 gizonetako eta 2 emakumezko dira.

Izendapenen Batzordeak Kontseilu Errektoreko kideen banan-banako egokitasunaren etengabeko ebaluazioa egiten du urtean behin —haien ohorea, ezagutzak, esperientzia eta gobernamentu ona jorrazteko prestutasuna aztertzen du— eta Kontseiluko kide guztien ezagutzen, gaitasunaren, aniztasunaren eta esperientziaren oreka ere ebaluatzen du. Orobat, Kontseilu Errektorearen egituraren, tamainaren, osaeraren eta jarduketaren ebaluazioari buruzko txostena aurkezten du urtean behin.

Arrisku Batzordeari dagokionez, *Arriskuaren Grinarekiko Esparrua* esaten zaion horretako arriskuarekiko tolerantzia-maila berrikusten du Entitateak urtean behin, bere estrategia eta finantza-egoeraren osasuna aintzat hartuta. Zehazki, tolerantzia-mailak kapitala, likidezia eta errentagarritasuna biltzen ditu, eta banku-arautzaileari jakinarazten zaion adierazle-sorta erabiltzen da horren jarraipena egiteko. Era berean, Kontseilu Sozialak *Kreditu-arriskuaren politikari buruzko eskuliburua* onartzen du, urtean behin, arrisku-politikak, -prozedurak eta -irizpideak kontuan hartuta.

2017an, Zuzendaritza Kontseiluak **Proiektu Batzorde** berria onartu zuen. *Proiektuen Bulegoaren* laguntza tarteko, urteko Gestio Planean lehentasunezko zat jotzen diren proiektuen gestioa hobetzea da haren eginkizuna.

Lagun Aro Aseguruak sozietatean, berriz, Administrazio Kontseiluaren eta goi -zuzendaritzaren esku dago arriskuak gestionatu, kontrolatu eta arintzeko lanaren azken ardura. Bien ardura da:

- Printzipio orokorrak eta gestio-politika dokumentatuak transmititzea (arriskuaren gestio-esparruaren diseinua eta eguneratzea ere barne hartuta).
- Entitateak unean-unean zehaztu duen negozio-estrategiaren arabera onartu nahi duen esposizio-profila zehaztea, ezagutzea eta aldian-aldian berrikustea.
- Ziurtatzea arriskuen muga egitura berrikusi eta egokitu egingo dela, aldian behin, nahi den esposizio-profila aintzat hartuta.

- Arriskuak gestionatzeko antolamendu-egitura egokia ziurtatzea: ardurak esleitzea eta, eginkizunak egoki bereizita, interes-gatazkarik ez dagoela ziurtatzea.
- Arriskuak gestionatzeko politikak onartzea, kontuan hartuta arriskuaren gestioaren eta kontrolaren harira, eginkizunen arteko lotura hierarkikoaren harira eta jakinarazteko ildoaren harira organo bakoitzak dituen eginkizunak.
- Ziurtatzea arriskuaren gestio-esparrua independentziaz aztertzen dela eta Barne Ikuskaritzak egindako gomendioak ezartzen direla.

Administrazio- eta zuzendaritza-organoetako kideak edozein direlarik ere, Lagun Aro Aseguruak sozietateak funtsezko eginkizun hauek zehaztu ditu gobernantza-sistemari dagokionez:

✓ **Arriskuen gestioaren eginkizuna**

- Arriskuak neurtzeko eta ebaluatzeko erabili beharreko metodologiak eta adierazleak zehaztea, eta ezartzen laguntzea.
- Area teknikoekin lankidetzan aritzea arriskuak identifikatu eta mailakatzeko, eta Entitatearen arriskuen matrizea prestatzeko.
- Etorkizuneko egoerek eta estres-egoerek Entitatearen mailan eta kaudimenean izan lezaketen inpaktuari buruzko ebaluazioak egitea aldiaren behin.
- Area teknikoari laguntzea harpidetza-arriskua neurtzeko eta ebaluatzeko metodologia eta ereduak ezartzen.
- Aktiboen eta pasiboen arteko egiturazko erlazio-gabezia ebaluatzea.
- Arriskua kuantifikatzeko erabiltzen den informazioaren egokitasuna eta osotasuna ebaluatzea.
- Produktu berriak onartzeko prozesuetan partaidetza aktiboa izatea.
- Entitatearen barneko arriskuak eta kaudimena ebaluatzeko prozesua zuzentzea, eta horren inguruko txostena egitea.

✓ **Araudia Betearazteko eginkizuna**

- Araudia ez betetzeko arriskua zehaztu eta ebaluatzen du, eta arau-arriskuen mapa eguneratuta egoteaz arduratzen da.
- Produktu, zerbitzu eta merkatu berriei buruz aholkatzen du, araudiaren ikuspuntua aintzat hartuta.
- Araudia Betearazteko Plana egiten, koordinatzen eta gauzatzen dela egiaztatzen du.
- Araudia betearaztearen inguruko etengabeko prestakuntza eskaintzen die langileei, Entitatean bertan.

✓ **Barne-ikuskaritzako eginkizuna.** Barne-kontrolako sistemaren eta Gobernu Sistemako elementuen egokitasuna eta eraginkortasuna egiaztatzea da beraren ardura nagusia.

✓ **Eginkizun aktuariala**

- Hornidura teknikoaren kalkulua koordinatu eta berrikustea.
- Entitate bakoitzaren harpidetza-estrategiari buruzko iritzia ematea.
- Berraseguruen alorreko hitzarmenei eta atxikipen-estrategiari buruzko iritzia ematea.
- Arriskuen Gestio Sistema eraginkortasunez ezartzen laguntzea.

Entitatearen zuzendaritza- eta gobernu-organoak zehaztuta eta onartuta ditu aipatu berri ditugun eginkizun bakoitzerako politika idatziak. Besteak beste, ardurak eta eginkizunak zehazten dira bertan, betebeharrak egoki banatuta eta argi bereizita, independentziaren alorreko egungo Kaudimena II araudiarekin bat.

Laboral Kutxaren hausnarketa estrategikoa urtero egiten da, *norabideak finkatzeko* prozesuan. Merkatuen *lehiakortasunaren behaketa* sistematizatzea du helburu, eta negozio-ereduak eta ondoren Gestio Plan bakoitzean garatzen diren apustu estrategikoak berrikustea.

2018an hausnarketa estrategikoa berrikusi zenean, merkatu-ingurunean identifikatutako arriskurik handienak ekonomiari lotutakoak izan ziren, berriro ere: interes-tasa nulu eta negatiboak eta emaitza-kontuari errentagarritasuna ateratzeko zailtasunak. Aukerarik handienak, berriz, banku-negozioaren eraldaketa digitalera egokitzeko abiaduran daude, nahiz eta ez den aldaketa disruptiborik antzeman.

Zehazki, 2018ko ekitaldian emaitza-kontua babesteak jarraitu du lehentasuna izaten. Horrenbestez, oinarritzko **ikuspegi** estrategikoa bikoitza da:

- Merkataritzaren alorrean, **marjina errepikaria optimizatzea**, negozioaren hazkundera ez ezik kostu eta prezioen kontrol zorrotza ere bilatuz.
- Egiturari dagokionez, **efizientzia, produktibitatea eta ustiapen-kostuen murrizketa** bilatzea; horretarako, plantillak egokitzeko neurriak hartuko ditugu. Aldi berean, merkataritza-eredua eta erakundearen egitura moldatzea; izan ere, garai hauetan, negozioak emaitza txikiagoak sortzen ditu eta, **digitalizazioa eta omnikanalitatea** banku-negozioan izaten ari diren aurrerakuntza biziaren ondorioz, aurrez egokitu beharra eskatzen du.

Estrategia horiek arrakasta izatekotan, azkar egokitu behar dugu bezeroen portaera eta banku-negozioaren eredua aldatzen ari den ingurune digitalera, eta, beraz, eraldaketa digitala izango da funtsezko lehentasunetako bat. Eta eraldaketa digital hori bezeroekiko harremanetan ez ezik, barruko prozesuetan ere gauzatu beharko da. Ildo horretan, funtsezko erronka izango da gure bazkideek kompetentzia digitalak hartzea, bezeroekiko harreman omnikanalean bikaintasuna lortzeko bidean.

Arriskuaren gestioari dagokionez, oinarriko arriskuei buruzko deskribapen zehatza ikus daiteke urteko *Zuhurtziazko Garrantziko Informazioan*. Arriskurik garrantzitsuenen bilakaera eta jardueraren gaineko inpaktua zehazten da bertan, kreditu-arriskuarena, merkatu-arriskuarena, eragiketa-arriskuarena eta interes-arriskuarena, bai eta ezartzen den arrisku-profila eta gestio-bideak ere.

Merkataritza-jarduerako aukerak identifikatu dira sarrerak sortzen dituzten negozioetan; zehazki, segmentu guztien merkataritza-negozioan (ETEetan, mikroenpresetan, negozioetan eta autonomoetan), aseguruetan eta, pasiboaren esparruan, inbertsio-fondoak eta balantzetik kanpoko figurak merkaturatzeko aholkularitzan eta dibertsifikazioan.

- Merkataritza-negozioan eta aseguruenean jarduera komertziala bultzatzekotan, gure bulegoen kapilaritatea indartu behar dugu, bai eta gure gestoreak espezializatu ere. Eta, horrekin batera, **Onenak 4.0** proiektuan zehaztu diren ildoak garatu behar dira: bezeroarekiko harremanean multikanalitatearen aldeko apustua, merkataritza-prozesuetan bikaintasuna eta gestorearen ahalduntzea.
- Bezeroen aurrezkiak gestionatzeari dagokionez, negozio-ereduaren eraldaketa bizkortzea da gure asmoa. Dena aldatu nahi dugu: gestoreak bulegoan produktu xumeak eta berezitu gabeak (epe finkorako ezarpenak, adibidez) saltzeko prozesutik hasi eta dibertsifikazio konplexuaren gestiora bitartean (inbertsio-fondoetan eta epe luzerako beste aurrezki- eta inbertsio-produktu batzuetan oinarrituta). Horretarako, protokolo zorrotzetan oinarrituko gara, bezeroaren ezagutza eta eskaintzaren egokitasuna bermatzeko.

Aholkularitzako eta harremanetarako sistemarikaren harira, aparteko garrantzia izan dute prozesuak eta sistematikak MiFID II araudira egokitzeko prozesuak, sistema euskarrietan ezarritako hobekuntzak eta urruneko harreman-ereduari eman zaion bultzadak. Edonola ere, zuhurtziaz jokatuko dugu ereduak osatzeko zereginean.

Antolamenduaren alorrean, 2018ko uztailan berrikusitako hausnarketa estrategikoan egitura komertziala eta Zerbitzu Zentraletako departamentuen egitura optimizatzeko aukerak aurkitu ditugu. Produktibotasuna hobetzeko ildo horretan bertan, aipatu berri dugun **Onenak 4.0** proiektura egokitu da merkataritza-eredua, eta aseguruaren gestioa integratzen jarraitu dugu. Berrikuntza moduan, balio anitzeko aseguru-gestoreen kopuru handia dugu dagoeneko.

Teknologiaren alorrean ere erabaki garrantzitsuak hartu ziren 2017an, eta 2018an ezartzen jarraitu dugu. *Zabaltek* proiektuari esker, banku-eragiketen oinarrian dagoen *core azpiegitura* aldatuko dugu: sistema irekiak hasiko gara erabiltzen, banka digitalaren hazkunde esponenzialaren ondoriozko erronka berriei bermeez aurre egiteko.

Antolakuntzaren alorrean, antolamenduaren **efizientzia** eta **produktibotasuna** nabarmen hobetzea da helburua. Ildo horretan, organigrama arindu egingo dugu; baina, aldi berean, prozesuen eta bezeroekiko harremanaren digitalizazioak efizientzia hobetzeko eskaintzen dituen aukerak ere baliatu nahi ditugu.

Beste alde batetik, **Lagun Aro Aseguruak** sozietateak urtero egiten du bere Gestio Plana, eta urte horretan jorrazteko helburuak eta ekintza-planak zehazten ditu bertan, gestio *agintetaulan* jasotako adierazle kuantitatiboen balantzearekin nahiz ondorio kualitatiboekin bat.

Gestio Plana prestatzeko, enpresa-testuingurua (Laboral Kutxa) nahiz sektoreko erronkak hartzen dira aintzat; hau da: sinplifikazioa/teknologia, produktuak eta bikaintasuna, banaketa, saldu osteko zerbitzua, errentagarritasuna, sortzen diren arriskuak...

Egungo merkatuak eskaera bereziak ditu: produktu eta prozesu errazak; teknologiaren erabilera trinkoa, eskaintza automatikoki sortzeko eta arriskuak era digitalean egiaztatzeko; produktu eta estaldura bereziak; kanal tradizionalen eta mundu digitalaren arteko sinergiak; ezbeharrak arin ebaztea, teknologiaren laguntzaz (adituen txosten birtualak, bezeroarentzako etengabeko informazioa...).

Ingurune horretan, ezinbestekoak dira bezeroaren esperientzia, kanal tradizionalen eta mundu digitalaren arteko sinergia, iruzurra antzemateko lankidetzak, harpidetza-politika egokia eta gastuen kontrola, besteak beste.

Era berean, arrisku berriak ere baditugu aurrean, hala nola klimaren eragina eta egunez egun ugalduz doazen arriskuak, hala nola eraso zibernetikoak, datuen babesa edota ingurumena.

ZEHARKAKO ARDATZ ETA JARDUNBIDEAK

Taldearen estrategiaren baitan, ahalegin nabarmena egiten dugu antolamenduaren areez zeharkako proiektuetan ere. **Garapen Jasangarrirako Helburuekin (GJHekin)** eta Agenda 2030ekin lerrokatzen dira proiektuok.

Laboral Kutxa kreditu-kooperatiban, langileak erabateko eskubideak eta betebeharrak dituzten bazkide jabeak dira, bai euren lanbide-eginkizunak betetzeari, bai enpresaren gestioan — dagozkien organoen bitartez— zein emaitzetan parte hartzeko eskubideari dagokienez.

Horrenbestez, pertsonak enpresan parte hartzeko eredu jakin bat ezartzen du, nabarmendu ohi diren hiru esparruak bilduta: jabetza, gestioa eta emaitzak. **Hezkuntza kooperatiboko** prestakuntza-programek bazkideen identitate kooperatiboa indartu eta bazkide berrien integrazioa eta partaidetza sozio-enpresariala sustatzen dute.

Enpresaren Gizarte Erantzukizuneko Txostenean, gure balio bereizgarriak zer portaeretan islatzen diren azaldu dugu. Taula honetan laburtu ditugu.

ZERK BEREIZTEN GAITU BESTE BANKU ETA KUTXA BATZUETATIK?

KREDITU-KOOPERATIBA BAT GARA	<p>Laboral Kutxan entitateko bazkideak gara zerbitzua ematen dugunak; proiektuarekin bat egiten dugu, eta sinistu egiten dugu hartan. Horregatik, pertsona bakoitzari zerbitzurik onena ematen ahalegintzen gara. Bezeroak pozik izatea da gure enpresa-proiektuaren bermerik onena.</p>
GIZARTEARI ITZULTZEA. BANKA ERABILGARRIA, GEURE GIZARTEAREKIN KONPROMETITUA	<p>Gure dibidendua gizarterako itzulkina da. Ekonomiaren eta gizartearen aldetik interesgarriak diren proiektuak finantzatzera eta prestakuntza eta enplegua sortzen laguntzera bideratzen dugu gure emaitzen % 25. Gainerakoa entitatean inbertitzen dugu, berorren kaudimena eta etorkizuneko garapena sendotzeko.</p>
LANGILE, BAZKIDE ETA PROTAGONISTAK GARA	<p>Laboral Kutxak ez du burtsan kotizatzen eta ez dago finantza-merkatuen espekulazio-presioaren eraginpean. Bazkide guztiok hartzen dugu parte entitatearen kapitalean eta erabakietan, erantzukizunez eta gure gestioaren ondorioak geure gain hartuz.</p> <p>Erabakirik funtsezkoenak Batzar Nagusian onesten ditugu. Bazkide guzti-guztiek hartzen dute parte bertan, mozkinak lortzen eta horiek gure gizartean inbertitzen lagunduko digun gestio eraginkorra eta arduratsua bermatzearen.</p>

2018ko Gestio Planean jasagarritasunarekin eta gizarte-erantzukizunarekin lotutako zenbait ekimenen garrantzi estrategikoa nabarmendu dugu:

- Ahalegin handia eskaintzen diogu egungo gizartean gero eta indar handiagoa hartzen duten ekimenei, hala nola inbertsio gizartearekiko arduratsuari. Gure kasuan, finantzatzen ditugun proiektuen eta inbertsioak egiten ditugun konpainien jardueren gizarte- eta ingurumen-ondorioei jarraipena egitera bideratzen dugu esparru hori.
- Pertsonen gestioaren baitan, ikuspegi handiguratsua dugu hainbat alorretan:
  - o Laneko osasunean eta segurtasunean. 2018an, OHSAS ziurtagiria berritu dugu eta Zainduz izeneko programa abian jarri, enpresa osasungarria lortzeko asmoz.
  - o Euskara laneko hizkuntza moduan erabiltzeari dagokionean.
  - o Emakumeen eta gizonen artean benetako berdintasuna lortzean.
- Ingurumenaren gestioaren baitan, etengabeko hobekuntza dugu helburu, eta nabarmengarriak dira gure eraikinen ingurumen-efizientzia hobetzeko egindako inbertsioak. Zehazki, 2018an amaitu dugu Arrasateko Zerbitzu Zentraletako eraikin nagusia (LK1) berritzen. Ingurumena errespetatzen duten eta CO2 isuririk sortzen ez duten teknologiak instalatu dira energia-iturriztat: geotermia eta biomasa, alegia. Inbertsio handia egin behar izan da, beste eraikin bat egitea eskatu baitu.

Era berean, azken belaunaldiko isolamenduak eta argiak ere ipini dira. Ondorioz, efizientzia energetikoaren alorreko kalifikazio gorenari lortu dugu LK1 eraikin nagusian. Inbertsio horiek bulegoetan eta eskualdeko zuzendaritzetan egindako eraberritze-lanetan ere ezarri ditugu —Bilbokoa eta Iruñekoa zaharberritu ditugu 2018an—.

Badago EGEaren alorreko jarduerak zuzentzeko batzorde bat, Entitateko areak eta aseguru-etxeak biltzen dituen. Administrazio-organo gorenari, Kontseilu Errektoreari, ematen dio egindako jardueraren berri, ingurumen- eta gizarte-politikak gainbegira ditzan.

ASEGURU-JARDUERAREN BEREIZGARRIAK

Lagun Aro Aseguruak sozietate anonimoa da, % 100 Laboral Kutxaren partaidetzakoa. Beraz, bertako langileak enpresaren jabeak ez badira ere, parte hartzen dute gestioan eta enpresaren irabazietan. Honela egiten dute:

- Ordainketa aldakor indibidualaren bidez (unibertsala da).
- Ordainketa aldakor kolektiboaren bidez. Kontratu mugagabea duten langileei aplikatzen zaie (plantilla osoari, esateko), langileek enpresaren emaitzetan parte hartzeko aukera ematen duen sozietate bati baitaude beren borondatez atxikita.

Bide batez, **Lagun Aro Aseguruak** sozietatearen 2018ko Gestio Planean jasagarritasunarekin eta gizarte-erantzukizunarekin lotutako zenbait ekimenen garrantzi estrategikoa nabarmendu da:

- Entitateko pertsonen harira, Laboral Kutxarentzat aipatu dugun bezalaxe, hauek lehenesten ditu aseguru-etxearen gestioak:
  - o Osasuna sustatzea.
  - o Euskara laneko hizkuntza moduan erabiltzea.
  - o Emakumeen eta gizonen artean benetako berdintasuna lortzea.
- Bezeroarekiko harremanaren ikuspuntutik:
  - o Produktu eta zerbitzu berriak proposatzea eta bezeroak produktu eta zerbitzu horiekin pozik izatea.
  - o Idatzizko komunikazioak murriztea eta, ondorioz, ingurumeneko inpaktua ere murriztea.

Taldeko aseguru-etxeek (Seguros Lagun Arok eta Seguros Lagun Aro Vidak) kooperatiben balio eta jardunbide gehienak partekatzen dituzte, nahiz eta araudiari jarraikiz sozietate kooperatiboaren egitura barik, akziokako sozietatearen egitura juridikoa izan.

Lagun Aro Aseguruak sozietatea *Gizarte-ekonomiako Europako aseguratzaileen elkarteko* (EURESAko) partaide da, eta elkarte horrek bultzatzen dituen elkarrekikotasunaren eta lankidetzaren balioak partekatzen ditu. Ondorioz, konpromiso hauek ditu hartuta:

- Gizarte-ekonomiaren printzipio zuzentzaileak erabiltzea jarduera guztietan.
- Kontsumitzaileen benetako beharrianak aseko dituzten produktu eta zerbitzuak diseinatzea.
- Aseguratuek eta akziodunek zuzenean nahiz ordezkarien bidez enpresaren bizitzan aktiboki parte hartzen dutela bermatzea.
- Balantze ekonomikoa eta portaera etikoa uztartzea.
- Bermatzea pertsonengan ardaztuta dagoen eta garapen jasagarria eta gizartearekiko arduratsua bilatuko duen ekonomiaren baitan gauzatuko duela jarduna.

2018ko Gestio Plana ezartzeko hausnarketa estrategikoan, teknologiaren bilakaerak eta banka digitalak negozio-ereduan eta pertsonengan duten eraginaren ingurukoak dira antzemandako arrisku eta aukera nagusiak.

Egoera berrira egokitzea da 2019ra bitarteko erronka nagusia. Horretarako, portaerak aldatu behar ditugu, gure balioak (nortasunaren ezaugarriak) galdu gabe, erronka estrategikoei erantzuteko.

Gestio Planean pertsonen alorreko jardueran lehenetsitako bigarren arloa Barneko Gizarte Erantzukizuna kontzeptuaren baitan sartu da, eta horietan nabarmentzekoa da Enpresa Osasungarria Proiektua. «Lagun Aro Aseguruak sozietatean gurea zaintzen dugu» lelopean, osasuna sustatzeko hainbat jardunbide lantzen dira: elikadura, ariketa fisikoa, ergonomia eta eragile psikosozialak. 2017an abiatu zen proiektua eta jarraipena izango du 2018an eta 2019an, sozietateko pertsona guztien osasuna zaintzeko ekintza-planen eta jardueren bidez.

Laboral Kutxak eta Lagun Aro Aseguruak sozietateak funtsezko adierazleen sorta bat zehaztu dute finantzetakoak ez diren emaitzei buruz, alor horietako aurrerakuntzen jarraipena eta ebaluazioa egiteko. Txosten honetan zehaztu ditugu, hain zuzen, magnitude nagusiak.

Hurrengo ataletan, Taldearen jardueren ondorioz alor bakoitzean antzemandako arrisku nagusiak sartu ditugu, eta taldeak arriskuok nola gestionatzen dituen argitu. Besteak beste, azaldu dugu arriskuok antzemateko eta ebaluatzeko zer prozedura erabiltzen dugun alor bakoitzerako, Estatuko, Europako edo nazioarteko erreferentziako esparruen arabera.

1.3. FINANTZETAKOAK EZ DIREN EMAITZEN FUNTSEZKO ADIERAZLEAK

Entitatea 2005etik ari da Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Txostena (EGE txostena) egiten, Global Reporting Initiative (GRI) estandarrak finkatutako gidalerroei jarraikiz. Hasiera-hasieratik, AENORek egiaztatu izan du urtero.

2014az geroztik, txostenak *materialtasun-analisisa* ere hartzen du barne, esparru horietako gairik garrantzitsuenak zehazteko eta, horrela, informazioak ez ditzan soilik jaso nazioarteko informazio-eskakizunak, baizik eta baita Entitatearekin harremanetan dauden *interes-taldeen* ustez garrantzitsuenak diren arrisku eta aukerak ere.

Bere jarduerak dituen inpaktuei buruzko materialtasun-azterketa hori egiteko, banku-sektoreko lehiakideek kaleratutako analisisien emaitzak ere aztertzen ditu Laboral Kutxak. Hauek dira azterketa horrek 2018rako eman dituen ondorioak:

- **Faktore ekonomikoek** berebiziko garrantzia dute, eta, zehazki, kanpoko eta barneko interes-taldeek garrantzi berezia aitortzen diete **bikaintasunera bideratutako gestio zuhurrari** eta **bezeroarekiko harremaneko erantzukizunari**. Horrekin batera, kaudimena eta likidezia indartzeari emandako garrantzia ere nabarmentzen da, bai eta zerbitzuaren kalitatearen edo bezeroarekiko kanal anitzeko harremaneko gardentasunaren eta erantzukizunaren alorreko zenbait elementu ere. Laboral Kutxa dagoen lurraldeetako enpresa-ehun osoaren garapen ekonomikoan eta finantzarioan laguntzeko eskaera ere nabarmendu da lehentasun nagusien artean.

- **Gizarte-faktoreei** dagokionez, datuen eta eragiketen pribatutasuna eta segurtasuna babestea da elementurik materialena. *Pertsonen esparruan*, zenbait elementu nabarmendu dira; besteak beste, genero-berdintasuna, lan-bizitza eta familia bateragarri egitea eta soldata-aldeak mugatzea.
- Azkenik, **ingurumen-alderdiei** lotuta, gizartean horien garrantzia gero eta handiagoa bada ere, erantzunetan materialtasun ertainekotzat ageri da. *«Agerikoa denez, banku baten jarduerak ez dio kalte handirik egiten ingurumenari, baina jakinez eta onartuz pertsona eta enpresa guztiok dugula gure planeta zaintzeko betebeharra, ezin dugu inolaz ere alor horretan jarritako indarra gutxitu. Hala, arriskuen eta aukeren azterketa egin dugu horren inguruan».*

Bestalde, badira beste bi elementu gure misioaren muinean jasota daudenak eta, beraz, lehentasunezko arreta-esparrutzat jotzen ditugunak, barnean nahiz kanpoan garrantzi txikikotzat sailkatu arren. *MONDRAGON* korporazioa lagunduz jorratzen dugun gizarte- eta enpresa-sustapena da bata, eta euskara garatzeko laguntza bestea. Gure iritzian, bi elementuon inguruan ageri den eskaera txikiaren arrazoia hauxe da: gai horiei buruz interes-taldeen dituzten aurreikuspenak aise estalita daudela eta, beraz, ez dela bestelako ekimen osagarriren baten premiarik antzematen, dagoeneko abian daudenez harago.

Interes-taldeen eskaerak eta horien lehentasunak aztertu ostean, Laboral Kutxak *Bide-orri* bat sortzen du, urtero, garatu nahi dituen jarduera garrantzitsuenekin. 2018ari buruzkoa erantsi dugu. Aipatu dugun EGEaren txostenean dago zehatzago jasota.

2018ko EGEaren bide-orria

Interes-taldeei kontsulta egin eta sektorearekin alderatu ondoren

	Jarduera-esparruen lehentasuna	Interes-taldea / Esparrua	Jarduketa-irizpideak
1	Bezeroarekiko gestio arduratsua: aurrezki-produktu konplexuak saldu eta azaltzea, bezeroen gehiegizko zorpetzea saihestea...	Bezeroak	Harrera-ereduak berrikustea Arriskuen Eskuliburua eta Politika eguneratzea Kalitate Integralaren gestio-prozesua MiFID II proiektua eta gestorentzako prestakuntza
2	Bikaintasuna zerbitzuaren kalitatean: gardentasuna, abegikortasuna, hutsak saihestea, eragiketak bizkor eta erraz egitea	Bezeroak	Kalitate Integralaren gestio-prozesua
3	Datuen eta eragiketen pribatutasuna eta segurtasuna babestea	Bezeroak	SIPZ segurtasun integralerako plana
4	Pertsonen gestioa, genero-berdintasuna, lan-bizitza eta familia bateragarri egitea, soldata-mailak eta -tarteak eta abar	Pertsonak	III. Berdintasan Plana Pertsonak garatzeko eredia Ordainsari-eredua
5	EGEari lotutako neurriak: kapitalak zuritzearen aurka; armagintzara, jokora, pornografiara doan finantzaketa kontrolatzea	Gobernu korporatiboa	Araudia Betearazteko Departamentua Inbertsio Gizartearekiko Arduratsuarako Taldea
6	Kaudimena eta likidezia indartzea	Ekonomia	Estrategiaren ikuspegia: marjina errepikaria optimizatzea + kostuak gestionatzea eta emaitzak berriz inbertitzea Recovery Plana Resolution Plana
7	Enpresa-ehunaren garapen ekonomikoan eta finantzarioan laguntzea: finantzaketa-hitzarmenak enpresekin, ekintzaileei eta unibertsitateari laguntzea...	Gizartea	Emaitzen helburua: HSF, KFS Finantzaketa-hitzarmenak eta -konpromisoak Gaztenpresa programa

Bestalde, **Lagun Aro Aseguruak** 2014tik ari da Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Txostena (EGE txostena) egiten, Global Reporting Initiative (GRI) estandarrak finkatutako gidalerroei jarraikiz (soilik Lagun Arori buruzkoak diren taulak berdez marraztuko dira egoera-orri honetan). Txostena egin ahala, arlo hauetako gairik garrantzitsuenak zehazten dira, gestionatutako alderdiek eta plazaratutako informazioak beren interes-taldeentzat nabarmenenak diren arriskuak eta aukerak bil ditzaten.

EGEaren arloko helburu estrategikoak lehentasunezko interes-talde bakoitzarekiko konpromisoetan zehazten dira. Testuinguru horretan, hauexek dira **aseguru**-jardueran interes-taldeentzat garrantzitsuak diren eta kritikotzat jo diren gaiak:

BALIOA SORTZEA	
✓	Talentuaren gestioa
✓	Hornitzaile eta bitartekarien gestio arduratsua
✓	Zerbitzuaren kalitatea eta gardentasuna
✓	Finantza-sendotasuna eta -indarra
GIZARTE-ERANTZUKIZUNA	
✓	Gobernamendu ona
✓	Etika eta ustelkeriaren aurkako jarduna
✓	Enplegu egonkorra eta kalitatekoa
✓	Aukera-berdintasuna eta aniztasuna
✓	Laneko segurtasuna eta osasuna
✓	Lan-jarduerak eta giza eskubideak
✓	Konpromisoa gizartearekin
✓	Elkarrizketa interes-talde guztiekin
INGURUMEN-JASANGARRITASUNA	
✓	Arrisku eta krisien gestioa
✓	Inpaktuen kudeaketa eta konponketa

2. INGURUMEN-GAIAK

ISO 14001 Arauarekin bat, **Laboral Kutxak Ingurumena Gestionatzeko Sistema (IGS)** aplikatzen du, 2001etik, Egoitza Nagusiko hiru eraikinetako jarduera guztietan. Ziurtatutako sistemaren barruan egon ez arren, ingurumenaren alorreko jarduera gehienak Zerbitzu Zentraletatik gainerako lan-zentroetara ere eramaten ditu Laboral Kutxak.

Ingurumena Gestionatzeko Sistema Ingurumen Batzordearen ardura da. Arlo hauetako kideek osatzen dute batzorde hori: Aholkularitza Juridikokoek, Barne Ikuskaritzakoek, Arriskuetaoek, Higiezinetaoek, Segurtasunetaoek eta Zerbitzu Orokorretakoek, eta Plangintzakoek eta Gestio Kontrolakoek. Gestio Kontrolak egiten ditu koordinazio-lanak. Rioko Adierazpenaren zuhurtziazko printzipioa ezarriz, jarduerak izan litzakeen inpaktuak hartzen dira aintzat, ingurumenari kalterik ez eragiteko. Finantzen eta aseguruaren jarduerak ingurumenean dituen zuzeneko eraginak oso mugatuak badira ere, badago zeharkako eraginik.

Lagun Aro Aseguruak sozietateak Laboral Kutxaren ingurumena gestionatzeko politika bera darabil. Xedea da ingurumen-portaerak etengabe hobetzea, kutsadurari aurrea hartzea eta ingurumena babestea. Laboral Kutxaren bulego-sarea bezala, ez da Ingurumena Gestionatzeko Sistemari sartu.

Jardueraren izaera dela eta, aseguru-erakundeak eragin txikia du ingurumenean. Halere, paperaren kontsumoan ardatzen du bere gestioa.

Lagun Aro Aseguruak sozietateak 100.000 folio gutxiago inprimatu ditu Zerbitzu Zentraletan. Beherakada hori 2017aren amaieran gertatutakoari erantsi behar zaio, orduantxe egin baitzen aldaketa inprimatze-sisteman.

Bestalde, dokumentuak gestionatzeko sistema bat ere ezarri da, eta, horren ondorioz, batez beste 4na orrialde zituzten 266.000 agiritik gora gutxiago inprimatzen dira urtean.

Horretarako, aplikazio bat landu da, bitartekariei eta erakundeko beste edozein pertsonari aukera ematen diena dokumentazioa (bai harpidetze-prozesukoa eta bai zerbitzuarena) digitalki artxibatzeke, eta, ondorioz, milaka inprimatze saihesteaz gain, paperaren lekualdatze fisikoa eta biltegiatzea eta CO2 isurpena ekiditen dira.

Laboral Kutxaren gizarte-erantzukizunaren politikak bereizgarri bat du: **inbertsio gizartearekiko arduratsuen (IGAre)** kontzeptu hedakorra erabiltzen du. Horren bidez, ingurumenaren, gizartearen eta gobernamentu onaren alorretako irizpideak erabiltzen ditu, korporazioaren eta bezeroen inbertsio- eta pentsio-fondoaren bidezko fondoak zer sozietatetan inbertitu erabakitzeke. Berdin jokatzeko da kreditu-inbertsioetan ere.

IGSa AENOREk ikuskatzen du urtean behin. Azken auditoretzaren txostenean, 2018-09-17koan, hauek aipatzen ziren Laboral Kutxaren IGSaren alde indartsuen artean:

- Alderdi interesdunen beharrak eta itxaropenak ulertzearen bezeroekin komunikatzeko eta parte hartzeko ezarritako kanpoko metodoa.
- Materialtasun-matrizea egitea. Horren bidez, interes-taldeentzako garrantzia eta CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CREDITO LTDA. entitatearentzako garrantzi estrategikoa aurrez aurre jartzen dira, garrantzizko informazioari dagokionez.
- Zerbitzu Zentraletako garajeen olio-erakundeak jartzea, langileek etxeko olio erabilia han utzi dezaten eta olio hori behar bezala trata eta kudea dadin.
- Geotermiako instalazio termikoaren energia eta biomasa-zentrala erabiltzea.

Bestalde, sistemaren kategoria txikiagoko adostasun-ez bat aipatzen da, eragiketen kontrolari lotuta.

IGSak gidari duen ISO arauan jasota dagoenez, goi-zuzendaritzaren gidaritzapean erakundeko funtzio eta maila guztiek hartzen duten konpromisoaren mende dago ingurumena gestionatzeko sistemaren arrakasta. Ildo horretatik:

- Goi-zuzendaritzak onartutako ingurumen-politika du Laboral Kutxak. Bazkide eta bezero guztiek dute eskura, entitatearen webgune korporatiboan argitaratuta dago eta.
- Urtean behin, plangintza egiten du entitateak, ingurumenaren alorreko arrisku eta aukerak zehazteko.
- Horietan oinarrituz, helburuak finkatzen ditu, eta jarraipena egiten die. Gainera, ezagutarazi ere egiten ditu, bai kanpoan eta bai barruan.
- Ingurumen-helburu horiek lortzeko ekintzak ere antolatzen ditu, adieraziz zer egin, zer baliabide erabili, nor izango den arduraduna eta zer adierazle erabiliko den burutzapena eta epeak betetzen diren ebaluatzeke.

Ingurumen-arriskuei aurrea hartzeko, baliabide hauek erabili dira:

IGSari zuzenean egotzitako gastuak	2017	2018
IGSaren mantenua (1)	8.674	4.106
Hondakinen kudeaketa (2)	4.010	5.220
Ingurumenaren sustapena	0	3.763
Neurketak (isurpena)	0	1.118
Gutzikoa €-tan	12.684	14.206

(1) IZAITE, AENOR, Earth Hour (Planetaren ordua) eta lege-betekizunak.

(2) Papera kentzea, olioia eta Segurtasuneko sailburua.

Gastu horiek zuzenean kudeatzen ditu Ingurumen Batzordeak, eta ez ditu sartzen ez departamentu zehatzek kudeatutako gastuak ez egindako inbertsioak. [Lagun Aro Aseguruak](#) sozietateak ez du helburu horretarako kontu-sail berezirik.

Zuhurtzia-printzipioari dagokionez, aurrez ere azaldu dugunez, ingurumena gestionatzeko sistema du Laboral Kutxak, eta ingurumeneko arriskuak eta aukerak jorratzen eta aztertzen dira bertan. Azterketan ikusi dugu ez garela ari ezartzen osasun publikorako edo ingurumenerako arriskutsua izan daitekeen produktu edo teknologiarik.

Era berean, ez da beharrezkotzat jo ingurumen-arriskueterako hornidurarik edo bermerik sortzea.

2.1. KUTSADURA

Azken urteotan zehar, Laboral Kutxak inbertsio-ahalegin handia egin du, eta Arrasateko Zerbitzu Zentraletako hiru eraikinetako bi berritu ditu, goitik behera. Jarduketa horien ondorioz, teknologiarik berrienak ezarri ditugu argiztapenean, aire-girotzean eta isolamenduan, eta ingurumen-kalifikazio gorena (A) lortu dugu. Nabarmenezkoa da eraikinen aire-girotzerako teknologia berriztagarriak erabili izana, hala nola geotermia eta biomasa. Orobat, sare komertzialeko bulegoak berriztatzean ere teknologia horiek aplikatzen dira, jardueraren inpaktua eta isurtzeak murriztearren. Azkenik, jarduera digitalizatzeko ahalegin etengabea ari gara egiten, hala bezeroekiko harremanetan, nola barruko jardunean.

Ingurumen-programaren baitan urtero egiten den ingurumen-ebaluazioan, zarata ez da alderdi nabarmengarritzat hartzen. Argi-kutsadura, bestalde, ez da aintzat hartzen, jarduera finantzarioak oso inpaktu txikia duelako horretan. Edonola ere, mekanismoak ditugu bulegoetako argizko errotuluak gaueko ordu jakin batetik aurrera itzaltzeko.

2.2. EKONOMIA ZIRKULARRA ETA HONDAKINEN PREBENTZIOA ETA GESTIOA

Ingurumen-segurtasunari dagokionez, Zerbitzu Zentraletako eraikin eta instalazioek larrialdi-planak dituzte. Horietan, gorabeheraren bat gertatuz gero ingurumenak jasan ditzakeen ondorioak aztertu dira, bai eta ondorio horiek ahalik eta gehien txikitzeko jarduteko modua ere. Gainerako lantokiek ere badituzte larrialdi-planak; dena den, bulego-sarean askoz txikiagoak dira larrialdien ondorioz ingurumenak jasan ditzakeen kalteak.

Hondakinak egoki kudeatzen dira, ingurumen-ziurtagiriari jarraikiz. Era berean, hondakinik nabarmenenak (papera eta tonerra) modu zentralizatuan gestionatzen dira lantoki guztietarako. Segidan, gure jardueran garrantzirik handiena dutenak azalduko ditugu:

Adierazlea	Unitatea	Laboral Kutxa		LA Aseguruak	
		2017	2018	2017	2018
Kartoi- eta paper-hondakinak	Kiloak	131.135	105.994	12.437	132.463(1)
Birziklatutako toner-kartutxoak	Kop.	2.694	3.821		
Erabilitako landare-olioa	Kiloak	1.200	1.520		

(1) Biltegi bat garbitu zelako gertatu da gorakada hori, 12 t-tik gora jaso ziren eta.

Gure jardueraren ezaugarriak tarteko, ez dugu elikagai-xahutzeari aurre egiteko ekintzarik bideratzen.

2.3. BALIABIDEEN ERABILERA JASANGARRIA

Uraren kontsumoak garrantzi handirik ez badu ere finantza-erakundeetan, gure ingurumen-sisteman kudeatu egiten dugu Zerbitzu Zentraletako kontsumoa, baina ez bulegoetakoa eta Lagun Arokoa. Egoitza Nagusiko eraikinetan egin ditugun berrikuntzetan, hoditeria berritu dugu, hausturak gutxitu eta ura galtzea saihesteko. Lagun Aroren eta sare komertzialaren ur-kontsumoa komunetara mugatzen da; beraz, ez da ez nabarmena ez kudeagarria. Egoitza Nagusian, berriz, sukaldean eta ureztatzeko erabiltzen da.

Egoitza Nagusiko ur-kontsumoa (m3-tan)	2017	2018
Ur-kontsumoa	8.129	7.447

Urtean behin, ingurumen-gaiak identifikatu, erregistratu eta ebaluatu egiten dira ingurumen-programan, lotutako ingurumen-inpaktuak zehaztu eta bizi-zikloaren ikuspegitik duten garrantzia zenbatesteko. Xede horrekin, magnitudea eta arriskutsutasuna finkatzen dira, eta garrantzia zenbaterainokoa den zehaztu. Ondoren, Laboral Kutxaren eta Lagun Aroren Ingurumena Gestionatzeko Programaren adierazle nagusiak aurkeztuko ditugu, ebaluazio horren emaitza aintzat hartuta.

Paperaren kontsumoa kg-tan	Laboral Kutxa		LA Aseguruak	
	2017	2018	2017	2018
Publizitateko papera	96.457	106.578	80.058	64.425
Bulegoko papera	283.172	272.922	6.833	1.052
Paperaren kontsumoa guztira	379.629	379.500	86.891	65.477
Publizitateko papera bezeroko	0,082	0,093	0,23	0,18
Bulegoko papera bezeroko	0,241	0,238	0,02	0,003
Kontsumo osoa bezeroko	0,323	0,331	0,25	0,18
Paperaren kontsumo osoa pertsonako	171,8	181,75	520,3	394,44

Publizitateko paper balorizatuaren kontsumoa (1)	2017	2018
Publizitaterako paper birziklatua, publizitaterako paper guztiarekiko (%-tan)	% 14,3	% 12
Publizitateko klororik gabeko paper ekologikoa, publizitateko paper guztiarekiko (%-tan)	% 85,7	% 88
Publizitateko paper balorizatu, publizitateko paper guztiarekiko (%-tan)	% 100	% 100

(1) Laboral Kutxaren (Zerbitzu Zentralen eta bulegoen) paper-kontsumoa.

Kontsumitutako publizitateko paper guztia birziklatua edo klororik gabeko ekologikoa izan da.

Bezeroei zuzendutako komunikazioetako papera murrizte aldera, azken urteetan bultzada handia ari zaio ematen teknologia berriak eta posta elektronikoko bidezko komunikazioak (Postamail) erabiltzeari:

Postamailen erabiltzaileak	2017	2018
Erabiltzaile-kopurua	497.166	531.150
Erabiltzaileak, bezeroen guztizko kopuruarekiko (%-tan)	% 42,49	% 46,28
Internet erabiltzen duten bezeroak	2017	2018
CLNet kontratuen kopurua	615.487	646.802
CLNeten aktiboak diren bezeroak	365.137	397.264
Bezero aktiboen %-a kontratuetan	% 59,32	% 61,42
Banka Mugikorra (mugikorraren bidez sartu diren erabiltzaileak)	271.211	371.962
Alertak (kontratu aktiboak)	346.935	360.714

Lagun Arok, gainera, jarraipena egiten dio langileek inprimatutako orrien kopuruari, inprimatzeak eta, beraz, erabilitako paper-kopurua murrizteko.

Toner-kartutxoei dagokienez, ahalik eta gutxien kontsumitzeko ahalegina egiten du. 2017an, poliki-poliki funtzio anitzeko inprimagailu berriak sartu ziren Laboral Kutxan; inprimatu, fotokopiak egin eta eskaneatu egiten dute eta toner-kartutxo txikiagoak erabiltzen dituzte. Horren ondorioz, toner-kopuruak gora egin du. Horregatik, tonerraren pisua ere erantsi dugu, garbi erakusten baitu zenbat aurrezten ari garen.

Toner-kontsumoa aletan	Laboral Kutxa		LA Aseguruak	
	2017	2018	2017	2018
Toner-kartutxoaren kontsumoa guztira	2.644	3.317	64	50
Kartutxo-kontsumoa pertsonako	1,20	1,51	0,38	0,30
Erabilitako tonerraren pisua (kg-tan)	2.520	2.438		

Laboral Kutxaren jardueraren inpaktuak mugatuak dira. **Kontsumo elektriko**arena da nabarmenenetako bat. Arrasateko Zerbitzu Zentraletakoak ISO 14001 ingurumen-ziurtagiria betetzen du, eta aktiboki gestionatzen da:

Urteko kontsumoa	Laboral Kutxa		LA Aseguruak	
	2017	2018	2017	2018
Urteko kontsumo elektrikoa kWh-tan ZZetan	3.476.909	3.454.918	247.917	252.905
Urteko kontsumo elektrikoa kWh-tan LK osoan	13.891.322	12.788.260		

Barruko energia-kontsumoak (A) nabarmen hobetu dira aurreko urtearekin alderatuta, kontsumo elektrikoa salbu, obren eraginez.

Energia (GJ-etan)	2017	2018	LA Aseguruak 2017	LA Aseguruak 2018
Elektrizitatea	50.008	47.798	893	911
Gasolia	438	54,2	0	0
Propanoa	0,57	0,49	0	0
A energia-kontsumoa	50.447	47.853	893	911
Energia-kontsumoa pertsonako	22,83	22,92	5,34	5,48

Aurkeztutako datuak Laboral Kutxa osoarenak dira, eta plantilla osoarenak.

Kanpoko energia-kontsumoa (B), joan-etorrietako gasolioarena, 9.591 GJ-ekoa izan da (10.819 GJ-ekoa 2017an). Lagun Arorentzat 1.593 GJ-ekoa izan da 2018an eta 1.602 GJ-ekoa 2017an.

Aurrez ere aipatu dugunez, azken urteotan ahalegin handia egin da eraginkortasun energetikoa hobetzeko. Nabarmentzekoak dira:

- Zerbitzu Zentraletako eraikinak klimatizatzeko geotermia-instalazio bat jarri izana.
- Kaloria-beharrak osatzeko biomasa-instalazio bat eraiki izana. Bi instalaziooi esker, guztiz kendu ahal izan da erregai fosilen bidezko aire-girotzea.
- Aire-girotzearen eta argiztapenaren efizientzia handitzeko berrikuntzak egin izana isolamenduetan (isurtze txikiko beiren bidez) eta instalazioetan (LED argien bidez).

2.4. KLIMA-ALDAKETA

Gure jardueraren **karbono-aztarnaren** kalkulua da garrantzi berezia duen beste gai bat.

Isurtzeen banakapena, jatorriaren arabera. Karbono-aztarna	Laboral Kutxa		LA Aseguruak	
	2017	2018	2017	2018
1. irismena: zuzeneko isurtzeak	57	25	0	0
2. irismena: zeharkako isurtzeak	4.739	4.529	84	86
3. irismena: zeharkako beste isurtze batzuk	818	740	120	116
Isuritako CO2 tonak guztira	5.614	5.294	204	202

Horiek lortzeko, hauek hartzen dira aintzat:

- **1. irismenerako**, gasolio- eta propano-kontsumoak.
- **2. irismenean**, elektrizitate-kontsumo osoa hartu da aintzat (Zerbitzu Zentraletakoa, bulego-sarekoa eta Lurralde Zuzendaritzetako eraikinetakoa).
- **3. irismenerako**, lanorduetako joan-etorrietan egindako isurtzeak hartu dira kontuan, bai eta taxian egindako kilometroak, kontsumitutako paperaren ondoriozko isurtzea eta bezeroek gure webgunea erabiltzean kontsumitutako elektrizitatea ere.

Azaldu dugunez, azken urteotan Laboral Kutxa etengabeko ahalegina ari da egiten, klima-aldaketari aurre egiteko eta horren ondorioetara egokitzeko: inbertsioak, digitalizazioa, eraginkortasun energetikoa hobetzeko jarduketak... Datozen urteetan, ahalegin horri eustez gain, bi ekintza-lerro berri abiatzeko asmoa dugu:

- Batetik, 2019an egingo den urte anitzeko hausnarketa estrategikoan, jasangarritasuna eta horrek negozioan dituen eraginak ere hartuko ditugu aintzat, ohiko aldagaiez gain.
- Bestetik, mugikortasun jasangarria lantzen hasi gara 2019aren hasieran. Horretarako, ikerkuntza- eta aztertze-prozesu bati ekin diogu, eta mugikortasun jasangarrirako plan bat proposatuko da, egokituz joz gero ezartzeko.

2.5. BIODIBERTSITATEA BABESTEA

Laboral Kutxaren jarduera finantzarioak ez du biodibertsitatearen gaineko eraginik, ez eta babestutako guneen gaineko inpakturik ere.

3. GIZARTE-GAIK ETA LANGILEEN GAINEKOAK

3.1. ENPLEGUA

Hauxe da Laboral Kutxaren plantillen osaera:

LK-ko bazkideen plantilla sexuaren eta kategoria profesionalaren* arabera	2017				2018			
	Gizonak		Emakum.		Gizonak		Emakum.	
	K.	%	K.	%	K.	%	K.	%
Zuzendariak	25	% 1,4	5	% 0,3	22	% 1,3	5	% 0,3
Buruak	263	% 14,3	122	% 6,6	246	% 14	121	% 6,9
Teknikariak	331	% 18,0	382	% 20,8	316	% 17,9	359	% 20,4
Administrariak	155	% 8,4	292	% 15,9	144	% 8,2	280	% 15,9
Bestelakoak	169	% 9,2	95	% 5,2	161	% 9,1	108	% 6,1
Guztira	943	% 51	896	% 49	889	% 50	873	% 50
Jarduneko bazkideak	1.839				1.762			

*Hona hemen talde profesionaletan kontuan hartzen diren kategoriak:

- Zuzendariak: Zuzendaritza Nagusia, Area Zuzendaritzak, Lurralde Zuzendaritzak eta Departamentu Zuzendaritzak.
- Buruak: sekzioburuak, zonaburuak eta bulegoetako zuzendariak.
- Teknikariak: ZZetako teknikariak, bulegoko arduradun eta teknikariak (gestore komertzialak).
- Administrariak: 1. mailako ofizialak, 2. mailako ofizialak, administrari laguntzaileak eta langileak.
- Bestelakoak: ZEEBZ (Zuzendaritzaren erabakia edo baloratzeko zain).

Laboral Kutxako plantilla adinaren arabera	2017		2018	
	Bazkideak	Gainerakoak	Bazkideak	Gainerakoak
30 urtera artekoak	22	110	14	89
31 eta 40 urte artekoak	480	38	410	49
41 eta 50 urte artekoak	835	11	853	8
51 eta 60 urte artekoak	474	1	453	3
60 urtetik gorakoak	28	0	32	0
Plantilla guztira	1.839	160	1.762	149

LKrekiko kontratu-harremana (12-31n)	2017			2018		
	Guztira	Gizonak	Emakum.	Guztira	Gizonak	Emakum.
<i>Jarduneko bazkideak</i>	1.839	943	896	1.762	889	873
Esedentziak	28	6	22	28	8	20
Zerbitzu-eginkizunak	15	6	9	15	6	9
Aurre-erretirodunak	134	93	41	161	120	41
Sozietate-kontratuak	2.016	1.048	968	1.967	1.023	943
Lanaldi osoko behin-behinekoak	146	47	99	142	44	98
Lanaldi partzialeko behin-behinekoak	7	0	7	1	0	1
Aldi baterako kontratuak	153	47	106	143	44	99
Kontratu mugagabeak	7	7	0	6	6	0
Plantilla osoa 12-31n	2.176	1.102	1.074	2.116	1.073	1.042
Lagun Arorekiko kontratu-harremana	167	60	107	166	57	109

LKren adinaren (2018-12-31n)	kontratuak arabera	Guztira	30 urtera artekoak	31 eta 40 urte artekoak	41 eta 50 urte artekoak	51 eta 60 urte artekoak	60 urtetik gorakoak
Jarduneko bazkideak		1.762	14	410	853	453	32
Eszedentziak		29	1	16	8	2	2
Zerbitzu-eginkizunak		15	-	5	7	3	-
Aurre-erretirodunak		161	-	-	-	143	18
Sozietate-kontratuak		1.967	15	431	868	601	52
Lanaldi osoko behin-behinekoak		142	88	49	4	1	-
Lanaldi partzialeko behin-behinekoak		1	1	-	-	-	-
Aldi baterako kontratuak		143	89	49	4	1	-
Kontratu mugagabeak		6	-	-	4	2	-
Plantilla osoa 12-31n		2.116	104	480	876	604	52

Lagun Aroren plantilla sexuaren eta kat. profesionalaren arabera	2018			
	Gizonak		Emakum.	
	K.	%	K.	%
Zuzendariak	5	% 3	1	% 1
Buruak	14	% 8	11	% 7
Teknikariak	34	% 20	53	% 32
Administrariak	4	% 2	44	% 27
Plantilla guztira	57	% 33	109	% 67

Lagun Aroren plantilla adinaren arabera	2018
30 urtera artekoak	1
31 eta 40 urte artekoak	23
41 eta 50 urte artekoak	81
51 eta 60 urte artekoak	60
60 urtetik gorakoak	1
Plantilla guztira	166

Lagun Aroko langile guztiak mugagabeak dira.

BancaSegurosen, berriz, ez dago 30 urtetik beherako pertsonarik, eta 31 eta 40 urte arteko 34, 41 eta 50 arteko 96 eta 51 eta 63 arteko 47 lagun daude (0, 55, 94 eta 46 2017an).

Plantilla sexuaren, kategoria profesionalaren eta negozio-arearen arabera	2017				2018			
	Gizonak		Emakum.		Gizonak		Emakum.	
	K.	%	K.	%	K.	%	K.	%
Zuzendariak	1	% 0,5	0	% 0,0	1	% 0,6	0	% 0
Buruak	8	% 4,1	2	% 1,0	8	% 4,5	2	% 1,1
Teknikariak	1	% 0,5	6	% 3,1	0	% 0	6	% 3,4
Gestore komertzialak	34	% 17,4	143	% 73,3	29	% 16,4	131	% 74
Plantilla guztira	44	% 22,6	151	% 77,4	38	% 21,5	139	% 78,5
Zerbitzu Zentralak	4	% 2,1	7	% 3,6	2	% 1,1	7	% 4
Merkataritza Sarea	40	% 20,5	144	% 73,8	36	% 20,3	132	% 74,6
Plantilla guztira	44	% 22,6	151	% 77,4	38	% 21,5	139	% 78,5
Plantilla guztira	195				177			

BancaSeguroseko langileek kontratu mugagabea dute, batek izan ezik, eta Laboral Kutxako Egoitza Nagusiaren eta sare komertzialaren artean daude banatuta. Gizonezko behin-behineko bat dago, 31 eta 40 urte artekoa eta gestore komertziala.

Laboral Kutxan urtean gertatutako irteerak (ez dago kaleratzerik):

Lan-bazkideen bajak eta urteko errotazioa Laboral Kutxan	2017	2018
Urteko bajak	144	124
Borondatezko eszedentzia eta kargu publikoa betetzeagatikoa	0	6
Seme-alabak edo senitartekoak zaintzeko eszedentzia	41	37
Erretiroa	16	8
Heriotza eta baliaezintasuna	3	4
Borondatezko baja	4	2
Aurre-erretirodunak	80	67
Emakumeen urteko bajak	65	63
Gizonezkoen urteko bajak	79	61
Irteera-tasa guztira	% 7,5	% 6,70
Emakumeen irteera-tasa	% 7,3	% 6,76
Gizonezkoen irteera-tasa	% 8,4	% 7,09

Bajak eta errotazioa CLBSn	2017	2018
Urteko bajak	16	22
Seme-alabak edo senitartekoak zaintzeko eszedentzia	5	5
Erretiroa	1	1
Hitzartutako kontratu-amaiera	1	11
Borondatezko baja	0	3
Kontratu-amaiera	4	0
Kaleratzeak	5	2
Emakumeen urteko bajak	11	15
Gizonezkoen urteko bajak	5	7
Irteera-tasa guztira	7,7	12,02
Emakumeen irteera-tasa	6,8	10,48
Gizonezkoen irteera-tasa	10,6	17,5

Lan-bazkideen bajak eta urteko errotazioa Lagun Aron	2017	2018
Urteko bajak	8	8
Borondatezko baja	1	0
Beste batzuk	7	8
Emakumeen urteko bajak	4	4
Gizonezkoen urteko bajak	4	4
Irteera-tasa guztira	4,79	4,82
Emakumeen irteera-tasa	3,74	3,67
Gizonezkoen irteera-tasa	6,67	7,01

Kaleratzeak BancaSegurosen:

2017			2018		
Sexua	Adina	Kategoria	Sexua	Adina	Kategoria
E	58	AGE	G	59	AGE
E	57	AGE	G	61	AGE
E	57	AGE			
E	36	AGE			
G	47	AGE			

Kaleratzeak Lagun Aron:

2017			2018		
Sexua	Adina	Kategoria	Sexua	Adina	Kategoria
E	59	Administraria	E	47	Administraria
G	46	Administraria	G	59	Zuzendaria
G	58	Teknikaria	G	62	Zuzendaria
G	54	Teknikaria	G	60	Teknikaria
G	58	Teknikaria			

ORDAINSARIAK

Laboral Kutxan, lanbide-kategoriaren arabera jasotzen dira ordainsariak. Lanpostu guztiek kategoria eta ordainsari bana dute esleituta (lanpostu berak soldata bera du, gizonekoa edo emakumea izan), eta soldata-igoerak berdinak dira langile guztientzat. Adinaren arabera alderik ere ez dago, salbu eta antzintasunagatiko bosturtekoen eraginagatik.

Laboral Kutxako batez besteko lan-indizea	2017	2018
Emakumeak	2,18	2,19
Gizonak	2,54	2,51
E/G arteko aldea	% 16,5	% 14,6

*Batez besteko lan-indizea 2,35ekoa da; beraz, batez besteko ordainsaria hilean 2.902,65 € gordinekoa da 2018-12-31n.

Laboral Kutxako batez besteko lan-indizea	2017		2018	
	G	E	G	E
Zuzendariak	4,79	3,93	4,83	3,95
Buruak	2,88	2,71	2,84	2,70
Teknikariak	2,41	2,21	2,37	2,20
Administrariak	2,10	1,92	2,07	1,93

Laboral Kutxako ordainsaria adinaren arabera	2017		2018	
	Gizonak	Emakum.	Gizonak	Emakum.
30 urtera artekoak	38.441	33.997	42.711	33.420
31 eta 40 urte artekoak	40.074	33.111	40.792	34.251
41 eta 50 urte artekoak	46.513	39.615	47.327	40.240
51 eta 60 urte artekoak	52.721	43.473	52.991	43.495
60 urtetik gorakoak	55.678	41.505	56.217	41.640

CLBSko batez besteko lan-indizea	2017	2018
Emakumeak	2,05	2,07
Gizonak	2,68	2,70
E/G arteko aldea	% 30,7	30,4

CLBSko batez besteko lan-indizea	2017		2018	
	G	E	G	E
Zuzendariak	4,68	-	3,33	-
Buruak	3,17	3,36	3,18	3,37
Teknikariak	2,58	2,58	2,83	2,60
Gestoreak	2,43	2,02	2,51	2,03

CLBSko ordainsaria adinaren arabera	2017		2018	
	Gizonak	Emakum.	Gizonak	Emakum.
30 urtera artekoak	1.19	1.19	-	-
31 eta 40 urte artekoak	2.08	1.90	2.12	1.99
41 eta 50 urte artekoak	2.56	2.09	2.51	2.06
51 eta 60 urte artekoak	3.41	2.16	3.24	2.09
60 urtetik gorakoak	2.70	1.9	0	2.15

Lagun Aroko batez besteko soldata	2017	2018
Emakumeak	47.510	47.789
Gizonak	56.215	56.010
E/G arteko aldea	% 18,3	% 17,2

Soldata sexuaren eta kategoria profesionalaren arabera (mila €-kotan)	2017		2018	
	Gizonak	Emakum.	Gizonak	Emakum.
Zuzendariak	122,6	-	100,6	81,3
Buruak	76,5	66,4	74,1	67,3
Teknikariak	58,7	54,4	60,6	55,4
Administrariak	42,1	37,6	39,9	38,5

LAGUN AROko ordainsaria adinaren arabera	2017		2018	
	Gizonak	Emakum.	Gizonak	Emakum.
30 urtera artekoak	48.295	33.174	0	37.448
31 eta 40 urte artekoak	49.131	46.355	50.693	46.273
41 eta 50 urte artekoak	64.942	48.520	63.033	49.971
51 eta 60 urte artekoak	71.084	50.227	71.302	51.776
60 urtetik gorakoak	135.820	59.708	0	61.913

Ordinketa-mailei dagokienez, ordainsarien aldea nabarmen txikiagoa da banku-sektoreko gainerako sozietateetan ohikoa dena baino.

Hasierako soldata	2017	2018
Bazkideen hasierako gutxieneko soldata eurotan / lan egindako orduak	14,83	15,00
Bazkideen hasierako gutxieneko soldata eurotan / lanbide arteko gutxieneko soldata	2,50	2,43

Sexuen arabera ez dago alderik hasierako soldata estandarraren eta tokiko gutxieneko soldataren artean, eta, beraz, ez dugu datu hori sexuaren arabera xehakatu.

BancaSegurosen, bi datuon arteko erlazioa LK-koaren parekoa da.

Lako hasierako soldata	2017	2018
Bazkideen hasierako gutxieneko soldata eurotan / lan egindako orduak	11,06	11,19
Bazkideen hasierako gutxieneko soldata eurotan / lanbide arteko gutxieneko soldata	1,86	1,48

Soldata-dispersioari dagokionez, ratioen arabera oso estua da soldaten arteko aldea, kooperatiben berezko elkartasunaren balioari jarraikiz:

Soldaten arteko aldea	2017	2018
LKn ondoen ordaindutako langilearen ordainsari osoa / batez besteko ordinketa osoa	3,58	3,61
LKn ondoen ordaindutako langilearen urteko ordainsariaren hazkundera / urteko batez besteko ordainsariaren hazkundera	0,67	1,34
Ondoen ordaindutako pertsonaren ordainsari osoa / Batez besteko ordainsari osoa Lagun Aron	2,46	2,30

Laboral Kutxako Kontseilu Errektorea osatzen duten pertsonak eta Taldeko sozietateetako gainerako administrazio-organoetako kideek ez dute ordainsaririk jasotzen zeregin hori betetzeagatik; hortaz, ez dago loturarik beraien ordainsariaren eta Entitatean ematen duten zerbitzu horren artean. Zuzendaritza Kontseiluko kideek, Kontseilu Errektoreko lehendakariak eta adierazitako ekitaldietan Kontseilu Errektoreko kide diren lan-bazkideek jasotako ordainsariei buruzkoak dira taula honetako datuak.

Kontzeptua (mila eurokotan)	2017	2018
Lanagatik jasotako ordainsaria guztira	1.367	1.390
Kapitalizatutako itzulkin kooperatiboak + ekarpenaren interesak	244	284
Guztira	1.611	1.674
Batez besteko ordainsaria pertsonako	134,3	139,5

Sexuari begira, Kontseilu Errektoreko kide diren 4 lan-bazkideetatik 1 emakumea da. Zuzendaritza Kontseiluko 8 kideetatik 1 emakumea da. Kontseilu Errektoreko 12 kideetatik 6 emakumeak dira.

Kontzeptua (mila eurokotan)	2017	2018
Lanagatik jasotako ordainsaria guztira	490	484
Kapitalizatutako itzulkin kooperatiboak + ekarpenaren interesak	3	3
Guztira	493	487
Batez besteko ordainsaria pertsonako*	123,3	97,4

*4 gizonetako 2017an eta 4 gizonetako eta emakume 1 2018an.

Gaur egun ez dago politikarik abian, laneko deskonexioaren alorrean.

Desgaitasunen bat duten langileei erreparaturaz, Laboral Kutxak halako 16 lagun ditu lanean, eta **BancaSegurosek** 2. Lagun Aron, ordea, ez dago bat ere. Bestalde, Minusbaliatuak Gizarteratzeko Legea betetzen dugu, GUREAK INKLUSIO FUNDAZIOARI diruzko dohaintza bat eginez, desgaitasunak dituzten pertsonak laneratzen eta halakoentzako lanpostuak sortzen laguntzeko.

3.2. LANAREN ANTOLAKUNTZA

Taldeko enpresa guztietan, bulegoen ohiko ordutegiaren arabera antolatzen da lana.

Segidan, Taldeko absentismoaren datuak azalduko ditugu.

Absentismo-orduak eta -tasa Laboral Kutxan	2017	2018	2018 Gizonak	2018 Emakumeak
Gaixotasuna eta istripua	95.744	117.184	42.384	74.800
Amatasuna	28.704	22.918	-	-
Aitatasuna	3.689	3.998	-	-
Gainerakoak*	4.971	5.669	-	-
Absentismo-orduak guztira	133.108	149.769	-	-
Absentismo-tasa	3,00	3,85	2,76	4,96
Lagun Aroko absentismo-tasa	2,44	4,57	4,03	0,55
BancaSeguroseko absentismo-tasa	4,54	5,65	3,68	6,19

*Atingabe gaixoen zaintza.

Barne-araudian, lan-bizitza eta familia bateragarri egiteko neurriak daude jasota, bazkideek familiako premia beharrei erantzuteko dituzten zailtasunak arindu ahal izateko, baimen edo lizentzia berezien bidez. Lanorduei, presentziazkoa ez den lanari, ordaindutako baimenei eta ordaindu gabeko baimenei egiten diete erreferentzia.

2016an, handitu egin ziren abantailok, Zerbitzu Zentraletako udako ordutegia (lanaldi etengabea) malgutzearen bidez eta ordaindutako eta ordaindu gabeko baimenak hartzeko aukera gehiago ematearen bidez.

3.3. OSASUNA ETA SEGURTASUNA

Laneko osasunaren, segurtasunaren eta ongizatearen harira, ONDOANek urtero egiaztatzen duen OHSAS ziurtapena du Laboral Kutxak. 2018an berritu egin da. Ziurtapen horrek erakusten du kooperatibak konpromisoa duela lantaldean prebentzio- eta ongizate-estandarrik handienak lortzearekin.

Enpresa osasungarria izateko helburua duten ekintzak jorratuz, **Lagun Aro Aseguruak** konpainiak «Lagun Aron zaindu egiten dugu gurea» Osasuna Sustatzeko Proiektua garatzen jarraitu du 2018an. Horren bidez:

- Proposatutako jarduera praktikoetako batean hartu du parte langileen % 75,20k. 6 jardunaldi praktiko izan dira (indar-ariketak, luzaketak, hipopresiboak, ibilketa nordikoa...), eta familien asteburuko 2 irteera.
- Pertsonen % 60k hastapeneko prestakuntza egin du.
- % 39k aholkularitza pertsonalizatua jaso du. Osasun-arriskurik handieneko lankideei zuzendu zaie, beren beharretan oinarrituta ohitura osasungarriagoak har ditzaten.

Era berean, 2018an:

- Elikadurako ohituren eta inpedantziometriaren bigarren balioztapena egin da.
- Egunean fruta-anoa bat kontsumitu da buruko.

Bestalde, Osarteneko bi urtean behingo jardunaldian esperientzia partekatzeke aukera izan dugu.

Jarraian, Taldeko istripuei buruzko informazioa dator.

Lan-istripuak Laboral Kutxan eta CLBSn	2017	2018
Istripuak	28	28
Istripuen maiztasuna (1)	4,26	4,49
Istripuen larritasuna (2)	0,04	0,23
Istripuak Lagun Aron	0	0

(1) Metatutako bajadun istripuen kopurua * 1.000.000 / lan egindako orduak

(2) Istripu bakoitzean galdutako orduak * 100 / teoriaran lan egin beharreko orduak

2017ko istripuen artean, 17 emakumeenak izan ziren; 2018an, 18. Istripurik gehienak *in itinere* izaten dira, lanerako joan-etorrietan. Ez dugu maiztasunari eta larritasunari buruzko daturik sexuen arabera banakatuta.

Gure jardueran ez da lanbide-gaixotasunik aintzat hartzen.

3.4. GIZARTE-HARREMANAK

Kreditu-kooperatiben hitzarmen kolektiboa da erreferentziatzeko esparru orokorra. Dena den, Laboral Kutxak enpresako negozioazio kolektiborako arau bat sortu zuen 1996an, negozioazio kolektiborako eredu zehatz bat ezartzeko.

Negoiazio kolektiboaren bidez, Laboral Kutxako pertsona guztien (lan-bazkideen eta inoren konturako langileen) enplegu- eta lan-baldintzak ezartzen dira, bai eta horiek aplikatuko direla bermatzen duten berme sozialak ere. Prozesu horren emaitza dira Laboral Kutxako pertsona guztien lan-baldintza orokorrei buruzko arauak eta prozedurak, aldeek (Zuzendaritza Kontseiluak eta Kontseilu Sozialak) eta pertsona guztiek bete beharrekoak.

Urtero negoziatzen diren ohiko gaiak (gastuen konpentsazioa, egutegiak...) ez ezik, beste hauek ere hitzartu dira 2018an:

- Zerbitzu Zentraletarako lan-ordutegi berria, ordutegi-malgutasuna zabaltzen duena, bizi pertsonala, familiara eta lanekoa bateragarri egiten laguntzeko.
- Eszedentziadunak (lanaldi murriztu hobaridunak, eszedentzia negoziatuak, irteera pizgarriak eta jardueren deslokalizazioak) kudeatzeko neurriak.

Urtero bezala, urteko negoziazio-prozesua amaitutakoan, 2019an negoziatu beharreko gaien zerrenda trukatu dugu bi aldeok.

Lagun Aro Aseguruak sozietateak harreman onak ditu langileen legeko ordezkariarekin (LLOrekin); horrekin negoziatzen da enpresaren estatutuaren arabeko hitzarmena. 2018an, plantillaren % 100 estaltzen duen hitzarmen berria sinatu da 2018-2021 laurtekorako.

Caja Laboral **BancaSeguros** SLUren (% 100ean Laboral Kutxak osatu eta parte hartutako sozietatearen) langileak inoren konturako langile kontratatuak dira guztiak, eta horien laneko baldintzak beraien hitzarmen kolektiboan (2016an berri zenean) eta laneko legeria orokorrean daude jasota. Langile-taldeari zuzenean eragiten dioten lanbidearen eta lanaren alorreko alderdiak arautzen ditu hitzarmen horrek, eta bat dator, hein handian, Laboral Kutxaren laneko araudi eta prozedurekin.

3.5. PRESTAKUNTZA

Hona hemen 2018an prestakuntzaren kudeaketa gidatu duten ildo nagusiak:

- Aseguruak, barne hartuz Gestio Planean aurreikusitako prestakuntza (hasierakoa, autoak, bizi, nekazaritzako aseguruak...) eta Aseguruaren Txokoa sartutakoa; hori kontuan hartzen da Aseguruaren Bitartekaritza buruzko Legeak hiru urterako eskatzen dituen prestakuntza-orduetan.
- Eraldaketa digitala, barne hartuta LinkedIn plataformari, oinikanalitateari, multikanalitateari eta hitzaldiei buruzko prestakuntza.

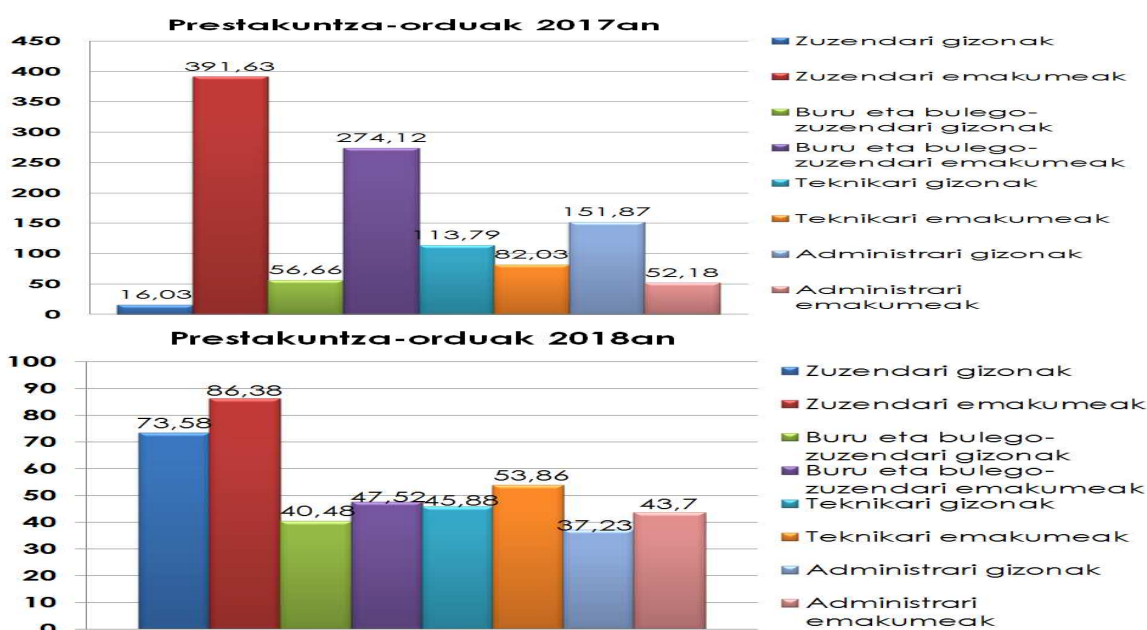
Bestelako prestakuntza-mota batzuetan, indar txikiagoz bada ere, aurreko urteetako ildoari jarraitu zaio:

- Trebetasunen garapena (arduradun berrientzako prestakuntza).
- Gatazken gestioa eta emozioei modu osasungarrian aurre egitea.

Taula honetan, prestakuntzari buruzko informazio garrantzitsuen aurkeztuko dugu:

Prestakuntza Laboral Kutxan (eta CLBSn)	2017	2018
Ikastaro-kopurua	413	415
Prestakuntza-orduak	227.835*	87.333
Prestakuntza-orduak pertsonako	99,15	41,71
▪ Bazkideak	108,05	41,85
▪ Behin-behinekoak	59,2	40,26
Zuzendariak	91,13	71,12
Buruak eta bulegoetako zuzendariak	124,4	39,13
Teknikariak	95,92	44,35
Administrariak	89,41	35,99

*2017an prestakuntza-prozesuari ekin genion, langileak MiFID II araudiaren eskakizunetara egokitzeo helburuarekin.

Prestakuntzan Lagun Aro Aseguruak sozietatean	2017	2018
Prestakuntza-orduak	5.017,5	4.752,4
▪ Emakumeak	2.414,5	2.608,5
▪ Gizonak	2.603	2.143,9
Prestakuntza-orduak pertsonako	26,8	28,6
Zuzendariak	1.379	964,3
Buruak eta bulegoetako zuzendariak	1.316,5	1.385
Teknikariak	2.285,5	2.378,6
Administrariak	36,5	24,5

Lagun Aro Aseguruak eta BancaSeguros sozietateetan ez dago informazioz, laneko kategoria bakoitzean prestakuntza-orduak sexuaren arabera zenbat izan diren jakiteko.

3.6. IRISGARRITASUNA

Gure instalazioen irisgarritasuna hobetzeko konpromisoari eutsiz, Egoitza Nagusia eraberritzeko lanak amaitu ditugu 2018an. Komun egokitu berriak ipini ditugu, bai eta igogailu bat ere, gure eraikin nagusiko solairu guztiak irisgarri bihurtu dituen.

Bestalde, bulego-sarean egindako berritze guztietan ere irisgarritasuna bilatu da, eta, horretarako, sartzeko arrapalak eta komun egokituak jarri ditugu.

3.7. BERDINTASUNA

Laboral Kutxa aitzindaria eta erreferentziazkoa izan da, eta oraindik ere izaten jarraitzen du, emakumeen eta gizonezkoen arteko berdintasunaren aldeko politika aktiboak garatzen. Dagoeneko bi hamarkada dira genero-berdintasunarekin konprometitu eta gai hori lantzen hasi ginela Entitatean. 1997an lehen entitatea izan ginen [Emakunderen](#), Emakumearen Euskal Erakundearen, berdintasun-politikak garatzeko [erakunde kolaboratzailearen](#) aitortpena jasotzen.

Harrezkero, bide luzea egin dugu eta ekimen ugari abian jarri, Entitatean genero-berdintasunaren alde egiteko. Egindako lanari esker, Laboral Kutxaren Kontseilu Errektorea parekidea da gaur egun (kideen % 50 emakumeak dira), eta Zuzendaritza Kontseiluko eta Kontseilu Sozialeko emakumeen kopurua handitzea ere lortu dugu; zehazki, Kontseilu Sozialeko kideen % 40 emakumezkoak dira.

Halere, erronka handiak ditugu aurrean. Gaur egungo helburu nagusia da **emakumeen presentzia handiagoa** lortzea **erantzukizun-postuetan** eta erabakiak hartzeko eremuetan, eta **lidergo partekatuen** eredurantz jotzea. Genero-ikuspegia aintzat hartzeaz gain, feminitateari lotutako ezaugarri eta portaerei garrantzi handiagoa eman nahi zaie (berdin dio emakumeenak izan ala ez). Azken batean, Entitatean dagoen talentu guztia aprobetxatu nahi dugu, sexua oztopo izan gabe.

Xede horrekin, 2018an hainbat ekimen bideratu ditugu. Batetik, erakundeko emakumeei zuzendutako Ahalduntze Eskola jarri dugu abian. Udaberrian proba pilotua egin ostean, esperientzia horrek irakatsitakoarekin, udazkenean lehen eskola sortu genuen, lidergoan aditua eta *coacha* den Maru Sarasolaren eskutik. Parte-hartzea borondatezkoa izan da, eta, guztira, 31 emakume ibili dira bertan. Oso harrera ona izan du lantegiak, eta partaideek oso balioztapen ona egin diote. Hortaz, 2019an beste hiru saio egitea aurreikusitako dugu.

Bestalde, ahalduntzearen ikuspegi sozialagoari eta harremani begira eta eskolaren proba pilotuan parte hartu zuten emakumeen proposamenari jarraikiz, komunitate bat sortu dugu gure intranetean, batez ere Ahalduntze Eskolan parte hartu duten emakumeekin. *LK-ko emakumeak ahalduntzeko komunitatea: banakotik taldera* izeneko komunitate horren helburua da eskolan abiatutako lanari jarraipena ematea; dena den, interesa duten emakume guztientzat dago irekita. Kontua da sare bat sortzea, emakumei banako lanetik taldeko lanerako ahalduntze-prozesuan laguntzeko, guneak eskainiz iritziak eman, eztabaidatu, esperientziak partekatu eta kidegoa sortzeko.

Orobat, Entitatean genero-berdintasuna bermatuko duten baldintzak sortzeko asmoarekin, gure lidergo-estiloa aztertu dugu genero-ikuspegitik. Horretarako, Deustuko Unibertsitateko adituek sortutako galde-sorta bat helarazi diegu erakundeko kide guztiei, eta ezagutu ahal izan dugu pertsonen eta liderrek nola ikusten dituzten berdintasuna, diskriminazioa eta lidergoa. Jakin dugu, halaber, Laboral Kutxaren lidergo-estiloa berdin ikusten duten emakumeek eta gizonezkoek, gizonezkoen eta emakumeen lidergoa berdin baloratzen den eta itxaropenak desberdinak diren liderra gizonezkoa edo emakumea izanik. Azterketaren emaitza nagusiak ezagutarazteko, *Galdegin (streaming bidezko aurkezpen interaktiboa)* egin dugu, eta emaitzen azalpen-bideoa eskura dago gure intranetean.

Laboral Kutxa konprometituta dago gizarte justu eta bidezkoago bat eraikitzearekin. Horregatik, emakumeen eta gizonezkoen benetako berdintasuna lortzen lagunduko diguten ekimenak sustatzen jarraituko dugu. Ildo horretatik, orain arte egindako bidea kontuan hartuta, Berdintasunerako IV. Plana diseinatuko dugu datozen hiletan.

2018an, II. Berdintasun Plana egin du **Lagun Aro Aseguruak** sozietateak. Elhuyar Aholkularitzaren lankidetzaz izan du prozesu horretan, eta 5 lantalde osatu dira: Berdintasun Batzordea, Talde Eragilea, Sentsibilizazio Taldea, Kontziliazio Taldea eta Jazarpen Protokoloaren Taldea.

Hauek dira planean jaso diren helburu nagusiak:

1. Berdintasun Plana ezartzea.
2. Planaren garapenean Entitateko pertsona guztien partaidetza bultzatzea.
3. Zuzendaritza-organo guztietan parekotasun handiagoa lortzea.
4. Langileen %90ek hautapen- eta sustapen-prozesuak berdintasun-irizpideetan oinarritzen direla suma dezaten lortzea.
5. Lan-bizitza eta familia bateragarri egiteko beharrak erakundearen errealitatera egokitzea.
6. Ordainketetan eta onura sozialetan desorekarik dagoen jakitea, eta, baldin badago, gainditzea.
7. Ordainsarien benetako egoeraz pertsonak duten ezagutza handitzea.
8. Erakundearen sexu-jazarpenik edo jazarpen sexistarik ez dadila egon lortzea.
9. Bereizketak egiten dituen hizkuntzaren erabilera desagerraraztea.
10. Hizkuntzaren eta irudien erabilera inklusiboa bermatzea.
11. Berdintasun-kontuetan jendearen aintzatespena lortzea.
12. Hainbat interes-talde berdintasunaren alorrean sentsibilizatzea.

2018ko Gestio Planean programatu eta garatutako ekintzarik gehienak antolamendu-kulturari lotuta egon dira. Garapen handia izan dute, halaber, laneko osasunarekin eta laneko arriskuen prebentzioarekin lotutako ekintzek.

2018an, 2017an bezalaxe, ez da salaketarik eta kontsultarik jaso jazarpenak salatzeke kanalean.

Irisgarritasunari dagokionez, txosten honetan behin baino gehiagotan aipatu da zelako ahaleginak egin diren bezeroekin Internet bidez edo mugikorrez harremanak izateko kanal berriak hobetzearren.

Entitateak kasu egiten die *aniztasun*-politiken alorreko aginduei, administrazio-organoko kideen eta funtsezko eginkizunen titularren egokitasuna ebaluatzeari buruzko jarraibide eta araudietan ezarritakoa betetzeko, eta, Kontseilu Errektorarako hautagaiak hautatzeko politikan eta ebaluazio- eta egokitasun-prozesuetan, ezaugarri hauei erreparatzen die: profil akademikoari, profil profesionalari, generoari eta adinari.

Esan beharra dago, 2018ko abenduaren 31n gaindituta dagoela ordezkartzarik txikiena duen generorako ezarritako gutxieneko ehunekoak; izan ere, Kontseilu Errektoreko (kooperatibako administrazio-organo goreneko) kideengan eutsi egin zaio 2017ko ekitaldian lortu zen genero-parekotasunari.

Era berean, goi-zuzendaritzako kideak hautatu, izendatu eta berritzeari dagokienez, Euskadiko Kutxak Ondorengotza Plan bat du funtsezko lanpostuetarako. Bertan, ordezkatu beharreko lanpostu kritikoak, ibilbide profesionalak eta jatorriko profilak zehaztu dira, bai eta identifikaturiko pertsonen zuzendutako garapen profesionalerako planak eta lanpostu bakoitzerako ondorengotza-planak ere. Funtsezko lanpostuak, ondorengotza-planaren premia izan dezaketenak, eta gaur egun lanpostu horietan daudenak ordezkatzeko gaitutako pertsonak zehazteko, hainbat aldagai hartzen dira kontuan: prestakuntza, esperientzia eta ezagutzak, zuzendaritzako ibilbidea, errendimenduaren historia, gaitasun eta trebetasun pertsonalak, Entitatearekiko konpromisoa, potentziala eta abar.

2018ko ekitaldian, izendapen berriak egin dira zuzendaritza-taldean, eta 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera gauzatuko dira. Zuzendaritza Kontseiluaren eraketa berria orekatuagoa da generoari eta adinari begira.

4. GIZA ESKUBIDEAK ERRESPETATZEA

Laboral Kutxak bere langileen gainean duen zuzeneko jarduerari gagozkiola, *Giza Eskubideen Adierazpen Unibertsala* inspiratzen duten printzipioen garapen handiguratsua da kooperatibaren egitura juridikoa, aldarrikatzen baitu gizaki guztiak berdinak garela duintasunean eta eskubideetan.

Hain zuzen ere, kooperatibaren egiturak berekin dakar bertan lan egiten duten pertsonak bazkide izatea (eskubide eta betebeharrak berberekin), aintzat hartu gabe zer ezagutza duten edo hierarkian zein lekutan dauden. Esan bezala, pertsona guztiak eskubide eta betebeharrak berberak dituzte; izan ere, guzti-guztiak hartzen dute parte enpresa-jardueraren arriskueta eta irabazietan.

Eta lankidetzaren kontzeptua hedatu egiten da gure gizartearekiko konpromisorara ere. Gurea *banka kooperatiboa* da, eta, *gidari dituen balioei eta filosofiarri jarraituz, guztion interesa lehenesten dugu, erabakiak partaidetzaren bidez eta arduraz hartzen ditugu eta gure irabaziak gizartean inbertitzen ditugu.*

Gure jarduera-eremuan ez dugu arrisku handirik antzeman giza eskubideak ez betetzearen inguruan. Salbuespen bakarrak dira ustelkeria-arriskua eta hornitzen gaituzten enpresek beren betebeharrak betetzen dituztela bermatzeko egin behar ditugun esku-hartzeak. Bi alderdi horien inguruko jarduketak hurrengo ataletan garatu ditugu.

Laneko jazarpenarena da giza eskubideen alorreko bigarren arrisku-mota. Kopurueta eragin txiki samarra badu ere arazo horrek, inpaktu nabarmena izan dezake halako egoera batean egon litezkeen pertsonengan.

Prozeduretatik, *Laneko jazarpen-egoeretan jarduteko protokoloa* daukagu, 2015-01-31n eguneratua. Antolamenduari begira, berriz, *Ikerketa Batzordea* dugu, eta, horren barruan, *Salaketan Kanala*. Protokolo horretan sartzen dira *jazarpen morala (mobbing izenez ezaguna)*,

jazarpen sexuala eta jazarpen sexista gertatzen direneko egoerak. 2018an eta 2017an ez da salaketarik eta kontsultarik jaso salaketen kanal horretan.

Gure jarduera finantzarioa, eremu geografikoa eta jabetza-egitura direla eta, ezinezkoa da Lanaren Nazioarteko Erakundearen funtsezko hitzarmenetako xedapenak urratzeko mehatxurik izatea.

Lagun Arok ere badu laneko gatazkak, jazarpena eta indarkeria kudeatzeko prozedura bat, eta, prozedura horri jarraiki, ez da inolako salaketarik egon. II. Berdintasun Planaren esparruan, Laneko jazarpen sexualaren eta sexuaren ondoriozko jazarpenaren aurkako protokoloa zehaztu eta onartu da.

5. USTELKERIA ETA EROSKERIA

Laboral Kutxak badu *Zigor Kodea Betetzeari buruzko Politika* ere, bai eta hainbat jokabide-kode eta -erregelamendu ere, besteak beste:

- Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodea
- Jardunbide Egokien eta Sekretu Profesionalaren Gidaliburua
- Balore Merkaturako Jokabideen Barne Araudia.

Antolamenduari begira, *Etika Batzordea*, *Barne Auditoretzaren* departamentua eta *Araudia Betearazteko* departamentua ere sortu dira, irregulartasunak saihestu eta arau eta prozedurok betetzen diren jagoteko.

Jarraian, ustelkeriaren inguruko arriskuen harira aztertu diren Laboral Kutxako negozio-unitateak aurkeztuko ditugu:

Aztertutako bulegoak	2017	2018
Aztertutako bulegoen kopurua	90	83
Aztertutako bulegoen ehunekoa	% 28	% 27

Esan beharra dago, ezarritako urrutiko ikuskaritza- eta analisi-kontrolek Entitatearen bulegoen % 100ean dutela eragina.

Lagun Aro Aseguruak sozietatean urtero egiten dira, bulegoen % 100ean, harpidetzearen berezko arriskuak (administrazioaren araudiak eta prozedurak betetzea, dokumentazioa kontserbatzea...) gainbegiratzeko *barne-auditoretzak*, bai **Bancaseguruen** kanalean eta bai Bitartekaritzarenean, urteko nahiz eguneko auditoretzetarako ezarritako alertak eta arrisku-populazioak oinarritzat hartuta.

Salaketen Kanala dago, Kode Etikoari eta Zigor-kodea betetzeari buruzko politikari lotuta dauden eta garrantzia izan dezaketen irregulartasunak jakinarazteko, salatzailearen babesa bermatuz. Bestalde, Etika Batzordea dago, arauoi jarraipena egiteko. Batzorde hori Gestio Sozialeko Zuzendaritzak zuzentzen du, eta hauek hartzen dute parte: Araudia Betearazteko departamentuak, Aholkularitza Juridikoak, Finantzen Areak eta Barne Ikuskaritzak. Organo horrek, jarraipena egiteaz gain, baimenak edo salbuespenak aitortu eta Salaketen Kanalean jasotako salaketak ebazten ditu, dagokien bezala bideratzeko. 2018an ez da ez kontsultarik eta

ez salaketarik egon. 2017an 4 kontsulta egon ziren: 2 argitu egin ziren, eta beste 2ak espedienterik ireki gabe ebatzitako kezka izan ziren.

Segidan, 2018an ustelkeriaren aurkako borrokan egindako ekintzetako batzuk azalduko ditugu.

2018an burututako ekintzak

- Kapitalak zuritzeari eta terrorismoaren finantzaketari aurrea hartzeko eskuliburua aldatu egin da, eta hobekuntzak egin zaizkio hainbat alorretan.
- Sei hilean behingo txostenak eta Azterketa bereziko eragiketen laburpena egin dira, bai eta kapitalak zuritzeari dagokionez Entitateak duen arriskuari buruzko autoebaluazio-txostena ere.
- Alerten parametrizazioa berrikusi da.
- Billeteak trukatzeko aplikazioa hobetu egin da, hirugarrenen alde emandako baimenak errazago egiaztatzeko.
- Erremediatze Plana eguneratu egin da, bezeroen identifikazio formaleko urritasunak lantzeko.
- Kapitalak zuritzeari aurrea hartzeko (KZA) unitateko analistek prestakuntza praktiko berezia jaso dute, kapitalak zuritzeari aurrea hartzearen inguruan, eta unitateko arduradunak aparteko beste prestakuntza bat jaso du, kapitalak zuritzearen eta iruzur fiskalaren gaietan.

KAPITALAK ZURITZEA

Laboral Kutxaren gestio-politiketan, kapitalak zuritzearekin eta terrorismoa finantzatzearekin lotzen dira ustelkeriaren eta eroskeriaren arriskurik handienak.

Ildo horretatik, konpromisoa hartu du indarreko araudiaren arabera behar diren organo eta prozedurak osatzeko, eta, beraz,

- Entitatearen egituraren barruan, *Kapitalak Zuritzeari eta Terrorismoaren Finantzaketari Aurrea hartzeko Batzordea* eta *Prebentzio Unitatea* sortu dira, prebentzio-gaietan jarduteko.
- Gainera, arau eta prozedura zehatzak finkatu dira eta «*Kapitalak zuritzeari eta terrorismoaren finantzaketari aurrea hartzeko eskuliburua*» izeneko txostenean jaso (2019-01-30ean onartu zen azken bertsioa).

Laboral Kutxaren talde osoari eragiten dio politika horrek, baita sozietate filialei ere.

Hauek dira nahitaez bete beharreko arau eta prozedura horien xedeak:

- Une bakoitzean indarrean dagoen araudia eta nazioko nahiz nazioarteko erakunde eta agintariak emandako gomendioak zorrotasun osoz betetzea.
- Jokabide-arau eta kontrol- eta komunikazio-sistema egokiak ezartzea, delituzko jatorria duten fondoak Laboral Kutxa Taldearen bitartez bidera ez daitezen eta zenbait pertsonari sarbidea eragozteko.
- Bezeroak onartzeari buruzko politikak finkatzea.
- Laneko bazkideek eta gainerako langileek *bezeroa ezagutzearen* politikaren alorreko prozedurak betetzen dituztela bermatzea.

Prebentzioa da, batez ere, politika eta prozedura horien burubidea. Gainera, barne-kontrolerako prozedurok kanpoko aditu batek ebaluatzen ditu, urtean behin, kapitala zuritzearen eta terrorismoa finantzatzearen alorreko arrisku horiekiko esposizioa murriztuz joateko etengabe.

Kapitalak Zuritzeari Aurrea hartzeko Unitateak halako eragiketa susmagarrien 5 jakinarazpen bidali dizkio Kapitalak Zuritzeari eta Diruzko Arau-hausteei Aurrea hartzeko Batzordearen zerbitzu exekutiboari.

Aktibo higiezinak gestionatzen dituzten sozietateetan, kapitalak zuritzeari aurrea hartzeko politika bat dago ezarrita, eta sistema berezi bat aplikatu da, gai horretako araudiak betearazteko organo, prozedura, barruko kontrol eta tresna egokiak finkatzearen. Sistema horren kalitatea eta aplikazio praktikoa urtean behin aztertzen ditu aditu independente batek. 2018ko ekitaldiko azterketan, kalifikazio positiboa jaso du, hau da, gorabeherarik gabea.

FUNDAZIOETARAKO ETA IRABAZI-ASMORIK GABEKO ERAKUNDEETARAKO EKARPENAK

Hurrengo atalean ikusiko dugunez, Laboral Kutxak gizarteari itzultzen dio bertatik jasotzen dituen irabazien zati handi bat, batetik bere estatutuei jarraikiz, kreditu-kooperatiba delako, eta, bestetik, bere borondatez. Zenbateko ezberdinetako ekarpen ugari egin die fundazioei eta irabazi-asmorik gabeko erakundeei.

Bestalde, Laboral Kutxak Sektore Publikoa Gestionatzeko Eskuliburuan zehaztutakoaren arabera, administrazio publikoaren gestioa berezia, integrala eta koordinatua da, eta Enpresen Sarearen barruko sektore publikoko bulegoak dinamizatzen du. Agiri horretan zehazten dira Laboral Kutxaren area bakoitzak segmentu horren gestioan dituen erantzukizunak eta eginkizunak, segmentazioari, gestio-sistematikari, informazio-sistemei, estrategia komertzialei eta arriskuaren gestioari dagozkien gaietan.

Era berean, Laboral Kutxaren arriskuaren eskuliburuak —«Kreditu-arriskuaren politika, metodoak eta irizpideak»— «Sektore publikoan erabiltzeko arrisku-politika» jaso du 5. atalean. Enpresen alorrean, politika berezia ezarri da, kontabilitateari begira dituen ezaugarriak direla eta.

Hauek dira alderdi politikokoekiko maileguak eta abalak, abenduaren 31n:

	2017	2018
Eusko Alkartasuna	10	118
EAJ	919	793
Aralar (abala)	3	0
Kredituak (mila eurokotan)	932	911

6. GIZARTEA

6.1. ENPRESAREN KONPROMISOAK GARAPEN JASANGARRIAREN INGURUAN

Laboral Kutxa Euskal Herrian sortu zen, gizartea zerbitzatzeko konpromiso sendoa duen enpresa-talde baten baitan. Taldearen misioa da partaidetzazko elkarlan kooperatiboa sortzea, sozietateko zuzeneko partaideentzat nahiz bertako gizartearentzat aberastasuna eta ongizatea lortzeko.

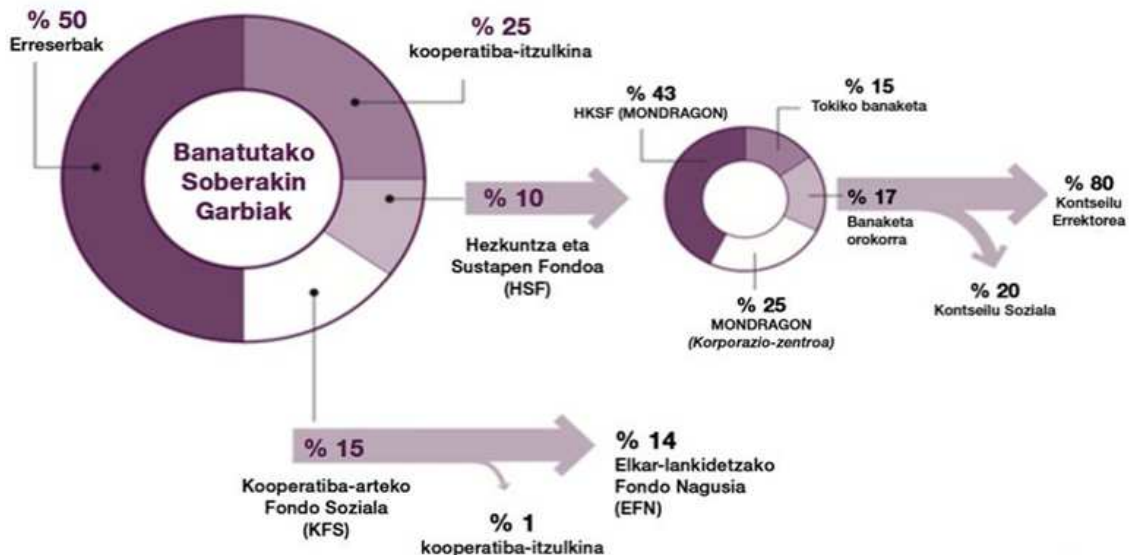
Gizarte-laguntzak emateko irizpide eta mekanismoek berezitasun batzuk dituzte:

- Laboral Kutxak, bere izaera juridikoagatik eta bokazio kooperatiboagatik, kooperatiben mundua sustatzera bideratzen du ekarpen solidarioen zati handi bat.
- Kooperatibaren organo instituzionalen ardura dira Heziketako eta Sustapeneko Fondoaren ataletako baten (Banaketa Orokorren) kargura banatzen diren dirulaguntzak. Alabaina, Kontseilu Sozialak (hau da, Entitateko langileak ordezkatzeko dituen organoak) ere hartzen du parte.
- Gizarte-lanen atal zehatz bat tokiko beharretarako gordetzen du (Laboral Kutxaren 309 bulegoen bitartez tokian-tokian banatzeko). Bulego horiek inguruko jardueretara (auzo-elkarteetara, ikastetxeetara, gizarte-ekintzako eliza-taldeetara, etorkinei laguntzeko zentroetara...) bideratzen dituzte laguntzak.

Heziketako eta Sustapeneko Fondoak (HSFak) helburu hauek ditu:

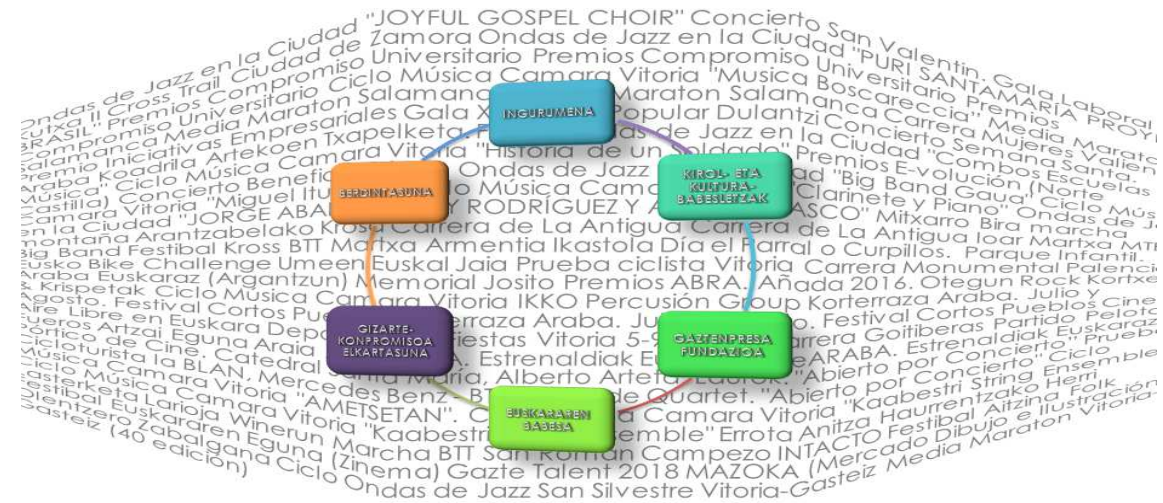
- Plantilla kooperatibismoaren printzipio eta balioetan trebatu eta hezte.
- Kooperatibismoa hedatzea eta kooperatiben arteko harremanak sustatzea.
- Gizartean kultura, lana eta laguntzak bultzatzea, bizi-kalitatea hobetzea eta gizarte-garapena eta ingurumena babesteko ekintzak sustatzea.

Nola banatzen ditu mozkinak Laboral Kutxak?

Ikuspegi kuantitatibotik, Laboral Kutxako estatutuek gizarteari «itzultzeko» finkatutako kopuruak askoz handiagoak dira araudiek kreditu-kooperatibentzat ezarritakoak baino. Zehazki, Laboral Kutxak urteko **emaitza banagarrien % 25** bideratzen ditu inguruko gizarteko gizarte- eta enpresa-jarduerak sustatzera, eta legeak % 10eko ekarpena eskatzen du. Gainera, aparteko soberakinak Kutxan bertan inbertitzen ditu, kaudimena eta iraunkortasuna handitzeko.

Kontzeptua (mila eurokotan)	Aplikazio-urteak	
	2017	2018
Enpresa kooperatiboak abian jartzeko eta finkatzeko elkartasunezko ekarpena (MONDRAGONen bidez)	11.750	12.887
Kooperatiba arteko Fondo Soziala - KFS (emaitzen % 15)	11.750	12.887
Kooperatiba-sustapena MONDRAGONen bidez (HSFaren % 68) eta beste helburu batzuk (Kreditu Kooperatiben Nazio Batasuna...)	5.327	5.841
Berregituratze eta Enplegu Sozietariorako Fondoa (BESF)	818	698
Ekintzailatza eta enpresa- eta lan-prestakuntza (<i>Gaztenpresa Fundazioa</i>)	261	311
Kultura-jarduerak, oro har, eta bestelakoak	397	543
Euskararen eta euskal kulturaren sustapena	428	321
Laguntza-erakundeak eta hirugarren mundukoak	269	373
Nekazaritzako elikagaien sektorea	57	63
Heziketako eta Sustapeneko Fondoa – HSF (emaitzen % 10)	7.557	8.150
KFS + HSF	19.307	21.037

Lagun Aro Aseguruak sozietatearen kasuan, 2018an eutsi egin zaio Istripuak Stop elkartearekiko, Gaztenpresarekiko eta ZEHARO FUNDAZIOArekiko lankidetzari.

GAZTENPRESA FUNDAZIOA

Ekintza nabarmengarrietako bat da Gaztenpresaren bidez ekintzailatzari laguntzea. 1994an abiatu zen ekimen hori liderra da Hego Euskal Herrian, enpresa-ibilbideari ekiten dioten autonomo eta negozio txikiei laguntzen.

Erakunde pribatua da Gaztenpresa Fundazioa, irabazi-asmorik gabea, eta Laboral Kutxaren gizarte-lanaren baitan sortu zen. Enplegua sortu eta zaintzeko ekimenei laguntzea eta ekintzak garatzea da berorren helburua, eta, horretarako, erabiltzaileen, aliatuen eta, oro har, gizarte osoaren enpresa- eta lanbide-garapenari balioa emango dioten programak eta zerbitzuak baliatzen ditu. Fundazioak helburu hauek ditu:

- ekintzaileak, batez ere gazteak
- gizarteratzeko eta laneratzeko arazoak dituzten kolektiboak
- garatzeko proiektuak dituzten mikroenpresa gazteak
- ikasleen artean ekintzaile-sena sustatu nahi duten prestakuntza-erakundeak

Gaztenpresa Fundazioaren enpresak sortzeko jarduera garrantzitsua izan da 2018an, eta honako hauek finantzatu dute: batetik, Laboral Kutxak eta Mondragon korporazioak eta, bestetik, Eusko Jaurlaritzak (Enplegu eta Gizarte Politiketako Sailak), Lanbideren bitartez, eta Europako Gizarte Funtsak. Hala, bideragarritasun-fasea gainditu duten lagundutako proiektuek **415 mikroenpresa** eta 812 lanpostu sorrarazi dituzte.

Gaztenpresaren proiektuak	2017	2018
Bideragarriak izan eta negozioa abiarazi dutenak	402	415
Bideragarriak ez direnak / Bideragarriak izan arren negozioa abiarazi ez dutenak	266	144
Finkapena	19	120
Deribatuak	160	108
Kontsultak	201	298
Guztira	1.048	1.085

6.2. AZPIKONTRATAZIOA ETA HORNITZAILEAK

Gure finantza-jardueraren ezaugarriak kontuan hartuta eta oso lurralde-eremu zehatzean dugunez presentzia, azpikontratutako enpresen eta hornitzaileen gestioan ez dugu arrisku nabarmenik.

Halere, Laboral Kutxak jakin badakienez hornitze-katearen gestioak zelako garrantzia duen jasangarritasunean, 2018an ekintza-lerro hauek bideratu ditu hornitzaileei dagokienez:

- 1) Alde batetik, **laneko arriskuen prebentzioari** lotuta, enpresa-jardueren koordinazioa bultzatu du. Laboral Kutxak 300 lantoki baino gehiago ditu, eta beste enpresa batzuetako pertsona ugari joaten dira bertara lanera: azpikontratutakoak, obretakoak, mantentzekoak... 2018an, tresna informatiko bat eskuratu eta ezarri dugu. Horren bidez, beharrezko kontrolak eta informazio- eta dokumentazio-trukeak ezartzen dira, gure instalazioetara jarduera horiek egitera datozen pertsonen baldintza guztiak betetzen dituztela ziurtatzeko. Era berean, helburutzat finkatu da tresna hori harreraren kontrolari ere lotzea, azpikontratutako enpresa bat ere gure instalazioetan sar ez dadin, dokumentazioa eguneratuta izan gabe.
- 2) **Enpresa hornitzaileak kudeatzeko proiektuan** aurrerapausoak eman ditugu, departamentuetako erosketen gestioak ordenatzeko. Proiektu horren baitan, Enpresaren Gizarte Erantzukizunaren Batzordeak hainbat agiri onetsi ditu, Laboral Kutxak bere enpresa hornitzaileekin modu etiko eta jasangarrian lan egiteko borondatea osotasunean garatzeko; hauek dira:
  1. Laboral Kutxaren erosketa arduratsuen politika
  2. Hornitzaileen kode etikoa
  3. Erosketa arduratsuen jokabide-kodea

2019an egiteko ekintzak:

1. Tresna informatiko bat garatu, erosketen prozedura ezartzeko. Horren baitan, beharrezkoa izango da hornitzaileen kode etikoa bere egitea enpresa hornitzaileek.
2. Enpresa hornitzaileei alta emateko prozesuan, gune batzuk gaitzea, enpresa hornitzaileei buruzko informazioa batzeko, jasagarritasunaren alderdietan: ingurumenaren gestioan, kalitatean, berdintasunean, tokiko erosketetan...
3. Enpresa hornitzaileak aukeratzeraokan, prezioaz, zerbitzuaz eta kalitateaz gain, gizarte- eta ingurumen-arloak ere aintzat hartzea.
4. Prozedura berria eremu guztietan ezagutaraztea, barruan nahiz kanpoan.

Gure enpresa hornitzaileen ezaugarriak direla eta, ez dugu beharrezkotzat jotzen horien gaineko auditoretzarik egitea, ematen duten produktuaren edo zerbitzuaren ezaugarriekin zerikusirik ez duten gaitetan.

Erosketen jatorriari jarraipen orokor bat egiten zaio, urtean behin. Laboral Kutxaren asmoa da presentzia duen lekuetako ondasun eta zerbitzuez hornitzea.

	2017	2018
Erosketa-bolumena (mila eurokotan)	173.690	173.369
Tokiko enpresetan erositako ondasunen eta zerbitzuen %-a	% 96,3	% 94,2
Tokiko enpresa hornitzaileen %-a, hornitzaile guztiekiko	% 95,0	% 93,3
Barruko, hots, inportatu gabeko erosketen %-a	% 100	% 98,9

6.3. KONTSUMITZAILEAK

Bezeroekin elkarrizketak izateko bitartekoen helburua da bankuetako eta aseguruetakoz bezeroen itxaropenak eta eskaerak ezagutzeko. Bide horiek, gainera, *kalitate integraleko prozesuan* txertatzen dira. Prozesu horren etengabeko helburua da bezeroek harremanetarako hautatzen dituzten kanal guztietan lehiakideekiko abantailari eustea, bezeroarekiko arretaren eta zerbitzuaren kalitatean. Grafiko honetan, elkarrizketarako ezarri ditugun mekanismoak daude azalduta.

Bezeroak

2018an erabilitako elkarrizketarako mekanismoak:

- ✓ Bulegoko eta kanaletako zerbitzuaren eta arretaren kalitatea neurtzeko eta Laboral Kutxaren eskaintza eta irudia balioztatzeko azterlana. Telefono bidezko eta lineako elkarrizketa 30.745 bezero partikularri.
- ✓ Antzeko azterketa egin da 7.360 bezero ETE, autonomo eta mikroenpresekin.
- ✓ Bulegoko eta kanaletako zerbitzuaren eta arretaren kalitatea neurtzeko eta eskaintza eta irudia balioztatzeko hirugarren azterlan bat, auto- eta etxe-aseguruei begira. 3.708 inkestako lagina.
- ✓ Finantzetako eta aseguruetakoz bezero potentzialei zuzendutako zerbitzuaren eta arretaren kalitatea neurtzeko azterlana, 818 «simulatutako bezero» Laboral Kutxaren bulegoak bisitatuz.
- ✓ Stiga enpresak egindako Finantzen sektoreko bezeroen gogobetetasunari buruzko benchmarkinga, 16.800 bezerori —400 Laboral Kutxarenak dira— telefono bidezko elkarrizketak eginez. Balioztapenik onenak jaso dituzten entitateen artean dago Laboral Kutxa: zerbitzuarekiko gogobetetasun globalean lortutako hirugarren toki nabarmentzen da, 7,83 puntu eskuratu ditu eta.
- ✓ Stigak egindako Banku-bulegoen kalitate objektiboari buruzko bezero anitzeko azterlana (EQUOS RCB). Espainiako 26 banku-erakundetako 3.900 bulegotan egin da —85 Laboral Kutxarenak ziren—, «simulatutako bezeroaren» teknika erabiliz. Beraz, bezero ez direnei emandako zerbitzuaren kalitatea neurtzen du. 2000. urteaz geroztik egiten da. 2018an 8. lekua lortu du Entitateak, 7,59 punturekin.
- ✓ Aseguruetakoz bezeroaren gogobetetasunari buruzko azterketa etengabea. 5.648 laguni telefono bidezko elkarrizketak egin zaizkie, Laboral Kutxaren taldeko Lagun Aro Aseguruak aseguru orokorren konpainiak ezbehar bat bideratu eta konpondu ostean. Konpainiarekiko gogobetetasun orokorra 8,09koa da (8,45koa 2017an).
- ✓ Bezeroarentzako Arreta Zerbitzua: Laboral Kutxan 9.121 espediente daude irekita.
- ✓ Sare sozialak jarraitzea eta haietan parte hartzea. Enpresei zuzendutako blogak garatu ditugu.
- ✓ Barneko azterlanei dagokienez, balioztapena 5,0 puntu hobea da produktuaren azalpenean (82,7koa). Batez ere, bezeroaren beharrak hautematearen bilakaera nabarmentzen da (84,6), eta artatutako bisitetan emandako aholkularitza profesional eta pertsonalizatua (93,2).
- ✓ Merkataritza-proaktibotasuna nabarmen hobetu da, 7,9 puntu gehiago lortu baititu (73,3 artatutako bisitetan).
- ✓ Bezeroen gogobetetasunean 3. postuan dago (78,3 punturekin), ING eta Banca March entitateen ostean.
- ✓ Online Bankarekiko gogobetetasunean 3.a da, 2,2 puntu gora egin ostean.

Grafiko honetan, elkarrizketarako ezarri ditugun mekanismo ugariak daude azalduta.

BERRIAK 2018

- ✓ Bezeroak: ardatza zorrortuetan eta esleituetan
- ✓ Erosle misterioitsua: auto- eta etxe-aseguruetan gestore finantzarioak bisitatzen dira
- ✓ +-% 2ko bilakaerak nabarmentzen dira

Banku- eta aseguru-jarduerako beste lehiakide batzuekin alderatuta, onak dira emaitzak. Taula honetan sartu ditugu adierazgarrietako batzuk.

Banku-jarduerako bezeroen gogobetetasuna (1etik 10era bitartean)	2017	2018
Lehentasuneko bezeroen gogobetetasuna	7,67	7,24
Gomendio-maila	7,48	6,97

Iturria: Laboral Kutxaren irudiari eta markari buruzko jarraipen-azterketa. Esparrua: Hego Euskal Herria. Ikerfel

Banku-sektorearekiko konparaziozko benchmarkinga. Bezero potentzialak (1etik 10era bitartean)	2017	2018	Sektorearekiko diferentzia 2018an
Sektoreko Kalitate Objektiboaren Azterketa (EQUOS-Stiga)	7,52	7,59	+0,39
Banku-jarduerako bezeroen gogobetetasuna (BMKS FIN-Stiga)	7,72	7,83	+0,38

Lagun Aro. Benchmarkinga aseguruaren sektorean Aseguruetako bitartekarien gogobetetasuna (1etik 10era bitartean)	2017	2018
Konpainiarekiko gogobetetasun orokorra	8	7,4
Aseguruaren merkaturia	7	7,1

Iturria: Artekarien gogobetetasunari buruzko azterketa etengabea. Lagun Aro Aseguruak eta ICEA

ERREKLAMATZEKO SISTEMAK

Laboral Kutxaren **Bezeroarentzako Arreta Zerbitzuak** 1994az geroztik erantzuten die bezeroek aurkeztutako kontsulta, kexa eta erreklamazioei. Hona hemen zerbitzu horren emaitzak:

Bezeroarentzako Arreta Zerbitzua	2017	2018
Irekita dauden espedienteak	15.748	9.121
Idatziak: liburuxka / gutuna	12.996	7.456
Internet / telefonoa	1.477	1.240
Erakunde publikoak: KIUB / gobernu autonomikoak	1.275	336
Beste batzuk	-	89
Espedienteen izaera		
Kexak	11.986	7.506
Erreklamazioak	3.367	1.286
Kontsultak	12	5
Irakokizunak	6	9
Zorionak edo eskerrak emateko gutunak	1	-
Hainbat eskaera, bestelakoak	376	315
Erreklamaturako zenbatekoak (mila eurokotan)		
Erakundearen alde ebatzitako espedienteen zenbatekoa	6.394	1.627
Bezeroaren alde ebatzitako espedienteen zenbatekoa	129	44
Entitateak kalte-ordainetan emandako kopuruak	129	44
Entitateak bezeroei itzultitako zenbatekoak, kobratzerik ez zegoelako	0	0
Hirugarrenek itzuli edo kalte-ordainetan emandako kopuruak	0	0
	6.523	1.671

Zerbitzuko jarduerak % 40,69 egin du behera aurreko urtearekin alderatuta, batez ere kexa eta erreklamazio gutxiago egon direlako hipoteka-bermedun maileguren formalizazioko gastuei buruz.

Espedienteak irekitzeko arrazoiak:

Espedienteak irekitzeko arrazoiak (BAZ)	2017	2018
Bezeroentzako zerbitzuak	% 1	% 3
Komisioak eta gastuak	% 83	% 71
Baldintza ekonomikoak	% 9	% 16
Informazioa falta da edo okerra da	% 1	% 1
Beharren estaldura	% 1	% 0
Bulegoak, elementu objektiboengatik	% 1	% 2
Bezeroekin harremanak izateko elementuak	% 1	% 1
Kutzazainak	% 1	% 1
Beste batzuk	% 2	% 5
Erreklamazioen zenbatekoa	2017	2018
≤ 100 €	% 0,14	% 0,49
> 100 ≤ 250 €	% 0,13	% 0,67
> 250 ≤ 1.000 €	% 8,48	% 17,28
> 1.000 €	% 91,25	% 81,56

Hauek izan dira kanal ezberdinetatik aurkeztutako erreklamazioak:

	2017	2018
Espainiako Bankuaren Erreklamazio Zerbitzuan produktuen segurtasunaren gainean aurkeztutako erreklamazioen kopurua (1)	0	2
Espainiako Bankuan Laboral Kutxaren aldekoak izan diren erreklamazioen kopurua	0	1

(1) Ordainbideen eta *phising*aren iruzurrezko erabilerarekin zerikusia duten erreklamazioak.

	2017	2018
Espainiako Bankuaren, Aseguruen Zuzendaritza Orokorraren (AZOren), CNMVren eta Kreditu Kooperatiben Batzorde Nazionalaren (KKNBren) Erreklamazio Zerbitzuan produktuen eta zerbitzuen informazioaren gainean aurkeztutako erreklamazioen kopurua (1)	30	12(2)
Espainiako Bankuan eta CNMVn LKren aldekoak izan diren erreklamazioen kopurua	7	9

(1) Batez ere era guztietako komisio eta gastuen alorrean —kontua mantentzekoa, zorpekoarena...— okerreko informazioa edo aholkularitza txarra ematearekin lotutako erreklamazioak.

(2) Kopuru horri beste 290 erreklamazio gehitu behar zaizkio, Laboral Kutxaren alde artxibatutako fomalizazio- edo zoru-gastuen gainekoak.

	2017	2018
Espainiako Bankuaren eta CNMVren Erreklamazio Zerbitzuan produktuen eta zerbitzuen publizitatearen gainean eta pribatutasunaren gainean aurkeztutako erreklamazioen kopurua	0	3
Espainiako Bankuan eta CNMVn Laboral Kutxaren aldekoak izan diren erreklamazioen kopurua	0	3
Zerbitzuen hornikuntzari eta erabilerari buruzko araudia ez betetzeagatik jarritako isunen zenbatekoa	0	0

	2017	2018
Legeak eta arauak ez betetzeagatik jarritako zehapenak (€-tan)	36.000	14.400

Bi kopuruok Datuak Babesteko Agentziaren (AEPDren) zehapenei dagozkie.

Lagun Aro	2017	2018
Irekitako espedienteak (erreklamazioak eta kexak)	713	721
Aseguruen eta Pentsio Fondoen Zuzendaritza Orokorreko Erreklamazio Zerbitzuan aurkeztutako erreklamazioen kopurua	46	23
Baietsitako edo partzialki baietsitako espediente itxien ehunekoa	% 38,9	% 46,2
Erantzuteko batez besteko epea (egunak)	d/e	9,86
Bezeroaren aldeko abonuen zenbatekoa (€-tan)	d/e	123.100
Gainbegiralearengandik jasotako erreklamatzailaren aldeko (erabat edo partzialki) azken txostenen ehunekoa	% 12,5	% 18,4
CL BancaSeguros	2017	2018
Irekitako espedienteak (erreklamazioak eta kexak)	31	16
Baietsitako edo partzialki baietsitako espediente itxien ehunekoa	% 3,3	% 15,8
Erantzuteko batez besteko epea (egunak)	d/e	2,47
Bezeroaren aldeko abonuen zenbatekoa (€-tan)	d/e	0

6.4. INFORMAZIO FISKALA

Hona hemen Laboral Kutxa taldearen irabazi bateratuak:

Irabazi bateratuak	2017	2018
Zerga ondorengo emaitzak (M€-kotan)	112.849	124.173

Laboral Kutxak jarduera burutzen duen lurraldeetan betetzen ditu zerga-obligazioak. Horrela, zerbitzu publikoei eusten eta gizartea garatzen laguntzen du. Honako hauek dira 2018an emandako zenbatekoak:

Zergak eta tributuak (mila €-kotan) - Laboral Kutxa	2017	2018
Sozietateen gaineko zerga	8.682	11.418
Tributuak (OHZ, EJZ...)	7.306	7.593
BEZ	2.247	2.198
Guztira	18.235	21.209

Zergak eta tributuak (mila €-kotan) – Lagun Aro	2017	2018
Sozietateen gaineko zerga	3.135	1.951
Tributuak (OHZ, EJZ...)	101	96
Aseguru-primen gaineko zergak	7.165	7.252
Guztira	10.401	9.299

Administrazio publikoak ez du parterik kapitalean, eta ez du inolako ordezkartzarik Laboral Kutxaren gobernu-organoetan. Hauek dira administraziotik jasotako laguntza finantzarioak:

Kontzeptua (mila eurokotan)	2017	2018
Dirulaguntzak (enplegurako, prestakuntzarako eta energiako inbertsioetarako laguntza)	316	538

Kontzeptua (mila eurokotan)	2017	2018
Lagun Aroko dirulaguntzak (euskara)	4	20

II. ERANSKINA
GOBERNU KORPORATIBOAREN URTEKO TXOSTENA, MERKATU OFIZIALETAN NEGOZIATUTAKO BALOREAK JAULKITZEN
DITUZTEN AURREZKI-KUTXEZ EDO ESTATUKO MERKATARITZA-SOZIETATEEZ EDO ERAKUNDE PUBLIKOEZ BESTELAKO
ERAKUNDEENA

JAULKITZAILEAREN IDENTIFIKAZIO-DATUAK

Erreferentziako ekitaldiaren amaiera-data: [2018-12-31]

IFK: [F75076935]

Sozietatearen izena:

[**CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CREDITO**]

Sozietatearen helbidea:

[JOSE MARIA ARIZMENDIARRIETA PASEALEKUA, ZK.G., ARRASATE, GIPUZKOA]

**GOBERNU KORPORATIBOAREN URTEKO TXOSTENA, MERKATU OFIZIALETAN NEGOZIATUTAKO
BALOREAK JAULKITZEN DITUZTEN AURREZKI-KUTXEZ EDO ESTATUKO MERKATARITZA-
SOZIEATEEZ EDO ERAKUNDE PUBLIKOEZ BESTELAKO ERAKUNDEENA**

A. JABETZAREN EGITURA

A.1. Esan nor diren entitateko akziodunik edo partaiderik garrantzitsuenak, ekitaldiaren itxiera-datan.

Akziodunaren edo partaidearen izen soziala	Kapital sozialaren gaineko %-a
LAGUNARO EPSV	15,21

A.2. Adieraz itzazu, dagokionean, akziodunik edo partaiderik garrantzitsuenen artean egon litezkeen familiako, merkataritzako, kontratuko edo sozietateko harremanak (entitateak ezagutzen baditu), garrantzi txikikoak eta merkataritza-trafiko arruntak sortutakoak salbu utzita.

A.3. Adieraz itzazu, dagokionean, akziodunik edo partaiderik garrantzitsuenen eta entitatearen artean egon litezkeen merkataritzako, kontratuko edo sozietateko harremanak, garrantzi txikikoak eta merkataritza-trafiko arruntak sortutakoak salbu utzita.

A.4. Esazu estatutu, lege edo bestelakoetako murrizketarik dagoen, baloreak transmititzeko edo boto-eskubiderako. Zehazki, jakinarazi egin beharko da, sozietateak merkatuan dituen akzioak eskuratzearen bidez berori kontrolatzea eragozten duten edonolako murrizketak daudenean, eta sektoreko araudiari jarraikiz konpainiaren finantza-tresnen eskurapenari edo transmisioari aplikatzekoak diren aurretiazko baimen- edo jakinarazpen-erregimenak daudenean.

Bai
 Ez

Murrizketen azalpena

Kooperatiben legerian agindutakoaren arabera, bazkide pertsona juridikoak ezin du kapitalaren % 20tik gorako partaidetzarik edo boto-eskubiderik izan. Orobat, bazkide pertsona fisikoak ezin du kapitalaren % 2,5etik gorako partaidetzarik edo boto-eskubiderik izan.

B. BATZAR NAGUSIA EDO PAREKO ORGANOA

B.1. Zerrenda itzazu estatutuetan ezarrita dauden batzar nagusiaren edo pareko organoaren eraketa-quorumak. Esan ezazu zertan ez duen antzik Kapital Sozietateei buruzko Legean (KSLan) aurreikusitako minimoen erregimenarekin edo aplikatu behar zaion araudiarekin.

Kooperatiben legerian ezarritakoari jarraikiz eta hartu beharreko erabakia edozein delarik ere, Batzar Nagusia lehen deialdian baliozki eratutzat joko da, bazkideen erdia baino gehiago bertaratu edo ordezkatzan denean, eta, bigarren deialdian, bazkideen % 5 gutxienez edo 100 bazkide bertaraten direnean

B.2. Azal ezazu zein den sozietate-erabakiak hartzeko erregimena. Esan ezazu zertan ez duen antzik, KSLan aurreikusitako erregimenarekin edo aplikatu behar zaion araudiarekin.

Kooperatiben legeria aplikatuz, baliozki emandako botoen erdia baino gehiago behar izango da erabakiak hartzeko. Bat-egiteak, zatiketak, obligazioen eta beste balore batzuen jaulkipenak edota estatutuen aldaketak egiteko, bertaratuta edo ordezkaturata dauden bazkideen botoen bi heren behar izango dira gutxienez.

B.3. Labur itzazu txosten honek aipagai duen ekitaldian batzar nagusiek edo pareko organoek hartutako erabakiak eta erabaki horien alde emandako botoen ehunekoak.

Ekitaldian, 2018ko apirilaren 21ean egindako Batzar Nagusiak erabaki hauek hartu zituen, eta hauek izan ziren botoen ehunekoak:

- Hiru bazkide izendatzea, kasuan kasuko batzarraren akta onesteko (aho batez).

- Entitateari eta beraren talde bateratuari buruzko urteko kontuak eta gestio-txostena onestea (aho batez).

- Kapital sozialerako interesak ordaintzea (aho batez).

- Ekitaldiko soberakin erabilgarriak banatzea: % 10 Heziketak eta Sustapeneko Fondora, % 15 Kooperatiba arteko Fondo Sozialera, % 25 kooperatibaitzulkinetara eta % 50 Nahitaezko Erreserba Fondora (aho batez).

- Heziketak eta Sustapeneko Fondotik % 11,19 bertan banatzea, % 12,68 banaketa orokorrerako uztea eta % 76,13 Mondragonen kooperatiba-erakundeak finantzatzeko eta Heziketak eta Kooperatiba arteko Sustapeneko Fondorako ekarpenetarako erabiltzea (aho batez).

- Bazkide berriek kapital sozialari egin beharreko ekarpenak eta sarrera-kuotak onestea (aho batez).

- 2018an kapital sozialerako ekarpeni abonatu beharreko interesa 2019ko Batzar Nagusiak zehaztuko duela finkatzea. Dena den, Kontseilu Errektoreak eskumena izango du zenbatekoak kontuan ordaintzeko (aho batez).

- 2018ko ekitaldiko urteko kontuak ikuskatzeko Pricewaterhousecoopers izendatzea berriro (aho batez).

B.4. Adieraz ezazu ia ekitaldian egindako batzar nagusietan edo pareko organoetan egon den gai-zerrendako punturik akziodunek onartu ez dutenik.

Gai-zerrendan ez da egon bazkideek onartu gabeko punturik.

B.5. Adieraz ezazu entitatearen webgunearen helbidea, eta gobernu korporatiboari buruzko informaziora nola iristen den.

Gobernu Korporatiboaren edukira iristeko, entitatearen webgune orokorrean -www.laboralkutxa.eus- edo webgune korporatiboan -<http://korporatiboa.laboralkutxa.com>- sartu behar da eta «Gobernu korporatiboa eta ordainsari-politika» atalean klik egin.

B.6. Adieraz ezazu entitateak jaulkitako baloreen edukitzaileen sindikatuek, halakorik badago, bilerarik egin duten, txosten honek aipagai duen ekitaldian egindako bilerek zer xede izan duten eta zer erabaki nagusi hartu dituzten.

Ez da eratu entitateak jaulkitako baloreen edukitzaileen sindikaturik.

C. SOZIETATEKO ADMINISTRAZIOAREN EGITURA

C.1. Administrazio-kontseilua edo -organoa

C.1.1 Esan ezazu zein diren administrazio-organoko kontseilari edo kideen gehieneko eta gutxieneko kopuruak, estatutuetan aurreikusitakoaren arabera.

Organoko kontseilarien/kideen gehieneko kopurua	13
Organoko kontseilarien/kideen gutxieneko kopurua	12
Batzarrak edo biltzarrak finkatutako organoko kontseilarien/kideen kopurua	12

C.1.2 Bete ezazu administrazio-kontseiluko edo -organoko kideei eta haien izaerari buruzko taula hau.

Administrazio-organoko kontseilariaren/kidearen izena edo izen soziala	Ordezkaria	Azken izendapenaren eguna
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ		2015-07-29
MARÍA CARMEN INURRIA LANDERAS		2015-07-29
ELENA ZARRAGA BILBAO		2015-07-29
JAVIER OLEAGA MENDIARACH		2015-07-29
AINHOA GALLASTEGUI MARTÍNEZ		2015-07-29
ADOLFO PLAZA IZAGUIRRE		2015-07-29
LUIS MARIA UGARTE AZPIRI		2017-07-27
PABLO LUIS BRINGAS VÉLEZ		2017-07-27
FRANCISCO JOSÉ DEAN PUEYO		2017-07-27
ITZIAR ELGARRESTA IBARRONDO		2017-07-27
MARIA ESTHER KORTA ERRAZKIN		2017-07-27
NAGORE LARRABEITI LIBANO		2017-07-27

C.1.3 Aipa itzazu, dagokionean, entitatearen taldeko kide diren beste erakunde batzuetan administratzaileen, administratzaileen ordezkarien edo zuzendarien karguak betetzen dituzten administrazio-kontseiluko edo -organoko kideak.

Administrazio-organoko kontseilariaren/kidearen izena edo izen soziala	Taldeko erakundearen izen soziala	Kargua
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	SEGUROS LAGUN ARO SA	LEHENDAKARIA
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	SEGUROS LAGUN ARO VIDA SA	LEHENDAKARIA

C.1.4 Bete ezazu taula hau administrazio-kontseilua eta haren batzordeak osatzen dituzten kideen kopuruari buruzko informazioarekin, bai eta azken lau ekitaldietan izan duen bilakaerari buruzkoarekin ere.

	Kontseilari-kopurua							
	2018ko ekitaldia		2017ko ekitaldia		2016ko ekitaldia		2015eko ekitaldia	
	Kopurua	%	Kopurua	%	Kopurua	%	Kopurua	%
Administrazio Kontseilua	6	50,00	6	50,00	3	21,00	3	21,00
Ikuskaritza Batzordea	2	67,00	2	67,00	2	67,00	2	67,00
Izendapenen Batzordea	2	40,00	2	40,00	0	0,00	0	0,00
Ordainsarien Batzordea	2	40,00	2	40,00	0	0,00	0	0,00
Arrisku Batzordea	3	60,00	3	60,00	2	40,00	2	40,00

C.1.5 Esazu sozietateak baduen aniztasun-politikaren bat enpresaren administrazio-, zuzendaritza- eta gainbegiratze- organoentzat, kontuan hartzen dituena, adibidez, adina, generoa, desgaitasuna eta prestakuntza nahiz esperientzia profesionala. Entitate txiki eta ertainek, Kontu Ikuskaritzari buruzko Legearen definizioaren arabera, genero-aniztasunari buruz ezarrita duten politikaren berri eman beharko dute gutxienez.

- Bai
 Ez
 Politika partzialak

Erantzuna baiezkoa bada, azal ezazu aniztasun-politika hori, berorren helburuak, aplikatzeko neurriak eta modua eta ekitaldian lortutako emaitzak. Seinalatu egin beharko dira, halaber, administrazio-organok eta Izendapenen eta Ordainketen Batzordeek hartu dituzten neurriak, kontseilarien eta administratzaileen presentzia orekatua eta ugaria izan dadin.

Sozietateak ez badu aniztasun-politikarik erabiltzen, azaldu arrazoiak.

Entitateak aniztasun-politiken alorreko aginduei kasu egiten die, administrazio-organoko kideen eta funtsezko eginkizunen titularren egokitasuna ebaluatzeari buruzko jarraibide eta araudietan ezarritakoa betetzeko, eta, Kontseilu Errektorarako hautagaiak hautatzeko politikan eta ebaluazio- eta egokitasun-prozesuetan, ezaugarri hauei erreparatzen die: profil akademikoari, profil profesionalari, generoari eta adinari.

Esan beharra dago, 2018ko abenduaren 31n gaingaituta dagoela ordezkari txikiena duen generorako ezarritako gutxieneko ehunekoak; izan ere, Kontseilu Errektorako (kooperatibako administrazio-organoren) kideengan eutsi egin zaio 2017ko ekitaldian lortu zen genero-parekotasunari.

Era berean, goi-zuzendaritzako kideak hautatu, izendatu eta berritzeari dagokienez, Caja Laboralak Ondorengotza Plan bat du funtsezko lanpostuetarako. Bertan, ordezkatu beharreko lanpostu kritikoak, ibilbide profesionalak eta jatorriko profilak zehaztu dira, bai eta identifikatutako pertsonen zuzendutako garapen profesionalerako planak eta lanpostu bakoitzerako ondorengotza-planak ere. Funtsezko lanpostuak, ondorengotza-planaren premia izan dezaketenak, eta gaur egun lanpostu horietan daudenak ordezkatzeko gaitutako pertsonak zehazteko, hainbat aldagai hartzen dira kontuan: prestakuntza, esperientzia eta ezagutzak, zuzendaritzako ibilbidea, errendimenduaren historia, gaitasun eta trebetasun pertsonalak, entitatearekiko konpromisoa, potentziala eta abar.

2018ko ekitaldian, izendapen berriak egin dira zuzendaritza-taldean, eta 2019ko urtarrilaren 1etik aurrera gauzatuko dira. Zuzendaritza Kontseiluaren eraketa berria orekatuagoa da generoari eta adinari begira.

C.1.6 Bete ezazu administrazio-organoko kontseilari edo kideen ekitaldiko ordainsari agregatuari buruzko taula hau.

Ordainketaren kontzeptua	Mila eurokotan	
	Indibiduala	Taldekoa
Ordainketa finkoa	136	
Ordainketa aldakorra	29	
Dietak		
Beste ordainsari batzuk		
GUZTIRA	165	

C.1.7 Identifika itzazu administrazio-organoko kontseilari edo kide ez diren goi-zuzendaritzako kide exekutiboak, eta adieraz ezazu ekitaldian zehar horien alde sortutako ordainsarien kopuru osoa.

Izena edo izen soziala	Kargua
JULIO GALLASTEGUI ZUBIZARRETA	Zuzendari nagusia
CARLOS OSES IRULEGUI	Zuzendariondoko orokorra eta Area Komertzialeko zuzendaria
OSCAR EGUSKIZA SIERRASESUMAGA	Arriskuen Areako zuzendaria
JOSU ARRAIZA MARTÍNEZ DE LAGRAN	Baliabideen Areako zuzendaria
XABIER EGIBAR GAINZA	Negozio Garapenaren Areako zuzendaria
JOSÉ ANTONIO UNANUE ETXEBERRIA	Finantzen Areako zuzendaria
NURIA AGUIRRE UNZUETA	Gestio Sozialeko zuzendaria
Goi-zuzendarien ordainketa guztira (mila eurokotan)	
	984

C.1.8 Esan ezazu batzordeko estatutuek edo araudiak administrazio-organoko kontseilari edo kideentzat agintaldi mugatua ezartzen duten ala ez.

- Bai
 Ez

C.1.9 Adieraz ezazu administrazio-kontseiluari edo -organoari onesteko aurkezten zaizkion urteko kontu indibidual eta taldekoak aurrez ziurtatuta dauden.

- Bai
 Ez

Zehaztu, dagokionean, administrazio-kontseiluak edo -organoak onets ditzan entitatearen urteko kontu indibidual eta taldekoak ziurtatu ditu(zt)en pertsona(k).

C.1.10 Azal ezazu, baldin badago, zer mekanismo duen administrazio-kontseiluak edo -organoak ezarrita, berak formulatutako kontu indibidual eta taldekoak auditoretza-txostenean salbuespenekin ez aurkezteko batzar nagusian edo pareko organoan.

Kontseilu Errektorearen araudiak Ikuskaritza Batzordea arautzen du, eta berari esleitzen dio finantza-informazio arautua prestatu eta aurkezteko prozesua ikuskatzeko eginkizuna. Ildo beretik, haren eginkizuna da barne-kontrolerako sistemen eraginkortasuna ikustatzea ere.

C.1.11 Kontseiluko edo administrazio-organoko idazkariak kontseilari izaera du?

[ ] Bai
 [ ] Ez

C.1.12 Adieraz ezazu, baldin badago, zer mekanismo dagoen ezarrita kanpoko auditorearen, finantza-analisten, inbertsioko bankuen eta kalifikazio-agentzien independentzia bermatzeko, eta azaldu legezko aurreikuspenak nola ezarri diren praktikan.

Kontseilu Errektorearen araudiak Ikuskaritza Batzordea arautzen du, eta berari esleitzen dio kontu-ikuskariekin edo auditoretza-sozietateekin harremanak lotu eta euren independentzia arriskuan jar lezaketen gaien inguruko informazioa jasotzeko eginkizuna. Independentia direla idatziz berresteko eskatzen zaie urtean behin. Zentzu horretan, kontu-auditoretzaren txostena egin aurretik, barne-auditorearen independentzia berresten duen txostena egin du Ikuskaritza Batzordeak.

C.2. Administrazio-kontseiluko edo -organoko batzordeak

C.2.1 Zerrenda itzazu administrazio-kontseiluko edo -organoko batzordeak.

Batzordearen izena	Kide-kopurua
IKUSKARITZA BATZORDEA	3
IZENDAPENEN BATZORDEA	5
ORDAINSARIEN BATZORDEA	5
ARRISKU BATZORDEA	5

C.2.2 Zerrenda itzazu administrazio-kontseiluko edo -organoko batzorde guztiak, horietako kideak eta partaide dituen kontseilari exekutibo, dominikal, independente eta kanpokoaren proportzioa (kapital-sozietatearen egitura juridikoa ez duten entitateek ez dute beteko kontseilariaren kategoria dagokion taulan, eta, testuaren atalean, kontseilari bakoitzaren kategoria azalduko dute, aintzat hartuta, batetik, beraien araubide juridikoa eta, bestetik, horiek ikuskaritza-batzordea eta izendapenena nahiz ordainsariena eratzeko baldintzak nola betetzen dituzten).

Ikuskaritza Batzordea		
Izena	Kargua	Kategoria
MARÍA CARMEN INURRIA LANDERAS	LEHENDAKARIA	
ELENA ZARRAGA BILBAO	KIDEA	
ADOLFO PLAZA IZAGUIRRE	KIDEA	

Kontseilari exekutiboen %-a	0,00
Kontseilari dominikalen %-a	0,00
Kontseilari independenteen %-a	0,00
Kanpoko beste batzuen %-a	0,00
Bilera-kopurua	10

Azal itzazu komisio honek esleituta dituen eginkizunak, barne hartuta, dagokionean, legeak ezarritakoez gainerakoak, eta deskribatu berorren prozedurak eta antolatzeak eta funtzionatzeko arauak. Eginkizun bakoitzerako, adierazi ekitaldiko jarduketarik garrantzitsuenak eta nola bideratu duen legean, estatutuetan edo bestelako gizarte-hitzarmen batzuetan esleituta dituen eginkizunetako bakoitza.

Ikuskaritza Batzordearen eginkizun bereziak estatutuetan (36. bederatzia artikuluan) jasotakoak dira, hau da:

- a) Bazkideek Batzordeari bere eskumeneko alorren inguruan planteatutako gaiak Batzar Nagusian ezagutzera ematea.
- b) Kontseilu Errektoreari kanpoko kontu-ikuskariak izendatzeko, izendapena luzatzeko edo zeregin horretatik kentzeko proposamena egitea, gero Batzar Nagusiak erabakia har dezan.
- c) Barne-auditoretzako zerbitzuak gainbegiratzea.
- d) Sozietatearen finantza-informazioaren prozesua eta barne-kontrolerako sistemak ezagutzera.
- e) Kanpo-ikuskariarekin harremanetan egotea haien independentzia arriskuan jarri dezaketen alderdiei eta kontu-ikuskaritza garatzeko prozesuari lotutako bestelakoei buruzko informazioa jasotzeko, eta halaber, kontu-ikuskaritzaren legedian eta ikuskaritzako arau teknikoetan aurreikusitako argibideak lortzeko. Nolanahi ere, Entitatearekiko edo horri lotutako beste entitate batzuekiko independentzia egiaztatzen duen idatzizko agiria jaso behar du urtean behin kontu-ikuskariegandik, baita entitate horiei emandako mota guztietako zerbitzu osagarriari buruzko informazioa ere, ikuskaritzaren gaineko araudiak ezarritakoaren arabera.
- f) Urtean behin, kontu-ikuskaritzaren txostena egin aurretik, kontu-ikuskarien edo ikuskaritza-sozietateen independentziari buruzko iritzia azalduko duen txostena egitea. Txosten horretan, edonola ere, aurreko paragrafoan aipatu den zerbitzu osagarriari buruzko iritzia jaso behar da.

Era berean, Kontseilu Errektorearen Erregelamenduaren 10.3 artikulua arabera, araututako finantza-informazioa sortu eta aurkezteko prozesua gainbegiratzeaz arduratuko da, bai eta jokabide-kodeak eta gobernu korporatiboaren arauak betetzen diren gainbegiratzeaz ere.

Estatutu sozialen arabera, Ikuskaritza Batzordeak behar adina bilera egingo ditu, lehendakariak deitu edo edozein kidek eskatuz gero. Kide bakoitzak boto bat du, erabakiak gehiengo soilez hartuko dira eta berdinketak lehendakariaren botoak ebatziko ditu.

Batzordea osatzen duten kontseilarien kategoriarik dagokionez, Maria Carmen Inurria (batzordeburua) eta Elena Zárraga kontseilari independenteak dira (kide guztien % 67) eta Adolfo Plaza kontseilari lan-bazkidea da (kide guztien % 33). Ez dago ez kontseilari dominikalik ez exekutiborik batzordean.

Entitatean lan-bazkide gisa diharduen eta goi-zuzendaritzako eginkizunik ez duen kontseilaria da kontseilari lan-bazkidea.

Hauek dira Ikuskaritza Batzordeak 2018an zehar izan dituen esku-hartzerik garrantzitsuenak:

- Caja Laboralak argitaratutako finantza-informazioa prestatu eta aurkezteko prozesua gainbegiratu du, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren deskarguen bidez. Egiaztapen hauek dira nabarmenenak:
  - Entitateak egindako urteko kontu indibidual eta taldekoak eta dagozkion gestio-txostenak berrikustea.
  - Espainiako Bankuari bidalitako hiruhilekoko finantzarako egoera-orri publiko baterakua berrikustea.
  - Entitateak sei hilean behin argitaratzen duen merkaturako gardentasun informazioa berrikustea.
  - 4/2017 Zirkularren eta FINA 9 arauaren lehen aplikazioa berrikustea.
  - Espainiako Bankuari bidalitako baliabide propioen aitortzea sei hilean behin berrikustea.
  - Entitateak argitaratutako zuzentza garrantziko informazioa berrikustea.
- Finantza-informazioaren barne-kontrolerako sistema (FIBKS) gainbegiratu du, Barne Ikuskaritzako Departamentuak ezarritako berrikuspen-prozedurari jarraituz.
- Entitateak egindako Kapitalaren eta likideziaren autoebaluazio-prozesua gainbegiratu du.
- Recovery Plana egiteko eta aurkezteko prozesua gainbegiratu du.
- Barne Ikuskaritzaren eginkizuna gainbegiratu eta ebaluatu du, haren independentzia eta eraginkortasuna zainduz eta Barne Ikuskaritzako Departamentuak egindako jardueren gaineko informazioa jasoz aldi behin.
- Erabaki du, kanpo-auditoreen jarduna ebaluatu ostean kanpo-auditoretzako kontratua luza dezala proposatzea Kontseilu Errektoreari, Batzar Nagusiaren esanetara jartzeko.
- Kanpo-auditoretzaren emaitzari jarraipena egin dio, kanpo-auditorearekin bilerak egin ditu eta garrantzi berezirikotzat jotako alderdiak aztertu eta berrikusi ditu.
- Kanpo-auditoretzaren txostena egin aurretik, barne-auditorearen independentzia berresten duen iritzia eman du.
- Entitateak kanpo-auditorearekin kontratatzea proposatutako bestelako zerbitzuak ebaluatu eta, zegoenean, onetsi egin ditu.

Esan ezazu Ikuskaritza Batzordeko zer kontseilari izendatu diren beraien kontabilitateko, auditoretzako edo bietako ezagutzak eta esperientzia aintzat hartuta, eta adierazi batzorde horretako lehendakaria zer datatan izendatu den.

Esperientziadun kontseilarien izenak	ELENA ZARRAGA BILBAO
Lehendakaria izendatzeko data	2015-07-29

Izendapenen Batzordea		
Izena	Kargua	Kategoria
ITZIAR ELGARRESTA IBARRONDO	LEHENDAKARIA	
PABLO LUIS BRINGAS VÉLEZ	KIDEA	
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	KIDEA	
FRANCISCO JOSÉ DEAN PUEYO	KIDEA	
MARÍA ESTHER KORTA ERRAZKIN	KIDEA	

Kontseilari exekutiboen %-a	0,00
Kontseilari dominikalen %-a	0,00
Kontseilari independenteen %-a	0,00
Kanpoko beste batzuen %-a	0,00
Bilera-kopurua	6

Azal itzazu komisio honek esleituta dituen eginkizunak, barne hartuta, dagokionean, legeak ezarritakoez gainerakoak, eta deskribatu berorren prozedurak eta antolatze eta funtzionatzeko arauak. Eginkizun bakoitzerako, adierazi ekitaldiko jarduketarik garrantzitsuenak eta nola bideratu duen legean, estatutuetan edo bestelako gizarte-hitzarmen batzuetan esleituta dituen eginkizunetako bakoitza.

2016ko apirilaren 29ko Kontseilu Errektoreak erabaki zuen Izendapenen Batzordea eta Ordainsarien Batzordea formalki bereiztea eta Kontseilu Errektorearen Erregelamenduko 11. artikulua aldatzea.

Izendapenen Batzordearen zeregin bereziak Kontseilu Errektorearen araudian (11.b artikuluan) daude jasota; hauek dira:

- Kontseilu Errektoreko postu hutsak hornitzeko hautagaiak bilatu eta gomendatzea, Kontseilu Errektoreak edo Batzar Nagusiak onets ditzan.
- Kontseilu Errektorearen ezagutzen, gaitasunaren, aniztasunaren eta esperientziaren oreka ebaluatzea eta izendapen zehatz baterako behar diren eginkizunak eta gaitasunak deskribatzea, bai eta lanpostua betetzeko aurreikusitako dedikazioa balioztatzea ere.
- Aldian behin (urtean behin gutxienez), Kontseilu Errektorearen egitura, tamaina, eraketa eta jarduketa aztertzea eta egin beharreko aldaketak gomendatzea.
- Aldian behin (urtean behin gutxienez), Kontseilu Errektorearen eta bertako kideen egokitasuna aztertzea eta ondorioak Kontseilu Errektoreari jakinaraztea.
- Aldian behin, Kontseilu Errektoreak goi-zuzendaritzako kideak hautatu eta izendatzearen alorreko politika berrikustea eta gomendioak ematea.
- Kontseilariak eta Funtsezko Langileak Hautatzeko eta horien Egokitasuna Ebaluatze Prozedurari buruzko Eskuliburuan esleituriko eginkizunak.
- Kontseilu Errektorean ordezkariarik txikiena duen sexuarentzako ordezkari-tza-helburua finkatzea eta helburu horretara iristeko orientabideak lantzea.

Erregelamenduaren arabera, Izendapenen Batzordeak behar adina bilera egingo ditu, lehendakariak deitzen badu, bere kabuz edo edozein kidek eskatuta. Kide bakoitzak boto bat du, erabakiak gehiengo soilez hartuko dira eta berdinketak lehendakariaren botoak ebatziko ditu.

Batzordea osatzen duten kontseilarien kategoriari dagokionez, Itziar Elgarresta (batzordeburua) eta Esther Korta kontseilari independenteak dira (kide guztien % 40), Pablo Luis Bringas eta Francisco José Dean kontseilari lan-bazkideak dira (kide guztien % 40) eta Txomin García kanpoko kontseilaria da (kide guztien % 20). Ez dago ez kontseilari dominikalik ez exekutiborik batzordean.

Entitatean lan-bazkide gisa diharduen eta goi-zuzendaritzako eginkizunik ez duen kontseilaria da kontseilari lan-bazkidea.

Kanpoko kontseilari esaten zaio gainerako kategorietan sartzeko baldintzak betetzen ez dituen kontseilariari.

Hauek dira Izendapenen Batzordeak 2018an zehar izan dituen esku-hartzerik garrantzitsuenak:

- Kontseilu Errektoreko eta Zuzendaritza Nagusiko kideen eta funtsezko langileen egokitasuna etengabe aztertzea eta Kontseilu Errektorearen ezagutzen, gaitasunaren, aniztasunaren eta esperientziaren oreka ebaluatzea.
- Kontseilu Errektoreak goi-zuzendaritzako kideak hautatu, izendatu eta ordezkatzearen alorrean proposatutako politika berrikustea.
- Funtsezko langileak (Negozio Garapenaren Areako zuzendaria, Ekiako zuzendari komertziala, Mendebaldeko zuzendari komertziala eta Finantza Gestioko zuzendaria) izateko hautatutako pertsonen ohoragarritasun komertzial eta profesionala eta ezagutzen eta esperientziaren egokitasuna baliozkotzea.
- Zuzendari nagusi izateko behar den profilaren proposamena aztertzea.
- Zuzendari nagusi izateko hautagaiaren egokitasunari buruzko txostena baliozkotzea.
- 2018an izendatutako goi-zuzendaritzako kideak hautatu eta izendatzeko prozedura nola aplikatu den aztertzea.
- Kontseilu Errektorerako hautagaiak hautatzeko politika eguneratzea.
- Kontseilu Errektorearen zati bat berritzeko behar diren profilak zehaztea.

Ordainsarien Batzordea		
Izena	Kargua	Kategoria
ITZIAR ELGARRESTA IBARRONDO	LEHENDAKARIA	
PABLO LUIS BRINGAS VÉLEZ	KIDEA	
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	KIDEA	
FRANCISCO JOSÉ DEAN PUEYO	KIDEA	
MARÍA ESTHER KORTA ERRAZKIN	KIDEA	

Kontseilari exekutiboen %-a	0,00
Kontseilari dominikalen %-a	0,00
Kontseilari independenteen %-a	0,00
Kanpoko beste batzuen %-a	0,00
Bilera-kopurua	6

Azal itzazu batzorde honek esleituta dituen eginkizunak, bai eta berorren antolamendu- eta funtzionamendu-prozedura eta -arauak ere. Eginkizun bakoitzerako, adierazi ekitaldiko jarduketarik garrantzitsuenak eta nola bideratu duen legean, estatutuetan edo bestelako gizarte-hitzarmen batzuetan esleituta dituen eginkizunetako bakoitza.

2016ko apirilaren 29ko Kontseilu Errektoreak erabaki zuen Izendapenen Batzordea eta Ordainsarien Batzordea formalki bereiztea eta Kontseilu Errektorearen Erregelamenduko 11. artikulua aldatzea.

Ordainsarien Batzordearen zeregin bereziak Kontseilu Errektorearen araudian (11.c artikuluan) daude jasota; hauek dira:

- Entitatean aplikatu beharreko ordainsari-politika orokorra Kontseilu Errektoreari proposatzea eta Kontseilu Errektoreak ordainsarien inguruan hartu beharreko erabakiak prestatzea, baita entitatearen arriskuan eta arriskuen gestioan eragiten dutenak ere.
- Kontseilu Errektorea informatzea identifikaturiko kolektiboko zuzendarien ordainsari-politikari buruz; kontseilarien (izaera horregatik ordainsaririk jasotzen badute), zuzendari nagusiaren eta antzekoen ordainsari-politika orokorrari buruz; eta eginkizun exekutiboak dituzten Kontseilu Errektoreko kideen gainerako kontratuzko baldintzei buruz.
- Ordainsari-politika aplikatzearen inguruko urteko ebaluazio independentea (barnekoa edo kanpoko) egiten dela bermatzea.
- Entitatean ezarritako ordainsari-politika betetzen dela zaintzea eta, aldi behin, identifikaturiko kolektiboko zuzendarien, kontseilarien (izaera horregatik ordainsaririk jasotzen badute), zuzendari nagusiaren eta antzekoen ordainsari-politika berrikustea.
- Indarrean dagoen legeriak eta estatutu sozialek finkaturiko gainerako eginkizunak betetzea, baita Kontseilu Errektorearen erabakiz esleiturikoak ere.

Araudiaren arabera, Ordainsarien Batzordeak behar adina bilera egingo ditu, lehendakariak deitzen badu, bere kabuz edo edozein kidek eskatuta. Kide bakoitzak boto bat du, erabakiak gehiengo soilez hartuko dira eta berdinketak lehendakariaren botoak ebatziko ditu.

Batzordea osatzen duten kontseilarien kategoriari dagokionez, Itziar Elgarresta (batzordeburua) eta Esther Korta kontseilari independenteak dira (kide guztien % 40), Pablo Luis Bringas eta Francisco José Dean kontseilari lan-bazkideak dira (kide guztien % 40) eta Txomin García kanpoko kontseilaria da (kide guztien % 20). Ez dago ez kontseilari dominikalik ez exekutiborik batzordean.

Entitatean lan-bazkide gisa diharduen eta goi-zuzendaritzako eginkizunik ez duen kontseilaria da kontseilari lan-bazkidea.

Kanpoko kontseilari esaten zaio gainerako kategorietan sartzeko baldintzak betetzen ez dituen kontseilariari.

Hauek dira Ordainsarien Batzordeak 2018an zehar izan dituen esku-hartzerik garrantzitsuenak:

- Caja Laboral Popular Coop.de Créditoko ordainsari-politika eguneratzea eta identifikaturiko kolektiboan dauden pertsonen zerrendan aldaketak proposatzea.
- 2018rako helburuak formulatzeko eta identifikaturiko kolektiboari 2017ko ordainketa aldakor indibiduala aplikatzeko proposatzea.
- Caja Laboralaren ordainsari-politikari buruzko barne-ebaluzioaren txostena aurkeztea.
- Zuzendari nagusia ordezkatzearen eta PD60aren ondoriozko izendatu berrien ordainsaria proposatzea. Zuzendaritza Kontseiluko lau kide berri izendatzea ekarri du.

Arrisku Batzordea		
Izena	Kargua	Kategoria
ELENA ZARRAGA BILBAO	LEHENDAKARIA	
NAGORE LARRABEITI LIBANO	KIDEA	
LUIS MARIA UGARTE AZPIRI	KIDEA	
TXOMIN GARCIA HERNANDEZ	KIDEA	
AINHOA GALLASTEGUI MARTÍNEZ	KIDEA	

Kontseilari exekutiboen %-a	0,00
Kontseilari dominikalen %-a	0,00
Kontseilari independenteen %-a	0,00
Kanpoko beste batzuen %-a	0,00
Bilera-kopurua	8

Azal itzazu batzorde honek esleituta dituen eginkizunak, bai eta berorren antolamendu- eta funtzionamendu-prozedura eta -arauak ere. Eginkizun bakoitzerako, adierazi ekitaldiko jarduketarik garrantzitsuenak eta nola bideratu duen legean, estatutuetan edo bestelako gizarte-hitzarmen batzuetan esleituta dituen eginkizunetako bakoitza.

Arrisku Batzordearen zeregin bereziak Kontseilu Errektorearen araudian (11 bis artikuluan) daude jasota; hauek dira:

- Kontseilu Errektoreari aholku ematea, entitatearen egungo eta etorkizuneko arriskuarekiko joera orokorrari eta arlo horretarako estrategiari buruz, eta laguntzea estrategia hori aplikatzen eta entitateari eragiten dioten edo eragin diezaioketen arriskuak gestionatu, gainbegiratu eta murrizteko politika zehatzak zaintzen.
- Zaintzea bezeroei eskainitako aktibo eta pasiboen prezio-politikak aintzat har dezala entitatearen enpresa-eredua eta arrisku-estrategia. Bestela, hori ordezkatzeko plan bat aurkeztea Kontseilu Errektoreari.
- Kontseilu Errektoreari aholku ematea, entitatearen arrisku guztiak gestionatu eta gainbegiratzeko.
- Kontseilu Errektoreari aholku ematea, *stress test*aren inguruan eta arriskuen alorrean kapitalaren plangintza egiten.
- Arriskuak gestionatzeko eta barne-antolamenduaren eraginkortasunerako baliabide egokiak esleitzen direla zaintzea.
- Kontseilu Errektorearen eta erakundearen artean arriskuen inguruko informazio-kanal eraginkorrak daudela zaintzea, eta batzordeak berak eta Kontseilu Errektoreak arriskuei buruz jaso beharreko informazioaren izaera, kopurua, formatua eta maiztasuna zehaztea, Kontseilu Errektorearekin batera.
- Aktiboen balorazioa, kredituen kanpo-kalifikazioen erabilera eta arriskuei buruzko barne-ereduak ikuskatzea.
- Ordainsari-politika eta -jardunbide arrazoizkoak ezartzen laguntzea. Aztertzea ea ordainketa-sisteman aurreikusitako pizgarrien politikak aintzat hartzen dituen arriskua, kapitala, likidezia eta irabazien probabilitatea eta aukera.

Araudiaren arabera, Arriskuen Batzordeak behar adina bilera egingo ditu, lehendakariak deitzen badu, bere kabuz edo edozein kidek eskatuta. Kide bakoitzak boto bat du, erabakiak gehiengo soilez hartuko dira eta berdinketak lehendakariaren botoak ebatziko ditu.

Batzordea osatzen duten kontseilarien kategoriarik dagokionez, Elena Zárraga (batzordeburua) eta Nagore Larrabeiti kontseilari independenteak dira (kide guztien % 40), Ainhoa Gallastegui kontseilari lan-bazkidea da (kide guztien % 20), Txomin García kanpoko kontseilaria da (kide guztien % 20) eta Luis Mª Ugarte kontseilari dominikala da (kide guztien % 20). Ez dago kontseilari exekutiborik batzordean.

Entitatean lan-bazkide gisa diharduen eta goi-zuzendaritzako eginkizunik ez duen kontseilaria da kontseilari lan-bazkidea.

Kanpoko kontseilari esaten zaio gainerako kategorietan sartzeko baldintzak betetzen ez dituen kontseilariari.

2018ko jarduerari dagokionez, Arrisku Batzordeak honako hauek egin ditu bere eginkizunen baitan:

- Arrisku guztien segimenduaz eta kontrolaz arduratu, Aktiboen eta Pasiboen Batzordearen (APBren) hiruhilekoko deskarguen bidez.
- Arriskuen eskuliburu eta politketako aldaketak aztertu eta baliozkotu.
- Arrisku-mota bakoitzerako mugen eta eskumenen eguneratzea aztertu eta baliozkotu.
- 2017ko Kapitalaren Autoebaluazio Txostena (KAT) aztertu eta baliozkotu.
- Recovery Plana aztertu eta baliozkotu.
- Arriskuarekiko Grinaren Esparrua (RAF), grinaren urteko deklarazioa (RAS) -jarraipena eginez- eta *stress testing*aren metodologia eta agertokia aztertu eta baliozkotu.
- IX. eranskinari jarraikiz, formalizatutako eragiketen prezioek eragiketaren kostua gainditzen dutela kontrolatzeko eragiketa aztertu eta balidatu.
- Ordainsari-politikaren proposamena aztertu eta baliozkotu.
- Mondragón Promoción eta Mondragón Innovación bateratzeko proiektua aztertu eta baliozkotu.

D. ERAGIKETA LOTUAK ETA TALDE BARRUKO ERAGIKETAK

- D.1. Zerrenda itzazu entitatearen edo berorren taldeko entitateen eta akziodunen, bazkide kooperatibisten nahiz jabetza-eskubideen titularren edota entitatean pareko izaera duten beste edozeinen artean egindako eragiketak.
- D.2. Zerrenda itzazu entitatearen edo berorren taldeko entitateen eta administratzaileen nahiz administrazio-organoko kideen edo entitateko zuzendaritzako kideen artean egindako eragiketak.
- D.3. Zerrenda itzazu talde barruan egindako eragiketak.
- D.4. Zehaztu itzazu zer mekanismo dauden ezarrita entitatearen edo berorren taldearen eta kontseilarien edo administrazio-organoko kideen nahiz zuzendarien arteko interes-gatazkek antzeman, zehaztu eta konpontzeko.

Hainbat bazkideren edo hirugarrenen mesedetan Caja Laboralaren interesak urratzen dituzten Batzar Nagusiaren eta Kontseilu Errektorearen akordioak aurkaratzeko aukera eskaintzen du legeak, eta aplikagarriak dira, halaber, gerta litezkeen interes-gatazken inguruko arau berezi hauek:

a) Arrisku-politikari buruzko eskuliburuaren 7. artikuluari jarraikiz, eta irizpide orokor gisa, Kontseilu Errektoreko kide guztiek, zuzendari nagusiak, horien senitartekoak (bigarren mailaraino) eta lotutako sozietateek planteatutako arrisku-eragiketa guztiek berrespen zentralizatua beharko dute, eta Kontseilu Errektoreak onartu eta berretsi beharko ditu. Espainiako Bankuaren 2/2016 Zirkularraren, gainbegiratzeari eta kaudimenari buruzkoaren, 35. arauan ezarritako muga eta baldintzak gainditzen dituzten kasuetarako, baimena eskatu beharko zaio Espainiako Bankuari, eta, bestela, jakinarazi egin beharko dira berehala.

b) Aurreko a) letran zehaztutako arrisku-eragiketen inguruko Kontseilu Errektorearen akordioetarako, geroago aipatzen diren baldintzak bete beharko dira. Hauek dira baldintzok:

- Akordioa isilpeko bozketaz hartu beharko da, gaia gai-zerrendan behar bezain argi sartu ostean.
- Kontseilari guztien bi herenen aldeko botoa beharko da, gutxienez, erabakia hartzeko. Eragiketaren edo zerbitzuaren onuraduna kontseilaria edo haren senitartekoren bat bada, kontseilaria interes-gatazkan dagoela ulertuko da eta ezingo du bozketan parte hartu.
- Isilpeko bozketa egin eta emaitza aldarrikatutakoan, egokia izango da hartutako erabakiarekiko zalantzak edo desadostasunak jasotzea.

Baldintza horiek berak bete behar dira Caja Laboralak beste entitate batzuekin dituen betebeharrak edo eskubideak eratu, eten, aldatu, berri edo iraungi behar direnean ere, kargu haiek edo beraien senitartekoak entitateotan nagusiak, kontseilariak, administratzaileak, goi-mailako zuzendariak, aholkulariak edo oinarrizko kideak direnean eta kapitalean % 5eko edo gehiagoko partaidetza dutenean.

Kontseilariak izendatzeko, egokitasun-eskuliburuan ezarritakoa bete behar da; hau da, aitorten bat sinatu behar da, Caja Laboralaren interesekiko etengabeko edo egiturazko gatazkarik ez dagoela adierazteko, ezinbestekoa baita kontseilariaren egokitasuna bermatzeko. Egoera hori egiaztatu egin behar da urtean behin; dena den, egokitasunari eragin diezaiokeen edozein egoera gertatzen bada, kontseilaria arduratuko da Caja Laboralari berehala ezagutarazteaz, eta bera izango da ez jakinaraztearen edo berandu jakinaraztearen ondorioz entitateak jasaten dituen kalteen erantzulea.

E. KONTROL-SISTEMAK ETA ARRISKUEN GESTIOA

E.1. Azal ezazu entitatearen kontrol-sistemaren eta arriskuen gestioaren irismena.

Arriskuen Gestio Sistemak funtzionamendu integrala du, eta Arriskuen Arean zentralizatuta dago kreditu-arrisku tradizionalaren onartze, jarraipen eta berreskurapenen erantzukizuna, bai eta interes-tasaren, likideziaren, merkatuaren eta eragiketen arriskuak bitartekaritza- eta kontrol-lanak ere.

Arrisku guztiak modu zentralizatuan kudeatzen dira, eta APB (hilean behin bilduta) eta, eragiketa-arriskuaren kasuan, Eragiketa Arriskuaren Batzordea (hiru hilean behin bilduta) arduratzen dira horretaz. Salbuespenak dira altxortegi-arriskua, berariaz Altxortegi Departamentuan eskuordetzen den kapital-merkatuaren arriskua eta kreditu-arriskua, bulegoei edo Arriskuen Areari dagozkion aginpideetan.

Hiru hilean behin gutxienez, Eragiketa Arriskuaren Batzordeak arrisku guztien kontrolari buruzko informazioa helarazten die Arrisku Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari.

E.2. Azal itzazu entitatean kontrol-sistema eta arriskuen gestioa sortu eta betearazteaz arduratzen diren organoak.

Kontseilu Errektorea. Administrazio-organo gorena da, eta Entitateak bere gain hartzen dituen arriskuak zaindu eta gainbegiratzearen azken erantzulea. Beraren eginkizunak aurrera eramateko, Kontseilu Errektoreko kidez osatuta egoten den Arrisku Batzordearen laguntza izaten du, eta Arriskuen Batzorde Nagusian ere hartzen du parte. Arriskuei kontrol zorrotza egiteko eta deskargu sistematikoa egiteko eskatzen dio Eragiketa Arriskuarena Batzordeari.

Zuzendaritza Nagusia. Kontseilu Errektorearen ordezkartzan, arrisku-politikak ezartzeaz arduratzen da. Arriskuen eginkizuna banatu egin du gestio komertzialaren eta arriskuak hartzearen artean.

Arriskuen Areak, Eragiketa Arriskuaren Batzordeak zehazki, hiru hilean behin arrisku guztien kontrolari eta segimenduari buruzko informazioa helarazten die Arrisku Batzordeari eta Kontseilu Errektoreari, arreta berezia jarriz ezarritako mugen eta prozeduren betetze-mailari.

Aktibo eta Pasibo Batzordea. Interes-tasaren, likideziaren, merkatuaren eta kredituaren arriskuak kudeatzeaz arduratzen da, betiere Kontseilu Errektoreak finkatutako mugen barruan. Eragiketa Arriskuaren Batzordeak hilean behin sortzen du arriskuen jarraipenari buruzko informazioa, eta batzorde horretan hartzen dira likideziaren, interes-tasaren eta merkatuaren arriskuei buruzko erabakirik garrantzitsuenak.

Eragiketa Arriskuaren Batzordea. Eragiketa-arriskua kontrolatzen du. Eragiketa Arriskuaren Batzordeak hiru hilean behin ematen du eragiketa-arriskuaren jarraipenari buruzko informazioa.

Arriskuen Area. Partikularren eta enpresen kreditu-arriskua onartzeaz, jarraitzeaz eta berreskuratzeaz arduratzen da, eta kreditu-arriskuaren barruko ereduak eraiki eta mantentzeaz, bai eta likideziaren, interes-tasaren, merkatuaren eta eragiketaren arriskuak bitartekaritza- eta kontrol-lanak egiteaz ere.

Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentua. Hierarkiari begira Arriskuen Arearen mende dago eta funtzionamenduari begira Arrisku Batzordearen mende. Arrisku guztien ikuspegi orokorra ematen du, berak neurtu eta kontrolatzen baititu guztiak. Horrela, bada, departamentu hori arduratzen da kreditu-arriskua onartzeko eta jarraipena egiteko eta interes-tasaren, likideziaren, merkatuaren eta eragiketaren arriskuak neurtzeko eta kontrolatzeko barruko ereduak sortzeaz. Aktibo eta Pasibo Batzordea, Arrisku Batzordea eta Kontseilu Errektorea informatzen ditu.

Arriskuen Gestioaren Departamentua. Arriskuen Arearen mende dago. Etxeko eta merkataritzako kreditu-arriskua gestionatzeaz arduratzen da: arriskua onartzeaz, jarraipena egiteaz eta egoera irregularak adiskidantzako eta auzi-aurreko faseetan berreskuratzeaz. Kobraezinak berresten hartzen du parte, eta zenbateko jakin baterainoko aginpidea du.

Aholkularitza Juridikoaren Departamentua. Arriskuen Arearen mende dago. Arrisku-eragiketei laguntza eta estaldura dokumental juridikoa ematen die, eta merkataritza-sareko auzien gestioari ere bai.

Altxortegiaren Departamentua. Finantzen Arearen mendean, finantza-erakundeekiko eta errenta finko pribatuarekiko kreditu-arriskua, merkatu-arriskuak, epe laburrerako likidezia-arriskua eta APBn hartutako erabakien ondoriozko posizioak gestionatzen ditu.

Araudia Betearazteko Departamentua. Araudia betearaztearen alorrei kontrola eta jarraipena egiten die. Entitateko area eta departamentuak koordinatzen ditu.

Bulego-sarea. Partikularren eta enpresen kreditu-arriskua onartzeko prozesuaren lehen fasea da, eskuordetuta dituen ahalordez mugatua; horiek entitatearen arrisku-politika osatzen duten *scoring/rating*, alerta eta eskumenen mailen arabera dira. Arriskua onartzeko prozesuak txikizkako sarearen aginpideak gainditzen baditu, Arriskuen Areak berretsi beharko du.

Barne Ikuskaritza. Aseguratzeko eta kontsultatzeko eginkizun independente eta objektiboa du. Ikuspegi sistematiko eta diziplinatua eskaintzen du, arriskuen gestio, kontrol eta gobernamentuko prozesuen eraginkortasuna ebaluatu eta hobetzeko.

E.3. Aipa itzazu negozio-helburuetan eragin dezaketen arrisku nagusiak.

Partikular eta enpresetikiko negozio tradizionalako kreditu-arriskua (kontzentrazio-arriskua barne), egiturazko interes-tasaren arriskua, likidezia-arriskua, altxortegiaren eta kapital-merkatuaren arriskuak (arrisku subiranoa eta aurkako alderdiaren, herrialdearen, kontzentrazioaren eta merkatuaren arriskuak), eragiketa-arriskua, arautze-arriskua, ospe-arriskua eta negozio-arriskua.

E.4. Adieraz ezazu entitateak baduen arriskuarekiko tolerantzia-mailarik.

Kontseilu Errektoreak Arriskuarekiko Grinaren Esparrua (RAF) erabiltzen du, batik bat, helburu estrategikoak lortzeko bere gain har dezakeen arriskuaren mota eta maila ezarri, gestionatu eta kontrolatzeko. RAFari esker, entitatearen estrategia finkatzen duten pertsonen kontzientzia osoz onartzen dituzte estrategia horri dagozkion arriskuak.

Gobernantzari dagokionez, Arriskuaren Kontrol Globalaren Departamentua arduratzen da RAFaren inguruko guztiak gestionatzeaz, beharrak aurkitzeaz, tartean diren area guztiak koordinatzeaz eta Aktiboan eta Pasiboan Batzordeari/Arrisku Batzordeari/Kontseilu Errektoreari proposamenak aurkezteaz. APBk eta Arrisku Batzordeak funtsezko eginkizuna dute proposamenak aztertu eta gainbegiratzeko, onetsi dezan Kontseilu Errektoreari bideratu aurretik.

Arriskuarekiko Grina ezartzeko, arriskuak bereganatzeko gaitasuna hartzen du kontuan entitateak, eta alderdi hauek begiratzeko dituzte berezko ereduak:

-Entitateak arriskuak bereganatzeko duen gaitasun finantzarioa (kapitala eta likidezia).

-Negozioaren testuingurua: egoera makroekonomikoa, arau-arriskuak

-Entitatearen arrisku-kultura.

-Arrisku bakoitzak berezkoa duen arriskua.

-Arrisku bakoitza bereganatzeko prestakuntza-maila eta trebetasuna:

RAFek metrika-egitura bat ezartzen du, errentagarritasunaren, kaudimenaren, likideziaren eta entitateak gestionatzen dituen arrisku-moten inguruan. Lehen mailan, funtsezko adierazleak daude eta, bigarren mailan, lehenengokoak garatu edo osatzen dituztenak. Lehentasuneko dimentsioen artean sartzen dira errentagarritasuna, kaudimena eta likidezia, dimentsio horien inguruko CORE adierazleak lehen mailan, alegia. Metrika horiei guztiak helburuak esleitzen zaizkie, bai eta behaketa- eta tolerantzia-atalaseak ere, entitateak bere gain har dezakeen arrisku-maila, hau da, arriskuarekiko abertsioa, zehazteko.

Bere helburu estrategikoak lortzeko, arrisku-profil ertain-txikian jardun nahi du entitateak. Arriskuarekiko Grinaren Deklarazioan (RASean) zehazten da profila. Arrisku-politika zuzenarekin koherenteak diren behaketa- eta tolerantzia-atalaseak ezartzen ditu RASak, entitateari estres-egoeretan ere kapitalizazio- eta likidezia-maila lasaieran eusteko asmoarekin. Entitateak jarraipena egiten die adierazle horiei, eta jarduketako-prozedura bat du ezarrita atalaseak gainditzen direnerako.

E.5. Adieraz ezazu zer arrisku gauzatu diren ekitaldian.

Interes-tasaren arriskuari dagokionez, inoiz ez da gainditu Kontseilu Errektoreak ezarritako duen eta APBk kontrolatzen duen muga.

Merkatu-arriskuaren, soberakoak bat-batean sortutakoak dira, hau da, mugak murriztearen ondoriozkoak, ez posizio handitzeak eragindakoak. Kasu horietan, kontrol-sistemek egoki funtzionatu dute. ABPK soberako horien berri izan du, eta posizioari eutsi ala ez erabaki du.

Likidezia-arriskuaren alorrean ez da tentsio-egoerarik sortu. Entitatearen likideziaren jarraipen sistematikoari, aurreikuspenekiko desbideratzeen azterketari eta hilean behin eguneratutako finantzaketa-planari esker, denbora nahikoz aurreikus daitezke epe ertainera egon litezkeen kontrako inpaktuak, eta aukera dago behar diren neurri zuzentzaileak garaiz hartzeko.

Kreditu-arriskuari eta partikularren eta enpresen segmentuetako eragiketei gagozkiola, kreditu-hartzaile batekiko arriskuak estamentu bateko eskudantziak gainditzen dituenean, goragoko eskudantziak dituen hurrengo estamentura bideratzen da irizpena. Finantza-erakundeekiko eta korporazio handiekiko eragiketetan, entitatearen arriskuen gestioaren esparru barruan gauzatu da jarduerak. Esan beharra dago araudiak arrisku handietarako finkatuta dituenenak baino muga nabarmen txikiagoak dituela ezarrita entitateak.

Eragiketa-arriskuan, berriz, entitatearen jardueraren ondorioz nahitaz sortzen diren eragiketa-galerak txikitu egin dira, atal kualitatiboan ezarrita dauden kontrolari esker. Entitateak hornidurak egin ditu, etorkizuneko beharrak estaltzeko.

Ospe-arriskuari dagokionez, ez da gertatu publizitate negatibo nabarmena sortu duen egoera berririk.

E.6. Azal itzazu, batetik, entitatearen arrisku nagusiak gainbegiratzeko eta horiei erantzuteko planak eta, bestetik, entitateak zer prozedura erabili duen administrazio-kontseiluak erronka berriei erantzuten diela bermatzeko.

Barne Ikuskaritzak zehazten du entitatearen arriskuak barruan nola gainbegiratu. Arriskuen gestio- eta kontrol-prozesuen eraginkortasuna ebaluatu eta hobetzea da haren zeregina.

F. ARRISKUAK KONTROLATU ETA GESTIONATZEKO BARNE-SISTEMAK, FINANTZA-INFORMAZIOA EMATEKO PROZESUARI (FIBKS-ARI) DAGOKIONEZ

Azal itzazu arriskuak kontrolatzeko eta kudeatzeko sistemak osatzen dituzten mekanismoak, finantza-informazioa emateko prozesuari (FIBKSari) dagokionez.

F.1. Entitatearen kontrolaren arloa

Azal itzazu, ezaugarri nagusiak aipatuz, hauek gutxienez:

F.1.1 Zer organok edo funtzioak dituen ardura hauek: (i) FIBKS egoki eta eraginkor bat izatea; (ii) hori ezartzea; eta (iii) hori gainbegiratzea.

Caja Laboralak barne-kontrolako mekanismoak ditu ezarrita, entitateari buruz eta bere taldeari buruz merkatuetan argitaratzen den finantza-informazioa osoa, fidagarria eta egokia dela bermatzeko. Prozesu hori indartu egin zen 2014ko ekitaldian, Finantza Informazioaren Barne Kontrolako Sistema (aurreantzean FIBKS) berriaren bidez.

Caja Laboralaren Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodearen 3.6 «Informazioaren fidagarritasuna» atalean, gobernu-organismoak eta horiek FIBKSaren alorrean dituzten zereginak daude jasota:

-Caja Laboraleko Kontseilu Errektorea arduratzen da FIBKS egokia eta eraginkorra ezarri, mantendu eta ziurtatzeaz, eta merkatuan entitateari nahiz beraren taldeari buruz argitaratzen den finantza informazioa osoa, fidagarria eta egokia izango dela kontrolatu eta bermatzeaz.

-Zuzendaritza Kontseiluaren eta Barne Ikuskaritzako Departamenduaren ardura da merkatura helarazitako finantza-informazioaren fidagarritasuna une oro bermatzeko beharrezkoak diren kontrol-prozedura eraginkorrak diseinatzea eta ezartzea. Helburu horrekin, nahikoa giza baliabidez eta baliabide materialez hornituko du entitatea, eta finantza-informazioa prestatzearen arduradunei beharrezko prestakuntza eskainiko die, dagozkien zereginak bete ditzaten.

Ikuskaritza Batzordearen eginkizuna da FIBKSak ondo funtzionatzen duela gainbegiratzea, finantza-informazio arautua prestatu eta aurkezteko prozesuan zehar. Bereziki, legezko errekerimenduak eta oro har onartutako kontabilitate-printzipioak zuzen erabiltzen direla ikuskatzen du. Zeregin horretan, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren laguntza du. Arriskuak kudeatu eta kontrolatzeko sistemak (horien artean FIBKSa) zuzen diseinatu eta ezarri daudela gainbegiratzen laguntzen dio Ikuskaritza Batzordeari, eta behar bezala eta efizientziaz funtzionatzen dutela egiaztatzen du.

Azkenik, Finantzen Areako zuzendaritzaren mendeko Planifikazioko eta Gestio Kontrolako Departamentuak arriskuak gestionatu eta kontrolatzeko sistemak diseinatu eta ezartzen laguntzen du, batez ere merkatuetara igortzen den finantza-informazioa prestatu, aurkeztu eta osatzeko prozesuari dagokionez.

F.1.2 Elementu hauek badauden, batez ere finantza-informazioa sortzeko prozesuari dagokionez.

Honako hauek arduratzen diren departamentu eta/edo mekanismoak: (i) erakundearen egitura diseinatu eta gainbegiratzeaz, (ii) erantzukizun- eta aginte-ildoak argi eta garbi zehazteaz, lanak eta zereginak behar bezala banatuz, eta (iii) entitatean horiek egoki hedatzeko behar adina prozedura izateaz.

Erakundearen egitura diseinatu eta aztertzea Antolamendu Departamentuari dagokio, baina baita lan horretarako area bakoitzak dituen baliabide-premiak aztertzea eta berrikustea ere. Azterketa hori erakundearen egitura egokitzeko premia dagoenean egiten da zerbitzu zentraletako area eta departamentuetan, eta, zenbat langile behar diren erabakitzeke ez ezik, unitate bakoitzaren antolamendu-egitura balidatzeko ere egiten da.

Era berean, bulegoen sare komertzialean, bulego bakoitzaren lan-zama neurtzen da hilean behin, berariaz diseinatutako aplikazio informatiko bat erabiliz. Informazio hori Zuzendaritza Nagusiari, Gestio Sozialeko zuzendaritzari -Giza Baliabideak- eta Sare Komertzialeko zuzendaritzari ematen zaie, baliabideen gainean beharrezko doikuntzak egiteko.

Bestalde, Antolamendu Departamentua arduratzen da jarduketa-arlo bakoitzeko erantzukizun- eta aginte-ildoak zehazteaz. Jarduketa-arlo bakoitzean egingo diren zeregin eta lanak ere departamentu horrek zehazten ditu, eta area bakoitzaren gordailuan argitaratu.

2015ean, Antolamenduaren Eskuliburua onetsi zen, erakundearen eginkizunetarako gordailu bakarra, eta, 2016an, langile guztien eskura dagoen intranet korporatiboan argitaratu zen, entitatearen organigrama orokorrearekin batera.

Jokabide-kodea, onespren-organoa, hedapen- eta instrukzio-maila, sartutako printzipio eta balioak (adieraziz eragiketa-erregistroari eta finantza-informazioaren prestakuntzari buruzko berariazko aipamenik dagoen), ez-betetzeak aztertzeo organoa eta ekintza zuzentzaileak eta zigorrak proposatzeko.

Entitateak Etika eta jokabide profesionalaren kodea du. Horren azken eguneratzea 2015eko ekainean onartu zuen Kontseilu Errektoreak.

Etika eta jokabide profesionalaren kodeak finantza-informazioaren fidagarritasunari buruz kontuan hartzeko alderdiak jasotzen ditu, 3.6 atalean. Horien artean nabarmentzekoak dira:

-Caja Laboralak bere finantzatuko egoera-orriei eta horietan eragin nabarmena izan dezaketen gertakariei buruzko finantza-informazio fidagarri, zehatz, osatu eta egokia emateko erantzukizuna du.

-Finantza-informazioa indarrean dauden balorazio-printzipioen eta -oinarrien arabera osatzen dela ziurtatzeko taldean ezarritako prozedurez gain, lan-bazkide eta langile guztiak arretaz bete behar dituzte informazioa erregistratu eta tratatzeko zereginak, hori baita taldearen finantza-informazio publikoa osatzeko prozesuaren oinarria.

-Erantzukizun horren ezarpena bereziki garrantzitsua da, taldearen finantzatuko egoera-orriak egiteko behar diren datu eta txostenei dagokienez. Izan ere, beharrezkoa da horiek egoki erregistratu eta interpretatzea, kontabilitateko saldo, transakzio edo kontingentzia bakoitzari dagozkion balorazio-irizpideak egoki ezartzen direla bermatzeko.

2015eko ekainean, Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburua onartu zen, bai eta Zigor-kodea betetzeari buruzko politika ere. Horrela, berretsi egin da Caja Laboralak arauak eta estandar etikoak errespetatzeko duen borondatea. Horretarako, gainera, zigor-kontuak betetzeko printzipioak ere ezarri ditu. Eskuliburu horri jarraituz, Etika Batzordeak bere gain hartzen du Etika eta jokabide profesionalaren kodeko printzipioak betetzen direla bermatzeko eta ikuspegi penaltik legez kontrakoak izan daitezkeen jokabideak zaintzeko zeregina.

Bestalde, Jokabideen Barne Araudia ere badu Caja Laboralak, balore-merkatuaren esparruan. Araudi hori 2018ko maiatzean eguneratu zen azken aldiz, Kontseilu Errektorearen erabakiz, eta honako hauek bete behar dute: Caja Laboralaren Kontseilu Errektoreko kideek, taldeko sozietateen administrazio-kontseiluetako kideek eta zuzenean edo nagusiki entitateak balore-merkatuan betetzen dituen jarduera eta zerbitzu guztiekin lotutako lana egiten duten pertsona guztiak, zuzendariak izan ala ez, baita kuxari buruzko informazio garrantzitsua eskura izan ohi dutenek ere.

Salaketen kanala, Ikuskaritza Batzordeari honako hauek jakinarazteko: finantzen eta kontabilitatearen alorretako irregulartasunak, jokabide-kodearen ez-betetzeak eta erakundeko jarduera irregularrak, baita, dagokionean, horiek isilpekoak diren ere.

Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburua onetsi zela eta, salaketen kanala Etika Batzordeak gestionatzen du. Barne Ikuskaritzako zuzendaria partaidea da batzorde horretan.

Salaketen kanal hori taldea osatzen duten sozietateetako bazkide, langile eta administratzaileen eskura dago. Haren funtzionamenduaren araubidea entitateko Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburuan dago jasota. Kanal horren bidez jakinarazten zaizkio Etika Batzordeari Etika eta jokabide profesionalaren kodearen edozein ez-betetze, Zigor-kodea betetzeari buruzko politika, indarrean dagoen legeriaren edota barne-araudiaren aurkako eragiketak edo jardunbideak eta garrantzi handia izan lezaketen irregulartasunak, batez ere finantzei eta kontabilitateari lotutakoak.

Entitatearen Delituei aurrea hartzeko eta erantzuteko eskuliburuan, kanalaren hedadura, edukia eta erabilera daude jasota, eta salaketaren konfidentziaztasuna bermatzen du.

Horrez gain, Ikuskaritza Batzordeak informazioa jasotzen du, aldiaren behin, Barne Ikuskaritzako Departamentuak egindako lanei eta entitateko jarduera irregularrarekin zerikusia duten lanei buruz.

Prestatzeko eta eguneratzeko aldiaren behingo programak, finantza-informazioa prestatzeko eta berrikusteko eta FIBKSa ebaluatzeko zereginak dituzten langileentzat; kontabilitate-arauak, auditoretza, barne-kontrola eta arriskuen gestioa behinik behin sartu behar dira.

Entitateak prestakuntza-plan bat du, finantza-informazioa sortzen, prestatzen eta berrikusten zuzenean diharduten langileek behar adinako trebakuntza eta gaitasun profesionala dutela bermatzeko. Horrela, bada, langile horiek indarreko arau-betekizunen berri jasotzen dute, etengabe.

Entitateko Prestakuntza Sailak prestakuntza-jarduera eta -programak kudeatzen ditu, eta egindako ikastaro guztien eta haien ezaugarrien erregistro eguneratua eramaten du. Ondoren, 2018ko ekitaldian FIBKSaren esparruan emandako ikastaro batzuk zerrendatuko ditugu: Finantza-arriskuen gestioa eta kontrola, Kaudimenaren gestioa, Gobernu korporatiboa eta araudia betetzea, Banku-kontabilitatea, Oinari fiskalak eta Finantza-merkatuak eta inbertsioen gestioa.

Prestakuntza-saioak presentziazkoak eta lineakoak izan dira, eta barruko nahiz kanpoko prestatzaileek eman dituzte.

F.2. Finantza-informazioaren arriskuak ebaluatzea

Azal itzazu hauek behinik behin:

F.2.1 Zein dira arriskuak identifikatzeko prozesuaren ezaugarri nagusiak, hutsegitearena eta iruzurrarena barne, alderdi hauetan:

Prozesua dagoen eta dokumentatuta dagoen.

Entitatearen zuzendaritzak «Committee of sponsoring organizations of the treadway commission» (aurrerantzean COSO) erakundeak ezarritako nazioarteko estandarren arabera garatu du FIBKSA. Estandar horietan bost osagai finkatzen dira, barne-kontrolako sistemen eraginkortasuna eta efizientzia euskarritzeko:

- Jarduera horien guztien jarraipena egiteko kontrol-giro egokia sortzea.
- Entitateak bere finantza-informazioa prestatzean izan litzakeen arrisku guztiak ebaluatzea.
- Arriskurik larrienak arintzeko beharrezko kontrolak diseinatzea.
- Informazio-zirkuitu egokiak finkatzea, sistemaren ahultasunak edo eraginkortasunik ezak antzeman eta jakinarazteko.
- Kontrolak monitorizatzea, egoki funtzionatzen dutela eta denboran eraginkorrak direla bermatzeko.

Horrela, finantzetako egoera-orrietan eragin nabarmena duten arriskuak antzemateko prozesuak arreta berezia jartzen du finantza-informazioaren sorrerari eta arrisku horiek gauzatzen diren finantzetako egoera-orrietako area edo epigrafeei lotutako gestio-prozesu kritikoetan. Prozesuak eta areak aztertzean aintzat hartzen dira faktore kuantitatiboak (saldoa eta xehetasun-maila) eta kualitatiboak (prozesuen automatizazio-maila, eragiketen estandarizazioa, kontabilitatearen konplexutasun-maila, aurreko ekitaldiarekiko aldaketak, antzemandako kontrol-ahultasunak eta abar).

Finantza-informazioaren barne-kontrolako arriskuak antzeman eta ebaluatzeko prozesua dinamikoa da, etengabeko eboluzioa du denboran zehar eta unean-unean islatzen ditu taldearen negozioaren egoera, horri eragiten dioten arriskuak eta horiek arintzeko kontrolak. FIBKSaren kontrolen eraginkortasuna ebaluatzeko, arriskuak identifikatzeko prozesu hori hartzen da oinarri, antolamenduko eta taldeko negozioetako aldakuntzak aintzat hartuta eta materialtasun-mailari, gertagarritasunari edo kontrol horiek estaltzen dituzten arriskuen balizko eragin ekonomikoari erreparatuta.

Prozesuak finantza-informazioaren helburu guztiak (existitzea eta gertatzea; integritatea; balorazioa; aurkezpena, banakapena eta alderagarritasuna; eta eskubideak eta betebeharrak) betetzen dituen, eguneratzen den eta zer maiztasunekin eguneratzen den.

Prozesua diseinatzeko, kontuan hartu dira kotizatutako erakundeen finantza-informazioari buruzko barne-kontrolaren dokumentua izeneko CNMVren gidan agertzen diren finantza-informazioaren helburu guztiak (existentzia eta gertaera, osotasuna, balorazioa, aurkezpena, xehakapena eta alderagarritasuna, eta eskubideak nahiz betebeharrak).

Aurreko atalean adierazi denez, kuantitatiboak eta kualitatiboak dira FIBKSaren diseinuan sartutako arrisku-mota guztiak antzemateko erabili beharreko irizpideak. Gainera, argitaratutako finantza-informazioaren errore- eta iruzur-arriskuak ere hartzen dira aintzat.

Area materialak eta prozesu nabarmenak antzemateko prozesua urtean behin egiten da gutxienez, finantza-informaziorik berriena erabiliz. Gainera, aurrez identifikatu ez diren zirkunstantziak sortzen direnean ere egingo da ebaluazio hori, finantza-informazioan akatsak daudela azaleratzen badute, edo eragiketetan aldaketa handiak gertatzen badira eta, ondorioz, beste arrisku batzuk identifikatzen badira; egoera horietan sar daitezke taldearen egituraren aldaketak ekar lezaketen egoerak ere, besteak beste: bateratze-perimetroaren edo negozio-ildoen aldaketak edo bestelako gertaera nabarmenak.

- Bateratze-perimetroa identifikatzeko prozesurik dagoen, kontuan hartuz, besteak beste, sozietate-egitura konplexurik, erakunde instrumentalik edo asmo bereziko erakunderik dagoen.

Entitateak prozedura bat du bateratze-perimetroa identifikatu eta eguneratzeko, eta Esku-hartze Departamentua da erantzulea. Hiru hilean behin, departamentu horrek partaidetzako sozietateen inbentarioa gainbegiratzen du, aldaketarik dagoen ikusteko, eta, hala bada, finantza-informazio bateratua lortzeko sistemetan sartzeko.

- Prozesuak bestelako arrisku batzuen (eragiketen gainekoak, teknologikoak, finantzarioak, legezkoak, osperei buruzkoak, ingurumenekoak...) eraginak aintzat hartzen dituen, finantzetako egoera-orriei eragiten dieten heinean.

Aurreko puntu batzuetan aipatu denez, ezarritako kontrol-estandarrak eta metodologia direla eta, bestelako arrisku batzuen (merkatuarena, kredituarena, eragiketen, teknologikoak, finantzarioak, legezkoak, osperei buruzkoak, beste mota batzuetakoak) eraginak hartzen dira aintzat, finantza-informazioan eragiten duten heinean.

Eragiketa-arriskuari dagokionez, Caja Laboralak eredu bat du eragiketa-arriskua gestionatzeko. Horren barruan, arriskuak (barruko eta kanpoko iruzur-arriskua, arrisku teknologikoa, eragiketa-arriskua, negozio-jarduerako arriskua eta ezbehar-arriskua) eta horiek arintzeko kontrolak identifikatzen dira, eta horien balorazio kuantitatiboa egiten da. Eredu hori Eragiketa Arriskuaren Batzordeak gainbegiratzen du zuzenean, eta informatika-aplikazio batean eta politiken, prozeduren eta erabiltzaileen hainbat eskuliburutan dago euskarrituta. Barne-auditoretzari dagokio eragiketa-arriskuen balorazioa eta horiei esleitutako kontrolak gainbegiratzea.

- Entitateko zer gobernu-organok gainbegiratzen duen prozesua.

Arriskua eta kontrolak identifikatzeko prozedura gauzatzearen arduraduna Planifikazioko eta Gestio Kontrolako Departamentua da, Finantzen Arearen mendekoa. Prozedura gainbegiratzeko ardura, berriz, Ikuskaritza Batzordeak du, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren bidez.

F.3. Kontrol-jarduerak

Esazu halakorik behinik behin baduzun, eta adierazi ezaugarri nagusiak:

F.3.1 Balore-merkatuetan argitaratu beharreko finantza-informazioa eta FIBKSaren deskribapena ikuskatzeko eta onesteko prozedurak, arduradunak nor diren zehaztuta. Finantzetako egoera-orrietan ondorio materialak sor ditzaketen transakzio-mota guztien jarduera-fluxuei eta kontrolei buruzko dokumentazio deskribatzailea (iruzur-arriskuei buruzkoa barne). Dokumentazio horretan, gainera, kontabilitate-itxierako prozedura eta iritzi, estimazio, balorazio eta proiektio nagusien berrikuspenak islatu behar dira.

Merkatuan argitaratzen den taldearen finantza-informazioa berrikusi eta baimentzeko prozedurak abiatzeko, aurrena berrikusi egiten ditu Finantzen Areako zuzendaritzak. Barne Ikuskaritzako Departamentuak urteko kontu indibidual eta bateratuak berrikusten ditu, Kontseilu Errektoreak formulatu aurretik. Ikuskaritza Batzordeak informazioa irakurri eta Finantzen Areako eta Barne Ikuskaritzako arduradunekin eta kanpo-auditoreekin eztabaidatzen du, Kontseilu Errektoreari bidali aurretik.

Entitateak bere area eta departamentuetako prozedura-eskuliburuak ditu, baita finantza-informazioari buruzko kontrol-areetakoak ere, finantzetako egoera-orrietan eragin materialak izan ditzaketen transakzioekin zuzeneko lotura duten jarduera eta kontrolak gauzatzeko. Eskuliburu horiek areek eurek egiten dituzte, eta Kontseilu Errektoreak onesten ditu.

Prozeduretan organigrama, prozesuan parte hartzen duten eginkizunak eta sistemak, eta prozesuaren ezaugarriak daude jasota. Horrez gain, honako hauek jasotzen dira arrisku-matrize eta kontroletan:

- Arriskuaren deskribapena
- Kontrol-jarduera
- Kontrolaren sailkapena: funtsezkoa/estandarra
- Kontrolaren kategoria: prebentziozkoa/detektatzekoa
- Metodoa: eskuzkoa/mistoa/automatikoa
- Kontrola euskarritzen duen sistema
- Kontrolaren eragilea eta arduraduna

- Kontrolaren maiztasuna
- Kontrolaren ebidentzia

Ondoren, entitatearen finantza-areei lotutako prozesu nabarmenak zehaztu dira (zeharkako prozesuak eta negozio-prozesuak bereiziz); horietarako aurretik aipatutako dokumentazioa dago:

Zeharkako prozesuak:

- Kontabilitate-itxiera
- Bateratzea
- Gestio fiskala eta legezkoa
- Kontrol informatiko orokorrak
- Iritzi eta estimazioak
- Negozio-prozesuak
- Kreditu-inbertsioa
  - Ematea
  - Jarraipena eta berreskurapena
- Finantza-tresnak
- Zorra ordaintzeko jasotako aktibo higiezinak

Lehen aipatutako dokumentazio deskribatzaileak hauek hartzen ditu barne:

- Identifikatutako prozesuetako bakoitzean parte hartzen duten areen eta departamentuen xehetasuna.
- Hasiera-hasieratik prozesuarekin zerikusia duten jardueren prozedurei, kontrolei eta egiaztatapenei buruzko finantza-informazioa nola sortu adierazten duen deskribapena.
- Prozesu bakoitzean parte hartzen duten sistema informatikoen identifikazioa.
- Entitatearen finantzaketako egoera-orrietan eragin materiala duten arrisku nabarmenen identifikazioa.
- Kontrolen identifikazioa eta deskribapena, eta aurretik antzemandako arriskuekin lotzea.

Caja Laboralean, kontabilitate-itxierako prozesua mekanizatua dago: kontabilitatea automatikoki egiten da entitatearen aplikazioen bidez. Lehen prozesua egindakoan, Esku-hartze Departamentuak informazioa berrikusi eta aurreko hileko datuekin zein aurreikusitako zifrekin alderatzen du, hileko balantze-itxiera eta emaitza-kontua balidatzeko.

Filialen kontabilitate-itxiera dagokien entitateak egiten du, eta, higiezinaren sustapeneko sozietate batzuen kasuan, kontrataturiko hirugarren batek. Filialen informazioa jasotakoan, Caja Laboraleko Esku-hartze Departamentuak berrikusi egiten du, baterakuntza-prozesua egiteko.

Urteko kontuetan agertzen denez, behar izan denean estimazioak erabili dira, zenbait aktibo, pasibo, sarrera, gastu eta konpromiso balioztatzeko. Estimazioak entitate nagusiko eta partaidetzako erakundeetako goi-zuzendaritzako kideek egin dituzte eta administratzaileek berretsi. Entitateak iritziak edo estimazioak egiteko aukera ematen duten arlo nagusien nondik norakoak islatzen ditu urteko kontuetan, bai eta horien guztien inguruan taldeak aurreikusitako funtsezko hipotesiak ere. Estimaziorik garrantzitsuenek hauek dituzte oinarri:

- Zenbait aktibo narriatzeagatiko galerak.
- Aktibo materialeko eta aktibo ukiezinako elementuei aplikatutako balio bizitza.
- Bateratzeko merkataritzako fondoaren balorazioa.
- Kotizatu gabeko zenbait aktiboren arazoizko balioa.
- Horniduretan eta pasibo kontingenteetan espero den kostua eta bilakaera.
- Aseguruengatiko pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesiak.
- Enplegu ondoko ordainketen ondoriozko konpromisoak eta pasiboak kalkulatzeko erabilitako hipotesi aktuarialak.
- Kreditu fiskal aktibatuen berreskuragarritasunaren bilakaera.

Horrez gain, Caja Laboralak iritzi eta estimazioak egiteko politika orokorra ezarri du FIBKSaren barruan. Aintzat hartu beharreko alderdi guztiak eta iritzi eta estimazioak prestatu eta berrikusteko erantzukizunak zehazten ditu politika horrek.

F.3.2 Finantza-informazioa osatzeko eta argitaratzeko prozesu nagusiei dagokienez, entitateko informazio-sistemen barne-kontrolerako politikak eta jardunbideak (besteak beste, eskuratzeko segurtasuna, aldaketen kontrola eta jarduketak, jarraitutasun operatiboa eta funtzio-bereizketa).

Caja Laboralak informazio-sistemak erabiltzen ditu bere eragiketen erregistro eta kontrol egokia egiteko; beraz, sistema horiekiko mendekotasun handia du.

Entitateak Segurtasuneko Arau Multzo bat (SAM) diseinatu du. Segurtasuneko nahitaezko eskakizun korporatiboak jasotzen dituen dokumentu-multzoa da. Area bakoitzaren helburua eta segurtasun-arlo bakoitzean ezarri beharreko berariazko kontrolak zehazten dituzten estandar korporatiboak xehakutzen dituzte horietan finkatu diren politikek. Segurtasuneko Arau Multzoa entitate osoan aplikatzen da, eta zehazturik ditu funtzioak eta horiek betearazteko arduradunak.

Era berean, Segurtasun Batzorde bat sortu da. Entitatearen SAMean zehazturiko segurtasun-jardunbideen ardura zuzena duen organoa da.

Informazio-sistemen segurtasunerako politika, arau eta prozedura eguneratuak daude. Horien bidez, erakundearen baliabide eta datuak aldatzea, galtzea, eskuragarri ez izatea eta baimenik gabeko tratamendua edo sarbidea saihesteko gidalerro teknikoak eta antolamendukoak finkatzen dira.

Entitateak prozedura bat zehaztu eta formalizatu du, ezarritako aldaketak erregistratu eta gestionatzeko eman beharreko urratsak bideratzeko. Bestalde, garapen berriak probatzeko eta lehendik daudenak mantentzeko prozedura eta metodologia ditu entitateak. Informazio-sistemetan egiten diren garapen edo hobekuntzek barne izan behar dituzte informazioaren segurtasunarekin lotutako betekizunak, sistema horietan gordetako informazioaren eskuragarritasuna, konfidentzialtasuna eta osotasuna bermatzeko helburuz.

Caja Laboralak hondamendien aurrean erantzun eta berreskuratzeko plana du, eta hori langileei ezagutarazi, berrikusi eta eguneratu egiten da aldian behin.

Labur esanda, Caja Laboralak Kontrol informatiko orokorren prozedura du, finantza-informazioa osatu eta argitaratzeko erabiltzen dituen prozesuei eusteko informazio-sistemen gaineko barne-kontrolaren oinarriak finkatzeko.

F.3.3 Hirugarrenei azpikontrataturako jardueren gestioa gainbegiratzea helburu duten barne-kontrolako politikak eta prozedurak. Aditu independenteen esku utzitako ebaluazio, kalkulu edo balioespenei dagokienez, finantzetako egoera-orrietan edonolako eragin materiala izan dezaketen alderdiak.

Entitateak hirugarrenek gauzatutako jarduerak berrikusten ditu aldizka, ikusteko zein diren garrantzitsuak finantza-informazioa osatzeko prozesuan eta zeinek eragin dezakeen zeharka bere fidagarritasunean. Gaur arte, entitateak ez du kanporatu finantza-informazioan eragin garrantzitsua duen prozesurik. Halere, entitateak aditu independenteen txostenetara jotzen du, finantzetako egoera-orrietan eragin materiala izan dezaketen jardunbideen balioespeneak ezagutzeko.

2018ko ekitaldian, hauek izan dira aditu independenteen balorazio eta kalkuluei lotuta hirugarrenei agindutako jarduerak: esleitutako higiezin tasazioen ingurukoak eta Caja Laboraleko kreditu-zorroko eragiketen bermetzat erabiltzen diren higiezin ingurukoak.

Entitateak kontrolak ditu ezarrita, tasazio-sozietateen jarduerari lotutako arriskuak arintzeko. Eragiketez arduratzen diren departamentuek gauzatzen dituzte kontrol-eginkizunok, eta baloratzailen independentzia eta balorazioen kalitatea bermatzea dute helburu. Halaber, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren laguntza du, ezarritako prozeduren eraginkortasuna egiaztatzeko.

F.4. Informazioa eta komunikazioa

Esazu halakorik behinik behin baduzun, eta adierazi ezaugarri nagusiak:

F.4.1 Batetik, kontabilitate-politikak finkatzeko, eguneratzeko eta interpretazioen inguruan sortutako zalantzak edo auziak bideratzeko funtzioa (kontabilitate-politiken area edo departamentua), antolakundeko eragiketa-arduradunekiko etengabeko harremanen bidez gauzatu beharrekoa. Bestetik, kontabilitate-politiken eskuliburu eguneratua, entitateari atxikitako unitate guztiek eskuragarri izango dutena.

Esku-hartze Departamentuak entitateko eta sozietate filialetako kontabilitate-politikak identifikatu, finkatu eta jakinarazi egiten ditu, eta sozietate filialek eta entitatearen negozio-unitateek kontabilitate-gaiez egiten dizkieten galderei erantzuten die.

Entitateak kontabilitate-eskuliburu bat du finantza-informazioa prestatzeko moduei buruzko arauak zehaztu eta argitzeko. Halaber, arau horiek entitateko eragiketetan nola erabili ere argitzen du; adibidez, sozietateko filialentzako baterakuntza-paketeak. Dokumentu horietan, transakzio-mota bakoitzerako arauak zehatz-mehatz aipatzeaz gain, horien interpretazio zuzenak eman eta azaldu egiten dira, egoki bete daitezien.

Hizpide ditugun dokumentuak aldian-aldian eguneratzen dira, eta aldaketa edo eguneratze garrantzitsu guztiak dagozkien sozietatei jakinarazten zaizkie.

Baterakuntza-paketeak taldeko sozietate filial bakoitzak egin behar ditu, eta Esku-hartze Departamentua arduratzen da partaidetzako sozietate horiek taldeak ezarritako kontabilitate-politikak betetzen dituzten gainbegiratzeaz. Departamentuak, filialen informazioa aztertu eta berrikusi ondoren, egoki deritzen zuzenketak egiten ditu.

Finantza-informazioaren inguruko arauetan finantzetako egoera-orrietan eragin dezakeen edozein aldaketa egiten denean, Esku-hartze Departamentuaren ardura da kontabilitate-arauak berrikustea, aztertzea eta eguneratzea. Era berean, departamentu horrek du aldaketa edo eguneratzeok entitateko negozio-unitatei eta filialei jakinarazteko ardura.

Entitateak eta bere taldeak aplikatzen duten kontabilitateko finantza-informazioaren esparruak hauek hartzen ditu barne: (i) Europar Batasunak onartutako finantza-informaziorako nazioarteko arauak eta (ii) Espainiako Bankuaren 2017ko azaroaren 27ko 4/2017 Zirkularra.

F.4.2 Finantzetako egoera-orri nagusiei, oharrei eta FIBKSari buruzko finantza-informazioa formatu homogeneous bidez eskuratzeko eta prestatzeko mekanismoak, entitateko edo taldeko unitate guztiek ezar eta erabil ditzaten.

Finantza-informazioa egiaztatzeko datuak osoak, zehatzak eta egokiak direla eta horiek dagokien unean eta moduan jakinarazten direla bermatzeko kontrol-neurriak daude. Finantza-informazioa bateratu eta prestatzeko prozesua zentralizatuta dago, entitateak egiten baitu.

Prozesuan zehar, sozietate filialek jakinarazitako finantzetako egoera-orriei buruzko baterakuntza-paketeak input gisa erabiltzen dira, ezarritako jarraibideen eta formatuen arabera, eta eskatutako gainerako finantza-informazioarekin beste horrenbeste egiten da, bai kontabilitateko harmonizazio-prozesuan, bai ezarrita dauden informazio-beharrek estaltzeko. Sozietate filialek emandako finantza-informazioa Esku-hartze Departamentuak berrikusten du.

Esku-hartze Departamentuak kontrol batzuk egiten ditu sozietate filialetatik eta negozio-unitateetatik jasotako finantza-informazioaren fidagarritasuna eta tratamendu egokia bermatzeko. Horien artean, nabarmentzekoak dira baterakuntza-idazpenak zuzen egiteko kontrolak, lortutako emaitzen aurrekontuarekiko aldakuntzak eta Espainiako Bankuaren egoera-orrien berezko kontrolak, balantzeko eta emaitza-kontuko partida guztiak elkarrekin erlazionatzen dituztenak.

F.5. Sistemaren funtzionamendua gainbegiratzea

Azal itzazu, ezaugarri nagusiak aipatuz, hauek gutxienez:

F.5.1 Ikuskaritza Batzordeak FIBKSa gainbegiratzeko gauzatu dituen jarduerak, eta entitateak barne-ikuskaritzako funtziorik egiten duen, eskumenen artean izanik barne-kontrolako sistema (FIBKSa barne) gainbegiratzeko laguntza batzordeari. Halaber, ekitaldiko FIBKSaren ebaluazioaren berri emango da, bai eta ebaluazioaren arduradunak emaitzak jakinarazteko erabilitako prozeduraren berri ere. Azkenik, entitateak kasuan kasuko neurri zuzentzaileei buruzko ekintza-planik ba al duen eta finantza-informazioan izango duen eragina kontuan hartu duen zehaztuko da.

Barne-ikuskaritzako zerbitzuak gainbegiratzeaz gain, Ikuskaritza Batzordearen zereginak dira finantza-informazioa osatu eta aurkezteko prozesua eta sozietatearen barne-kontrolako sistemak gainbegiratzea. Jarduera horiek Barne Ikuskaritzako Departamentuan eskuordetzen ditu.

Barne Ikuskaritzako Departamentuak lau atal ditu, funtzioak egoki betetzeko: Finantza Unitateen Ikuskaritza, Bezeroak Gestionatzeko Unitateen Ikuskaritza, Urruneko Ikuskaritza eta Informatika Ikuskaritza. Finantza-informazioaren fidagarritasuna bermatzeko, prozedura- eta kudeaketa-jarduketaren eraginkortasuna ziurtatzeko, barne- eta kanpo-arau aplikagarriak betetzeko eta entitatearen ondarea babesteko beharrezkoak diren barne-kontrolako neurriak ezartzea da area horren zeregin nagusia.

Bestalde, entitatearen Etika eta Jokabide Profesionalaren Kodearen arabera, merkatura helarazitako finantza-informazioaren fidagarritasuna une oro bermatzeko beharrezkoak diren kontrol-prozedura eraginkorrak diseinatzea eta ezartzea ere bada Zuzendaritza Batzordearen eta Barne Ikuskaritzako Departamentuaren ardura.

Bere helburua lortzeko, Barne Ikuskaritzak ikuskapen programatuak gauzatu ohi ditu, arriskuak kontrolatzeko ezarritako sistemak berrikusteko, barne-jarduketaren prozedurak aztertzeko eta unean uneko kanpo- eta barne-arau aplikagarriak zenbateraino bete diren ikusteko.

Garrantzi berezikotzat jotako prozesuen berrikuspina bere urteko jarduketa-planean sartzen du Barne Ikuskaritzako Departamentuak, guztiak hiru urteko epean berrikusita izateko helburuarekin. Garrantzi berezikotzat jotako zenbait arlo edo prozesu kanpo uzten ditu, besteak beste kontabilitate-itxieraren prozedura, iritzi eta estimazioak berrikustea eta informazio-sistemen gaineko kontrol orokorrak; izan ere, urtean behin ebaluatzen dira horiek.

2018ko ekitaldian FIBKSari egindako gainbegiratze eta ebaluazioak berrikuspen hauek hartu ditu barne:

- Kontabilitate-itxierako zeharkako prozesuaren berrikuspina. Horrez gain, Caja Laboralak argitaratutako finantza-informazioa landu eta aurkezteko prozesua gainbegiratu da.
- Zuzkidura eta pasibo kontingente garrantzitsuak kalkulatzeko erabilitako iritzi eta estimazioen berrikuspina.
- Kontrol orokor informatikoen zeharkako prozesuaren berrikuspina.
- Finantza-tresnen prozesuaren berrikuspina.

Horrez gain, 2016ko eta 2017ko ekitaldietako berrikuspen-prozesuetan emandako gomendioak betetzearen jarraipena egin da.

2018an egin den FIBKSaren berrikuspenaren eta ebaluazioaren emaitza Ikuskaritza Batzordeari aurkeztu dio, aldiari behin, Barne Ikuskaritzako Departamentuko zuzendariak.

F.5.2 Eztabaida-prozedurarik dagoen, eta, horren bidez, kontu-ikuskariak (ikuskaritzako arau teknikoetan xedatutakoari jarraikiz), barne-ikuskaritzako funtzioen arduradunak eta gainerako adituek urteko kontuak berrikusteko prozesuetan edo unean uneko bestelako jardunbideetan zehar lortutako informazioa goi-zuzendaritzari, Ikuskaritza Batzordeari edo entitateko administratzaileei helarazten dieten. Halaber, antzemandako ahultasunak zuzendu edo arintzeko ekintza-planik dagoen jakinaraziko duzu.

Ikuskaritza Batzordeak ekitaldian bi bilera egiten ditu kanpo-ikuskariekin.

- Lehen, urteko auditoretzarako behin-behineko bisitaren ondoriozko atariko lana bukatzen denean. Kanpo-auditoreak ondorioen berri ematen du bertan.
- Bigarrena, urteko kontuen formulazioari ekin baino lehen. Kanpo-auditoreak bere lanaren behin betiko ondorioak ezagutarazten ditu bertan.

Kontu-auditoreak goi-zuzendaritzarekin eta Barne Ikuskaritzako zuzendaritzarekin zuzeneko harremanak izan eta bilerak egiten ditu aldizka, bere lanerako behar duen informazioa lortzeko eta aurkitutako ahultasunak mintzatzeko.

Kanpo-auditoreak barne-kontrolari eta kontabilitateko administrazio-prozedurei buruz emandako memorandumean, barne-kontrolako sistema eta lotutako arriskuak hobetzeko iradokizunak jasotzen dira. Memoranduma Zuzendaritza Kontseiluari eta Ikuskaritza Batzordeari aurkezten zaie, eta, ondoren, entitatearen Kontseilu Errektoreari. Dokumentu horretan, Zuzendaritza Nagusiak gomendio bakoitzari buruz egindako iruzkinak eta, dagokionean, ahultasunak zuzentzeko ekintza-planak edo neurriak jasotzen dira.

Azkenik, kanpo-auditoreak emandako gomendioen garrantziaren arabera, barne-ikuskaritzako urteko planak hartutako neurrien jarraipena egiteko lanak hartu ohi ditu barne.

Barne Ikuskaritzak egindako lanen emaitzari dagokionez, departamentuko zuzendariak Ikuskaritza Batzordeari eta, garrantziaren arabera, Zuzendaritza Kontseiluari aurkezten dizkie txostenak, ikuskatutako arearekin aztertu ondoren. Gainera, txostenetan proposatutako gomendioen ezarpen-mailaren jarraipena egiten du.

Bestalde, Barne Ikuskaritzako Departamentuaren zuzendaritzak eskatuta, Ikuskaritza Batzordea hiru hilik behin biltzen da gutxienez, bere erantzukizunetako bat betetzeko, alegia: zuzendaritzaren lan nagusiei buruzko xehetasunak jasotzea.

F.6. Bestelako informazio garrantzitsua

-

F.7. Kanpo-auditorearen txostena

Jakinaraz ezazu honako hau:

F.7.1 Merkatuetara helarazitako FIBKSaren informazioa kanpo-auditoreak gainbegiratuta dagoen. Hala bada, entitateak haren txostena aurkeztu beharko du eranskin gisa. Bestela, arrazoien berri eman beharko du.

Entitateak ez du beharrezkotzat jo merkatuetara helarazitako FIBKSaren informazioa aztertzeko eskaera, kanpo-auditoreei egitea.

G. BESTE ARGIBIDE INTERESGARRI BATZUK

Azal ezazu laburki, entitatearen edo taldeko sozietateen gobernu korporatiboari buruz, txosten honetan jaso ez den alderdi garrantzitsurik bada. Alderdi hori sartzea beharrezkoa bada.

Atal honen barruan, txostenaren aurreko atalen inguruko beste edozein informazio, azalpen edo xehetasun jaso ahal izango da, baldin eta garrantzitsua bada eta ez bada errepikatzen.

Zehazki, adieraz ezazu entitatea gobernu korporatiboaren arloan Espainiakoaz bestelako legeriaren baten mende dagoen, eta, dagokionean, erants ezazu eman beharreko informazioa, txosten honetan eskatutakoarekin bat ez badator.

Entitateak aukera du, halaber, bere borondatez nazioarteko, sektoreko edo bestelako printzipio etikoen edo jardunbide egokien kode batzuetara atxiki den adierazteko. Hala bada, kode horren eta atxikitze-dataren berri emango du entitateak.

1.- Informazio honek A. Jabetzaren egitura atala osatzen du:

Caja Laboraleko bazkide diren kooperatiba eta horien merkataritza sozietate gehienak Mondragon korporazioaren parte ere badira. Caja Laborala ere partaide duen korporazio hori askatasunez elkartutako kooperatiben elkarte da. Kooperatibok lankidetzeta-balioak partekatzen dituzte, eta elkarrekin jardunez lehiarako abantailak lortzea dute helburu.

Caja Laboralak aurreko ekitaldiko soberakinen % 15eko diru-laguntza (zergak eta kapitalerako interesak ordaindu ondoren) ematen die, urtero, MONDRAGON Inversiones S. Coop. sozietateari eta MONDRAGON Fundazioari (biak ere korporazioko partaide diren edo elkartuta dauden kooperatibek osatzen dituzte). Zenbateko hori Kooperatiba arteko Fondo Sozialetik (KFStik) kentzen da.

2.- Informazio honek C.1.6 Kontseilarien ordainsariak atala osatzen du:

Kontseilari lan-bazkideek ez dute ordainsaririk jasotzen Kontseilu Errektoreko kide izateagatik, langile moduan entitatean egiten duten lanagatik eskuratzen dutenaz gain. Kontseilu Errektoreko gainerako kideek ere ez dute inolako ordainsaririk jasotzen kontseilari izateagatik.

Caja Laboralak ordaindu egiten du lehendakariaren lana, eta, zehaztutako prozeduren bitartez, kreditu-erakundeetarako indarrean dagoen araudiaren esparruan finkatutako ordainsariei buruzko irizpideak aplikatzen ditu.

3.- Informazio honek C atala, sozietatearen administrazioaren egiturari buruzkoa, osatzen du:

2019ko urtarrilaren 4an egindako bileran, Kontseilu Errektoreak onartu egin du María Carmen Inurria Landerasek Caja Laboraleko Kontseilu Errektoreko kidetza bere borondatez uztea, 2019ko urtarrilaren 2an.

Gobernu korporatiboaren urteko txosten hau sozietatearen Administrazio Kontseiluak onetsi du, egun honetan egindako saioan:

2019-02-28an

Adieraz ezazu administrazio-organoko zein kide edo kontseilarik eman duen txosten hau onestearen aurkako botoa eta zein abstenitu den.

Txosten hau aho batez onetsi da.

CAJA LABORAL POPULAR COOP. DE CRÉDITO

URTEKO KONTU BATERATUAK ETA KUDEAKETA-TXOSTEN BATERATUA, 2018 EKITALDIKOAK

Entitate Nagusiko Kontseilu Errektoreko kideek adierazi dute, batetik, urteko kontu bateratu hauek egiteko kontabilitate-printzipio aplikagarriak erabili direla eta zehaztasunez erakusten dutela Entitate Nagusiaren eta beraren mendeko sozietateen ondare bateratuaren, finantza-egoera bateratuaren eta emaitza bateratuen irudia, eta, bestetik, honekin batera doan kudeaketa-txostenak zorrozki aztertzen duela Taldeak 2018ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldian izan dituen bilakaera eta emaitzak.

Ondorioz, Caja Laboral Popular Coop. de Crédito (Entitate Nagusiko) Kontseilu Errektoreko kideek 2018ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiari dagozkion kudeaketa-txostena eta urteko kontu bateratuak formulatu dituzte, 2019ko otsailaren 28an. Urteko kontu bateratuetan honako hauek sartzen dira: 2018ko abenduaren 31n amaitutako ekitaldiko txosten bateratua, balantze bateratua, galdu-irabazien kontu bateratua, aintzatetsitako sarreraren eta gastuen egoera-orri bateratua, ondare garbian gertatutako aldaketen egoera-orri bateratua eta eskudiru-fluxuen egoera-orri bateratua. Ados daudela erakusteko, guztiek orri hau sinatu dute, eta Kontseilu Errektoreko idazkariak dokumentu horietako orri guztietan sinatu du, identifikatu ahal izateko.

<hr/> <p>Txomin García Hernández jauna (Lehendakaria)</p>	<hr/> <p>Luis María Ugarte Azpiri jauna (Lehendakariordea)</p>	<hr/> <p>Adolfo Plaza Izaguirre jauna (Idazkaria)</p>
<hr/> <p>Elena Zárraga Bilbao andrea (Kidea)</p>	<hr/> <p>Ainhoa Gallastegui Martínez andrea (Kidea)</p>	<hr/> <p>Javier Oleaga Mendarach jauna (Kidea)</p>
<hr/> <p>Francisco José Dean Pueyo jauna (Kidea)</p>	<hr/> <p>Nagore Larrabeiti Libano andrea (Kidea)</p>	<hr/> <p>Maria Esther Korta Errazkin andrea (Kidea)</p>
<hr/> <p>Pablo Luis Bringas Velez jauna (Kidea)</p>	<hr/> <p>Itziar Elgarresta Ibarrondo andrea (Kidea)</p>	